

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume IX

THE FIRST BOOK IN

THE SUTTANTA-PITAKA

DIGHA-NIKAYA

PART III

WITH THE SINHALESE TRANSLATION

BY

THE VENERABLE AGGAMAHAPANDITA

BALANGODA ANANDA MAITREYA
MAHA NAYAKA THERA

PUBLISHED

UNDER THE PATRONAGE

OF

THE REPUBLIC OF SRI LANKA

B. E. 2519

C. E. 1976

සුගතතනපිටකෙ
දීඝනිකායො

3. පාටිකවග්ගො

සුත්තානතනපිටකසෙග්ගි

දික්ඝගිස

3. පාටික වග්ගිස

**“තරාගතප්‍රවේදීන්‍ය භික්‍ෂව්‍යෙ ධම්මවිනයං විවච්චා විරොධනී,
නො පටිච්ඡන්තො.”**

**“චිත්තේනි, තරාගතස්සත් වහන්සේ විසින් දෙශනා කරන ලද ධර්ම
හා විනය විවෘත වූයේ බබලයි. වැසුණේ නො ම බබලයි.”**

(දඬුකාරනිකාය, නිකායානු - භරණවුට්ඨක, 9 සුත්‍රය)

ප වු න CONTENTS

සංස්කාරක නිවේදනය	. . . . .	ix
ත්‍රිපිටකසම්පාදක මණ්ඩලය	.. . . .	xi
සංඥාපනය	. . . . .	xiii
සංකේත නිරූපණය	... ..	xv
ඉංග්‍රීසි-සිංහල-දෙවනිය	.. . . .	xvii
පාලි-සංස්කෘත	.. . . .	xix
විෂයසූචිය	. . . . .	xxi
පෙළ හා පරිච්ඡින්නය-	.. . . .	2-545
ගාථාදිපාදසූචි	.. . . .	547-550
සංස්කෘත-සංස්කෘත-සංස්කෘත	.. . . .	551-552
විෂයසූචිය	.. . . .	553-582

සංසකාරක නිවේදනය

ත්‍රිපිටක ප්‍රචචනයෙහි සුත්‍රාන්ත පිටකයට අයත් ආගමග්‍රන්ථයන් කෙරෙහි පළමුවැන්න වූ දීඝනිකායෙහි පාඨිකවර්ග සංලක්ෂිත වූ මෙම තෘතීය භාගය බුද්ධඡයනඤ්ඤි ත්‍රිපිටකග්‍රන්ථමාලායෙහි නවවැනි ග්‍රන්ථය වෙයි.

දසබල ගුණගණපරිදීපක සූත්‍රයෙන් ප්‍රතිමණ්ඩිත වූ දීඝාගමවරය සිංහල භාෂායෙන් තබන ලෙස ලඛ්‍යා බෞද්ධමණ්ඩලය විසින් ආරාධිත වූ අග්‍රමහාපණ්ඩිත බළන්ගොඩ ආනන්දමෙත්‍රෙය මහානායක ස්වාමීන්‍යයන් වහන්සේ ධර්මාඤ්ඤි විසින් ගමනේ වූ දීඝනිකාය සිංහල පරිවර්තනය මැනවින් සපුරා නිමහම් කළහ. එහි ශීලසකන්ධවර්ග ලක්ෂිත ප්‍රථම භාගය 1962 දී ද, ද්විතීයභාගය වූ මහාවර්ගය 1976 නොවැම්බර් මාසයේ දී ද මුද්‍රණය වී ඇත. අවසාන පාඨිකවර්ගයෙන් යුත් මෙම තෘතීයභාගය නොසිතූ පමණ ඉක්මනින් මෙසේ මුද්‍රණය කරවාලන්නට අවස්ථාව සැලැස්ම භාග්‍යයක් කොට සලකමහ.

ශ්‍රී ලංකා විද්‍යාදාය විශ්වවිද්‍යාලයෙහි කලක් උපකුලපතිව සිටි ආනන්දමෙත්‍රෙය මහාසථවිරපාදයන් වහන්සේ සමඟ ලඛ්‍යා අමරපුර මහානිකායෙහි ප්‍රථම මහානායක පදවිය හෙබවූහ පූර්ව පර දෙශීය භාෂා-න්තරයෙහි ඡේත වූ ඔබ ත්‍රිපිටක ධර්මයෙහි නිද්‍රණ්‍යය හෙතු කොටගෙන බුරුමරට රජය විසින් 'අග්‍රමහාපණ්ඩිත' යන ගරු උපාධියෙන් සමමානිත වූහ බහුශ්‍රැත භාවයෙන් අනුත වූ උන්වහන්සේ දීඝනිකායව්‍යාච්ඡානය සඳහා සරල වූ සිංහල භාෂාරීතිය මෙහෙයු සැටි සුධර්මයේ පැසැසුමට කාරණ වෙතී සිතමහ.

දීඝනිකාය පාඨශොධනයෙහි දී කිසි තැනෙක නිකායාන්තරිකයන්ගේ දීඝාගමයෙහි- මහාවස්තු ආදී ග්‍රන්ථයන්හි එන කිසි පාඨයෙක් ද අද්ධොලිපි වශයෙන් යොදා ඇත. එහෙත් දූෂිත පාඨ වශයෙන් ප්‍රකට ව පැනෙන බොහෝ පාඨාන්තර අද්ධොලිපියෙනුදු බැහැර කරන ලද්දේය. තවද කිසි පොතෙක 'ඉසීං වාහනං කඤ්ඤි පුරිසං වාහනං කඤ්ඤි' යනාදී පාඨ දූක්-වෙතුදු 'බුද්ධානසාසනං' යාදී තැන්හි සෙසින් නිග්‍රහිත ලොපයෙහි සාධුතිය ද සලකා ලක්දිව ඇදුරුපරපුරෙහි එන පරිදි 'ඉසීං වාහනං කඤ්ඤි පුරිසවාහනං කඤ්ඤි' යනාදී විසින් නිග්‍රහිත විසූකත පාඨ මෙ සංසකාරණ-යෙහි යොදා ඇත 'ගරුං කරොන්ති' 'ගරුකරොන්ති' යනාදී තැන්හිදී එබඳු මැය. මෙසේ සංගීතිකමාරුද් වූ බුද්ධවචනය මැ නිශ්චය කරගැනීමට බුද්ධ-ඡයනඤ්ඤි ත්‍රිපිටක සංසකාරණයෙහි දී හැම පරිශ්‍රමයක් ම යොදා ඇති බව

සලකනු මැනවි. මෙහි ඇති වෙනත් ශෝධාසාන අධ්‍යයන අනුසාරයෙන් දත හැකි වේ. මුද්‍රණකායාණය හැකිතාක් ඉක්මනින් නිමහම් කරවාලීම සඳහා ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලයේ ශාස්ත්‍රාගමධර පූජ්‍ය පණ්ණික මහතෙරවරුන්ගේ සහාය ද ඇති ව ආනන්දමෙත්‍රෙය මහානායක සමාජීයයන් වහන්සේ මැතිතුරු ව්‍යාපෘති වූ බව කෘතඥතා පූජිත ව සඳහන් කරමිනි.

තවද සමුදායාසනයාගේ උද්දීපනයට අතිශයින් පිහිට වන පරිශුද්ධ වූ ත්‍රිපිටක පයාසනය ව්‍යාප්ත කරවාලීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා ජනරජයේ අග්‍රාමාත්‍ය වර ගරු සිරිමාවෝ බණ්ඩාරනායක උත්තමාව දක්වන බලවත් ප්‍රසාදය හා අනුග්‍රහය ද, ගරු සංස්කෘතික අමාත්‍ය තැන්පත් ටී. බී. තෙන්නකෝන් මැතිතුමන්ගේ උත්සාහය ද, ප්‍රශංසා මුඛයෙන් සඳහන් කරන අරු සංස්කෘතික අමාත්‍යායයාගේ ලේකම් කේ. එච්. ඇම්. සුමතිපාල මහත්මයාණන්, සංස්කෘතික අධ්‍යක්ෂ පී. ඒ. අබේවික්‍රම මහත්මයාණන් හා සාහිත්‍ය සංවර්ධන නිලධාරී කේ. ජී. අමරදාස මහත්මයාණන් ද මෙහි ලා සඳහන් කළ යුතු ය. සහකාර සංස්කෘතික අධ්‍යක්ෂ සෝමපාල ජයවර්ධන මහත්මයාණන් ත්‍රිපිටක මුද්‍රණය නොපමාව අවසන් කිරීම සඳහා ස්වකීය විවේකය ද නොතකා හුදු ආගමිකත්වය මැ පෙරදැරි කොටගෙන ක්‍රියා කරන බව ප්‍රශංසා පූර්වක වූ සඳහන් කළ යුතු ය.

දෙතිවල තිසර මුද්‍රණාලයාධිකාරී ඇස්. ඩී. සපරමාදු මහත්මයාණන් ප්‍රමුඛ කායාණ්ඩලය ත්‍රිපිටක මුද්‍රණය නොපමාව නිමහම් කිරීමට දරන උද්‍යෝගය ද, ත්‍රිපිටක කාර්යාලය පිහිටි කොළඹ මහානායක වාදිකාරාමයෙහි භාරකාර ඇම්. ඒ. ආර්. සමරසිංහ මහත්මයාණන් ත්‍රිපිටක සම්පාදකමණ්ඩලයට දිවයෙහි ලැබෙන උපස්තම්භය ද අනුස්මරණය වේ.

සදවක ලෝකයාහට උභයාර්ථ සංසිද්ධිය පිණිස පවත්නා අතිපරිශුද්ධ පර්යාස්නිධර්මය ව්‍යාප්ත කරවාලීමෙහි යත්න දරන හැම පින්වත් සුබිහු ධර්මදායකයා කුශලයෙන් සුබභාගී වෙත්වා'යි ආශංසනය කරමිනි.

මේ වගට.

ශාසනෝදයකාරී,
ලබ්‍රගම් ලබ්‍යානන්ද සථවිර
ත්‍රිපිටකමණ්ඩලයේ ප්‍රධාන සම්පාදක

1976 12. 10 වැනි දින,
ත්‍රිපිටක කායාණ්ඩලය
මහානායකවාදිකාරාමය
115, විජේරාම මාවත
කොළඹ 7.

ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලය

උපදෙශක:

අක්‍රමභාෂණධීන ඛළන්ගොඩ ආනන්දමෙත්‍රෙය මහානායක මහා සථවිරපාදයන් වහන්සේ

සභාපති:

අනුරාධපුර බුද්ධශ්‍රාවක ධර්මපියසෙහි (භික්‍ෂු විචේට්ඨාලයෙහි) අධිපති ත්‍රිපිටකවාගීඤ්චාචාර්ය, ටිකේදගොඩ ශ්‍රී ඥානාලොක දක්‍ෂිණ ලඬයායෙහි ප්‍රධාන සඬකනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

ප්‍රධාන සම්පාදක:

මොල්ලිගොඩ, ප්‍රචචනොදය පිරිවෙන්හි උපප්‍රධානාචාර්ය, ත්‍රිපිටක වාගීඤ්ච, රාජකීය පණ්ඩිත ලබුගම ශ්‍රී ලඬයානන්ද-කෝට්ටේ ශ්‍රී කල්‍යාණි සාමග්‍රිධම් මහා සඬකසභායෙහි අනුනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

සම්පාදක:

ශාසුපති, විද්‍යාවිශාරද, රාජකීය පණ්ඩිත, රද්දල්ලේ සිරි පඤ්ඤාලොක - ශ්‍රී කල්‍යාණි සාමග්‍රිධම් මහාසඬකසභායෙහි අනුනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

ශාසුපති, විද්‍යාවිශාරද, රාජකීය පණ්ඩිත, වේඬරුවේ සිරි අනොමදස්සි ඛට්ඨි රද්දායෙහි ප්‍රධාන සඬකනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

භිභුලේ - මාකඩවර විහාරාධිපති රාජකීය පණ්ඩිත, කරහමපිටිගොඩ සිරි සුමනසාර සථවිරයන් වහන්සේ.

කොළඹ, තිඹිරිගස්යායේ අශෝකාරාමාධිපති, රාජකීය පණ්ඩිත, කරදන පඤ්ඤාලඬකාර නායක සථවිරයන් වහන්සේ.

ලෙඛකාධිකාරී:

කොළඹ, බෞද්ධාලොක මාවතෙහි බෞද්ධාලොක විහාරාධිපති, පණ්ඩිත, දෙරගමුවේ සිරි ඬව්වෙපාල - කොළඹ පළාතේ ප්‍රධානසඬකනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

සංඥාපනය

මෙහි පළමු දෙවැනි කාණ්ඩ දෙකේ ම සංඥාපන ඇති බැවින් මෙයට විශේෂ සංඥාපනයක් අවශ්‍ය නොවේ. සූත්‍ර සාරාංශය පමණක් මෙහි දැක්වේ.

1. පාරික සූත්‍රය. සුනුක්ඛත්ත නම් පැවිද්ද බුදුරජුන් අග්ගඤ්ඤය නොපනවතැයි කළ දෙණාරෝපණය, ඔහු කොරක්ඛත්තිය නම් බලු තවුසාට පැහැදීම, සුනුක්ඛත්තයා කළාරමච්චුක නම් අවෙලක යන් කරා යෑම, අවෙලක පාරිකපුත්‍රයා ගේ මිගබස් දෙඩීම, බුදුරජුන් අග්ගඤ්ඤය ලොකොත්පත්ති වංශ කරාව පැහැදිලි කිරීම. හඟහවංගොත්ත පිරිවැරියාගේ ප්‍රසාදය පහළ කිරීම යන මෙතෙක් දැ මෙහි දැක්වේ.
2. උදුම්බරික සූත්‍රය. තපොජුගුප්ඝාව පරිසුර්ණ වන සැටි තරාගත-වරුන් පනවන පිළිවෙත් මග තපොජුගුප්ඝාවට වඩා උසස් බව මෙහි ප්‍රකාශිත ය.
3. චක්‍රවර්ති සිංහනාද සූත්‍රය. මෙහි දළ්ඟනෙමි සක්චිති රජුගේ පුවත ලොවැ දිළිඳුබව නිසා සොරකම ද, එය නිසා ප්‍රාණඝාතය ද, එය නිසා බොරු කීම ද, බොරු කීම වැඩීම නිසා කේලාමි කීම ද එයින් පසු කාමමිථ්‍යාවාරය ද එයට පසු ඵරුස වචනය හා සම්ඵප්පලාප ද එයට පසු අභිධ්‍යා ව්‍යාපාද ද එයට පසු දඟවස්තුක මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය ද එයින් පසු අධර්මරාග විෂම ලොභ හා මිථ්‍යාධර්ම ද පහළ වී වැඩී ගිය සැටි ද මේ හැම අකුශලයක් ම වැඩී යත් යන් ආයුෂ පිරිහුණු සැටි ද අකුසල් වැඩී යෑමෙන් දස හවුරුද්ද තෙක් ආයු පිරිහීම ද ඒසමයෙහි අවිච්චිත් මිනිසුන් උනුන් මරා ගැන්ම ද ඉතිරි වූ ජනයා ගේ පරපුර ක්‍රමයෙන් ප්‍රාණඝාතාදියෙන් වැළැකීම ද එයින් පරමායුෂ වැඩීම ද අත්තයේදී පරමායුෂ අසුදහස් හවුරුද්දට නැගී සමයෙහි මෙතෙක් බුදුරජුන් පහළ වීම ද දැක්විණ. මෙයට පසු පැවිද්දහු ආත්මශරණ ව වසන සැටි ද, පැවිද්දහු ගේ ආයුෂ වර්ණ සැප බල ප්‍රඥා ද විස්තර කැරිණ.
4. අග්ගඤ්ඤ සූත්‍රය. බමුණන් ගේ කුලවාදය සදෙස් බව, කුලයෙන් නොව කුසල් දහමින් ම මිනිසා පිරිසිදු වන බව, සස්තෙහි පැවිදි වූවහු බුද්ධපුත්‍ර වන නිසාව, අග්ගඤ්ඤය (ලොකොත්පත්ති වංශ කරාව), සර වර්ණයන් පහළ වීම ධර්මයෙන් ම කෙනකු ශ්‍රේෂ්ඨ වන නිසාව යන මෙතෙක්දැ මෙහි දැක්විණ.

5. සමපසාදනීය සූත්‍රය. තමන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි පැහැදුණු කරුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි පැවැති අනුකතරිය ධර්ම සැරියුත් තෙරුන් වදළ නියාව මෙහි දැක්වේ.
6. පාසාදික සූත්‍රය. නිර්ගුණභූත පුත්‍රයන් මළ පසු ඔවුන් සවිවන් ගේ හෙදය, අසමාක් සම්බුද්ධ ශාස්තෘහු ගේ ශාසනයේ අපරිපූර්ණත්වය සමාක් සම්බුද්ධ ශාස්තෘහුගේ ශාසනයේ පූර්ණත්වය, සත්තිස් බෝ පැකි දහම් අත්තොටුවන් නගන දෙස්, ඒවාට පිළිතුරු සුඛල්ලිකානුයොග තථාගතයන් වහන්සේ වදුරන නොවදුරන දැ, දෘෂ්ටිනිශ්ශ්‍රයයෝ, දෘෂ්ටිනිශ්ශ්‍රය ප්‍රභාණය - මෙතෙක් දැ මෙහි සවිස්තර ව දැක්වේ.
7. ලක්ෂණ සූත්‍රය. සක්විති රජුන්ගේද ලොවුතුරු බුදුරජුන්ගේද ගතැ පිහිටන දෙතිස් මහාපුරිස් ලකුණු ද ඒවා ඇති වීමට කාරණ වූ ගුණ ධර්ම ද ඒවායේ අනුසස් ද යන මෙතෙක් දැ මෙහි දැක්වේ.
8. සිභාලොවාද සූත්‍රය. සිභාලක භෞතති පුත්‍රයාට වදළ ගිහි විනය සවිස්තර ව මෙහි දැක්වේ
9. ආටානාටීය සූත්‍රය. ගිජුකුළු පව්වෙහි වසන බුදුරජුන් වෙතට එක් රැයක සිවුවරම් දෙවියන් සපිරිවරින් ආ නියාව ද වෙසවුණු රජු විපස්සී බුදුරජුන් පටන් කොට අප බුදුරජුන් තෙක් සිටි සත් බුදුරජුන් ගේ නම් ඇතුළත් කොට, සිවුපිරිසේ ආරක්ෂාව සඳහා රැසැසු පිරික් බුදුරජුන් හමුවේ පැවැසූ නියා ව ද බුදුරජුන් එය අනුමත කොට, හික්ෂු හික්ෂුණි උපාසක උපාසිකාවන් විසින් යක්ෂභූත දෙස නිවා-රණය පිරිස එය පුහුණු කරන සේ වදළ නියා ව ද මෙහි දැක්වේ.
10. සංගීතික සූත්‍රය. බුදුරජුන් ගේ නිර්යානයෙන් සැරියුත් මහතෙරුන් වදළ දේශනාවෙකි. මෙහි එකක ද්වික ත්‍රික චතුෂ්කාදි වශයෙන් බුදුරජුන් වදළ දහම් පරිවර්ණ ද කොට දැක්විණ.
11. දසුන්තර සූත්‍රය. එක දෙක තුන ආදී විසින් බුදුරජුන් වදළ දහම් වර්ග වශයෙන් බෙදා සැරියුත් මහතෙරුන් විසින් මේ සූත්‍රය වදුරණ ලදි.

මෙයට,

බළන්ගොඩ ආනන්ද මෛත්‍රෙය ස්ථවිර

ශ්‍රී වන්ද්‍රණේබරාරාමය,
වටයවත්ත පාර,
මහරගම.

1976-12-17

සංකේත නිරූපණය

සී. සිංහල පුස්තකාල පිටපත්

සීමු. සිංහල මුද්‍රිත දීඝනිකාය

මජ්ඣ. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ජායාපාදිනිකාය

සං. සංගම-නායකාණ්ඩ මුද්‍රිත දීඝනිකාය

කා කාමබෝධනායකාණ්ඩ මුද්‍රිත දීඝනිකාය

PTS. Pali Text Society Edition

ශ්‍රද්ධාශ්‍රද්ධා දශ්‍යය

පිට	පෙළ	ශ්‍රද්ධා	අශ්‍රද්ධා
11	13	දක ම	දකීම
11	20	ශාකාපුත්‍රිය	ශාකාපුත්‍ර
12	6	කාලකඤ්ඤා	කාලකඤ්ඤා
13	26	'එක්'	එක්
31	2	කියා ම	කියාම
34	24	සවෙ	සවෙ
37	17	'කිසි	කිසි
39	27	කැණිල්	සිවල්
43	2	දරුපාත්‍රිකාන්තේවාසී	දරුපත්‍රිකාකේවාසී
44	2	සුනකඛයන	සුනකඛයන
46	17	තසා එව.	තසා එව
47	29	වශයෙහි	වශයෙහි
55	18	පනවන්තහු	පනවන්තහු
61	33	තිවාපයෙහි	තිවාපයෙහි
61	37	'වහන්ස,	'වහන්ස'
68	6	යමයි	යමයි
68	14	අයමයි බො	අයමයි කො
69	11	ලාභ	ලාභ
70	3	රාජමහාමත්තා බන්ධියා	රාජමහාමා බන්ධනකියා
71	29	'මෙය	මෙය
78	15	පරිසුද්ධතව	පරිසුද්ධත
81	8	සෙවනාහට	සෙවන්නාහට
83	27	ඇත්තෙමි	ඇත්නමි
86	16	සුසුසුසනති	සුසුසුසනති
87	28	අවිසාරද	අවිසාර ද
88	15	අරඤ්ඤා	අරඤ්ඤා
89	10	කියන ලද	කියන ලද,
89	19	වනගන්	වෙනෙහි
90	7	මුහුර්වරිය	මුහුර්වරිය
92	7	තිව්දනතු	තිව්දනතු

ශ්‍රද්ධා'ශ්‍රද්ධ දූෂිතය

පිට	පෙළ	ශ්‍රද්ධ	අශ්‍රද්ධ
93	7	දූන	දූන
94	29	දුකියං	දුකිය
95	10	කියතැයි	කිය
96	2	චකකචතති	චකකචතති
96	12	වෙදනානු-	වෙදනා-
100	17	සබ්බකාරපරිපූරං	සබ්බකාරපරිපූරං
100	24	අනුසුකෙතසු	අනුසුකෙතසු
101	11	'දරුව,	දරුව
102	7	අසසු	අසසු
102	24	උපරි	උපරිං
106	2	චකකචතති	චකකචතති
109	10	වදනෙමි'යි	වදනොමි'යි
112	29	ගාමසාතමපි	ගාමසාතකමපි
115	28	චණ්ඩත් වෙත්, ඇතැම් කෙනෙක් දුර්වණ වෙත්.	චණ්ඩත් වෙත්.
116	25	දළිද්දියෙ	දළිද්දියෙ
117	33	පිසුණුවාවාව	පිසුණුවාවාව
121	32	"භවත් සත්වය, පිනෙකි!	භවත් සත්වය "පිනෙකි!
124	13	විසතිවසසයනායුකා	විසං තිවසසයනායුකා
124	35	දෙව්වසසසහසසායුකා	දෙව්වසසසහසසායුකා.
128	4	කරෙය්‍යාමාති	කරෙය්‍යාමා
130	14	ජනප. ස්වාචරියපඤ්ඤා	ජනපදස්වාචරියපඤ්ඤා
131	39	පර්වසාන	පර්වසාන
133	10	කුලදරුවෝ	කුලදරුවෝ ගිහි ගෙන් හික්ම
135	8	මහණ තෙම	මහණ, තෙම
136	7	පාසාදපච්ඡායායං	පාසා පච්ඡායායං
144	19	එවමෙව	එව මෙව
145	26	'භවත්ති,	භවත්ති,
146	4	යතො බො	යතො බො
149	3	භූමිපපටකය	භූමිපපටකය
154	21	ආභාරාම	අභාරාම
154	27	වාසෙට්ඨා	වාසෙට්ඨා
156	21	බ්‍රිහතබ්බං	බ්‍රිහතබ්බං
158	3	රථ ඤාතිනි	රථ ඤාතිනි

ශුද්ධා'ශුද්ධ දර්ශනය

පිට	පෙළ	ශුද්ධ	අශුද්ධ
158	5	අක්කරන	අක්කරන
158	10	සත්තනායකෙද්ද	සත්තනායකෙද්ද
159	33	ධ්‍යාන නො කෙරෙත්	ධ්‍යාන කෙරෙත්
160	7,16,24,35	අභිසම්පරායෙ ව	අභිසම්පරායෙව
160	11	විසුත්තං	විසු.
165	3	ආසුට	ආ ව
165	18	අනර්ථනිශ්‍රිත	අනර්ථනිශ්‍රිත
165	22	සමාක්සමුද්ධ	සමාක් සමුද්ධ
168	13	මෙ	මෙ.
169	33	සමාක්සමබෝධිය	සමාක් සමබෝධිය
170	12	තසා	තසා
170	20	ධම්මසු	ධම්මසු
171	27	භික්ෂු කෙම	භික්ෂුහු.
172	5	චක්ඛු චෙව්	චක්ඛුව් ව
176	22	සමපකතිසු	සමපාකතිසු
180	7	අවිනිපාතධර්මො	අවිනිපාතධ මෙ මා
181	18	අනාසුච වූ	අන සුච වූ
187	2	ඤාන	ඤාණ
189	2	සංඛිට්ඨ	සංඛිට්ඨ
189	29	ඇති වැ	නැති වැ
190	11	සමණා	සමණො
194	14	ආචිණ්ණං	අචිට් ණ්ණං
197	15	සමණුද්දෙසයෝ	සමණුද්දෙසයෝ
199	38	ඒ-	ඒ
201	15	පචිත්ත	පචිත්ත
201	20	පනවන	පණවන
201	36	තෙපිත්	තොපිත්
202	10	උපසම්පංචකතනිකා	උපසම්පංචකතනිකා
202	11	සද්ධිමෙම	සද්ධිමෙම
203	13	ශ්‍රාවකයෝ	ශ්‍රාවකයෝ
208	3	බ්‍රහ්මචරියං	බ්‍රහ්මචරියං
211	10	කාරණයෙන්	කාරණයන්
211	21	කරකැත්තක් සදහා ම යනු	ඉවත් විය යුතු.
211	22	අර්ථනිශ්‍රිත නොවූ	ආශ්‍රිත නොවූ
		කරකැත්තක් සදහා ම	

ශ්‍රී ලංකා ශ්‍රී ලංකා දේශපාලන

පිට	පෙළ	ශ්‍රී ලංකා	අශ්‍රී ලංකා
212	3	සමමා	සබ්බා
215	6	ගො ම හුවා	ගො මහුවා
215	11	ගො ම ටිලිගත යුතු.	ගො ම සතුටු ටිය යුතු
216	3	දිට්ඨධම්මිකානං	දිට්ඨධම්මිකානං
216	9	ඩංසමකස	ඩංසමක
216	11	බ්‍රහ්මවර්-	බ්‍රහ්මවාරි
217	27	පරම කොට ඇති බව	කෙළවර වනු
219	16	හීන හ.	හී නහ.
220	24	දුක්ඛසංතතං	දුක්ඛසංතතං
220	9	සුබලලිකානුයොගෙ	සුබලලිකානු යොගො
222	29	කුණ්ඩලසංතතං	කුණ්ඩලසංතතං
223	28	කසය කළ	කළ
224	8	තථාගතො	තථාගතො
225	10	අසත්‍ය	අසත්‍ය
229	34	ස්වයංකාර	ස්වයං කාර
231	27	ආශාස්වතත්	ආශාස්වතත්
232	7	මොසමකුණ්ඩල	මොසමකුණ්ඩල
241	8	නමුදු-	නම
246	12	යකක	යකක
246	21	උසත්තතතො	සත්තතතො
247	10	අසුරයෝ ද යක්ෂයෝ ද	අසුරයෝ ද
248	16	යාපයති වැඩිදි	යාපයති වැඩිදි.
248	25	භොග්නි	භොග්නි
253	12	ලොමනා	ලොමක
255	20	කෙංඩා	කෙංග්ඩා
257	20	වන්තේ ද?''යි	වන්තේ ද?''
264	24	ද්විපද	ද්විපද ..
266	11	පඤ්ඤාය	පඤ්ඤාය
266	18	මිත්තමි	මිත්තමි
266	25	අනාගිතං	අන නිගං
267	13	ග්‍රාහයෙන්	ග්‍රාහයෙන්
269	24	රසනහර-	රසනහර
270	5	උපු.	උපු.
272	25	අනාගිතො	අනාගිතො

ශුද්ධ'ශුද්ධ දශනා

පිට	පෙළ	ශුද්ධ	අශුද්ධ
272	32	අභිභරතැති	අභිභරනති
273	22	මෙහෙණ	මෙහෙ
275	6	එකෙක	එකෙක
283	12	දංඡු	දඡු
290	25	ඡන්දගති.	ඡන්දගති.
291	30	ගැහැවිපුත	ගැහැවිපුත්,
293	32	යෑමෙහි	යෑමෙහි
298	15	පටිසඤ්චරති	පටිසඤ්චරති.
299	20	පාපකම්පික	පාපකම්පික.
306	14	අවිසංවාදනකාය	අවිසවාදනකාය
327	26	භිත්ත	භිත්ත
352	8	උඛ්භතකං නාම	උඛ්භතකං
352	16	උඛ්භතකං නාම	උඛ්භතකං
254	13	බ්‍රහ්මදේව	බ්‍රහ්මදේව
255	5	බලා පොරොත්තු වන	බලාපොරොත්තු වනු
356	11	නිබ්බේදයෙහි වා	නිබ්බේදයෙහි ව
363	22	කුශලසංකල්ප	අකුශලසංකල්ප
367	30	කාමෝපපත්ති	කාමොපපත්ති
369	21	අඤ්ඤාතවිජ්ජියය	අඤ්ඤාතවිජ්ජිය
378	6	න ව	න ව,
387	26	විමුක්තිගුණය	විමුක්තිගුණයි
		(එලවිමුක්තිය)	(එලවිමුක්තිය)
389	14	ඕසස	ඕසයි
389	16	අවිද්‍යායොගය	අවිද්‍යායොගයි
389	20	විසං යොගය	විසංයොග යි.
392	18	පරපරිතාපනානු- යොග.	පරපරිතාපනු යොග..

THE PALI ALPHABET

IN SINHALA CHARACTERS

VOWELS

අ a ආ ā ඉ i ඊ ī උ u ඌ ū එ e ඔ o

CONSONANTS

ක ka	ඛ kha	ග ga	ඝ gha	ඛ na
ච ca	ඡ cha	ජ ja	ඣ jha	ඤ ña
ට ta	ඨ tha	ඩ da	ඬ dha	ණ na
ත ta	ථ tha	ද da	ධ dha	න na
ප pa	ඵ pha	බ ba	භ bha	ම ma
ය ya	ර ra	ල la	ව va	ස sa
හ ha	ළ la	ං m		
ක ka	කා kā	කි ki	කී kī	කු ku
ඛ kha	ඛා khā	ඛි khi	ඛී khī	ඛු khu
ග ga	ගා gā	ගි gi	ගී gī	ගු gu

CONJUNCT CONSONANTS

කක ka	කඤ කඤ	ඉ tr	එම් mpha
කඛ ka	භනභ	දු dda	ඔ mba
කා kya	ඤ ca	ධ d dha	භ m bha
කි ki	ඤ, ච cha	දු dra	ම mma
කච ka	ඤ, ජ ja	ඳ, ඩ dva	භ m bha
කඛ ka	ඤ ඣ jha	ධ d hva	ස, ය ya
කඛ ka	ට tta	න nta	ය ya
කඝ ka	ච, ඨ tha	ච ntha	ල lla
කඝ ka	ඩ d dda	ඤ nda	ල ly
කඝ ka	ඩ d d dha	ක ndha	ල lha
ගු gr	භනභ	න nna	භ n w ha
කඛ ka	ඤ nt	න nha	ස ssa
කඛ ka	භනභ	ප ppa	ස s ma
කඝ ka	භ, nda	ප ppha	ස s va
ච ca	න nta	බ bba	භ h ma
ච ca	ච ttha	බ b bha	භ h va
ජ ja	ච tva	භ bra	ල lha
ඣ jha		ම mpa	
අ a	ආ ā	ඉ i	ඊ ī
උ u	ඌ ū	එ e	ඔ o

විෂය සූචිය

පාථිකවග්ගො

1	පාථික සූතං	2
2	උදුඹරික සිහනාද සූතං	58
3.	චක්කවත්තිසිහනාද සූතං	96
4	අග්ගඤ්ඤ සූතං	137
5	සම්පසාදනිය සූතං	166
6.	පාසාදික සූතං	194
7	ලක්ඛණ සූතං	236
8	සිගාල සූතං	288
9.	ආටානාර්ථ සූතං	312
10	සඬගිති සූතං	352
11.	දසුනෙර සූතං	468

සුභතනපිටකේ
දීඝිනිකායෝ
(තනියෝ හාගෝ)
පාටිකවග්ගො

සුභනන්තපිටකෙ

දිග්භිකායො

තතිය භාගො

පාටිකවග්ගො

තමොතස්ස භගවතො අරහතො

සමමා සමබුද්ධස්ස

1

පාටිකසුභතං

එවං මෙ සුතං. එකං සමයං භගවා මලලසු විහරති, අනුපියා නාම මල්ලානං නිගමො

අප්ථං ඛො භගවා පුබ්බණ්ණසමයං¹ නිවාසෙත්වා පක්ඛවිවරමාදය අනුපියං² පිණ්ඩාය පාවිසි අප්ථං ඛො භගවතො එතදහොසි "අනිපපගො ඛො තාව අනුපියායං³ පිණ්ඩාය වරිදුං, යනක්ඛනාහං යෙන භගවගොත්තස්ස පරිබ්බාජකස්ස ආරාමො, යෙන භගවගොත්තො පරිබ්බාජකො තෙනුපසඬකමෙය්‍යන්ති."

2 අප්ථං ඛො භගවා යෙන භගවගොත්තස්ස පරිබ්බාජකස්ස ආරාමො යෙන භගවගොත්තො පරිබ්බාජකො තෙනුපසඬකමි අප්ථං ඛො භගවගොත්තො පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච. "එතු ඛො භතෙන භගවා ස්වාගතං භතෙන භගවතො, වීරස්සං ඛො භතෙන භගවා ඉමං පරියායමකාසි යදිදං ඉධාගමනාය නිසීදතු භතෙන භගවා, ඉදමාසනං පඤ්ඤත්තන්ති" නිසීදි භගවා පඤ්ඤත්තෙ ආසනෙ භගවගොත්තො'පි ඛො පරිබ්බාජකො අඤ්ඤතරං නිවං ආසනං ගහෙත්වා එකමන්තං නිසීදි.

1 පාටපයා වංශකා (පිළු)

2 අනුපයියම (යායා), අනුපියං (කාම)

3 අනුපියං (කාම)

සුත්‍රා නාමපිටකයෙහි

දික්සහිස

නාමික භාෂය

ඒ භාග්‍යවත් අහිත් සමාක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේට
නමස්කාර වේවා!

පාටික වර්ගය

1

පාටික සුත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී, එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, මල්ල රට - මල්ලයන්ගේ අනුපියා නම් යම් නියමගලෙක් වී ද - එහි වැඩ වසන සේක.

එ කල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙර වරුයෙහි හැද පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන, අනුපියා නිගමයට පිටු පිණිස වත් සේක. එ කල්හි (එසේ වඩනා) භාග්‍යවතුන් වහන්සේට 'අනුපියා නිගමයෙහි පිටු පිණිස හැසිරෙන්නට තව ම ඉතා උදයන ය. මේ භාග්‍යවගෝත්‍ර පිරිවැජ්ජා ගේ අරමට, භාග්‍යවගෝත්‍ර පිරිවැජ්ජා කරා, ගියෙමි වීම නම් යෙහෙකැ' යි මෙ සිත විය.

2. ඉක්බික්කෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භාග්‍යවගෝත්‍ර පිරිවැජ්ජා ගේ ආරුමය යම් තැනෙක ද, භාග්‍යවගෝත්‍ර පිරිවැජ්ජා යම් තැනෙක ද, එ තැනට වැඩි සේක. එකල්හි භාග්‍යවගෝත්‍ර පිරිවැජ්ජා තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට 'වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙහි වඩිනා සේක් වා, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙහි වැඩි සේ මැනව, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අද මෙහි වැඩියේ බොහෝ කලකට පසු යැ¹, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩිහිටිනා සේක් වා, මේ අස්නෙක් පනවන ලද්දේ වේ' යැ යි මේ වචන කී ය. පනවන ලද අස්නෙහි 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩ හුන් සේක. භාග්‍යවගෝත්‍ර පිරිවැජ්ජා ද උක්තරා මිටි අස්නෙක් ගෙන පසෙක ඉඳගත.

1 'මෙහි වඩින්නට අද යම් වාරයක් (අවසාරාවක්) යොද ගත් සේක් ද ඒ බොහෝ කලෙකිනි' යනු පදගත අර්ථයි

3 එකමන්තං නිසින්නො ඛො භග්ගට්ඨොනො පරිබ්බාජනො
භගවන්තං එතදවොච

“පුරිමානි භනෙත දිව්සානි පුරිමතරානි සුනකඛනෙතො ලිච්චිපුකො
යෙනාහං තෙනුපසඬ්ඛමි, උපසඬ්ඛමිත්වා මං එතදවොච ‘පට්ටකඛාතො’ද්වි
මයා භග්ගට්ඨ භගවා, නදනාහං භග්ගට්ඨ, භගවන්තං උද්දිසා විහරාමි”ති
කථෙවිතං භනෙත තථෙව, යථා සුනකඛනෙතො ලිච්චිපුකො අවචා?”ති

4. “තථෙව ඛො එතං භග්ගට්ඨ යථා සුනකඛානො ලිච්චිපුකො
අවච. පුරිමානි භග්ගට්ඨ දිව්සානි පුරිමතරානි සුනකඛනෙතො ලිච්චිපුකො
යෙනාහං තෙනුපසඬ්ඛමි, උපසඬ්ඛමිත්වා මං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිදි
එකමන්තං නිසින්නො ඛො භග්ගට්ඨ සුනකඛනෙතො ලිච්චිපුකො මං එතද-
වොච ‘පට්ටකඛාමි’දනාහං භනෙත භගවන්තං, නාහං භනෙත භගවන්තං
උද්දිසා විහරිසාමි”ති එවං වුකො අහං භග්ගට්ඨ සුනකඛානං ලිච්චි-
පුකං එතදවොචං.

“අපි නු ත්‍යාහං¹ සුනකඛාන එවං අවචං. එහි තුං සුනකඛාන,
මම. උද්දිසා විහරාමි ති?”

“නො හෙතං භනෙත ”

“තුං වා පන මං එවං අවච. අහං භනෙත භගවන්තං උද්දිසා
විහරිසාමි ති?”

“නො හෙතං භනෙත.”

“ඉති කීර සුනකඛාන නෙවාහන්තං වදමි

එහි තුං සුනකඛාන මම. උද්දිසා විහරාමිති. නපි කීර මං තුං
වදෙසි අහං භනෙත භගවන්තං උද්දිසා විහරිසාමි ති. එවං සනෙත
මොසපුරිස කො සනෙතා කං පට්ඨාවිකඛයි? පසා මොසපුරිස යාවඤ්චි²
තෙ ඉදං අපරඤ්චනී ”

5. “න හි පන මෙ භනෙත භගවා උත්තරිමනුසංඛමො ඉද්ධිපාටිභාරියං
කරොති”ති.

“අපි නු ත්‍යාහං සුනකඛාන එවං අවචං. එහි තුං සුනකඛාන,
මම. උද්දිසා විහරාමි, අහනෙත උත්තරිමනුසංඛමො ඉද්ධිපාටිභාරියං
කරිසාමි ති?”

1. තාහං, සිඳු, PMS.

2. යාවච (මයසං)

3. එකක් පස් වැනුන්තාවූ ම භාග්වතෝත්‍ර පිරිවැජි තෙමෙ භාග්-
වතුන් වහන්සේට මෙ බස් පැවැසී ය:

“වහන්ස, පෙර දවසැ, බොහෝ පෙර දවසැ, ලිච්චිවිජයපුත්‍ර
සුනක්ඛත්ත තෙමෙ මා වෙත ආයේ ය. අවුත්, භාග්වය, දන් මා විසින්
භාග්වතුන් වහන්සේ පරිත්‍යාක්ත සේක මම භාග්වතුන් වහන්සේ ගෙන්
වෙන් වීම්. භාග්වතුන් වහන්සේ උදෙසා නො වෙසෙමි’යි මට සැළ
කෙළේය. වහන්ස, කීමක් ද? මෙය ලිච්චිපුත්‍ර සුනක්ඛත්තයා කී සේ ම
වි ද?” (යනු ය).

4. “භාග්වය, මෙය ලිච්චිපුත්‍ර සුනක්ඛත්තයා කී සේ ම විය.
භාග්වය, පෙර දවසැ බොහෝ පෙර දවසැ, ලිච්චිපුත්‍ර සුනක්ඛත්තයා
මා වෙත ආයේ ය, අවුත් මා වැද, පසෙක ඉඳ ගත්තේ ය, එසේ හුන්නේ ම
“වහන්ස, මම දන් භාග්වතුන් වහන්සේ හැරපියා යෙමි, වහන්ස, මම
භාග්වතුන් වහන්සේ උදෙසා නො වසන්නෙමි” යි කී ය. භාග්වය, ඔහු
මෙසේ කී කලැ, මම ඔහු අමතා,

‘සුනක්ඛත්තය, තෝ මෙහි එව, මා උදෙසා වසව’ යි මම තට
කීම ද?” යි

ඔහු පුළුවන්ම.

‘වහන්ස, එසේ වූ කථාවෙක් නො වී යැ’ යි හේ කී ය.

“තෝ හෝ මට ‘මම භාග්වතුන් වහන්සේ උදෙසා වසන්නෙමි’ යි
කීහි ද?” යි පුළුවන්ම.

‘වහන්ස, මෙසේ වූ කථාවෙක් ද නො වී’ යැ යි හේ කීව.

“සුනක්ඛත්තය, මෙසේ ‘මෙහි එව මා උදෙසා වසව’ යි මම තට
නො ම කීම්. ‘මම භාග්වතුන් වහන්සේ උදෙසා වසන්නෙමි’ යි තෝ ද
මට නො කී ය. හිස් මිනිස, මෙසේ ඇති කලැ, තෝ කවරෙක් වනුයෙහි,
කවරක්හු හැරපියා යෙහි ද? හිස් මිනිස, මෙහි ලා තා කෙළේ කොතරම්
මහත් වරදක් ද? යි සලකා බලව’ යි මම ඔහුට කීම්.

5. එවිටැ, ‘වහන්ස, භාග්වතුන් වහන්සේ මට උතුරුමිනිස් දහමින්
පෙළහර නො කරන සේකැ’ යි සුනක්ඛත්තයා කී ය. එවිටැ

‘සුනක්ඛත්තය, තෝ එව, මා උදෙසා වසව, මම තට උතුරුමිනිස්-
දහමින් පෙළහර කරන්නෙමි’ යි තා අමතා මම කියෙමි ද?” යි ඔහු පුළුවන්ම.

“නො හෙතං භතෙන.”

“ඤ්ඤාං ච පන මං එවං අවච්ඡාමි.”

අභං භතෙන භගවතං උද්දිසාං විහරිසාමි, භගවා මෙ උත්තරි මනුසසංඝමො ඉද්ධිපාටිභාරියං කරිසාමි ති?”

“නො හෙතං භතෙන.”

“ඉති කිර සුනාසංඝාන නෙවාහන්තා වදම් එහි ඤ්ඤාං සුනාසංඝාන, මමං උද්දිසාං විහරාහි, අභතෙන උත්තරිමනුසසංඝමො ඉද්ධිපාටිභාරියං කරිසාමි ති. න පි කිර මං ඤ්ඤාං වදෙහි අභං භතෙන භගවතං උද්දිසාං විහරිසාමි, භගවා මෙ උත්තරිමනුසසංඝමො ඉද්ධිපාටිභාරියං කරිසාමි ති එවං සතෙන මොසපුරිස කො සතෙනා කං පට්ඨාච්ඡාසි? තං කිමෙඤ්ඤාසි සුනාසංඝාන? කතෙ වා උත්තරිමනුසසංඝමො ඉද්ධිපාටිභාරියො අකතෙ වා උත්තරිමනුසසංඝමො ඉද්ධිපාටිභාරියො, යසසාය මයා ධම්මො දෙසිතො සො නියායාති තකකරසං සමොද්දසංඝායායා?”

“කතෙ වා භතෙන උත්තරිමනුසසංඝමො ඉද්ධිපාටිභාරියො අකතෙ වා උත්තරිමනුසසංඝමො ඉද්ධිපාටිභාරියො, යසසාය භගවතා ධම්මො දෙසිතො සො නියායාති තකකරසං සමොද්දසංඝායායා” ති “ඉති කිර සුනාසංඝාන කතෙ වා උත්තරිමනුසසංඝමො ඉද්ධිපාටිභාරියො අකතෙ වා උත්තරිමනුසසංඝමො ඉද්ධිපාටිභාරියො, යසසාය මයා ධම්මො දෙසිතො සො නියායාති තකකරසං සමොද්දසංඝායායා ති, තත්ථ සුනාසංඝාන කිං උත්තරිමනුසසංඝමො ඉද්ධිපාටිභාරියං කතං කරිසාමි? පසං මොසපුරිස යාවඤ්ඤා නෙ ඉදං අපරදානං”

6 “න හි පන මෙ භතෙන භගවා අග්ගඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙසාමි” ති.

“අපි නු ත්වාහං සුනාසංඝාන එවං අවච්ඡාමි එහි ඤ්ඤාං සුනාසංඝාන මමං උද්දිසාං විහරාහි, අභතෙන අග්ගඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙසාමි ති?”

“නො හෙතං භතෙන.”

“ඤ්ඤාං ච පන මං එවං අවච්ඡාමි අභං භතෙන භගවතං උද්දිසාං විහරිසාමි, භගවා මෙ අග්ගඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙසාමි ති?”

“නො හෙතං භතෙන.”

“ඉති කිර සුනාසංඝාන නෙවාහන්තා වදම්.

‘වහන්ස, මෙය එසේ නො ම වී’ යැ යි සුනක්ඛත්තයා කී ය

‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට උතුරුමිනිස්දහමින් පෙළහර කරති’ යි සිතා මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උදෙසා වසන්නෙමි’ යි ද තෝ මට නො කීහි. මෙසේ ඇති කලැ, හිස් මිනිස, තෝ කවරෙක් වනුයෙහි කවරක්හු හැරපියා යෙහි ද? සුනක්ඛත්තය, ඒ කීමැ යි සිතති ද? උතුරුමිනිස්දහමින් ඉදු පෙළහර කළ ද නො කළ ද, යම් දුක්වැනැස්මක් පිණිස මා විසින් දහම් දෙසන ලද නම්, එය ඒ දහම පරිදි පිළිපදනහුට මොනොවට දුක් නසනු පිණිස පවත්නේ ද? යි මම පුළුවන්මි.

‘වහන්ස, උතුරුමිනිස් දහමින් පෙළහර කළත් නොකළත් යම් දුක්-වැනැස්මක් පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දහම් දෙසන ලද නම්, ඒ දහම එය වූ පරිදි පිළිපදනහුට මොනොවට දුක් නසනු පිණිස පවතී’ යැ යි සුනක්ඛත්තයා කී ය

‘සුනක්ඛත්තය, මෙසේ කලැ උතුරුමිනිස් දහමින් පෙළහර කළ ද නො කළ ද, යම් දුක්වැනැස්මක් පිණිස මා විසින් දහම් දෙසන ලද නම්, එහි කී පරිදි පිළිපදනහුට එය මොනොවට දුක් නසනු පිණිස පවත්නේ නම්, උතුරුමිනිස් දහමින් ඉදුපෙළහර කරන ලද්දේ කවර නම් වැඩක් සිදු කරන්නේ ද? හිස් මිනිස, මෙහි තා කෙළේ කොතරම් මහ වරදක් ද? යි බලව’ යි මම කීමි.

6. ‘වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට ලෝකෝත්පත්ති වංශකථාව නො ම වදාරන සේකැ’ යි සුනක්ඛත්තයා කී ය

‘සුනක්ඛත්තය, තෝ මෙහි එව, මා උදෙසා වස, මම තට ලෝකෝත්පත්ති වංශකථාව කියන්නෙමි’ යි මම තට කීමි ද? යි

මම ඔහු පුළුවන්මි.

‘වහන්ස, එ වැනි බසක් නො වදළ සේකැ’ යි හේ කී ය.

‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට ලෝකෝත්පත්ති වංශකථාව වදාරති’ යි-භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිසා වසන්නෙමි’ යි හෝ තෝ මට කීහි ද? යි

මම ඔහු පුළුවන්මි.

‘වහන්ස, එවැනි බසක් නොකීමි’ යි හේ කීව.

“එහි ත්වං සුනාකං මම උද්දිසා විහරාහි, අහතො අග්ගඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙසාමි”ති. න පි කීර මං ත්වං වදෙසිං අහං හතො හගවතා උද්දිසා විහරිසාමි, හගවා මෙ අග්ගඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙසාමි ති. එවං හතො මොසපුරිස කො සතො කං පවදාවිසාමි? තං කිමඤ්ඤෙසි සුනාකං ත්වං? පඤ්ඤාතො වා අග්ගඤ්ඤා අපඤ්ඤාතො වා අග්ගඤ්ඤා යසායාය මයා ධම්මො දෙසිතො, සො නියාති තකකරසා සමො දුකංකමායා?”ති.

‘පඤ්ඤාතො වා හතො අග්ගඤ්ඤා අපඤ්ඤාතො වා අග්ගඤ්ඤා, යසායාය හගවතා’ ධම්මො දෙසිතො සො නියාති තකකරසා සමො දුකංකමායා’ති.

‘ඉති කීර සුනාකං පඤ්ඤාතො වා අග්ගඤ්ඤා අපඤ්ඤාතො වා අග්ගඤ්ඤා, යසායාය මයා ධම්මො දෙසිතො, සො නියාති තකකරසා සමො දුකංකමායා. තත්ථ සුනාකං කිං අග්ගඤ්ඤං පඤ්ඤාතං කරිසාමි? පසා මොසපුරිස යාවඤ්ඤා තෙ ඉදං අපරධං. අනෙකපරියායෙන ඛො තෙ සුනාකං මම වග්ගෙණ හාසිතො වජ්ජිගාමෙ ඉතිපි සො හගවා අරහං සමාසලබ්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිද්ද අනුත්තරො දුරිඤ්චාරො සාධා දෙවමනුසානං බුද්ධො හගවා ති. ඉති ඛො තෙ සුනාකං අනෙකපරියායෙන මම වග්ගෙණ හාසිතො වජ්ජිගාමෙ

අනෙකපරියායෙන ඛො තෙ සුනාකං ධම්මසා වග්ගෙණ හාසිතො වජ්ජිගාමෙ, සාධාකො හගවතා ධම්මො සංකීර්තිතො අකාලිකො එතිපසිකො ඔපනාගිකො’ පවදිතො වෙදිංඛො උද්දෙසිති”ති. ඉති ඛො තෙ සුනාකං අනෙකපරියායෙන ධම්මසා වග්ගෙණ හාසිතො වජ්ජිගාමෙ අනෙකපරියායෙන ඛො තෙ සුනාකං සබ්බසා වග්ගෙණ හාසිතො වජ්ජිගාමෙ. සුපට්ඨෙනා’ හගවතො සාවකසංඛතො, උජුපට්ඨෙනා හගවතො’ සාවකසංඛතො, ඤායපට්ඨෙනා’ හගවතො සාවකසංඛතො, සාමිට්ඨපෙනා හගවතො සාවකසංඛතො, යදිදං චත්තාරි පුරිසයුගාහි අට්ඨ පුරිසපුගලා, එස හගවතො සාවකසංඛතො ආග්ගුණෙයො පාසුගුණෙයො දක්ඛිණෙයො අඤ්ජලිකරණෙයො අනුත්තරං පුඤ්ඤාකං ලොකසා ති. ඉති ඛො තෙ සුනාකං අනෙකපරියායෙන සබ්බසා වග්ගෙණ හාසිතො වජ්ජිගාමෙ ආරොවයාමි ඛො තෙ සුනාකං පටිවෙදයාමි ඛො තෙ සුනාකං, හවිසානති ඛො තෙ සුනාකං වසාරො නො වීසති සුනාකං ලිච්චිපුතො සමණො ගොතමෙ බ්‍රහ්මවරියං වරිතුං. සො අවිසානො සිංඛං පට්ඨකං භිනායාපෙනා ති. ඉති ඛො තෙ සුනාකං හවිසානති වසාරො’ති. එවං ඛො හග්ගා සුනාකං ලිච්චිපුතො මයා වුට්ඨො අපකමෙව ඉමසා ධම්මවිනයා යථා තං ආපාදිතො තෙරසිකො.

1 ඔනෙකො (මජ්ඣ.)

2 සුපට්ඨෙනා (මජ්ඣ.)

3 උජුපට්ඨෙනා, (මජ්ඣ.)

4 ඤායපට්ඨෙනා, (මජ්ඣ.)

‘සුනක්ඛත්තය, මම ද ‘මෙහි එව, මා උදෙසා වසව, මම තට ලොකෝත්තරත්ති වංශකරාව කියන්නෙමි’ යි මෙසේ නො කීමි. තෝ හෝ ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට ලෝකෝත්තරත්ති වංශකරාව වදරති. මම ඔබ උදෙසා වසන්නෙමි’ යි නො කියෙහි. හිස් මිනිස, මෙසේ ඇති කලා තෝ කවරෙක් උතුරෙහි කවරක්හු පියා යෙහි ද? සුනක්ඛත්තය, ඒ කිමැ යි සිතයි ද? ලෝකෝත්තරත්ති වංශකරාව කිවත් නොකිවත්, යම් දුක්වැනැස්මක් පිණිස මා විසින් දහම් දෙසිණි නම්, ඒ දහම් එය අනුව පිළිපදනුට මොනොවට දුක්වැනැස්ම පිණිස නො පවත්නේ ද?’ යි මම පුළුවන්මි.

‘වහන්ස, ලෝකෝත්තරත්ති වංශකරාව වදල ද නො වදල ද, යමක් පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දහම් දෙසිණි නම්, ඒ දහම් එය අනුව පිළිපදනුට දුක්වැනැස්ම පිණිස පවත්නේ යැ’ යි සුනක්ඛත්තයා කී ය.

එවිට, ‘සුනක්ඛත්තය, මෙසේ ලෝකෝත්තරත්ති වංශකරාව කිව ද නො කිව ද, යමක් පිණිස මා විසින් දහම් දෙසන ලද නම්, එය පිළිපදනුට ඒ දහම් මොනොවට දුක් වැනැස්ම පිණිස පවත්නේ නම්, එහි ලා ලෝකෝත්තරත්ති වංශකරාව කියන ලද්දේ කවර අර්ථයක් සිදු කරන්නේ ද? හිස් මිනිස, මෙහි තා විසින් කොතරම් ලඟ වරදෙක් කරන ලද ද යි සිතා බලව. සුනක්ඛත්තය, පෙර තා විසින් වැදගත් (විසල් මහ පුර) වැද නොයෙක් කරුණින් මා ගුණ කීයන ලද්දේ ය. ‘ඒ හඟවත්හු මේ මේ කරුණින් අර්භත් හ, සමාක්සම්බුද්ධ හ, විද්‍යාවරණසම්පන්න හ, සුගත හ, ලොකවිත් හ, නිරුත්තර පුරුෂදම්‍යසාරථි හ, දෙව්මිනිස්නට ශාසනා හ, බුද්ධ හ, හඟවත්හ’ යි මෙසේ නොයෙක් කරුණින් මා ගුණ වණන ලද්දේ ය. වැදගත්ම දී නොයෙක් කරුණින් දහම්හි ගුණ කීයන ලද්දේ යැ. හඟවත් බුදුන් විසින් ධර්මය මොනොවට වදරන ලද්දේ යැ, එය සාන්ද්‍රස්ථික යැ, අකාලික යැ, ඒතිපස්සික යැ, උපනෙයක යැ, නුවණැත්තන් විසින් තමන් සිත්හි ලා දතයුතු යැ’ යි මෙසේ තා විසින් නොයෙක් කරුණින් දහමැ ගුණ කීයන ලද්දේ ය. සුනක්ඛත්තය, තා විසින් ‘යම් පුරුෂ යුග සතරක් වූ, පුරුෂපුද්ගල අට දෙනෙක් වූ ශ්‍රාවක කෙනෙක් වෙත් ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ මේ ශ්‍රාවක සභිස කෙමේ සුප්‍රතිපත්ත යැ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ මේ ශ්‍රාවක සභිස කෙමේ සෘජුප්‍රතිපත්ත යැ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ මේ ශ්‍රාවක සභිස කෙමේ නායසප්‍රතිපත්ත යැ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ මේ ශ්‍රාවක සභිස කෙමේ සාම්චිප්‍රතිපත්ත යැ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ මේ ශ්‍රාවක සභිස කෙමේ ආනුනෙය යැ, ප්‍රානුණේය යැ, දක්ඛිණේය යැ, අඤ්ජලිකරණේය යැ, ලොවට නිරුත්තර පුණ්‍යක්ෂේත්‍රය යැ’ යි මෙසේ වැදගත්ම සභිසයා ගේ ගුණ නොයෙක් කරුණින් කීයන ලද්දේ ය. සුනක්ඛත්තය, මම තට කියමි, මම තට දන්වමි, තට දෙස් කියන්නන් වෙති: ‘ලිච්ඡවිදුහු සුනක්ඛත්තයා ලභණ ගොයුම්න් වෙත බඹසර පුරන්නට නො හැකි විය. නො හැකි වූයේ ඝිණ්ඨාව හැර පියා ගිහි බවට පෙරළී ආයේ වනැ’ යි මෙසේ තට දෙස් කියන්නන් වෙති’ යි මම කීමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා විසින් කියනු ලබනුයේ ම ලිච්ඡවිදුහු සුනක්ඛත්ත කෙම, අයුරෙහි උපදනට සුදුසු වූවක්හු සේ, නිරයෙහි උපදනට සුදුසු වූවක්හු සේ, මේ සස්නෙත බැහැර වැ ගියේ ම ය.

කොරකඛන්තිසව්‍යපු

7 එකමිදුහං භග්ගව සමයං චූළුසු වීහරාමී, උත්තරකා නාම චූළුනං නිගමො අරං බ්වාහං භග්ගව පුබ්බණ්ණසමයං නිවාසෙතො පත්තච්චරමාදය සුනකඛන්තනා ලිච්ඡවිපුත්තනා පටිජාසමණෙන උත්තරකං පිණ්ඩය පාවිසිං තෙන ඛො පන සමයෙන අවෙලො කොරකඛන්තියො කුක්කුරවතිකො වාතුකුණ්ඩකො ජමා නිකිණ්ණං භක්ඛසං මුඛෙනෙව බාදති මුඛෙනෙව භුඤ්ජති අද්දසා ඛො භග්ගව සුනකඛන්තනා ලිච්ඡවිපුත්තනා අවෙලං කොරකඛන්තියං කුක්කුරවතිකං වාතුකුණ්ඩකං ජමා නිකිණ්ණං භක්ඛසං මුඛෙනෙව බාදන්තං මුඛෙනෙව භුඤ්ජන්තං දිසවානස්ස එතදහොසි සාධුරුපො වත හො අරහං සමණො වාතුකුණ්ඩකො¹ ජමා නිකිණ්ණං භක්ඛසං මුඛෙනෙව බාදති මුඛෙනෙව භුඤ්ජති ති

8 අරං බ්වාහං භග්ගව සුනකඛන්තස්ස ලිච්ඡවිපුත්තස්ස චෙතසා චෙතො පරිචිතකමඤ්ඤය සුනකඛන්තං ලිච්ඡවිපුත්තං එතදවොචං ‘කම්මි නාම මොසපුරිස සමණො සක්ඛාපුත්තියො පටිජානිසසසි ති’

‘කිං පන මං භතෙන භගවා එවමාහ කම්මි නාම මොසපුරිස සමණො සක්ඛාපුත්තියො පටිජානිසසසි ති?’

“නතු තෙ සුනකඛන්ත ඉමං අවෙලං කොරකඛන්තියං කුක්කුරවතිකං වාතුකුණ්ඩකං ජමා නිකිණ්ණං භක්ඛසං මුඛෙනෙව බාදන්තං මුඛෙනෙව භුඤ්ජන්තං දිසවාන එතදහොසි සාධුරුපො වත හො අරහං² සමණො වාතුකුණ්ඩකො ජමා නිකිණ්ණං භක්ඛසං මුඛෙනෙව බාදති මුඛෙනෙව භුඤ්ජති ති?”

“එවං භතෙන කිං පන භතෙන භගවා අරහත්තස්ස මච්ජරායතී?” ති

1 වතුකුණ්ඩකො (සි), වතුකොණ්ඩකො (සිල)

2 අරහං සිල

කොරකක්තිය වස්තුව

7 භාගිවය, එක් සමයෙක්හි මම බුදු ජනපදයෙහි, බුදු රටට අයත් උත්තරකා නම් යම් නිගමයෙක් වේද, එහි වෙසෙමි භාගිවය, එ කලා මම (එක් දවසෙක) පෙර වරුයෙහි හැඳ පෙරෙව්, පා සිවුරු ගෙන, පසුමහණු වූ ලිව්විපුත්‍ර සුනක්ඛත්තයා හා උත්තරකා නිගමයට පිටු පිණිස වන් මි එ සමයෙහි කොරකක්තිය නම් නිරුවත් තවුසෙක් බලු-තපස් රක්තේ, දෙ දණ හා දෙ වැලමිටු හා යන සිවු අවයව බිමැ ඔබා හැවිදුනේ, බිමැ ලූ අහර (අතීන් නො ගෙන) මුවින් ම ගෙන කයි, මුවින් ම ගෙන බුද්ධි. භාගිවය, ලිව්විපුත්‍ර සුනක්ඛත්තයා බලුතපස් කරන, දෙ දණත් දෙ වැලමිටුත් බිම ඔබා හැවිදින, බිමැ ලූ අහර මුවින් ම ගෙන කන, මුවින් ම ගෙන බුද්ධි, කොරකක්තිය නම් නිරුවත් තවුසා දුටුයේ ය දැකීම, 'ආශ්වර්යයෙක, හවත්නි, මේ සොදුරු සැහැවි ඇති රහත් මහණ කෙනෙක! මොහු දෙ දණ හා දෙ වැලමිටු හා බිමැ ඔබා ඇවිදුනා කෙනෙක බිමැ ලූ අහර මුවින් ම ගෙන කයි, මුවින් ම ගෙන බුද්ධි' යැ යි ඔහුට මේ සිත විය.

8 , භාගිවය, එ කලා මම ලිව්විපුත්‍ර සුනක්ඛත්තයා ගේ චිත්ත-සංකල්පනාව මා සිකිත් දක, "හිස් මිනිස, තෝත් ශාකාපුත්‍රිය මහණෙකිමි'යි පිළින කොරයි ද?" යි ඔහුට කිමි

"වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට 'හිස් මිනිස තෝත් ශාකාපුත්‍ර මහණෙකිමි'යි පිළින කෙරෙයි ද?' යි කවර හෙයින් මෙසේ වදාන සේක් ද?' යි හේ මා පුළුවන.

"සුනක්ඛත්තය, බලුතපස් කරන දෙ දණ හා දෙ වැලමිටු හා බිමැ ඔබා ඇවිදුනා, බිමැ ලූ අහර මුවින් ම ගෙන කන, මුවින් ම ගෙන බුද්ධි මේ නිරුවත් කොරකක්තිය තවුසා දක, 'ආශ්වර්යයෙක, හවත්නි, දෙ දණ හා දෙ වැලමිටු හා බිමැ ඔබා ඇවිදුනා, බිමැ ලූ අහර මුවින් ම ගෙන කන, මුවින් ම ගෙන බුද්ධි මොහු සොදුරු සැහැවි ඇති රහත් මහණ කෙනෙක! යි මේ සිත තට පහළ වූයේ නො වේද?" යි මම කිමි.

"එසේ යැ වහන්ස. කීමෙක් ද? වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ (මෙය අනෙකකුට නො වේ වා යි) රහත්බවට මසුරුකම කරන සේක් ද?" යි සුනක්ඛත්තයා කී ය.

“න බො’හං මොසපුරිස අරහත්තස්ස මච්ඡරායාමී. අපි ව තුණ්ණෙවතං පාපකං දිට්ඨිගතං උපපන්නං, තං පජ්ඣ, මා තෙ අනෙහි දීඝරත්තං අතිතාය දුක්ඛාය. යං බො පනෙතං සුනාසකිත්ත මඤ්ඤාසි අවෙලං කොරකඛන්ත්යං’ සාධුරුපො අරහං සමණො ති, සො සත්තමං දිව්සං අලසකෙන කාලං කරිසසති, කාලකතො ව - කාලකඤ්ඤා නාම අසුරා, සබ්බතිභිනො අසුරකායො - තත්‍ර උපපජ්ජිසසති කාලකඤ්ඤා නාම ධරණසම්මතකෙ සුසානෙ ඡට්ඨෙසසත්ති ආකඛිමානො ව ති. සුනාසකිත්ත අවෙලං කොරකඛන්ත්යං උපසඛිකම්භා පුච්ඡෙය්‍යායි. ජානාසි ආවුසො අවෙලං කොරකඛන්ත්යං අත්තනො ගතින්ති? යානං බො පනෙතං සුනාසකිත්ත විජ්ජති, යතො අවෙලො කොරකඛන්ත්යො බ්‍යාකරිසසති. ජානාමී ආවුසො සුනාසකිත්ත අත්තනො ගතිං - කාලකඤ්ඤා නාම අසුරා, සබ්බතිභිනො අසුරකායො - තත්‍රමති උපපනෙතො’ ති

9 අප් බො හග්ගව සුනාසකිත්තො ලිච්ඡවිජුකො යෙන අවෙලො කොරකඛන්ත්යො තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්භා අවෙලං කොරකඛන්ත්යං එතද්දොව. බ්‍යාකරො බො’සි ආවුසො කොරකඛන්ත්යං සමණෙන ගොතමෙන, අවෙලො කොරකඛන්ත්යො සත්තමං දිව්සං අලසකෙන කාලං කරිසසති, කාලකතො ව - කාලකඤ්ඤා නාම අසුරා, සබ්බතිභිනො අසුරකායො - තත්‍ර උපපජ්ජිසසති. කාලකඤ්ඤා නාම ධරණසම්මතකෙ සුසානෙ ඡට්ඨෙසසත්ති ති. යෙන ති. ආවුසො කොරකඛන්ත්යං මහමහතඤ්ඤා හත්තං¹ භුඤ්ඤායායි, මහමහතඤ්ඤා පාතියං පිච්චෙය්‍යායි, යථා සමණස්ස ගොතමස්ස මිච්ඡා අස්ස වචනන්ති”. අප් බො හග්ගව සුනාසකිත්තො ලිච්ඡවිජුකො එතද්දොව සසතරත්තිද්දොව ගණෙසි යථා තං තථාගතස්ස අසඤ්ඤාමානො.

අප් බො හග්ගව අවෙලො කොරකඛන්ත්යො සත්තමං දිව්සං අලසකෙන කාලමකායි. කාලකතො ව - කාලකඤ්ඤා නාම අසුරා, සබ්බතිභිනො අසුරකායො - තත්‍ර උපපජ්ජි. කාලකඤ්ඤා නාම ධරණසම්මතකෙ සුසානෙ ඡට්ඨෙය්‍ය. අසොසි බො හග්ගව සුනාසකිත්තො ලිච්ඡවිජුකො අවෙලො කිර කොරකඛන්ත්යො අලසකෙන කාලකතො ධරණසම්මතකෙ සුසානෙ ඡට්ඨෙය්‍යාති

1 මහමහතං ව පිළු

“හිස්-මිනිස, මම රහත්බවට නො ම මසුරුකම් කරමි. වැලි තට ම මේ ලාමක මිද්‍යාදායිය උපත. එය බැහැර කරව. එය තට බොහෝ කල් අවැඩ පිණිස, දුක් පිණිස නොවේ වා. සුනක්බත්තය, තෝ ‘සොදුරු සැහැටි ඇති රහත් මහණෙකු යි මේ කෝරක්බත්තිය නම් යම් නිරුවත් තවුසකු හඟනෙහි ද, හේ මෙයින් සත්වන ද අලසක රෝගයෙන් මියෙන්තේ ය. මිය ගියේ, හැමට නිහින වූ කාලකඤ්ජ නම් යම් අසුර නිකායයෙක් ඇත් ද, එහි උපදන්තේ ය. (මිනිස්සු) මළා වූ ඔහු බිරණසුභක නම් සොහොනට ඇද දමන්නාහ. සුනක්බත්තය, ඉදින් තෝ කැමැත්තෙහි නම්, අවේලක කෝරක්බත්තියා කරා ගොස්, ‘ඇවැත් කෝරක්බත්තිය-යෙනි, කොප ගතිය දැනිවු ද?’ යි විචාරව. ‘ඇවැත් සුනක්බත්තය, මම තමා ගේ ගතිය දනිමි. හැමට නිහින වූ කාලකඤ්ජ නම් යම් අසුර නිකායෙක් ඇද්ද, මම එහි උපන්නෙමි වෙමි’ යි අවේලක කෝරක්බත්තියා තට ගෙළි කරන්නේ ය යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කාරණය විද්‍යාමාන යැ” යි මම ඔහුට කීමි.

9. භාග්වය, ඉක්බිති ලිච්චිපුත්‍ර සුනක්බත්ත තෙමේ අවේලක කෝරක්බත්තියා කරා ගියේ ය. ගොස්, කෝරක්බත්තියා බණවා, ‘ඇවැත් කෝරක්බත්තියය, ‘අවේලක කෝරක්බත්තියා මෙයින් සත්වන දවස අලසක රෝගයෙන් මියෙති’ යි, ‘මිය ගියාහු ම කාලකඤ්ජ නම් හැමට නිහින අසුර නිකායෙහි උපදිති’ යි, ‘මිය ගිය ඔහු බිරණසුභක නම් සොහොනට ඇද දමනු’ යි ශ්‍රමණ ගෞතමයන් විසින් ඔබ ව්‍යාකෘතහ (ඔපබ අනාගත ගතිය ගෙළි කොට කියන ලදී). ඇවැත් කෝරක්බත්තිය-යෙනි, එබැවින් ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ බස යම් සේ බොරු වන්නේ ද, එසේ වනු පිණිස තෙපි මද මද කොට බොජුන් වළඳවූ, මද මද කොට පැන් බොවූ’ යැ-යි කී ය භාග්වය, එ කලා ලිච්චිපුත්‍ර සුනක්බත්ත තෙමේ තරාගතයන් කී බස යම් සේ නො අදහන්නේ-ද, එසේ එක් දවසෙක් ගෙවිණ, දෙදවසක් ගෙවිණැ යි යන ආදි වශයෙන් සත් රූ දවලක් ගිණුයේ ය.

භාග්වය, එ කලා සත් වන දවස අවේලක කෝරක්බත්තිය තෙමේ අලසක රෝගයෙන් මිය ගියේ ය. මිය කාලකංජ නම් ස්විනිහින අසුර නිකායයෙහි උපන්නේ ය. (මිනිස්සු) මිය ගියා වූ ද ඔහු බිරණසුභක නම් සොහොනට ඇද දමූහ. භාග්වය, ලිච්චිපුත්‍ර සුනක්බත්ත තෙමේ ‘අවේලක කෝරක්බත්තියය අලසක රෝගයෙන් මිය ගියේ, බිරණසුභක නම් සොහොනට ඇද දමන ලද’ යි යන්න ඇසීය.

අථ ඛො භග්ගව සුනාසාධකො ලිච්චිපුතො යෙන බිරණසම්භකං සුසානං යෙන අවෙලො කොරකානිකියො තෙනුපසඛාමී. උපසඛාමීඤ්ඤා අවෙලො කොරකානිකියං තිසානං පාඨනා ආකොටෙසි. “ජානාමි ආචුසො කොරකානිකිය අනුතො ගතීන්ති?”. අථ ඛො භග්ගව අවෙලො කොරකානිකියො පාඨනා පිට්ඨිං පට්ඨාඤ්ඤානො වුට්ඨාමි ‘ජානාමි ආචුසො සුනාසාධක අනුතො ගතී- කාලකඤ්ඤා නාම අසුරා- සබ්බ- භිභිතො අසුරකායො, තත්ත්වං උපපන්නා’ති වඤ්ඤා උත්තො පරිපතී

10. අථ ඛො භග්ගව සුනාසාධකො ලිච්චිපුතො යොනාහං තෙනු- පසඛාමී. උපසඛාමීඤ්ඤා මං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමනං භිසිදි. එකමනං භිසිදනං ඛො අහං භග්ගව සුනාසාධකො ලිච්චිපුතො එතදවොචං තං කිලෙඤ්ඤා සුනාසාධකං? යථෙව තෙ අහං අවෙලො කොරකානිකියං ආරබ්භ බ්‍යාකාසිං, තථෙව තං විපකකං අඤ්ඤාං වා?ති.

“යථෙව මෙ භග්ගෙ භගවා අවෙලො කොරකානිකියං ආරබ්භ බ්‍යාකාසිං, තථෙව තං විපකකං නො අඤ්ඤාං”ති

“තං කිලෙඤ්ඤා සුනාසාධක යදි එවං සනෙහ කතං වා භොති උත්තරිමනුසංඛමො ඉද්ධිපාටිභාරියං අකතං වා?”ති “අද්ධා ඛො භග්ගෙ එවං සනෙහ කතං භොති උත්තරිමනුසංඛමො ඉද්ධිපාටිභාරියං නො අකතන්ති.” එවමි ඛො මං ඤං මොසපුරිස උත්තරිමනුසංඛමො ඉද්ධි- පාටිභාරියං කරොත්තං එඤ්ඤා වදෙසි න හි පන මෙ භග්ගෙ භගවා උත්තරි- මනුසංඛමො ඉද්ධිපාටිභාරියං කරොති’ති. පසං මොසපුරිස යාවඤ්ඤා තෙ ඉදං අපරඤ්ඤා. එවමි ඛො භග්ගව සුනාසාධකො ලිච්චිපුතො මයා වුට්ඨොනො අපකකමෙව ඉමං ධම්මවිනයා, යථා තං ආපාදිකො තෙරසිකො

කළාරමට්ඨකච්ඡද්ද

11. එකමිදහං භග්ගව සමයං වෙසාලියං විහරාමී මහාවනෙ කුටා- ගාරසාලායං තෙන ඛො පන සමයෙන අවෙලො කළාරමට්ඨකො¹ වෙසාලියං පටිවසති ලාභග්ගප්පකො වෙව යසග්ගප්පකොව වජ්ජගාමෙ තස්ස සත්ත වාපදග්ගි සමත්තාති සමාදිත්තාති භොන්ති;

යාවජීවං අවෙලකො අස්සං න වඤ්ඤා පරිදහෙය්‍යං.

යාවජීවං බුභමවාරි අස්සං න මෙඤ්ඤා ධම්මං පටිසෙවෙය්‍යං.

යාවජීවං සුරාමංසෙනෙව යාපෙය්‍යං න ඔදනාකුමොයං භුඤ්ඤාය්‍යං

1 විපාකං (සිඳ්ධි)

2 කොරකානිකියං සිඳ්ධි කොරකානිකියං කළාරමට්ඨකො, මඤ්ඤා

ඉක්බිති හේ බිරණාස්ථානක සොහොන කරා, අවේලක කෝරක්-
බන්තියයා හේ මළසිරුර වෙතට ගියේ ය. ගොස්, 'ඇවැත්නි, කෝරක්-
බන්තියයෙහි, ඔබ තමන් ඉපද ඉන්නා ඳකිය දැනිත් ද?' යි ඔහු මළ සිරුර
තෙව්ටක් අත්ලෙන් පහළේ ය. භාග්වය, එවිට අවේලක කෝරක්බන්තියයා
අත්ලෙන් පිට පිය දමනුයේ නැඟී සිටියේ ය. නැඟී සිට, 'ඇවැත් සුනක්-
බන්තය, මම සිය ගතිය දැනිමි. කාලකංථක නම් සච්චිභීන අසුර භික්ෂායයෙහි
උපතිමි' යි කියා එ තැනහි ම උඩුතුරු වැ ඇද වැටුණේ ය.

10. භාග්වය, එවිට ලිච්චිපුත්‍ර සුනක්බන්තයා මා වෙත එළැඹියේ
ය. එළැඹූ මා වැද පසෙක ඉදගත්තේ ය. එසේ පසෙක හුන් ලිච්චිපුත්‍ර
සුනක්බන්තයා අලිතා, 'සුනක්බන්තය, එය කිමැ යි සිතයි ද? මම අවේලක
කෝරක්බන්තියයා ඇඳබෑ යමසේ තට කියෙමි ද, එසේ ම ඒ වචනයේ
නිෂ්පත්තිය වී ද? නැත හොත් අන් සැටියකින් වී ද?' යි පුළුවන්මි.
'වහන්ස, භාග්වතුන් වහන්සේ අවේලක කෝරක්බන්තියයා ඇඳබෑ මට
යමසේ වදළ සේක් ද, එසේ ම ඒ විපාකය විය, අන් ලෙසෙකින් නො වී
යැ' යි ලිච්චිපුත්‍ර සුනක්බන්ත කී ය. 'සුනක්බන්තය, ඉදින් මෙසේ ඇති
කලා, උතුරුලිහිස් දහමින් ඉදුපෙළහර කරන ලද ද? නොකරන ලද ද?' යි
ඇසිමි.

'වහන්ස, මෙසේ ඇති කලා ඒකාන්තයෙන් උතුරු මිනිස් දහමින්
ඉදුපෙළහර කරන ලද්දේ ය, නො කරන ලද්දේ නො වෙයි' හේ කී ය.
හිස් මිනිස, මෙසේ උතුරු මිනිස් දහමින් ඉදුපෙළහර කරන මට 'භාග්ව-
තුන් වහන්සේ මට උතුරු මිනිස් දහමින් ඉදුපෙළහර නොකරන සේකැ' යි
තෝ කියෙහි, හිස් මිනිස, බලව, තා කළ මේ වරදෙහි මහත!' යැ යි මම
කිමි. භාග්වය, ලිච්චිපුත්‍ර සුනක්බන්තයා මා විසින් මෙසේ කියනු ලබනු-
යේ ද, අපායට සුදුසු වුවකු, තිරයට සුදුසු වුවකු සේ මෙ සස්තෙන් බැහැර
වැ ගියේ ම ය.

කළාරමට්ඨක වස්තුව

11. භාග්වය, මම එක් සමයෙක විසල්පුර මහ වෙනෙහි කළාර හල්
වෙහෙර වෙසෙමි. එ සමයෙහි වූ කලී කළාරමට්ඨක නම් අවේලකයෙක්
ලාභයෙන් අක් පත් වූයේ, යසසින් අක් පත් වූයේ වැදගමැ වූ විසල්පුර
වෙසෙයි. ඔහු විසින්,

“දිවි ඇති තාක් තිරුවත් වන්නෙමි, පිළි නො හදින්නෙමි යි,
දිවි ඇති තාක් බබසැරි වන්නෙමි, මෙවුන්දම නො පෙවින්නෙමි යි,

පුරුෂීමෙන වෙසාලිං උදෙනං නාම වෙතියං තං නාතිකකමෙයං
 දක්ඛිණෙන වෙසාලිං ගොතමකං නාම වෙතියං තං නාතිකකමෙයං,
 පච්ඡිමෙන වෙසාලිං සත්තමඛං නාම වෙතියං තං නාතිකකමෙයං
 උත්තරෙන වෙසාලිං ඛණ්ඩුපුත්තං නාම වෙතියං, තං නාතිකකමෙයං නති "

සො ඉමෙයං සත්තංතං චතපදනං¹ සමාදනගෙනු ලාභගතපසකො
 වෙව යසග්ගපසකො ච වජ්ඣාමෙ අථ ඛො භග්ගව සුනකකිකො
 ලිව්ච්ඡුකො යෙන අවෙලො කළාරමච්ඡුකො තෙනුපසඛකම්, උපසඛක-
 මීඤ්ඤා අවෙලං කළාරමච්ඡුකං පඤ්ඤං පුච්ඡි. තස්ස අවෙලො කළාර-
 මච්ඡුකො පඤ්ඤං පුච්ඡො න සම්පායායි. අසම්පායනො කොපඤ්ඤා
 දෙසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාඤ්ඤායි අථ ඛො භග්ගව සුනකකිකස
 ලිව්ච්ඡුකො ඵතදහොයි "සාධුරූපං වත හො අරහත්තං සමණං ආසා-
 දිමහසෙ, මා වත නො අභොයි දීඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛායා"ති

12 අථ ඛො භග්ගව සුනකකිකො ලිව්ච්ඡුකො යෙනාහං තෙනු-
 පසඛකම්. උපසඛකමීඤ්ඤා මං අභිවාදෙඤ්ඤා උකමන්තං නිසීදි. ඵකමන්තං
 නිසීන්තං ඛො අහං භග්ගව සුනකකිකං ලිව්ච්ඡුකං ඵතදවොචං තිමි
 නාම මොසපුරිස සමණො සකාපුත්තියො පටිජාතිස්සයි?ති.

"කීං පන මං හනෙත භගවා ඵවමාහ තිමි නාම මොසපුරිස
 සමණො සකාපුත්තියො පටිජාතිස්සයි?"ති

"නත්තු තිං සුනකකික අවෙලං කළාරමච්ඡුකං උපසඛකමීඤ්ඤා පඤ්ඤං
 පුච්ඡි? තස්ස තෙ අවෙලො කළාරමච්ඡුකො පඤ්ඤං පුච්ඡො න සම්පායායි.
 අසම්පායනො කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාඤ්ඤායි. තස්ස තෙ
 ඵතදහොයි. සාධුරූපං වත හො අරහත්තං සමණං ආසාදිමහසෙ, මා වත
 නො අභොයි දීඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛායා"ති

"ඵවං හනෙත. කීං පන හනෙත භගවා අරහත්තස්ස මච්ඡරායති?"ති.

¹ වසංගුණි ෫෦෦

දිව් ඇති තාක් රා මස් දෙකින් යැපෙන්නෙමි, බත් කොමුපිටු ඇ අහර
නො වළඳන්නෙමි යි,
විසල්පුරට පැදුම් දෙසින් උදේන නම් දෙවොල ඇත, එය ඉක්මැ
නොයන්නෙමි යි,
විසල්පුරට දකුණු දෙසින් ගෞතමික නම් දෙවොල ඇත, එය ඉක්මැ
නොයන්නෙමි යි,
විසල්පුරට පැළ දිගින් සත්තම්බ නම් දෙවොල ඇත, එය ඉක්මැ
නො යන්නෙමි යි,
විසල්පුරට උතුරු දිගින් බහුසුත්තක නම් දෙවොල ඇත, එය ඉක්මැ
නො යන්නෙමි යි''

මෙසේ වූ සජ්ඣ චුතපද කෙනෙක් සමාදන් කොට ගන්නා ලද්දහු වෙත්. මේ චුතපද සත සමාදන් කොට ගෙන වසන හෙයින් හෙ තෙම වැදගම් ලාභයෙන් අග පත් වූයේ ද යසසින් අග පත් වූයේ ද වෙයි. භාග්වය, එකල්හි ලිච්චිපුත්‍ර සුතක්ඛන්ත තෙම නිරුවත් කළාරමටටුකයා කරා එළැඹියේ ය, එළැඹූ ඔහු ගෙන් දුශ්ඤා විවාළේය. ඔහු විසින් පැණ පුළුවන්හා ලද කළාරමටටුක තෙමෙ ඒ පැණ විසඳන්නට (සපයා කියන්නට) නොහැකි විය, එසේ නො හැකි වූයේ, කෝපය ද ද්වේෂය ද නොසතුට ද පහළ කෙළේ ය. භාග්වය, එ විට ලිච්චිපුත්‍ර සුතක්ඛන්තයාට 'අනග්' සාධු ගුණ ඇති රහත් මහණක්හු කෙරේ ගැහැටුණමහ. එය අපට බොහෝ කල් අවැඩ පිණිස, දුක් පිණිස නො වේ ව' යි මේ සිත විය

12. භාග්වය, ඉක්බිත්තෙන් ලිච්චිපුත්‍ර සුතක්ඛන්ත තෙමෙ මා කරා එළැඹියේ ය. එළැඹූ, මා වැද පසෙක තිදගත්තේ ය භාග්වය, එසේ පෘසක හුන් ලිච්චිපුත්‍ර සුතක්ඛන්තයා අමතා, 'හිස් මිනිස, තෝත් ශාක්‍ය-පුත්‍රීය මහණෙකිමි' යි පිළින කෙරෙයි ද? යි කිමි.

'වහන්ස, කවර හෙයින් මට එසේ වදාරන සෙයෙක් ද?' යි හේ කීය.

'සුතක්ඛන්තය, තෝ නිරුවත් කළාරමටටුකයා කරා එළැඹූ පැණ පුළුවසුයෙහි නො වෙහි ද? නිරුවත් කළාරමටටුක තෙමෙ ඒ තා විසින් පැණ පුළුවන්හා ලද්දේ, එය විසඳන්නට නොහැකි වූයේ නො වේ ද? නො හැකි වනුයේ කෝපයත් ද්වේෂයත් නොසතුටත් පහළ කෙළේ නොවේ ද? ඒ තට 'සාධු ගුණ ඇති රහත් මහණක්හු කෙරේ ගැහැටුණමහ, එය අපට බොහෝ කල් අවැඩ පිණිස, දුක් පිණිස නො වේ ව' යි මේ සිත වූයේ නො වේ ද?' යි මම කිමි.

'වහන්ස, එසේ ය, කිමෙක් ද? භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ රහත් බවට මසුරු වන සේක් ද?' යි හේ කී ය.

‘භික්ෂු මිත්‍රීය, මම රහත්ඛවට ලිපුරු නොවෙමි. වැලි, තා හට මේ ලාමක මිසදිවෙක් උපත. එය බැහැර වුව. එය තට බොහෝ කල් අවැඩ පිණිස දුක් පිණිස නො වේ වා. සුනක්ඛත්තය, නිරුවත් කළාරමටුක නම් යම් එකකු ‘සාධු ගුණ ඇති රහත් මහණෙකු’යි තෝ සිතයි ද, හේ නො බෝ දිනෙකින් ලිපි හැන්දේ බිරියක ඇති වැ හැවිදුණේ, ඛත් කොමු ඇ අහර වළඳනුයේ විසල්පුරු හැම දෙවොල් ම ඉක්මැ ගොස් යසසින් පිරිහුණේ කල්පය කරන්නේ යැ’ යි කිමි.

13 භාග්වය, එකලැ නිරුවත් කළාරමටුක තෙමේ නොබෝ දිනෙකින් පිළි හැන්දේ, බිරියක ඇති වැ හැවිදිනුයේ, ඛත් කොමු ඇ අහර වළඳනුයේ, විසල්පුරු සියලු දෙවොල් ම ඉක්මැ ගොස්, යසසින් පිරිහි කථරිය කෙළේ ලැ’යි සුනක්ඛත්තයා ඇසී ය. එකලැ හේ මා කරා එළැඹියේ ය. එළැඹූ මා වැද පෘසකැ හුන්නේ ය පසෙකැ හුන් සුනක්ඛත්තයා අමතා, ‘සුනක්ඛත්තය, එය කිමැ යි සිතයි ද? නිරුවත් කළාරමටුකයා ඇරබැ තට යම් සේ මම කිමි ද, එසේ ම එය නිපන්නේ ද? නැත හොත් අන් සැටියෙකින් වී ද?’ යි කිමි.

‘වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිරුවත් කළාරමටුක තවුසා ඇරබැ යම් සේ මට වදළ සේක් ද, එසේ ම එය නිපන, අන් සැටියෙකින් නො වී යැ’ යි හේ කී ය.

‘සුනක්ඛත්තය, තෝ එය කෙසේ සිතති ද? ඉදින් මෙ ලෙස ඇති කලැ මා විසින් උතුරු මිනිස් දහමින් ඉදුපෙළහර කරන ලද ද?, නො කරන ලද ද?’ යි ඇසිමි.

‘වහන්ස, මෙසේ ඇති කලැ උතුරු මිනිස් දහමින් ඉදු පෙළහර කරන ලද්දේ වෙයි, නො කරන ලද්දේ නොවේ’ යැ යි හේ කී ය.

‘භික්ෂු මිත්‍රීය, මෙසේත් උතුරු මිනිස් දහමින් ඉදු පෙළහර කරන මට, ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට උතුරු මිනිස් දහමින් ඉදු පෙළහර නො කරන සේකැ’ යි තෝ කියෙති. භික්ෂු මිත්‍රීය, බලව, තා විසින් කොතරම් මහ වරදෙක් කරන ලද ද?’ යි මම කිමි. භාග්වය, ලිච්චවිපුත්‍ර සුනක්ඛත්තයා මා විසින් මෙසේ කියනු ලබනුයේ ම, අපායට සුදුසු වුවක්හු, නිරයට සුදුසු වුවක්හු සේ ම හේ මේ ධර්මිකය කෙරෙන් (මෙ සස්තෙන් බැහැර ව) ගියේ ම ය.

පාටිකපුත්තවග්ග

14. එක මිදුහං හග්ගව සමයං තතෙව වෙසාලියං විහරාමි මහාවතෙ කුටාගාරසාලායං. තෙන ඛො පන සමයෙන අවෙලො පාටික-පුත්තො¹ වෙසාලියං පටිවසති ලාභග්ගප්පකො වෙව යසග්ගප්පකො ව චජ්ජිගාමෙ සො ච වෙසාලියං පරිසති. එවං වාවං භාසති සමණො ගොතමො ඤාණවාදෙ අහම්භි ඤාණවාදෙ. ඤාණවාදෙ ඛො පන ඤාණවාදෙන අරහති උත්තරිමනුසංධමො ඉද්ධිපාටිභාරියං දසෙකතුං සමණො වෙ ගොතමො උපඩ්ඨපථං ආගචෙජ්ජයා, අහම්භි උපඩ්ඨපථං ගචෙජ්ජයා. තෙ තස් උහො පි උත්තරිමනුසංධමො ඉද්ධිපාටි-භාරියං කරෙය්‍යාමි. එකං වෙ සමණො ගොතමො උත්තරිමනුසංධමො ඉද්ධිපාටිභාරියං කරිස්සති, අමාහං කරිස්සාමි දෙව වෙ සමණො ගොතමො උත්තරිමනුසංධමො ඉද්ධිපාටිභාරියාති කරිස්සති, චත්තාරාහං කරිස්සාමි චත්තාරි වෙ සමණො ගොතමො උත්තරිමනුසංධමො ඉද්ධිපාටිභාරියාති කරිස්සති, අමාහං කරිස්සාමි. ඉති යාවතකං සමණො ගොතමො උත්තරිමනුසංධමො ඉද්ධිපාටිභාරියං කරිස්සති, තජ්ජිගුණං තජ්ජිගුණාහං² කරිස්සාමි'ති.

15. “අථ ඛො හග්ගව සුන්දකකො ලිච්ඡවිපුත්තො යෙතාහං තෙනුප-සංඛිකම්, උපසංඛිකම්භා මං අභිවාදෙභා එකමනං නිසීදි එකමනං නිසිනො ඛො හග්ගව සුන්දකකො ලිච්ඡවිපුත්තො මං එතදචාව අවෙලො හතෙන පාටිකපුත්තො වෙසාලියං පටිවසති ලාභග්ගප්පකො වෙව යසග්ගප්පකො ව චජ්ජිගාමෙ. සො වෙසාලියං පරිසති. එවං වාවං භාසති ‘සමණො ගොතමො ඤාණවාදෙ, අහම්භි ඤාණවාදෙ ඤාණවාදෙ ඛො පන ඤාණවාදෙන අරහති උත්තරිමනුසංධමො ඉද්ධිපාටිභාරියං දසෙකතුං සමණො ගොතමො වෙ උපඩ්ඨපථං ආගචෙජ්ජයා, අහම්භි උපඩ්ඨපථං ගචෙජ්ජයා. තෙ තස් උහො පි උත්තරිමනුසංධමො ඉද්ධිපාටිභාරියං කරෙය්‍යාමි එකං වෙ සමණො ගොතමො උත්තරි-මනුසංධමො ඉද්ධිපාටිභාරියං කරිස්සති, අමාහං කරිස්සාමි -පෙ- තජ්ජිගුණං තජ්ජිගුණාහං කරිස්සාමි’ති.

1 පාටික පිඬු. පාටික (යා: ෦෦෩)

2 තජ්ජිගුණං -෦෦෦-

පාරික සූත්‍ර වස්තුව

14. භාගිවය, මම එක් කලෙක විසල්පුර අසල මහ වෙනෙහි කුළාරහල් වෙහෙර වෙසෙමි. එ සමයෙහි පාරිකසූත්‍ර නම් නිරුවත් තවුසෙක් ලාභයෙන් ද යසසින් ද අගපත් වූයේ, වැදෑරුණු ගේ වාසභූමි වූ විසල්පුර වෙසෙයි. හේ 'මහණ ගොයුම් ඥානාද ඇත්තෙක මම ද ඥානවාද ඇතියෙමි. ඥානවාද ඇත්තේ වූ කලී ඥානවාද ඇත්තක්හු හා උතුරු මිනිස් දහමින් ඉදු පෙළහර දක්වන්නට සූර්යයේ ය. ඉදින් මහණ, ගොයුම් (වාද පිණිස) අඩ මහක් එන්නේ වී නම්, මම ද අඩ මහක් (ඔහු දෙසට) ඉදිරි වැ යන්නෙමි. එහි දී ඒ අපි දෙ දෙනා ම උතුරු මිනිස් දහමින් ඉදු පෙළහර කරන්නාවූ මහණ ගොයුම් උතුරු මිනිස් දහමින් එක් ඉදු පෙළහරක් කරන්නේ නම්, මම ඉදු පෙළහර දෙකක් කරන්නෙමි. මහණ ගොයුම් උතුරු මිනිස් දහමින් ඉදු පෙළහර දෙකක් කරන්නේ නම්, මම සතරක් කරන්නෙමි. ඉදින් මහණ ගොයුම් උතුරු මිනිස් දහමින් ඉදු පෙළහර සතරක් කරන්නේ නම්; මම අටක් කරන්නෙමි. මෙසේ මහණ-ගොයුම් උතුරු මිනිස් දහමින් යම් පමණ පෙළහර කරන්නේ ද, මම එ මෙන් දෙගුණයක් දෙගුණයක් ඉදු පෙළහර කරන්නෙමි'යි පිරිස් මැද මෙසේ වූ බසක් කියයි

15 භාගිවය, එ කල ලිච්චිපුත්‍ර සුනක්ඛත්තයා මා වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹි මා වැද පසෙක උන්නේ ය පසෙක හුන්නේ ම, "වහන්ස, වැදෑගම වූ විසල්පුර පාරිකසූත්‍ර නම් නිරුවත් තවුසෙක් ලාභයෙන් ද යසසින් ද අගපත් වැ වෙසෙයි. ඔහු විසල්පුර පිරිස් මැද දී "මහණගොයුම් (මම සියල්ල දැනිමි යි) ඥානවාද ඇත්තෙක. මම ද ඥානවාද ඇත්තෙකිමි ඥානවාද ඇත්තේ වූ කලී ඥානවාද ඇත්තකු හා උතුරු මිනිස් දහමින් ඉදු පෙළහර දක්වන්නට සූර්යයේ ය. ඉදින් මහණ ගොයුම් (වාද පිණිස) අඩ මහක් එන්නේ වී නම්; මම ද අඩ මහක් ඉදිරියට යන්නෙමි. එහි දී ඒ අපි දෙ දෙනා ම උතුරු මිනිස් දහමින් ඉදු පෙළහර කරන්නාවූ මහණ ගොයුම් උතුරු මිනිස් දහමින් එක් ඉදු පෙළහරක් කරන්නේ නම්, මම ඉදු පෙළහර දෙකක් කරන්නෙමි. මහණ ගොයුම් උතුරු මිනිස් දහමින් ඉදු පෙළහර දෙකක් කරන්නේ නම්, මම සතරක් කරන්නෙමි. ඉදින් මහණ ගොයුම් උතුරු මිනිස් දහමින් ඉදු පෙළහර සතරක් කරන්නේ නම්, මම අටක් කරන්නෙමි. මෙසේ මහණ ගොයුම් උතුරු මිනිස් දහමින් යම් පමණ ඉදු පෙළහර කරන්නේ ද, මම එ මෙන් දෙගුණ දෙගුණ ඉදු පෙළහර කරන්නෙමි' යි මෙසේ කියතැ' යි මට සැළ කෙළේ ය.

16. එවං වුතෙතා අහං භග්ගව සුනාකකිත්තං ලිච්ඡවිදුත්තං එතදවොචං. අභබ්බො ඛො සුනාකකිත්ත අවෙලො පාථිකපුත්තො තං වාචං අප්පභාය තං චිත්තං අප්පභාය තං දිට්ඨිං අප්පට්ඨිසාප්පිත්වා මම සමුච්ඡිභාවං ආගන්තුං. සචෙ පි'සස එවමසස 'අහං තං වාචං අප්පභාය තං චිත්තං අප්පභාය තං දිට්ඨිං අප්පට්ඨිසාප්පිත්වා සමණසස ගොතමසස සමමුච්ඡිභාවං ගච්ඡය්‍යන්ති, මුද්ධා පි තසස වීපතෙය්‍යා'ති

“රක්ඛතෙතං භතෙත භගවා වාචං, රක්ඛතෙතං සුගතො වාවනති”

“කිමපන මං ත්වං සුනාකකිත්ත එවං වදෙසිං රක්ඛතෙතං භතෙත භගවා වාචං, රක්ඛතෙතං සුගතො වාවන්ති?”

“භගවතා වසස භතෙත එසා වාචා එකංසෙත ඔධාරිතා” ‘අභබ්බො අවෙලො පාථිකපුත්තො තං වාචං අප්පභාය තං චිත්තං අප්පභාය තං දිට්ඨිං අප්පට්ඨිසාප්පිත්වා මම සමුච්ඡිභාවං ආගන්තුං. සචෙ පි'සස එවමසස 'අහං තං වාචං අප්පභාය තං චිත්තං අප්පභාය තං දිට්ඨිං අප්පට්ඨිසාප්පිත්වා සමණසස ගොතමසස සමමුච්ඡිභාවං ගච්ඡය්‍යන්ති, මුද්ධා පි තසස වීපතෙය්‍යා'ති අවෙලො ව භතෙත පාථිකපුත්තො විරුපරුපෙන භගවතො සමමුච්ඡිභාවං ආගච්ඡය්‍යා, තදසස භගවතො මුසා'ති

“අපි නු සුනාකකිත්ත තථාගතො තං වාචං භාසෙය්‍ය යා සා වාචා අචයගාමීති?” ති

“කිං පන භතෙත භගවතා අවෙලො පාථිකපුත්තො චෙතසා චෙතො පරිච්ච විදිතො අභබ්බො අවෙලො පාථිකපුත්තො තං වාචං අප්පභාය තං චිත්තං අප්පභාය තං දිට්ඨිං අප්පට්ඨිසාප්පිත්වා මම සමුච්ඡිභාවං ආගන්තුං. සචෙ පි'සස එවමසස තං වාචං අප්පභාය තං චිත්තං අප්පභාය තං දිට්ඨිං අප්පට්ඨිසාප්පිත්වා සමණසස ගොතමසස සමමුච්ඡිභාවං ගච්ඡය්‍යන්ති, මුද්ධා පි තසස වීපතෙය්‍යා'ති. උද්ගුදෙවතා භගවතො එතමත්ථං ආරොචෙසුං අභබ්බො භතෙත ව අවෙලො පාථිකපුත්තො තං වාචං අප්පභාය තං චිත්තං අප්පභාය තං දිට්ඨිං අප්පට්ඨිසාප්පිත්වා භගවතො සමමුච්ඡිභාවං ආගන්තුං. සචෙ පි'සස එවමසස, අහං තං වාචං අප්පභාය තං චිත්තං අප්පභාය තං දිට්ඨිං අප්පට්ඨිසාප්පිත්වා සමණසස ගොතමසස සමමුච්ඡිභාවං ගච්ඡය්‍යන්ති මුද්ධා පි තසස වීපතෙය්‍යා ති?”

1 චොදකා, සිදු

16. භාග්වය, මෙසේ කී කලා මම් ලිව්විසුත්‍ර සුනක්ඛත්තයාට,
 “සුනක්ඛත්තය, නිරුවත් පාචිකසූත්‍රයා ඒ තෙපුල් නො හැරපියා ඒ සිත
 නො හැරපියා ඒ දෘෂ්ටිය නොදුරුලා මා හමුවට එන්නට නො හැක්ක.
 ඉදින් ඒ වචන නො හැරපියා, ඒ සිත නො හැරපියා, ඒ දිට නො දුරු ලා,
 ‘මහණ ගොයුම් හමුවට යන්නෙමි’ යි මෙසේ ඔහුට සිතෙක් වී නම් ඔහුගේ
 භීස ද ගිලි හෙතැ” යි මම් කිමි.

‘වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ වචනය රක්තා සේක් වා,
 සුගතයන් වහන්සේ මේ වචනය රක්තා සේක් වා’ යි සුනක්ඛත්ත කී ය.

“සුනක්ඛත්තය, කීමෙක් ද? ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ වචනය
 රක්තා සේක් වා, සුගතයන් වහන්සේ මේ වචනය රක්තා සේක් වා’ යි
 මෙසේ මට කවර හෙයින් කියති ද?” යි මම් පුළුවනිමි.

‘වහන්ස, නිරුවත් පාචිකසූත්‍ර තවුසා ඒ තෙපුල් නො හැරපියා, ඒ සිත
 නො හැරපියා, ඒ දෘෂ්ටිය නො දුරු ලා, මා හමුවට එන්නට නො හැක්ක.
 ඉදින් ‘මම් ඒ තෙපුල් නො හැරපියා, ඒ සිත නො හැරපියා, ඒ දිට
 නො දුරු ලා, මහණ ගොයුම් හමුවට යන්නෙමි’ යි ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වී
 නම්, ඔහුගේ භීස ද ගිලිහෙතැ’ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ වචනය
 එකාන්තයෙන් අවධාරණය කොට (නියත කොට) ම වදරන ලද සේ යැ.
 වහන්ස, අවේලක පාචිකසූත්‍ර තෙමෙසාද්ධියෙන් වෙස්වළා (සිංහ ව්‍යාසාදීන්
 බඳු අන් වෙසෙකින්) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතට ආසේ වී නම්,
 භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඒ තෙපුල් බොරු වන්නේ යැ” යි හේ කී ය.

‘සුනක්ඛත්තය, තථාගත තෙමේ සැටියෙන් එකක් වූ, අරුතෙන්
 වෙනෙකක් වූ, දැකකට යන බසක් කියන්නේ ද?’ යි මම් ඇසිමි.

‘කීමෙක් ද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘අවේලක
 පාචිකසූත්‍ර තෙමේ ඒ තෙපුල් නො හැරපියා, ඒ සිත නොහැරපියා, ඒ දිට
 නො දුරු ලා මා හමුවට එන්නට නො හැක්කැ’ යි ද, එසේ ඒ තෙපුල්
 නො හැරපියා, ඒ සිත නොහැරපියා, ඒ දිට නො දුරු ලා මහණ ගොයුම්
 වෙත යන්නෙමි’ යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වී නම්, ඔහු භීස ද ගිලිහෙතැ’ යි
 භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සිය සිතීන් ඔහු සිත පිරිසිඳූ අවේලක
 පාචිකසූත්‍රයා දන්නා ලද්දේ ද? නැත හොත්, ‘අවේලක පාචිකසූත්‍ර ඒ
 තෙපුල් නො හැරපියා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුවට එනු නො හැක්-
 කැ’ යි, . . . ඉදින් ඒ තෙපුල් නො හැරපියා . මහණ ගොයුම් හමුවට
 යන්නෙමි’ යි සිතා යන්නේ නම්, ඔහු භීස ගිලි හෙතැ’ යි දේවතා කෙනෙක්
 භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ පවත් සැළ කළෝ ද?’ යි හේ පුළුවන.

17 “වෙනසා වෙනසා පරිව්ව විදිනෝ වෙව් මෙ සුනකකින අවෙලා පාරිකපුතෝ අඟබබා අවෙලා පාරිකපුතෝ නං වාවං අප්පහාය නං විතා අප්පහාය නං දිට්ඨි අප්පට්ඨිකප්පිකා මම සමුච්ඡාදං ආගන්තුං. සවෙ පි’සා ඵවමසා අභං නං වාවං අප්පහාය නං විතා අප්පහාය නං දිට්ඨි අප්පට්ඨිකප්පිකා සමණස්ස භොතමස්ස සමුච්ඡාදං ගවේශ්ශානති, මුද්ධා පි තස්ස විපකෙය්හා’ති. දෙවතා පි මෙ ඵතමස්ස ආරොවෙසු අඟබබා හතෙත අවෙලා පාරිකපුතෝ නං වාවං අප්පහාය නං විතා අප්පහාය නං දිට්ඨි අප්පට්ඨිකප්පිකා හඟවතො සමුච්ඡාදං ආගන්තුං, සවෙ පි’සා ඵවමසා අභං නං වාවං අප්පහාය නං විතා අප්පහාය නං දිට්ඨි අප්පට්ඨිකප්පිකා සමණස්ස භොතමස්ස සමුච්ඡාදං ගවේශ්ශානති, මුද්ධා පි තස්ස විපකෙය්හා’ති.

අපිතො පි නාම ලිච්චිතං සෙනාපති අධුගා කාලකතො තාවතීංසකායං උපපතොතො සො පි මං උපසංකප්පිකා ඵවමානොවෙසි: ‘අලප්ඨි හතෙත අවෙලා පාරිකපුතො මුසාවාදි හතෙත අවෙලා පාරිකපුතො මම පි හතෙත අවෙලා පාරිකපුතො බ්‍යාකාසි වජ්ඣාමෙ ‘අපිතො ලිච්චි සෙනාපති මහාතිරයං උපපතොති. න ඛො පනාහං හතෙත මහාතිරයං උපපතොතො තාවතීංසකායමිති උපපතොතො. අලප්ඨි හතෙත අවෙලා පාරිකපුතො, මුසාවාදි හතෙත අවෙලා පාරිකපුතො, අඟබබා ව හතෙත අවෙලා පාරිකපුතො නං වාවං අප්පහාය නං විතා අප්පහාය නං දිට්ඨි අප්පට්ඨිකප්පිකා හඟවතො සමුච්ඡාදං ආගන්තුං සවෙ පි’සා ඵවමසා අභං නං වාවං අප්පහාය නං විතා අප්පහාය නං දිට්ඨි අප්පට්ඨිකප්පිකා සමණස්ස භොතමස්ස සමුච්ඡාදං ගවේශ්ශානති, මුද්ධා පි තස්ස විපකෙය්හා’ති

ඉති ඛො සුනකකින වෙනසා වෙනසා පරිව්ව විදිනෝ වෙව් මෙ අවෙලා පාරිකපුතෝ අඟබබා අවෙලා පාරිකපුතෝ නං වාවං අප්පහාය නං විතා අප්පහාය නං දිට්ඨි අප්පට්ඨිකප්පිකා මම සමුච්ඡාදං ආගන්තුං සවෙ පි’සා ඵවමසා ‘අභං නං වාවං අප්පහාය නං විතා අප්පහාය නං දිට්ඨි අප්පට්ඨිකප්පිකා සමණස්ස භොතමස්ස සමුච්ඡාදං ගවේශ්ශානති’ මුද්ධා පි තස්ස විපකෙය්හා’ති. දෙවතා’පි මෙ ඵතමස්ස ආරොවෙසු අඟබබා හතෙත අවෙලා පාරිකපුතො නං වාවං අප්පහාය නං විතා අප්පහාය නං දිට්ඨි අප්පට්ඨිකප්පිකා හඟවතො සමුච්ඡාදං ආගන්තුං සවෙ පි’සා ඵවමසා අභං නං වාවං අප්පහාය නං විතා අප්පහාය නං දිට්ඨි අප්පට්ඨිකප්පිකා සමණස්ස භොතමස්ස සමුච්ඡාදං ගවේශ්ශානති, මුද්ධා පි තස්ස විපකෙය්හා’ති. සො ඛො පනාහං සුනකකින වෙසාලියං චිණ්ඨාය වරිතො පච්ඡාහකො චිණ්ඨාපානපට්ඨකතො යෙන අවෙලස්ස පාරිකපුතස්ස ආරාමො තෙනුපසංකප්පිකාමි දිවා විහාරාය යස්ස දුති තං සුනකකින ඉවජ්ඣි, තස්ස ආරොවෙසි”ති.

17. “සුනක්ඛත්තය, අවෙලක පාරිකපුත්‍රයා ඒ තෙජල නො හැරැපියා, ඒ සිත නො හැරැපියා, ඒ දිව නො දුරැ ලා මා හමුවට එන්නට නො සුදුස්සේ ය. ඉදින් ඔහුට ‘මම ඒ තෙජල නො හැරැපියා, ඒ සිත නො හැරැපියා, ඒ දිව නො දුරැ ලා, මහණ ගොයුම් හමුවට යන්නෙමි’ යි මෙසේ සිතක් වනොත්, ඔහුගේ භිස ද ගිලිහෙතැ යි මා සිතීන් ඔහු සිත පිරිසිඳූ අවෙලක පාරිකපුත්‍රයා මා විසින් දන්නා ලද්දේ ය. දෙවතා කෙනෙක් ද ‘වහන්ස, අවෙලක පාරිකපුත්‍ර තෙමේ ඒ තෙජල නො හැරැපියා, ඒ සිත නො හැරැපියා, ඒ දිව නො දුරැ ලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුවට එන්නට නො සුදුස්සේ ය. ඉදින් ඔහුට ‘මම ඒ තෙජල නො හැරැපියා, ඒ සිත නො හැරැපියා, ඒ දිව නො දුරැ ලා, ‘මහණ ගොයුම් හමුවට යන්නෙමි’ යි මෙසේ සිතක් වනොත් ඔහු භිස ද ගිලි හෙතැ’ යි මෙ පව්‍ය මට සැළ කළහ.

ලිච්චිත්තේ අජිත නම් සෙනෙවි ද නොබෝ දවස්හි කථරිය කෙළේ, තවුනිසා දෙව ලොවැ උපන්නේ ය. හේ ද මා කරා එළැඹ, “වහන්ස, පාරිකපුත්‍ර අවෙලක තෙමේ මුසාබස් දෙඩන්නෙක. වහන්ස, ‘ලිච්චිත්තේ අජිත නම් සෙනෙවි මහ නිරයට වත්හ’ යි - පාරිකපුත්‍ර අවෙලක තෙමේ වැදෑගමහි මා ඇරැබූ ද දෙඩී ය. වහන්ස, මම මහ නිරයට නො වනිමි. මම තවුනිසා දෙවලොවැ උපනිමි වහන්ස, පාරිකපුත්‍ර අවෙලක අලජ්ජියැ, පාරිකපුත්‍ර අවෙලක මුසාවාදී යැ, වහන්ස, පාරිකපුත්‍ර අවෙලක ඒ තෙජල නො හැරැපියා, ඒ සිත නො හැරැපියා, ඒ දිව නො දුරැ ලා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුවට එන්නට නො සුදුස්සේ ය. ඉදින්, ‘මම ඒ තෙජල නො හැරැපියා, ඒ සිත නො හැරැපියා, ඒ දිව නො දුරැ ලා, මහණ ගොයුම් හමුවට යන්නෙමි’ යි ඔහුට මෙසේ සිතක් වනොත් (එසේ යන්නාත්), ඔහු භිස ද ගිලිහෙතැ” යි මට සැළ කෙළේ ය,

සුනක්ඛත්තය, මෙසේ මා විසින් අවෙලක පාරිකපුත්‍ර තෙමේ ‘ඒ තෙජල නො හැරැපියා, ඒ සිත නො හැරැපියා, ඒ දිව නො දුරැ ලා මහණ ගොයුම් හමුවට යන්නෙමි’ යි ඔහුට මෙසේ සිතක් වනොත් (එසේ එනොත්), ඔහු භිස ද ගිලිහෙතැ යි පාරිකපුත්‍ර තෙමේ ඔහු සිත් මා සිතීන් පිරිසිඳූ මා විසින් ද දන්නා ලද්දේ වෙයි. දෙවතා කෙනෙක් ද ‘වහන්ස, අවෙලක පාරිකපුත්‍ර තෙමේ ඒ තෙජල නො හැරැපියා, ඒ සිත නො හැරැපියා, ඒ දිව නො දුරැ ලා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුවට එන්නට නො සුදුස්සේ ය. ඉදින් ඔහුට ‘මම ඒ තෙජල නො හැරැපියා, ඒ සිත නො හැරැපියා, ඒ දිව නො දුරැ ලා, මහණ ගොයුම් හමුවට යන්නෙමි’ යි මෙසේ සිතක් වනොත්, (එසේ ම යනොත්) ඔහු භිස ගිලිහෙතැ යි ද මට මෙ පවත් සැළ කළහ සුනක්ඛත්තය, ඒ මම විසල්පුරැ පිඩු පිණිස හැසිර, පසුබත්හි පිඩුපායෙන් පෙරළා ඇක්මුණෙමි, දිවා විහාරය පිණිස, අවෙලක පාරික-පුත්‍රයාගේ ආරාමය කරා යන්නෙමි. සුනක්ඛත්තය, දැන් තෝ මෙ පවත් යමකුට සැළ කරනු රිස්සෙහි නම් ඔහුට සැළ කරව’ යි කිමි.

ඉද්ධිපාටිභාරියකථා

18. අරං ඛොභං¹ භග්ගව පුබ්බණ්ණසමයං තිථාසෙකං පත්තව්වරුදාය වෙසාලිං පිණ්ඩාය පාවිසිං. වෙසාලියං පිණ්ඩාය වරිතං පච්ඡාසනං පිණ්ඩපාතපටිකකතො යෙන අවෙලසං පාරිකපුත්තස්ස ආරාමො තෙනුපසංඛම්. දිවාචිහාරාය. අරං ඛො භග්ගව සුනංකිංකො ලිච්චිපුත්තො තරමානරුපො වෙසාලිං පවිසිතො යෙන අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා ලිච්චි තෙනුපසංඛම්. උපසංඛම්තො අභිඤ්ඤාතො අභිඤ්ඤාතො ලිච්චි එතදවොච: එසාචුසො භගවා වෙසාලියං පිණ්ඩාය වරිතං පච්ඡාසනං පිණ්ඩපාතපටිකකතො යෙන අවෙලසං පාරිකපුත්තස්ස ආරාමො තෙනුපසංඛම් දිවාචිහාරාය. අභිකකමරායසමනො අභිකකමරායසමනො සාධුරුපානං සමණානං උත්තරිමනුසංඛම්ච ඉද්ධිපාටිභාරියං භවිසසති ති.

අරං ඛො භග්ගව අභිඤ්ඤානානං අභිඤ්ඤානානං ලිච්චිතං එතදවොච. සාධුරුපානං කිරං හො සමණානං උත්තරිමනුසංඛම්ච ඉද්ධිපාටිභාරියං භවිසසති. හඤ්චතං හො ගච්ඡාමා ති.

අරං ඛො භග්ගව සුනංකිංකො ලිච්චිපුත්තො යෙන අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා බ්‍රාහ්මණමහාසාලා ගහපතිනෙවසිකා නානාතිස්සියා සමණ-බ්‍රාහ්මණා² තෙනුපසංඛම්, උපසංඛම්තො අභිඤ්ඤාතො අභිඤ්ඤාතො නානාතිස්සියා සමණබ්‍රාහ්මණො එතදවොච. එසාචුසො භගවා වෙසාලියං පිණ්ඩාය වරිතං පච්ඡාසනං පිණ්ඩපාතපටිකකතො යෙන අවෙලසං පාරිකපුත්තස්ස ආරාමො තෙනුපසංඛම් දිවාචිහාරාය. අභිකකමරායසමනො අභිකකමරායසමනො සාධුරුපානං සමණානං උත්තරිමනුසංඛම්ච ඉද්ධිපාටිභාරියං භවිසසති ති අරං ඛො භග්ගව අභිඤ්ඤානානං අභිඤ්ඤානානං නානාතිස්සියානං සමණබ්‍රාහ්මණානං එතදවොච. සාධුරුපානං කිරං හො සමණානං උත්තරිමනුසංඛම්ච ඉද්ධිපාටිභාරියං භවිසසති හඤ්චතං හො ගච්ඡාමා³ ති.

19. අරං ඛො භග්ගව අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා ලිච්චි අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා ව බ්‍රාහ්මණමහාසාලා ගහපතිනෙවසිකා නානාතිස්සියා සමණ-බ්‍රාහ්මණා යෙන අවෙලසං පාරිකපුත්තස්ස ආරාමො තෙනුපසංඛම්. යා පසා භග්ගව පරියා හොති³ අනෙකස්සා අනෙකස්සා. අනෙකස්සා භග්ගව අවෙලසං පාරිකපුත්තො 'අභිකකතො කිරං අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා ලිච්චි, අභිකකතො අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා ව බ්‍රාහ්මණමහාසාලා ගහපතිනෙවසිකා නානා-තිස්සියා සමණබ්‍රාහ්මණා, සමණො පි ගොතමො මයො ආරාමෙ දිවාචිහාරා තිස්සිනො'ති සුචාතස්ස භයං ඡමෙතිත්තං ලොමහංසො උදපාදි.

1 අරං ඛොභං (සං)

2 න නාතිස්සියා සමණබ්‍රාහ්මණා (සං)

3 වො හොති (මජ්)

සාමාජිකයාගේ කාර්යය

18. භාග්‍යවය, එ කල්හි මම පෙර වරදෙහි හැදි පෙරෙහි පා සිටුවා ගෙන පිටු පිණිස විසල්පුරට පිවිසියෙමි. විසල්පුර පිටු පිණිස හැසිර පිණිස පාතයෙන් පෙරළා ඇක්වුණෙමි, පසුබත්ති දිවාවිහරණය පිණිස අවෙලක පාර්ලිමේන්තුවෙන් ආරාමය කරා ගියෙමි. භාග්‍යවය, එ කල්හි ලිවිල්පුර සුනක්බත්ත තෙම වෙළෙඳි වෙළෙඳි වැ විසල්පුර වැද, පුකට පුකට ලිවිල්පුර කරා එළැඹියෙ ය. එළැඹ, 'ඇවැත්ති, තෙල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර පිටු පිණිස හැසිර, පිණිස පාතයෙන් පෙරළා ඇක්වුණාහු පසුබත්ති දිවාවිහරණ පිණිස අවෙලක පාර්ලිමේන්තුවෙන් ආරාමය කරා වැඩි යෙක. ආයුෂ්මත්ති, එහි යවු. සාධු සාධු භාග්‍යවය ඇති මහණුන් ගේ උතුරු මිනිස් දහමින් ඉදු පෙළහරෙක් වන්නේ 'යැ' යි කී ය.

භාග්‍යවය, එ විටැ ඒ පුකට පුකට ලිවිල්පුරට, 'සාධුරුප වූ මහණුන් ගේ උතුරු මිනිස් දහමින් ඉදු පෙළහරෙක් වන්නේ ල. හවත්ති, දන් එහි යමහ' යි මේ සිත විය.

ඉක්බිති ලිවිල්පුර සුනක්බත්ත තෙම පුකට පුකට නන් නොවූ මහණ බමුණන් ද කරා එළැඹි, 'ඇවැත්ති, තෙල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල් පුර පිටු පිණිස හැසිර, පිණිස පාතයෙන් පෙරළා ඇක්වුණාහු, පසුබත්ති-දිවාවිහරණය පිණිස අවෙලක පාර්ලිමේන්තුවෙන් ආරාමයට වැඩි යෙක. ආයුෂ්මත්ති, එහි යවු, ආයුෂ්මත්ති, එහි යවු, සාධු සාධු භාග්‍යවය ඇති මහණුන්ගේ උතුරු මිනිස් දහමින් ඉදු පෙළහරෙක් වන්නේ 'යැ' යි සැල කෙළේ ය. භාග්‍යවය, එ කලැ ඒ පුකට පුකට නන් නොවූවනට, මහණ-බමුණනට 'හවත්ති, සාධුරුප වූ මහණුන්ගේ උතුරු මිනිස් දහමින් ඉදු පෙළහරෙක් වන්නේ ල. හවත්ති, දන් එහි යමහ' යි මේ සිත විය.

19. භාග්‍යවය, එ කලැ පුකට පුකට ලිවිල්පුර ද, පුකට පුකට බමුණු මහසල්පුර ද, ගැහැවි මහසල්පුර ද, නන් නොවූවෝ ද, මහණබමුණෝ ද පාර්ලිමේන්තු අවෙලකයා ගේ ආරාමය කරා එළැඹියහ. භාග්‍යවය, ඒ නොයෙක් සිය ගණන් නොයෙක් දහස් ගණන් ජනයා ඇති පිරිසෙක් විය. භාග්‍යවය, පාර්ලිමේන්තු අවෙලක තෙමෙ 'පුකට පුකට ලිවිල්පුරට ආහ සි, පුකට පුකට බමුණු මහසල්පුර ද, ගැහැවි මහසල්පුර ද, නන් නොවූ මහණ-බමුණන් ද ආහ' යි, මහණ ගොයුම්පුර ද මා අරමෙහි දිවාවිහාර පිණිස හුන්හ යි ද ඇසී ය. ඇසීමෙන් ඔහුට බිය ද තැති ගැන්ම ද ලොවුදහ ගැන්ම ද උපන.

20. අථ ඛො භග්ගව අවෙලො පාටිකපුත්තො භීතො සංචිග්ගො ලොමහද්ධජාතො යෙන තිත්ථකඛාණුපරිබ්බාජකාරාමො¹ තෙනුපසඬමි අසොසාසි ඛො භග්ගව සා පරිසා 'අවෙලො කිර පාටිකපුත්තො භීතො සංචිග්ගො ලොමහද්ධජාතො යෙන තිත්ථකඛාණුපරිබ්බාජකාරාමො තෙනුපසඬමනො' ති. අථ ඛො භග්ගව සා පරිසා අඤ්ඤතරං පුරිසං ආමනෙත්ති: එහි ඤං හො පුරිසං, යෙන තිත්ථකඛාණුපරිබ්බාජකාරාමො යෙන අවෙලො පාටික පුත්තො තෙනුපසඬමි, උපසඬමිඤ්ඤා අවෙලං පාටිකපුත්තං එවං වදෙහි අභිකක්ඛාමාට්ඨයො පාටිකපුත්ත අභිකක්ඛනා අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා ලිච්ඡී, අභිකක්ඛනා අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා ව බ්‍රාහ්මණමහාසාලා ගහපතීනෙවසිකා නානානිසීයා සමණබ්‍රාහ්මණා, සමණො පි ගොතමො ආයඤ්ඤා ආරාමෙ දිවා විහාරං නිසිනොනා හාසිදා ඛො පන තෙ එසා ආට්ඨයො පාටිකපුත්ත වෙසාලියං පරිසනිං වාචා සමණො පි ගොතමො ඤ්ඤාචාරොද අභිඤ්ඤා ඤ්ඤාචාරොද ඤ්ඤාචාරොද ඛො පන ඤ්ඤාචාරොද අරහතී උත්තරිමනුසංඝධම්මා ඉද්ධිපාටිහාරියං දසෙසතුං. සමණො වෙ ගොතමො උපසඬපථං ආගච්ඡයා, අභිඤ්ඤා උපසඬපථං ගච්ඡයා. තෙ තස් උගො පි උත්තරිමනුසංඝධම්මා ඉද්ධිපාටිහාරියං කරෙයාසම එකං වෙ සමණො ගොතමො උත්තරිමනුසංඝධම්මා ඉද්ධිපාටිහාරියං කරිසසති, ද්වාහං කරිසසාමි, දෙව වෙ සමණො ගොතමො උත්තරිමනුසංඝධම්මා ඉද්ධිපාටිහාරියානි කරිසසති, එකතාරාහං කරිසසාමි. එකතාරි වෙ සමණො ගොතමො උත්තරිමනුසංඝධම්මා ඉද්ධිපාටිහාරියානි කරිසසති, අට්ඨාහං කරිසසාමි ඉති යාවතකං සමණො ගොතමො උත්තරිමනුසංඝධම්මා ඉද්ධිපාටිහාරියං කරිසසති, තඤ්ඤානං තඤ්ඤානං කරිසසාමි² ති. අභිකක්ඛමසෙසව³ ඛො ආට්ඨයො පාටිකපුත්ත උපසඬපථං සබ්බපඨමං යෙව ආගන්තවා සමණො ගොතමො ආයඤ්ඤා ආරාමෙ දිවා විහාරං නිසිනොනා' ති

1. ඵෙද්ධකඛාණු (මජ්ඣිම)

2. අභිකක්ඛමසෙව පුත්තං

20. භාග්වය, එකල ව්‍යාභි අවෙලක පාරිකපුත්‍ර තෙමේ බිය පත් වූයේ, බියෙන් කලකිරුණේ, උපන් ලොවුදහ ගැනුම් ඇත්තේ, තිඤ්ඤාණ පරිව්‍රාජකයා ගේ (තිඹිරිකණු පිරිවැජ්ජා ගේ) ආරාමය කරා ගියේ ය. භාග්වය, අවෙලක පාරිකපුත්‍ර තෙමේ බිය පත්තේ, බියෙන් කලකිරුණේ, හටගත් ලොවුදහ ගැනුම් ඇත්තේ, තිඹිරිකණු පිරිවැජ්ජා ගේ ආරාමය කරා ගියේ ලැ'යි ඒ පිරිස ඇසුහු ම ය. භාග්වය ඉක්බිති එ පිරිස එක් පුරුෂයකු බණවා, 'හවත් පුරුෂය, මෙහි එව, තිඹිරිකණු පිරිවැජ්ජාගේ අරමට, අවෙලක පාරිකපුත්‍රයා වෙතට යා. ගොස්, අවෙලක පාරිකපුත්‍රයාට, 'ඇවැත් පාරිකපුත්‍රයෙනි, නැඟී එවු. ප්‍රකට ප්‍රකට ලිව්විහු ඔබ අරමැ රැස් වූහ. ප්‍රකට ප්‍රකට බමුණු මහසල්හු ද ගැහැව් මහසල්හු ද නන්-කොටුවෝ ද මහණබමුණෝ ද (ඔබ අරමට) රැස් වූහ. මහණ ගොයුම්හු ද ආයුෂ්මතුන් ගේ ආරාමයෙහි දිවාචිහරණය පිණිස අවුත් උන්හ. ඇවැත් පාරිකපුත්‍රයෙනි, විසල්පුර පිරිස් මැද දී ඔබ විසින් "මහණ ගොයුම් ඥානවාද ඇත්තේ ය, මම ද ඥානවාද ඇතියෙමි. ඥානවාද ඇත්තේ ඥානවාද ඇත්තකු හා උතුරු මිනිස් දහමින් ඉදු පෙළහර දක්වන්නට සුදුස්සේ ය. මහණ ගොයුම් වාද පිණිස අඩ මහක් එන්නේ නම්, මමත් අඩ මහක් ඉදිරියට යන්නෙමි. එහිදී ඒ අපි දෙ දෙනාම උතුරු මිනිස් දහමින් ඉදු පෙළහර කරන්නෙමු. මහණ ගොයුම් උතුරු මිනිස් දහමින් එක් ඉදු පෙළහරක් කරන්නේ නම්, මම ඉදු පෙළහර දෙකක් කරන්නෙමි. මහණ ගොයුම් උතුරු මිනිස් දහමින් ඉදු පෙළහර දෙකක් කරන්නේ නම්, මම සතරක් කරන්නෙමි, මහණ ගොයුම් උතුරු මිනිස් දහමින් ඉදු පෙළහර සතරක් කරන්නේ නම්, මම අටක් කරන්නෙමි. මෙසේ මහණ ගොයුම් උතුරු මිනිස් දහමින් යම් පමණ පෙළහර කරන්නේ ද, මම එමෙන් දෙගුණ දෙගුණ ඉදු පෙළහර කරන්නෙමි" යි මෙ තෙපුල් කියන ලද්දේ ය. "ඇවැත් පාරිකපුත්‍රයෙනි, අඩ මහක් නැඟී එවු. හැමට පළමුම මහණ ගොයුම්හු අවුත්, ආයුෂ්මතුන් ගේ ආරාමයෙහි දිවාචිහරණය පිණිස ඉන්නාහ'යි මෙසේ කියව" යි කියා යැවූහ.

“එවං හො”ති ඛො භග්ගව සො පුරිසො තස්සා පරිසාය පටි-
ස්සුතා යෙන තිස්සකඛාණ්ණපරිබ්බාජකාරාමො යෙන අවෙලො පාටික-
පුත්තො තෙනුපසඛයාමී උපසඛයාමිතො, අවෙලං පාටිකපුත්තං එතද-
වොව අභිකක්ඛාමාචුසො පාටිකපුත්තං. අභිකක්ඛනා අභිඤ්ඤානා අභි-
ඤ්ඤානා ලිච්ඡවී අභිකක්ඛනා අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා ව බ්‍රාහ්මණ-
මහාසාලා ගහපතීන්තවධිකා නානාකීඤ්ඤා සමණබ්‍රාහ්මණ සමණො පි
ගොතමො ආයසමතො ආරාමෙ දිවාචිහාරං. භිසින්නො, හාසිතා ඛො
පන තෙ උසා ආචුසො පාටිකපුත්තං වෙසාලියං පරිසතිං වාචා සම-
ණො පි ගොතමො ඤාණවාදෙ අභමිඤ්ඤාණවාදෙ, ඤාණවාදෙ ඛො පන
ඤාණවාදෙන අරහති උත්තරිමනුසසධමලො ඉද්ධිපාටිහාරියං දසෙක්කං - පො-
ඉති යාවතක්කං සමණො ගොතමො උත්තරිමනුසසධමලො ඉද්ධිපාටිහාරියං
කරිසසති තජ්ඣදුණං තජ්ඣදුණංහං කරිසසාමී”ති අභිකක්ඛමසෙව ඛො
ආචුසො පාටිකපුත්තං උපඛිඨපථං. සබ්බපඨමං යෙව ආගන්තුකා සමණො
ගොතමො ආයසමතො ආරාමෙ දිවාචිහාරං. භිසින්නො”ති

21 එවං වුත්තෙ භග්ගව අවෙලො පාටිකපුත්තො ‘ආයාමී ආචුසො
ආයාමී ආචුසො’ති වචනා තසෙව සංසප්පති. න සකෙකාති ආසනාපි
වුට්ඨාතුං. අථ ඛො භග්ගව සො පුරිසො අවෙලං පාටිකපුත්තං එතද-
වොව කිංසු නාම තෙ ආචුසො පාටිකපුත්තං පාවළා¹ සු නාම තෙ
පිට්ඨකමී අලලීනා පිට්ඨකං සු නාම තෙ පාවළාසු අලලීනා? ‘ආයාමී
ආචුසො, ආයාමී ආචුසො’ති වචනා තසෙව සංසප්පති, න සකෙකාති
ආසනාපි වුට්ඨාතුනති. එවමි ඛො භග්ගව වුච්චමානො අවෙලො
පාටිකපුත්තො ‘ආයාමී ආචුසො, ආයාමී ආචුසො’ති වචනා තසෙව
සංසප්පති, න සකෙකාති ආසනාපි වුට්ඨාතුං. යද ඛො සො භග්ගව
පුරිසො අඤ්ඤාසි ‘පරාභුතරූපො අයං අවෙලො පාටිකපුත්තො, ‘ආයාමී
ආචුසො ආයාමී ආචුසො’ති වචනා තසෙව සංසප්පති. න සකෙකාති
ආසනාපි වුට්ඨාතුනති, අථ තං පරිසං ආගන්තුකා එවමාරොවෙසි පරා-
භුතරූපො හො අයං අවෙලො පාටිකපුත්තො, ‘ආයාමී ආචුසො,
ආයාමී ආචුසො’ති වචනා තසෙව සංසප්පති, න සකෙකාති ආසනාපි
වුට්ඨාතුනති

එවං වුත්තෙ අහං භග්ගව තං පරිසං එතදවොචං අහංඛො
ඛො ආචුසො අවෙලො පාටිකපුත්තො තං වාචං අප්පහාය තං උත්තං
අප්පහාය තං දිට්ඨිං අප්පට්ඨිසසජ්ජිතා මම සමමුඛිහාරං ආගන්තුං.
සවෙ පි’සස එවමසා ‘අහං තං වාචං අප්පහාය තං උත්තං අප්පහාය තං
දිට්ඨිං අප්පට්ඨිසසජ්ජිතා සමණසා ගොතමසා සමමුඛිහාරං ගවෙජයානති,
මුද්ධා පි තස්ස විපතෙය්‍යා”ති

පඨමභාණවාරො නිවර්තො.

භාග්වය, 'එසේ යැ හවත්නි'යි කියාම ඒ පුරුෂ තෙම එ පිරිසට පිළිවදන් දී, තිඹිරි යනු දිරිවැජ්ජාගේ අරම කරා, අවේලක පාරිකපුත්‍රයා වෙතට ගියේ ය. ගොස් ඔහු බණවා, 'ඇවැත් පාරිකපුත්‍රයෙනි, නැඟී උවු. ප්‍රකට ප්‍රකට ලිවැව්නු ද අවුත් රැස් දූවාහු වෙත්, ප්‍රකට ප්‍රකට බමුණු මහසල්ලු ද ගැහැව් මහසල්ලු ද නන් කොටුවෝ ද මහණබමුණෝ ද අවුත් රැස් දූවාහු වෙත්. මහණ ගොයුම්හු ද ආයුෂ්මතුන්ගේ ආරාමයෙහි දිවාවිහරණය පිණිස අවුත් උන්නාහු වෙත්. ඇවැත්නි, ඔබ විසින් විසල්පුර දරිස් මැද දී 'මහණ ගොයුම් ද ඥානවාද ඇත්තේ ය, මම ද ඥානවාද ඇත්තෙමි. ඥානවාද ඇත්තේ වූ කලී ඥානවාද ඇත්තක්හු භා උතුරු මිනිස් දහමින් ඉදු පෙළහර දක්වන්නට සුදුස්සේ ය, මෙසේ යම් පමණ මහණ ගොයුම් උතුරු මිනිස් දහමින් ඉදු පෙළහර කරන්නේ ද, එමෙන් දෙගුණ දෙගුණ මම ඉදු පෙළහර කරන්නෙමි යි මේ තෙජල කියන ලද්දේ ය. ඇවැත්නි, පාරිකපුත්‍රයෙනි, අඬ මහක් නැඟී උවු. හැමට පෙරාතුවම මහණ ගොයුම්හු අවුත් ආයුෂ්මතුන්ගේ ආරාමයෙහි දිවාවිහරණ පිණිස ඉන්නාහු වෙති'යි කී ය.

21. භාග්වය, ඔහු මෙසේ කී කලැ පාරිකපුත්‍ර අවේලක තෙමේ 'ඇවැත්නි එමි, ඇවැත්නි, එමි'යි කියා එතැන ම ගැලී, ඒ මේ අතට සැලෙයි. හුන් තැනින් නැඟෙන්නට ද නොහැකි වෙයි භාග්වය, ඉක්බිති ඒ පුරුෂ තෙමේ අවේලක පාරිකපුත්‍රයාට, "ඇවැත් පාරික පුත්‍රයෙනි, කීමෙක් ද? ඔබේ හිද්මඇට හුන් තැනැ ඇලුණේ ද? ඔබ හුන් තැන හෝ ඔබේ හිද්මඇටෙහි ඇලුණේ ද? 'ඇවැත්නි එමි, ඇවැත්නි එමි' යි කියා ඔහි ම ගැලී ඒ මේ අතට සැලෙයි. හුනස්නෙන් නැඟෙන්නට දු නොහැකි වෙයි" යි කී ය.

භාග්වය, අවේලක පාරිකපුත්‍ර තෙමේ මෙසේ කියනු ලබන්නේ ද, 'ඇවැත්නි එමි, ඇවැත්නි එමි' යි කියා එහි ම ගැලී ඒ මේ අතට සැලෙයි, හුනස්නෙනුදු නැංග නො හෙයි ඒ පුරුෂ තෙමේ "මේ අවේලක පාරික-පුත්‍රයා පැරදුණු සැහැව් (හෝ නටුවාව සැහැව්) ඇත්තේ ය ඇවැත්නි එමි, ඇවැත්නි එමි'යි කියා එහි ම ගැලී ඒ මේ අත සැලෙයි. හුනස්නෙනුදු නො නැංග හේ' යැ යි යම් විටෙක දනගත්තේ ද, එ විට ඒ පිරිස කරා අවුත්, 'හවත්නි, මේ අවේලක පාරිකපුත්‍ර පැරදුණු සැහැව් ඇත්තේ ය, 'ඇවැත්නි එමි, ඇවැත්නි එමි'යි එ තැනැ මැ ගැලී ඒ මේ අත සැලෙයි. හුනස්නෙනුදු නො නැංග හේ' යැ යි මෙසේ සැල කෙළේ ය.

භාග්වය, ඔහු මෙසේ කී කල්හි, මම ඒ පිරිස බණවා, 'ඇවැත්නි, අවේලක පාරිකපුත්‍ර තෙමේ ඒ 'තෙජල' නො හැරපියා, ඒ සිත නො හැරපියා, ඒ දිට බැහැර නො කොට, මා හමුවට එන්නට නො සුදුසු ය. ඉදින් ඔහුට, 'මම ඒ තෙජල නො පියා, ඒ සිත නො පියා, ඒ දිට බැහැර නො කොට, මහණ ගොයුම්හු හමුවට යන්නෙමි'යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්, ඔහු ගේ හිස ද ගිලිහෙන්නේ යැ' යි මෙ පවත් කිමි.

පළමු බණවර නිමිසේ ය.

22. අථ ඛො භග්ගව අඤ්ඤානරො ලිච්චි මහාමකෙතො උට්ඨායාසනා නං පරිසං එතදවොච තෙන භි භො මුහුත්තං තාව ආගමෙට්ඨ යාවානං ගච්ඡාමි අප්පචනාම අහමි සක්කුණෙය්‍යං අවෙලං පාටීකපුත්තං ඉමං පරිසං ආනෙතුංහි. අථ ඛො යො භග්ගව ලිච්චි මහාමකෙතො යෙන තිදුක්ඛාණුපරිබ්බාජකායාමො යෙන අවෙලො පාටීකපුත්තො තෙත්ථපසඬාමි, උපසඬාමිත්වා අවෙලං පාටීකපුත්තං එතදවොච අභික්කමාවුසො පාටීකපුත්තං, අභික්කනං තෙ සෙය්‍යො, අභික්කනා අභිඤ්ඤා අභිඤ්ඤා ලිච්චි -පෙ- සමණො පි ගොතමො ආයසමනො ආරාමෙ දිවාචිහාරං හිසිනො, භාසිතා ඛො පන තෙ එසා ආවුසො පාටීකපුත්ත වෙයාලියං පරිසන් වාවා 'සමණො පි ගොතමො ඤාණපාදෙ -පෙ- තංදිගුණං තංදිගුණං කරියාමි'ති අභික්කමස්සෙට්ඨ ඛො ආවුසො පාටීකපුත්ත උපසඬාමි. සබ්බපඨමඤ්ඤා ආගන්තුකා සමණො ගොතමො ආයසමනො ආරාමෙ දිවා චිහාරං හිසිනො, භාසිතා ඛො පනෙසා ආවුසො පාටීකපුත්තං, සමණෙන ගොතමෙන පරිසති. -වාවා 'අහබ්බො ඛො අවෙලො පාටීකපුත්තො නං වාවං අප්පභායං තං චිත්තං දප්පභායං තං දිට්ඨිං අප්ථිත්තිං පජිත්වා මම සමුත්ථිංහාමි. ආගන්තුං සචෙ පි'ස්ස එවමස්ස අහං තං වාවං අප්පභායං -පෙ- සමණස්ස ගොතමස්ස සමුත්ථිංහාමි. ගවෙස්සානං, මුඛං පි තස්ස වීපතෙය්‍යා'ති අභික්කමාවුසො පාටීකපුත්තං, අභික්කමනෙනෙව තෙ ජයං කරියාමි, සමණස්ස ගොතමස්ස පරාජයන්ති "

එවං වුත්තෙ භග්ගව අවෙලො පාටීකපුත්තො 'ආයාමි ආවුසො ආයාමි ආවුසො'ති චත්වා තඤ්ච සංසප්පති න සකෙකාති ආසනා පි වුට්ඨාතුං. අථ ඛො භග්ගව ලිච්චි මහාමකෙතො අවෙලං පාටීකපුත්තං එතදවොච. කිං සු නාම තෙ ආවුසො පාටීකපුත්තං, පාවළාසු නාම තෙ පිට්ඨකස්මි අලච්ඡිතා, පිට්ඨකං සු නාම තෙ පාවළාසු අලච්ඡිතං? 'ආයාමි ආවුසො, ආයාමි ආවුසො'ති චත්වා තඤ්ච සංසප්පති, න සකෙකාති ආසනා පි වුට්ඨාතුන්ති

ඒවමි ඛො භග්ගව වුට්ඨමානො අවෙලො පාටීකපුත්තො 'ආයාමි ආවුසො, ආයාමි ආවුසො'ති චත්වා තඤ්ච සංසප්පති, න සකෙකාති ආසනා පි වුට්ඨාතුං. යද ඛො යො භග්ගව ලිච්චි මහාමකෙතො අඤ්ඤා පරාභූතරූපො අයං අවෙලො පාටීකපුත්තො, ආයාමි ආවුසො, ආයාමි ආවුසො'ති චත්වා තඤ්ච සංසප්පති, න සකෙකාති ආසනා පි වුට්ඨාතුන්ති, අථ තං පරිසං ආගන්තුකා එවමානරාවෙසි: පරාභූතරූපො හො අවෙලො පාටීකපුත්තො, 'ආයාමි ආවුසො ආයාමි ආවුසො'ති චත්වා තඤ්ච සංසප්පති, න සකෙකාති ආසනා පි වුට්ඨාතුන්ති.

22. භාග්වය, එ කලා එක්තරා ලිව්වි මහ ඇමැත්තෙක් හුනස්නෙන් නැග, ඒ පිරිස අමතා, “හවත්නි, එසේ වී නම්, මා ගොස් එන තාක් තව මොහොතක් බලවු. මමත් ගොස් අවේලක පාරිකපුත්‍රයා මේ පිරිස කරා ගෙන එන්නට හැකි වීම නම්, ඒ ඉතා යෙහෙකැ”යි කීය. භාග්වය, ඉක්බිති ඒ ලිව්වි මහ ඇමැත්තා තිඤ්ඤාණ පිරිවැජ්ජා අරමට, අවේලක පාරිකපුත්‍රයා වෙතට ගියේ ය. ගොස් ඔහු අමතා, ‘ඇවැත් පාරිකපුත්‍රයෙනි, නැඟී එන්න. ඔබ නැඟී ආවොත් ඒ මැනව. ප්‍රකට ප්‍රකට ලිව්විහු අවුත් රස් වැ උන්නාහ මහණ ගොයුම්හු ද ආයුෂ්මතුන් ගේ ආරාමයෙහි දිවා-විහරණ පිණිස හුන්හ. ඇවැත්නි, පාරිකපුත්‍රයෙනි, ‘මහණ ගොයුම් ද ඥානවාද ඇත්තේ ය, මම ද ඥානවාද ඇත්තෙමි. මම එ මෙන් දෙගුණයක් දෙගුණයක් ඉදු පෙළහර කරන්නෙමි’යි වියල් පුර පිරිසෙහි මේ තෙජල ඔබ විසින් කියන ලද ය. ඇවැත්නි, පාරිකපුත්‍රයෙනි, අඩමහක් නැඟී එන්න. මහණ ගොයුම්හු හැමට පළමු ම අවුත් ආයුෂ්මතුන් ගේ ආරාමයෙහි දිවා විහරණ පිණිස හුන්හ. ඇවැත්නි, පාරිකපුත්‍රයෙනි, ‘අවේලක පාරික-පුත්‍රයා ඒ වචනය නො හැරපියා, ඒ සිත නො හැරපියා, ඒ දිව බැහැර නො කොට මා හමුවට එන්නට නො හිස්ස. ඉදින් ඔහුට, ‘එ වචන නො හැරපියා, ඒ සිත නො හැරපියා, ඒ දිව බැහැර නො කොට මහණ ගොයුම් හමුවට යන්නෙමි’ යි මෙසේ සිතක් වුවොත් ඔහු හිස ද ගිලිහෙතැ’යි මහණ ගොයුමන් විසින් පිරිස මැද මේ වචනය කියන ලද ම ය. ඇවැත්නි, පාරිකපුත්‍රයෙනි, නැඟී එන්න. නැඟී ඊම් පමණින් ඔබට ජය ලබවන්නමු, මහණ ගොයුමනට පරාජය කරන්නමු” යි මේ තෙසුල් කීය.

භාග්වය, ඔහු එසේ කී කල්හි අවේලක පාරිකපුත්‍ර ‘ඇවැත්නි එම්, ඇවැත්නි එම්’ යි කියා එහි ම ගැලී සැලෙයි. හුනස්නෙහුද නො නැංග හෙයි. භාග්වය, එ කල්හි ලිව්වි මහ ඇමැති අවේලක පාරිකපුත්‍රයා බණවා “කීමෙක් ද ඇවැත්නි පාරිකපුත්‍රයෙනි, ඔබ හිද්මආට හුන්තැන්හි ඇලීගත්තේ ද? නැත හොත් හුන් තැන ඔබ හිද්මෙහි ඇලීගත්තේ ද? එම් ඇවැත්නි, එම් ඇවැත්නි’යි කියා එහි ම ගැලී සැලෙයි, හුන් තැනිහුද නො නැංග හෙයි” යි ය.

භාග්වය, මෙසේ කියනු ලබනුයේ ද අවේලක පාරිකපුත්‍ර ‘ඇවැත්නි එම්, ඇවැත්නි එම්’ යි එහි ම ගැලී සැලෙයි. හුනස්නෙහුද නො නැංග හෙයි. භාග්වය, ඒ ලිව්වි මහමැති තෙමේ ‘මේ අවේලක පාරිකපුත්‍ර පැරදුණු සැහැවි ඇතිගේ ය. ‘එම් ඇවැත්නි, එම් ඇවැත්නි’යි එහි ම ගැලී සැලෙයි, හුනස්නෙහුද නො නැංග හේ’ යැ යි දත් කෙණෙහි ම ඒ පිරිස කරා අවුත් හවත්නි’ අවේලක පාරික පුත්‍ර පැරදුණු සැහැවි, ඇත්තේ, ‘ඇවැත්නි එම්, ඇවැත්නි එම්’ යි එහි ම ගැලී සැලෙයි, හුනස්නෙන් නො නැංග හේ’ යැ යි සැළ කෙළේ ය.

23. එවං වුත්තෙ අහං භග්ගව තං පරිසං එතදවොචං අභබ්බො ඛො ආවුසො අවෙලො පාටිකපුත්තො තං වාචං අප්පභායං -පෙ- මම සමමුඛි භාවං ආගතං. සචෙ පි'සං එවමස්ස' අහං තං වාචං අප්පභායං -පෙ- සමණස්ස ගොතමස්ස සමමුඛිභාවං ගච්ඡය්‍යානති මුද්ධා පි තස්ස විපතෙය්‍යා. සචෙ පායසානිකානං ලිච්ඡවීනං එවමස්ස 'මයං අවෙලං පාටිකපුත්තං වරතනාහි බන්ධිතා ගොයුගෙහි ආවිසෙද්දය්‍යාමාති', තා වරතනා ජිජෙජරං පාටිකපුත්තො වා අභබ්බො අවෙලො පාටිකපුත්තො තං වාචං අප්පභායං -පෙ- සචෙ පි'සං එවමස්ස 'අහං තං වාචං අප්පභායං -පෙ- සමණස්ස ගොතමස්ස සමමුඛිභාවං ගච්ඡය්‍යානති මුද්ධා පි තස්ස විපතෙය්‍යා'ති

අථ ඛො භග්ගව ජාලියො දුරුපත්තිකතෙතුවාසී උච්චායාසනා තං පරිසං එතදවොච තෙන හි මහා මුහුත්තං තාව ආගමෙථ යාචාහං ගච්ඡාමි, අප්පචනාම අභමිපි සකකුණෙය්‍යං අවෙලං පාටිකපුත්තං ඉමං පරිසං ආනෙතුන්තී. අථ ඛො භග්ගව ජාලියො දුරුපත්තිකතෙතුවාසී යෙන තිඤ්ඤාබ්‍රහ්මචරිකාරාමො යෙන අවෙලො පාටිකපුත්තො තෙතුවස්ස ධ්වංසි. උපසංඝාතොති අවෙලං පාටිකපුත්තං එතදවොච අභිකකමාවුසො පාටිකපුත්ත අභිකකතො තෙ සෙය්‍යො අභිකකතො අභිඤ්ඤා අභිඤ්ඤා ලිච්ඡවී -පෙ- සමණො පි ගොතමො ආයසානො ආරාමෙ දිවාචිහාරං නිසිනො. භාසිතා ඛො පන තෙ ආවුසො පාටිකපුත්ත වෙසාලියං පරිසනිං වාචා “සමණො පි ගොතමො ඤ්ඤාචාරො -පෙ- තංදිගුණං තංදිගුණං කරිස්සාමි”ති. අභිකකමසෙව ආවුසො පාටිකපුත්ත උපධම්පථං. සබ්බපඨමඤ්ඤව ආගන්ති සමණො ගොතමො ආයසානො ආරාමෙ දිවාචිහාරං නිසිනො. භාසිතා ඛො පන තෙ එසාවුසො පාටිකපුත්ත සමණෙන ගොතමෙන පරිසනිං වාචා “අභබ්බො අවෙලො පාටිකපුත්තො තං වාචං අප්පභායං -පෙ- සචෙ පි'සං එවමස්ස “අහං තං වාචං අප්පභායං -පෙ- සමණස්ස ගොතමස්ස සමමුඛිභාවං ගච්ඡය්‍යානති, මුද්ධා පි තස්ස විපතෙය්‍යා පච්ච'පායසානිකානං ලිච්ඡවීනං එවමස්ස මයං අවෙලං පාටිකපුත්තං වරතනාහි බන්ධිතා ගොයුගෙහි ආවිසෙද්දය්‍යාමාති, තා වරතනා ජිජෙජරං පාටිකපුත්තො වා අභබ්බො අවෙලො පාටිකපුත්තො තං වාචං අප්පභායං තං විතං අප්පභායං තං දිට්ඨිං අප්පච්චිසාප්පිතා මම සමමුඛිභාවං ආගතං. සචෙ පි'සං එවමස්ස 'අහං තං වාචං අප්පභායං තං විතං අප්පභායං තං දිට්ඨිං අප්පච්චිසාප්පිතා සමණස්ස ගොතමස්ස සමමුඛිභාවං ආගච්ඡය්‍යානති මුද්ධා පි තස්ස විපතෙය්‍යා'ති අභිකකමාවුසො පාටිකපුත්ත, අභිකකමෙනෙනව තෙ ජයං කරිස්සාම, සමණස්ස ගොතමස්ස පරාජයන්ති.

1. ආවිසෙද්දය්‍යාමාති (සිඉ)

23. භාග්වය, ඔහු එසේ කී කල මම ඒ පිරිස අමතා, “ඇවැත්නි, අවේලක පාචිකපුත්‍ර ඒ තෙජල නො පියා මා හමුවට එන්නට නො නිස්ස ඉදින් ඔහුට ‘මම ඒ තෙජල නො හැරපියා මහණ ගොයුම් හමුවට යන්නෙමි’යි මෙසේ සිතක් වනොත්, ඔහු හිස ද ගිලිහෙන්නේ ය. ඉදින් ආයුෂ්මත් ලිච්ඡවීනට ‘අපි අවේලක පාචිකපුත්‍රයා වර පටින් බැඳ ගොනුන් යෙදූ විශෙන් ඇඳ ගෙන එන්නමු’ යි මෙසේ සිතක් වනොත්, ඒ වරපට සිඳෙන්නේ ය. බන් තැනින් පාචිකපුත්‍ර හෝ බිඳී වෙන් වන්නේ ය. හේ ඒ තෙජල නො හැරපියා මා හමුවට එන්නට නො නිස්ස. ඉදින් ‘මම ඒ තෙජල නො හැරපියා ... මහණ ගොයුම් හමුවට යන්නෙමි’යි ඔහුට මෙසේ සිතක් වනොත් ඔහු ගේ හිස ද ගිලිහෙන්නේ යැ’ යි කීම්.

භාග්වය, එ කල්හි දරුපාත්‍රික පිරිවැජ්ඣක්හු අතැවැසි ජාලිය නමැත්තෙක් හුනස්නෙන් නැඟී, “හවත්නි, එසේ වී නම් මා එන තුරු ඡමාභොත්තමක් බලවු. අවේලක පාචිකපුත්‍රයා මෙ පිරිස කරා ගෙන එන්නට මම වත් හැකි වීම නම් යෙහෙකැ’ යි කී ය. භාග්වය, ඉක්බිති දරුපාත්‍රික පිරිවැජ්ඣ අතැවැසි ජාලිය තෙමේ තිඹිරිකණු පිරිවැජ්ජා අරම යම් තැනෙක ද, (එහි) අවේලක පාචිකපුත්‍රයා යම් තැනෙක ද එ තැනට ගියේ ය. ගොස් ඔහු බණවා, ‘ඇවැත් පාචිකපුත්‍රයෙනි, නැඟී එවු ඔබ නැඟී අව උතුම. ප්‍රකට ප්‍රකට ලිච්ඡවිහු අවුත් රැස් වූ ඉදිති. මහණ ගොයුම්හු ද දිවාචිහරණ පිණිස අවුත් ආයුෂ්මතුන් ගේ ආරාමයෙහි උන්නාහු වෙත්. ඇවැත්නි, ඔබ වීසින් විසල්පුර මහ පිරිස් මැද දී ‘මහණ ගොයුම් ද ඥානවාද ඇත්තේ ය, මම ද ඥානවාද ඇත්තෙමි’ ඔහු එක් ඉදු පෙළහරක් කළ විට මම එ මෙන් දෙ ගුණයක් දෙ ගුණයක් ඉදු පෙළහර කරන්නෙමි’ යි මේ වචන කියන ලද්දේ ම ය. ඇවැත්නි, පාචිකපුත්‍රයෙනි, අබ මහක් නැඟී එවු. මහණ ගොයුම්හු හැමට පෙරාතුව වූ මැ අවුත් අයුෂ්මතුන් ගේ ආරාමයෙහි දිවාචිහරණ පිණිස උන්නාහු වෙත්. ඇවැත් පාචිකපුත්‍රයෙනි, මහණ ගොයුමන් වීසින් ‘අවේලක පාචිකපුත්‍ර ඒ තෙජල නො හැරපියා, ඒ සිත නො හැරපියා මා හමුවට එන්නට නො නිස්ස. ඉදින් ‘මම ඒ තෙජල නො හැරපියා මහණ ගොයුම් හමුවට යන්නෙමි’යි ඔහුට සිතක් වනොත්, ඔහු හිස ද ගිලිහෙන්නේ ය. ඉදින් ආයුෂ්මත් ලිච්ඡවීනටත් ‘අපි අවේලක පාචිකපුත්‍රයා වර පටින් බැඳ ගවයන් යෙදූ විශෙන් ඇඳ ගෙන එන්නමු’යි මෙසේ සිතෙක් වී නම් (එසේ කරන්නට තැත් කරන්නාහු නම්), ඒ වරපට සිඳී යන්නේ ය, පාචිකපුත්‍රයා හෝ බන් තැනින් බිඳී වෙන් වන්නේ ය. අවේලක පාචිකපුත්‍රයාට ‘ඒ තෙජල නො පියා, ඒ සිත නො පියා, ඒ දිව බැහැර නො කොට මහණගොයුම් හමුවට යන්නෙමි’යි මේ සිත වනොත් ඔහු හිස ගිලිහෙන්නේ යැ’යි මහපිරිස් මැද මෙ බස් තෙපලන ලද්දේ ය. ඇවැත්නි, පාචිකපුත්‍රයෙනි, නැඟී එවු, නැඟී ඊමෙන් ම ඔබට ජය ද මහණ ගොයුම්හට පරාජය ද ලබවන්නමු’යි කී ය.

එවං වුද්ධො හග්ගට්ඨ අවෙලො පාරිකපුද්ධො ‘ආයාමී ආවුසො ආයාමී ආවුසො’ති වන්තා තණ්හව සංසප්පති, න සංකොකාති ආසනා පි වුට්ඨාතුං, අථ ඛො හග්ගට්ඨ ජාලියො දුරුපක්කිකොනොවාසී අවෙලො පාරිකපුද්ධො එතදවොච “ක්ඛං සු නාම තෙ ආවුසො පාරිකපුද්ධො පාවළා සු නාම තෙ පිට්ඨකස්සී අලච්ඡිතා, පිට්ඨකං සු නාම තෙ පාවළාසු අලච්ඡිතා. ආයාමී ආවුසො, ආයාමී ආවුසො’ති වන්තා තණ්හව සංසප්පති, න සංකොකාති ආසනා පි වුට්ඨාතුන්ති?”

එවද්ධෙ ඛො හග්ගට්ඨ වුට්ඨමානො අවෙලො පාරිකපුද්ධො ‘ආයාමී ආවුසො, ආයාමී ආවුසො’ති වන්තා තණ්හව සංසප්පති, න සංකොකාති ආසනා පි වුට්ඨාතුන්ති යද ඛො හග්ගට්ඨ ජාලියො දුරුපක්කිකොනොවාසී අඤ්ඤාසී පරාභූතරූපො අයං අවෙලො පාරිකපුද්ධො, ‘ආයාමී ආවුසො, ආයාමී ආවුසො’ති වන්තා තණ්හව සංසප්පති, න සංකොකාති ආසනා පි වුට්ඨාතුන්ති, අථ නං එතදවොච

24 “භූතපුබ්බං ආවුසො පාරිකපුද්ධො සීහසා මිගරොඤ්ඤ ඵසද්ධොසී. යනානුනාහං අඤ්ඤතරං වනසංකං නිසසාය ආසයං කප්පෙය්‍යං, තත්‍රාසයං කප්පෙය්‍යං සායංකසමයං ආසයං නිකම්මෙය්‍යං, ආසයං නිකම්මිත්වා විජමිත්තෙය්‍යං, විජමිත්තො සමන්තා චතුද්දිසා අනුච්චොකෙය්‍යං, සමන්තා චතුද්දිසා අනුච්චොකෙය්‍යං නිකම්මතුං සීහනාදං නදෙය්‍යං, නිකම්මතුං සීහනාදං නදිත්වා භොවරාය පක්කමෙය්‍යං, සො වරං වරං විගසංකොච්චිත්වා මුදුමංසාති මුදුමංසාති හකම්මිත්වා තමෙව ආසයං අජක්ඛුපෙය්‍යන්ති අථ ඛො සො සීහො මිගරාජා අඤ්ඤතරං වනසංකං නිසසාය ආසයං කප්පෙය්‍යං තත්‍රාසයං කප්පෙය්‍යං සායංකසමයං ආසයං නිකම්මි ආසයං නිකම්මිත්වා විජමිති. විජමිත්තො සමන්තා චතුද්දිසා අනුච්චොකෙය්‍යං සමන්තා චතුද්දිසා අනුච්චොකෙය්‍යං නිකම්මතුං සීහනාදං නදි නිකම්මතුං සීහනාදං නදිත්වා භොවරාය පක්කමි. සො වරං වරං මිගසංකොච්චිත්වා මුදුමංසාති මුදුමංසාති හකම්මිත්වා තමෙව ආසයං අජක්ඛුපෙය්‍යං

1. මිගසංකො (සිද්ධ සාහිත්‍ය)

භාගිවය, එසේ කී කල්හි අවේලක පාචිකපුත්‍ර තෙමේ 'එම් ඇවැත්නි, එම් ඇවැත්නි' යි එහි ම ගැලී සැලෙයි. හුනස්නෙන් නැගෙනුද නො හැකි වෙයි. භාගිවය, එ කල්හි දරුපාත්‍රිකාන්තේවාසී ජාලිය තෙමේ අවේලක පාචිකපුත්‍රයා අමතා, 'ඇවැත්නි, පාචිකපුත්‍රයෙනි, කීමෙක් ද? ඔබේ හිද්මඇට හුනස්නැ ඇලීගත්තේ ද? හුනස්න හෝ ඔබ හිද්ම ඇටෙහි ඇලීගත්තේ ද? 'ඇවැත්නි එම්, ඇවැත්නි එම්' යි උන් තැන්හිම ගැලී සැලෙණු. හුනස්නෙන් නැගෙන්නට දු නො හැක්කහු' යැ යි කී ය. භාගිවය, එසේ කියනු ලබනුයේ ද, අවේලක පාචිකපුත්‍ර තෙමේ 'එම් ඇවැත්නි, එම් ඇවැත්නි' යි උන් තැන්හි ම ගැලී සැලෙයි, හුනස්නෙන් නැගෙනුවටද නො හැකි වෙයි.

භාගිවය, දරුපාත්‍රිකාන්තේවාසී ජාලිය තෙම 'මේ අවේලක පාචිකපුත්‍ර පැදුණු සැහැවි ඇත්තේ ය. 'ඇවැත්නි එම්, ඇවැත්නි එම්' යි කියා එහි ම ගැලී සැලෙයි, හුනස්නෙන් නැගෙනුවටද නො හැකි වේ' යැ යි දැනගත් කෙණෙහි, ඔහුට මෙ තෙපුල් කී ය.

24. "ඇවත් පාචිකපුත්‍රයෙනි පෙර වූවක් කියමි. මෘගරාජ වූ එක්තරා සිංහස්කූට කිසි වන ලැහැබක් නිසා ලැග්මක් කැරැගන්නෙමි වීම නම් යෙහෙක, එහි ලැග සවස් වෙලේ ඒ ලැග්මෙන් නික්මෙන්නෙමි නම්, එසේ නික්මැ වැජඹෙන්නෙමි නම්, වැජඹූ භාත්පස සිටු දිසා බලන්නෙමි නම්, භාත්පස සිටු දිසා බලා, තෙවරක් සිංහනාද කරන්නෙමි නම්, තෙ වරක් සිංහනාද කොට ගොදුරු පිණිස බැහැර යන්නෙමි නම්, මුව මුළුව අතුරෙන් හොඳ හොඳ මුවකු මරා මොළොක් මොළොක් මස් කා, ඒ ලැග්මට පෙරළා යන්නෙමි නම් යෙහෙකැ' යි මේ සිත විය. එයින් පසු මෘගරාජ වූ ඒ සිංහ තෙමේ එක්තරා වන ලැහැබක් නිසා ලැගුම් ගත. එහි සවස් වෙලෙහි ඒ ලැග්මෙන් නික්මිණ. ලැග්මෙන් නික්මැ වැජඹිණ. වැජඹූ භාත්පස සිටු දිසා බැලී ය. භාත්පස සිටු දිසා බලා, තුන් වරක් සිංහනාද කෙළේ ය තුන් වරක් සිංහනාද කොට, ගොදුරු සඳහා බැහැර ගියේ ය. හේ මුවමුළුව අතුරෙන් උතුම් උතුම් මුවකු මරා, මොළොක් මොළොක් මස් කා, ඒ ලැග්මට ම පෙරළා ආයේ ය.

තසෙව ඛො ආවුසො පාථිකපුත්තං සීහසං මිගරෙකුඤ්ඤා චිකාසෙ සංවදෙධා ජරසිගාලො¹ දිකෙතො වෙව ඛලවා ව දථ ඛො ආවුසො තසං ජරසිගාලසං එතදගොසි “කො වාභං කො සිභො මිගරාජා? යනතුනාඤ්ඤා අඤ්ඤතරං වනසණ්ඩං නිසසාය ආසයං කපෙපයං, තත්තාසයං කපෙපයං සායනාසමයං ආසයා නිකම්මයං, ආසයා නිකම්මියා විජමේඝයං, විජමේඝියා සමතො වතුද්දියා අනුච්චොලොකෙයං, සමතො වතුද්දියා අනුච්චොලොකො නිකම්මතුං සීහනාදං නදෙයං, නිකම්මතුං සීහනාදං නදියා ගොවරාස පක්කමෙයං, සො වරං වරං මිගසංසෙ වධිතො මුදුමංසාති මුදුමංසාති හකම්මියා තමෙවාසයං අජක්ඛපෙයන්ති” දථ ඛො සො ආවුසො ජරසිගාලො අඤ්ඤතරං වනසණ්ඩං නිසසාය ආසයං කපෙපසි තත්තාසයං කපෙපයා සායනාසමයං ආසයා නිකම්මි.

ආසයා නිකම්මියා විජමේ. විජමේඝියා සමතො වතුද්දියා අනුච්චොලෙසි. සමතො වතුද්දියා අනුච්චොලොකො නිකම්මතුං සීහනාදං නදියාමිති සෙගාලකං යෙව අනදි, ගෙරණ්ඩකං² යෙව අනදි කො ව ජටො සෙගාලකො ඡකා පන සීහනාදෙ³.

“එවමෙව ඛො තො ආවුසො පාථිකපුත්තං සුගතාපදනෙසු ජිවමානො සුගතාතිරික්කාති භුඤ්ඤමානො තරාගතෙ අරහතො සමමාසමුද්ධො ආසාදෙතඛං මඤ්ඤසි කො ව ජටො පාථිකපුත්තො⁴ කා ව තරාගතානං අරහතානං සමමාසමුද්ධානං ආසාදනා”⁵ති.

25 යනො ඛො හගෙව ජාලියො දුරුපක්කිකනෙතවාසි ඉමිනා මිපමෙමන නෙව අයකම් අවෙලං පාථිකපුත්තං. තමහා ආසනා වාට්ඨා, අථ නං එතදවොච

1 ජරසිගාලො (මඡසං)

2 ගෙරණ්ඩකං යෙව (කමි)

3 යෙව ජටො සිංහාලෙ යන සීහනාදෙති (මඡසං)

4 කෙව ජටො පාථිකපුත්තෙ (මඡසං)

ඇවැත් පරීක්ෂකයෙහි, මෘගරාජ වූ ඒ සිංහයා ගේ විසාසයෙහි (කා ඉතිරිකළ දැයි) වැඩුණු මහළු කැණහිලෙක් දෘජන (දූපුණේ) ද ශක්තිමත් ද විය එ කල්හි ඒ මහළු කැණහිලුට ‘මම කවරෙම ද! මෘගරාජ වූ සිංහ කවරෙ ද? මමත් එක්තරා වනලාභාබ්බක් නිසා තිත්පලක් කැරැ ගන්නෙමි නම්, එහි ලැග සවස් වේලේ තිත්පොලෙන් නික්මෙන්නෙමි නම්, එසේ නික්මැ වැජඹන්නෙමි නම්, වැජඹූ භාත්පසා සිවු දිග බලන්නෙමි නම්, භාත්පසා සිවු දිග බලා තුන් යලක් සිංහනාද කරන්නෙමි නම්, තුන් යලක් සිංහනාද කොට ගොදුරු සඳහා පිටත් වැ යන්නෙමි නම්, ඒ මම මුවමුවයෙන් සොදුරු සොදුරු මුවකු මරා මොළොක් මොළොක් මස්කා ඒ තිත්පොලටම එළැඹෙන්නෙමි නම් යෙහෙකැ’යි මේ සිත විය. ඇවැත්නි, ඉක්බිති ඒ මහළු කැණහිල් එක්තරා වනලාභාබ්බක් නිසා ලැගුම් ගත්තේය ලැගුම් ගෙන සවස් වේලෙහි ඒ තිත්පොලෙන් නික්මීමේය. තිත්පොලෙන් නික්මැ වැජඹුණේය වැජඹූ භාත්පසා සිවු දිග බැලී ය. භාත්පසා සිවු දිග බලා ‘සිංහනාද කරන්නෙමි’යි තුන් යලක් කැණහිල් හඬ ම හැඬී ය. නොමනා හඬක් ම හැඬී ය. ලාමක සිවලා කවරෙ ද! සිංහනාදය කවරෙ ද! (මොවුන් දෙදෙනා ගේ කවර සමතාවෙක් ද!) ඇවැත් පරීක්ෂකයෙහි, ඒ කැණහිලු සේ ම තෙපි සුගතයන් වහන්සේට නියමිත වූ පසය නිසා ජීවත් වන්නහු, සුගතයන් වහන්සේ වළඳා ඉතිරි වූ දෑ වළඳන්නහු, ‘ඒ තථාගත අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධයන් හා ගැටියැ යුතු යැ’යි සිතවූ ද? ලාමක වූ පාරික්ෂකයා කවර යැ! තථාගත අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධයන් හා (ඉදු-පෙළහර කරමි යි) ගැටෙනු කවර යැ!’ (යනු යි)

භාග්වය, යම් භෙයකින් දරුපාත්‍රිකාන්තේවාසී ජාලිය තෙම මේ උපමායෙන් අවේලක පාරික්ෂකයා ඒ අස්නෙහුද ඉවත් කරන්නට නො හැකි වී ද, එ භෙයින් හේ ඔහුට මෙය (මතු දැක්වෙන පරිදි) කී ය “සිවලෙක් තමා දෙස බලා ‘මම මෘගරාජ වූ සිංහයෙමි’යි සිතී ය. එසේ ම හේ සිවල් හඬ ම හැඬී ය, සිවල් හඬම හැඬීය ලාමක සිවල් හඬ කවර යැ! සිංහනාදය කවර යැ!

පාරික්ෂකයෙහි, එසේ ම තෙපි සුගතයන්ට නිසි පසයෙන් දිවි පවත්වනුවෝ, සුගතයන් ඉතිරි කළ දෑ වළඳනුවෝ, ඒ තථාගත අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධයන් හා ගැටියැ යුතු කොට සිතවූ ද? නිව පාරික්ෂකයෝ කවුරු යැ! තථාගත අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධයන් හා ඔවුන් ගැටෙනු කවර යැ!’

25. භාග්වය, දරුපාත්‍රිකාන්තේවාසී ජාලිය තෙම මේ උපමායෙහුත් අවේලක පාරික්ෂකයා, එ අස්නෙන් සොලොවන්නට යම් භෙයකින් නො හැකි වී ද, එ භෙයින් ඔහුට මේ බස් ද තෙප්පි ය

සීහො¹ති අත්තානං සමෙකකියාන
 අමඤ්ඤී කොඤ්ඤී මිගරාජා, හමසී,
 තරෙච සො සෙගාලකං² අනදි
 කො ච ඡවො සෙගාලො³ කො පන සීහනාදොති.

එවමෙව ඛො තිං. ආචුසො පාථිකපුත්ත සුගතාපදනෙසු ජීවමානො
 සුගතාතිරික්ඛාති භුඤ්ජමානො තරාගතෙ අරහතෙක සමමාසමුද්ධො ආසා-
 දෙනබ්බං මඤ්ඤයි. කො ච ඡවො පාථිකපුත්තො කා ච තරාගතානං
 අරහත්තානං සමමාසමුද්ධානං ආසාදනාති,

26 යනො ඛො හග්ගට්ඨ ජාලියො දුරුපක්ඛිකනෙකවාසී ඉමිනාපි
 ඔපවෙමන නෙව අසකඛී අවෙලං පාථිකපුත්තං තමා ආසනා වාවෙතුං,
 අට්ඨං ඵතදවොච

අමඤ්ඤී අනුචඩකමනං
 අත්තානං විසාදෙස සමෙකකිය
 යාවත්තානං න පසසති
 කොඤ්ඤී තාව බ්‍යගෙසා ති මඤ්ඤති
 තරෙච සො සෙගාලකං¹ අනදි
 කො ච ඡවො සෙගාලො² කො පන සීහනාදොති

එවමෙව ඛො තිං. ආචුසො පාථිකපුත්ත සුගතාපදනෙසු ජීවමානො
 සුගතාතිරික්ඛාති භුඤ්ජමානො තරාගතෙ අරහතෙක සමමාසමුද්ධො
 ආසාදෙනබ්බං මඤ්ඤයි. කො ච ඡවො පාථිකපුත්තො කා ච තරා-
 ගතානං අරහත්තානං සමමාසමුද්ධානං ආසාදනාති.

27. යනො ඛො හග්ගට්ඨ ජාලියො දුරුපක්ඛිකනෙකවාසී ඉමිනාපි
 ඔපවෙමන නෙව අසකඛී අවෙලං පාථිකපුත්තං තමා ආසනා වාවෙතුං,
 අට්ඨං ඵතදවොච

භුඤ්ජාන හෙකෙ³ බලමුසිකායො
 කට්ඨසු ඛික්ඛාති ච කොණපාති,⁴
 මහාවතෙ සුඤ්ඤවතෙ විවඛෙතා
 අමඤ්ඤී කොඤ්ඤී මිගරාජාහමසී.
 තරෙච සො සෙගාලකං අනදි
 කො ච ඡවො සෙගාලො කො පන සීහනාදොති

එවමෙව ඛො තිං. ආචුසො පාථිකපුත්ත සුගතාපදනෙසු ජීවමානො
 සුගතාතිරික්ඛාති භුඤ්ජමානො තරාගතෙ අරහතෙක සමමාසමුද්ධො
 ආසාදෙනබ්බං මඤ්ඤයි. කො ච ඡවො පාථිකපුත්තො කා ච තරාගතානං
 අරහත්තානං සමමාසමුද්ධානං ආසාදනාති.

1. සිතාලකං-මර්සං

2. සෙගාලො-විජයං, දිලි

3. භිග්ගො (නම්)

4. කුණපාති - පතා

‘කැණිල්’ තෙමෙ වෙනෙහි හැවිදුනේ, තර වූ තම සිරුර පිළිබිඹුව ඉදුල්දිය පිරි දිය වළෙකැ දක, යම් තාක් ‘තමා සිංහයා ගේ ඉදුල් කා වැඩුණෙකැ’යි නො දක්නේ ද, ඒ තාක් ම තමා සිංහයකුට බදු බල ඇත්තෙකැ යි (ව්‍යාඝ්‍ර සමාන බල ඇත්තෙකැ යි) සිතී. එසේ ම ගේ කැණිල් හඬ ම හැඬී ය. ලාමක සිවල් හඬ කවර යැ! සිංහනාදය කවර යැ!

“ඇවැත් පාරිකපුත්‍රයෙනි, තෙපි එසේ ම සුගතයනට නියමිත පසයෙන් දිවි පවත්වනුවෝ, සුගතයන් ඉතිරි කළ දැ වළඳනුවෝ ඒ තරාගත අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධයන් හා ගැටිය යුතු කොට සිතවු ද? ලාමක පාරිකපුත්‍ර කවර යැ! තරාගත අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධයන් හා ගැටෙනු කවර යැ!”

26. භාග්වය, දරු පාත්‍රිකාන්තේවාසී ජාලිය තෙමෙ මේ උපමායෙකුත් අවේලක පාරික පුත්‍රයා ඒ අස්නෙන් ඉවත් කරන්නට යම් හෙයෙකින් නො හැකි වී ද, එ හෙයින් ඔහුට මෙ තෙපුල් තෙප්ලිය

“මහ වෙනෙහි, සිංහවාසුදින් ගෙන් හිස් වූ වෙනෙහි මැඬියන් ද කලව්වි බිල්හි වූ මියන්ද සොහොන්හි වූ මළ කුණු ද කා මහත් වැඩුණු කැණිල් තෙමෙ ‘මම මාගරාජයයම්’යි සිතී එසේ ම (සිංහ නාද යැ යි සිතා) කැණිල් හඬ ම හැඬී නිව කැණිල්හඬ කවර යැ! සිංහනාදය කවර යැ!”

පාරිකපුත්‍රයෙනි, මෙසේ ම තෙපි සුගතයනට නියමිත පසය නිසා දිවි රක්නහු, සුගතයන් ඉතිරි කළ දැ වළඳන්නහු, තරාගත අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධයන් හා ගැටිය යුතු සේ සිතහු ලාමක පාරිකපුත්‍ර කවර යැ! තරාගත අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධයන් හා ගැටෙනු කවර යැ!”

යතො ඛො භග්ගව ජාලියො දරුපක්තිකතෙතවාසී ඉමිනා පි ඔපමෙමන තෙව අසකඛී අවෙලං පාලිකපුත්තං තමා ආසනා වාවෙතුං, අථ තං පරිසං සාගන්තවා එවමාරොදෙසි “පරාභූතරූපො හො අවෙලො පාලිකපුත්තො, ‘ආයාමී ආවුසො, ආයාමී ආවුසො’ති වසා තජෙව සංසප්පති, න සකෙකාති ආසනාපි වුට්ඨාතුන්ති එවං වුත්තො අහං භග්ගව තං පරිසං එතදවොචං.”

“අභබ්බො ඛො ආවුසො අවෙලො පාලිකපුත්තො තං වාවං අප්පහායං තං විතං අප්පහායං තං දිට්ඨිං අප්පට්ඨිකසප්පිකා මම සමමුඛිභාවං ආගන්තුං සචෙව පි’සස එවමසස අහං තං වාවං අප්පහායං තං විතං අප්පහායං තං දිට්ඨිං අප්පට්ඨිකසප්පිකා සමණසස ගොතමසස සමමුඛිභාවං ගවෙජ්ජායන්ති, මුද්ධා පි තසස විපතෙය්‍යා සචෙව’ පායසමන්තානං ලිච්චන්තං එවමසස “මයං අවෙලං පාලිකපුත්තං වරතොති ඛන්තිකා ගොයුගෙති ආවිඤ්ඤායාමාති, තා වරතො ඡිපෙජරං පාලිකපුත්තො වා අභබ්බො පන අවෙලො පාලිකපුත්තො තං වාවං අප්පහායං තං විතං අප්පහායං තං දිට්ඨිං අප්පට්ඨිකසප්පිකා මම සමමුඛිභාවං ආගන්තුං සචෙව’පි’සස එවමසස ‘අහං තං වාවං අප්පහායං තං විතං අප්පහායං තං දිට්ඨිං අප්පට්ඨිකසප්පිකා සමණසස ගොතමසස සමමුඛිභාවං ගවෙජ්ජායන්ති මුද්ධා පි තසස විපතෙය්‍යා’ති

28 අථ ඛො භග්ගව තං පරිසං ධම්මියා කථාය සඤ්ජෙසසිං සමාදපෙසිං සමුත්තෙජෙසිං සමපහංසෙසිං තං පරිසං ධම්මියා කථාය සඤ්ජෙසසකා සමාදපෙකා සමුත්තෙජෙකා සමපහංසෙකා මහාබන්ධනා මොසං කරිකා, වතුරාසිතිපාණසහසකාති මහාවිදුග්ගා උද්ධට්ඨකා, තෙජොධාතුං සමාපජ්ජිකා සත්තකාලං වෙහාසං අබ්භුග්ගන්තවා අඤ්ඤා සත්තකාලමි අවට්ඨං¹ අභිනිමිතිකා පජ්ජිකා ධුමාසිකා² මහා-වනෙ කුටාගාරසාලාය පච්චුට්ඨාසිං අථ ඛො භග්ගව සුනකකිත්තො ලිච්චවිදුත්තො යෙනාහං තෙත්ථපසඛිකම්, උපසඛිකම්කා මං අභිවාදෙකා එකමන්තා හිසිදි එකමන්තා හිසිත්තං ඛො අහං භග්ගව සුනකකි-ත්තං ලිච්චවිදුත්තං එතදවොචං තං කිමඤ්ඤාසි සුනකකිත්තං, යථෙව තෙ අහං අවෙලං පාලිකපුත්තං ආරබ්භ බ්‍යාකාසිං, තථෙව තං විපක්කං අඤ්ඤාථා වා’ති. “යථෙව මෙ භග්ගෙ භගවා අවෙලං පාලිකපුත්තං ආරබ්භ බ්‍යාකාසි, තථෙව තං විපක්කං හො අඤ්ඤාථා’ති.

1 අග්ගි (සෑ)

2 ධුමාසිකා (මජ්ඣ)

27 භාග්වය, දරුපත්‍රිකානොවාසි ජාලිය තෙම මේ උපමායෙහුන් අවේලක පාර්ශ්වපුත්‍රයා ඒ හුන් තැනින් ඉවත් කරන්නට යම් විටෙක නොහැකි වීද, එ විට ඒ පිරිස් වෙත අවුත්, 'හවත්නි, අවේලක "පාර්ශ්වපුත්‍රයා පැරදුණු සැහැවි ඇත්තේ ය. 'ඇවැත්නි එම්, ඇවැත්නි එම් යි එතන්හි ම ගැලී ඒ මේ අතැ සැලෙයි හුනැන්නෙන් නැහෙනානට ද නොහැකි වේ' යැ යි සැළ කෙළේ ය භාග්වය, ඔහු මෙයේ කී කලා මම් ඒ පිරිසට මේ වචන කීම්

"ඇවැත්නි, අවේලක පාර්ශ්වපුත්‍ර ඒ තෙජල නො හැරපියා, ඒ සිත නො හැරපියා, ඒ දිව බැහැර නො කොට, මා හමුවට එන්නට නො නිසි ය ඉදින් 'මම් ඒ තෙජල' නො පියා, ඒ සිත නො පියා, ඒ දිව බැහැර නො කොට, මහණ ගොයුම් හමුවට යන්නෙමි'යි ඔහුට මෙයේ සිතක් වනොත් (එසේ එන්නට තැත් කළ හොත්), ඔහු හිස ද ගිලිහෙන්නේ ය ඉදින් ආයුෂ්මත් ලිච්චිනට, 'අපි අවේලක පාර්ශ්වපුත්‍රයා වර පටින් බැඳ ගොනුන් බැඳි වියෙන් ඇඳ ගෙන එමහ 'යි මෙයේ සිතක් වුවොත් (එයට තැත් කළ හොත්), ඒ වරපට හෝ සිදෙන්නේ ය, පාර්ශ්වපුත්‍රයා හෝ ඒ වර පට කෙරෙන් කැඩී වෙන් වන්නේ ය අවේලක පාර්ශ්වපුත්‍ර ඒ තෙජල නො පියා, ඒ සිත නො පියා, ඒ දිව බැහැර නො කොට මා හමුවට එන්නට නො නිසි ය ඉදින් ඔහුට 'මම් ඒ තෙජල නො පියා, ඒ සිත නො පියා, ඒ දිව බැහැර නො කොට මහණ ගොයුම් හමුවට යන්නෙමි'යි මේ සිත වී නම්, (එයට තැත් කෙළේ නම්), ඔහු හිස ද ගිලිහෙන්නේ ය" (යනුයි).

28. භාග්වය, ඉක්බිති මම් ඒ පිරිසට දැහැමි කතායෙන් කරුණු දක්වා කීම්, කී දැ සමාදන් කැරැදිම් (ගැරැදිම්), එහි ඔවුන් සිත් තියුණු කෙළෙමි, එහි ඔවුන් තුටු පහටු කෙළෙමි එ පිරිසට දැහැමි කතායෙන් කරුණු දක්වා, දැක්වූ කරුණු ගන්වා, එහි ඔවුන් සිත් තියුණු කොට, එහි ඔවුන් තුටු පහටු කොට, මහ කෙලෙස් බැමමෙන් ඔවුන් ගේ මිදීම සිදු කොට, සුවාසු දහසක් ප්‍රාණින් මහා විදුර්ගයෙන් (කාමාදි සතර ඔසනයන්) ගොඩ ලා, කෙජොධාතු සමාපත්තියට සමවැද, සත් තලක් අහස් නැග, ආයු සත් තලක් ද උසට ගිනි දල් මවා, දිලිහී දුමා, මහ වෙනෙහි කුළාර හලා පිහිටියෙමි භාග්වය, එ කලා ලිච්චිපුත්‍ර සුනක්ඛත්ත තෙමෙ මා කරා එළැබියේ ය එළැබ මා වැඳ පාසක හුන්නේ ය පසෙක හුන් ලිච්චිපුත්‍ර සුනක්ඛත්තයා, බණවා 'සුනක්ඛත්තය, එය ක්මැයි සිතයි ද?' මම් තට අවේලක පාර්ශ්වපුත්‍රයා ඇරැබූ කී ගියායෙන් ම එය නිපන්නේ ද? නැත උහාත් අන් ගියායෙකින් වී ද?' යි පුළුවනිම් 'වහන්ස, භාග්වතුන් වහන්සේ අවේලක පාර්ශ්වපුත්‍රයා ඇරැබූ මට වදළ නිසායෙන් ම එය නිපන අන් සැටියෙකින් එය නො වී යැ'යි හේ කිය

30 හොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං කදච්ඡි කරහවී දීඝස්ස අඤ්ඤානො අවචයෙන අයං ලොකො සංවට්ඨති සංවට්ඨමානෙ ලොකෙ යෙහුයොන සත්තා ආභසාරසංවත්තනිකා භොගන්ති තෙ තස් භොගන්ති මනොමයා පිතිභක්ඛා සයම්පභා අනුඤ්ඤාචරා සුභට්ඨාසිනො, වීරං දීඝමඤ්ඤානං තිට්ඨන්ති භොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං කදච්ඡි කරහවී දීඝස්ස අඤ්ඤානො අවචයෙන අයං ලොකො විවට්ඨති, විවට්ඨමානෙ ලොකෙ සුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරිමානං පාතුහවති අථ ඛො අඤ්ඤාතරො¹ සත්තො ආයුක්ඛයා වා සුඤ්ඤාක්ඛයා වා ආභසාරකායා චරිතො සුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරිමානං උපපජ්ජති. සො තස් භොති මනොමයො පිතිභක්ඛා සයම්පභා අනුඤ්ඤාචරො සුභට්ඨාසි, වීරං දීඝමඤ්ඤානං තිට්ඨති තස්ස තස් ඵකකස්ස දීඝරක්ඛං නිවුසිතක්ඛං අනභිරති පරිතස්සනා උපපජ්ජති “අහො වත අඤ්ඤා පි සත්තං ඉස්සං ආගච්ඡියුන්ති” අථ අඤ්ඤාතරෙ පි සත්තං ආයුක්ඛයා වා සුඤ්ඤාක්ඛයා වා ආභසාරකායා චරිතො සුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරිමානං උපපජ්ජන්ති තස්ස සත්තස්ස සහබ්බාතං තෙ පි තස් භොගන්ති මනොමයා පිතිභක්ඛා සයම්පභා අනුඤ්ඤාචරා සුභට්ඨාසිනො වීරං දීඝමඤ්ඤානං තිට්ඨන්ති තත්‍රාවුසො යො යො සත්තො පටම්. උපපන්නො, තස්ස ඵව භොති අහමස්මි බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අනභිභූතො අඤ්ඤාදඤ්ඤාදයො වසට්ඨන්ති ඉසසරො කක්ඛං කිම්මානා සට්ඨා² සජ්ඣා³ වසී පිතා භූත-හව්වානං මයා ඉමෙ සත්තා නිමිත්තා. තං කිස්ස හෙතු? මමඤ්ඤි පුබ්බෙ ඵතද්ධොසි “අහො වත අඤ්ඤා පි සත්තං ඉස්සං ආගච්ඡියුන්ති. ඉති මමඤ්ඤා මනොපණ්ඩි, ඉමෙ ව සත්තං ඉස්සං ආගතා”ති

1 අථ අඤ්ඤාතරො (සූරා PTS)

2 සෙට්ඨා (සබ්බත්ත)

3 සඤ්චිතා PTS සජ්ජිතා (සූරා, කම)

30. "ඇවැත්නි, දික් කලක් ඇවැමෙන් කිසි සමයෙක මෙ ලොව නැසෙයි ද, එ බදු කාලපරිච්ඡේදයෙක් වෙයි ලොව නැසෙන සමයෙහි සත්වයෝ බෙහෙවින් ආභස්සර බඹ ලොව උපද්‍යානු වෙත්. ඔහු එහි ධ්‍යාන විත්ත බලයෙන් උපන්නාහු, ප්‍රීතිය ම ආහාර කොටැත්තාහු, සිය සිරුරු එළියෙන් ම බබළන්නාහු, අහසැ හැසිරෙන්නාහු, සිත්කලු උයන් වීමත් ඇති සිටුනාහු (නොහොත් සිත්කලු වස්ත්‍රාභරණ හැඳ පැලැඳ සිටුනාහු) වෙත්. ඔහු එහි ඉතා බොහෝ කල් සිටුනාහ. ඇවැත්නි, දික්කලක් ඇවැමෙන් කිසි සමයෙක මෙ ලොව හැදෙන්නේ ද, එසේ වූ කාලපරිච්ඡේදයෙක් වෙයි. ලොව හැදෙන කලැ හිස් බඹ විමනෙක් පහළ වෙයි එ කලැ එක්තරා සත්වයෙක් ආයු ගෙවීමෙන් හෝ පින් ගෙවීමෙන් ආභස්සර බඹලොවින් සැව එකී හිස් බඹ විමනට පැමිණෙයි (හිස් බඹ විමනැ උපදී) හෙ තෙමේ එහි ධ්‍යාන සිතීන් උපන්නේ, ප්‍රීතිය ගොදුරු කොටැත්තේ, සිය සිරිමත් විහිදෙන එළියෙන් බබළනුයේ, අහසැ හැසිරෙනුයේ, ශාඛන උද්‍යාන විමාන ආදියෙහි සිටුනේ (නොහොත් ශෝභන වස්ත්‍රාභරණ හැඳ පැලැඳ සිටුනේ) වෙයි හේ එසේ බොහෝ කලක් සිටියි එහි එකලා වැ දිගු කලක් වුසු බැවින් 'අන් සත් කෙනෙකුත් මෙ අත්බවට එන්නාහු නම් යෙහෙකැ' යි එ කලා විසීමෙහි නො ඇල්මෙක්, අමුතු කෙනකු හා සහභාවයෙහි ආශාවෙක් උපදී එයින් පසු අන් සත් කෙනෙක් ද ආයු ගෙවීමෙන් හෝ පින් ගෙවීමෙන් හෝ ආභස්සර බඹලොවින් සැව, ඒ හිස් බඹ විමනට, ඒ පළමු ඉපැද සිටියහුගේ සහභාවයට පැමිණෙයි. ඔහු ද එහි ධ්‍යාන සිතීන් උපන්නාහු, ප්‍රීතිය ගොදුරු කොටැත්තාහු, ස්වයම්ප්‍රභ වූවාහු, අහසැ හැසිරෙන්නාහු, සිත්කලු උයන් ඇති සිටිනාහු වෙත්. එසේ දිගු කලක් ඔහු එහි සිටිත් ඇවැත්නි, එහි යම් සතෙක් පළමුව උපන්නේ ද, ඔහුට, "මම බ්‍රහ්ම වෙමි, මහා බ්‍රහ්ම වෙමි, මෙරමා මැඩ අධිපති වැ සිටුනෙමි වෙමි, අනුන් විසින් නො මධ්‍යා ලද්දෙමි වෙමි, එකාන්තයෙන් සියල්ල දක්නෙමි වෙමි, සියල්ලත් සිය වශයෙනි පවත්වනු යෙමි වෙමි, ලොවැ ඊශ්වර වෙමි, ලොවැ කාරකවෙමි, ලොවැ නිර්මාතෘ වෙමි, ලොවැ සුමධා වෙමි, ලොවැ සකසන්නා වෙමි මෙරමා තමා වශයෙන් පවත්වන්නෙමි වෙමි, උපන් උපද්‍යා හැම ගේ පියා වෙමි මෙ සත්හු මා විසින් මවන ලදහ. ඒ (කියනුයේ) කවර හෙයින්? පෙර මට 'අන් සත් කෙනෙකුත් මෙ අත්බවට එන්නාහු නම් ඒ ඉතා යෙහෙකැ' යි මෙ සිත විය. මෙසේ මගේ ප්‍රාර්ථනාව ද විය. 'මෙ සත්හු ද මෙහි ආහ' යි මට මෙ සිත වෙයි.

යෙ පි තෙ සත්තා පච්ඡා උපපන්නා, තෙසමපි එවං භොති; අයං ඛො හවං
 බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අනභිභූතො අඤ්ඤදජ්ඣදසො වසවතති ඉසාරො
 කත්තා නිලොතා සට්ඨා සජ්ඣා වසී පිතා භූතභව්‍යානං ඉමිනා මයං
 භොතා බ්‍රහ්මනා නිමිතා. තං කිසං හෙතු? ඉමඤ්ඤි මයං අද්දයාම
 ඉධ පඨමං උපපන්නං, මයං පනමහා පච්ඡා උපපන්නා'ති. තත්‍රාට්ඨසො
 යො සො සකෙතා පඨමං උපපන්නො, යො දීඝායුකතරො ව භොති
 විණ්ණවිතතතරො ව මහෙසකකතරො ව යෙ පන තෙ සත්තා පච්ඡා
 උපපන්නා, තෙ අප්පායුකතරො ව භොතාති දුබ්බණ්ණතරො ව අපෙප-
 සකකතරො ව යානං ඛො පනෙතං ආට්ඨසො විජ්ජති යං අඤ්ඤතරො සකෙතා
 තමහා කායා වච්ඡා ඉස්සන්තං ආගච්ඡති. ඉස්සන්තං ආගතො සමානො
 අගාරජා අනගාරියං පබ්බජති අගාරජා අනගාරියං පබ්බජිතො
 සමානො ආතප්පමඤ්ඤා පධානමඤ්ඤා අනුයොගමඤ්ඤා අපමාදමඤ්ඤා
 සමානමනසිකාරමඤ්ඤා තථාරූපං වෙතොසමාධිං ඵුසති, යථා සමාහිතෙ
 විතෙත තං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරන්, තතො පරං නානුසාරති ති
 යො එවමාහ යො ඛො යො හවං බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අනභිභූතො
 අඤ්ඤදජ්ඣදසො වසවතති ඉසාරො කත්තා නිලොතා සට්ඨා සජ්ඣා වසී
 පිතා භූතභව්‍යානං, යෙන මයං භොතා බ්‍රහ්මනා නිමිතා, යො නිවේදා
 ධූවො සසානො¹ අවිපරිණාමධම්මො සසකතිසමං තපේව යසාති යෙ පන
 මයං අහුමහා තෙන භොතා බ්‍රහ්මනා නිමිතා, යො මයං අනිව්වා අඤ්ඤා²
 අප්පායුකා වචනධම්මො ඉස්සන්තං ආගතා ති. එවං විහිතකං නො තුමෙහ
 ආයස්මිනො ඉසාරකුත්තං බ්‍රහ්මකුත්තං ආවරියකං අග්ගඤ්ඤං පඤ්ඤ-
 පෙථා"ති තෙ එවමාහංසු. "එවං ඛො නො ආට්ඨසො ගොතම සුතං
 යථේවායස්මා ගොතමො ආහා"ති. අග්ගඤ්ඤඤාහං හග්ගව පජානාමි
 -පෙ- යද්දිජානං තථාගතො නො අනායං ආපජ්ජති

1. සසානො දීඝායුතො (යා. කම)

2. අඤ්ඤා අසසානො (යා. කම)

යම් සත්ව කෙනෙක් පසු වැ උපන්නාහු ද, ඔවුනටත් 'මේ හවත් තෙමේ බ්‍රහ්මයා ය, මහා බ්‍රහ්මයා ය, අනුන් මැඩි අධිපති වැ සිටුනේ ය. මෙරමා විසින් නො මැඩුණේ ය, එකාන්තයෙන් සියල්ල දන්නේ ය, මෙරමා සිය වශයෙහි පවත්වන්නේ ය, ඊශ්වර ය, කර්තෘ ය, නිර්මාතෘ ය, සුෂ්ටා ය, ලොව සදන්නා ය, මෙරමා තමන් වශයෙහි පවත්වන්නේ ය, උපන් උපදනා හැම දෙනාගේ පියා ය, මේ හවත් බ්‍රහ්මයා විසින් අපි මවන ලදුමහ, එසේ කියනුයේ කවර හෙයින්? යත්: අපි අපට පෙර මොහු ඉපිද සිටියහු අපි දුටුවු. අපි වුකලි පසු ව උපන්නාමෝ යැ"යි මෙසේ සිතක් වෙයි. ඇවැත්නි, එහි යම් සතෙක් පළමුව උපන්නේ ද, හේ වඩා දීර්ඝායුෂ්ක ද වඩා පැහැපත් ද වඩා මහත් යසස් ඇත්තේ ද විය. යම් සත් කෙනෙක් පසු වැ උපන්නාහු ද, ඔහු පළමු උපන්නාහට වඩා අල්පායුෂ්ක ද වඩා අල්ප වර්ණ සම්පත් ඇත්තාහු ද වඩා අල්ප යශස්ක ද වූහ. එක් සත්වයෙක් එබඹමුළුයෙන් සැව, මෙ මිනිසක් බවට එන්නේ ය හේ මෙ මිනිසක් බවට පැමිණියේ ම ගිහි ගෙන් නික්මැ පැවිදි වෙයි. ගිහි ගෙන් නික්මැ පැවිදි වූයේ ම, උත්සාහ වඩා, වැර වඩා පුන පුනා වැයම් කොට, නොපමා බව නිසා, නුවණ නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මනාව පිහිටි කලා මෙයින් පළමු වූ අත්බව සිහි කළ හැකි වෙයි. එයින් ඔබ්බෙහි සිහි කළ නොහැකි වෙයි ද, එබඳු චිත්ත සමාධියක් ලබයි යන මෙ කරුණ ඇත. (එසේ චිත්ත සමාධියක් ලත්) හෙ තෙම "යම් ඒ හවත් බ්‍රහ්මයෙක් මහා බ්‍රහ්ම ද, අනුන් මැඩි අධිපති වෙ ද, ඊශ්වර ද, කාරක ද, නිර්මාපක ද, සුෂ්ටා ද, ලොව සකයන්නේ ද, මෙරමා සිය වශයෙහි පවත්වන්නේ ද, උපන් උපදනා හැම ගේ පිතෘ ද, යම් ඒ හවත් මහ බඹක්හු විසින් අපි මවන ලදුමෝ ද, හෙ තෙමේ නිත්‍ය ය, ධර්ම ය (නො මැරෙන්නේ ය), සද්-භාවී ය, වෙනස් නොවන සුලු ය, මහ පොළෝ ඇ ආශ්වත වස්තුන් හා සම වැ එ සැටියෙන් ම නො වෙනස් වැ සිටුනේ ය. යම්බඳු වූ අපි ඒ හවත් බඹක්හු විසින් මවන ලදුමෝ ද, ඒ අපි අනිත්‍යයම හ, අධිඥායමහ, අල්පායුෂ්කයමහ, සැවෙන සුල්ලමහ, එහෙයින් එයින් සැව මෙ මිනිස් බවට ආමහ"යි කියයි. ආයුෂ්මත්නි, තෙපි මෙසේ සකස් කැරගන්නා ලද ඊශ්වර නිර්මිතයක්, බ්‍රහ්මනිර්මිතයක්, ආවායාධිවාදයක් ලෝකෝත්පත්ති වංශකථාවක් පණවූ ද? (යනුයි). "ඇවැත්නි, ගෞතමයීනි, යම් සේ ම ආයුෂ්මත් ගෞතමයෝ කිහු ද, එ සේ ම අප විසින් අයන ලදි"යි මෙසේ ඔහු කිවු ය. භාද්ගය මම අග්ගඤ්ඤය ද (ලෝකෝත්පත්ති කථාව ද) දැනිමි... තථාගත තෙමේ යමක් දන්නේ අත්‍ය ව්‍යසනායකට නො පැමිණේ ද, එසේ වූ කෙලෙස් හිවීම මා විසින් දන්නා ලද්දේ ය.

31 සන්ති හග්ගව ඵකෙ සමණ්ණාසමණා බිඩ්ධාපදෙසිකං ආවරියකං අග්ගඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙන්න¹. ක්‍යාහං උපසංඛිකමිත්වා ඵවං වදුමි සච්චං කීර තුළුභ ආයස්මිනෙත්තා බිඩ්ධාපදෙසිකං ආවරියකං අග්ගඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙථා?ති” තෙ ව මෙ ඵවං පුට්ඨා ‘ආමො’ති පටිජානන්ති ක්‍යාහං ඵවං වදුමි කථංවිහිත්තං නො පන තුළුභ ආයස්මිනෙත්තා බිඩ්ධාපදෙසිකං ආවරියකං අග්ගඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙථා?ති. තෙ මයා පුට්ඨා න සමපායන්ති අසමපායන්තා මමඤ්ඤෙව පටිපුච්ඡන්ති තෙසාහං පුට්ඨො බ්‍යාකරොමි: සන්තාපුසො බිඩ්ධාපදෙසිකා නාම දෙ වා. තෙ අනිවෙලං හසංබිඩ්ධාරතිධම්මසමාපන්නා විහරන්ති තෙසං අනිවෙලං හසංබිඩ්ධාරතිධම්මසමාපන්නාහං² විහරතං සති සමමුසස්සති. සතියා සමමොසා³ තෙ දෙවා තමහා කායා වචන්ති යානං ඛො පනෙතං ආපුසො විජජති, යං අඤ්ඤතරො සංකො තමහා කායා වචිත්වා ඉක්කතං ආගච්ඡති. ඉක්කතං ආගතො සමානො අගාරස්මි අනගාරියං පබ්බජති. අගාරස්මි අනගාරියං පබ්බජිතො සමානො ආතප්පමච්ඡාය පධානමච්ඡාය අනු-මයාගමච්ඡාය අප්පමාදමච්ඡාය සමමාමනසිකාරමච්ඡාය තථාරූපං වෙතො. සමාධිං පුසති යථා සමාහිතෙ විතෙත තං පුබ්බිඛිතිවාසං අනුසාරති තතොපරං නානුසාරති ති. සො ඵවාමාහං යෙ ඛො තෙ භොතෙත්තා දෙවා න, බිඩ්ධාපදෙසිකා තෙ න අනිවෙලං හසංබිඩ්ධාරතිධම්මසමාපන්නා විහරන්ති. තෙසං න අනිවෙලං හසංබිඩ්ධාරතිධම්මසමාපන්නාහං විහරතං සති න සමමුසස්සති. සතියා අසමමොසා තෙ දෙවා තමහා කායා න වචන්ති, හිව්වා ධුවා සසස්සතා අවිපරිණාමධම්මො සසස්සතිසමං තථෙව යස්සන්ති. යෙ පන මයං අහුමහා බිඩ්ධාපදෙසිකා තෙ මයං අනිවෙලං හසංබිඩ්ධාරතිධම්මසමාපන්නා විහරිමහා. තෙසං නො අනිවෙලං හසංබිඩ්ධාරතිධම්මසමාපන්නාහං විහරතං සති සමමුසස්සති. සතියා සමමොසා ඵවං³ මයං තමහා කායා වුතා අනිවචා ඇඬුවා දප්පාදුකා වචනධම්ම ඉක්කතං ආගතා”ති.

1. හාසබ්බිධාරති ධම්මසමාපන්නා (කම)

2 සතියා සමමොසාස (සා)

3 සමමොසා ඵවං P T S

31. භාර්ගවය, ක්‍රීඩාප්‍රදායක දෙවියන් මුල් කොටැති ආවායඨවාද වූ ලොකොත්පත්ති වංශකථාවක් (අග්ගඤ්ඤායක්) යම් කෙනෙක් පණවත් ද, එසේ වූ ඇතැම් මහණ කෙනෙක් බමුණු කෙනෙක් ඇත. මම් ඔවුන් කරා එළැඹ “ආයුෂ්මත්ති, තෙපි ක්‍රීඩාප්‍රදායක මූලක ආවායඨවාදයක් වූ ලොකොත්පත්ති වංශ කථාවක් පණවුව ද? ඒ සැබෑ ද?” යි කියමි. ඔහු මා විසින් මෙසේ විචාරන ලද්දහු, ‘එසේ’ යි පිළින කෙරෙත්. “ආයුෂ්මත්ති, තෙපි කෙසේ පිළියෙල කැරගන්නා ලද ආවායඨවාදයක් වූ ක්‍රීඩාප්‍රදායක මූලක ලෝකොත්පත්ති වංශ කථාවක් පණවුව ද?” යි මෙසේ මම් ඔවුන් විචාරමි. ඔහු මා විසින් විචාරන ලද්දහු, පිළිතුරු දිය නො හැකි වෙත්. නො හැකි වන්නාහු, මා ම පුප්වුසිත්. එසේ විචාරන ලද මම් ඔවුනට මෙසේ හෙළි කොට කියමි “ඇවැත්ති, ක්‍රීඩාප්‍රදායක නම් දෙවි කෙනෙක් ඇත. ඔහු ඉතා අධික වෙලාවක් (අහර වළඳනා කාලය ද ඉක්ම) මෙවුන්දමිති ද කායික වාචසික ක්‍රීඩාහි ද ඇලෙන සැහැවියට වැටුණාහු වෙසෙත්. ඉතා අධික වෙලාවක් මෙවුන්දමිති ද කායික වාචසික ක්‍රීඩාහි ද ඇලෙන සැහැවියට වැටී වසන ඔවුනට බොජුන් ගනුවට සිහි නැති වේ. එසේ සිහි නැති වීමෙන් (බොජුන් නොගැනුම් හේතුවෙන්) ඒ දෙවියෝ ඒ දිවා නිකායයෙන් ව්‍යුත් වෙත්. මෙසේ ව්‍යුත් වූ ඵක්තරා සත්වයෙක් ඒ දේව නිකායයෙන් ව්‍යුත් වූ මේ මිනිස් බවට පැමිණේ. එසේ මිනිසත් බවට පැමිණියා වූ ම හෙ තෙම ගිහි ගෙත් නික්ම පැවිදි වේ. පැවිදි වූයේ ම උත්සාහ වඩා, වැර වඩා, පුන පුනා වැර වඩා, සිතිය වඩා, නුවණ වඩා, යම් සමාධියෙකින් සිත මොනොවට පිහිටී කලා ඒ පෙර අත් බව සිහි කළ හැකි වේ ද, එයින් යට සිහි කළ හැකි නො වේ ද, එසේ වූ චිත්තසමාධියක් ලබයි’ යන මෙය විද්‍යාමාන එකෙකි හේ මෙසේ කියයි ‘යම් හවත් දෙවි කෙනෙක් ක්‍රීඩාප්‍රදායක නො වෙත් ද, ඔහු බොජුන් වෙලාව ඉක්මැ මෙවුන්දමිතිත් කායික වාචසික ක්‍රීඩාහිත් ඇලෙන සැහැවියට පත්තෝ වැ නො වෙසෙත් ද, එසේ වෙලාව ඉක්මැ මෙවුන්දමිතිත් සෙසු කායික වාචසික ක්‍රීඩාහිත් ඇලෙන සැහැවියට පැමිණ නො වසන ඔවුනට බොජුන් ගනුයෙහි සිහි නැති නො වේ. එසේ සිහි නැති නොවනුයෙන් ඒ දෙවියෝ ඒ දෙවනිකායයෙන් නො සැවෙත්. ඔහු නිත්‍ය හ, ධරූව හ, සද්භාවි හ නො පෙරළෙන සුල්ලහ හැම කල් පවත්නා පොළෝ ආදී වස්තූනට සම වැ එසේ ම (නො වෙනස් ව) දිට්‍රිතාහ යම් බඳු අපි වනාහි ක්‍රීඩාප්‍රදායක වූමෝ ද, වෙලාව ඉක්මැ හම් ක්‍රීඩාරති සවිභාවයට පැමිණියෝ වැ දිට්‍රිමෝ ද, එසේ වසන අපට බොජුන් ගැනමෙහි සිහි නැති විය. එයින් අපි ඒ දෙවනකායෙන් ව්‍යුත් වූමෝ, එහෙයින් ම අනිත්‍ය වූමෝ අධ්‍යව වූමෝ අල්පායුෂ්ක වූමෝ මැරෙන සුලු වූමෝ මේ මිනිස් බවට පැමිණියමහ.” (යනු යි.)

එවංචිචිත්තං නො තුමෙහ ආයස්මිනො මිඛිපදෙසිකං ආවරියකං අග්ගඤ්ඤං පඤ්ඤපෙරා?ති. තෙ එවමාහංසු: එවං ඛො නො ආවුසො ගොතම සුතං යථෙවායස්මා ගොතමො ආහා ති. අග්ගඤ්ඤඤාභං භග්ගව පරානාමී -පෙ- යද්භිජානං තරාගතො නො අනං ආපඤ්ඤ.

31. සන්ති භග්ගව එකෙ සමණ්ණාහමණා මනොපදෙසිකං ආවරියකං අග්ගඤ්ඤං පඤ්ඤපෙරාති. ත්‍යාහං උපසංඛ්‍යාමිත්වා එවං වදාමි සච්චං කිර තුමෙහ ආයස්මිනො මනොපදෙසිකං ආවරියකං අග්ගඤ්ඤං පඤ්ඤපෙරා?ති. තෙ ව මෙ එවං පුට්ඨා 'ආමො'ති පටිජානන්ති. ත්‍යාහං එවං වදාමි කථංචිචිත්තං නො පන තුමෙහ ආයස්මිනො මනොපදෙසිකං ආවරියකං අග්ගඤ්ඤං පඤ්ඤපෙරා?ති. තෙ මයා පුට්ඨා න සම්පායන්ති. අසම්පායන්තා මමඤ්ඤව පටිපුට්ඨන්ති. තෙසාහං පුට්ඨො ඛ්‍යාතරොමි සන්තා-වුසො මනොපදෙසිකා නාම දෙවා. තෙ අනිවෙලං අඤ්ඤමඤ්ඤං උපනිජ්ඣායන්ති. තෙ අනිවෙලං අඤ්ඤමඤ්ඤං උපනිජ්ඣායන්තා අඤ්ඤමඤ්ඤමහි විත්තානි පදුපෙන්නති. අඤ්ඤමඤ්ඤං පදුට්ඨවිත්තා කිලින්නකායා කිලින්නවිත්තා තෙ දෙවා තමහා කායා වචන්ති යානං ඛො පනෙතං ආවුසො චිජ්ජති යං අඤ්ඤතරො සකෙතා තමහා කායා වචිත්වා ඉස්සන්තං ආගව්ඡති, ඉස්සන්තං ආගතො සමානො අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො සමානො දාතසමභාය -පෙ- තරාරූපං වෙතොසමාධිං චුසති, යථා සමාහිතෙ චිත්තෙ නං පුබ්බෙඤ්ඤාසං අනුසාරති, තතො පරං නානුසාරතිති සො එවමාහ. "යෙ ඛො තෙ භොජන්තා දෙවා න මනොපදෙසිකා තෙ නානිවෙලං අඤ්ඤමඤ්ඤං උපනිජ්ඣායන්ති. තෙ නානිවෙලං අඤ්ඤමඤ්ඤං උපනිජ්ඣායන්තා අඤ්ඤමඤ්ඤමහි විත්තානි නපදුපෙන්නති. අඤ්ඤමඤ්ඤමහි¹ අපදුට්ඨවිත්තා අකිලින්නකායා අකිලින්නවිත්තා² තෙ දෙවා තමහා කායා න වචන්ති නිව්වා ධූවා සසකතා අවිපරිණාමධම්මො සසකති-සමං තථෙව යසකන්ති. යෙ පන මයං අහුමහා මනොපදෙසිකා තෙ මයං අනිවෙලං අඤ්ඤමඤ්ඤං උපනිජ්ඣායිමහා.

1 අඤ්ඤමඤ්ඤං - සිමු

2 අකිලින්නවිත්තා තමහා - මහස.

ආයුෂ්මත්ති, මෙසේ සකස් කැරගන්නා ලද ක්‍රීඩාප්‍රදායක මූලක ආවායා වාදයක් වූ ලොකොත්පත්ති වංශකථාවක් තෙපි පණවනු දැයි මම අසමි. 'ඇවැත්ති ගෞතමයී, එසේ ආයුෂ්මත් ගෞතමයන් පැවැසූ පරිදි ම අප විසින් අසන ලදී'යි ඔහු කීහ. භාග්වය, මේ ලොකොත්පත්ති වංශකථාව ද මම දනිමි.. යමක් තරාගත තෙමේ වෙසෙසි නුවණින් දන්නේ අත්‍ය ව්‍යසනයට නො පැමිණේ ද, එසේ වූ කෙලෙස් නිවීම මා විසින් කළා කෙරෙහි ම දන්නා ලද්දේ ය.

32. භාග්වය, මනාප්‍රදායක මූලක ආවායා වාදයක් වූ ලොකොත්පත්ති වංශකථාවක් යම් කෙනෙක් පණවත් ද, එසේ වූ සමහර මහණ කෙනෙක් ඔවුණු කෙනෙක් ඇත. මම ඔවුන් කරා ගොස් මෙසේ කියමි. "ආයුෂ්මත්ති, තෙපි මනාප්‍රදායක මූලක වූ ආවායා වාද වූ සන්ධාත්පත්ති වංශකථාවක් පණවනු ද? ඒ සැබෑ ද?" යි ප්‍රශ්න කරමි. මා විසින් මෙසේ විචාරනු ලැබූ ඔහු 'එසේ යැ'යි පිළිතුරු කෙරෙත්. මම ඔවුන් බණවා, "ආයුෂ්මත්ති, කෙසේ සැදුණු මනා ප්‍රදායක මූලක ආවායා වාද වූ ලොකොත්පත්ති වංශකථාවක් තෙපි පණවනු දැ"යි මෙසේ කියමි. මා විසින් ප්‍රශ්න කරන ලද ඔහු එයට පිළිතුරු දෙනු නො හැකි වෙත්. නො හැකිවන්නාහු පෙරළා මා ම විචාරත්. ඔවුන් විසින් විචාරන ලද මම ඔවුන්ට මෙසේ හෙළි කරමි: "ඇවැත්ති, මනාප්‍රදායක නම් දෙව් කෙනෙක් ඇත. ඔහු ඉතා බොහෝ වෙලාවක් උනුන් දෙස බලා හිඳිත්. ඉතා බොහෝ වෙලා උනුන් දෙස බලා ඉන්නා ඔහු උනුන් කෙරෙහි සිත් දූෂිත කැර ගනිත්. උනුන් කෙරෙහි දූෂිත වූ සිතැත්තාහු ක්ලාන්ත වූ කයැත්තාහු ක්ලාන්ත සිතැත්තාහු ඒ දෙවියෝ ඒ දෙවිලොවින් ව්‍යුත වෙත්, ඔවුන් අතුරෙන් එක්තරා සත්ත්වයකු ඒ දෙවිලොවින් සැව, මේ මිනිසත්බවට එතැ යි ද මේ මිනිසත් බවට ආවහු ගිහි ගෙත් නික්ම පැවිදි බවට පැමිණෙතැ යි ද, පැවිදි බිමට පැමිණියහු ම උත්සාහ වඩා . යමෙක් සිත සමාධිගත කළහි ඒ පෙර වුසූ අත්බව සිහි කරතැ යි ද, එයින් ඩිබ්බෙහි සිහි නො කරතැ යි ද යන මේ කාරණය විද්‍යාමාන ය. භේ මෙසේ කියයි: "යම් භවත් දෙව් කෙනෙක් මනාප්‍රදායක නො වූහු ද, ඔහු අධික වෙලාවක් උනුන් නොබලන්නාහු උනුන් කෙරෙහි සිත් දූෂිත කැර නො ගනිත්. උනුන් කෙරෙහි ප්‍රද්වට නොවූ සිතැත්තාහු, ක්ලාන්ත නොවූ කයැත්තාහු, ක්ලාන්ත නොවූ සිතැත්තාහු, ඒ දෙවියෝ ඒ දෙවිලොවින් නො සැවෙත් නිත්‍ය වැ මූව වැ ශාශ්වත වැ නො පෙරළෙන සැහැටි ඇති වැ (මහා-පාරිව් ආදී) ශාශ්වත වස්තූන් සෙයින් ම නො වෙනස් ව සිටිනාහ. යම් බද්ධ වූ අපි මනාප්‍රදායක වූවු ද, ඒ අපි අධික වෙලාවක් උනුන් දෙස බලා උන්නමහ.

තෙ මයං අනිවෙලං අඤ්ඤමඤ්ඤං උපනිජ්ඣායන්තා අඤ්ඤමඤ්ඤමහි විත්තානි පදුසයිමහා.¹ තෙ මයං අඤ්ඤමඤ්ඤමඤ් පදුට්ඨවිත්තා කිලන්තකාය කිලන්තවිත්තා එවං මයං² තමසා කායා වුත්තා අනිවර්තා අරුධ්වා අසසත්තා අපසායුකා වචනධම්මා ඉක්ඛන්තා ආගන්තා³ ති එවංචිහිතකං නො තුමෙහ ආයස්මිනෙතො මනොපදෙසිකං ආවරියකං අග්ගඤ්ඤං පඤ්ඤපෙථා⁴ ති තෙ එවමාහංසු “එවං ඛො නො ආවුසො ගොතම සුත්තං යථෙථායස්මා ගොතමො ආහා⁵ ති

අග්ගඤ්ඤඤාහං හග්ගව පජානාමි තඤ්ඤ පජානාමි -පෙ- යද්ධිජානං තථාගතො නො අනායං ආපජ්ජති

33 සන්ති හත්තං එකෙ සමණ්ඩ්‍රාමනණං අධිවචසමුප්පන්නං ආවරියකං අග්ගඤ්ඤං පඤ්ඤපෙත්තී. තාහං උපසංඛිතමිත්ථා එවං වදාමි. සච්චං කීර තුමෙහ ආයස්මිනෙතො අධිවචසමුප්පන්නං ආවරියකං අග්ගඤ්ඤං පඤ්ඤපෙථා⁶ ති තෙ ව මෙ එවං පුට්ඨා ‘ආමො’ති පටිජානන්ති. තාහං එවං වදාමි. කථංචිහිතකං නො පන තුමෙහ ආයස්මිනෙතො අධිවචසමුප්පන්නං ආවරියකං අග්ගඤ්ඤං පඤ්ඤපෙථා⁷ ති තෙ ව මයා පුට්ඨා න සම්පායන්ති අසම්පායන්තා මමඤ්ඤව පටිපුච්ඡන්ති. තෙසාහං පුට්ඨො ඛායකරොමි “සන්තාවුසො අසඤ්ඤසත්තා නාම දෙවා සංඤ්ඤපාදා ව පන තෙ දෙවා තමසා කායා වචන්ති යානං ඛො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති, යං අඤ්ඤතරො සංගො තමසා කායා වචන්ති ඉක්ඛන්තං ආගච්ඡති, ඉක්ඛන්තං ආගතො සමානො අගාරස්මි අනගාරියං පබ්බජති, අගාරස්මි අනගාරියං පබ්බජිතො සමානො අතප්පමඤ්ඤාය පධානං මඤ්ඤාය -පෙ- තථාගතං වෙතොසමාධිං චුන්ති යථා සමාහිතෙ විතෙත තං සඤ්ඤපාදං අනුසාරති, තතො පරං නානුසාරති ති සො එවමාහ: අධිවචසමුප්පන්නො අත්තා ව ලොකො ව. තං කිංසු හෙතු? අහං පුට්ඨො නාහොසිං, සො’මහි උක්ඛති අහංසො සන්තතායං⁸ පරිණතො⁹ ති එවංචිහිතකං නො පන තුමෙහ ආයස්මිනෙතො අධිවචසමුප්පන්නං ආවරියකං අග්ගඤ්ඤං පඤ්ඤපෙථා¹⁰ ති. තෙ එවමාහංසු “එවං ඛො නො ආවුසො ගොතම සුත්තං යථෙථායස්මා ගොතමො ආහා¹¹ ති. අග්ගඤ්ඤඤාහං හග්ගව පජානාමි, තඤ්ඤ පජානාමි, තතො ව උත්තරිතරං පජානාමි, තඤ්ඤ පජානානං න පරාමසාමි, අපරාමසතො ව මෙ පච්චත්තං ඤ්ඤව තිබ්බුති විදිතා, යද්ධිජානං තථාගතො නො අනායං ආපජ්ජති

1 පදෙසයිමහා (සා)

2 කිලන්තවිත්තා එව මයං (PTS) කිලන්තවිත්තා (මයං)

3 සත්තකාය (PTS)

ඒ අපි උතුන් දෙස බලා ඉන්නමෝ උතුන් කෙරෙහි සිත් දූෂිත කැරැ ගනුම්හ. ඒ අපි උතුනට ප්‍රදුෂ්ට වූ සිතැත්තමෝ එයින් ක්ලාන්ත කයැති වැ ක්ලාන්ත සිතැති වැ මෙසේ ඒ දෙවලොවින් වූත වූමෝ, අනිත්‍ය වූමෝ, අඛණ්ඩ වූමෝ, ආශාස්වත වූමෝ, අල්පායුෂ්ක වූමෝ, සාවෙන සුල්ලමෝ මෙ මිනිස්බවට ආම්භ'යි මෙසේ කියයි. ආයුෂ්මත්ති, තෙපි මෙසේ සැකැසුණු මනාප්‍රදුෂක මූලක ආවායාර්වාද වූ ලොකොත්පත්ති වංශකතාවක් පනවවු ද?'යි මම ඇසිමි. 'ඇවැත්ති, ගෞතමයිනි, යම්සේ ආයුෂ්මත් ගෞතමයෝ කීහු ද, එසේ ම අප විසින් අසන ලද්ද'යි ඔහු කීහ. භාග්වය, මම ලොකොත්පත්ති වංශකතාව ද දනිමි. එය ද දනිමි. තරාගත තෙම යමක් වෙසෙසි නුවණින් දන්නෝ අනායව්‍යසනයට නො පැමිණේ ද එසේ වූ කෙලෙස් හිවීම තමා කෙරෙහි ම දන්නා ලද්දේ ය.

33. භාග්වය, යම් කෙනෙක් යදාව්‍යාසමුත්පන්න වූ, ආවායාර්වාද වූ, ලොකොත්පත්ති වංශ කතාවක් පනවත් ද, එසේ වූ සමහර මහණ කෙනෙක් බමුණු කෙනෙක් ඇත. මම ඔවුන් කරා එළැඹ 'ආයුෂ්මත්ති, තෙපි යදාව්‍යාසමුත්පන්න ලොකොත්පත්ති වංශකතා සංඛ්‍යාත ආවායාර්වාදයක් පණවන්නහු ලු ඒ සැබෑ ද?'යි මෙසේ ප්‍රශ්න කරමි. මා විසින් පූජවුත් ඔහු එසේ යැ'යි පිළින කෙරෙත්. 'ආයුෂ්මත්ති, කෙසේ සැදුණු, යදාව්‍යාසමුත්පන්න වූ, ආවායාර්වාද වූ ලොකොත්පත්ති වංශකතාවක් තෙපි පණවවුද?'යි මම ඔවුන් පිළිවිසිමි. මා විසින් පූජවුස්නා ලද ඔහු එයට උත්තර දෙනු නො හැකි වෙත් උත්තර දිය නො හැකි වන්නාහු, මා ම පූජවුසිත්. එසේ පූජවුස්නා ලද්දෙම මම ඔවුනට මෙසේ හෙළි කොට කියමි "ඇවැත්ති, අසංඥසත්ව නම් දෙව කෙනෙක් ඇත. සංඥව ඉපැත්මෙන් ම ඒ දෙවියෝ ඒ දෙවලොවින් ව්‍යුහ වෙත්. ඇවැත්ති, එක්තරා සත්වයකු ඒ දෙවලොවින් සැවැ මෙ මිනිස් බවට පැමිණෙතැයි ද, එසේ මෙ මිනිසක් බවට පැමිණියාහු ගිහි ගෙන් පැවිදි බිමට යෙතැ යි ද, ගිහි ගෙන් නික්ම පැවිදි බිමට පැමිණ ම උත්සාහ වඩා යම් සේ ම සිත සමාහිත කල්හි ඒ සංඥාව ගේ ඉපැත්ම සිහි කෙරේ නම් එයින් ඔබ්බෙහි සිහි නො කෙරේ නම් එසේ වූ චිත්තසමාධියක් ඔහු ස්පර්ශ කරතැ යි ද යන මේ කාරණය විද්‍යාමාන එකෙක. නෙ තෙමේ ආත්මයන් ලොකයක් යදාව්‍යාස මුත්පන්න (ඉබේ පහළ වූහ) යි පණවයි. එසේ කියනු යේ කවර හෙයින්? යත් 'මම පෙරැ නොවිමි, ඒ මම පෙරැ නො වි දුන් සඳු භාවයට පෙරැළිණි' යි හේ කියයි ආයුෂ්මත්ති, තෙපි මෙසේ සැකැසුණු ආවායාර්වාද වූ යදාව්‍යාසමුත්පන්න ලොකොත්පත්ති වංශකතාවක් පණවවු ද?'යි මම ඔවුන් පිළිවිසිමි 'ඇවැත්ති, ගෞතමයිනි, යම්සේ ආයුෂ්මත් ගෞතමයෝ කීහු ද, එසේ ම අප විසින් අසන ලද්දේ යැ'යි ඔහු කියත් භාග්වය, අග්ගඤ්ඤය ද(ලොකොත්පත්ති වංශකතාව ද)මම දනිමි එය ද දනිමි, එයින් වඩා උසස් වූ දෑ ද දනිමි, ඒ දැනීම ද තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි මාන වශයෙන් පරාමර්තය නො කරමි. එය පරාමර්ත නොකරන්නා වූද මා විසින් යමක් වෙසෙසි නුවණින් දන්නා තරාගත තෙම අනායව්‍යසනයකට නො පැමිණෙයි ද, එසේ වූ කෙලෙස් හිවීම තමා කෙරෙහි ම දන්නා ලද්දේ ය.

33. එවංවාදිං බො මං භග්ගව එවමකුබ්බං එකෙ සමණ්ණාසමණා අසතා තුවජා මුසා අභුතෙන අබ්බාවිකුන්ති “විපරිතො සමණො ගොතමො භික්ඛුවා ව. සමණො ගොතමො එවමාහ යස්මිං සමයෙ සුභං විමොක්ඛං උපසම්පජ්ජ විහරති සබ්බං තස්මිං සමයෙ අසුභතොතිව¹ පජානාති ති. න බො පනාහං භග්ගව එවං වදුමි යස්මිං සමයෙ සුභං විමොක්ඛං උපසම්පජ්ජ විහරති සබ්බං තස්මිං සමයෙ අසුභතොතිව පජානාති ති² එවං ව බ්වාහං භග්ගව වදුමි යස්මිං සමයෙ සුභං විමොක්ඛං උපසම්පජ්ජ විහරති, සුභතොතිව තස්මිං සමයෙ පජානාති ති

“තෙ’ව භතෙන විපරිතො යෙ භගවත්තා විපරිතතො දහන්ති භික්ඛුවා ව. එවං පසන්නො අහං භතෙන භගවති, පහොති ව මෙ භගවා තථා ධම්මං දෙසෙතුං යථා අහං සුභං විමොක්ඛං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යන්ති.”

“දුක්ඛාරං බො එවං භග්ගව තයා අඤ්ඤදිට්ඨිකෙන අඤ්ඤබන්ධකෙන අඤ්ඤරුචිකෙන අඤ්ඤත්‍රායොගෙන අඤ්ඤත්‍රාවරියකෙන සුභං විමොක්ඛං උපසම්පජ්ජ විහරිතුං. ඉබ්බ කං භග්ගව, යො ව තෙ අයං මයි පසාදෙ, තමෙව ඤං සාධුකම්මතුරකුබ්බං” ති.

“සවෙ තං භතෙන මයා දුක්ඛාරං අඤ්ඤදිට්ඨිකෙන අඤ්ඤබන්ධකෙන අඤ්ඤරුචිකෙන අඤ්ඤත්‍රායොගෙන අඤ්ඤත්‍ර ආවරියකෙන සුභං විමොක්ඛං උපසම්පජ්ජ විහරිතුං, යො ව මෙ අයං භතෙන භගවති පසාදෙ, තමෙවාහං සාධුකම්මතුරකුබ්බං සසාමි” ති.

ඉදමවො ව භගවා අත්තමනො භග්ගවගොත්තො පරිබ්බාජකො භගවන්තා භාසිතං අභිනන්දී ති.

පාචිකසුත්තං නිවසිතං පඨමං.

1 අසුභතොතිව (සෟ -PTS)

2 සඤ්ජානාසීති (PTS)

3 දිවාදිවසොව (සෟ PTS)

33. භාග්වය, මෙසේ කියන, මෙසේ කරුණු පවසන මට, ඇතැම් මහණ කෙනෙක් බමුණු කෙනෙක් 'මහණ ගොයුම් පෙරළුණු සංඥා ඇත්තේ ය, ඔහු සවු මහණහු ද පෙරළුණු සංඥා ඇත්තෝ යැ'යි ද, 'යම් විටෙක ඔහු විමොක්ෂය ලැබූ ටෙසේ නම් එ කලා සියල්ල අඟුණ යැ යි ම හඳුනා යැ යි ද' යි නැති දැයිත්, හික් මුසායෙන්, අභූතයෙන් දෙස් නහත්. භාග්වය, ඔහු විමොක්ෂය ලැබ වසන කලා 'සියල්ල අඟුණ යැ යි හඳුනා යැ' යි මෙසේ මම නො කියමි. වැලි 'යම් සමයෙක ඔහු විමොක්ෂය ලැබ ටෙසේ නම්, එ කලා ඔහු යැ යි ම හඳුනා යැ'යි මෙසේ නම් මම කියමි

"වහන්ස යම් කෙනෙක් වූකලී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද හික්සුන් ද, විපරිත වශයෙන් පිහිටුවන්නම් (ඇති තතු වෙනස් කොට දක්වා දෙස් නගන් නම්), ඔහු ම විපරිතයෝ ය (පෙරළුණු සංඥා ඇත්තෝ ය). වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙසේ පැහැදුණෙමි වෙමි. යම් සේ මම ඔහු විමොක්ෂය ලැබ විසිය හැකි වන්නෙමි ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට එසේ දහම දෙසන්නට පොහොසත් සේකැ'යි මෙසේ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි පැහැදුණෙමි වෙමි" යි භාග්ව කී ය

"භාග්වය, අන්‍ය දෘෂ්ටික වූ අන්‍යාලබ්ධික වූ අන්‍යරූපික වූ අන්‍ය ප්‍රතිපත්තිකයක යෙදුණු, අන්‍යාකීර්ථායක නයක ඇදුරු වූ මා විසින් මෙසේ ඔහු විමොක්ෂය ලැබ වසන්නට දුෂ්කර ය එබැවින් භාග්වය, මා කෙරෙහි තා ගේ මේ යම් පැහැදීමක් ඇද්ද, එය ම තෝ මොනොවට රකුව" යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

"වහන්ස, ඉදින් අන්‍යදෘෂ්ටික අන්‍යාලබ්ධික අන්‍යරූපික අන්‍යප්‍රතිපත්තික යෙක යෙදුණු අන් කීර්ථායක නයක ඇදුරු වූ මා විසින් ඒ ඔහු විමොක්ෂය ලැබ වසන්නට දුෂ්කර වේ නම්, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මගේ මේ යම් පැහැදීමක් ඇද්ද, එය ම මම මොනොවට රකින්නෙමි" යි භාග්ව කෙම පැවසී ය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ දහම දෙසූ සේක. භාග්වගෝත්‍ර පරිව්‍යාජක කෙම ආරාධිත සිතුත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ වචනය පිළිගත්තේ ය.

පළමු වන පාචික සූත්‍රය නිමිසේ යැ. (24)

උදුම්බරිකසුත්තං.

1. එවං මෙ සුතං.

එකං සමයං භගවා රාජගහෙ වීභරති ගීජකුටෙ පබ්බතෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන නිග්‍රොධො පරිබ්බාජකො උදුම්බරිකාය පරිබ්බාජකාරාමෙ පටිවසති මහතියා පරිබ්බාජකපරිසාය සද්ධිං නිසමනෙනහි පරිබ්බාජකසතෙහි අථ ඛො සංඝානො ගහපති දිවා දිවසා¹ රාජගහා නිසබ්බි භගවතං දසකතාය අථ ඛො සංඝානසා ගහපතියා එතද-
හොසි අකාලො ඛො තාට භගවතං දසකතාය, පටිසලච්ඡිනා භගවා, මනොභාවනියානමපි භික්ඛුනං අසමයො දසකතාය පටිසලච්ඡිනා මනො-
භාවනියා භික්ඛු. යනතුනාහං යෙන උදුම්බරිකාය පරිබ්බාජකාරාමො යෙන නිග්‍රොධො පරිබ්බාජකො තෙනුපසංඝමෙය්‍යන්ති

2 අථ ඛො සංඝානො ගහපති යෙන උදුම්බරිකාය පරිබ්බාජකා-
රාමො යෙන නිග්‍රොධො පරිබ්බාජකො තෙනුපසංඝමි තෙන ඛො පන සමයෙන නිග්‍රොධො පරිබ්බාජකො මහතියා පරිබ්බාජකපරිසාය සද්ධිං නිසමනො හොති උත්තාදිනියා උච්චාසද්දම්භාසද්දා අනෙකච්ඡිතං තීරවණාකථං කථෙංගායා - සෙය්‍යාපීදං රාජකථං වොරකථං මහාමන-
කථං සෙනාකථං භයකථං යුක්කථං අනනකථං පානකථං වස්කථං සයනකථං මාලාකථං ගන්ධකථං ඤාතිකථං යානකථං ගාමකථං නිග-
කථං නගරකථං ජනපදකථං ඉසීකථං පුරිසකථං සූරකථං වීසිඛාකථං කුමභට්ඨානකථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොක-
සංඛායිකං සමුද්දසංඛායිකං ඉතිභවාහවකථං ඉති වා. අද්දසා ඛො නිග්‍රොධො පරිබ්බාජකො සංඝානං ගහපති දුරතො² ව ආගවණං දියවා සකං පරිසං සංඝස්සෙපි අප්පසද්දා හොතො, හොනතු, මා හොතො, සද්දමකථා, අයං සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකො ආගවණි සංඝානො ගහපති, යාවතා ඛො පන සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකා ගිහී ඔද්දතවසනා රාජගහෙ පටිවසන්ති, අයං තෙයං අඤ්ඤාදරො සංඝානො ගහපති, අප්පසද්දකාමා ඛො පනෙතෙ ආයස්මකො අප්පසද්දිනීයා අප්පසද්දසා වණණවාදිනො, අප්පෙට්ඨනාම අප්පසද්දං පරිසං විදිතො උපසංඝමිතබ්බං මඤ්ඤාය්‍යා ති. උචං වුද්ධෙත තෙ පරිබ්බාජකා තුණ්හි අගෙසුං.

1 දිවා දිවසෙව, (සා ෦෦෫)

උදුම්බරික සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී.

එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහ නුවරට නොදුරු නොළොන්නහි වූ ගිජුකුළු පව්වෙහි වැඩ වසන සේක. එ සමයෙහි නාග්‍රෝධ නම් පිරිවැජි නෙමේ තුන් දහසක් පමණ වූ මහත් පිරිවැජි පිරිසක් හා උදුම්බරිකා දේවියගේ පිරිවැජි අරමෙහි වෙසෙයි. එ කල්හි සන්ධ්‍යා නම් ගෘහපතී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නා පිණිස ඉරමුදුන් වෙලෙහි රජගහ නුවරින් නික්මීණ. එ කලා ඔහුට 'තව ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට නො කල් ම ය. භාග්‍යවතුන්වහන්සේ විත්ත විවේකයෙන් වැඩ ඉන්නා සේක. සිත වඩන භික්ෂූන් ද දක්නට කාලය නො වේ. සිතවඩන භික්ෂූහු විත්ත විවේකයෙන් උන්නාහු වෙති. උදුම්බරිකා දේවියගේ පිරිවැජි අරමට, නාග්‍රෝධ පිරිවැජියා කරා ගියෙම් වීම නම් යෙහෙකැ යි මේ සිත විය.

2. එ කල්හි සන්ධ්‍යා ගෘහපතී තෙම උදුම්බරිකා දේවිය ගේ පිරිවැජි අරම කරා, නාග්‍රෝධ පිරිවැජියා වෙතට ගියේ ය. එ සමයෙහි නාග්‍රෝධ පිරිවැජි තෙම උන්නාදී වැ සෝඡයෙන් යුක්ත වැ උස් හඩ මහ හඩ ඇති වැ, මහත් පිරිවැජි පිරිස හා රාජකරා වොරකරා මහා-මාත්‍යකරා සෙනාකරා භයකරා යුද්ධකරා අන්තකරා පානකරා වස්ත්‍රකරා මාලාකරා ගන්ධකරා ඥාතිකරා යානකරා ග්‍රාමකරා නිගමකරා නගරකරා ජනපදකරා ස්ත්‍රීකරා පුරුෂකරා සූරකරා විසිබාකරා කුම්භසරානකරා පුර්වප්‍රෙතකරා නානාඤ්චකරා ලොකා-බ්‍යාධිකා සමුද්‍රාබ්‍යාධිකා ඉතිහවාහවකරා යන මේ කරා හෝ මේ බදු වූ තිරශ්චීන කරා කියමින් හුන්නේ වෙයි. නාග්‍රෝධ පිරිවැජි තෙම එන්නාවූ සන්ධ්‍යා ගෘහපතියා දුටුයේ ය. දැක 'හවත්නු නිහඩ වෙත් වා හවත්නි, ගබ්ද නොකරවු. මහණ ගොයුමන් ගේ සවු වූ මේ සන්ධ්‍යා ගෘහපතී එයි' මහණ ගොයුමන් ගේ සවු වූ සුදු වත් හදිනා, යම් පමණ ගිහි කෙනෙක් රජගහ නුවර වෙසෙත් ද; මේ සන්ධ්‍යා ගෘහපතී ඔවුන්ගෙන් එක්තරා කෙනෙක. මේ ආයුෂ්මත්තු නිහඩ බව කැමැත්තෝ ය, නිහඩ බවහි භික්ෂුණෝ ය, නිහඩ බවෙහි භූණ කියන්නෝ ය නිහඩ පිරිස දන මෙහි එළැඹියා යුතු යැ යි සිතුවොත් යෙහෙකැ" යි කියා සිය පිරිස නිහඩ කෙළේ ය. මෙසේ කී කල්හි ඒ පිරිවැජියෝ නිහඩ වූහ.

9. අථ ඛො සන්ධානො ගහපති යෙන නිග්‍රොධො පරිබ්බාජකො තෙනුපසඬාමී, උපසඬාමීන්ධා නිග්‍රොධන පරිබ්බාජකෙන යද්ධිං සම්මොදි සම්මොදනීයං කථං සාරානීයං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි එකමන්තං නිසිනොභා ඛො සන්ධානො ගහපති නිග්‍රොධං පරිබ්බාජකං එතදවොච: අඤ්ඤාථා ඛො ඉමෙ භොනන්තා අඤ්ඤානිත්තීයා පරිබ්බාජකා සංගම්ම සමාගමිම උත්තාදිනො උච්චාසද්දමභාසද්දා අනෙකවිහිතං තීරව්‍යානකථං ඉති වා අනුයුක්තා විහරන්ති - සෙය්‍යාපීදං රාජකථං - පෙ- ඉතිභවාහව කථං අඤ්ඤාථා ඛො¹ පන සො භගවා අරඤ්ඤා ව්‍යාපක්ඛාති ජනානි සෙනායනානි පටිසෙවන්ති අප්පසද්දානි අප්පනිග්ගොසානි විජනවාතානි මිත්‍රසාරාහසෙය්‍යකානි පටිසප්ප්‍රානසාරුප්පානි² ති.

එවං වුග්ගෙ නිග්‍රොධො පරිබ්බාජකො සක්ඛාතං ගහපතිං එතදවොච යග්ගෙ ගහපති ජාතෙය්‍යාසී, කෙන සමණො ගොතමො සද්ධිං සප්ප්‍රපති? කෙන සාකච්ඡං සමාපජ්ජති? කෙන උඤ්ඤාවෙය්‍යතතීයං ආපජ්ජති සුඤ්ඤාගාරභතා සමණස්ස ගොතමස්ස පඤ්ඤා, අපරිසාවට්ඨො සමණො ගොතමො, නාලං සප්ප්‍රාපාය. සො අනුමන්තොනෙව³ ඔපවති සෙය්‍යාථාපි නාම ගො කාණං පරියන්තවාරිති අනුමන්තොනෙව සෙවති. එවමෙව සුඤ්ඤාගාරභතා සමණස්ස ගොතමස්ස පඤ්ඤා, අපරිසාවට්ඨො සමණො ගොතමො, නාලං සප්ප්‍රාපාය. සො අනුමන්තොනෙව ඔපවති, ඉඬ්ඝ ගහපති, සමණො ගොතමො ඉමං පරිසං ආගච්ඡෙය්‍ය, එකඋඤ්ඤානෙව නං සංසාදෙය්‍යාමි,⁴ තුවජ්ඣමිතිව නං මිථඤ්ඤා ඔරොමෙය්‍යාමි⁵ ති.

4. අසොසාසී ඛො භගවා දිබ්බාය සොතධාතුයා විසුඬාය ජනිකා- න්තමානුසකාය සන්ධානස්ස ගහපතීස්ස නිග්‍රොධෙන පරිබ්බාජකෙන සද්ධිං ඉමං කථාසප්ප්‍රාපං. අථ ඛො භගවා උප්පිකුචා පබ්බතා ධිමොගිත්ථ යෙන සුමාගධාය තීරෙ මාරුතිවාපො තෙනුපසඬාමී උපසඬාමීන්ධා සුමාගධාය තීරෙ මාරුතිවාපෙ දබ්බොකාසෙ වඩ්ඪාමී. අද්දා ඛො නිග්‍රොධො පරිබ්බාජකො භගවන්තං සුමාගධාය තීරෙ මාරුතිවාපෙ අබ්බොකාසෙ වඩ්ඪමන්තං. දිස්වාන සකං පරිසං යණ්ඨපෙසී අප්පසද්දා භොනන්තා භොනතු, මා භොනන්තා යද්දමකථං. අයං සමණො ගොතමො සුමාගධාය තීරෙ මාරුතිවාපෙ අබ්බොකාසෙ වඩ්ඪමති. අප්පසද්දකාමො ඛො පන සො ආයස්මා, අප්පසද්දස්ස උණ්ණොදි. අප්පවනාම අප්ප- යද්දං පරිසං විදිත්වා උපසඬාමිතබ්බං මිථඤ්ඤායා, සචෙ සමණො ගොතමො ඉමං පරිසං ආගච්ඡෙය්‍ය, ඉමං නං පඤ්ඤා පුච්ඡෙය්‍යාමි 'කො නාම සො භගෙන භගවතො ධම්මො යෙන භගවා සාවග්ග පිනෙති යෙන භගවතා යථිකා විනිතා අසායප්පානා පටිජානන්ති අජ්ඣායං ආදිබ්බමවරියන්ති? එවං වුග්ගෙ තෙ පරිබ්බාජකා තුරභී අගෙසුං.

1. අඤ්ඤාථා ව පන (ප්‍ර) අනාපනකානෙව (ස)යා

2. සංගරෙය්‍යාමි (කම)

3. එ කල්හි සන්ධාන ගෘහපති නායග්‍රොධ පිරිවැරීයා කරා එළැඹියේ ය. එළැඹි නායග්‍රොධ පිරිවැරීයා හා සතුටු විය. සතුටු විය යුතු හිතැ රැඳවිය යුතු කරාව අවසන් කොට එකත් පසෙක හුන්නේ ය. එකත් පසෙක හුන්නාවූ ම සන්ධාන ගෘහපති තෙම නායග්‍රොධ පිරිවැරීයාට මෙය කී ය: "මේ හවත් අන්තොටු පිරිවැරීයෝ එක්තැන් ව එක්රැස් ව සොෂ ඇත්තාහු, උස් හඬ මහ හඬ ඇත්තාහු, රාජකරා.. . ඉතිහවා හව කරා යන මේ හෝ මෙබඳු වූ අනෙකවිධ කිරණවිත කරාහි දෙදුණාහු අන් සැටියෙකින් වෙසෙත්. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ස්වල්ප හඬ ඇති, මද හඬ ඇති, ජනවාත රහිත වූ, හුදෙකලා වැ කරන කටයුතුවලට සුදුසු වූ, ඒකීභ වයට යොග්‍ය වූ අරණ්‍ය වනප්‍රස්ථයන්, හොඳුරු ගමට දුර සෙනසුන් සෙවනාහු අන් සැටියෙකින් ම වෙසෙත්" (යනුයි).

මෙසේ කී කල්හි නායග්‍රොධ පිරිවැරී තෙම, සන්ධාන ගෘහපතියාට මෙය කී ය: "එසේ නම් ගැහැටිය දන ගන්න. මහණ ගොයුම් කවරකු හා කතා බස් කෙරේ ද? කවරකු හා සාකච්ඡාවට බස්නේ ද? කවරකු හා උතුරු පිළිතුරු කතායෙන් ප්‍රඥාව්‍යක්තතාවට පැමිණේ ද? මහණගොයුම්හු ගේ ප්‍රඥව දැනාගැරුණ්හි ම නටුයේ ය. මහණ ගොයුම් අවිසාරද බැවින් පිරිස් මැදට බස්නට නො හැක්කේ ය. ආලාපසංලාපයට සමත් නො වෙයි. දැහේ කිසිවක් හැපෙතැ යි මහ හැර හැර යන එකැස් කණ දෙනක සේ ප්‍රශ්න අසා යි බියෙන් ගමන් බොහෝ දුරවූ සෙනසුන් සෙවනේ ය. එබැවින් දනගනුව, ගැහැටිය, මහණ ගොයුම් මේ පිරිසට ආවොත් එක් දුශ්භාසයන් ම ඔහු යටපත් කරන්නාවූ, හිස් කළයක් (ඒ මේ අත පෙරපා බැඳ තබන්නාක්) සෙයින් වාද කථායෙන් බැඳ තබන්නෙමු" (යනු යි).

4. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මනුෂ්‍ය වීෂය සීමා ඉක්මි පිරිසිදු දිවකන් නුවණින් සන්ධාන ගෘහපතිහු නායග්‍රොධ පිරිවැරීයා හා කැරෙන මේ කරාසංලාපය අසා වදළසේක. ඉක්බිති ගිජුතථ පව්වෙන් බැස, සුමාගධා පොකුණු තෙර වූ මයුරනිවාස නම් තැනට වැඩි යේක. වැඩි එහි සුමාගධා පොකුණු තෙර. මයුර නිවාසයෙහි එළිමහනෙහි සක්මන් කළ සේක. නායග්‍රොධ පිරිවැරී තෙම සුමාගධානිරයෙහි මයුර නිවාසයෙහි එළිමහනැ සක්මන් කරන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිටි ය. දක සිය පිරිස බණවා, 'හවත්නු නිහඬ වෙන් වා හවත්නි, ගබ්‍ර නො කරවූ මේ ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ සුමාගධාව තෙර. මයුර නිවාසයෙහි පිළිමහනැ සක්මන් කෙරෙයි ඒ ආයුෂ්මත් තෙමේ නිහැඩියාව කැමැත්තේ, නිහඬ බවැ ගුණ කිහිප සුලු ය. මේ පිරිස නිහඬ වැ ඉදිනාහු දන එළැඹියැ යුතු කොට සිතුවේ ඒ නම් ඉතා යෙහෙක. ඉදින් ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ මේ පිරිස කරා ආයේ වී නම්, 'වහන්ස' භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් දහමෙකින් ශ්‍රාවකයන් භික්ෂුවන සේක්ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ සින් යම් දහමෙකින් භික්ෂුවන ලද සව්වෝ සතුටට පැමිණියාහු උත්තම නිශ්ශ්‍රැ ක්, ආර්ම බ්‍රහ්මචරීයක් (ලොවුතුරා මහක්) තමන් සතුටට කාරණ යැ යි) දිළින කෙරෙත් ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඒ ධර්ම කවරේ වේ ද?' යි මේ ඇණය විචාරන්නාවූ යි කී ය. මෙසේ කී කලා ඒ පිරිවැරීයෝ නිහඬ වූහ.

“ඉධ භිශ්‍රොධි තපසී අවෙලකො හොති, මුත්තාවාරො හත්ථාප-
ලෙඛනො,¹ නඵභිහදන්තීකො, නත්ථිභිහදන්තීකො, නාභිහටං න
උද්දිස්සකටං න නිමන්තං සාදියති. සො න කුම්භිමුඛො පටිගණකාදී,
න කලොපිමුඛො පටිගණකාදී. න ඵලකමන්තරං, න දණ්ඩමන්තරං,
න මුසලමන්තරං, න ද්විතනං භුඤ්ජමානානං, න ගඛසිභියා, න පාය-
මානාය, න පුරිසන්තරගකාය, න සංකිත්තිසු, න යත්ථ සා උට්ඨිකො
හොති, න යත්ථ මකඛිකා සංඝඛසංඝඛවාටිනී, න මච්ඡං, න මංසං, න
සුරං, න මෙරයං, න ථුසොදකං පිවති. සො ඵකාගාරිකො වා හොති
ඵකාලොපිකො, ද්වාගාරිකො වා හොති ද්වා ලොපිකො, සත්තාගාරිකො
වා හොති සත්තාලොපිකො. ඵකිස්සාපි දන්තියා යාපෙති, දන්ති පි දන්තීති
යාපෙති -පෙ- සත්තති පි දන්තීති යාපෙති. ඵකාභිකමි ආහාරං
ආහාරෙති, ද්වාභිකමි* ආහාරං ආහාරෙති තිභිකමි චතුභිකමි පඤ්චාභි-
කමි ජාතිකමි .. සත්තාභිකමි ආහාරං ආහාරෙති -පෙ- ඉති ඵවරුපං
අද්ධමාසිකමි පරියායහත්තභොජනානුයොගච්ඡුයුක්තො විහරති.

සො සාකහකෙඛා වා හොති, සාමාකහකෙඛා වා හොති, නිවාරහකෙඛා
වා හොති, දසුලහකෙඛා වා හොති, හටහකෙඛා වා හොති, කණ්හකෙඛා
වා හොති, ආවාමහකෙඛා වා හොති, පිඤ්ඤකහකෙඛා වා හොති,
තිණ්හකෙඛා වා හොති, ගොමයහකෙඛා වා හොති, වනමුලඵලාහාරො
යාපෙති පටිත්ථඵලහොථි.

---

1. හත්ථාවලෙඛනො (කම්)

2. ද්විභිකමි (මජ්ඣං)

එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

“නාග්‍රොධයෙනි, මෙහි තපස්වී තෙම තිරුවක් වෙයි, සිට ගෙන මල මුළු පහකිරීම ආදිවශයෙන් තොරවූ ශිෂ්ටාචාර ඇත්තේ වෙයි, කැම කා අත ලෝනේ ය. මෙහි වඩින්නැ වහන්සැ යි බික් පිළිගන්නට කැඳවූ විට නො එන්නේ ය. මෙහි වැඩ සිටින්නැ යි අයැදූ විට නො සිටී, වේලායෙන් පළමු එළවූ බොජුන් නො පිළිගනී, තමා උදෙසා පිළියෙල කළ බොජුන් නො පිළිගනී, නිමන්ත්‍රණය නො ඉවසයි. හෙ තෙම සැළිමුවින් නඟා දුන් බොජුන් නො පිළිගනී. සැළිපසින් නඟා දුන් බොජුන් නො පිළිගනී. එළිපත අතර කොට (එළිපතින් එහා පැත්තේ සිට) තුබූ බොජුන් නො පිළිගනී දංඬක් අතර කොට තුබූ බොජුන් නො පිළිගනී. මොහොලක් අතර කොට තුබූ බොජුන් නො පිළිගනී. බොජුන් වළඳන දෙදෙනෙකු ගෙන් එකකු නැගී එළැවූ බොජුන් නො පිළිගනී. ගැබින්නක දුන් බොජුන් නො පිළිගනී. කිරි පොවන්නියක එළැවූ බොජුන් නො පිළිගනී. පුරුෂයකු හා වාසයට ගිය ස්ත්‍රියක දුන් බොජුන් නො පිළිගනී, කිහිප දෙනෙකුගේ සම්මාදමින් පිළියෙල කොට එළැවූ බොජුන් නො පිළිගනී. ළඟ හුන් සුනඛයාට නොදී තමාට දුන් අහර නො පිළිගනී. මැස්සන් කැටි කැටි ව ගැවැසෙන තැනදී දුන් අහර නො පිළිගනී. දියමස් නො වළඳයි. ගොඩමස් නො වළඳයි. සුරා නො බොයි. පුෂ්පාසවාදි ආසව නො බොයි. සොච්ඡරකය (සියලු යඟ්‍යසම්භාරයෙන් කළ කාඩිය) නො බොයි. හේ ඒකාගාරික (එක් ගෙයෙකින් පමණක් අහර ලැබ නවත්තේ) හෝ ඒකාලොපික (එක් බත් පිඬෙකින් පමණක් යැපෙන්නේ) හෝ වෙයි. සාප්තාගාරික (සත් ගෙයෙකින් පමණක් අහර ලැබ නවත්තේ හෝ සත් අහර පිඬෙකින් පමණක් යැපෙන්නේ) වෙයි. එක් දත්තියෙක (කුඩා තලියෙක) බතින් ද යැපෙයි. දත්ති (කුඩා තලි) දෙකෙක බතින් ද යැපෙයි, . දත්ති සතෙක බතින් ද යැපෙයි. දවසක් හැර දවසක් ද අහර ගනී. දෙ දවසක් හැර දවසක් ද අහර ගනී. තුන් දවසක් සතර වසක්. පස් දවසක් ස දවසක් . සත් දවසක් හැර දවසක් ද අහර ගනී . මෙසේ මෙ අයුරින් අඩ මසක් හැර දවසක් ද වාර බත් වැළඳීමේ ඉතයේ යෙදුණේ වෙසෙයි.

හේ අමු පලා බුද්ධිනේ හෝ වෙයි, බොඩහමු බුද්ධිනේ හෝ වෙයි. සියද වී (ඌරුහැල්) බුද්ධිනේ හෝ වෙයි. සම ලියාලූකසට බුද්ධිනේ හෝ වෙයි. ලහවූ ද දිය සෙවෙල් ද බුද්ධිනේ හෝ වෙයි. සහල්කුඩු බුද්ධිනේ හෝ වෙයි. දඹු බත් කන්නේ හෝ වෙයි. මුරුවට කන්නේ හෝ වෙයි. තණකොළ කන්නේ හෝ වෙයි. ගොම කන්නේ හෝ වෙයි. තමන් ම වැටුණු පල වළඳනුයේ, වනැ මුල් පල අහර කොටැත්තේ යැපෙයි.

7 යො සාණානි පි ධාරෙති, මසාණානි පි ධාරෙති, ඡවදුසසානි පි ධාරෙති, පංසුකුලානි පි ධාරෙති, තිරිටානි පි ධාරෙති, අපිනානි පි ධාරෙති අපිනකඛිපමි ධාරෙති, කුසචිරමි ධාරෙති, වාකචිරමි ධාරෙති, එලකචිරමි ධාරෙති, කෙසකඛලමි ධාරෙති, වාළකඛලමි ධාරෙති, උලුකපසඛමි ධාරෙති.

කෙසමසුලොවකොපි හොති කෙසමසුලොවනානුයොගමිනුයුතො, උඛොටඨකො පි¹ හොති ආසනපටිකඛිකො, උකකුටිකො පි හොති උකකුටිකප්පධානමිනුයුතො, කණ්ටකාපසාගිකො පි හොති කණ්ටකාපසෙසෙයාං කපොති, එලකසෙයාමි කපොති, එණිලසෙයාමි කපොති, එකපසාගිකො පි හොති රජොප්පලධරො, අබෙසාකාසීකො පි හොති යථාසඤ්ඤානිකො, වෙකටිකො පි හොති විකට්ඨොපනානුයොගමිනු යුතො, ආපානකො පි හොති ආපානකතමිනුයුතො, සායංනිසකමි උදකො-රොහනානුයොගමිනුයුතො වීහරති.

තං කිඤ්ඤාසි නිග්‍රොධ යදි එවං සනෙත තපොපීඨව්‍යා පරිපුණ්ණො වා හොති අපරිපුණ්ණො වා? ති.

අද්ධා බො භනෙත එවං සනෙත තපොපීඨව්‍යා පරිපුණ්ණො හොති නො අපරිපුණ්ණො”ති.

තපො උපකක්කිලෙයා

8. “එවං පරිපුණ්ණොය පි බො අහං නිග්‍රොධ තපොපීඨව්‍යාය අනෙකච්ඡිනෙ උපකක්කිලෙයෙ වදාමි”ති.

“යථාකථං පන භනෙත භගවා එවං පරිපුණ්ණොය තපොපීඨව්‍යාය අනෙකච්ඡිනෙ උපකක්කිලෙයෙ වදාමි? ති,”

“ඉධ නිග්‍රොධ තපස්සී තපං සමාදියති. යො තෙන තපසා අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණොසංකප්පො. යමිති බො නිග්‍රොධ තපස්සී තපං සමාදියති, යො තෙන තපසා අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණොසංකප්පො, අයමිති බො නිග්‍රොධ තපස්සීනො උපකක්කිලෙයො’ හොති,

¹ උඛොට්ඨකාපි (යො) උඛොට්ඨකා පි (කම)

7. හේ හණ වැහැරී ද දරයි, අන් හු හා හණ නුල් මුසු කොට වියු වස්ත්‍ර දරයි, මිණියෙන් බැහැරකොට ලූ වස්ත්‍ර දරයි, ඉවතැ ලූ කඩමාලු රෙදි දරයි, රිටි සුමුලුයෙන් වියු වස්ත්‍ර දරයි, අඳුන් මුවසම් දරයි, මැදින් පළන ලද කුර සහිත අඳුන් මුව සම් දරයි, කුසතණ ගොතා කළ වැහැරී ද දරයි, නියද වැහැරී ද දරයි, මිනිස් කෙසෙයෙන් කළ කම්බිලි ද දරයි, අස් වලග ලොමින් කළ කම්බිලි ද දරයි, මහමුහුණු පියා පනින් කළ වැහැරී ද දරයි.

කේසමස්සු ලෝචනානුයෝගයෙහි යෙදුණේ කෙතෙ රවුලු උදුරන්-
නේ වෙයි, පිළිකෙටු කළ අසුන් ඇත්තේ නැගි (සාප්ච) සිටුනේ වෙයි.
උත්කුට්ඨප්පධානයෙහි (එළිල්ලෙන් හිඳගෙණ කරන වියඪයෙහි) යෙදුණේ
උත්කුට්ඨක (පැන පැන යන්නේ) ද වෙයි, කණ්ටකාපස්සයික මුන රක්ථන්
කටුමැස්සෙහි ශයනය කෙරෙයි. පුවරුයෙහි ශයනය ද කෙරෙයි,
බිම ශයනය ද කෙරෙයි, එක් ඇලයකින් හෝනේ ද වෙයි, රජස් දැලි දරනු-
යේ එළිමහනේ වසනුයේ ද වෙයි. අතුරන ලද පරිදි වූ අස්නැ හිඳුනේ ද
වෙයි, විකෘත භොජනයෙහි (ගුරානුභවයෙහි) යෙදුණේ ඵෙවකානික
වුතය රක්තේ වෙයි, සිහිල් දිය නො බොනුයේ අපානක වුතය (සිහිල් දිය
නොබොන වත) රක්තේවෙයි, සවස තෙවැනි කොට උදේ මද්දහන
සවස යන තුන් වේලෙහි (පව සෝදන්නට) දියට බසිනුයෙහි යෙදුණේ
වෙසෙයි.

නාග්‍රොධයෙනි, එය කිමැයි සිතවුද? ඉදින් මෙසේ ඇති කල්හි
තපො පුගුප්පාච්ච පරිපුණ් වෙ ද? පරිපුණ් නො වෙ ද?"

"වහන්ස, මෙසේ ඇති කල්හි තපොපුගුප්පාච්ච පරිපුණ් වෙයි,
අපරිපුණ් නො වෙයි" පිරිවැරි කී ය.

තප උපක්ලේශයෝ

8. "නාග්‍රොධයෙනි, මෙසේ පරිපුණ් වූ ද තපොපුගුප්පාච්චෙහි
අනෙකවිධ උපක්ලේශයන් කීයම්"යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළු රැස්ක.
"වහන්ස, කෙසේ නම් භාග්‍යවතුන වහන්සේ මෙසේ පරිපුණ් වූ ද
තපොපුගුප්පාච්චෙහි අනෙකවිධ උපක්ලේශයන් වදුරන සේක් ද?" යි
පිරිවැරි පුච්චිත.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළු රැස්ක.: "නාග්‍රොධයෙනි, ටෙති
තවුස් කෙටි තපස සමාදාන් කොට ගනී. හේ ඒ තපසින් සතුටු වූ
සිතැත්තේ, අවසන් කළ සංකල්ප ඇත්තන් (පාප්ත දුටු) වෙයි.
නාග්‍රොධයෙනි, තවුස් කෙටි යම් තපසක් සමාදාන් කොට ගනී නම්, උන්
ඒ තපසින් සතුටු වේ නම්, පාප්ත වේ නම්, නාග්‍රොධයෙනි, උන් ද
තවුස් හට උපක්ලේශයක් වෙයි.

පුන ච පරං නිග්‍රොධ තපස්සි තපං සමාදියති. සො තෙන තපසා අත්තානුක්කංසෙති පරං වමෙහති. යමි නිග්‍රොධ තපස්සි තපං සමාදියති, සො තෙන තපසා අත්තානුක්කංසෙති පරං වමෙහති, අයමි නිග්‍රොධ තපස්සිනො උපකක්ඛලෙසො හොති.

පුන ච පරං නිග්‍රොධ තපස්සි තපං සමාදියති. සො තෙන තපසා මජ්ඣති මුච්ඡති පමාදමාපජ්ජති.¹ යමි නිග්‍රොධ තපස්සි තපං සමාදියති, සො තෙන තපසා මජ්ඣති මුච්ඡති පමාදමාපජ්ජති, අයමි ඛො නිග්‍රොධ තපස්සිනො උපකක්ඛලෙසො හොති.

පුන ච පරං නිග්‍රොධ තපස්සි තපං සමාදියති. සො තෙන තපසා ලාභසක්කාරසිලොක්ඛං අභිනිබ්බිකෙහති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොක්කෙන අත්තමානො හොති පරිපුණ්ණසංකප්පො. යමි නිග්‍රොධ තපස්සි තපං සමාදියති, සො තෙන තපසා ලාභසක්කාරසිලොක්ඛං අභිනිබ්බිකෙහති, සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොක්කෙන අත්තමානො හොති පරිපුණ්ණසංකප්පො අයමි කො නිග්‍රොධ තපස්සිනො උපකක්ඛලෙසො හොති.

පුන ච පරං නිග්‍රොධ තපස්සි තපං සමාදියති. සො තෙන තපසා ලාභසක්කාර සිලොක්ඛං අභිනිබ්බිකෙහති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොක්කෙන අත්තානුක්කංසෙති පරං වමෙහති. යමි නිග්‍රොධ තපස්සි තපං සමාදියති, සො තෙන තපසා ලාභසක්කාරසිලොක්ඛං අභිනිබ්බිකෙහති, සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොක්කෙන අත්තානුක්කංසෙති, පරං වමෙහති අයමි ඛො නිග්‍රොධ තපස්සිනො උපකක්ඛලෙසො හොති.

පුන ච පරං නිග්‍රොධ තපස්සි තපං සමාදියති. සො තෙන තපසා ලාභසක්කාරසිලොක්ඛං අභිනිබ්බිකෙහති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොක්කෙන මජ්ඣති මුච්ඡති පමාදමාපජ්ජති. යමි ඛො නිග්‍රොධ තපස්සි තපං සමාදියති, සො තෙන තපසා ලාභසක්කාරසිලොක්ඛං අභිනිබ්බිකෙහති, සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොක්කෙන මජ්ඣති මුච්ඡති පමාදමාපජ්ජති, අයමි ඛො නිග්‍රොධ තපස්සිනො උපකක්ඛලෙසො හොති.

පුන ච පරං නිග්‍රොධ තපස්සි තපං සමාදියති, ගොථනෙසු වොද්ධං ආපජ්ජති 'ඉදං මෙ ඛට්ඨි, ඉදං මෙ නක්ඛට්ඨි' යි. ටසා යක්ඛො² ඛට්ඨං නක්ඛට්ඨි තං යාපෙසෙඛා පජ්ඣති, යං පනස්ස ඛට්ඨි තං ගට්ඨො³ මුච්ඡිතො අපේක්ඛාපන්නො අනාදිනවිදස්සාපි අනිසංසුපස්සෙසු පරි-
භුක්ඛති-පෙ- අයමි ඛො නිග්‍රොධ තපස්සිනො උපකක්ඛලෙසො හොති.

1 පදමාපජ්ජති - සො-

2 යාති (FS)

3 ගට්ඨො (FS)

පුන ච පරං හිග්‍රොධි තපස්සි තපං සමාදියති ලාභසක්කාරසිලොක-
තිකතතිහෙතු ‘සක්කරිසත්තති මං රාජානො රාජමහාමා ඛත්තසයියා
බ්‍රාහ්මණං ගහපතිකා තිස්සියා’ති. -පෙ- අයමි ඛො හිග්‍රොධි තපස්සිනො
උපක්කිලෙසො හොති.

පුන ච පරං හිග්‍රොධි තපස්සි අඤ්ඤතරං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං,
වා අපසාදෙනා¹ හොති කිම්පනායං සම්බුද්ධාපිචෝ² සබ්බං සමහ-
කෙබ්බති සොට්ඨිං මුලබ්භං ඛන්ධබ්භං එඵබ්භං අග්ගබ්භං බීජබ්භමෙව
පඤ්ඤමං අසනිවිට්ඨකං දත්තාකුටං සමරුපාවාදෙනාති -පෙ- අයමි ඛො
හිග්‍රොධි තපස්සිනො උපක්කිලෙසො හොති

9 පුන ච පරං හිග්‍රොධි තපස්සි පස්සති අඤ්ඤතරං සමණං වා
බ්‍රාහ්මණං වා කුලෙසු සක්කරියමානං ගරුකරියමානං මානියමානං
පූජියමානං දිස්වා තස්ස එවං ‘හොති ඉම්ඤ්ඤි නාම සම්බුද්ධාපිචං
කුලෙසු සක්කරොනති ගරු කරොනති මානෙතති පූජෙතති, මං පන
තපස්සිං දුබ්බාපිචං කුලෙසු න සක්කරොනති න ගරු කරොනති න
මානෙතති න පූජෙතති’ති ඉති යො ඉසසාමච්ඡරියං කුලෙසු උපසා-
දෙනා හොති -පෙ- අයමි ඛො හිග්‍රොධි තපස්සිනො උපක්කිලෙසො
හොති

පුන ච පරං හිග්‍රොධි තපස්සි ආපාතකතිසාදී³ හොති. යමි ඛො
හිග්‍රොධි තපස්සි ආපාතකතිසාදී හොති අයමි ඛො හිග්‍රොධි තපස්සි-
නො උපක්කිලෙසො හොති

පුන ච පරං හිග්‍රොධි තපස්සි අත්තානං ආදසායමානො කුලෙසු
වරති ඉදමි මෙ තපස්මිං ඉදමි මෙ තපස්මිනති. -පෙ- අයමි ඛො
හිග්‍රොධි තපස්සිනො උපක්කිලෙසො හොති.

පුන ච පරං හිග්‍රොධි තපස්සි කිඤ්ඤිදෙව පටිච්ඡන්තං සෙවති යො
‘බ්බති තෙ ඉදන්ති?’ පුට්ඨො සමනො අක්කමමානං ආහ ‘බ්බති’ති බ්බමානං
ආහ ‘නක්කමති’ති. ඉති යො සමපරානම්‍යා භාසිතා හොති -පෙ- අයමි
ඛො හිග්‍රොධි තපස්සිනො උපක්කිලෙසො හොති.

පුන ච පරං හිග්‍රොධි තපස්සි තරාගත්තසා සත්තඤ්ඤෙව පරියායං
අනුඤ්ඤායාං නානුජානාති -පෙ- අයමි ඛො හිග්‍රොධි තපස්සිනො
උපක්කිලෙසො හොති.

1 අපසාරෙනා (කම)

2 බ්‍රහ්මාපිචෝ (ප්‍ර)

3 ආපාතකතිසාදී (පිචු)

තව ද න්‍යාශ්‍රෝධයෙනි, තවුස් තෙමේ 'රජුන් ද රාජ මහාමාත්‍යයන් ද ක්ෂත්‍රියයන් ද බ්‍රාහ්මණයන් ද ගෘහපතියන් ද, තීර්ථකයන් ද මට සත්කාර කරතැ'යි ලාභ සත්කාර කිරීම් අපේක්ෂායෙන් තපස සමාදන් කොට ගනී ද . . . මෙය ද තවුස්හට උපක්ලේශ වෙයි.

තව ද න්‍යාශ්‍රෝධයෙනි, 'කීමෙක් ද?' මේ තෙමේ පසය බහුල කොට ඇති වැ දිවි පටන්වන්නේ, මූලවීජ, ස්කන්ධවීජ' පරුවීජ, අග්‍රවීජ, පස්වතු වීජවීජ යන හැම දෙයක් ම කා දමයි. මොහු ගේ දත් (එයට හසු වන සියල්ල සුණු විසුණු කරන මහ හෙන සකස් වැන්න, එහෙත් ශ්‍රමණ නාමයෙන් මොහු හඳුනාති'යි කියා තවුස් තෙමේ කිසි යම් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ හෙලා දක්නේ වේද, මෙය 'ද තවුස්හට උපක්ලේශ වෙයි

9. තව ද න්‍යාශ්‍රෝධයෙනි, තවුස් තෙමේ කුලයන්හි සත්කාර කරනු ලබන, ගෞරව කරනු ලබන, බුහුමන් කරනු ලබන, පුදනු ලබන කිසි යම් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ දකී ද, දකීමෙන් 'පසය බහුල කොටැති වැ දිවි පටන්වන මොහුට කුලයන්හි සත්කාර කරත්, ගෞරව කරත්, බුහුමන් කරත්, පුදත්. රුක්ෂ වැ ජීවත් වන මට වනාහි කුලයන්හි සත්කාර නො කරත්, ගෞරව නො කරත්, බුහුමන් නො කරත්, පූජා නො කරත්' යැ යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි ද, හෙ තෙමේ මෙසේ කුලයන් කෙරෙහි ඊර්ෂ්‍යාවක් මාත්සර්යයක් උපදවන්නේ වෙයි ද . . . න්‍යාශ්‍රෝධයෙනි, මෙය ද තවුස්හට උපක්ලේශ වෙයි.

තව ද න්‍යාශ්‍රෝධයෙනි, තවුස් තෙමේ තපස් කරනුයේ මිනිසුනට පෙනෙන තන්හි හිඳුනේ වෙයි ද, න්‍යාශ්‍රෝධයෙනි, මේ මිනිසුනට පෙනෙන තන්හි හිඳ තපස් කරන බව තවුස්හට උපක්ලේශයෙක් වෙයි.

තව ද න්‍යාශ්‍රෝධයෙනි, තවුස් තෙමේ මේ ද මගේ කපසැ යි මේ ද මගේ කපසැ යි තමා ගේ ගුණ දක්වනුයේ කුලයන්හි හැසිරෙයි ද . . . න්‍යාශ්‍රෝධයෙනි, මෙය ද තවුස්හට උපක්ලේශයෙක් වෙයි.

තව ද න්‍යාශ්‍රෝධයෙනි, තවුස් තෙමේ තමා ගේ කිසි දෙයක් සහොවා ගෙන හැසිරෙයි ද, මෙය ඔබට කැප ද ?' යි විචාරන ලද්දේ ම නො-කැප දෙය කැප යැ යි කිද්දී ද, කැප දෙය කැප නො වේ යැ යි කියයි ද, මෙසේ හෙ තෙමේ දැන මුඛවා කියන්නේ වේ ද . . . න්‍යාශ්‍රෝධයෙනි, මෙය ද තවුස්හට උපක්ලේශයෙක් වෙයි.

තව ද න්‍යාශ්‍රෝධයෙනි, දහම් දෙසන තරාගතයන් ගේ හෝ තරා-ගත ශ්‍රාවකයකු ගේ හෝ අනුදැනියැ යුතු (මැනැවැ යි අනුමේවියැ යුතු) ඇත්තා වූ ම දෙශනාව නො අනුදනී ද . . . න්‍යාශ්‍රෝධය, මෙය ද තවුස්-හට උපක්ලේශයෙක් වෙයි.

පුන ච පරං නිග්‍රොධි තපස්සී කොධනො හොති උපනාහී. යමි නිග්‍රොධි තපස්සී කොධනො හොති උපනාහී, අයමි ඛො නිග්‍රොධි තපස්සීනො උපක්කිලෙසො හොති.

පුන ච පරං නිග්‍රොධි තපස්සී මක්ඛි හොති. පළාසී¹ -පෙ- උස්සකී හොති මච්ඡරී -පෙ- සයො හොති ම්‍රායාවී -පෙ- ඵඤ්ඤා හොති අතිමානී -පෙ- පාපිච්ඡො හොති පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො -පෙ- මිච්ඡාදිඛිකො හොති අනනග්ගාහිකාය දිඛිකාය සමනනාගතො -පෙ- සන්දිඛිපරාමාසී හොති ආධානග්ගාහී දුප්පටිනිසසග්ගී. යමි නිග්‍රොධි තපස්සී සන්දිඛිපරාමාසී හොති ආධානග්ගාහී දුප්පටිනිසසග්ගී, අයමි ඛො නිග්‍රොධි තපස්සීනො උපක්කිලෙසො හොති.

තං කිම්මඤ්ඤසි නිග්‍රොධි යදි මෙ තපොච්ඡුච්ඡා උපක්කිලෙසා වා අනුපක්කිලෙසා වා? ති.

"අඤ්ඤා ඛො ඉමෙ භතෙන තපොච්ඡුච්ඡා උපක්කිලෙසා නො අනුපක්කිලෙසා, යානං ඛො පනෙනං භතෙන චීජ්ජති, යං ඉධෙකච්චො තපස්සී සබ්බෙහෙව ඉමෙහි උපක්කිලෙසෙහි සමනනාගතො අසස, කො පන වාදෙ අඤ්ඤානරඤ්ඤතරෙතා?" ති.

පරිසුඤ්ඤාපටිකප්පකති-කපා

10. ඉධ නිග්‍රොධි තපස්සී තපං සමාදියති, සො තෙන තපසා න අනතමනො හොති න පරිපුණ්ණසංකප්පො, යමි නිග්‍රොධි තපස්සී තපං සමාදියති, සො තෙන තපසා න අනතමනො හොති න පරිපුණ්ණසංකප්පො, ඵචං සො තස්මිං යානෙ පරිසුඤ්ඤා හොති.

පුන ච පරං නිග්‍රොධි තපස්සී තපං සමාදියති, සො තෙන තපසා න අනතානුක්කංසෙහි, න පරං වම්බෙති. යමි නිග්‍රොධි තපස්සී තපං සමාදියති, සො තෙන තපසා න අනතානුක්කංසෙහි, න පරං වම්බෙති, ඵචං සො තස්මිං යානෙ පරිසුඤ්ඤා හොති.

11 පුන ච පරං නිග්‍රොධි තපස්සී තපං සමාදියති සො තෙන තපසා න මජ්ජති න මුච්ඡති න පමාදමාපජ්ජති. යමි නිග්‍රොධි තපස්සී තපං සමාදියති, සො තෙන තපසා න මජ්ජති න මුච්ඡති න පමාදමාපජ්ජති, ඵචං සො තස්මිං යානෙ පරිසුඤ්ඤා හොති.

1. පළාසි (සැ, PTS)

2. උපක්කිලෙසා හොති (කම)

තව ද න්‍යාශ්‍රෝධයෙනි, තවුසෙක් ක්‍රෝධ කරන සුලු වෙයි. වෙර බදින සුලු වෙයි. න්‍යාශ්‍රෝධයෙනි, තවුසෙක් ක්‍රෝධ කරන සුලු ය, වෙර බදින සුලු ය යන මෙය ද තවුස්භට උපක්ලේශයෙක් වෙයි.

තව ද න්‍යාශ්‍රෝධයෙනි, තවුසෙක් ගුණමකු වෙයි. උතුමන් තමා හා සම කොට සිත්තන්නේ වෙයි, ඊර්ෂ්‍යා කරන්නේ වෙයි, මසුරු වෙයි, කෙරුවික වෙයි, කළ වරද සභොවන මායා ඇත්තේ වෙයි, තෙත් ගනි නැත්තේ කරුණාව නැත්තේ තද ගනි ඇත්තේ වෙයි, අධිකමාන ඇත්තේ වෙයි. ලාමක ඊජ්ජා ඇත්තේ ලාමක ඊජ්ජාවනට වශග වූයේ වෙයි, උච්ඡේදදෘෂ්ටියෙන් සමන්විත මිසදිටුවෙක් වෙයි තමා ගත් දෘෂ්ටිය පරාමර්ශනය කරනුයේ, දූඩි කොට ගත්තේ, බැහැර කැරවිය නො හැකි සේ ගත් දෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි. න්‍යාශ්‍රෝධයෙනි, ගුණමකු වෙයි තමා ගත් දෘෂ්ටිය පරාමර්ශන කරනුයේ දූඩි කොට ගත්තේ, බැහැර කැරවිය නො හැකි දෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි යන යමෙක් ඇද්ද, මෙය ද තවුස්භට උපක්ලේශයෙක් වෙයි.

න්‍යාශ්‍රෝධයෙනි, එය කිමැ යි සිතවු ද? මේ තපෝස්ථගුප්පයාවෝ උපක්ලේශ ඇත්තෝ ද? නැත හොත් උපක්ලේශ නැත්තෝ ද?"

“වහන්ස, මේ තපෝස්ථගුප්පයාවෝ උපක්ලේශ ඇත්තෝ වෙත්, උපක්ලේශ නැත්තෝ නො වෙත්. වහන්ස, මෙහි එක්තරා තවුසෙක් මේ සියලු උපක්ලේශයන්ගෙන් සමන්විත වන්නේ ය යන මේ කාරණය ඒකාන්තයෙන් ඇත්තේ ය. එක්තරා උපක්ලේශයෙකින් සමන්විත වන්නේ ය යනු කියනු ම කවරේ ද?” යි තවුසා කී ය.

පරිශුද්ධ ප්‍රපාටිකාප්‍රාප්ති කථා

10. න්‍යාශ්‍රෝධයෙනි, මෙහි තවුස් තෙම තපස සමාදන් කොට ගනී. හේ තපසින් ආරාධිත සිතැත්තේ නො වෙයි, පරිපූර්ණ සංකල්ප ඇත්තේ නො වෙයි. මෙසේ හෙ තෙම එ තන්හි පිරිසිදු වෙයි.

තව ද න්‍යාශ්‍රෝධයෙනි, තවුස් තෙම තපස සමාදන් කොට ගනී. හේ ඒ තපසින් තමා හුවා නො තබයි, මෙරමා හෙලා නො දකී. මෙසේ හේ එ තන්හි පිරිසිදු වෙයි.

11. තව ද න්‍යාශ්‍රෝධයෙනි, තවුස් තෙම තපස සමාදන් කොට ගනී. හේ ඒ තපසින් මත් නො වෙයි, මුස පත් නො වෙයි, පමාවට නො පැමිණෙයි. න්‍යාශ්‍රෝධයෙනි, යම් හෙයකින් තවුසා තපස සමාදන් කොට ගනීද හේ ඒ තපසින් මත් නො වෙයිද මුස පත් නො වෙයිද පමාවකට නො පැමිණෙයිද මෙසේ හෙ තෙම එ කරුණෙහි පිරිසිදු වෙයි.

පුන ච පරං භිග්‍රොධි තපස්සී තපං සමාදියති. සො තෙන තපසා ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බතෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණස්ංකප්පො යමි නිග්‍රොධි තපස්සී තපං සමාදියති සො තෙන තපසා ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බතෙති, සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණස්ංකප්පො, එවං සො තස්මිං යානෙ පරිසුද්ධො හොති.

පුන ච පරං භිග්‍රොධි තපස්සී තපං සමාදියති සො තෙන තපසා ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බතෙති, සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති යමි භිග්‍රොධි තපස්සී තපං සමාදියති සො තෙන තපසා ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බතෙති සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති, එවං සො තස්මිං යානෙ පරිසුද්ධො හොති.

පුන ච පරං භිග්‍රොධි තපස්සී තපං සමාදියති සො තෙන තපසා ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බතෙති, සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න මජ්ජති න මුච්ඡති න පමාදමාපජ්ජති, යමි නිග්‍රොධි තපස්සී තපං සමාදියති සො තෙන තපසා ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බතෙති, සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න මජ්ජති න මුච්ඡති න පමාදමාපජ්ජති, එවං සො තස්මිං යානෙ පරිසුද්ධො හොති

පුන ච පරං භිග්‍රොධි තපස්සී තපං සමාදියති භොජනෙසු න වොදසං ආපජ්ජති 'ඉදං මෙ ඛමති, ඉදං මෙ නාකමති'ති. සො යඤ්ච ඛට්ඨස්ස නාකමති තං අනපෙකො පජ්ඣති, යං පනස්ස ඛමති තං අගථිතො අමුච්ඡිතො අනරේඛාපනෙතා ආදීනවදස්සාවී භිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුක්ඤ්ජති, එවං සො තස්මිං යානෙ පරිසුද්ධො හොති

පුන ච පරං භිග්‍රොධි තපස්සී න තපං සමාදියති, ලාභසක්කාරසිලොකං භික්ඛානිගෙතු 'සක්කරිස්සන්ති මං රාජානො රාජමහාමහා ඛත්තියා බ්‍රාහ්මණා ගහපතිකා නිත්තියා'ති. එවං සො තස්මිං යානෙ පරිසුද්ධො හොති,

තව ද න්‍යායෝධයෙනි, තවුස් තෙම තපස සමාදන් කොට ගනී. හේ ඒ තපසින් ලාභ සත්කාර කීර්ති උපදවයි, හේ ඒ ලාභ සත්කාර කීර්තියෙන් ආරාධිත සිතැත්තේ නො වෙයි. පිරිපුන් සංකල්ප ඇත්තේ නො වෙයි. න්‍යායෝධයෙනි, යම් භෙයකින් ම තවුස් තෙම තපස සමාදන් කොට ගනී ද, හේ ඒ තපසින් ලාභ සත්කාර කීර්ති උපදවා ද, හේ ලාභ සත්කාර කීර්තියෙන් ආරාධිත සිතැත්තේ නො වෙයි ද, පිරිපුන් මනෝරථය ඇත්තේ නො වෙයි ද, මෙසේ හේ එ කරුණෙහි පිරිසිදු වෙයි.

තව ද න්‍යායෝධයෙනි, තවුස් තෙම තපස සමාදන් කොට ගනී. හේ ඒ තපසින් ලාභ සත්කාර කීර්ති උපදවයි. හේ ලාභ සත්කාර කීර්තියෙන් මෙම නුවා නො තබයි මෙරමා හෙලා නො දකී න්‍යායෝධයෙනි, යම් භෙයකින් තවුස් තෙම තපස සමාදන් කොට ගනී ද, ඒ තපසින් ලාභ සත්කාර කීර්ති උපදවා ද, හේ ඒ ලාභ සත්කාර කීර්තියෙන් තෙම නුවා නො තබා ද, මෙරමා හෙලා නො දකී ද, මෙසේ හේ තෙම එ කරුණෙහි පිරිසිදු වෙයි.

තව ද න්‍යායෝධයෙනි, තවුස් තෙම තපස සමාදන් කොට ගනී. හේ ඒ තපසින් ලාභ සත්කාර කීර්ති උපදවයි, හේ ඒ ලාභ සත්කාර කීර්තියෙන් මත් නො වෙයි, මුසපත් නො වෙයි, පමාවකට නො පැමිණෙයි. න්‍යායෝධයෙනි, යම් භෙයකින් තවුස් තෙම තපස සමාදන් කොට ගනී ද, හේ ඒ තපසින් ලාභ සත්කාර කීර්ති උපදවා ද, හේ ඒ ලාභ සත්කාර කීර්තියෙන් මත් නො වේ ද, පමාවකට නො පැමිණේ ද, මෙසේ හේ එ කරුණෙහි පිරිසිදු වෙයි.

න්‍යායෝධයෙනි, තව ද තවුස් තෙම තපස සමාදන් කොට ගනී ද, 'මෙය මට රිසියෙයි, මෙය මට නො රිසියෙයි' කියා බෙ.ජුන්හි දෙකොටසකට බෙදීමට, නො පැමිණෙයි ද, තමාට නොරිසි දය ආශා නැති ව බැහැර කෙරේ ද, තමාට රිසි දය ගිජු නො වූයේ මුස පත් නො වූයේ, සිතින් එහි නො ගිලුණේ, ආදිනව දක්නා සුලු වූයේ, ප්‍රතිග්‍රහණ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණ ප්‍රමාණ දත්තේ වළඳා ද, මෙසේ හේ එ කරුණෙහි පිරිසිදු වෙයි.

තව ද න්‍යායෝධයෙනි, තවුස් තෙම 'රාජ රාජමහාමාත්‍ය ක්ෂත්‍රිය මුහුර්තණ ගෘහපති තීර්ක යන මොවුන් මට සත්කාර කරති'යි ලාභ සත්කාර කීර්තියෙහි ඇලුම් හෙයින් තපස සමාදන් කොට නො ගනී ද, මෙසේ හේ එ කරුණෙහි පිරිසිදු වෙයි.

පුන ච පරං නිග්‍රොධි තපස්සි අඤ්ඤතරං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා නාපසාරෙතා භොති කිම්පනායං සම්බුද්ධාප්ථො සබ්බං භූමිහසෙබ්බි සෙයාරිදං, මූලබ්භං ඛනිබ්භං එඵබ්භං අඤ්ඤතරං බිභ්බිභ්බෙව පඤ්ඤමං, අසභිව්විකකං දතතකුටං සමණපථවාදෙතාති, එවං සො තස්මිං යානෙ පරිසුද්ධො භොති,

පුන ච පරං නිග්‍රොධි තපස්සි පසස්සි අඤ්ඤතරං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා කුලෙස්ස සක්කරියමානං ගරුකරියමානං මානියමානං පූජියමානං දිස්වා තස්ස න එවං භොති ඉමඤ්ඤි නාම සම්බුද්ධාප්ථං කුලෙස්ස සක්කරොතති ගරුකරොතති මානෙතති පූජෙතති, මං පන තපස්සිං ඵුට්ඨං කුලෙස්ස න සක්කරොතති න ගරුකරොතති න මානෙතති න පූජෙතතිති, ඉති සො ඉසස්සාමච්ඡරියං කුලෙස්ස අනුප්පාදෙතා භොති, එවං සො තස්මිං යානෙ පරිසුද්ධො භොති

පුන ච පරං නිග්‍රොධි තපස්සි න ආපාතකනිසාදී භොති එවං සො තස්මිං යානෙ පරිසුද්ධො භොති .

පුන ච පරං නිග්‍රොධි තපස්සි න අකතානං ආදස්සයමානො කුලෙස්ස වරති 'ඉද්ධෙ මෙ තපස්මිං, ඉද්ධෙ මෙ තපස්මිනි', එවං සො තස්මිං යානෙ පරිසුද්ධො භොති.

පුන ච පරං නිග්‍රොධි තපස්සි න කිඤ්චිදෙව පටිච්ඡන්තං සෙවති, සො 'බමති තෙ ඉදන්ති?' පුට්ඨො සමානො අකම්මමානං ආහ නසබ්බතිති, බමමානං ආහ බමති ති, ඉති සො සම්පජානමුසා න භාසිතා භොති. එවං සො තස්මිං යානෙ පරිසුද්ධො භොති

පුන ච පරං නිග්‍රොධි තපස්සි තථාගතස්ස වා තථාගතසාවකස්ස වා ධම්මං දෙසෙන්නස්ස සත්තං යෙව පරියායං අනුට්ඨාසයාං අනුජානාති, එවං සො තස්මිං යානෙ පරිසුද්ධො භොති

පුන ච පරං නිග්‍රොධි තපස්සි අකෙකාධනො භොති අනුපනාගි යම්බි නිග්‍රොධි තපස්සි අකෙකාධනො භොති අනුපනාගි, එවං සො තස්මිං යානෙ පරිසුද්ධො භොති

තව ද න්‍යායෝධයෙනි, තවුස් තෙම 'කීමෙක් ද? පසය බහුල කොට ඇති වැ දිවි පවත්වන මේ තෙමේ, මූලබීජ, ස්කන්ධබීජ, පරුබීජ, අග්‍ර-බීජ, පස් වනු බීජ බීජ ම දැයි යන සියල්ල කා දමයි, මොහු හේ දත් (එයට හසු වන සියල්ල සුණු විසුණු කරන) මහත් හෙත සකස් වැන්න, එහෙත් ශ්‍රමණ නාමයෙන් මොහු හඳුනාති' යි කිසි මහණකු හෝ බමුණකු හෙලා දක්නේ නො වේ ද, මෙසේ හේ එ කරුණෙහි පිරිසිදු වෙයි.

තව ද න්‍යායෝධයෙනි, තවුසෙක් කුලයන්හි සත්කාර කරනු ලබන, ගෞරව කරනු ලබන, බුහුමන් කරනු ලබන, පුදනු ලබන එක්තරා මහණකු හෝ බමුණකු හෝ දක්නේ ද, දකීමෙන් "පසය බහුල කොටැති ව දිවි පවත්වන මොහුටත් කුලයන්හි සත්කාර කරත්, ගරු කරත්, බුහුමන් කරත්, පූජා කරත්, රුක්ෂ පැවැත්මෙන් දිවි පවත්වන තපස් වූ මට කුලයන්හි සත්කාර නො කරත්, ගරු නො කරත්, බුහුමන් නො කරත්, පූජා නො කරත් යැ" යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක්-නො වන්නේ ද, මෙසේ හෙ තෙමේ කුලයන් කෙරෙහි ඊෂ්ඨා මාත්සර්ය නො උපදවන්නේ වේ ද, මෙසේ හේ එ කරුණෙහි පිරිසිදු වෙයි.

තව ද න්‍යායෝධයෙනි, තවුස් තෙම "මේත් මගේ තපෝගුණයෙක, මේත් මගේ තපෝගුණයෙකැ" යි තමා දක්වනුයේ කුලයන්හි නො හැසිරෙයි ද, මෙසේ හේ එ කරුණෙහි පිරිසිදු වෙයි

තව ද න්‍යායෝධයෙනි, තවුස් තෙම කිසි දු පිළියන් තැනක් නො සෙවී ද (කිසි දෙයක් සහොවා ගෙන නො හැසිරෙයි ද), හෙ තෙම 'මෙය ඔබට කැප ද?' යි විචාරන ලද්දේ ම, කැප නො වන දෑ 'නො කැප යැ' යි කියා ද, කැප වන දෑ 'කැප යැ' යි කියා ද, මෙසේ හේ දැන දැන මුසවා නො බෙණෙන්නේ ද, මෙපරිද්දෙන් හේ එ කරුණෙහි පිරිසිදු වෙයි.

තව ද න්‍යායෝධයෙනි, තවුස් තෙම දහම් දෙසන්නා වූ තථාගතයන් ගේ, හෝ තථාගත ශ්‍රාවකයකුගේ හෝ අනුදත යුතු වූ ම (අනුමෙවියැ යුතු වූ ම) ධර්ම කථාව අනුදනී ද, මෙසේ හේ එ කරුණෙහි පිරිසිදු වෙයි.

තව ද න්‍යායෝධයෙනි, තවුස් තෙම ක්‍රෝධ නො කරන්නේ වෙර නො බදින්නේ වේ ද, න්‍යායෝධයෙනි, 'තවුසා ක්‍රෝධ නො කරන්නේ ය, වෙර නො බදින්නේ ය' යන යමෙක් ඇද්ද, මෙසේ එ කරුණෙහි තවුස් තෙම පිරිසිදු වෙයි

පුත ව පරං තිග්‍රොධ තපසී අමකථී හොති අපලාසී පෙ- අනුස්සකී
 හොති අමච්ඡරී - පෙ- අසංයො හොති අමායාවි-පෙ- අඤ්ඤා හොති
 අනතිමානී-පෙ- න පාපිච්ඡො හොති න පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො,
 න මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති න අනුග්‍රහානිකාය දිට්ඨියා සමනනගතො -පෙ-
 න සන්ධිපරාමාසී හොති න ආධානග්‍රහානී සුප්පට්ඨිසාගථී, යමිඡ තිග්‍රොධ
 තපසී න සන්ධිපරාමාසී හොති න ආධානග්‍රහානී සුප්පට්ඨිසාගථී, එවං
 යො තස්මිං යානෙ පරිසුද්ධො හොති

“තං කිංචණ්ණසී තිග්‍රොධ? යදි එවං සනෙත තපොථිගුච්ඡා පරිසුද්ධා
 වා හොති අපරිසුද්ධා වා?ති”

අද්ධා ඛො හනෙත එවං සනෙත තපොථිගුච්ඡා පරිසුද්ධා හොති
 නො අපරිසුද්ධා, අග්‍රහපසන්නා ව සාරපසන්නා වා?ති.

“න ඛො තිග්‍රොධ එක්ඛාවතා තපොථිගුච්ඡා අග්‍රහපසන්නා ව
 හොති සාරපසන්නා ව. අපි ව ඛො පපට්ඨිකපසන්නා ව? හොති”ති;

පරිසුද්ධාචපසන්නකතා - කථා

12. “කික්ඛාවතා පන හනෙත තපොථිගුච්ඡා අග්‍රහපසන්නා ව හොති
 සාරපසන්නා ව සාධු මෙ හනෙත හගවා තපොථිගුච්ඡාය අග්‍රහණ්ණව
 පාපෙතු සාරණ්ණව පාපෙතු”ති

“ඉධ තිග්‍රොධ තපසී වාතුයාමසංවරසංවුත්තො හොති. කථංඤ
 තිග්‍රොධ තපසී වාතුයාමසංවරසංවුත්තො හොති?

1. පපට්ඨිකපසන්නාච (කම)

තව ද න්‍යාශ්‍රෝධයෙනි, තවුස් තෙමේ ගුණවතු නො වේ ද, යුගග්‍රාහී නො වේ ද.. ඊර්ණ්‍යා නො කරන්නේ මසුරු බව නො කරන්නේ වේ ද . ශය නො වන්නේ වංචා නැත්තේ වේ ද . තද ගතී නැත්තේ අධික මාන නැත්තේ වේ ද . ලාමක ආශා නැත්තේ ලාමක ආශාවනට වශග නො වූයේ වේ ද, . මිසදිටු නො වනුයේ අන්තග්‍රාහික මිසදිටුයෙන් යුක්ත නො වේ ද, තමා ගත් දෘෂ්ටිය පරාමර්ශනය නො කරනුයේ දැඩි ගැනුම් නැත්තේ පහසුයෙන් බැහැර කළ හැකි දෘෂ්ටි ඇත්තේ වේ ද, න්‍යාශ්‍රෝධයෙනි, මේ තවුස් තෙමේ තමා ගත් දෘෂ්ටිය පරාමර්ශනය නො කරන්නේ ය, දැඩි ගැනුම් නැත්තේ ය, පහසුවෙන් බැහැර කට හැකි දෘෂ්ටි ඇත්තේ ය යන යමෙක් ඇද්ද, මෙසේ හේ එ කරුණෙහි පිරිසිදු වෙයි.

න්‍යාශ්‍රෝධයෙනි, එය කීමැයි සිතති ද? ඉදින් මෙසේ ඇති කල්හි තපෝප්‍රභූප්සාව පිරිසිදු හෝ වේ ද? අපිරිසිදු හෝ වේ ද?"

“වහන්ස, මෙසේ ඇති කල්හි තපෝප්‍රභූප්සාව ඒකාන්තයෙන් පිරිසිදු වෙයි, අපිරිසිදු නො වේ, මුදුන් පැමිණියේ වේ, හරයට පැමිණියේ වේ යැ” යි පිරිවැර්ඡි කී ය.

“න්‍යාශ්‍රෝධයෙනි, මේ තෙකින් තපෝප්‍රභූප්සාව මුදුන් පැමිණියේ ද නො වේ, හරයට පැමිණියේ ද නො වේ. වැළිපිටි පිට සුඹුලට පැමිණියේ ම වේ” යැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

පරිශුද්ධ - තවත්ප්‍රාප්තකතා - කථාව

12. “වහන්ස, තපෝප්‍රභූප්සාව කොතෙකින් මුදුන් පැමිණියේ වේ ද, හරයට පැමිණියේ වේ ද? යාවඤ්ඤා කරමි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට තපෝප්‍රභූප්සාව ගේ මුදුන ම දක්වා දම දෙසන සේක් වා, හරය ම දක්වා දම දෙසන සේක් වා” යි පිරිවැර්ඡි කී ය.

“න්‍යාශ්‍රෝධයෙනි, මෙහි තවුස් තෙමේ වාතුර්‍යාම සංවරයෙන් හැවුරුණේ වෙයි. න්‍යාශ්‍රෝධයෙනි, තවුස් තෙමේ කෙසේ නම් වාතුර්‍යාම සංවරයෙන් හැවුරුණේ වේ ද? යත්:

ඉධ නිග්‍රොධ තපසී න පාණමතිපාතෙති, න පාණමතිපාතාපයති, න පාණමතිපාතයතො සමනුඤ්ඤා භොති, න අදින්නං ආදියති, න අදින්නං ආදියාපෙති, න අදින්නං ආදියතො සමනුඤ්ඤා භොති, න මුසා භණ්ති, න මුසා භණාපෙති, න මුසා භණතො සමනුඤ්ඤා භොති, න භාවිතමාසිංසති, න භාවිතමාසිංසාපෙති, න භාවිතමාසිංසතො සමනුඤ්ඤා භොති. එවං ඛො නිග්‍රොධ තපසී වාතුයාමසංවරසංවුතො භොති යතො ඛො නිග්‍රොධ තපසී වාතුයාමසංවරසංවුතො භොති, අද්දං වසං භොති තපසසිත්තයං. සො අභිභරති නො භීත්තායාවත්තති

සො විවික්ඛං සෙත්තාසනං භජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පබ්බතං කඤ්ඤං ගිරිගුහං සුසානං වනපඤ්ඤං අබ්බතාකාසං පලාලපුඤ්ඤං. සො පච්ඡාභත්තං පිණ්ඩපාතපටික්ඛනෙනා නිසීදති පලලධිකං ආභුජිත්වා, උජුං කායං පණ්ඩාය, පරිමුඛං සතිං උපපඤ්ඤාපෙත්වා සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පභාය විගතභිජ්ජෙකින චෙතසා විහරති, අභිජ්ඣාය වික්ඛං පරිසොධෙති ඛ්‍යාපාදපදෙසං පභාය අඛ්‍යාපනච්චිකෙත්තා විහරති, සබ්බපාණභූතභිත්තානුකම්පිඛ්‍යාපාදපදෙසා වික්ඛං පරිසොධෙති, ථිනමිඤ්ඤං පභාය විගතථිනමිඤ්ඤං විහරති, ආලොකසඤ්ඤා සතො සමපජානො ථිනමිඤ්ඤං වික්ඛං පරිසොධෙති. උඤ්චවක්ඛකකුච්චං පභාය අනුඤ්ඤා විහරති, අජ්ඣිකතං වූපසනච්චිකෙත්තං උඤ්චවක්ඛකකුච්චං වික්ඛං පරිසොධෙති විචිකිච්ඡං පභාය තිණ්ණවිචිකිච්ඡං විහරති, අකතංකථි කුසලෙසු ධරෙලෙසු, විචිකිච්ඡාය වික්ඛං පරිසොධෙති. සො ඉමෙ පඤ්ඤානිවරණං පභාය චෙතසො උපකම්ලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණං, මෙත්තාසහගතෙන චෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරති, තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථං. ඉති උඤ්චමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවත්තං ලොකං මෙත්තාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අඛ්‍යාපණෙන ඵරිත්වා විහරති. කරුණාසහගතෙන චෙතසා -පෙ- මුදිත්වා සහගතෙන චෙතසා -පෙ- උපෙක්ඛාසහගතෙන චෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරති, තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථං. ඉති උඤ්චමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවත්තං ලොකං උපෙක්ඛාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අඛ්‍යාපණෙන ඵරිත්වා විහරති.

නාමයෙන්, මෙහි තවුස් තෙම පණ්ඩා නො කෙරෙයි, පණ්ඩා නො කරවයි, පණ්ඩා කරන්නාක්හට නො ම අනුදන්තේ වෙයි. මෙරමා අයත් නො දුන් දෑ නො ගනී. නො දුන් දෑ නො ද ගන්වයි, නො දුන් දෑ ගන්නාහට අනුදන්තේ ද නො වෙයි බොරු නො කියයි, බොරු නො ද කියවයි, බොරු කියන්නාහට අනුදන්තේ ද නො වෙයි. පස් කම් සුව සෙවනේ නො වෙයි, පස් කම් ගුණ සෙවවන්නේ නො වෙයි, පස් කම් ගුණ සෙවන්නාහට අනුදන්තේ ද නො වෙයි. නාමයෙන්, මෙසේ තවුස් තෙමේ වාතුරියාම සංවරයෙන් හැදිරුණේ වෙයි. මෙය ඔහු ගේ තවුස් බව වෙයි. හේ එය මතුමත්තට ගෙන යෙයි (වඩයි), ගිහි බවට නො පෙරළෙයි

හෙ තෙමේ අරණක් රුක්මුලක් පව්වක් කදුරක් ගිරි ලෙනක් සොහොනක් වනපෙතක් එළි භනක් පිදුරු ගොඩක් යන මේ කිසි විවික්ත වූ යම් යෙකෙක්කක් බෙදෙයි. හේ පිණ්ඩපාතයෙන් පෙරළා ආගේ පසු බත්හි පළක් බැඳ කය සෘජු කොට පිහිටුවා, සිහිය කමටහනට යොමු කොට එළවා හිඳියි හේ ලොවැ (අත්බව කෙරෙහි) ඇල්ම හැර, (විෂ්කම්භණ ප්‍රභාණ වශයෙන්) පහ වූ අභිධ්‍යාව ඇති සිතීන් වෙසෙයි. අභිධ්‍යාව කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි ව්‍යාපාද සංඛ්‍යාත ප්‍රද්වේෂය (ක්‍රෝධය) පහ කොට, ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ, සියලු පණ ඇති සතුන් කෙරේ අනුකම්පා ඇති වැ වෙසෙයි. (විෂ්කම්භණ වශයෙන්) ක්‍රෝධය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි ස්ත්‍රියාන මිඬය හැර පහ වූ ස්ත්‍රියාන මිඬය ඇතිව, ද්වය දෙකේ ම දුටු එළිය හඳුනානු හැකි පිරිසිදු සංඥා ඇත්තේ, ස්මාතිමත් වැ, නුවණ ඇති ව, ස්ත්‍රියාන මිඬය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි උභවවය ද (සිතා නො සංහුන් බව ද) කුක්කුචවය ද (කළ නො කළ දෙයෙහි පසුතැවිල්ල ද) සිතීන් දුරලා, සංසුන් වූයේ සංහිදුණු සිත් සහන් ඇත්තේ, උද්ධවව කුක්කුචව දෙක කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි විවිච්ඡාව (සැකය) දුරලා, තිණු (ඉක්ම) සැක ඇත්තේ, කුසල් දහමිහි සැක නො කරනුයේ වෙසෙයි, විචිකිච්ඡාව කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. හේ නුවණ දුබල කරන, සිත කෙලෙසන මේ පංච නිවරණයන් (විෂ්කම්භණ ප්‍රභාණයෙන්) පහ කොට, මෙමත්‍රීයාන සිතීන් එක් දිශාවක් පැතිරගෙන වෙසෙයි එසේ ම දොවති දිශාව ද, තෙවෙනි දිශාව ද, සිවුවැති දිශාව ද, මෙමත්‍රී සහිත සිතීන් පැතිර වෙසෙයි. මෙසේ උඩ ද යට ද සරස ද යන හැම තන්හි සර්වාත්මතායෙන් (තමා හා සම කොට) සර්වසත්ත්වත් (සියලු සතුන් ඇති) ලෝකය (හෙවත් මුළු ලොව) (ස්ථරණ වශයෙන්) විපුල වූ, (හුම් වශයෙන්) මහදගත වූ (ආලම්බන වශයෙන්) අප්‍රමාණ වූ ව්‍යාපාද රහිත (දෙමනස් නැති බැවින්) නිදුක් වූ මෙමත්‍රී සහගත සිතීන් පැතිර ගෙන වෙසෙයි කරුණා සහගත සිතීන් ...මුදිතාසහගත සිතීන් .. උපෙක්ඛා සහගත සිතීන් එක් දිශාවක් පැතිර ගෙන වෙසෙයි. එසේ දෙවෙනි දිශාව ද තෙවෙනි දිශාව ද සිවුවැති දිශාව ද පැතිරගෙන වෙසෙයි. මෙසේ උඩ ද යට ද සරස ද හැම තන්හි සර්වාත්මතායෙන් සර්වවත් ලෝකය විපුල වූ මහදගත වූ අප්‍රමාණ වූ, මෙවර නැති දෙමනස් නැති උපෙක්ඛා සහගත සිතීන් පැතිර ගෙන වෙසෙයි.

තං කිම්ඥෙසුසි තිග්‍රොධ යදි එවං සනෙත තපොජීගුවජා පරිසුද්ධා වා
හොති. නො අපරිසුද්ධා,

“අද්ධා ඛො හනෙත එවං සනෙත තපොජීගුවජා පරිසුද්ධා හොති,
නො අපරිසුද්ධා, අභ්‍යාසකා ව සාරසකා වා”ති.

“න ඛො නිග්‍රොධ උක්ඛාවතා තපොජීගුවජා අභ්‍යාසකා ව හොති
සාරසකා ව, අපි ව ඛො ඛවසකා හොති”ති.

පරිසුද්ධචේත්‍යසකකතා-කථා

13. “කික්ඛාවතා ව ඛො පන හනෙත තපොජීගුවජා අභ්‍යාසකා ව
හොති සාරසකා ව? සාධු මෙ හනෙත හගවා තපොජීගුවජාය අභ්‍ය-
ඥෙසුප පාපෙත සාරඥෙසුප පාපෙත”ති.

“ඉධ නිග්‍රොධ තපසී වාතුයාමසංවරසංවුත්තො හොති. කථංඥ පන
තිග්‍රොධ තපසී වාතුයාම සංවරසංවුත්තො හොති. -පෙ- යතො ඛො
තිග්‍රොධ තපසී එවං වාතුයාමසංවරසංවුත්තො හොති අද්ධං වසා හොති
තපසීතාය සො අභිහරති නො භිනායාවතති. සො විවික්ඛා සෙනාසනං
හජති -පෙ- සො ඉමෙ පඤ්ඤානිවරණ පභාය වෙනසො උපකක්ඛලොපස
පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණ මෙක්ඛාසහගතෙන වෙනසා -පෙ- එරිතො
විහරති. සො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසරති, සෙයාපීදං ඵකමි
ජාතිං දෙද පි ජාතියො තිසෙසා පි ජාතියො චතසෙසා පි ජාතියො
පඤ්ඤා පි ජාතියො දස පි ජාතියො විසමි ජාතියො තිසමි ජාතියො
චක්ඛාළිසමි ජාතියො පඤ්ඤාසමි ජාතියො ජාතිසතමි ජාතිසහසමි
ජාතිසතසහසමි, අනෙකානි පි ජාතිසතානි අනෙකානි පි ජාතිසහසතානි
අනෙකානි පි ජාතිසතසහසතානි, අනෙකෙ පි සංවට්ඨකපෙ අනෙකෙ පි
විට්ඨකපෙ අනෙකෙ පි සංවට්ඨවිට්ඨකපො: අමුත්‍රාසිං එවනතාමො
එවංගොතො උච්චිතෙණ්ණ එවමාහාරො එවංසුබ්බකථාපිසංවෙදී
එවමායුපරියනො. සො තතො වුත්තො අමුත්‍ර උදපාදිං. තත්‍රාපාසිං
එවංනාමො එවංගොතො එවංචිතෙණ්ණ එවමාහාරො එවංසුබ්බකථාපි-
සංවෙදී එවමායුපරියනො. සො තතො වුත්තො දුට්ඨපනො”ති ඉති
සාකාරං සඋදෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසරති.

තං කිම්ඥෙසුසි තිග්‍රොධ, යදි එවං සනෙත තපොජීගුවජා පරිසුද්ධා වා
හොති අපරිසුද්ධා වා?ති.

නාග්‍රෝධයෙනි, ඉදින් මෙසේ ඇති කල්හි තපෝස්තූලප්සාව පිරිසිදු ද නොහොත් අපිරිසිදු ද?" යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අසා වදළ සේක.

"වහන්ස, මෙසේ ඇති කල්හි ඒකාන්තයෙන් තපෝස්තූලප්සාව පිරිසිදු වෙයි, අපිරිසිදු නො වෙයි, අග්‍රප්‍රාප්ත ද සාරප්‍රාප්ත ද වේ" යැ යි පිරිවැජි කී ය.

"නාග්‍රෝධයෙනි, මේ පමණෙකින් තපෝස්තූලප්සාව අග්‍රප්‍රාප්ත ද සාරප්‍රාප්ත ද නො වේ ම ය. වැලි එහි, පොත්ත බදු බවට පැමිණියේ වේ" යැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

පරිශුද්ධ ඵල්ලුප්‍රාප්තකතා කථාව

13. "වහන්ස, කොපමණෙකින් තපෝස්තූලප්සාව අග්‍රප්‍රාප්තත් සාරප්‍රාප්තත් වේ ද? යාවඤා කරමි, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට තපෝස්තූලප්සාවේ අග ම (දේශනායෙන්) පමුණුවන සේක් වා, හරය ම (දේශනායෙන්) පමුණුවන සේක් වා" යි පිරිවැජි කී ය.

"නාග්‍රෝධයෙනි, මෙහි තවුස් තෙම වාතුර්‍යාම සංවරයෙන් හැවුරුණේ වෙයි. කෙසේ නම් තවුස් තෙම වාතුර්‍යාම සංවරයෙන් හැවුරුණේ වේ ද? යත්... නාග්‍රෝධයෙනි. යම් කලෙක තවුස් තෙම මෙසේ වාතුර්‍යාම සංවරයෙන් හැවුරුණේ වේ ද, එය ඔහුගේ තපස්වී බව වෙයි. හෙ තෙම එය වඩයි, ගිහි බවට පෙරළා නො හැරෙයි. හේ.. විවික්ත සෙනස්නක් බෙරෙයි. හේ සිත කෙලෙසන, ප්‍රඥව දුබල කරන මේ පංච නිවරණ දුරු කොට, මොනුසහගත සිතීන්.. පැතීර ගෙන වෙසෙයි. හේ අනෙකවිධ පෙරවුසු කඳ පිළිවෙළ සිහි කෙරෙයි "අපෝ තැනැ මෙනම් ඇති වීම්, මෙගොත් ඇති වීම්, මෙවන් පැහැ ඇත්තෙම් වීම්, මෙවන් අහර ඇත්තෙම් වීම්, මේ බදු සුවදුක් විදුනෙම් වීම්, මේ තෙක් ආයු සීමා ඇතියෙම් වීම්, ඒ මම එයින් සැව අසෝ තැන උපනිමි. එහි ද මෙනම් ඇත්තෙම්, මෙබදු ගොත් ඇත්තෙම්, මෙබදු පැහැ ඇත්තෙම්, මෙබදු අහර ඇත්තම්, මෙසේ සුවදුක් විදුනෙම්, මෙසේ වූ ආයු ශීමා ඇතියෙම් වීම්. ඒ මම එයින් සැව, මෙහි උපනිමි'යි. මෙසේ එක් ජාතියක් ද ජාති දෙකක් ද ජාති තුනක් ද ජාති සතරක් ද ජාති පයක් ද ජාති දහයක් ද ජාති විස්සක් ද ජාති තිසක් ද ජාති සතළිසක් ද ජාති පනසක් ද ජාති සියයක් ද ජාති දහසක් ද ජාති සිය දහසක් ද නොයෙක් සිය ගණන් ජාතීන් ද නොයෙක් දහස් ගණන් ජාතීන් ද නොයෙක් සිය දහස් ගණන් ජාතීන් ද නොයෙක් සංවර්ත කල්ප ද නොයෙක් විවර්ත කල්ප ද නොයෙක් සංවර්ත විවර්ත කල්ප ද යි ආකාර සහිත උද්දේස සහිත නොයෙක් වැදූරුම් පෙරවුසු කඳ පිළිවෙළ සිහි කෙරෙයි.

නාග්‍රෝධයෙනි, එය කිමැයි සිතවු ද? ඉදින් මෙසේ ඇති කල්හි තපෝස්තූලප්සාව පිරිසිදු වේ ද? නැත හොත් අපිරිසිදු වේ ද?" යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අසා වදළ සේක.

“අද්ධා බො හතෙන එවං සතෙන තපොජීගුවජා පරිසුද්ධා හොති නො අපරිසුද්ධා, අග්ගප්පකතා ච සාරප්පකතාවා”ති

“න බො නිග්‍රොධ ඵකතාවතා තපොජීගුවජා අග්ගප්පකතා ච හොති සාරප්පකතා ච අපි ච බො ඵෙගග්ගප්පකතා හොති”ති.

පරිසුද්ධ අග්ගප්පකතාසාරප්පකතකතා - කථා

14 “කිත්තාවතා පන හතෙන තපොජීගුවජා අග්ගප්පකතා ච හොති සාරප්පකතා ච? සාධු මෙ හතෙන භගවා තපොජීගුවජාය අග්ගඤ්ඤව පාපෙතු සාරඤ්ඤව පාපෙතු”ති

“ඉධ නිග්‍රොධ තපස්සී වාතුයාමසංවරසංවුත්තො හොති. කථංඤා නිග්‍රොධ තපස්සී වාතුයාමසංවරසංවුත්තො හොති -පෙ- යතො බො නිග්‍රොධ තපස්සී වාතුයාමසංවරසංවුත්තො හොති, අදුං වසස හොති තපස්සීනාය යො අභිභරති නො භීනායාවතති යො විවිත්තං යෙනාසනං භජති -පෙ- යො ඉමෙ පඤ්ඤ නිවරණෙ පභාය වෙතසො උපකක්ඛිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලි-කරණෙ, මෙතතාසභගතෙන වෙතසා-පෙ-උපෙකක්ඛාසභගතෙන වෙතසා විසුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපණෙන ඵරිඤ්ඤා විභරති යො අනෙකවිභිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති, සෙය්‍යථිදා ඵකමපි ජාතිං දොපි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋදෙසං අනෙක විභිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති

යො දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධන අතිකකතමානුසතෙන සතෙන පසස්සි වට්ඨානෙ උපපජ්ජමානෙ භිතෙ පණ්ණෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකමුච්ඡපගෙ සතෙ පජානාති “ඉමෙ වත භොතෙතා සතතා කායදුට්ඨරිතෙන සමනකාගතා වච්ඡවට්ඨරිතෙන සමනකා-ගතා මනොදුට්ඨරිතෙන සමනකාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිබ්බිකා මිච්ඡාදිබ්බිකමසමාදානා, තෙ කායසස භෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපප්පකතා, ඉමෙ වා පන භොතෙතා සතතා කායසුචරි-තෙන සමනකාගතා වච්ඡවට්ඨරිතෙන සමනකාගතා මනොසුචරිතෙන සමනකාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිබ්බිකා සමමාදිබ්බිකමසමාදානා තෙ කායසස භෙද පරමමරණා සුගතං සග්ගං ලොකං උපපකතා”ති. තං කිමෙඤ්ඤපි නිග්‍රොධ යදි එවං සතෙන තපොජීගුවජා පරිසුද්ධා වා හොති අපරිසුද්ධා වා?”ති

“වහන්ස, මෙසේ ඇති කල්හි තපොජුගුප්ඝාව එකාන්තයෙන් පිරිසිදු වෙයි, අපිරිසිදු නො වෙයි, අග්‍රප්‍රාප්ත ද සාර ප්‍රාප්ත ද වේ යැ”යි පිරිවැරී කී ය.

“නායග්‍රෝධයෙනි, මෙතෙකින් තපොජුගුප්ඝාව අග්‍රප්‍රාප්ත ද සාර-ප්‍රාප්ත ද නො වෙයි. වැළි දු එහි එළයට පැමිණියේ වේ” යැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

පරිශුද්ධ-අග්‍රප්‍රාප්තසාරප්‍රාප්තතා-කථාව

14. “වහන්ස, කොතෙකින් තපොජුගුප්ඝාව අග්‍රප්‍රාප්තත් සාර-ප්‍රාප්තත් වේ ද? යාවඤා කරමි, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට තපොජුගුප්ඝාව ගේ කෙළවර ම සාරය ම (දේශනායෙන්) පමුණුවන සේක් වා” යි පිරිවැරී කී ය.

“නායග්‍රෝධයෙනි, මෙහි තවුස් තෙම වාතුර්‍යාම සංවරයෙන හැවුරුණේ වෙයි නායග්‍රෝධයෙනි, කෙසේ නම් තවුස් තෙම වාතුර්‍යාම සංවරයෙන් හැවුරුණේ වේ ද?... යම් විටෙක තවුස් තෙම වාතුර්‍යාම සංවරයෙන් හැවුරුණේ වේ ද, එය ඔහු ගේ තවුස් බව වේ. හෙ තෙම එය මතු මත්තට ගෙන යයි, ගිහි බවට නො පෙරළෙයි. හේ. . ඒවික්ක සෙතස්නක් බෙපෙයි. සිත කෙලෙසන, නුවණ දුබල කරන, මේ පංච නිවරණයන් ප්‍රභිණ කොට, විපුල වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අවේර වූ දෙමනස් රහිත වූ මෙමත්‍රී සහගත සිතීන්.. උපෙක්ඝා සහගත සිතීන් පැතීර ගෙන වෙසෙයි හේ එක් ජාතියක් ද ජාති දෙකක් ද... මෙසේ ආකාර සහිත ව උද්දෙස සහිත ව අනෙකවිධ වූ පෙර වුසූ කඳ පිළිවෙළ සිහි කෙරෙයි.

හේ චිතිසුත්තේ ගේ දකුම් දුම් ඉක්මැ පැවැති පිරිසිදු දිවැසින් ‘අහෝ, මේ හවත් සත්වයෝ කායදුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු, වාග්-දුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු, මනෝදුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු, ආර්‍යයෝපවාද කරන්නාහු, ජිසදිටු ගත්තාහු, මිථ්‍යාදෘෂ්ටිකර්ම සමාදාන ඇත්තෝ වූහ. ඒ මොහු කාබුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ, දුකට සරාන වූ, සතුන් ඒවග ව පණින වන තැන වූ නිරයට වන්නාහ. මේ සත්හු වූ කලී කායසුචරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු, වාක් සුචරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු, මනස්සුචරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු, ආර්යයනට උපවාද නො කළාහු, සමදිට ඇත්තාහු, සමාග්දෘෂ්ටි ඒසින් ගත් කර්ම සමාදාන ඇත්තාහු ය. ඒ මොහු කාබුත් මරණින් මතු සැපයට සරාන වූ සග ලොවට පැමිණියාහ’ යි පහත් වූ ද උසස් වූ ද, සුරූප වූ ද, වීරූප වූ ද, ධනවත් වූ ද, දිළිඳු වූ ද, තම තමන් ගේ කල්මයට අනුරූප වූ එළ ඔූ සිටියා වූ මරණාසන්න වූ ද, එ කෙණෙහි උපන්නා වූ ද, සත්ත්වයන් දණ්ඩි නායග්‍රෝධයෙනි, එය කිමැයි සිතවු ද? ඉදින් මෙසේ ඇති කල්හි තපොජුගුප්ඝාව පිරිසිදු ද නොහොත් නො පිරිසිදු ද?” යි අසා වදළ /සේක.

“අඬා බො හතෙක එවං සතෙක තපොථිගුවජා පරිසුඬා හොති, නො අපරිසුඬා, අභ්‍යාපකතා ව සාරපකතා වා”ති.

“එකතාවතා බො නිග්‍රොධ තපොථිගුවජා අභ්‍යාපකතා ව හොති සාරපකතා ව. ඉති බො නිග්‍රොධ¹ යං මං ත්‍වං අවවාසි, කො නාම සො හතෙක හගවතො ධම්මො යෙන හගවා සාවකෙ වීනෙති, යෙන හගවතා සාවකා වීනීතා අසසාසපකතා පටිජානනති අජ්ඣාසයං ආදිබ්‍රහ්මවරියනති, ඉති බො තං නිග්‍රොධ යානං උකාරිතරං ඤචි පච්ඡිකාරං ඤචි යෙනාහං සාවකෙ වීනෙමි, යෙන මයා සාවකා වීනීතා අසසාසපකතා පටිජානනති අජ්ඣාසයං ආදිබ්‍රහ්මවරියනති”

එවං වුතෙක තෙ පරිබ්බාජකා උකතාදිනො උච්චාසදුම්භාසදු අහෙසු. “එත්ථ මයං අනස්සාම සාවරියකා, එත්ථ මයං පනස්සාම සාවරියකා න මයං ඉතො භීයො උකාරිතරං පජානාමා”ති

නිග්‍රොධස්ස පජ්ඣායනං

15. යද අඤ්ඤාසි සකානො ගහපති ‘අඤ්ඤාදානු බො’ දුහිමෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා හගවතො භාසිතං සුසසුසනති, සොතං ඔදහනති, අඤ්ඤාචිතං උපට්ඨපෙතති’ති අප් නිග්‍රොධං පරිබ්බාජකං එතදවොච ඉති බො හතෙක නිග්‍රොධ යං මං ත්‍වං අවවාසි, ‘යඤ්ඤ ගහපති ජානෙය්‍යාසි කෙන සමඤ්ඤා ගොතමො සද්ධිං සප්පපති? කෙන සාකච්ඡං සමාපජ්ජති? කෙන පඤ්ඤාචේය්‍යනති යං සමාපජ්ජති? සුඤ්ඤාගාරහතං සමඤ්ඤා ගොතමස්ස පඤ්ඤා, අපරිසාවවරො සමඤ්ඤා ගොතමො, නාලං සප්පාපාය, සො අනුමනනානෙව සෙවති සෙය්‍යරාපි නාම ගො කාණා පරියනතවාරිති අනුමනනානෙව සෙවති, එවමෙව සුඤ්ඤාගාරහතං සමඤ්ඤා ගොතමස්ස පඤ්ඤා, අපරිසාවවරො සමඤ්ඤා ගොතමො, නාලං සප්පාපාය, සො අනුමනනානෙව සෙවති. ඉංස ව ගහපති සමඤ්ඤා ගොතමො ඉමං පරිසං ආගච්ඡෙය්‍ය, එකපඤ්ඤානෙව නං සංසාදෙය්‍යාම, තුව්ඡකුමති’ව නං මඤ්ඤා ඔරොධෙය්‍යාමා”ති අයං බො සො හතෙක හගවා අරහං සමමාසමුද්ධා ඉධානුපපෙතො අපරිසාවවරං පන නං කරොථ, ගොකාණං පරියනතවාරිති කරොථ, එකපඤ්ඤානෙව නං සංසාදෙථ, තුව්ඡකුමති’ව නං මඤ්ඤා ඔරොධෙය්‍යාමා”ති.

1. අප් නං නිග්‍රොධං (කම)

“වහන්ස, මෙසේ ඇති කල්හි තපොජ්‍යෙෂ්ඨා ව ඵකාන්තයෙන් පිරිසිදු වේ. අපිරිසිදු නො වේ, අග්‍රප්‍රාප්ත ද සාර ප්‍රාප්ත ද වේ” යැයි පිරිවැරී කී ය.

“නායග්‍රෝධයෙහි, තපොජ්‍යෙෂ්ඨාවාදී තීර්ථකයන්ගේ සමය පරිදි තපෝජ්‍යෙෂ්ඨාව මෙතෙකින් අග්‍රප්‍රාප්ත ද සාර ප්‍රාප්ත ද වේ. නායග්‍රෝධයෙහි, ‘යමෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ශ්‍රාවකයෝ හික්මවන ලද්දහු, සතුටට පැමිණියාහු උත්තම නිශ්ශ්‍රය වූ පැරණිතම බ්‍රහ්මචරීන් පිළින කෙරෙද්ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඒ ධර්මය ක්වරේ ද?’” යි යම් වචනයක් තෙපි මට කිවුද (යම් ප්‍රශ්නයක් තෙපි මා විචාළහුද), එහි ලා මා විසින් හික්මවන ලද ශ්‍රාවකයෝ මෙයින් සතුටට පැමිණියමහයි උත්තමනිශ්ශ්‍රය වූ යම් ආදි බ්‍රහ්මචරියයක් පිළින කෙරෙත් ද, නායග්‍රෝධයෙහි, මෙසේ ඒ කාරණය මේ ඉහත කී හැමට ම වඩා ශ්‍රේෂ්ඨ ද වඩා උතුම් ද වේ” යැයි වදාළ සේක.

මෙසේ වදාළ කල්හි ඒ පිරිවැරියෝ “මෙහි ආචාර්යයා සේන වූ, අපි නටුවම්හ, මෙහි ආචාර්යයා සහිත වූ අපි වැනැසුණම්හ. අපි මෙයට වැඩි තරම් කිසිවක් මෙයට වඩා ශ්‍රේෂ්ඨ දෑක් නො දන්නම්හ” යි උද්ඝෝෂවත් වූවාහු උස් හඬ මහ හඬ ඇත්තෝ වූහ.

නායග්‍රෝධයාගේ ප්‍රධානානාය

15. සන්ධාන භාගපති තෙම යම් විටෙක මේ අන්තොටු පිරි-
වැරියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ උච්චනය අසනු කැමැත්තාහ යි, එයට කන් එළවත් යැ යි, දැන ගැන්ම පිණිස සිත යොමු කෙරෙත් යැ යි දැන ගත්තේ ද, එ කල්හි නායග්‍රෝධ පිරිවැරියා අමතා “ඕහන්ස, නායග්‍රෝධයෙහි, “එසේ නම් ගැහැටිය, දනුව. කවරකු හා මහණ ගොයුම් කතාබස් කෙරේද? කවරකු හා සාකච්ඡාවට බස්නේද? කවරකු හා උතුරු පිළිතුරු කතායෙන් ප්‍රඥාවෘක්කතාවට පැමිණේද? මහණ ගොයුම්හු ගේ ප්‍රඥාව ශ්‍රේෂ්ඨාරයන්හි ම නටුයේ ය මහණ ගොයුම් අවිසාර ද බැවින් පිරිස් මැදට බස්නට නො හැක්කේ ය. ආලාපසංලාපයට සමත් නො වෙයි කිසිවක් ඇහැ හැපෙනැයි බියෙන් මහ හැර යන එකැස් කණ දෙනක මෙන් ප්‍රශ්න අසනැ යි බියෙන් ගමන් බොහෝ දුර සෙනසුන් සෙවිනේ ය. එ බැවින් දැන ගනුව ගැහැටිය, මහණ ගොයුම් මේ පිරිසට ආවොත් එක් ප්‍රශ්නයෙන් ම ඔහු යටපත් කරන්නාවු. හිස් කළයක් (ඒ මේ අත පෙරළා බැඳ තබන්නාක්) සෙයින් වාද කරායෙන් බැඳ තබන්නාවු” යි මෙසේ ඔබ මට යම් වචනයක් කීවෝ ද, ඕහන්ස, ඒ අර්ථය සමාක්ෂේපවූහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් මෙහි වැඩ ඉන්නා සේක. උන්වහන්සේ පිරිස් මැදට නො බස්නකු කරන්න, මහා අයින් වෙව් යන දෙනක වැන්නකු කරන්න. එක් ප්‍රශ්නයෙකින් ම උන්වහන්සේ යටපත් කරන්න, හිස් කළයක් මෙන් උන්වහන්සේ පෙරළා බැඳ තබන්නැ යි කී ය.

16. “එවං වුතෙන තිග්‍රොධො පරිබ්බාජකො තුණ්හිභුතො මඬකුභුතො පක්කකඛ්ඤා අධොමුඛො පජ්ඣායනො අප්පට්භාණො තිසීදි.

අථ ඛො භගවා නිග්‍රොධං පරිබ්බාජකං තුණ්හිභුතං මඬකුභුතං පක්කකඛ්ඤා අධොමුඛං පජ්ඣායනං අප්පට්භාණං විදිඤ්ඤා තිග්‍රොධං පරිබ්බාජකං එතදවොච, “සච්චං කීර නිග්‍රොධ භාසිතා තෙ එසා වාචා”ති

“සච්චං භතෙන භාසිතා මෙ එසා වාචා යථා බාලෙන යථා මූලෙන යථා අකුසලෙනා”ති.

“තං කිමඤ්ඤාසි තිග්‍රොධ, කීන්ති තෙ සුතං පරිබ්බාජකානං වුද්ධානං මහලලකානං ආචරියපාචරියානං භාසමානානං යෙ තෙ අග්‍රෙසුං අතීතමද්ධානං අරහතො සමමාසමුද්ධා, එවං සු තෙ භගවතො සංගමම උනතාදිනො උච්චාසද්දමභාසද්දා අනෙකච්ඡිතං තීරවජානකථං අනුයුක්තා විහරිංසු, සෙය්‍යථිදං රාජකථං වොරකථං -පෙ- ඉතිභවාභවකථං ඉති වා, සෙය්‍යථාපි ත්වං එතරහි සාචරියකො? උදුහු එවං සු තෙ භගවතො අරඤ්ඤවනපඤ්ඤාති පනනාති සෙනාසනාති පටිසෙවනති අප්පසද්දාති අප්පනිගෙසාසාති විජනවාතාති මනුසසරාහසෙය්‍යකාති පටිසලානසාරුපාති සෙය්‍යථාපාහං එතරහි?”ති

“සුතං මෙතං භතෙන පරිබ්බාජකානං වුද්ධානං මහලලකානං ආචරියපාචරියානං භාසමානානං ‘යෙ තෙ අග්‍රෙසුං අතීතමද්ධානං අරහතො සමමාසමුද්ධා, න එවං සු තෙ භගවතො සංගමම සමාගමම උනතාදිනො උච්චාසද්දමභාසද්දා අනෙකච්ඡිතං තීරවජානකථං අනුයුක්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං රාජකථං වොරකථං -පෙ- ඉතිභවාභවකථං ඉති වා, සෙය්‍යථාපාහං එතරහි සාචරියකො, එවං සු තෙ භගවතො අරඤ්ඤවනපඤ්ඤාති පනනාති සෙනාසනාති පටිසෙවනති අප්පසද්දාති අප්පනිගෙසාසාති විජනවාතාති මනුසසරාහසෙය්‍යකාති පටිසලානසාරුපාති සෙය්‍යථාපි භගවා එතරහි”ති

16. මෙසේ කී කල්හි න්‍යග්‍රෝධ පිරිවැජි තෙම නිහඬ වූයේ තෙද නැත්තේ, කර බා ගත්තේ, යටට හෙලූ මුහුණ ඇත්තේ, සිතිවිලි සිතනුයේ, කිසිත් වටහාගත් නො හැකිව හුන්නේ ය. එ කලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ න්‍යග්‍රෝධ පිරිවැජියා නිහඬ වූ තෙද නැති වූ කර බා ගත්තකු ව යටට හෙලූ මුහුණ ඇති වූ සිතිවිලි සිතමින් වැටහෙන නුවණක් නැති වූ හුන්නහු දැන, ඔහු බණවා, 'න්‍යග්‍රෝධයෙනි, සැබෑ ද?' තොප ඒ වචන කීවා ද?' යි අසා වදාළ සේක.

“වහන්ස, එවැනි බසක් කියන්නට තරම් ම අඤ්ඤා වූ මුස වූ අදක්ෂ වූ මා විසින් ඒ වචන කියන ලද,” යි පිරිවැජි කී ය.

“න්‍යග්‍රෝධයෙනි ඒ කිමැ යි සිතවු ද? කරුණු කියන්නා වූ, වයසින් වැඩි සිටී, මහළු වූ තොප ගේ ආචාර්ය ප්‍රාචාර්යයන් ගේ වචනය තොප විසින් කෙසේ අසන ලදද? ඉකුත් කල්හි යම් රහත් සම්මාසම්බුදු කෙනෙක් වූහු නම්, ඒ භාග්‍යවත්තු එක් රැස් ව එක් රැස් වූ සොෂවත් ව උස්හඬ මහ හඬ ඇති ව, ඇදුරා සහිත ව, අද තොප කරන නියායෙන් රාජ කථා වොර කථා .. ඉතිහවාහව කථා ය යන අනෙකවිධ තිරස්චිත කථායෙහි යෙදී වූසුහු ද? නොහොත් දැන් මා කරන සෙයින් ඒ හඬවත්තු අල්පශබ්ද ඇති, මද වූ හඬ ඇති, ජනවාත විරහිත, මන්ත්‍රණාදි මිනිසුන්ගේ රහස් ක්‍රියාවනට සුදුසු ව පිහිටි, විවේකයට කිසි වූ, වෙනෙහි දුර සෙනසුන්, වඩාත් දුර වූ මනුෂ්‍යාපචාර විරහිත සෙනසුන් සෙවින් ද?” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පුළුවන් සේක.

“වහන්ස, ඉකුත් කල්හි යම් රහත් සම්මාසම්බුදු කෙනෙක් වූහු නම්, ඒ හඬවත්තු එක් රැස් ව එක් රැස් වූ සොෂවත් ව උස් හඬ මහ හඬ ඇති ව, ඇදුරා සහිත වූ අද මා කරන නියායෙන් රාජ කථා වොර කථා .. ඉතිහවාහවකථා යන අනෙකවිධ තිරස්චිත කථායෙහි යෙදී නො වූසුහු දැන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෙයින් අල්පශබ්ද ඇති, මද වූ හඬ ඇති, ජනවාත විරහිත, මන්ත්‍රණාදි මිනිසුන්ගේ රහස් ක්‍රියාවනට සුදුසු ව පිහිටි, විවේකයට කිසි වූ, වනයෙහි දුර පිහිටි සෙනසුන්, මනුෂ්‍යාපචාර විරහිත වඩාත් දුර සෙනසුන් සෙවින්” යැ යි මේ පිළිබඳ ව කරුණු කියනු වශෝච්ඡාදි වූ මහලු වූ ආචාර්ය ප්‍රාචාර්ය වූ පිරිවැජියන් ගේ මේ වචනය මා විසින් අසන ලද” යි පිරිවැජි කී ය.

“තස්ස ඉත නිග්‍රොධ විඤ්ඤාසා සතො මහලලකසා න එතදභොසි බුද්ධො සො භගවා බොධාය ධම්මං දෙසෙති, දන්තො සො භගවා දම්ථාය ධම්මං දෙසෙති, සන්තො සො භගවා සම්ථාය ධම්මං දෙසෙති, තිණ්ණො සො භගවා තරණාය ධම්මං දෙසෙති, පරිනිබ්බූතො සො භගවා පරිනිබ්බානාය ධම්මං දෙසෙති?”ති

බ්‍රහ්මවරියපරියොසාන-සවස්කිරියා

17 “එවං වුත්ත නිග්‍රොධො පරිබ්බාජනො භගවන්තං එතදවොච.
“අවට්ඨො මෙ භතෙන අවට්ඨමා යථා බාලං යථා මූලං යථා අකුසලං,
ස්වාභං එවං භගවන්තං අවට්ඨාසිං. තස්ස මෙ භතෙන භගවා අවට්ඨං
අවට්ඨයතො පටිගණ්ණාකු ආයන්තං සංවරායා”ති

“තස්ස ඤං නිග්‍රොධ අවට්ඨො අවට්ඨමා යථාබාලං යථා මූලං යථා
අකුසලං, යො මං ඤං එවං අවට්ඨාසි යතො ච ඛො ඤං නිග්‍රොධ අවට්ඨං
අවට්ඨයතො දිස්වා යථාධම්මං පටිකරොසි, තතෙන මයං පටිගණ්ණාමි, වුත්ති
භෙසා නිග්‍රොධ අරියස්ස චිතයෙ, යො අවට්ඨං අවට්ඨයතො දිස්වා යථාධම්මං
පටිකරොති, ආයන්තං සංවරං ආපජ්ජති අහං ඛො පන නිග්‍රොධ ජවං වදාමි
“එකු විඤ්ඤා පුරිසො අසයො අමායාපි උජ්ජාතිකො අභමනුසාසාමි,
අහං ධම්මං දෙසෙමි යථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානො යසාසාය කුල-
පුත්තා සමමදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුගතරං බ්‍රහ්මවරිය-
පරියොසානං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සඤ්ඤානා උපසම්පජ්ජ
විහරිස්සති සත්ත වස්සාති

තිට්ඨනතු නිග්‍රොධ සත්ත වස්සාති එකු විඤ්ඤා පුරිසො අසයො
අමායාපි උජ්ජාතිකො, අභමනුසාසාමි, අහං ධම්මං දෙසෙමි. යථානුසිට්ඨං
තථා පටිපජ්ජමානො යසාසාය කුලපුත්තා සමමදෙව අගාරස්මා අනගාරියං
පබ්බජන්ති, තදනුගතරං බ්‍රහ්මවරියපරියොසානං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං
අභිඤ්ඤා සඤ්ඤානා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සති ඡ වස්සාති -පෙ- පඤ්ච
වස්සාති -පෙ- වසාගාරි වස්සාති -පෙ- තිණ්ණ වස්සාති -පෙ- දෙව වස්සාති
-පෙ- එකං වස්සං

“නායග්‍රෝධයෙනි, ඒක වූ ම මහථ වූ ඒ නොපට, ‘ඒ හඟවත් තෙමේ සත්‍යාවබෝධය කෙළේ ම මෙරමාගේ සත්‍යාවබෝධය පිණිස දහම් දෙසයි, ඒ හඟවත් තෙමේ ඉන්ද්‍රියදමනයෙන් දන්න වූයේ ම අනුන්ගේ ඉන්ද්‍රිය දමනය පිණිස දහම් දෙසයි, ඒ හඟවත් තෙමේ ශාන්ත වූයේ ම අනුන්ගේ ශාන්තිය පිණිස දහම් දෙසයි, ඒ හඟවත් තෙමේ ඔසකරණය කෙළේ ම අනුන්ගේ ඔසකරණය පිණිස දහම් දෙසයි, ඒ භාග්‍යවත් තෙමේ කෙලෙස් පිරිනිවර්තන පිරිනිවර්තයේ ම අනුන්ගේ කෙලෙස් නිවනු පිණිස දහම් දෙසා’ යැ යි මේ සිත නො වී ද?” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළු සේක.

17. මෙසේ වදළු කළේ, නායග්‍රෝධ පිරිවැරී තෙම ‘වහන්ස, වරද තෙම යම්සේ බාලයකු, යම්සේ මුළුයකු, යම්සේ අදක්ෂයකු ඉක්මැයේ ද (මැඩගෙන යේ ද), එසේ ම වරද බාල වූ මුළු වූ අදක්ෂ වූ මා ඉක්මැ (මැඩගෙන) ගියේ ය. ඒ මම, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට එසේ කියෙමි. වහන්ස, මගේ මතු සංවරය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මගේ වරද වරද වශයෙන් පිළිගන්නා සේක් වා (වරද වශයෙන් පිළිගන්නා මට ක්ෂමාව දෙන සේක්වා)’ යි කී ය.

“එ බැවින් නායග්‍රෝධයෙනි, යම් බදු තෙපි මට එසේ කීහු ද වරද තෙම යම්සේ අනුචණ්ඩයකු, මුළුවූවකු, අදක්ෂයකු ඉක්ම යේ ද, එසේ ම නොප ද ඉක්මැ ගියේ ය නායග්‍රෝධයෙනි, යම් හෙයකින් තෙපි වරද වරද වශයෙන් දක, ධර්මය වූ පරිදි එයට පිළියම් කරවු ද, කොප කරන ඒ දෑ අපි පිළිගනිමු නායග්‍රෝධයෙනි, යමක් වරද වරද වශයෙන් දක, එයට ධර්මය වූ පරිදි පිළියම් කෙරේ ද, මත්තෙහි සංවරයට පැමිණේ ද, මෙය ආර්ය චිත්තයෙහි වැඩිමෙක. නායග්‍රෝධයෙනි, මම වූ කලී මෙසේ කියමි. ‘ඇති වරද නො සහොවන, නැති ගුණ නො පෙන්වන සුදු, සෘජු සවිභාවය ඇති, සිහි නුවණ ඇති පුරුෂ තෙමේ පැමිණේ වා. මම උපදෙස් දෙමි, මම දහම් දෙසමි. මගේ අනුශාසන පරිදි පිළිපදනේ, කුල පුත්තු යමක් පිණිස මැනැවින් ගිහි ගෙන් නික්ම පැවිදි බිම් වදිත් නම්, ඒ නිරුත්තර මාර්ග බ්‍රහ්මචර්යාවසානය (රහත් ඵලය) ගේ මෙ අත්බවහි ම සත් වසක් ඇතුළත, තෙමේ ම විශිෂ්ට ඥානයන් දන සාක්ෂාත් කොට, ලැබ වසන්නේ ය.

නායග්‍රෝධයෙනි, සත් වසක් කීවෙ වා. ඇති වරද නො සහොවන, නැති ගුණ නො පෙන්වන සුදු, සෘජු සවිභාවය ඇති, සිහි නුවණැති පුරුෂ තෙමේ පැමිණේ වා. මම උපදෙස් දෙමි, මම දහම් දෙසමි. මගේ අනුශාසන පරිදි පිළිපදනේ, යමක් පිණිස කුලපුත්තු මැනැවින් ගිහි ගෙන් නික්ම, පැවිදි බිම් වදිත් නම්, ඒ නිරුත්තර මාර්ග බ්‍රහ්මචර්යාවසානය (රහත් ඵලය) ගේ මෙ අත්බවහි ම සත් වසක් තුළ... පස් වසක් තුළ... සිවු වසක් තුළ .. තුන් වසක් තුළ... දෙ වසක් තුළ .. එක් වසක් තුළ තෙමේ ම වෙසෙයි ආවර්ණික දන පසක් කොට, ලැබ වසන්නේ ය.

දීඝනිකායො පාථිකවග්ගො

උද්ධරිකසුත්තං

තිට්ඨතු නිග්‍රොධ එකං වසං එතු වීඤ්ඤ පුරිසො අසයො අමායාවී
උජ්ජාතිකො අභවනුසාසාමී, අභං ධම්මං දෙසෙමී. යථානුසිට්ඨං තථා
පටිපජ්ජමානො යසසාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මි අනගාරියං
පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මවරියපරියොසානං දිට්ඨං ධම්මං සයං
අභිඤ්ඤ සච්ඡිකන්ධා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සති සත්ත මාසානි

තිට්ඨනතු නිග්‍රොධ සත්ත මාසානි -පෙ- ඡ මාසානි -පෙ- පඤ්ඤ
මාසානි -පෙ- -පෙ- වත්තාර මාසානි -පෙ- තිණි මාසානි -පෙ- දෙව
මාසානි -පෙ- එකමාසං -පෙ- අඛණ්ඩමාසං.

තිට්ඨතු නිග්‍රොධ අධිඨමායො එතු වීඤ්ඤ පුරිසො අසයො අමායාවී
උජ්ජාතිකො. අභවනුසාසාමී, අභං ධම්මං දෙසෙමී, යථානුසිට්ඨං තථා
පටිපජ්ජමානො යසසාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මි අනගාරියං
පබ්බජන්ති තදනුත්තරං බ්‍රහ්මවරියපරියොසානං දිට්ඨං ධම්මං සයං
අභිඤ්ඤ සච්ඡිකන්ධා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සති සත්තාහං .

පරිබ්බාජකානං පජ්ඣායනං

18. සියා ඛො පන තෙ නිග්‍රොධ ඵවමස්ස අනෙකවාසිකමානා නො
සමණො ගොතමො ඵවමාහා ති. න ඛො පනෙතං නිග්‍රොධ ඵවං දට්ඨංඛං,
යො ඵව තෙ ආචරියො සො ඵව තෙ ආචරියො හොතු

සියා ඛො පන තෙ නිග්‍රොධ ඵවමස්ස, උදෙසො නො වාවෙතුක්කාමො
සමණො ගොතමො ඵවමාහා ති. න ඛො පනෙතං නිග්‍රොධ ඵවං දට්ඨංඛං
යො ඵව තෙ උදෙසො, සො ඵව තෙ උදෙසො හොතු.

සියා ඛො පන තෙ නිග්‍රොධ ඵවමස්ස, ආජීවො නො වාවෙතුක්කාමො
සමණො ගොතමො ඵවමාහා ති. න ඛො පනෙතං නිග්‍රොධ ඵවං දට්ඨංඛං
සො ඵව තෙ ආජීවො සො ඵව තෙ ආජීවො හොතු.

දික්ඛණියේ පාචීක වර්ගය

නායග්‍රෝධයෙනි, එක් වසෙක් තිබේ වා. ශබ්ද නො වූ මායාවී නොවූ සෘජු ජාතික නුවණැති පුරුෂ තෙමේ පැමිණේ වා. මම අනුශාසන කරමි, මම දහම දෙසමි. මගේ අනුශාසන පරිදි පිළිපදනේ, යමක් සඳහා කුලපුත්තු මැනවින් ගිහි ගෙන් නික්මා පැවිදි බිම වදිත් නම්, ඒ නිරුත්තර මාර්ගමුත්තවර්ධයාවසානය (රහත් ඵලය) හේ මේ අත්ඛවිහි ම සත් මසක් තුළ තෙමේ ම වෙසෙසි නුවණින් දන පසක් කොට, ලැබ වසන්නේ ය.

නායග්‍රෝධයෙනි, සත් මසෙක් තිබේ වා. අශබ්ද වූ අමායාවී වූ සෘජු ජාතික වූ නුවණැති පුරුෂ තෙමේ පැමිණේ වා. මම අනුශාසන කරමි, මම දහම දෙසමි. මගේ අනුශාසන පරිදි පිළිපදනේ, යමක් සඳහා කුල-පුත්තු මැනවින් ගිහි ගෙන් නික්මා පැවිදි බිම වදිත් නම්, ඒ නිරුත්තර මාර්ගමුත්තවර්ධයාවසානය (රහත් ඵලය) හේ මේ අත්ඛවිහි ම ස මසක් තුළ... පස් මසක් තුළ සිවු මසක් තුළ තුන් මසක් තුළ. . දෙ මසක් තුළ . එක් මසක් තුළ අඩ මසක් තුළ තෙමේ ම වෙසෙසි නුවණින් දන පසක් කොට ලැබ වසන්නේ ය.

නායග්‍රෝධයෙනි, අඩ මසෙක් තිබේ වා. අශබ්ද වූ අමායාවී සෘජු ජාතික විඤ්ඤ පුරුෂ තෙමේ පැමිණේ වා. මම අනුශාසන කරමි, මම දහම දෙසමි. මා අනුශාසන කළ පරිදි පිළිපදනේ, යමක් පිණිස කුලපුත්තු මොනොවට ම ගිහි ගෙන් නික්මා පැවිදි බිම වදිත් ද, ඒ නිරුත්තර මාර්ගමුත්තවර්ධයාවසානය (රහත් ඛව) හේ මේ අත්ඛවිහි ම සතියක් තුළ තෙමේ ම වෙසෙසි නුවණින් දන පසක් කොට ලැබ වසන්නේ ය.

18 නායග්‍රෝධයෙනි, තමාගේ අතැවැස්සකු කැරගනු කැමැති වූ මහණ ගොයුම් තෙම මෙසේ කියේ දෝ හෝ ඔ තොපට මෙසේ සිතක් විය හැක්ක. නායග්‍රෝධයෙනි, මෙය එසේ නො දත යුතු. යමෙක් තොප ගේ ආචාර්ය වී ද, හේ ම තොප ගේ ආචාර්ය වේ වා.

නායග්‍රෝධයෙනි, 'මහණ ගොයුම්හු අප ගේ ධර්මතන්ත්‍රොද්ග්‍රහණයෙන් අප බැහැර කරනු රිසි වූ මෙසේ කියතැ ඔ තොපට මෙසේ සිතක් විය හැක්ක. නායග්‍රෝධයෙනි, මෙය එසේ නො ම දත යුතු. තොප ගේ යම් ධර්මතන්ත්‍ර ඉගැන්මෙක් වේ ද, එය ම තොප ගේ ඉගැන්ම වේ වා.

නායග්‍රෝධයෙනි, 'මහණ ගොයුම්හු අප ගේ ජීවිකාවෘත්තියෙන් අප බැහැර කරනු කැමැති ව මෙසේ කියතැ ඔ තොපට මෙසේ සිතක් විය හැක්ක. නායග්‍රෝධයෙනි, මෙය එසේ නො ම දත යුතු. තොපගේ යම් ජීවිකාවෘත්තියක් වේ ද එයම තොප ගේ ජීවිකාවෘත්තිය වේ වා.

සීයා බො පන තෙ නිග්‍රොධ ඵවමසා යෙ නො ධම්මා අකුසලා අකුසලසංඛාතා සාවරියකානං, තෙසු පතිට්ඨාපෙනුකාමො සමණො ගොතමො ඵවමාහා ති. න බො පනෙතං නිග්‍රොධ ඵවං දට්ඨබ්බං අකුසලා චෙව වො ධම්මා¹ භොනතු අකුසලසංඛාතා ටි සාවරියකානං.

සීයා බො පන තෙ නිග්‍රොධ ඵවමසා, යෙ නො ධම්මා කුසලා කුසල-සංඛාතා සාවරියකානං, තෙහි විචෙවෙනුකාමො සමණො ගොතමො ඵවමාහා ති. න බො පනෙතං නිග්‍රොධ ඵවං දට්ඨබ්බං, කුසලා චෙව වො ධම්මා භොනතු කුසලසංඛාතා ටි සාවරියකානං. ඉති ඛවාහං නිග්‍රොධ නෙව අනෙකවාසිකමානා ඵට්ඨං වද්දමි, නපි උද්දෙසා වාචෙකුකාමො ඵවං වද්දමි. නපි ආජිවා වාචෙකුකාමො ඵවං වද්දමි, නපි යෙ ටි වො ධම්මා² අකුසලා අකුසලසංඛාතා සාවරියකානං තෙසු පතිට්ඨාපෙනුකාමො ඵවං වද්දමි. නපි යෙ ටි වො ධම්මා කුසලා කුසල-සංඛාතා සාවරියකානං තෙහි විචෙවෙනුකාමො ඵවං වද්දමි. සන්ති ටි බො නිග්‍රොධ අකුසලා ධම්මා අප්පභිණං සංකිලෙසිකා පොනොහවිකා³ සදරා⁴ දුක්ඛවිපාකා ආයතිං ජාතිජරාමරණියා, යෙසාහං පහානාය ධම්මං දෙසෙමි යථා පටිපත්තානං වො සංකිලෙසිකා ධම්මා පභිධිසානති, වොද්දනියා ධම්මා අභිවිච්ඡිසානති, පඤ්ඤපාරිසුරිං චෙට්ඨප්පලකතඤ්ච දිට්ඨෙව-ධම්මෙ'සයං අභිඤ්ඤා සඤ්ඤාකථා උපසම්පජ්ජ විහරිසාමා''ති.

19. “ඵවං චුක්ඛෙ තෙ පරිබ්බාජකා තුණ්හිභුතා මඬිකුභුතා පත්තකඛ්ඤා අධොමුඛා පජ්ඣායනා අපපට්ඨාණා නිසිදිංසු, යථා තං මාරෙන පරිසුට්ඨිතවිතතා අථ බො හගවතො ඵතද්දොසි සබ්බෙ පි මෙ මොස-පුරිසා චුට්ඨා පාපිමනා, යනු හි නාම ඵකසංපි න ඵවං හවිසාති “හන්ද මයං අඤ්ඤාණං මපි සමණෙ ගොතමෙ ඩුභ්මචරියං වරාම, කිං කරිසාති සත්තානො''ති

අථ බො හගවා උදුම්බරිකාය පරිබ්බාජකාරාමෙ සීහගාදං නදිභවා, වෙහාසං අබ්භුග්ගානථා, ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ පච්චුට්ඨාසි⁵ සන්ධානො පන හහපති තාවදෙව රාජගහං පාවිසි ති.

උදුම්බරිකසුත්තං නිට්ඨිතං දුතියං (25)

1. වො නෙ ධම්මා (ෆෆ)
2. න පි යෙ නෙ ධම්මා (සා)
3. පොනොහවිකා (මජ්)
4. සදරා (ෆෆ කම), සදරා, (සා)
5. පච්චුට්ඨාසි, (මජ්)

නායග්‍රෝධයෙනි, 'අකුසල් කොටසට අයත් කොට ඇදුරා සහිත අප විසින් කියන ලද අකුසල් වූ යම් ධර්ම කෙනෙක් වෙත් නම්, එහි අප පිහිටුවනු කැමැති ව, මහණ ගොයුම්හු මෙසේ කිය තැ' යි තොපට මෙසේ සිතක් වියැ හැක්ක. නායග්‍රෝධයෙනි, මෙය එසේ නො ම දන යුතු. ඇදුරා සහිත තොප විසින් අකුසල් කොටසට අයත් යැ යි කියන ලද අකුසල් වූ ඒ ධර්මයෝ එසේ ම වෙත් වා.

නායග්‍රෝධයෙනි, 'කුසල් කොටසට අයත් කොට ඇදුරා සහිත අප විසින් කියන ලද යම් කුසල් දහම් කෙනෙක් වෙත් නම්, එයින් අප බැහැර කරනු කැමැති වැ මහණ ගොයුම්හු මෙසේ කිය තැ' යි මෙසේ සිතක් තොපට විය හැක්ක. නායග්‍රෝධයෙනි, මෙය එසේ නො ම දන යුතු. ඇදුරා සහිත තොපගේ කුසලසංඛ්‍යාත වූ ඒ කුසල් දහම්හු එසේ ම වෙත් වා. නායග්‍රෝධයෙනි, අතැවැසි කැරැගනු කැමැත්තෙන් මෙසේ නො ම කියමි. තොප ගේ ඉගැන්මෙන් බැහැර කරනු කැමැති ව මෙසේ නො ද කියමි. තොපගේ ජීවිකාවෘත්තියෙන් බැහැර කරනු කැමැති ව මෙසේ නො ද කියමි. ඇදුරා සහිත තොප අකුසල් යැ යි අකුසල් කොටසට ඇතුළත් යැ යි සලකන ලද දහම් හි තොප පිහිටුවනු කැමැති ව මෙසේ නො ද කියමි. ඇදුරා සහිත තොප කුසල් යැ යි කුසල් කොටසට අයත් යැ යි පිළිගත් දහම් කෙරෙන් තොප බැහැර කරනු කැමැති ව මෙසේ නො ද කියමි. නායග්‍රෝධයෙනි, යම් කෙනෙකුන් ගේ ප්‍රභාණය පිණිස මම් දහම් දෙසම් ද, සිත් සතන් කෙලෙසන, පුනර්භවය පිණිස පටන්නා, කෙලෙස් පෙළුම් සහිත වූ, දුක් විපාක ගෙන දෙන, මතු ජාතිපරාමරණයට ප්‍රත්‍යය වූ (තොප සිත්සත්තාහි) අප්‍රභිණ වූ ඒ අකුසල ධර්ම කෙනෙක් ඇත් ම ය. යම් සේ පිළිපත් තොපගේ ඒ සිත් කෙලෙසන සංඛ්‍යාවයෝ ප්‍රභිණ වන්නාහු ද, සිත් සතන් පිරිසිදු කරන ධර්මයෝ තොප සිත් සතන්හි වැඩෙන්නාහු ද, මාර්ගප්‍රඥාවගේ පරිපූරණකයක් එල ප්‍රඥාවගේ විපූරණයක් මේ අත්බවිනි ම තුමු ම වෙසෙසි නුවණින් දන පසක් කොට ලැබ වසවු ද, එසේ වනු පිණිස මම් දහම් දෙසමි."

19. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළ කල්හි, මාරයා විසින් මඩනා ලද සිතැත්තාහු යම් සේ ද, එසේ ඒ පිරිවැරියෝ නිහඬ ව, තෙද නැති ව, කර බා ගත්තෝ වැ, බීමට හෙලු මුහුණු ඇති ව, සිතිවිලි සිතන්නාහු වැටහෙන නුවණ නැතියෝ ව හුන්හ. එ කලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට, 'එසේ. නම් අපි දැනගනු පිණිස නුමුදු මහණ ගොයුම් කෙරෙහි බලසර කරමු' යි 'සත්' දින අපට කවර අපහසුවක් කරන්නේ ද' යි මෙසේ සිතෙක් යම් ඒ පිරිවැරියන් අතුරෙහි එකකුට ද නො වන්නේද, එ පමණට ම මේ සියලු ම භික්ෂු පුරුෂයෝ පාපි වූ මරහු විසින් ස්පර්ශ කරන ලදහ' යි මේ සිත විය.

ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උද්ධරිකාවගේ පිරිවැරි අරමු මෙසේ පරවාදවේදක සංවාද සමුත්පාදක අභිත නාදය පවත්වා, අහස් නැඟ, ගිවුකුළු පව්වෙහි පිහිටි සේක. සන්ධ්‍යාන ගෘහපති එ කෙනෙහි ම රජගහ පුරයට පිවිසියේ ය.

දෙවෙනි උද්ධරික සිහනාද සූත්‍රය නිමිසේ ය. (25)

චක්කවත්තිසූතං

1 එවං මෙ සුතං.

එකං සමයං හගචා මගධෙසු විහරති මාතුලායං තත්‍ර ඛො හගචා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවො'ති 'හදනෙත'ති තෙ භික්ඛු හගචනො පච්චසෙසාසු හගචා 'එතදවොච

අත්තදීපා භික්ඛවෙ විහරථ අත්තසරණං අනාඤ්ඤසරණං, ධම්මදීපා ධම්මසරණං අනාඤ්ඤසරණං කථංඤච පන භික්ඛව භික්ඛු අත්තදීපො විහරති අත්තසරණං අනාඤ්ඤසරණං, ධම්මදීපො ධම්මසරණං අනාඤ්ඤසරණං?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කෘයෙ කායානුපසි විහරති, ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං වෙදනාසු වෙදනාපසි -පෙ- විනෙත විතානුපසි, -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසි විහරති ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අත්තදීපො විහරති අත්තසරණං අනාඤ්ඤසරණං, ධම්මදීපො ධම්මසරණං අනාඤ්ඤසරණං

ගොචරෙ භික්ඛවෙ චරථ සකෙ පෙතතිකෙ වීසයෙ ගොචරෙ භික්ඛවෙ චරතං සකෙ පෙතතිකෙ වීසයෙ න ලච්ඡති මාරො ඔතාරං, න ලච්ඡති මාරො ආරම්භං කුසලානං භික්ඛවෙ ධම්මානං සමාදානහෙතු එවමීදං පුඤ්ඤං පච්චිතිති

වක්‍රවර්ති සිංහනාද සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මගධ රට මාතුලා නුවර වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි' යි භික්ෂූන් ඇමැතු සේක. 'පින්වතුන් වහන්සැ' යි ඒ භික්ෂූහු ඔබට පිළිවදන් දුන්හ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ මතු දක්වෙන ධර්මය වදළ සේක.

මහණෙනි, ආත්මය හෙවත් ලොවී ලොවතුරා දහම් ද්විප කොට ඇත්තෝ වූ, ආත්මය ශරණ කොට ඇත්තෝ වූ, අන් සරණයක් අපේක්ෂා නො කරන්නෝ වූ, ධර්මය ද්විප කොටැත්තෝ වූ, ධර්මය ශරණ කොටැත්තෝ වූ, අන් සරණයක් නැත්තෝ වූ වසවු මහණෙනි, මහණ තෙම කෙසේ නම් ආත්මය ද්විප කොටැති ව, ආත්මය ශරණ කොටැති වූ, අනන්‍ය ශරණ වූ, ධර්මය ද්විප කොටැති වූ, ධර්මය ශරණ කොටැති වූ අනන්‍ය ශරණ වූ වෙසේ ද? යත්.

මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ කයෙහි කායානුපස්සි වූ (කය අනුව බලන්නෙක් වූ), කෙලෙස් තවන වැර ඇති වූ, නුවණින් දන්නේ, එළඹූ සිටි සිහි ඇත්තේ, ලොවෙහි (කයෙහි) අභිධ්‍යාවක් දෙමනසක් බැහැර කොට වෙසෙයි වේදනාවන්හි වේදනානුපස්සි වූ .. සිතෙහි චිත්තානුපස්සි වූ. ධර්මයන්හි (සංඥ සංස්කාරයන්හි) ධම්මානුපස්සි වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වූ, නුවණින් දන්නේ, එළඹූ සිටි සිහිඇත්තේ, ලොවෙහි (සංඥ සංස්කාර ස්කන්ධයන්හි) අභිධ්‍යාව ද දෙමනස ද බැහැර කොට වෙසෙයි මහණෙනි, මෙසේ ම මහණ තෙම ආත්මද්විප වූ ආත්ම ශරණ වූ අනන්‍ය ශරණ වූ ධර්මද්විප වූ ධර්ම ශරණ වූ අනන්‍ය ශරණ වූ වෙසෙයි.

මහණෙනි, තමන් සතු වූ, පියා ගෙන් තමනට උරුම වූ පැළිණි හැසිරීමට හිසි පෙදෙසෙහි හැසිරෙවු. පියා ගෙන් උරුම ව ආ හැසිරීමට හිසි පෙදෙසෙහි හැසිරෙන්නවුන්ගේ සිදුරක් මාර තෙමේ නො දකින්නේ ය, අරමුණක් මාර තෙමේ නො ලබන්නේ ය. මහණෙනි, කුශල ධර්ම සමාදන් කොට ගෙන පවත්නා හෙයින් මෙසේ මේ පින් වැඩෙයි.

2. භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ රාජා දළහනෙමි නාම අභොසි වකකවතති ධම්මිකො රාජා වාතුරතෙතා විජිතාවි ජනපදඤාචරියසංකෙතා සත්තරත්තසමනනාගතො. තස්සිමානි සත්තරත්තනානි අභෙසුං, සෙයාරිදං වකකරත්තං හස්සිරත්තං අසාරත්තං ඉඤ්ඤරත්තං ඉස්සිරත්තං ගහපතිරත්තං පටිනායකරත්තමෙව සත්තමං. පරොසහසං ඛො පනස්ස පුත්තා අභෙසුං සුරා වීරඤ්ඤා පරසෙතපමඤ්ඤා සො ඉමං පඨවිං සාගරපරියන්තං අදඤ්ඤාන අසඤ්ඤාන ධම්මෙතා¹ අභිවිජ්ජා අජ්ඣාචසි. අප් ඛො භික්ඛවෙ රාජා දළහනෙමි බහුන්තං වසානං බහුන්තං වසසත්තානං බහුන්තං වසසහසත්තානං අවචයෙන අඤ්ඤාතරං පුරිසං. ආමනෙතස්සි “යද්ධං අමොහා පුරිස ප්‍රසංසයාසි දිබ්බං වකකරත්තං ඔසකකිත්තං, යානා වුත්තං, අප් මෙ ආරොචෙයාසි”ති. ‘එවං දෙවා’ති ඛො භික්ඛවෙ සො පුරිසො රඤ්ඤා දළහනෙමිසං පට්ටසෙසාසි. අද්දසා ඛො භික්ඛවෙ සො පුරිසො බහුන්තං වසානං බහුන්තං වසසත්තානං බහුන්තං වසසහසත්තානං අවචයෙන දිබ්බං වකකරත්තං ඔසකකිත්තං, යානා වුත්තං. දිස්වාන යෙන රාජා දළහනෙමි තෙනුපසංකමි, උපසංකමිත්තො රාජානං දළහනෙමි. එතදචොච. යගෙස දෙව ජානෙයාසි දිබ්බං මෙ වකකරත්තං ඔසකකිත්තං යානා වුත්තති.

3. අප් ඛො භික්ඛවෙ රාජා දළහනෙමි ජෙට්ඨපුත්තං කුමාරං. ආමනෙතස්සි² එතදචොච. දිබ්බං කිප් මෙ තාත කුමාර වකකරත්තං ඔසකකිත්තං, යානා වුත්තං. සුත්තං ඛො පන මෙතං. ‘යසං රඤ්ඤා වකකවතතිසං දිබ්බං වකකරත්තං ඔසකකිත්තං, යානා වචති, න’දති මතන රඤ්ඤා වීරං ජිවිතඤ්ඤා භොති’ති. භුත්තා ඛො පන මෙ මානුසිකා කාමා, සමයො’දති මෙ දිබ්බකාමෙ පරියෙසිත්තුං. එති ත්ථ තාත කුමාර ඉමං සමුද්දපරියන්තං පඨවිං පටිපජ්ජ. අහං පන කෙසමස්සං ඔභාරෙත්වා, කාසායානි වස්ථානි අච්ඡාදෙත්වා, අභාරස්වා අනභාරියං පබ්බජිසාමි”ති. අප් ඛො භික්ඛවෙ රාජා දළහනෙමි ජෙට්ඨපුත්තං කුමාරං. සාධුකං රජෙජ්ජ සමනුසාසිත්වා, කෙසමස්සං ඔභාරෙත්වා, කාසායානි වස්ථානි අච්ඡාදෙත්වා, අභාරස්වා අනභාරියං පබ්බජි.

1 ධම්මික සමෙත (තා කම)

2 ආමනතාප්‍රස්වා (මඡසං)

2. මහණෙනි, පෙර වුවක් කියමි. පෙර දැනුම වූ දැනුමින් රජය කරවන්නා වූ, සතර මහ සඳුරුහිමි කොටැති (සිවු මහ දිවයින වූ) මුළු පොළොවට අධිපති වූ, සියලු සතුරන් දිනූ, (කිසිවකු විසිනුත් සොලොවා-ලියා නො හැකි බැවින්) දනවුහි සරීර බවට පැමිණි, සත් රුවනින් සමන්විත දළභනෙමි නම් වූ සක්විති රජෙක් විය. චක්‍රරත්නය හස්ති-රත්නය අභිරත්නය මණිරත්නය ස්ත්‍රී රත්නය ගෘහපතිරත්නය සත්වැහි පරිනාශකරත්නය ම යැයි ඔහුට මේ සත් රුවන් කෙනෙක් දුහ. බාහ සුලු නොවූ, මුර්තිමත් වීර්යය බදු ගරීර ඇති, පර සෙන් මඩිනු සමත් වූ, දහසකට වැඩි පුත්‍ර කෙනෙක් ඔහුට වූහ. ඒ සක්විති තෙම සයුරනිමි මෙ මහ පොළොව දිවුම්මින් තොරවැ දවියෙන් තොර වැ, දැනුමෙන් සෙමෙන් දිනා අධිපති වැ විසි ය. මහණෙනි, ඒ කල්හි දළභනෙමි රජ තෙමෙ හදුරුදු බොහෝ ගණනක, හදුරුදු සිය ගණනෙක, හදුරුදු දහස් ගණනෙක ඇවැමෙන් එක්තරා මිනිසකු බණවා, 'එම්බා දුරුණය, යම් විටෙක තෝ දෙව සක්විති රුවන තුබූ තැනින් ඉවත් වැ සිටියා, තුබූ තැනින් පහ වැ සිටියා දුටුයෙහි වී නම්, ඒ විටැ මට දන්වව යි කී ය. මහණෙනි, ඒ පුරිස් තෙමෙ 'එසේ ය දෙවියන් වහන්සැ' යි ම දළභනෙමි රජු බස් මුදුනින් පිළිගත. මහණෙනි, හේ දුරිස් තෙම බොහෝ හදුරුදු ගණනක, බොහෝ හදුරුදු සිය ගණනෙක, බොහෝ හදුරුදු දහස් ගණනෙක ඇවැමෙන් දෙව සක්වරුවන තුබූ තැනින් ඉවත් වූවා, පහ වැ සිටියා දිවි ය. දැක, දළභනෙමි රජු කරා එළඹියේ ය. එළඹ ඔහුට, 'දෙවියන් වහන්ස, දැනැ ගන්න. ඔබ ගේ දෙව සක්වරුවන ඉවත් විය, තුබූ තැනින් පහ වියැ' යි සැල කෙළේ ය.

3. මහණෙනි, ඒ විටැ දළභනෙමි රජ තෙම දෙටුපුත් කුමරු කැඳවා, 'දරුව, මෑත දෙව සක්වරුවන ඉවත් වී ල, තුබූ තැනින් පහ වී ල. 'යට සක්විති රජෙක් හේ දෙව සක්වරුවන ඉවත් වෙ ද, තුබූ තැනින් පහ වෙ ද, දන් ඒ රජු විසින් බොහෝ කල් ජිවත් විය හැකි නො වේ' යන මෙය මා විසින් අයන ලදි. මිනිසුන් විසින් චින්දා හැකි කාමයෝ මා විසින් විදුනා ලදහ. දන් මට දිව්‍ය කාම සටපත් සොයන්නට කල් පැමිණියේ වෙයි. දරුව, කුමාරය, මෙහි එව. මෙ මුහුදුහිම පොළොව තෝ අනුභව කරව. මම වනාහි කෙහෙ රවුලු බහවා, කසා වත් හැඳ, ගිහි ගෙයින් පැවිදි බිමට වදනෙමි' යි මෙ බස් පැවැසි ය. මහණෙනි, ඉක්බිති දළභනෙමි සක්විති තෙමෙ දෙටුපුත් කුමර හට මොනොවට රජයෙහි අනුපාසැ (මෙසේ රජය කරව යි අනුශාසන කොට), කෙහෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ, ගිහිගෙන් හික්ම පැවිදි බිම වන.

සත්තාභපබ්බජිතෙ ඛො පන භික්ඛවෙ රාජිසිමහි දිබ්බං වකකරතනං අනතරධායි

අථ ඛො භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතරො පුරිසො යෙන රාජා ඛතති යො මුද්ධාභිසිනෙතා¹ තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා රාජානං ඛතතියං මුද්ධාභිසිනං එතදවොච යගෙස දෙව ජානෙය්‍යායි දිබ්බං වකකරතනං අනතරභිතනනි. අථ ඛො භික්ඛවෙ රාජා ඛතති යො මුද්ධාභිසිනෙතාදිබ්බං වකකරතනෙ අනතරභිතනෙ අනතමනො අභොසි. අනතමනානඤ්ඤා පටිසංවෙදෙසි සො යෙන රාජිසි තෙනුපසඤ්ඤාමි උපසඤ්ඤාමිත්වා රාජිසිං එතදවොච යගෙස දෙව ජානෙය්‍යායි දිබ්බං වකකරතනං අනතරභිතනනි. එවං වුක්ඛෙ භික්ඛවෙ රාජිසි රාජානං ඛතතියං මුද්ධාභිසිනං එතදවොච 'මා ඛො නං තාන දිබ්බං වකකරතනෙ අනතරභිතනෙ අනතමනො අභොසි, මා අනතමනානඤ්ඤා පටිසංවෙදෙසි න හි තෙ තාන දිබ්බං වකකරතනං පෙතතිකං දයජ්ජං, ඉඛං නං තාන අරියෙ වකකවනතිවක්ඛෙ වකාහි. යානං ඛො පනෙතං විජජති යතෙත අරියෙ වකකවනතිවක්ඛෙ වකමානසං තද්දුපොසපථ පණ්ණරසෙ සිසං නභාතසං² උපොසථිකසං උපරිපාසාදවරගතසං දිබ්බං වකකරතනං පාතු භවිසාති සහසාරං සනෙමිකං සනාහිකං සබ්බකාරපරිපූර'නති

4. “කතමං පන තංදෙව අරියං වකකවනතිවක්ඛනනි”?

“තෙන හි නං තාන ධම්මං යෙව තිස්සාය ධම්මං සකකරොතෙතා ධම්මං ගරුකරොතෙතා³ ධම්මං මානෙතෙතා ධම්මං පූජෙතෙතා ධම්මං අපවායමානො, ධම්මඥාපො ධම්මකෙතු ධම්මාධිපතෙය්‍යො ධම්මිකං රක්ඛාචරණගුත්තිං සංවිදහස්ස අනෙතාජනාමිං.

ධම්මං යෙව තිස්සාය -පෙ-

බලකායසමිං ධම්මං යෙව තිස්සාය ඛතතියෙසු අනුසුතෙතසු⁴.

1 මුද්ධාභිසිනෙතා (සං: PTS)

2 සිසං නභාතසං (PTS), සිසනභාතසං (සං:)

3 ගරු කරොතෙතා (මජ්ඣං)

4 අනුසුතෙතසු (මජ්ඣං)

මහණෙනි, ඒ රාජර්ෂිහු පැවිදි වූ සත් දවස් ගියකලා දෙව සක්ඛවන අතුරුදහන් විය. මහණෙනි, එ කල්හි එක්තරා මිනිසෙක් මුදුනා ලත් අභිෂේක ඇති එ රජු කරා එළැඹියේ ය. එළැඹ, මුර්ධාභිෂේක වූ එ රජහට, ‘දේවයිනි, දැන ගන්න, දෙව සක්ඛවන අතුරුදහන් වී යැ’ යි සැළ කෙළේ ය. මහණෙනි, ඉක්බිති මුර්ධාභිෂේක ඒ ක්ෂත්‍රීය රාජ තෙම දෙව සක්ඛවන අතුරුදහන් වූ කලා නො සතුටු සිතැති විය. නො සතුටු සිතැති බව ද දැන්වී ය. හේ රාජර්ෂිහු කරා එළැඹියේ ය. එළැඹ ඔහුට ‘දේවයිනි, දෙව සක්ඛවන අතුරුදහන් වී යැ’ යි සැළ කෙළේ ය. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි රාජර්ෂි තෙමෙ මුර්ධාභිෂේක ඒ කැත් රජුහට දරුව, දෙව සක්ඛවන අතුරුදහන් වූ කල්හි නො සතුටු නො වව, නොසතුටු බව නො පළ කරව, දෙව සක්ඛවන තව පියාගෙන් ලැබෙන දැවැද්දෙක් නො වෙ, ‘දරුව, දැන් තෝ අරි (නිදෙස්) සක්ඛිති වත් පුරව, අරි (නිදෙස්) සක්ඛිති වත් පුරන, ඒ පණ්ණස් පොතෝ දිනැ හිස යෝද නා, පෙහෙවස් සමාදන් කොට ගෙන, පහයැ මතු මාළුට පැමිණ ඉන්නා තාහට දහසක් දඩ ඇති නිව්වළලු සහිත, නැබ සහිත, හැම අඳුරින්ම පිරිපුන් දෙව සක්ඛවන පහළ වන්නේ ය යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කාරණය විදාමාන යැ’ යි කී ය.

4. “දේවයිනි, ඒ අරි (නිදෙස්) සක්ඛිති වන කවර යැ?” යි රජ පූච්චන.

“දරුව එසේ නම්, (දශ කුශලකම් පට) ධර්මය ම ඇසුරු කොට, (දශ කුශලකම් පට) ධර්මයට ම සත්කාර කරමින්, (දශ කුශලකම් පට) ධර්මයට ම ගරු කරමින්, (දශ කුශලකම් පට) ධර්මයට ම බුහුමන් කරමින්, (දශ කුශලකම් පට) ධර්මය ම පුදමින්, (දශ කුශලකම් පට) ධර්මයට ම යටත් පැවැත්ම දක්වමින්; (දශ කුශලකම් පට) ධර්මය ම ධර්මස්ස සේ පෙරටු කැරැගත්තෙක් වූ, (දශ කුශලකම් පට) ධර්මය ම කුන්තස්ස සේ ඔසොවා ගත්තෙක් වූ (දශ කුශලකම් පට) ධර්මය ම ආධිපත්‍යය කොට ඇත්තෙක් වූ, (හැම ක්‍රියාවක් දශ කුශලකම් පට වශයෙන් ම කරන්නෙක් වූ), (පුත්‍රදරාදී) අන්තෝප්පාදා කෙරෙහි ධාර්මික වූ රක්ෂාවරණඥත්වය සංවිධාන කරව.

ධර්මය ම ඇසුරු කොට බලසෙන් කෙරෙහි ධාර්මික වූ රක්ෂාවරණඥත්වය සංවිධානය කරව

ධර්මය ම ඇසුරු කොට යටත් වූ අනුයුක්ත ක්ෂත්‍රීයයන් කෙරෙහි ද ධාර්මික වූ රක්ෂාවරණඥත්වය සංවිධාන කරව.

ධම්මංයෙව නිසසාය -පෙ- බ්‍රාහ්මණගහපතීකෙසු,

ධම්මංයෙව නිසසාය -පෙ- නෙගමජානපදෙසු,

ධම්මංයෙව නිසසාය සමණ්‍යාහුමනෙසු,

ධම්මංයෙව නිසසාය -පෙ- මිගපක්ඛිසු

මා ව තෙ තාන විජිතෙ අධම්මකාරො පවත්තිත්ථ

යෙ ව තෙ තාන විජිතෙ අධනා අසසු, තෙසංඤ්ඤා ධනම්නුප්පදෙය්‍යාසී¹.

යෙ ව තෙ තාන විජිතෙ සමණ්‍යාහුමණා මදපපමාද පටිච්චරතා ඛණ්ණිසොරොච භිජිට්ඨා එකමත්තානං දමෙත්ති, එකමත්තානං සමෙත්ති, එකමත්තානං පරිනිබ්බාපෙත්ති. තෙ කාලොන කාලං උප්පෙක්ඛමිත්වා පරිපු-
චෙජ්ජය්‍යාසි පරිපෙඤ්ඤය්‍යාසි: කිං භවන්ත කුසලං, කිං අකුසලං, කිං සාවජ්ජං, කිං අනවජ්ජං, කිං සෙවිතඛං, කිං න සෙවිතඛං, කිං මෙ කරියමානං දීඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛාය අසස, කිං වා පන මෙ කරියමානං දීඝරත්තං භිතාය සුඛාය අසසා?''ති. තෙසං සුත්වා යං අකුසලං තං අභිනිවචෙජ්ජය්‍යාසි, යං කුසලං තං සමාදය වතෙතය්‍යාසි.

ඉදං ඛො තාන අරියං චක්ඛවත්තිවත්ත''න්ති.

“එවං දෙවා”ති ඛො භික්ඛවෙ රාජා ඛත්තියො මුද්ධාභිසිත්තො රාජිසිසා පටිසසුත්වා අරියො චක්ඛවත්තිවත්තෙ² වත්ති. තස්ස අරියො චක්ඛවත්තිවත්තෙ වත්තමානස්ස තද්දුපොසොථ පණ්ණරොසෙ සීයං නභාතස්ස උපොසට්ඨස්ස උපරිපාසාදවරග්ගස්ස දිඛං චක්ඛරත්තං පාතුරොහොසි සහස්සාරං සනෙමිකං සනාහිකං සබ්බාකාරපරිපූරං. දිස්වාන රඤ්ඤා ඛත්තියස්ස මුද්ධාභිසිත්තස්ස එතදොහොසි සුතං ඛො පන මෙතං යස්ස රඤ්ඤා ඛත්තියස්ස මුද්ධාභිසිත්තස්ස තද්දුපොසොථ පණ්ණරොසෙ සීයං නභාතස්ස උපොසට්ඨස්ස උපරිපාසාදවරග්ගස්ස දිඛං චක්ඛරත්තං පාතු හවති.

1. ධනම්නුප්පදෙජ්ජය්‍යාසි (සායා PTS)

2. අරියං චක්ඛවත්තිවත්තං (කම)

ධම්ම ම ඇසුරු කොට බමුණන් කෙරෙහි ද ගෑහැවියන් කෙරෙහි ද ධාර්මික වූ රක්ෂාවරණගුප්තිය සංවිධාන කරව.

ධම්ම ම ඇසුරු කොට නියමගජවැසි දන්දුවැසි ජනයා කෙරෙහි ද ධාර්මික වූ රක්ෂාවරණගුප්තිය සංවිධාන කරව.

ධම්ම ම ඇසුරු කොට මහණුන් කෙරෙහි ද (බාහිර පාසි) බමුණන් කෙරෙහි ද ධාර්මික වූ රක්ෂාවරණගුප්තිය සංවිධාන කරව.

ධම්ම ම ඇසුරු කොට මාගපක්ෂීන් කෙරෙහි ද ධාර්මික වූ රක්ෂාවරණගුප්තිය සංවිධාන කරව

දරුව, තඟේ රටෙහි අධම්මිකයා නොපවත්නා ලෙසට කටයුතු සලසව

දරුව, තා රටෙහි යම් කෙනෙක් ධනය නැත්තාහු ද, ඔවුන්ට ධනය දෙව

දරුව, තා රටෙහි යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් මදයෙන් හා ප්‍රමාදයෙන් වැළැක්කාහු, ක්ෂාන්තිමයෙහි ද සෞරතයෙහි ද (කායික වාචසික සුවර්තයෙහි ද) පිහිටියාහු එක ම තම සිත දමනය කෙරෙත් ද, ඒක ම තම සිත සංචිදුවත් ද, එක ම තම සිත පිරිහිවත් ද, ඔවුන් කරා කලින් කලා එළඹ, “වගන්ස, කුසල් කවර යැ? අකුසල් කවර යැ? වරද කවර යැ? ණ්වරද කවර යැ? සෙවියැ යුත්ත කවර යැ? නොසෙවියැ යුත්ත කවර යැ? මා කරන කීමෙක් නම් බොහෝ කලක් අවැඩ පිණිස දුක් පිණිස පවත්නේ ද? මා කරන කීමෙක් හෝ බොහෝ කලක් වැඩ පිණිස සුව පිණිස පවත්නේ ද?” යි නැවත නැවත විචාරව පුන පුනා ප්‍රශ්න කරව ඔවුන් කී බස් අයා යමෙක් අකුසල් වේ ද, එය බැහැර කරව යමෙක් කුසල් වේ ද, එය සමාදන් කොට ගෙන පවතු. දරුව, මේ අරි සක්චිතිවන නම් වේ” යැ යි රාජර්ෂි කී ය.

“එසේ යැ දේවයිනි” යි කියා ම, මහණෙනි, මුදුනැ අබ්බෙසස් ලත් ඒ කැත් රජ රාජර්ෂිහට පිළිවදන් දී අරි සක්චිති වනෙහි පැවැත්තේ ය අරි සක්චිති වන්නි පවත්නා, ඒ පසොළාස්වක් පුණු පොයෝද හිස යෝද නා, සමාදන් කොට ගත් පෙහෙවස් ඇති වැ, පහසැ මතු උගල් තලයට නැගැවූ ඔහුට දහසක් අර ඇති, නිම්වලලු සහිත, නැබ සහිත, හැම අයුරින් පිරිපුන් දෙව සක්රැවන පහළ විය.

සහසාරං සනෙමික සනාහිකං සබ්බාකාරපරිපූරං, යො හොති රාජා වකකවත්ති. අසං නුබො අහං රාජා වකකවත්ති''ති.

5. අථ ඛො හිසබ්බෙව රාජා බත්ති යො මුද්ධාහිසිනො උට්ඨායාසනා, එකංසං උත්තරාසබ්බං කරිතො වාමෙන හඤ්ඤා හිසාරං ගණෙය්වා දකඛ්ණෙන හඤ්ඤා වකකරතනං අබ්භිකකිරි, 'පවත්තං හවං වකකරතනං, අභිවිජ්ජනං හවං වකකරතන'න්ති. අථ ඛො තං හිසබ්බෙව වකකරතනං පුරුජිමං. දිසං පවත්ති, අනිදෙව රාජා වකකවත්ති සද්ධිං චතුරධග්ගිනියා සෙත්තාය. යස්මිං ඛො පන හිසබ්බෙව පදෙසෙ වකකරතනං පතිට්ඨාසී, තස්මිං රාජා වකකවත්ති වාසං උපගඤ්ඤි සද්ධිං චතුරධග්ගිනියා සෙත්තාය යෙ ඛො පන හිසබ්බෙව පුරුජිමාය දිසාය පටිරාජානො, තෙ රාජානං වකකවත්ති උපසම්පාදිතො එවමාහංසු එහි ඛො මහාරාජ, ස්වාගතං තෙ මහාරාජ සකන්තං මහාරාජ, අනුසාස මහාරාජා'ති.

රාජා වකකවත්ති එවමාහ

පාණො නහන්තබ්බො අදිත්තං නාදතබ්බං කාමෙසු මිච්ඡා න වරිතබ්බො මුසා න භාසිතබ්බො. මජ්ජං න පාතබ්බං. යථං භුක්තඤ්ඤා භුක්ඤ්ජා'ති

යෙ ඛො පන හිසබ්බෙව පුරුජිමාය දිසාය පටිරාජානො තෙ රජෙඤ්ඤා වකකවත්තිසං අනුයුක්තා අහෙසු.

අථ ඛො තං හිසබ්බෙව වකකරතනං පුරුජිමං සමුද්දං අප්පෙකාගාහිතො පච්චුත්තරිතො දකඛ්ණං දිසං පවත්ති -පෙ- අනුයුක්තා අහෙසු.

අථ ඛො තං හිසබ්බෙව වකකරතනං දකඛ්ණං සමුද්දං අප්පෙකාගාහිතො පච්චුත්තරිතො පච්ඡිමං දිසං පවත්ති, අනිදෙව රාජා වකකවත්ති සද්ධිං චතුරධග්ගිනියා සෙත්තාය. යස්මිං ඛො පන හිසබ්බෙව පදෙසෙ දිබ්බං වකකරතනං පතිට්ඨාසී, තස්මිං රාජා වකකවත්ති වාසං උපගඤ්ඤි සද්ධිං චතුරධග්ගිනියා සෙත්තාය යෙ ඛො පන හිසබ්බෙව පච්ඡිමාය දිසාය පටිරාජානො, තෙ රාජානං වකකවත්ති උපසම්පාදිතො එවමාහංසු එහි ඛො මහාරාජ, ස්වාගතං තෙ මහාරාජ, සකන්තං මහාරාජ, අනුසාස මහාරාජා'ති

1. අනුයුක්තා (සමු)

එය දක්මෙන් මුර්ධාගිමික්ක වූ ඒ කැත් රජුන්ට මේ සිත විය 'එ පුණ්ණ-පොභෝ දින භිස සෝද නා සමාදන් කොට ගත් පෙණෙවස් ඇති වැ පහයැ මතු මහල් තලයට නැගී හුන්, අරි සක්චිති වන්හි පවත්නා මුද්දනා අබ්බෙස් ලත් යම් කැත් රජකුට දහසක් අර ඇති නිම්වළලු සහිත, නැබ් සහිත, හැම අයුරින් පිරිපුන් දෙව සක්ඛාවන පහළ වෙ ද, හෙ තෙමේ සක්චිති රජ වෙ යැ'යි මෙය මා විසින් අසන ලදී මම සක්චිති රජ වන්නෙමි දෝ?'යි ඇතු ය.

5. මහණෙනි, ඉක්බිති මුර්ධාගිමික්ක වූ ඒ කැත් රජ තෙමේ හුනස්-නෙන් නැගී, උතුරු සඵව එකස් කොට පෙරෙවැ, වම් අතින් කෙංඨිය ගෙන, 'භට්ඨ' වක්‍රරත්නය පෙරළේ වා, හවත් වක්‍රරත්නය දිශාවන් දිනා ව'යි දකුණතින් සක්ඛාවනට දිය ඉස්සේ ය. මහණෙනි, එ කලා ඒ සක්ඛාවන පෙර දෙසට පෙරළුණ සක්චිති රජ ද සිවුරහ සෙන් හා එය අනුව ම ගියේ ය. මහණෙනි, යම් පෙරෙසෙක සක් ඛාවන පිහිටියේ ද, සක්චිති රජ එ තැනි සිවුරහ සෙන් හා දුසුම් ගත්තේ ය මහණෙනි, පෙර දෙසැ යම් පිළිමල් රජ කෙනෙක් වූහු ද, ඔහු සක්චිති රජු කරා එළැඹ, 'මහරජුනි, වඩින්න, මහරජුනි, ඔබ මෙහි වැඩි නියා යහපත. මහරජුනි, මේ සියල්ල ඔබ සතු ය මහරජුනි, අපට අනුශාසන කරන්නැ'යි කීහ.

එ විට සක්චිති රජ ඔවුන් බණවා,

"ප්‍රාණවධ නො කටයුතු. අයිනාදන් නො කට යුතු කාමයන්හි වරදවා නො හැසිරියැ යුතු, මුසවා නො බිණියැ යුතු, මත් පැන් නො පියැ යුතු, තමන් සතු දෑ පරිභෝග කළ පරිදි ම දැනමෙන් පරිභෝග කරවු" යැ යි මෙසේ කී ය.

මහණෙනි පෙර දෙසැ යම් පිළිමල් රජ කෙනෙක් වූහු ද, ඔහු සක්චිති රජුට අනුකූල වූහ.

මහණෙනි, ඉක්බිති සක්ඛාවන පෙරෙවැ මුහුද වැද ගොඩ නැග දකුණු දිගට පෙරළුණ දකුණු දිග යම් පිළිමල් රජ කෙනෙක් වූහු ද, ඔහු සක්චිති රජුට අනුකූල වූහ.

මහණෙනි, ඉක්බිති ඒ සක්ඛාවන දකුණු දිග මුහුද වැද ගොඩ නැග පැය්ම් දිගට පෙරළුණ. එය අනුව ම සක්චිති රජ සිවුරහ සෙන් හා ගියේ ය. මහණෙනි, යම් පෙරෙසෙක දෙව සක්ඛාවන පිහිටියේ ද, සක්චිති රජ එහි සිවුරහ සෙන් හා ලැගුම් ගත්තේ ය මහණෙනි, පැය්ම් දිගැ යට පිළිමල් රජ කෙනෙක් වූහු ද, ඔහු සක්චිති රජු කරා එළැඹ, 'මහරජුනි, උඩින්න, මහරජුනි, ඔබ වැඩි සේ යහපත මහරජුනි, මේ සියල්ල ඔබ සතු ය. මහරජුනි, අනුශාසන කරන්නැ'යි කීහ.

රාජා වකකවතනී එවමාහ

පාණො න භන්තබ්බො, අදින්නා නාදන්ධං, කාමෙසු මිච්ඡා න චරිතබ්බො, මුසා න භාසිතබ්බො, මජ්ඣං න පානබ්බං, යථා භුක්තාඤ්ඤා භුඤ්ජා'ති යෙ ඛො පන භික්ඛවෙ පච්ඡිමාය දිසාය පටිථාජානො, තෙ රඤ්ඤා වකකවතනිසස අනුයුක්තා¹ අහෙසු.

අථ ඛො තං භික්ඛවෙ වකකරතනං පච්ඡිමං සමුද්ධං අජෙඤ්ඤාභාසිතා ජවවුත්තරිතා උත්තරං දිසං පවතති, අනිදෙව රාජා වකකවතනී සද්ධිං චතුරධිනිතියා සෙනාය යජ්ඣං ඛො පන භික්ඛවෙ පදෙසෙ දිබ්බං වකකරතනං පතිට්ඨාසි, තත් රාජා වකකවතනී වාසං උපගන්ත් සද්ධිං චතුරධිනිතියා සෙනාය යෙ ඛො පන භික්ඛවෙ උත්තරාය දිසාය පටිථාජානො තෙ රාජානං වකකවතනී උපසඬානිතා එවමාහංසු. එහි ඛො මහාරාජ, ස්වාගතං² තෙ මහාරාජ, ස කතො මහාරාජ, අනුසාස මහාරාජා'ති රාජා වකකවතනී එවමාහ³ පාණො න භන්තබ්බො, අදින්නා නාදන්ධං, කාමෙසු මිච්ඡා න චරිතබ්බො, මුසා න භාසිතබ්බො, මජ්ඣං න පානබ්බං, යථා භුක්තාඤ්ඤා භුඤ්ජා'ති

යෙ ඛො පන භික්ඛවෙ උත්තරාය දිසාය පටිථාජානො තෙ රඤ්ඤා වකකවතනිසස අනුයුක්තා අහෙසු.

6 අථ ඛො තං භික්ඛවෙ වකකරතනං සමුද්ධපරියන්තං පට්ඨං³ අභිච්ඡිනිතා තමෙව රාජකානිං පටිච්චාගන්තවා රඤ්ඤා වකකවතනිසස අනෙකපුරුද්ධා රෙ අත්තකරණපපමුඛෙ⁴ අභ්බාහතං මඤ්ඤා අට්ඨාසි, රඤ්ඤා වකකවතනිසස අනෙකපුරං උපසොභයමානං. -පෙ-

දුතියො පි ඛො භික්ඛවෙ රාජා වකකවතනී -පෙ- තතියො පි ඛො භික්ඛවෙ රාජා වකකවතනී -පෙ- චතුසො පි ඛො භික්ඛවෙ රාජා වකකවතනී -පෙ- පඤ්ඤො පි ඛො භික්ඛවෙ රාජා වකකවතනී -පෙ- ඡට්ඨො පි ඛො භික්ඛවෙ රාජා වකකවතනී -පෙ- සත්තමො පි ඛො භික්ඛවෙ රාජා වකකවතනී බහුන්තං වසසානං බහුන්තං වසසසතානං බහුන්තං වසසසහසානං අවචයෙන අඤ්ඤතරං පුරිසං ආමනෙකසි යද්ධං අමො පුරිස පසෙසයාසි දිබ්බං වකකරතනං ඔසකකිං යානා වුතං, අථ මෙ ආරො-වෙයාසි ති. 'එවං දෙවා'ති ඛො භික්ඛවෙ සො පුරිසො රඤ්ඤා වකකවතනිසස පටිච්චෙසාසි අද්දසා ඛො භික්ඛවෙ සො පුරිසො බහුන්තං වසසානං බහුන්තං වසසසතානං බහුන්තං වසසසහසානං අවචයෙන දිබ්බං වකකරතනං ඔසකකිං යානා වුතං, දිස්වාන යෙන රාජා වකකවතනී තෙනුපසඬානි, උපසඬානිතා රාජානං වකකවතනී එතදවොච. යගෙස දෙව ජානෙයාසි දිබ්බතො වකකරතනං ඔසකකිං යානා වුතන්ති.

1 අනුයුක්තා (මජ්ඣං)

2 ස්වාගතං (පා)

3 පට්ඨං (මජ්ඣං)

4 අවචකරණපමුඛෙ (සීඝ්)

එ වීටු සක්චිති රජ,

‘ප්‍රාණවධ නො කළ යුතු, අධිනාදන් නො කළ යුතු. කාමච්චාචාර නො කළ යුතු, මුසවා නොබිණිය යුතු, මත් පැන් නො පිය යුතු තමන් පරිභෝග කළ රට එ පරිද්දෙන් ම පරිභෝග කරවු’ යැ යි මෙසේ කී ය. මහණෙනි, පැසිම දිගැ යම් පිළිමල් රජ කෙනෙක් වූහු ද, ඔහු ඒ සක්චිති රජු අනුව යන්නෝ වූහ.

මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් ඒ සක්චරුවන පැසිම මුහුදු වැදගොඩ නැග, උතුරු දෙසට පෙරළිණ. සක්චිති රජ ද උය අනුව ම සිවුරහ සෙන් හා ගියේ ය. මහණෙනි, යම් පෙදෙසක දෙව සක්චරුවන රජුගේ ද, සක්චිති රජ සිවුරහ සෙන් හා එහි ව.සයට එළැඹියේ ය. මහණෙනි, උතුරු දිගැ යම් පිළිමල් රජ කෙනෙක් වූහු ද ඔහු සක්චිති උජුත්‍ර කරා එළැඹ, ‘මහරජුනි, වඩින්න මහරජුනි, ඔබ වැඩි සේ යහපත. මහරජුනි මෙ හැම ඔබ සතු ය. මහරජුනි, අනුශාසන කළ මැනවැ’යි කීහ. සක්චිති රජ ඔවුන් බණවා

‘පණ්ඩා නො කළ යුතු, අධිනාදන් නො කළ යුතු, කාමයන්හි වරදවා නො හැසිරිය යුතු, මුසවා නො බිණිය යුතු, මත්පැන් නො පිය යුතු, වැළඳු පරිදි ම සිය රට වළඳවු’ යැ යි මෙසේ කී ය.

මහණෙනි, උතුරු දෙසැ යම් පිළිමල් රජ කෙනෙක් වූහු නම්, ඔහු සක්චිති රජුහු අනුව යන්නෝ වූහ.

6 මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් ඒ සක්චරුවන මුහුදුහිමි පොළොව දිනා, ඒ රජදහනට ම පෙරළා අවුත්, සක්චිති රජුහු ගේ ඇතොවුර බබලවනුයේ, ඇතොවුර දෙරැ යුක්ති පසිඳිනා හලැ අක්දෙරියෙහි අකුර ගැසුවාක් මෙන් සිටියේ ය.

මහණෙනි, දෙවෙනි සක්චිති රජ ද තෙවෙනි සක්චිති රජ ද සතර වැනි සක්චිති රජ ද පස්වැනි සක්චිති රජ ද... සවැනි සක්චිති රජ ද. සත්වැනි සක්චිති රජ ද බොහෝ හවුරුදු ගණනක්, බොහෝ හවුරුදු සිය ගණනක්, බොහෝ හවුරුදු දහස් ගණනක් ඇවෑමෙන් එක්තරා මිනිසකු බණවා, ‘හෙමබා පුරුෂය, තෝ යම් විටෙක දෙව සක්චිති රුවන තුබූ තැනින් ඉවත් වැ සිටියා, තුබූ තැනින් පහ වැ සිටියා දුටුයෙහි වී නම්, එවිට මට දන්වව’යි කී ය. ‘එසේ ය, දේවයිනි යි, එ රජුහු බස මුදුනින් පිළිගත. මහණෙනි, හේ පුරිස් තෙම බොහෝ හවුරුදු ගණනක්, බොහෝ හවුරුදු සිය ගණනක්, බොහෝ හවුරුදු දහස් ගණනක් ඇවෑමෙන් දෙව සක්චරුවන තුබූ තැනින් ඉවත් වූවා, පහ වැ සිටියා දිටී ය. දැක, සක්චිති උජුත්‍ර කරා එළැඹ, ‘දේවයිනි, දැනගන්න, ඔබ ගේ දෙව සක්චරුවන ඉවත් විය, තුබූ තැනින් පහ වියැ’යි සැළ කෙළේ ය.

7. අපං ඛො භික්ඛවෙ රාජා වකකවතඤ්ඤා ජෙට්ඨපුත්තං කුමාරං සාමනෙකං ඵලදවොච “දිබ්බං කීර මෙ තාත කුමාර වකකරතනං ඔසකකිතං යානා වුතං. සුතං ඛො පන මෙ තං යසං රඤ්ඤා වකකවතඤ්ඤා දිබ්බං වකකරතනං ඔසකකිතං යානා වචනී, නද්දති තෙන රඤ්ඤා වීරං ජීවිතබ්බං භොතී”ති භුතා ඛො පන මෙ මානුසිකා කාමා, සමයොද්දති මෙ දිබ්බකාමෙ පරියෙසිතුං ඵහි කං තාත කුමාර, ඉමං සමුද්දපරියතං පඨවි පටිපජ්ජ, දහං පන කෙසමසස්ස ඔහාරෙකා කාසායානි වජ්ජානි අච්ඡාදෙකා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජසාමී”ති අපං ඛො භික්ඛවෙ රාජා වකකවතඤ්ඤා ජෙට්ඨපුත්තං කුමාරං සාධුතං රජෙජ් සමනුසාසිකා, කෙසමසස්ස ඔහාරෙකා කාසායානි වජ්ජානි අච්ඡාදෙකා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්. සත්තාභපබ්බජ්ජෙන ඛො පන භික්ඛවෙ රාජීසිමහි දිබ්බං වකකරතනං අනුතරධායි. අපං ඛො භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතරො පුරියො -පෙ- අනුතරහිතනතී. අපං ඛො භික්ඛවෙ රාජා බතතියො මුද්ධාභිසිත්තො දිබ්බ වකකරතනෙ අනුතරහිතෙ අනුතරමනො අභොසි, අනුතරමනාඤ්ඤා පටිසංවෙදෙසි නො ච ඛො රාජීසි උපසංඛ්ඤාමිකා අරියං වකකවතඤ්ඤානං පුළුඤ්. සො සමනෙනෙව සුදං ජනපදං පසාසනී තස්ස සමනෙන ජනපදං පසාසනො පුබ්බන්තාපරං ජනපදං න පබ්බන්තී යථා තං පුබ්බන්තා රාජුතං අරියො වකකවතඤ්ඤා වතෙක වතමානානා.

8. අපං ඛො භික්ඛවෙ අමච්චා පාරිසජ්ජා ගණකා මහාමත්තො අනීකට්ඨා දෙවාරිකා මනනසාප්ථිනො සනුතීපතීකා රාජානං බතතියං මුද්ධාභිසිත්තං උපසංඛ්ඤාමිකා ඵලදවොචු. “න ඛො තෙ දෙව සමනෙන සුදං ජනපදං පසාසනො පුබ්බන්තාපරං ජනපදං පබ්බන්තී යථා තං පුබ්බන්තා රාජුතං අරියො වකකවතඤ්ඤානං වතමානානා සංචිජ්ජනතී ඛො තෙ දෙව චිජ්ජෙන අමච්චා පාරිසජ්ජා ගණකා මහාමත්තො අනීකට්ඨා දෙවාරිකා මනනසාප්ථිනො, මයඤ්ඤෙව අඤ්ඤා ච, යෙ මයං අරියං වකකවතඤ්ඤානං ධාරෙම ඉඛිතං කං දෙව අමෙත අරියං වකකවතඤ්ඤානං පුළුඤ්, තස්ස තෙ මයං අරියං වකකවතඤ්ඤානං පුළුඤ් බ්‍යාකරිසාමා”ති

ආයුචණ්ණදිපරිභාණිකථා

අපං ඛො භික්ඛවෙ රාජා බතතියො මුද්ධාභිසිත්තො අමච්චා පාරිසජ්ජ ගණකා මහාමත්තො අනීකට්ඨා දෙවාරිකා මනනසාප්ථිනො සනුතීපතීකා පෙකා අරියං වකකවතඤ්ඤානං පුළුඤ්

7. මහණෙනි, එ කලා සක්චිති රජ තෙම දෙටුපුත් කුමරහු බණවා, 'දරුව, මගේ දෙව සක්රුවන ඉවත් වී ල, තුබු තැනින් පහ වී ල. යම් සක්චිති රජක්හුගේ දෙව සක්රුවන ඉවත් වේ ද, තුබු තැනින් පහ වේ ද, දන් එ සක්චිති රජු වූ විසින් බොහෝ කල් ජීවත් වියැ හැකි නො වේ' යැයි මෙය මා විසින් අසන ලද. මිනිසුන් විසින් චන්ද්‍රතු කාමයෝ මා විසින් විදුනා ලදහ. දන් දෙව කම් සැපත් සොයන්නට කල් පැමිණියේ වෙයි දරුව, කුමාරය, මෙහි එව. මේ මුහුදුහිම පොළොව තෝ අනුභව කරව. මම වනාහි කෙහෙ රවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ, ගිහි ගෙන් පැවිදි බිමට වදනොමි'යි කී ය. මහණෙනි, ඉක්බිති සක්චිති රජ තෙම දෙටුපුත් කුමරහට රජයෙහි මොනවට අනුසැස, කෙහෙ රවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ, ගිහි ගෙන් නික්මැ පැවිදි බිම වනි. මහණෙනි, ඒ රාජර්මිහු පැවිදි වැ සතියක් ගිය කලා දෙව සක්රුවන අතුරුදහන් විය. මහණෙනි, එ කල්හි එක්තරා පුරුෂයෙක් දෙව සක්රුවන අතුරුදහන් වී යැ'යි උපහව දැන්වී ය. මහණෙනි, ඉක්බිති මුදුනැ අබ්බසේ ලත් එ කැත් උප තෙම දෙව සක්රුවන අතුරුදහන් වූ කල්හි නො සතුටු විය. නො සතුටු බව පළ කෙළේ ය. එහෙත් රාජර්මිහු කරා එළැඹ අරි සක්චිතිවත් නො වීවාළේ ය. හේ සිය මතයෙන් ම රට පාලනය කෙරෙයි. සිය මතයෙන් ම රට පාලනය කරන ඔහු ගේ දනවුහු පසු කලා අරි සක්චිති වත්හි පවත්නා පෙරැයිටි රජුන් ගේ දනවු සෙයින් නො වැඩෙත්.

8. මහණෙනි, එ කල්හි ඇමැතියෝ ද රාජපර්මද්වි වූවෝ ද ගණකයෝ ද මහාමාත්‍රයෝ ද බල ඇණිහි සිටුනා හස්තාචාර්යාදිහු ද දෙරටු-පල්ලු ද මන්ත්‍රාචාර්යාදිහු (උපදෙස් දෙන්නෝ) ද එක් රැස් ව මුර්ධාහිමික කැත් රජුහු කරා එළැඹ 'දේවයිනි, සාමකයෙන් රට පාලනය කරන ඔබගේ දනවුහු පෙරැ සිටි අරි සක්චිති වත්හි පැවැති රජුන් ගේ දනවු සෙයින් නො වැඩෙත්. දේවයිනි, යම් බඳු වූ අපිත් අන්‍යයෝත් අරි සක්චිති වත් සිත්හිලා දරමෝ ද, එසේ වූ ඇමැතියෝ ද රාජපර්මද්වි අයත්හු ද ගණකයෝ ද මහාමාත්‍රයෝ ද අනිකුල්යෝ ද මන්ත්‍රාචාර්යාදිහු ද ඔබ රටැ ඇත්හ. එබැවින් දේවයිනි, ඔබ අරි සක්චිතිවත් අප විවාරන්න ඔබ විසින් දරි සක්චිති වත් විවාරනු ලැබූ අපි ඔබට එය පවසන්නමෝ වේ දැ' යි කීහ.

ආයුෂ පිරිනිම පිළිබඳ කථා

මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් ඒ මුර්ධාහිමික කැත් රජ ඇමැතියන් ද රාජ-පර්මදෙහි වූවන් ද ගණකයන් ද මහාමාත්‍රයන් ද අනිකුල්යන් ද ද්වාරපාල-යන් ද මන්ත්‍රාචාර්යාදිහු ද රැස් කරවා, අරි සක්චිති වත් විවාරෙය.

තස්ස තෙ අරියං වක්කවත්තිවත්තං පුට්ඨා බ්‍යාකරිංසු තෙසං සුඤ්ඤා ධම්මිකං භිබ්බො රක්ඛාවරණගුත්තිං සංවිද්භී. නො ව ඛො අධ්‍යානං ධන-
මනුෂ්‍යාදුසි අධ්‍යානං ධනෙ අනනුපාදියමානෙ දුළිද්දියා¹ වෙපුපුමගමාසි
දුළිද්දියෙ වෙපුලං ගතෙ අඤ්ඤාතරො පුරිසො පරෙසං අදින්නං
ථෙය්‍යසඛිතං ආදිසි තමෙනං අග්ගහෙසුං ගහෙඤ්ඤා රඤ්ඤා
බත්තියස්ස මුද්ධාභිසිත්තස්ස දසෙසසුං අයං දෙව පුරිසො පරෙසං
අදින්නං ථෙය්‍යසඛිතං ආදිසි² ති. එවං වුත්තෙ භික්ඛවෙ රාජා බත්තියො
මුද්ධාභිසිත්තො තං පුරිසං එතදෙවාච, “සච්චං කිරිත්තං අමෙහා පුරිස පරෙසං
අදින්නං ථෙය්‍යසඛිතං ආදිසි³” ති. “සච්චං දෙවා” ති “කිං කාරණං?” ති
“න භි දෙව ජීවාමි” ති

9 අථ ඛො භික්ඛවෙ රාජා බත්තියො මුද්ධාභිසිත්තො තස්ස පුරිසස්ස
ධනමනුෂ්‍යාදුසි “ඉමිනා ත්වං අමෙහා පුරිස ධනෙන අත්තනා ව ජීවාමි,
මාතාපිතරො ව පොසෙහි, පුත්තදුරඤ්ච පොසෙහි, කම්මතෙන ව පයොජෙහි,
සමණ්‍යාග්‍රාහමණෙසු උද්ධගිකං දක්ඛිණං පතිට්ඨපෙහි⁴ සොචගිකං සුඛවිපාකං
සග්ගසංවත්තතිකන්ති” “එවං දෙවා” ති ඛො භික්ඛවෙ සො පුරිසො
රඤ්ඤා බත්තියස්ස මුද්ධාභිසිත්තස්ස පච්චසෙසාසි අඤ්ඤාතරො පි ඛො
භික්ඛවෙ පුරිසො පරෙසං අදින්නං ථෙය්‍යසඛිතං ආදිසි තමෙනං
අග්ගහෙසුං ගහෙඤ්ඤා රඤ්ඤා බත්තියස්ස මුද්ධාභිසිත්තස්ස දසෙසසුං “අයං
දෙව පුරිසො පරෙසං අදින්නං ථෙය්‍යසඛිතං ආදිසි” ති එවං වුත්තෙ
භික්ඛවෙ රාජා බත්තියො මුද්ධාභිසිත්තො තං පුරිසං එතදෙවාච: “සච්චං කිරි
ත්තං අමෙහා පුරිස පරෙසං අදින්නං ථෙය්‍යසඛිතං ආදිසි” ති “සච්චං
දෙවා” ති. “කිං කාරණං?” ති “නභි දෙව ජීවාමි” ති අථ ඛො භික්ඛවෙ රාජා
බත්තියො මුද්ධාභිසිත්තො තස්ස පුරිසස්ස ධනමනුෂ්‍යාදුසි “ඉමිනා ත්වං
අමෙහා පුරිස ධනෙන අත්තනා ව ජීවාමි, මාතාපිතරො ව පොසෙහි,
පුත්තදුරඤ්ච පොසෙහි, කම්මතෙන ව පයොජෙහි, සමණ්‍යාග්‍රාහමණෙසු⁵
උද්ධගිකං දක්ඛිණං පතිට්ඨපෙහි, සොචගිකං සුඛවිපාකං සග්ගසංවත්ත-
තිකන්ති”. “එවං දෙවා” ති ඛො භික්ඛවෙ සො පුරිසො රඤ්ඤා බත්තියස්ස
මුද්ධාභිසිත්තස්ස පච්චසෙසාසි

අසෙසාසු ඛො භික්ඛවෙ මනුසස්ස යෙ කිරි හො පරෙසං අදින්නං
ථෙය්‍යසඛිතං ආදියන්ති, තෙසං රාජා ධනමනුෂ්‍යාදෙති⁶ ති සුඤ්ඤා තෙසං
එතදහොසි “යනුත්තං මගමි පරෙසං අදින්නං ථෙය්‍යසඛිතං
ආදියෙය්‍යාමා” ති

1 ධනමනුෂ්‍යාදුසි (මෙසං)
2 දුළිද්දියං P.T. දුළිද්දියං (සායා)
3 ආදිසි (සායා)

4 පතිට්ඨාපෙහි (මෙසං)
5 සමණෙසු බ්‍රාහ්මණෙසු (බහුසු)
6 ධනමනුෂ්‍යාදෙසි (P.T.)

එ රජුහු විසින් අරි සක්විති වත් පුළුවන් නො ලද ඔහු ඔහුට එය පැවැසූහ. හෙ තෙමෙ ඔවුන් කී බස් අසා දහැම රකවළ ගෙදී ය. වැලි දිළින්නාට ධනය නො දුන්නේය. දිළින්නාට ධනය නො දෙනු ලබන කල්හි දිළිඳු බව විප්‍රලත්වයට පැමිණියේ ය. දිළිඳු බව මහත් වැ ගිය කල්හි එක්තරා මිනිසෙක් අනුන් සතු නොදුන් දයක් සොර සිකිත් ගත්තේ ය. මිනිස්සු ඔහු අල්ලා ගත්හ. අල්ලා ගෙන දිවුනු අබ්බේස් ලත් ඒ කැත් රජහට 'දේවයිනි, මෙ පුරිස් තෙම මෙර මා සතු නො දුන් දයක් සොර සිකිත් ගත්තේ යැ'යි දැක්වූ හ. මහණෙනි, මෙසේ වූවන් කී කල, මුර්ධාහිමික්ත ඒ කැත් රජ 'එම්බා පුරුෂය, සැබෑ ද? තෝ මෙරමා සතු දයක් සොර සිකිත් ගත්තෙහි ද?' යි පුළුවන. 'සැබෑව, දේවයිනි'යි හේ කීව. 'කවර හෙයිනැ?' යි රජ පුළුවන. 'දේවයිනි, දිවි රකිනු නො හැක්කෙමි'යි හේ කීව.

9. මහණෙනි, එක ලා ඒ මුර්ධාහිමික්ත කැත් රජ 'එම්බා පුරුෂය, තෝ මේ ධනයෙන් තෙමේ ද ජීවත්වව' මා පියන් ද පෝෂිත කරව, අඹු දරුවන් ද පෝෂිත කරව, කම්මන්ත ද යොදව, මහණන් කෙරෙහි බමුණන් කෙරෙහි සගසුවට හිත වූ, සැප විපාක දෙන, සුගතිය පිණිස පවත්නා, මතු මතු බිම්හි පල දෙන දක්ෂිණාව පිහිටුවව'යි කියා, ඒ පුරුෂයාට ධනය දුන්නේ ය. මහණෙනි 'එසේ ය, දේවයිනි'යි කියා ම ඒ පුරුෂ තෙම ඒ මුර්ධාහිමික්ත කැත් රජුහු බස මුදුනින් පිළිගත්තේ ය. මහණෙනි, අන් එක්තරා පුරුෂයෙක් ද මෙරමා සතු නොදුන් දෑ සොර සිකිත් ගත්තේ ය. මිනිස්සු ඔහු අල්ලා ගත්හ. අල්ලාගෙන මුර්ධාහිමික්ත කැත් රජහට 'දේවයිනි, මෙ පුරිස් මෙරමා සතු නොදුන් දෑ සොර සිකිත් ගතැ'යි දැක්වූහ. මෙසේ කී කල එ රජ 'එම්බා පුරිස්, තෝ මෙරමා සතු දෑ සොර සිකිත් ගතූයෙහි සැබෑ ද?' යි විචාළේ ය. 'සැබෑව දේවයිනි'යි හේ කීව. 'කවර හෙයිනැ?' යි රජ විචාළේ ය. 'දේවයිනි, දිවි පවත්වනු නො හැක්කෙමි'යි හේ කීව. මහණෙනි, එක ලා එ රජ 'එම්බා පුරිස්, මේ ධනයෙන් තෝ තෙමේත් යැපෙව, මා පියන් ද පෝෂිත කරව, අඹු දරුවන් ද පෝෂිත කරව, කම්මන්ත ද යොදව, මහණ බමුණන් කෙරෙහි මතු මත්තෙහි පල දෙන, සුගතියට හිත වූ, සග සුව පිණිස පවත්නා දක්ෂිණාව පිහිටුවව, (අන් දෙව)' යි ඒ මිනිසාට ධනය දුන්නේ ය. 'එසේ ය, දේවයිනි'යි කියා ම හේ පුරිස් තෙම එ රජු බස මුදුනෙන් පිළිගත.

'හවත්නි, යම් කෙනෙක් මෙරමා සතු ධනය සොරා ගනිත් ද, ඔවුනට රජ තෙම ධනය දෙන්නේ යැ' යි මිනිස්සු ඇසූහ. ඇසීමෙන්, ඔවුනට 'අපිත් මෙරමා සතු දෑ සොරා ගනුමෝ නම් යෙහෙකැ'යි මෙ සිත විය.

අථ ඛො භික්ඛවෙ අඤ්ඤානරො පුරිසො පරෙසං අදින්නං ථෙය්‍යසඛිංතං ආදිසී තමෙනං අග්ගභෙසු ගහෙතො රඤ්ඤා ඛතතිසසා මුද්ධාභිසිත්තසා දසෙසුං “අයං දෙව පුරිසො පරෙසං අදින්නං ථෙය්‍යසඛිංතං ආදිසී”ති

එවං වුත්තෙ භික්ඛවෙ රාජා ඛතතියො මුද්ධාභිසිත්තො තං පුරිසං එතදචොව “සචං කීර්තිං අමෙතො පුරිස පරෙසං අදින්නං ථෙය්‍යසඛිංතං ආදිසී”ති. “සචං දෙවා”ති. “කීං කාරණං?”ති. “න හි දෙව ජිවාමි”ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ රඤ්ඤා ඛතතිසසා මුද්ධාභිසිත්තසා ජනදහොසි “සචෙ ඛො අහං යො යො පි පරෙසං අදින්නං ථෙය්‍යසඛිංතං ආදිසීසති, තසා තසා ධනමුත්තපදසාමි, එවමිදං දදින්නාදුතං පවඩ්ඪිසාති යනාදුතාහං ඉමං පුරිසං සුභිසෙධං තිසෙධෙය්‍යං මූලජෙජ්ජං කරෙය්‍යං, සීසමසා ජිජෙය්‍යං”තති

10 අථ ඛො භික්ඛවෙ රාජා ඛතතියො මුද්ධාභිසිත්තො පුරිසෙ ආණ්ඩෙපසි “තෙන හි භණ්ණං ඉමං පුරිසං ශ්‍රේණිය රජ්ජයා පච්ජාබාහං ගාමනබ්‍රහ්මනං බන්ධනා බුරුමුණ්ණං කරිතො, ඛරසසරෙන පණවෙන රජියා රජී සිඛ්ඛාටකෙන සිඛ්ඛාටකං පරිනෙතො දකඛිණෙන දොරෙන තිස්සාමෙතො දකඛිණෙනා නගරසා සුභිසෙධං භිසෙධෙට්ඨ, මූලජෙජ්ජං කරොට්ඨ, සීසමසා ජිජෙය්‍යං”ති “එවං දෙවා”ති ඛො භික්ඛවෙ තෙ පුරිසා රඤ්ඤා ඛතතිසසා මුද්ධාභිසිත්තසා පටිසසුතො තං පුරිසං දශ්‍රේණිය රජ්ජයා පච්ජාබාහං¹ ගාමනබ්‍රහ්මනං බන්ධනා බුරුමුණ්ණං කරිතො, ඛරසසරෙන පණවෙන රජියා රජී සිඛ්ඛාටකෙන සිඛ්ඛාටකං පරිනෙතො, දකඛිණෙන දොරෙන නිස්සාමෙතො,² දකඛිණෙනා නගරසා සුභිසෙධං භිසෙධෙට්ඨ මූලජෙජ්ජං අකංසු, සීසමසා ජිජෙය්‍යං අගසාසු ඛො භික්ඛවෙ මනුසා, “යෙ කීර්තො පරෙසං දදින්නං ථෙය්‍යසඛිංතං ආදිසන්ති, තෙ රාජා සුභිසෙධං තිසෙධෙති, මූලජෙජ්ජං කරොති, සීසාති තෙසං ජිජෙති”ති සුචානා නෙසං එතදහොසි. යනාදුත මයමපි තිණ්ණාති සඤ්ඤාති කාරාපෙසාම³ තිණ්ණාති සඤ්ඤාති කාරාපෙසාම යෙසං දදින්නං ථෙය්‍යසඛිංතං ආදිසීසාම, තෙ සුභිසෙධං තිසෙධෙසාම, මූලජෙජ්ජං කරිසාම, සීසාති තෙසං ජිජෙය්‍යාම”ති. තෙ තිණ්ණාති සඤ්ඤාති කාරාපෙසං, තිණ්ණාති සඤ්ඤාති කාරාපෙසා ගාමනබ්‍රහ්මනං උපකකමිසු කාතුං, නිගමසානමපි උපකකමිසු කාතුං, නගරසානමපි උපකකමිසු කාතුං, පඤ්ඤානමපි⁴ උපකකමිසු කාතුං. යෙසං තෙ අදින්නං ථෙය්‍යසඛිංතං ආදිසන්ති, තෙ සුභිසෙධං තිසෙධෙතී, මූලජෙජ්ජං කරොතී, සීසාති තෙසං ජිජෙතී. ඉති ඛො භික්ඛවෙ අධිත්තානං ධනෙ අනානුපදියමානෙ දළිඳ්දියං වෙපුපුමමාසි. දළිඳ්දියෙ වෙපුපු ගතෙ අදින්නාදුතං වෙපුපුමමමාසි, අදින්නාදුතෙ වෙපුපු ගතෙ සඤ්ඤා වෙපුපුමමමාසි සඤ්ඤා වෙපුපු ගතෙ පාණාතිපාතො වෙපුපුමමමාසි. පාණාතිපාතෙ වෙපුපු ගතෙ තෙසං සත්තානං ආයු පි පරිභාසී, වෛශ්ණො පි පරිභාසී, තෙසං ආයුනාපි පරිභාසමානානං වෛශ්ණොපි පරිභාසමානානං අසීතිවසසභසායුකානං මනුසානං පුත්තං වත්තාරිසං වසසභසායුකා අගෙසුං.

1 දුලසචං (මජ්ඣං)

2 පච්ජාබාහු (සායං)

3 පඤ්ඤානමපි (මජ්ඣං)

4 රජියාස රජියං (සායං)

5 නික්ඛමන (සුමු මජ්ඣං, ෦෦෪)

6 කාරාපෙසම (සායං)

මහණෙනි, එ කල්හි එක්තරා පුරුෂයෙක් මෙරමා සතු දෑස්සොරා ගත්තේ ය. මිනිස්සු ඔහු අල්ලා ගත්හ. අල්ලා ගෙන 'දේවයිනි, මේ පුරිස් තෙම මෙරමා සතු දෑ සොර සිතින් ගත්තේ යැ' යි රජුහට දැක්වී ය.

'යැබැද? තෝ මෙරමා දෑ සොරා ගත්තෙහි ද?' යි රජු පුළුවන 'එසේ යැ දේවයිනි' යි භේකී ය 'කවර්ගෙයින් ද?' යි රජු පුළුවන. 'දේවයිනි, දිවි පැවැත්විය නො හැක්කෙමි එ හෙයිනැ' යි භේ කිව. එ විට 'මෙරමා සතු දෑ සොරා ගන්නා ගන්නා හැම එකකුට ම මම ධනය දෙන්නෙමි වීම නම් මෙසේ මේ නොදුන් දෑ සොරා ගැන්ම වැඩෙන්නේ ය. මේ මිනිසා යළි අයුහාදන් නො කළ හැකි වන සේ කළෙමි නම්, මුලින් ම සිදැලුයෙමි නම්, මොහු දුග්ගේ භිස - සිදැලුයෙමි නම් යෙහෙකැ' යි එ රජුහට මේ සිත විය

10. මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් ඒ මූර්ධාභිෂික්ත ක්ෂත්‍රිය රාජ තෙම 'සගයෙනි, එසේ වී නම්, තෙපි මේ මිනිසා දැඩි රැහැනින් දෙ අත් පිටට කොට තරයේ බැඳ, කරයෙන් භිස ලුඬු කොට, රජු හඬ ඇති පණා බෙර හඬින් යුක්ත කොට වීරියෙන් වීරියට මංසන්ධියෙන් මංසන්ධියට ගෙන ගොස්, දකුණු දෙරිත් නික්මවා, නුවරට දකුණු දික්හිදී යළි වරද නො කළ හැකි සේ කරවු, මුලින් ම සිදීම කරවු, මොහු භිස සිදිවු' යැ යි ඇණැවී ය. මහණෙනි, ඒ පුරුෂයෝ 'එසේ ය, දේවයිනි' යි කියා ම එ රජු බස ලුදුනින් පිළිගෙන, ඒ මිනිසා දැඩි රැහැනින් දෙහොත් පිටට කොට තරයේ බැඳ කරයෙන් භිස ලුඬු කොට, රජු හඬ ඇති පණා බෙරින් යුක්ත කොට, වීරියෙන් වීරියට, මංසන්ධියෙන් මංසන්ධියට පමුණුවා, දකුණු දෙරිත් නික්මවා, නුවරට දකුණු දිගැදී යළි වරදක් නො කළ හැකියකු කළහ, ඔහු මුලින් සිදැලුහ, ඔහු භිස සිදැලුහ. මහණෙනි, 'යම් කෙනෙක් මෙරමා සතු නොදුන් දෑ ගනිත් නම්, රජුහු ඔවුන් යළි එ බඳු වරදක් නො කළ හැකි වන සේ කරති යි, ඔවුන් මුල් සිදුමෙන් සිදීම යි, ඔවුන් භිස සිදලති' යි මිනිස්සු ඇසූහ. ඇසීමෙන් ඔවුනට අපිත් කියුණු ආයුධ කරවන්නාමෝ නම්, කියුණු ආයුධ කරවා, යම් කෙනෙකුත් සතු නොදුන් දෑ ගනුමෝ නම්, ඔවුන් දිවි තොර කරන්නාමෝ නම්, මුලින් සිදලන්නාමෝ නම්, ඔවුන් භිස සිද ලන්නාමෝ නම් මැනැවැ' යි මේ සිත විය. ඔහු කියුණු අවි කැරවූහ. කියුණු අවි කරවා, ගම් වොලෝ ගන්නට ද පටන් ගත්හ, නියමගම් වොලෝ ගන්නට ද පටන් ගත්හ. නුවරවල් වොලෝ ගන්නට ද පටන්ගත්හ. මං පැහැරීම කරන්නට ද පටන්ගත්හ. ඔහු යම් කෙනෙකුත් සතු දෑ සොරා ගනිත් ද, ඔවුන් දිවි තොර කෙරෙත්, ලුලින් සිදීම කෙරෙත්, ඔවුන් භිස සිදිත්. මහණෙනි, මෙසේ දිළිත්තනට ධනය දෙනු නො ලබන කල්හි දිළිඳු බව වැඩිමට ගියේ ය. දිළිඳු බව වැඩිමට ගිය කල්හි නොදුන් දෑ සොරා ගැන්ම වැඩිමට ගියේ ය. නොදුන් දෑ සොරා ගැන්ම වැඩිමට ගිය කල අවි දැරීම වැඩිමට ගියේ ය. අවි දැරීම වැඩිමට ගිය කල්හි ප්‍රාණඝාතය වැඩිමට ගියේ ය. ප්‍රාණඝාතය වැඩිමට ගිය කල්හි ඒ සත්වයන්ගේ ආයුෂ ද ළිහිණ, වර්ණය ද ළිහිණ. අසුදහසක් හවුරුදු ආයුෂ ඇති, ආයුෂයෙන් ද පිරිහෙන, වර්ණයෙන් ද පිරිහෙන මිනිසුන් ගේ දරුවෝ හවුරුදු සතළිස් දහසක් ආයුෂ ඇත්තෝ වූහ.

11 වත්තාරිසංවසසසහසසායුකෙසු භික්ඛවෙ මනුසෙසසු අඤ්ඤතරො පුරිසො පරෙසං අදින්නං ථෙය්‍යසඛිබ්බං ආදිධි තමෙනං අග්ගභෙසු, ගහෙකාරිසෙසු ඛත්තිසස මුද්ධාභිසික්ඛාසස දසෙසසු. “අය් දෙව පුරිසො පරෙසං අදින්නං ථෙය්‍යසඛිබ්බං ආදිධි”ති. එවං වුක්ඛෙ භික්ඛවෙ රාජා ඛත්තිසො මුද්ධාභිසික්ඛො තං පුරිසං එතදවොච, “සච්චං කිරිති. අමො පුරිස පරෙසං අදින්නං ථෙය්‍යසඛිබ්බං ආදිධි?”ති “න භි දෙවා”ති සම්පජානමිසා අහාසි. ඉති ඛො භික්ඛවෙ අධිත්තං ධනෙ අනනුපදියමානෙ දුළ්ලියං වෙසුලුමගමාසි. දුළ්ලියෙ වෙසුලුං ගතෙ අදින්නාදුතං වෙසුලුමගමාසි. අදින්නාදුතෙ වෙසුලුං ගතෙ සසු. වෙසුලුමගමාසි සසෙ වෙසුලුං ගතෙ පාණාතිපාතො වෙසුලුමගමාසි. පාණාතිපාතෙ වෙසුලුං ගතෙ මුසාවාදෙ වෙසුලුමගමාසි මුසාවාදෙ වෙසුලුං ගතෙ තෙසං සත්තානං ආයු පි පරිහාසි, වෛශ්ණො පි පරිහාසි, තෙසං ආයුතා පි පරිහාසමානානං වෛශ්ණො පි පරිහාසමානානං. චත්තාරිසංවසසසහසසායුකානං මනුසසානං වීසතිවසසසහසසායුකා පුත්තා අගෙසු. වීසතිවසසසහසසායුකෙසු භික්ඛවෙ මනුසෙසසු අඤ්ඤතරො පුරිසො පරෙසං අදින්නං ථෙය්‍යසඛිබ්බං ආදිධි තමෙනං අඤ්ඤතරො පුරිසො රසෙසු ඛත්තිසස මුද්ධාභිසික්ඛාසස ආරොචෙසි “ඉත්තංගමො දෙව පුරිසො පරෙසං අදින්නං ථෙය්‍යසඛිබ්බං ආදිධි”ති පෙසුඤ්ඤමකාසි. ඉති ඛො භික්ඛවෙ අධිත්තං ධනෙ අනනුපදියමානෙ දුළ්ලියං වෙසුලුමගමාසි දුළ්ලියෙ වෙසුලුං ගතෙ අදින්නාදුතං වෙසුලුමගමාසි අදින්නාදුතෙ වෙසුලුං ගතෙ සසු. වෙසුලුමගමාසි සසෙ වෙසුලුං ගතෙ පාණාතිපාතො වෙසුලුමගමාසි පාණාතිපාතෙ වෙසුලුං ගතෙ මුසාවාදෙ වෙසුලුමගමාසි මුසාවාදෙ වෙසුලුං ගතෙ පිසුණො වාචා වෙසුලුමගමාසි. පිසුණො වාචා වෙසුලුං ගතාය තෙසං සත්තානං ආයු පි පරිහාසි වෛශ්ණො පි පරිහාසි තෙසං ආයුතා පි පරිහාසමානානං වෛශ්ණො පි පරිහාසමානානං. වීසතිවසසසහසසායුකානං මනුසසානං දසවසසසහසසායුකා පුත්තා අගෙසු.

12. දසවසසසහසසායුකෙසු භික්ඛවෙ මනුසෙසසු එකිදං සත්තා වෛශ්ණොවග්ගො භොගනී, එකිදං සත්තා දුඛධර්මො. තස්මයෙ තෙ සත්තා දුඛධර්මො තෙ වෛශ්ණොවග්ගෙ සත්තෙ අභිජ්ඣායනානං පරෙසං දරෙසු වාරික්ඛං ආපජ්ජංසු ඉති ඛො භික්ඛවෙ අධිත්තං ධනෙ අනනුපදියමානෙ දුළ්ලියං වෙසුලුමගමාසි, දුළ්ලියෙ වෙසුලුං ගතෙ -පප- කාමෙසු මිච්ඡාවාරො වෙසුලුමගමාසි, කාමෙසු මිච්ඡාවාරෙ වෙසුලුං ගතෙ තෙසං සත්තානං ආයු පි පරිහාසි වෛශ්ණො පි පරිහාසි තෙසං ආයුතා පි පරිහාසමානානං වෛශ්ණො පි පරිහාසමානානං. දසවසසසහසසායුකානං මනුසසානං පඤ්චවසසසහසසායුකා පුත්තා අගෙසු.

11. මහණෙනි, සතළිස් දහසක් හවුරුදු ආයු ඇති මිනිසුන් අතුරෙහි එක්තරා පුරුෂයෙක් අනුන් සතු නොදුන් දයක් සොරා ගත්තේ ය. මිනිස්සු ඔහු අල්ලා ගත්හ අල්ලා ගෙන මුරධානිමිත්ත කැත් රජහට 'දේවයිනි, මේ පුරිස් තෙම මෙරමා සතු දෑ සොරා ගත්තේ' යැයි දැක්වූහ මහණෙනි, ඔවුන් එසේ කී කල්හි එ රජ 'එමබා දුරිස, තෝ මෙරමා සතු දෑ සොරා ගත්තෙහිද? ඒ සැබෑ ද?'යි පුළුවන 'දේවයිනි, නැතැ'යි (සොරා නොගනිමි) හේ දැන බොරු කියේ ය. මහණෙනි, මෙසේ දිළින්දනට ධනය නොදෙනු ලබන කල්හි අධිනාදන් වැඩිමට ගියේ ය. අධිනාදන වැඩිමට ගිය කල් අවි දුරිම වැඩිමට ගියේ ය. අවි දුරිම වැඩිමට ගිය කල් ප්‍රාණවධය වැඩිමට ගියේ ය. ප්‍රාණවධය වැඩිමට ගිය කල් බොරුකීම වැඩිමට ගියේ ය. බොරුකීම වැඩිමට ගිය කල් ඒ සත්වයන්ගේ ආයුෂ ද පිරිහිණ, වර්ණය ද පිරිහිණ ආයුෂයෙන් ද පිරිහෙන, වර්ණයෙන් ද පිරිහෙන සතළිස්දහසක් හවුරුදු පරමායු ඇති ඒ මිනිසුන්ගේ දරුවෝ විසිදහස් හවුරුදු ආයු ඇත්තෝ වූහ මහණෙනි, විසිදහස් හවුරුදු ආයු ඇති ඒ මිනිසුන් අතුරෙහි එක්තරා මිනිසෙක් අනුන් සතු නොදුන් දයක් සොරා ගත්තේ ය එක්තරා පුරුෂයෙක් රජුහට 'දේවයිනි, මෙ නම් පුරුෂයා මෙරමා සතු දෑ සොරා ගත්තේ' යැයි ඔහු ඇරබෑ කේලාමි කී ය. මහණෙනි, මෙසේ දිළින්දනට ධනය නො දෙනු ලබන කල්හි දිළිඳු බව වැඩිමට ගියේ ය දිළිඳු බව වැඩිමට ගිය කල් අධිනාදන් වැඩිමට ගියේ ය අධිනාදන් වැඩිමට ගිය කල් අවි දුරිම වැඩිමට ගියේ ය. අවි දුරිම වැඩිමට ගිය කල් ප්‍රාණවධය වැඩිමට ගියේ ය. ප්‍රාණවධය වැඩිමට ගිය කල් මුසාවාදය වැඩිමට ගියේ ය මුසාවාදය වැඩිමට ගිය කල් කේලාමි කීම වැඩිමට ගියේ ය කේලාමි කීම වැඩිමට ගිය කල් ඒ සතුන්ගේ ආයුෂ ද පිරිහිණ, වර්ණය ද පිරිහිණ. ආයුෂයෙන් ද පිරිහෙන වර්ණයෙන් ද පිරිහෙන හවුරුදු විසිදහසක් ආයු ඇති ඒ මිනිසුන්ගේ දරුවෝ අවුරුදු දසදහසකට ආයු ඇත්තෝ වූහ

12 මහණෙනි, අවුරුදු දස දහසක් ආයු ඇති මිනිසුන් අතුරෙහි ඇතැම් සත්හු වර්ණවත් වෙත් ඔවුන් අතුරෙන් යම් සත්ව කෙනෙක් දුප්භි ද, ඔහු වණ්ඩක් සත්වයන් දෙස සරාග සිතින් බලන්නාහු, ඒ මෙරමා අඹුවන් කෙරෙහි වරදවා හැසිරෙන බවට පැමිණියහ මහණෙනි, මෙසේ දිළින්දනට ධනය නො දෙනු ලබන කල්හි දිළිඳු බව වැඩිමට පැමිණියේ ය දිළිඳු බව වැඩිමට පැමිණි කල්හි. කාමයන්හි වරදවා හැසිරීම වැඩිමට ගියේ ය කාමයන්හි වරදවා හැසිරීම වැඩිමට ගිය කල්හි ඒ සත්වයන්ගේ ආයුෂ ද පිරිහිණ, වණ්ණය ද පිරිහිණ. ආයුෂයෙන් ද පිරිහෙන, වණ්ණයෙන් ද පිරිහෙන හවුරුදු දස දහසක් ආයු ඇති මිනිසුන්ගේ දරුවෝ හවුරුදු පන්දහසක් ආයු ඇත්තෝ වූහ

13 පඤ්චසංසභසංයුක්තෙසු භික්ඛවෙ මනුසෙසසු දෙව ධම්මා වෙදුප්පලමගමංසු ඵරුසා වාචා සම්පප්පාපො ව ද්විසු ධම්මෙසු වෙදුප්පලං ගතෙසු තෙසං සත්තානං ආයු පි පරිහායි, වණ්ණණං පි පරිහායි තෙසං ආයුනාපි පරිහායමානානං වණ්ණණං පි පරිහායමානානං පඤ්චසංසභසංයුක්තානං මනුසසානං අපෙකකචෙව අඛිඨතෙයාවසංසභසංයුක්තා අපෙකකචෙව දෙවසංසභසංයුක්තා පුත්තා අහෙසුං. අඛිඨතෙයාවසංසභසංයුක්තෙසු භික්ඛවෙ මනුසෙසසු අභිජ්ඣාචාපාදා¹ වෙදුප්පලමගමංසු අභිජ්ඣාචාපාදෙසු වෙදුප්පලං ගතෙසු තෙසං සත්තානං ආයු පි පරිහායි, වණ්ණණං පි පරිහායි. තෙසං ආයුනා පි පරිහායමානානං වණ්ණණං පි පරිහායමානානං අඛිඨතෙයාවසංසභසංයුක්තානං මනුසසානං වසංසභසංයුක්තා පුත්තා අහෙසුං. වසංසභසංයුක්තෙසු භික්ඛවෙ මනුසෙසසු මිච්ඡාදිට්ඨි වෙදුප්පලමගමායි මිච්ඡාදිට්ඨියා වෙදුප්පලං ගතාය තෙසං සත්තානං ආයු පි පරිහායි, වණ්ණණං පි පරිහායි තෙසං ආයුනා පි පරිහාය මානානං වණ්ණණං පි පරිහායමානානං වසංසභසංයුක්තානං මනුසසානං පඤ්චසංසභසංයුක්තා පුත්තා අහෙසුං. පඤ්චසංසභසංයුක්තෙසු භික්ඛවෙ මනුසෙසසු තයො ධම්මා වෙදුප්පලමගමංසු අධම්මරාගො විසම්මොභො මිච්ඡාධම්මො. තිසු ධම්මෙසු වෙදුප්පලං ගතෙසු තෙසං සත්තානං ආයු පි පරිහායි, වණ්ණණං පි පරිහායි. තෙසං ආයුනා පි පරිහායමානානං වණ්ණණං පි පරිහායමානානං පඤ්චසංසභසංයුක්තානං මනුසසානං අපෙකකචෙව අඛිඨතෙයාවසංසභසංයුක්තා අපෙකකචෙව දෙවසංසභසංයුක්තා පුත්තා අහෙසුං. අඛිඨතෙයාවසංසභසංයුක්තෙසු භික්ඛවෙ මනුසෙසසු ඉමෙ ධම්මා වෙදුප්පලමගමංසු අමනෙකයානා අපෙකෙතයානා අසාමිකෙතා අබ්භමිකෙතා නකුලෙජ්ජධාපවායිතා

14 ඉති ඛො භික්ඛවෙ අධනානං ධනෙ අනතුප්පදීයමානෙ දළිද්දියං වෙදුප්පලමගමායි, දළි ද්දියෙ වෙදුප්පලං ගතෙ අදික්කාදනං වෙදුප්පලමගමායි. අදික්කාදනෙ වෙදුප්පලං ගතෙ සත්ථං වෙදුප්පලමගමායි සත්ථෙ වෙදුප්පලං ගතෙ පාණාතිපාතො වෙදුප්පලමගමායි. පාණාතිපාතෙ වෙදුප්පලං ගතෙ මුසාවාදෙ වෙදුප්පලමගමායි මුසාවාදෙ වෙදුප්පලං ගතෙ පිසුණා වාචා වෙදුප්පලමගමායි පිසුණාය වාචාය වෙදුප්පලං ගතාය කාමෙසු මිච්ඡාවාගො වෙදුප්පලමගමායි කාමෙසු මිච්ඡාවාගෙ වෙදුප්පලං ගතෙ දෙව ධම්මා වෙදුප්පලමගමංසු ඵරුසා වාචා සම්පප්පාපො ව. ද්විසු ධම්මෙසු වෙදුප්පලං ගතෙසු අභිජ්ඣාචාපාදා¹ වෙදුප්පලමගමංසු, අභිජ්ඣාචාපාදෙසු වෙදුප්පලං

1 අභිජ්ඣාචාපාදා (ආස)

13 මහණෙනි, පන්දහසක් හවුරුදු ආයු ඇති මිනිසුන් අතුරෙහි පරුෂ වචනය ද සම්ප්‍රදායය ද යන දෙ අකුසල්හු වැඩිමට ගියහ. ඒ දෙ අකුසල් වැඩිමට ගිය කලා ඒ සත්වයන්ගේ ආයු ද පිරිහිණ, වණිය ද පිරිහිණ ආයුෂ්‍යයන් ද පිරිහෙන වණියෙන් ද පිරිහෙන, හවුරුදු පන්දහසක් ආයු ඇති මිනිසුන්ගේ ඇතැම් දරුවෝ හවුරුදු දෙදහස් පන්සියක් ද ඇතැම් දරුවෝ හවුරුදු දෙදහසක් ද ආයු ඇත්තෝ වූහ මහණෙනි, හවුරුදු දෙදහස් පන්සියක් ආයු ඇති මිනිසුන් අතුරෙහි අභිධ්‍යාවත් ව්‍යාපාදයන් යන දෙ අකුසල් දහම්හු වැඩිමට පැමිණියහ. අභිධ්‍යා ව්‍යාපාදයන් වැඩිමට ගිය කල්හි ඒ සත්වයන්ගේ ආයු ද පිරිහිණ, පැහැය ද පිරිහිණ. ආයුෂ්‍යයන් ද වණියෙන් ද පිරිහෙන ඒ වර්ෂ දෙදහස් පන්සියක් ආයු ඇති මිනිසුන්ගේ දරුවෝ වර්ෂ දහසක් ආයු ඇත්තෝ වූහ. මහණෙනි, වර්ෂ දහසක් ආයු ඇති මිනිසුන් අතුරෙහි මිත්‍යා දෘෂ්ටිය වැඩිමට ගියේය. මිත්‍යා දෘෂ්ටිය වැඩිමට ගිය කලා ඒ සතුන්ගේ ආයුෂ්‍ය ද පිරිහිණ, වණිය ද පිරිහිණ ආයුෂ්‍යයන් ද පිරිහෙන, වණියෙන් ද පිරිහෙන, වර්ෂ දහසක් ආයු ඇති ඒ මිනිසුන්ගේ දරුවෝ හවුරුදු පන්සියක් ආයු ඇත්තෝ වූහ මහණෙනි, හවුරුදු පන්සියක් ආයු ඇති මිනිසුන් අතුරෙහි අධර්ම රාගය ද චිත්ත ලෝභය ද මිත්‍යාධර්මය ද යන තුන් අකුසල ධර්මයෝ වැඩිමට ගියහ ඒ තුන් අකුසල ධර්මයන් වැඩිමට ගිය කල්හි, ඒ සත්වයන්ගේ ආයුෂ්‍ය ද පිරිහිණ, වණිය ද පිරිහිණ ආයුෂ්‍යයන් ද පිරිහෙන, වණියෙන් ද පිරිහෙන පන්සියක් හවුරුදු ආයු ඇති ඒ මිනිසුන්ගේ ඇතැම් දරුවෝ දෙසිය පනසක් හවුරුදු ආයු ඇත්තෝ වූහ. ඇතැම් දරුවෝ දෙසියයක් හවුරුදු ආයු ඇත්තෝ වූහ මහණෙනි, හවුරුදු දෙසිය පනසක් ආයු ඇති මිනිසුන් කෙරෙහි මව්පියන් සත්කාර නොකරන බව, පියාට සත්කාර නොකරන බව, මහණුන්ට ගරු නොකරන බව, බමුණන්ට ගරු නොකරන බව, කුලෙහි වැඩි සිටියන්ට යටත් පැවැතුම් නැති බව යන මේ ලාමක දහම්හු වැඩිමට පැමිණියහ

14 මහණෙනි, මෙසේ දිළින්දනට ධනය නොදෙනු ලබන කල්හි, දිළිඳු බව වැඩිමට ගියේය දිළිඳු බව වැඩිමට ගිය කල්හි අදත්තාදනය වැඩිමට ගියේය. අදත්තාදනය වැඩිමට ගිය කල්හි ආයුධ වැඩිමට ගියේය. ආයුධ වැඩිමට ගිය කල්හි ප්‍රාණඝාතය වැඩිමට ගියේය ප්‍රාණඝාතය වැඩිමට ගිය කල්හි මුසාවාදය වැඩිමට ගියේය මුසාවාදය වැඩිමට ගිය කල්හි පිසුණාවාව (කේලාම් කීම) වැඩිමට ගියේය පිසුණාවාව වැඩිමට ගිය කල්හි කාමමිත්‍යාවාරය වැඩිමට ගියේය. කාමමිත්‍යාවාරය වැඩිමට ගිය කල්හි පරුෂ වචනයත් සම්ප්‍රදායයත් යන දෙ අකුසල්හු වැඩිමට ගියහ ඒ දෙ අකුසල් වැඩිමට ගිය කල්හි, අභිධ්‍යාවත් ව්‍යාපාදයන් වැඩිමට ගියහ

ගතෙසු මිථ්‍යාදිව්‍යධි වෙදුලලමගමාසි මිථ්‍යාදිව්‍යධියා වෙදුල්ලං ගතාය තයො ධම්මා වෙදුල්ලමගමංසු අධම්මරාගො වියමලොභො මිථ්‍යාධිමිථ්‍යා නිසු ධම්මෙසු වෙදුල්ලං ගතෙසු ඉමෙ ධම්මා වෙදුල්ලමගමංසු අමනෙක- යානා අපෙකෙතයානා අසාමඤ්ඤානා අබ්‍රහමඤ්ඤානා නකුලෙජෙට්ඨාපවා- සිතා ඉමෙසු ධම්මෙසු වෙදුල්ලං ගතෙසු තෙසං සත්තානං ආයු පි පරිභාසි, වණ්ණණාපි පරිභාසි තෙසං ආයුනා පි පරිභායමානානං වණ්ණණා පි පරිභායමානානං අධිභිතෙයාවසාසතායුක්කානං මනුසසානං වසාසතායුක්කා පුත්තා අගෙසු.

දසවසසායුක්කසමයො

15. හවිසසති භික්ඛවෙ සො සමයො යං ඉමෙසං මනුසසානං දසවසසායුක්කා පුත්තා හවිසසන්ති. දසවසසායුක්කෙසු භික්ඛවෙ මනුසෙසසු පඤ්චවසිකා¹ කුමාරිකා අලම්බනෙයා හවිසසන්ති දසවසසායුක්කෙසු භික්ඛවෙ මනුසෙසසු ඉමානි රසානි අත්තරධායිසුන්ති, සෙයාථිදං සප්පි නවනීතං තෙලං ට්‍රිපු එංණිතං ලොණං. දසවසසායුක්කෙසු භික්ඛවෙ මනුසෙසසු කුද්දුසකො අග්ගං භොජනානං² හවිසසති. සෙයාථාපි භික්ඛවෙ උතරභි සාලිමංසොදනො අග්ගං භොජනානං, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ දසවසසා- යුක්කෙසු මනුසෙසසු කුද්දුසකො අග්ගං භොජනානං හවිසසති දසවසසා- යුක්කෙසු භික්ඛවෙ මනුසෙසසු දසකුසලකම්මපථා සබ්බන්ත සබ්බං අත්තරධායිසුන්ති, දසඅකුසලකම්මපථා අතිබ්‍යා³ දිප්පිසසන්ති දසවසසා- යුක්කෙසු භික්ඛවෙ මනුසෙසසු කුසලන්ති න හවිසසති. කුතො පන කුස- ලසක කාරකො. දසවසසායුක්කෙසු භික්ඛවෙ මනුසෙසසු යෙ තෙ හවිසසන්ති අමනෙකයා අපෙකෙතයා අසාමඤ්ඤා අබ්‍රහමඤ්ඤා න කුලෙ ජෙට්ඨා- පවාසිතො, තෙ දුජ්ජා ව⁴ හවිසසන්ති පාසංසා ව සෙයාථාපි භික්ඛවෙ එතරභි මනෙකයා⁵ පෙකෙතයා සාමඤ්ඤා බ්‍රහමඤ්ඤා කුලෙ ජෙට්ඨා පවාසිතො දුජ්ජා ව පාසංසා ව, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ දසවසසායුක්කෙසු මනුසෙසසු යෙ තෙ හවිසසන්ති අමනෙකයා අපෙකෙතයා අසාමඤ්ඤා අබ්‍රහමඤ්ඤා න කුලෙ ජෙට්ඨාපවාසිතො, තෙ දුජ්ජා ව හවිසසන්ති පාසංසා ව දසවසසායුක්කෙසු භික්ඛවෙ මනුසෙසසු න හවිසසති මාතා ති වා මාතූච්ඡා ති වා මාතූලානි ති වා ආචරියභරියා ති වා⁶ ගරුනං දුරො⁷ ති වා සමෙහදං ලොකො ගම්සසති යථා අජෙළකා කුක්කුට්ඨකරා සොණසිභාලා⁸.

1 පඤ්චවසිකා (කම්)

2 අග්ගං භොජනං

3 අතිවිය (PTS සා)

4 දුජ්ජා (සා)

5 මනෙකයා (PTS)

6 'පිතං තිවා පිකුච්ඡති' වා ඉති අධිකො පාටංසා සාමපොක්කෙසු දිසති

7 දුරො (සිඞ්)

8 සොණසිභාලා (මජ්ඣං)

අභිධ්‍යානාපාදයන් වැඩිමට ගිය කල්හි මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය වැඩිමට ගියේ ය. මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය වැඩිමට ගිය කල්හි අධර්මරාග චෛමලෝභ මිථ්‍යාධර්ම යන තුන් ලාමක ධර්මයෝ වැඩිමට පැමිණියහ. ඒ තුන් දහමුත් වැඩිමට ගිය කල්හි, මවට සත්කාර නොකරන බව, පියාට සත්කාර නොකරන බව, මහණුන්ට ගරු නො කිරීම, බමුණන්ට ගරු නො කිරීම, කුලෙහි වැඩි සිටියන්ට යටත් පැවැතුම් නැති බව යන මේ පාපධර්මයෝ වැඩිමට ගියහ. මේ පාපධර්මයන් වැඩිමට ගිය කල්හි, ඒ සත්වයන් ගේ ආයුෂ ද පිරිහිණ, වණය ද පිරිහිණ ආයුෂයෙන් ද පිරිහෙන, චණ්ඩයෙන් ද පිරිහෙන හවුරුදු දෙසියපනසක් ආයු ඇති මිනිසුන්ගේ දරුවෝ හවුරුදු සියයක් ආයු ඇත්තෝ වූහ

15 මහණෙනි, මේ මිනිසුන්ගේ දරුවෝ යම් කලෙක දස හවුරුදු, පරමායු ඇත්තෝ වෙත් ද, එසේ වූ කාලයෙක් වන්නේ ය. මහණෙනි, දසවස් ආයු ඇති මිනිසුන් අතුරෙහි, පස් හැදිරිදි කුමරියෝ පත්කුලයට යෑමට සුදුසු වන්නාහ මහණෙනි, දඬවර්ෂායුෂ්ක මිනිසුන් අතුරෙහි ගිනෙල් වෙඩරු තලතෙල් මී සකුරු ලුණු යන මේ රසයෝ අතුරුදහන් වන්නාහ මහණෙනි, දඬවර්ෂායුෂ්ක මිනිසුන් අතුරෙහි කුද්දාසක ධාන්‍යය (හමු) බොජුන් අතුරෙහි අග්‍ර වන්නේ ය. මහණෙනි, දෑත් මස් සහිත හැල් සාල් බත මිනිසුන් ගේ පිළිගැන්ම පරිදි බොජුන් අතුරෙහි අග්‍ර වේ ද, එසේ ම දසවස් ආයු ඇති මිනිසුන් කෙරෙහි කුද්දාසක ධාන්‍යය (හමු) බොජුන් අතුරෙන් අග්‍ර වන්නේ ය. මහණෙනි, දස වස් ආයු ඇති මිනිසුන් අතුරෙන් දශකුලෙ කර්මපථයෝ හැම ලෙසින් ම අතුරු දහන් වන්නාහ. දශ අකුලෙ කර්මපථයෝ ඉතා ම දීප්ත වන්නාහ. මහණෙනි, දඬවර්ෂායුෂ්ක මිනිසුන් කෙරෙහි කුලෙ යෑ යන නම පවා නො වන්නේ ය. කුසල් කරන්නෙක් කොසින් වේ ද? මහණෙනි, දඬවර්ෂායුෂ්ක මිනිසුන් අතුරෙහි යම් කෙනෙක් මවට ගරු නො කරනුවෝ, පියාට ගරු නො කරනුවෝ, මහණුන්ට ගරු නො කරනුවෝ, බමුණන්ට ගරු නො කරනුවෝ, කුලෙහි වැඩි සිටියන්ට යටත් පැවැතුම් නැත්තෝ වෙත් ද, ඔහු පූජ්‍ය ද ප්‍රශංසාර්ථ ද වන්නාහ. මහණෙනි, මේ කලා මව කෙරෙහි මොනොවට පිළිපදනාහු, පියා කෙරෙහි මොනොවට පිළිපදනාහු, මහණුන් කෙරෙහි මොනොවට පිළිපදනාහු, බමුණන් කෙරෙහි මොනොවට පිළිපදනාහු, කුලයෙහි වැඩි සිටියන්ට යටත් පැවැතුම් ඇතියාහු යම්සේ පූජ්‍යත් ප්‍රශංසාර්ථත් වෙත් ද, මහණෙනි, එ සේ ම දඬවර්ෂායුෂ්ක මිනිසුන් අතුරෙහි යම් කෙනෙක් මව කෙරෙහි මොනොවට නො පිළිපදනාහු ද, පියා කෙරෙහි මොනොවට නො පිළිපදනාහු ද, මහණුන් කෙරෙහි මොනොවට නො පිළිපදනාහු ද, බමුණන් කෙරෙහි මොනොවට නො පිළිපදනාහු ද, කුලයෙහි වැඩි සිටියන්ට යටත් පැවැතුම් නැතියාහු ද, ඔහු පූජ්‍ය ද ප්‍රශංසාර්ථ ද වන්නාහ. මහණෙනි, දඬවර්ෂායුෂ්ක මිනිසුන් කෙරෙහි මැණියෝ යෑ යි හෝ සුඵ මැණියෝ යි හෝ නැන්දණියෝ යි හෝ - ඇයුරු බිරිත්දැ යි හෝ සුඵ පිය දෙවුපිය ආදීන්ගේ බිරියෝ යි කියා හෝ (හැඟීමක්) නො වන්නේ ය. එළුවෝ බැටෙළුවෝ කුකුළෝ හුරෝ බල්ලෝ කැණිල්ලු යම්සේ ද, එසේ ම ලෝවැසි තෙමේ (කුලසීමාව බිඳ) මිශ්‍රභාවයට යන්නේ ය (කුල සිරිත් නොතකා ඔවුන් පාවාගන්නාහ)

16 දසවසායුකෙසු භික්ඛවෙ මනුසෙසසු තෙසං සත්තානං අඤ්ඤ-
මඤ්ඤමහි තිබ්බො ආසාතො පච්චුප්පඤ්ඤො හවිසසති, තිබ්බො බ්‍යාපාදො,
තිබ්බො මනොපදෙසො, තිබ්බං වධකචිත්තං මාතු පි පුත්තමහි, පුත්තසං පි
මාතරි, පිතු පි පුත්තමහි පුත්තසං පි පිතරි, භාතු පි භාතරි භාතු පි හගිනියා,
හගිනියා පි භාතරි, තිබ්බො ආසාතො පච්චුප්පඤ්ඤො හවිසසති තිබ්බො
බ්‍යාපාදො තිබ්බො මනොපදෙසො තිබ්බං වධකචිත්තං සෙය්‍යාපාපි
භික්ඛවෙ මාගවිකසං මිගං දිසවා තිබ්බො ආසාතො පච්චුප්පඤ්ඤො හොති
තිබ්බො බ්‍යාපාදො තිබ්බො මනොපදෙසො තිබ්බං වධකචිත්තං එවමෙව
බො භික්ඛවෙ දසවසායුකෙසු මනුසෙසසු තෙසං සත්තානං අඤ්ඤ-
මඤ්ඤමහි තිබ්බො ආසාතො පච්චුප්පඤ්ඤො හවිසසති තිබ්බො බ්‍යාපාදො
තිබ්බො මනොපදෙසො තිබ්බං වධකචිත්තං මාතු පි පුත්තමහි, පුත්තසං පි
මාතරි, පිතු පි පුත්තමහි, පුත්තසං පි පිතරි, භාතු පි භාතරි, භාතු පි හගිනියා,
හගිනියා පි භාතරි, තිබ්බො ආසාතො පච්චුප්පඤ්ඤො හවිසසති, තිබ්බො
බ්‍යාපාදො, තිබ්බො මනොපදෙසො, තිබ්බං වධකචිත්තං දසවසායුකෙසු
භික්ඛවෙ මනුසෙසසු සත්තාහං සත්තානුරුකපෙසා හවිසසති තෙ අඤ්ඤ-
මඤ්ඤමහි මිගසඤ්ඤං පටිලභිසන්නි තෙසං තිණ්ණානි සත්ථානි හත්ථසු
පාතුහවිසසන්නි තෙ තිණ්ණාන සත්ථාන 'එස මිගො එස මිගො'ති අඤ්ඤ-
මඤ්ඤං ජීවිතා වොරොපෙසන්නි¹

ආයුචණ්ණාදිවධානකථා

17 අථ බො තෙසං භික්ඛවෙ සත්තානං එකවචානං එවං හවිසසති,
'මා ච මයං කඤ්ඤි², මා ච අමෙස කොචි, යනුනා මයං තිණ්ණහණං වා
වනගහණං වා රුක්ඛගහණං වා නදීවිදුග්ගං වා පබ්බතචිසමං වා පච්ඡිකා
වනමුලඵලාහාරා යාපෙය්‍යාමා'ති තෙ තිණ්ණහණං වා වනගහණං වා
රුක්ඛගහණං වා නදීවිදුග්ගං වා පබ්බතචිසමං වා පච්ඡිකා සත්තාහං වන-
මුලඵලාහාරා යාපෙය්‍යන්නි³. තෙ තසං⁴ සත්තාහසං අවිදයෙන තිණ්ණහණං
වනගහණං රුක්ඛගහණං නදීවිදුග්ගං පබ්බතචිසමං තික්ඛමිත්වා අඤ්ඤ-
මඤ්ඤං ආලිඛිත්වා සභාගාධිසැන්නි සමසාසිසසන්නි 'දිට්ඨා හො
සත්ත ජීවසි, දිට්ඨා හො සත්ත ජීවසි'ති අථ බො තෙසං භික්ඛවෙ
සත්තානං එවං හවිසසති 'මයං බො අකුසලානං ධම්මානං සමාද්‍යානො
එවරුපං ආයතං ඤ්ඤතික්ඛාං පත්තා යනුනා මයං කුසලං කරො-
ය්‍යාම

1 වොරොපිසසන්නි (යා)

2 කිඤ්ච (කාම)

3 යාපෙය්‍යන්නි PTS

4 තසං (සිඛු)

දික්සහියේ පාටික වර්ගය

16. මහණෙනි, දඟවර්ණායුෂ්ක මිනිසුන් අතුරෙහි, ඒ සත්වයන්ගේ උනුන් කෙරෙහි දැඩි චෝරයෙක්, දැඩි ව්‍යාපාදයෙක්, දැඩි මනාප්‍රද්වේෂයෙක් දැඩි වධක චිත්තයෙක් එළැඹ සිටියේ වන්නේ ය. පුතු කෙරෙහි මවගේ ද, මව කෙරෙහි පුතුගේ ද, පුතු කෙරෙහි පියාගේ ද, පියා කෙරෙහි පුතුගේ ද, බෑයා කෙරෙහි බෑයාගේ ද, බිහිනිය කෙරෙහි බෑයාගේ ද බෑයා කෙරෙහි බිහිනියගේ ද, දැඩි ආසාතයෙක්, දැඩි ව්‍යාපාදයෙක්, දැඩි චිත්ත ප්‍රදෝෂයෙක්, දැඩි වධක චිත්තයෙක් එළැඹ සිටියේ වන්නේ ය. මහණෙනි, යම්ගේ මුඛවැද්දකට මුඛක දැක්මෙන් දැඩි ආසාතයෙක්, දැඩි දෝෂයෙක්, දැඩි චිත්ත ප්‍රදෝෂයෙක්, දැඩි වධක චිත්තයෙක් එළැඹ සිටුවනේ වේ ද, මහණෙනි, එසේ ම මිනිසුන් දඟවර්ණායුෂ්ක කල්හි ඒ සත්වයන්ගේ උනුන් කෙරෙහි දැඩි ආසාතයෙක්, දැඩි ව්‍යාපාදයෙක්, දැඩි චිත්ත ප්‍රදෝෂයෙක්, දැඩි වධක චිත්තයෙක්, එළැඹ සිටියේ වන්නේ ය. පුතු කෙරෙහි මවගේ ද, මව කෙරෙහි පුතුගේ ද, පුතු කෙරෙහි පියාගේ ද, පියා කෙරෙහි පුතුගේ ද, බෑයා කෙරෙහි බෑයාගේ ද, බිහිනිය කෙරෙහි බෑයාගේ ද, බෑයා කෙරෙහි බිහිනියගේ ද, දැඩි ආසාතයෙක්, දැඩි ව්‍යාපාදයෙක්, දැඩි චිත්ත ප්‍රදෝෂයෙක්, දැඩි වධක චිත්තයෙක් එළැඹ සිටියේ වන්නේ ය. මහණෙනි, මිනිසුන් දඟවර්ණායුෂ්ක කල්හි සත් දවසක් ශ්‍යාන්තකල්පය වන්නේ ය. ඔහු ඔවුනොවුන් කෙරෙහි මෘගසංඥාව (මේ මුවෙකැ යි හැඟීම) ලබන්නාහ. ඔවුන්ගේ අත්හි තියුණු අවි පහළ වන්නේ ය. ඔහු තියුණු අවියෙන් ‘මේ මුවෙක, මේ මුවෙකැ’ යි ඔවුනොවුන් දිවියෙන් තොර කරන්නාහ.

17 මහණෙනි, එ කල්හි ඒ සතුන් අතුරෙන් ඇතැම් කෙනෙකුට ‘අපි කිසිවකුදු දිවියෙන් තොර නො කරමෝ වා, කිසිවෙක් අප ද දිවියෙන් තොර නො කෙරේවා අපි තණහඬුවකට හෝ වනලැහැබකට හෝ රුක්බැද්දකට හෝ අන්තර්දව්‍යාදී නදීන්ගේ දුර්ගමස්ථානයකට හෝ කඳුවලින් උෂ්ම වූ තැනකට හෝ වැද, වෙනෙහි මුල් පල ආහාර කොටැති වැ යැපෙන්නාමෝ නම් යෙහෙකැ’ යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ය. ඔහු තණහඬුවකට හෝ වනලැහැබකට හෝ රුක්බැද්දකට හෝ නදිවිදුර්ගයකට හෝ පථිත පිප්පියකට හෝ පිටිය සත් දවසක් වනමුලථල ආහාර කොටැති ව යැපෙන්නාහ. ඔහු උභි සතිය ඇවෑමෙන් තණහඬුවෙන් වනලැහැබෙන් රුක්බැද්දෙන් නදිවිදුර්ගයෙන් පථිතපිප්පියෙන් නික්ම, උනුන් වැලැඳගෙන, හවන් සත්වයා, “පිනෙකි! තව ම ජීවත් වෙහි! වූයේ යහපති! තව ම ජීවත් වෙහි” යැ යි උනුන් හා සතුටු වන්නාහ, උනුන් අස්වසන්නාහ. මහණෙනි, එ කල්හි ඒ සත්තව, “අපි ව්‍යාභි අකුසල් දහම් සමාදන් කොට ගත් හෙයින් මෙබඳු වූ මහත් ඥාතිවිනාශයකට පත්නමහ. අපි කුසල් කරමෝ නම් යෙහෙක.

කිං කුසලං කරෙය්‍යාම? යනුනුන මයං පාණාතිපාතා විරමෙය්‍යාම, ඉදං කුසලං ධම්මං සමාදය වතෙතය්‍යාමා'ති තෙ පාණාතිපාතා විරම්සසන්ති ඉදං කුසලං ධම්මං. සමාදය වත්තිස්සන්ති තෙ කුසලානං ධම්මානං සමාදනහෙතු ආයුනා පි වඩ්ඪිස්සන්ති වණ්ණණන පි වඩ්ඪිස්සන්ති. තෙසං ආයුනා පි වඩ්ඪමානානං වණ්ණණන පි වඩ්ඪමානානං දසවසසායුකානං මනුසසානං විසතිවසසායුකා පුත්තා භවිස්සන්ති. අථ ඛො තෙසං භික්ඛවෙ සත්තානං එවං භවිස්සති, "මයං ඛො කුසලානං ධම්මානං සමාදනහෙතු ආයුනා පි වඩ්ඪාම, වණ්ණණන පි වඩ්ඪාම යනුනුන මයං භියෙය්‍යාසොමකතාය කුසලං කරෙය්‍යාම. කිං කුසලං කරෙය්‍යාම? යනුනුන මයං අදින්නාදනා විරමෙය්‍යාම, ඉදං කුසලං ධම්මං සමාදය වතෙතය්‍යාමා'ති. තෙ පාණාතිපාතා විරම්සසන්ති අදින්නාදනා විරම්සසන්ති ඉදං කුසලං ධම්මං සමාදය වත්තිස්සන්ති. තෙ කුසලානං ධම්මානං සමාදනහෙතු ආයුනා පි වඩ්ඪිස්සන්ති, වණ්ණණන පි වඩ්ඪිස්සන්ති තෙසං ආයුනා පි වඩ්ඪමානානං වණ්ණණන පි වඩ්ඪමානානං විසතිවසසායුකානං මනුසසානං වත්තාලිසතිවසසායුකා පුත්තා භවිස්සන්ති

අථ ඛො තෙසං භික්ඛවෙ සත්තානං එවං භවිස්සති 'මයං ඛො කුසලානං ධම්මානං සමාදනහෙතු ආයුනා පි වඩ්ඪාම, වණ්ණණන පි වඩ්ඪාම. යනුනුන මයං භියෙය්‍යාසොමකතාය කුසලං කරෙය්‍යාම. කිං කුසලං කරෙය්‍යාම? යනුනුන මයං කාමෙසුම්ච්ඡාචාරා විරමෙය්‍යාම, ඉදං කුසලං ධම්මං සමාදය වතෙතය්‍යාමා'ති තෙ පාණාතිපාතා විරම්සසන්ති, අදින්නාදනා විරම්සසන්ති, කාමෙසුම්ච්ඡාචාරා විරම්සසන්ති. ඉදං කුසලං ධම්මං සමාදය වත්තිස්සන්ති. තෙ කුසලානං ධම්මානං සමාදනහෙතු ආයුනා පි වඩ්ඪිස්සන්ති වණ්ණණන පි වඩ්ඪිස්සන්ති. තෙසං ආයුනා පි වඩ්ඪමානානං වණ්ණණන පි වඩ්ඪමානානං වත්තාලිසතිවසසායුකානං මනුසසානං අසිතිවසසායුකා පුත්තා භවිස්සන්ති.

18. අථ ඛො තෙසං භික්ඛවෙ සත්තානං එවං භවිස්සති 'මයං ඛො කුසලානං ධම්මානං සමාදනහෙතු ආයුනා පි වඩ්ඪාම වණ්ණණන පි වඩ්ඪාම යනුනුන මයං භියෙය්‍යාසොමකතාය කුසලං කරෙය්‍යාම. කිං කුසලං කරෙය්‍යාම? යනුනුන මයං මුසාවාද විරමෙය්‍යාම, ඉදං කුසලං ධම්මං සමාදය වතෙතය්‍යාමා'ති. තෙ පාණාතිපාතා විරම්සසන්ති, අදින්නාදනා විරම්සසන්ති, කාමෙසුම්ච්ඡාචාරා විරම්සසන්ති, මුසාවාද විරම්සසන්ති. ඉදං කුසලං ධම්මං සමාදය වත්තිස්සන්ති. තෙ කුසලානං ධම්මානං සමාදනහෙතු ආයුනා පි වඩ්ඪිස්සන්ති වණ්ණණන පි වඩ්ඪිස්සන්ති.

කවර කුසලක් කරමෝ ද? අපි ප්‍රාණසාතයෙන් වළකින්නාමෝ නම්, මේ කුසල් දහම් සමාදන් කොට ගෙන පවතින්නාමෝ නම් යෙහෙකැ'යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ය. කුසල් දහම් සමාදන් කොට ගත් හෙයින් ඔහු ආයුෂයෙන් ද වැඩෙන්නාහ, පැහැයෙන් ද වැඩෙන්නාහ. ආයුෂයෙන් ද වැඩෙන, පැහැයෙන් ද වැඩෙන දඬුවම්-යුක්ත වූ ඒ මිනිසුන්ගේ දරුවෝ උසි හවුරුද්දක් ආයු ඇත්තෝ වන්නාහ. එ කල්හි, මහණෙනි, ඒ සත්තට, 'අපි, කුසල් දහම් සමාදන් කොට ගත් හෙයින්, ආයුෂයෙන් ද වැඩෙමු, වණියෙන් ද වැඩෙමු අපි තවත් බොහෝ සෙයින් කුසල් කරන්නාමෝ නම් යෙහෙක. කවර කුසලක් කරන්නාමෝ ද? අපි අදත්තාදනයෙන් වළකින්නාමෝ නම්, මේ කුසල් දහම් සමාදන් කොට ගෙන පවතින්නාමෝ නම් යෙහෙකැ'යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ය. ඔහු පණ්ඩායෙන් වළකිනාහ, අධිනාදනින් වළකිනාහ. මේ කුසල් දහම් සමාදන් කොට ගෙන පවතින්නාහ. ඔහු කුසල් දහම් සමාදන් කොට ගැනුම් හෙයින් ආයුෂයෙන් ද වැඩෙන්නාහ. වණියෙන් ද වැඩෙන්නාහ. ආයුෂයෙන් ද වැඩෙන, වණියෙන් ද වැඩෙන, විසි හවුරුදු ආයු ඇති ඒ මිනිසුන්ගේ දරුවෝ හවුරුදු සතලිසක් ආයු ඇතියෝ වන්නාහ.

හෙණෙනි, එ කල්හි ඒ සත්තට, 'අපි වූ කලී කුසල් දහම් සමාදන් කොට ගැනීමේ හේතුයෙන් ආයුෂයෙන් ද වැඩෙමු, වණියෙන් ද වැඩෙමු. අපි වඩාත් කුසල් කරන්නාමෝ නම් යෙහෙක. කවර කුසලක් කරන්නාමෝ ද? අපි කාමයන්හි වරදවා හැසිරීමෙන් වැළැක්කමෝ නම්, මේ කුසල් දහම් සමාදන් කොට ගෙන පැවැත්කමෝ නම් යෙහෙකැ'යි මේ සිත වන්නේ ය. ඔහු ප්‍රාණසාතයෙන් වළකින්නාහ, අධිනාදනින් වළකින්නාහ, කාමයන්හි වරදවා හැසිරීමෙන් වළකින්නාහ. මේ කුසල් දහම් සමාදන් කොට ගෙන පවතින්නාහ. ඔහු කුසල් දහම් සමාදන් කොට ගැනීම හෙයින් ආයුෂයෙන් ද වැඩෙන්නාහ, වණියෙන් ද වැඩෙන්නාහ. ආයුෂයෙන් ද වැඩෙන, වණියෙන් ද වැඩෙන, සතලිස් වසක් ආයු කොටැති ඒ මිනිසුන්ගේ දරුවෝ අසු හවුරුදු ආයු ඇත්තෝ වන්නාහ.

18 මහණෙනි, එ කල්හි ඒ සත්තට, 'අපි විනාහි කුසල් දහම් සමාදන් කොට ගැනුම් හෙයින් ආයුෂයෙන් ද වැඩෙමු, වණියෙන් ද වැඩෙමු. අපි වඩාත් කුසල් කරමෝ නම් යෙහෙක. කවර කුසලක් කරන්නාමෝ ද? අපි මුසවා බිණීමෙන් වැළැක්කමෝ නම්, මේ කුසල් දහම් සමාදන් කොට ගෙන පැවැත්කමෝ නම් යෙහෙකැ'යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ය. ඔහු පණ්ඩායෙන් වළකිනාහ, අධිනාදනින් වළකිනාහ, කාමයන්හි වරදවා හැසිරීමෙන් වළකිනාහ, මුසවා බිණීමෙන් වළකිනාහ. මේ කුසල් දහම් සමාදන් කොට ගෙන පවතින්නාහ. ඔහු කුසල් දහම් සමාදන් කොට ගැනුම් හෙයින් ආයුෂයෙන් ද වැඩෙන්නාහ, වණියෙන් ද වැඩෙන්නාහ.

තෙසං ආයුනාපි වඩ්ඪමානානං වෛශ්ණනපි වඩ්ඪමානානං අසීතිවස්සායු-
කානං මනුසසානං සට්ඨිවස්සසත්තායුකානං පුත්තා හවිසසන්ති. අථ ඛො තෙසං
භික්ඛවෙ සත්තානං එවං හවිසසති 'මයං ඛො කුසලානං ධම්මානං සමාදන-
හෙතු ආයුනාපි වඩ්ඪාම, වෛශ්ණනපි වඩ්ඪාම. යනුනුන මයං භියො-
සොමකතාය කුසලං කරෙය්‍යාම. කිං කුසලං කරෙය්‍යාම? යනුනුන මයං
පිසුණාය වාචාය වීරමෙය්‍යාම ඉදං කුසලං ධම්මං සමාදය වනෙකය්‍යාමා'ති
තෙ පාණාතිපාතා වීරමිසසන්ති, අදින්නාදනා වීරමිසසන්ති, කාමෙසුමිච්ඡා-
චාරා වීරමිසසන්ති, මුසාවාද වීරමිසසන්ති, පිසුණාය වාචාය වීරමිසසන්ති.
ඉදං කුසලං ධම්මං සමාදය වත්තිසසන්ති. තෙ කුසලානං ධම්මානං සමාදන-
හෙතු ආයුනාපි වඩ්ඪීසසන්ති වෛශ්ණනපි වඩ්ඪීසසන්ති. තෙසං ආයුනාපි
වඩ්ඪමානානං වෛශ්ණනපි වඩ්ඪමානානං සට්ඨිවස්සසත්තායුකානං මනුසසා-
නං උසං තිවස්සසත්තායුකානං පුත්තා හවිසසන්ති.

අථ ඛො තෙසං භික්ඛවෙ සත්තානං එවං හවිසසති 'මයං ඛො
කුසලානං ධම්මානං සමාදනහෙතු ආයුනාපි වඩ්ඪාම වෛශ්ණනපි වඩ්ඪාම
යනුනුන මයං භියොසොමකතාය කුසලං කරෙය්‍යාම. කිං කුසලං
කරෙය්‍යාම? යනුනුන මයං ඵරුසාය වාචාය වීරමෙය්‍යාම ඉදං කුසලං
ධම්මං සමාදය වනෙකය්‍යාමා'ති. තෙ පාණාතිපාතා වීරමිසසන්ති, අදින්නාදනා
වීරමිසසන්ති, කාමෙසුමිච්ඡාචාරා වීරමිසසන්ති, මුසාවාද වීරමිසසන්ති,
පිසුණාය වාචාය වීරමිසසන්ති, ඵරුසාය වාචාය වීරමිසසන්ති ඉදං
කුසලං ධම්මං සමාදය වත්තිසසන්ති. තෙ කුසලානං ධම්මානං සමාදනහෙතු
ආයුනාපි වඩ්ඪීසසන්ති වෛශ්ණනපි වඩ්ඪීසසන්ති. තෙසං ආයුනාපි වඩ්ඪ-
මානානං වෛශ්ණනපි වඩ්ඪමානානං විසංතිවස්සසත්තායුකානං මනුසසානං
වත්තාරිසංජබ්බසසත්තායුකානං පුත්තා හවිසසන්ති.

අථ ඛො තෙසං භික්ඛවෙ සත්තානං එවං හවිසසති 'මයං ඛො කුසලානං
ධම්මානං සමාදනහෙතු ආයුනාපි වඩ්ඪාම වෛශ්ණනපි වඩ්ඪාම යනුනුන
මයං භියොසොමකතාය කුසලං කරෙය්‍යාම. කිං කුසලං කරෙය්‍යාම?
යනුනුන මයං සමච්ඡලාපා වීරමෙය්‍යාම, ඉදං කුසලං ධම්මං සමාදය
වනෙකය්‍යාමා ති. තෙ පාණාතිපාතා වීරමිසසන්ති, අදින්නාදනා වීරමිසසන්ති
කාමෙසුමිච්ඡාචාරා වීරමිසසන්ති, මුසාවාද වීරමිසසන්ති, පිසුණාය වාචාය
වීරමිසසන්ති, ඵරුසාය වාචාය වීරමිසසන්ති, සමච්ඡලාපා වීරමිසසන්ති
ඉදං කුසලං ධම්මං සමාදය වත්තිසසන්ති. තෙ කුසලානං ධම්මානං
සමාදනහෙතු ආයුනාපි වඩ්ඪීසසන්ති, වෛශ්ණනපි වඩ්ඪීසසන්ති. තෙසං
ආයුනාපි වඩ්ඪමානානං වෛශ්ණනපි වඩ්ඪමානානං වත්තාරිසංජබ්බස-
සත්තායුකානං මනුසසානං දෙමසසත්තායුකානං පුත්තා හවිසසන්ති

ආයුෂයෙන් ද වැඩෙන, වණියෙන් ද වැඩෙන, අසුවසකට ආයු ඇති ඒ මිනිසුන්ගේ දරුවෝ එක්සිය සැට හවුරුදු ආයු ඇත්තෝ වන්නාහ. මහණෙනි, එ කල්හි ඒ සත්තට 'අපි වනාහි කුසල් දහම් සමාදන් කොට ගැනුම් හෙයින් ආයුෂයෙන් ද වැඩෙමු, වණියෙන් ද වැඩෙමු. අපි වඩාත් කුසල් කරමෝ නම් යෙහෙක. කවර කුසලක් කරමෝ ද? අපි පෙහෙසුන් තෙප්ලෙන් වළක්නමෝ නම්, මේ කුසල් දහම් සමාදන් කොට ගෙන පවත්නමෝ නම් යෙහෙකැ' යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ය. ඔහු පණ්ඩායෙන් වළකින්නාහ, අධිනාදනින් වළකින්නාහ, කාමයන්හි වරදා හැසිරීමෙන් වළකින්නාහ, මුසවායෙන් වළකින්නාහ, පෙහෙසුන් තෙප්ලෙන් වළකින්නාහ. මේ කුසල් දහම් සමාදන් කොට ගෙන පවත්නාහ. ඔහු කුසල් දහම් සමාදන් කොට ගැනුම් හෙයින් ආයුෂයෙන් ද වැඩෙන්නාහ වණියෙන් ද වැඩෙන්නාහ. ආයුෂයෙන් ද වැඩෙන වණියෙන් ද වැඩෙන, එක්සිය සැටවසක් ආයු ඇති ඒ මිනිසුන්ගේ දරුවෝ තෙසියවිසි හවුරුද්දකට ආයු ඇත්තෝ වන්නාහ.

මහණෙනි, එ කල්හි ඒ සත්තට, 'අපි වූ කලී කුසලධර්ම සමාදන හෙතෙයින් ආයුෂයෙන් ද වැඩෙමු, වණියෙන් ද වැඩෙමු. අපි වඩාත් කුසල් කරමෝ නම් යෙහෙක. කවර කුසලක් කරමෝ ද? අපි පරොස් බසින් වළක්නමෝ නම්, මේ කුසල් දහම් සමාදන් කොට ගෙන පවත්නමෝ නම් යෙහෙකැ' යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ය. ඔහු පණ්ඩායෙන් වළකින්නාහ, අධිනාදනින් වළකින්නාහ, කාමමිථ්‍යාවාරයෙන් වළකින්නාහ, මුසවායෙන් වළකින්නාහ, පෙහෙසුන් තෙප්ලෙන් වළකින්නාහ, පරොස් බසින් වළකින්නාහ, මේ කුසල් දහම් සමාදන් කොට ගෙන පවත්නාහ. ඔහු කුසල් දහම් සමාදන් කොට ගැනුම් හෙයින් ආයුෂයෙන් ද වැඩෙන්නාහ, වණියෙන් ද වැඩෙන්නාහ. ආයුෂයෙන් ද වැඩෙන, වණියෙන් ද වැඩෙන, තෙසියවිසි වසක් ආයු ඇති ඒ මිනිසුන්ගේ දරුවෝ හසිය සතළිස් හවුරුද්දකට ආයු ඇත්තෝ වන්නාහ.

මහණෙනි, එ කල්හි ඒ සත්තට, 'අපි වූ කලී කුසල ධර්ම සමාදන හෙතෙයින් ආයුෂයෙන් ද වැඩෙමු, වණියෙන් ද වැඩෙමු. අපි වඩාත් කුසල් කරමෝ නම් යෙහෙක. කවර කුසලක් කරමෝ ද? අපි සම්ප්‍රච්ඡාදයෙන් වළක්නමෝ නම්, මේ කුසල් දහම් සමාදන් කොට ගෙන පවත්නමෝ නම් යෙහෙකැ' යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ය. ඔහු පණ්ඩායෙන් වළකින්නාහ, අධිනාදනින් කාමමිථ්‍යාවාරයෙන් මුසවාදයෙන් පියුණාවාදයෙන් වළකින්නාහ සම්ප්‍රච්ඡාදයෙන් වළකින්නාහ. මේ කුසල් දහම් සමාදන් කොට ගෙන පවත්නාහ. ඔහු කුසල ධර්ම සමාදන හෙතෙයින් ආයුෂයෙන් ද, වණියෙන් ද වැඩෙන්නාහ. ආයුෂයෙන් ද වැඩෙන, වණියෙන් ද වැඩෙන, හසිය සතළිස් හවුරුද්දකට ආයු ඇති ඒ මිනිසුන්ගේ දරුවෝ හවුරුදු දෙදහසකට ආයු ඇතියෝ වන්නාහ.

19. අථ ඛො තෙසං භික්ඛවෙසකානාං ඵලං භවීසසති 'මයං ඛො කුසලානං ධම්මානං සමාදන්තෙතු ආයුනාපි වඩ්ඪාම, වෛශ්ණනපි වඩ්ඪාම, යනාදුන මයං භියෙය්‍යාසොමකතාය කුසලං කරෙය්‍යාම කිං කුසලං කරෙය්‍යාම? යනාදුන මයං අභිජ්ඣං පජ්ඣෙය්‍යාම, ඉදං කුසලං ධම්මං සමාදය වෛශ්ණය්‍යාමා'ති තෙ පාණ්ඩිපාතා විරම්සසනති, අදිනනාදනා විරම්සසනති, කාමෙසුම්චජාචාරා විරම්සසනති, මුසාවාද විරම්සසනති, පිසුණාය වාචාය විරම්සසනති, ඵරුසාය වාචාය විරම්සසනති, සමඵප්පලාපා විරම්සසනති, අභිජ්ඣං පජ්ඣිසසනති, ඉදං කුසලං ධම්මං සමාදය වත්තිසසනති. තෙ කුසලානං ධම්මානං සමාදන්තෙතු ආයුනාපි වඩ්ඪීසසනති වෛශ්ණනපි වඩ්ඪීසසනති. තෙසං ආයුනාපි වඩ්ඪමානානං වෛශ්ණනපි වඩ්ඪමානානං අට්ඨවස්සසහසායුකානං මත්තසානං වත්තාරිවස්සසහසායුකා පුත්තා භවීසසනති.

අථ ඛො තෙසං භික්ඛවෙසකානාං ඵලං භවීසසති 'මයං ඛො කුසලානං ධම්මානං සමාදන්තෙතු ආයුනාපි වඩ්ඪාම, වෛශ්ණනපි වඩ්ඪාම, යනාදුන මයං භියෙය්‍යාසොමකතාය කුසලං කරෙය්‍යාම කිං කුසලං කරෙය්‍යාම? යනාදුන මයං ව්‍යාපාදං පජ්ඣෙය්‍යාම, ඉදං කුසලං ධම්මං සමාදය වෛශ්ණය්‍යාමා'ති තෙ පාණ්ඩිපාතා විරම්සසනති, අදිනනාදනා විරම්සසනති, කාමෙසුම්චජාචාරා විරම්සසනති, මුසාවාද විරම්සසනති, පිසුණාය වාචාය විරම්සසනති, ඵරුසාය වාචාය විරම්සසනති, සමඵප්පලාපා විරම්සසනති, අභිජ්ඣං පජ්ඣිසසනති, ව්‍යාපාදං පජ්ඣිසසනති ඉදං කුසලං ධම්මං සමාදය වත්තිසසනති තෙ කුසලානං ධම්මානං සමාදන්තෙතු ආයුනාපි වඩ්ඪීසසනති, වෛශ්ණනපි වඩ්ඪීසසනති තෙසං ආයුනාපි වඩ්ඪමානානං වෛශ්ණනපි වඩ්ඪමානානං වත්තාරිවස්සසහසායුකානං¹ මත්තසානං අට්ඨවස්සසහසායුකා පුත්තා භවීසසනති.

අථ ඛො තෙසං භික්ඛවෙසකානාං ඵලං භවීසසති 'මයං ඛො කුසලානං ධම්මානං සමාදන්තෙතු ආයුනාපි වඩ්ඪාම, වෛශ්ණනපි වඩ්ඪාම, යනාදුන මයං භියෙය්‍යාසොමකතාය කුසලං කරෙය්‍යාම කිං කුසලං කරෙය්‍යාම? යනාදුන මයං මිච්ඡාදිට්ඨිං පජ්ඣෙය්‍යාම ඉදං කුසලං ධම්මං සමාදය වෛශ්ණය්‍යාමා'ති. තෙ පාණ්ඩිපාතා විරම්සසනති, අදිනනාදනා විරම්සසනති, කාමෙසුම්චජාචාරා විරම්සසනති, මුසාවාද විරම්සසනති, පිසුණාය වාචාය විරම්සසනති, ඵරුසාය වාචාය විරම්සසනති, සමඵප්පලාපා විරම්සසනති, අභිජ්ඣං පජ්ඣිසසනති, ව්‍යාපාදං පජ්ඣිසසනති, මිච්ඡාදිට්ඨිං පජ්ඣිසසනති ඉදං කුසලං ධම්මං සමාදය වත්තිසසනති තෙ කුසලානං ධම්මානං සමාදන්තෙතු ආයුනාපි වඩ්ඪීසසනති වෛශ්ණනපි වඩ්ඪීසසනති තෙසං ආයුනාපි වඩ්ඪමානානං වෛශ්ණනපි වඩ්ඪමානානං අට්ඨවස්සසහසායුකානං මත්තසානං විත්තාරිවස්සසහසායුකා පුත්තා භවීසසනති,

1 වත්තාරිවස්සසහසායුකානං (මෙසං. etc)

19. මහණෙනි, එ කල්හි ඒ සත්තට, 'අපි වූ කලී කුසලධර්ම සමාදාන හේතුයෙන්, ආයුෂ්‍යයෙන් ද, වණ්ණයෙන් ද වැඩෙමු. අපි වඩාත් කුසල් කරමෝ නම් යෙහෙක කවර කුසලක් කරමෝ ද? අපි අභිධ්‍යාව දුරු ලත්තමෝ නම්, මේ කුසල් දහම සමාදාන කොටගෙන පවත්නමෝ නම් යෙහෙකැ'යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ය. ඔහු ප්‍රාණසාතයෙන් අදත්තාදානයෙන් කාමමිථ්‍යාවාරයෙන් මාෂාවාදයෙන් පෛශුන්‍යයෙන් පරුෂවචනයෙන් සම්ඵප්පලාපයෙන් වළකින්නාහ, අභිධ්‍යාව දුරුලත්තාහ. මේ කුසල් දහම සමාදාන කොට ගෙන පවතින්නාහ. ඔහු කුසලධර්ම සමාදාන හේතුයෙන් ආයුෂ්‍යයෙන් ද වණ්ණයෙන් ද වැඩෙන්නාහ ආයුෂ්‍යයෙන් ද වණ්ණයෙන් ද වැඩෙන, දෙදහසක් හවුරුද්දට ආයු ඇති ඒ මිනිසුන්ගේ දරුවෝ සාරදහස් හවුරුද්දකට ආයු ඇත්තෝ වන්නාහ.

මහණෙනි, එ කල්හි ඒ සත්තට, 'අපි වූ කලී කුසලධර්ම සමාදාන හේතුයෙන් ආයුෂ්‍යයෙන් ද, වණ්ණයෙන් ද වැඩෙමු. අපි වඩාත් කුසල් කරමෝ නම්, යෙහෙක කවර කුසලක් කරමෝ ද? අපි ව්‍යාපාදය බැහැර කරමෝ නම්, මේ කුසල් දහම (ව්‍යාපාද ප්‍රභාණ්ඩය) සමාදාන කොට ගෙන පවත්නමෝ නම් යෙහෙකැ'යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ය. ඔහු ප්‍රාණසාතයෙන්, අදත්තාදානයෙන්, කාමමිථ්‍යාවාරයෙන්, මුසාවාදයෙන්, පිසුණාචාරයෙන්, ඵරුසවාචයෙන්, සම්ඵප්පලාපයෙන් වළකින්නාහ අභිධ්‍යාව බැහැර කරන්නාහ. ව්‍යාපාදය බැහැර කරන්නාහ. මේ කුසල් දහම සමාදාන කොට ගෙන පවතින්නාහ. කුසල් දහම සමාදාන කොට ගැනුම හේතුයෙන් ඔහු ආයුෂ්‍යයෙන් ද වණ්ණයෙන් ද වැඩෙන්නාහ. ආයුෂ්‍යයෙන් ද වණ්ණයෙන් ද වැඩෙන, සාරදහසක් හවුරුදු ආයු ඇති ඒ මිනිසුන්ගේ දරුවෝ අවුරුදු අටදහසක් ආයු ඇත්තෝ වන්නාහ.

මහණෙනි, එ කල්හි ඒ සත්තට, 'අපි වූ කලී කුසලධර්ම සමාදාන හේතුයෙන් ආයුෂ්‍යයෙන් ද වණ්ණයෙන් ද වැඩෙමු. අපි වඩාත් කුසල් කරමෝ නම් යෙහෙක. කවර කුසලක් කරමෝ ද? අපි මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය බැහැර කරමෝ නම්, මේ (මිථ්‍යාදෘෂ්ටි ප්‍රභාණ්ඩය) කුසලධර්මය සමාදාන කොටගෙන පවත්නමෝ නම් යෙහෙකැ'යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ය. ඔහු ප්‍රාණසාතයෙන්, අදත්තාදානයෙන්, කාමමිථ්‍යාවාරයෙන්, මුසාවාදයෙන්, පිසුණාචාරයෙන්, ඵරුසවාචයෙන්, සම්ඵප්පලාපයෙන් වළකින්නාහ. අභිධ්‍යාව, ව්‍යාපාදය බැහැර කරන්නාහ. මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය බැහැර කරන්නාහ. මේ කුසල් දහම සමාදාන කොට ගෙන පවතින්නාහ. කුසලධර්ම සමාදාන හේතුයෙන් ඔහු ආයුෂ්‍යයෙන් ද, වණ්ණයෙන් ද වැඩෙන්නාහ. ආයුෂ්‍යයෙන් ද, වණ්ණයෙන් ද වැඩෙන අටදහසක් හවුරුද්දට ආයු ඇති ඒ මිනිසුන්ගේ දරුවෝ වර්ෂ විසිදහසකට ආයු පැත්තෝ වන්නාහ.

20. අථ ඛො තෙසං භික්ඛවෙ සත්තානං එවං භවිස්සති. 'මයං ඛො කුසලානං ධම්මානං සමාදානගෙතු ආයුනාපි වඩ්ඪාම, වග්ගේනපි වඩ්ඪාම, යනාදාන මයං භිග්ගොසොමකතාය කුසලං කරොයාමා කිං කුසලං කරොයාම? යනාදාන මයං තයො ධම්මෙ පජ්ජෙය්‍යාම අධම්මරාගං විසමලොභං මිච්ඡාධම්මං, ඉදං කුසලං ධම්මං සමාදාය වකෙතයාමා'ති. තෙ පාණාතිපාතා විරම්ඤ්ඤාති, අදින්නාදානා විරම්ඤ්ඤාති, කාමෙසුමිච්ඡා- වාරා විරම්ඤ්ඤාති, මුසාවාද විරම්ඤ්ඤාති, පිසුණාය වාචාය විරම්ඤ්ඤාති, එරුසාය වාචාය විරම්ඤ්ඤාති, සමුප්පලාපා විරම්ඤ්ඤාති, අභිජ්ඣා පජ්ඣිස්සන්ති, ව්‍යාපාදං පජ්ඣිස්සන්ති, මිච්ඡාදිලිඛිං පජ්ඣිස්සන්ති, තයො ධම්මෙ පජ්ඣිස්සන්ති අධම්මරාගං විසමලොභං මිච්ඡාධම්මං. ඉදං කුසලං ධම්මං සමාදාය වකිස්සන්ති තෙ කුසලානං ධම්මානං සමාදානගෙතු ආයුනාපි වඩ්ඪිස්සන්ති, වග්ගේනපි වඩ්ඪිස්සන්ති, තෙසං ආයුනාපි වඩ්ඪමානානං වග්ගේනපි වඩ්ඪමානානං විසතිවසසසහසායුකානං මනුස්සානං වත්තාරිසංවසසසහසායුකානං පුත්තා භවිස්සන්ති,

21. අථ ඛො තෙසං භික්ඛවෙ සත්තානං එවං භවිස්සති 'මයං ඛො කුසලානං ධම්මානං සමාදානගෙතු ආයුනාපි වඩ්ඪාම වග්ගේනපි වඩ්ඪාම. යනාදාන මයං භිග්ගොසොමකතාය කුසලං කරොයාමා කිං කුසලං කරොයාම? යනාදාන මයං මනෙතයා අසසාම පෙකෙතයා අසසාම සාමඤ්ඤා ධුමඤ්ඤා කුලෙප්පට්ඨාපවාසිනො, ඉදං කුසලං ධම්මං සමාදාය වකෙතයාමා'ති තෙ පාණාතිපාතා විරම්ඤ්ඤාති, අදින්නාදානා විරම්ඤ්ඤාති, කාමෙසුමිච්ඡාවාරා විරම්ඤ්ඤාති, මුසාවාද විරම්ඤ්ඤාති, පිසුණාය වාචාය විරම්ඤ්ඤාති, එරුසාය වාචාය විරම්ඤ්ඤාති, සමුප්පලාපා විරම්ඤ්ඤාති, අභිජ්ඣා පජ්ඣිස්සන්ති, ව්‍යාපාදං පජ්ඣිස්සන්ති, මිච්ඡාදිලිඛිං පජ්ඣිස්සන්ති, තයො ධම්මෙ පජ්ඣිස්සන්ති අධම්මරාගං විසමලොභං මිච්ඡාධම්මං, මනෙතයා භවිස්සන්ති පෙකෙතයා සාමඤ්ඤා ධුමඤ්ඤා කුලෙප්පට්ඨාපවාසිනො ඉදං කුසලං ධම්මං සමාදාය වකිස්සන්ති තෙ කුසලානං ධම්මානං සමාදානගෙතු ආයුනාපි වඩ්ඪිස්සන්ති වග්ගේනපි වඩ්ඪිස්සන්ති. තෙසං ආයුනාපි වඩ්ඪමානානං වග්ගේනපි වඩ්ඪමානානං වත්තාරිසංවසසසහසායුකානං මනුස්සානං අසීතිවසසසහසායුකානං පුත්තා භවිස්සන්ති අසීතිවසසසහසායුකෙසු භික්ඛවෙ මනුස්සෙසු පංචවසසසතිකා කුමාරිකා අලම්පනෙයා භවිස්සන්ති. අසීතිවසසසහසායුකෙසු භික්ඛවෙ මනුස්සෙසු තයො ආබාධා භවිස්සන්ති ඉච්ඡා අනුසනං ජරා.

20. මහණෙනි, එ කල්හි ඒ සත්තට, අපි වූ කළි කුසලධර්ම සමාදාන හේතුවෙන් ආයුෂ්‍යෙන් ද, වණ්ණෙන් ද වැඩෙමු. අපි වඩාත් කුසල් කරමෝ නම් යෙහෙක. කවර කුසලක් කරමෝ ද? අපි අධර්ම රාගය, විෂම ලෝභය, මිථ්‍යාධර්මය යන මේ තුන් ලාමක ධර්ම දුරුලන්නමෝ නම්, මේ කුසලධර්මය සමාදාන කොට ගෙන පවත්නාමෝ නම් යෙහෙකැ'යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ය. ඔහු ප්‍රාණඝාතයෙන්, අදත්තාදානයෙන්, කාමමිථ්‍යාවාරයෙන්, මුසාවාදයෙන්, පිසුණුවාවායෙන්, ඵරුෂවාචායෙන් සම්ඵප්පලාපයෙන් වළකින්නාහ. අභිධ්‍යාව, ව්‍යාපාදය, මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය දුරු ලන්නාහ. අධර්ම රාගය, විෂම ලෝභය, මිථ්‍යාධර්මය යන තුන් පාපධර්ම බැහැර කරන්නාහ. මේ කුසල් දහම් සමාදාන කොට ගෙන පවතින්නාහ. ඔහු කුසලධර්ම සමාදාන හේතුවෙන් ආයුෂ්‍යෙන් ද, වණ්ණෙන් ද වැඩෙන්නාහ. ආයුෂ්‍යෙන් ද වණ්ණෙන් ද වැඩෙන, හවුරුදු විසිදහසක් ආයු ඇති ඒ මිනිසුන්ගේ දරුවෝ හවුරුදු සතළිස් දහසකට ආයු ඇතියෝ වන්නාහ.

21. මහණෙනි, එ කල්හි ඒ සත්තට, 'අපි වනාහි කුසලධර්ම සමාදාන හේතුවෙන් ආයුෂ්‍යෙන් ද, වණ්ණෙන් ද වැඩෙමු අපි. වඩාත් කුසල් කරමෝ නම් යෙහෙක. කවර කුසලයක් කරමෝ ද? අපි මව කෙරෙහි මොනවට පිළිපදින්නමෝ, පියා කෙරෙහි මොනොවට පිළිපදින්නමෝ මහණුන්ට සත්කාර කරන්නමෝ, බමුණන්ට සත්කාර කරන්නමෝ කුලයෙහි වැඩි සිටියන්ට යටත් පැවැතුම් ඇත්තමෝ වන්නමු නම්, මේ කුසල ධර්ම සමාදාන කොට ගෙන පවතින්නමෝ නම් යෙහෙකැ'යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ය. ඔහු ප්‍රාණඝාතයෙන්, අදත්තාදානයෙන්, කාමමිථ්‍යාවාරයෙන්, මුසාවාදයෙන්, පිසුණුවාවායෙන්, ඵරුෂවාචායෙන් සම්ඵප්පලාපයෙන් වළකින්නාහ. අභිධ්‍යාව, ව්‍යාපාදය, මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය බැහැර ලන්නාහ. අධර්ම රාග විෂමලෝභ මිථ්‍යාධර්ම යන තුන් පාපධර්ම බැහැර කරන්නාහ. මවුට සත්කාර කරන්නෝ, පියාට සත්කාර කරන්නෝ, මහණුන්ට සත්කාර කරන්නෝ, බමුණන්ට සත්කාර කරන්නෝ, කුලයෙහි වැඩි සිටියන්ට යටත් පැවැතුම් දක්වන්නෝ වන්නාහ. මේ කුසල් දහම් සමාදාන කොට ගෙන පවතින්නාහ. ඔහු කුසල ධර්ම සමාදාන හේතුවෙන් ආයුෂ්‍යෙන් ද, වණ්ණෙන් ද වැඩෙන්නාහ. ආයුෂ්‍යෙන් ද, වණ්ණෙන් ද වැඩෙන හවුරුදු සතළිස් දහසකට ආයු ඇති ඒ මිනිසුන්ගේ දරුවෝ හවුරුදු අසූ දහසක් ආයු ඇත්තෝ වන්නාහ. මහණෙනි, අවුරුදු අසූ දහසක් ආයු ඇති මිනිසුන් අතුරෙහි පන්සියක් හවුරුදු වයස් වූ කුමරියෝ පතිකුලයට යැමට සුදුසු වන්නාහ. මහණෙනි, අසූදහසක් හවුරුදු ආයු ඇති මිනිසුන් අතුරෙහි ආභාරතෘෂ්ණාව ද ආභාරක්ලාන්තිය ද මහලු වීම ද යන තුන් ආබාධ කෙනෙක් ම වන්නාහ.

සංඛරාජ්ජපත්ති

22. අසීතිවසසහසායුකෙසු භික්ඛවෙ මනුසෙසු අයං ජබ්බදිපො ඉදෙධං වෙව් හවිසසති ඒතො ව, කුක්කුටසමපාතිකා¹ ගාමනිගමජපද රාජධානියො² අසීතිවසසහසායුකෙසු භික්ඛවෙ මනුසෙසු අයං ජබ්බදිපො අවිච්ඡි මණ්ණෙ ඵ්ථො හවිසසති මනුසෙසති, සෙයාථාපි නාලවනං සරවනං³ වා.

අසීතිවසසහසායුකෙසු භික්ඛවෙ මනුසෙසු අයං බාරාණසි කෙතුමති නාම රාජධානි හවිසසති ඉදං වෙව් ඒතා ව බ්‍රහ්මභූතා ව ආකිණ්ණ- මනුසා ව සුභික්ඛා ව අසීතිවසසහසායුකෙසු භික්ඛවෙ මනුසෙසු ඉමස්මි ජබ්බදිපො වතුරාසීති නගරසහසානි හවිසසති කෙතුමති රාජධානි- පමුබාති. අසීතිවසසහසායුකෙසු භික්ඛවෙ මනුසෙසු කෙතුමතියා රාජධානියා සංඛො නාම රාජා උපපජ්ජසති උක්කවත්ති ධම්මකො ධම්මරාජා වාතුරතො විජ්ජාචී ජනපදඤාචරියපත්තො සත්තරතන- සමනතාගතො. කසීමානි සත්තරතනානි හවිසසති, සෙයාථිදං, වක්කරතනං හඤ්චරතනං අසරතනං මණ්ණිකතනං ඉඤ්චරතනං ගජපතිරතනං පරිනායකරතනමෙව සත්තමං. පරොසහසං ඛො පනස පුත්තා හවිසසති සුරා වීරඛරූපා පරසෙනපමද්දනා. සො ඉමං පථවි- සාගරපරියන්තං අදණ්ණෙන අසංඝොන ධම්මෙන අභිච්ඡිය අභිකාවසිසසති.

මෙතෙකයාබුද්ධපාදෙ

23. අසීතිවසසහසායුකෙසු භික්ඛවෙ මනුසෙසු මෙතෙකයො නාම හභවා ලොකෙ උපපජ්ජසති අරහං සමොසමබ්බදෙධං විජ්ජාවරණ- සමපතො සුගතො ලොකවිදු අනුක්තරො පුරිසදම්මසාරථී සඤ්ඤා දෙවමනුසානං බුද්ධො හභවා සෙයාථාපහං එතරහි ලොකෙ උපතො අරහං සමොසමබ්බදෙධං විජ්ජාවරණසමපතො සුගතො ලොකවිදු අනුක්තරො පුරිසදම්මසාරථී සඤ්ඤා දෙවමනුසානං බුද්ධො හභවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුහමකං සසමණ්ණාහමණිං පජං සදෙවමනුසං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකථා පවෙදෙසති, සෙයාථාපහං එතරහි ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුහමකං සසමණ්ණාහමණිං පජං සදෙවමනුසං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකථා පවෙදෙමි. සො ධම්මං දෙවසසති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සමාඤ්ජනං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මවරියං පකාසෙසසති. සෙයාථාපහං එතරහි ධම්මං දෙවෙමි ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සමාඤ්ජනං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මවරියං පකාසෙමි. සො අනෙකසතසහසං භික්ඛුසංඛං පරිහරිසසති සෙයාථාපහං එතරහි අනෙකසතං භික්ඛුසංඛං පරිහරාමි.

1 කුක්කුටසමපාතිකා (සා)

2 ගාමනිගම ජනපද රාජධානියො [කම්], ගාමනිගමරාජධානියො (මජ්.)

3 සරවනං (සා)

මහණෙනි, මිනිසුන් හවුරුදු අසුදහසක් ආයු ඇතියන් වූ කල්හි මේ දඹදිව සමාද්ධි (ධාන්‍යාදියෙන් සම්පන්න) ද, ස්ථිත (වස්ත්‍රාදියෙන් පරිපූර්ණ) ද වන්නේ ය. ගම් නියමගම් දනවු රජදහන්හු වහළු මතුයෙන් ගමෙකින් ගමකට කකුපුකු විසින් යෑ හැකි වන සේ ඒකාබද්ධ වැ පිහිටි දහස්ගණන් ගෙවලින් යුක්ත වන්නාහු මහණෙනි, අසුදහසක් හවුරුදු ආයු ඇති මිනිසුන් ඇති වන කල්හි මේ දඹදිව උපවනාසක් බවවනයක් සේ, අවිවිශ මෙන් මිනිසුන්ගෙන් අතුරු සිදුරු නැති සේ ගැවැසුණේ වන්නේ ය.

22. මහණෙනි, මිනිසුන් වස් අසුදහසක් ආයු ඇත්තන් වන කල්හි, මේ බරණැස් තුළ වර සමාද්ධි වූ ද ආඨාය වූ ද බොහෝ ජනයා ඇත්තා වූ ද මිනිසුන්ගෙන් ආකිණි වූ ද දුලභ ආභාර ඇත්තා වූ ද කේතුමති නම් රජදහනෙක් වන්නේ ය. මහණෙනි, මිනිසුන් අසුදහසක් හවුරුදු ආයු ඇත්තවුන් වූ කල්හි මේ දඹදිවහි කේතුමති රාජධානිය පාමොක් කොටැති සුවාසු දහසක් නගරයෝ වන්නාහ. මහණෙනි, මිනිසුන් අසුදහසක් හවුරුදු ආයු ඇතියන් වූ කල්හි කේතුමති රාජධානියෙහි ධාර්මික වූ ධර්මරාජ වූ සිවු සයුරු හිමි කොට සතර මහාවිජයට අධිපති වූ, සියලු සතුරන් දිනූ, දනවුහි තහවුරු බවට පැමිණි, සත්රුවනින් යුත් ශංඛ නම් සක්විති රජෙක් පහළ වන්නේ ය. ඔහුට චක්‍රරත්නය, හස්තිරත්නය, අශ්වරත්නය, මණ්ඩරත්නය, ස්ත්රීරත්නය, ගෘහපතිරත්නය, සත්වන පරිත්‍යායක රත්නයැ යි මේ සජ්ජ රත්න කෙනෙක් වන්නාහ. ඔහුට බාන සුලු නොවූ මුර්තිමත් වීර්යය බදු ශරීර ඇති, පර සෙන් මඩිනු සමත් වූ, දහසකට වැඩි දරු කෙනෙක් වන්නාහ. භෞතම සයුරුහිමි මේ මහ පොළොව දැවුම්මන් තොර වැ, අවියෙන් තොර වැ, දැහැමෙන් සෙමෙන් ජය ගෙන අධිපති වැ වසන්නේ ය.

23. මහණෙනි, මිනිසුන් හවුරුදු අසුදහසකට පරමායුෂ ඇත්තවුන් වූ කල්හි, අර්භක් වූ සමාක්සම්බුද්ධ වූ, විද්‍යාවරණ සම්පන්න වූ, සුගත වූ, ලොව දත්තා, නිරුත්තර පුරුෂදම්‍යසාරථී වූ, දෙවිමිනිස්නට ශාස්තෘ වූ, සිවුසස් අවබෝධ කළ, සියලු භාග්‍යාණ ඇති, මෛත්‍රෙය නම් භාග්‍යවත් තෙම ලොවැ උපදින්නේ ය. යම්සේ මම් මේ සමයෙහි දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත මේ ලෝකය ද, මහණ බමුණන් සහිත, දෙවි මිනිසුන් සහිත සත්වප්‍රජාව ද තෙමේ ම වෙසෙයි නුවණින් දැන පසක් කොට පළ කෙරෙමි ද, එසේ ම ඒ මෛත්‍රෙය බුදුරජ ද දෙවියන් සහිත, මරුන් සහිත, බමුන් සහිත, මේ ලෝකය ද, මහණ බමුණන් සහිත, දෙවි මිනිසුන් සහිත සත්වප්‍රජාව ද තෙමේ ම වෙසෙයි නුවණින් දැන, පසක් කොට දන්වන්නේ ය. යම්සේ මම් මේ සමයෙහි ආදි කල්‍යාණ මධ්‍ය කල්‍යාණ පර්යන්සාන කල්‍යාණ වූ, අර්ථ සහිත ව්‍යාඤ්ජන සහිත වූ දහම් දෙසමි ද, හැම ලෙසින් පිරිපුන් වූ, පිරිසිදු බඹසර ප්‍රකාශ කරමි ද, එසේ ම ඒ බුදුරජ තෙමේ ද ආදිකල්‍යාණ මධ්‍ය කල්‍යාණ පරිවසාන කල්‍යාණ වූ, අර්ථ සහිත ව්‍යාජන සහිත වූ දහම් දෙසන්නේ ය. හැම ලෙසින් පිරිපුන් වූ, පිරිසිදු බඹසර ප්‍රකාශ කරන්නේ ය. යම්සේ මම් මේ සමයෙහි නොයෙක් සිය ගණන් භික්ෂු සඤ්ඤා පරිභරණය කෙරෙමි ද, එසේ ම ඒ බුදුරජ නොයෙක් සියදහස් ගණන් භික්ෂු සඤ්ඤා පරිභරණය කරන්නේ ය.

24 අථ ඛො භික්ඛවෙ සන්ඛිං නාම රාජා යො සො යුපො රඤ්ඤ ඔභාපනාදෙන කරාපිතො, තං යුපං උසකාපෙතො අජ්ඣාචිසිතො තං දතො විසසාජ්ජතො¹ සමණ්ණාහුණකං ඤාතිකවණ්ඛිකං කයාචකානං දුතං දතො² මෙතෙතයාසස හගවතො අරහතො සමමාසමබ්බුද්ධිසස සන්ඤ්ඤෙ කෙසමසුං ඔභාරොතො කාසායාති වජ්ජාති අවජාදෙතො අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිස්සති සො එවං පබ්බජිතො සමානො එතො වූපකපෙධ අපමනො ආකාපි පභිතතො විහරතො න චිරසෙඨි යසසොය කුලපුත්තා සමුදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියං පරියොසානං දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සන්තිකානං උපසම්පජ්ජ විහරිස්සති.

25 අනන්දීපා භික්ඛවෙ විහරං අත්තසරණං අනාඤ්ඤසරණං ධම්මදීපා ධම්මසරණං අනාඤ්ඤසරණං, කථංඤ්ඤ භික්ඛවෙ භික්ඛු අනන්දීපො විහරති අත්තසරණං අනාඤ්ඤසරණං, ධම්මදීපො ධම්මසරණං අනාඤ්ඤසරණං?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති ආකාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සා. වෙදනාසු -පෙ- විකෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආකාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අනන්දීපො විහරති අත්තසරණං අනාඤ්ඤසරණං, ධම්මදීපො ධම්මසරණං අනාඤ්ඤසරණං.

භික්ඛුනො ආයුචණ්ණාදිවඩ්ඪනකථා

26. ගොවරෙ භික්ඛවෙ වරං සකෙ පෙතතිකෙ විසයෙ. ගොවරෙ භික්ඛවෙ වරනතා සකෙ -පෙතතිකෙ විසයෙ ආයුනා පි වඩ්ඪිස්සථ, වණ්ණනා පි වඩ්ඪිස්සථ, සුඛෙන පි වඩ්ඪිස්සථ, භොගෙන පි වඩ්ඪිස්සථ, බලෙන පි වඩ්ඪිස්සථ. කිංඤ්ඤ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො ආයුජ්ඣං? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ජන්දසමාධිපධානසංඛාර- සමනතාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, උරියසමාධි -පෙ- විතසසමාධි -පෙ- විමංසා සමාධිපධානසංඛාරසමනතාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. සො ඉමෙසං චතුත්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතතො බහුලිකතතො ආකලිමානො කප්පං වා තිව්ඨයා කප්පාවසෙසං වා. ඉදං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො ආයුජ්ඣං.

1 විසසාජ්ජති (මජ්ඣ.)

2 දිදිතො (PTS)

24. මහණෙනි, එකල්හි ශබ්ධ නම් ඒ සක්විති රජ තෙම, පෙර මහාපනාද රජහු විසින් කරවන ලද යම් ප්‍රාසාදයෙක් වේ ද, (ශංඝානදියෙහි ගිලී ඇති) ඒ පහය (ගහෙන්) මත්තට නංවා. කලක් එහි වැස, මහණ බමුණු දුගී මගී පුලුණු යදි ආදීනට එය පරිත්‍යාග කොට හැර දමා කෙනෙ රවුල බහවා කසාවත් හැඳ ගිහිගෙයින් නික්මැ හඟවත් අර්හත් මෙමත්‍රෙය සම්මා-සම්පුද්‍රරජුහු වෙතැ, පැවිදි වන්නේ ය. හෙ තෙම මෙයේ පැවිදි වූයේ ම, හුදෙකලා වූයේ, කයින් සිතින් විවික්ත වූයේ, නොපමා වූයේ, කෙලෙස් තවන වැර ඇතියේ, නිවන් කරා මෙහෙයු සිතැත්තේ, මද කලෙකින් ම, යමක් පිණිස කුල දරුවෝ ගිහි ගෙන් නික්ම මනා කොට ම ගිහි ගෙන් නික්ම සසුන් වදිත් නම්, ඒ නිරුක්තර වූ සසුන් බඹසර අවසන වූ රහත්-පලය වත්මනු බෙවෙහි ම තමා ම දැන පසක් කොට සපයා වසන්නේ ය.

25. මහණෙනි, (එබැවින්) ආත්මය (ලොවී ලොවුතුරා දහම) චීප කොටැත්තෝ වැ ආත්මය ශරණ කොටැත්තෝ වැ අන් ශරණයක් අපෝක්ෂා නො කරන්නෝ වැ, ධර්මය ද්වීප කොටැත්තෝ වැ ධර්මය ශරණ කොටැත්තෝ වැ, අන් ශරණයක් නැත්තෝ වැ වසවු.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙම ආත්මය චීප කොටැති වැ, ආත්මය ශරණ කොටැති වැ, අන් ශරණයක් නැත්තෙක් වැ වෙසේ ද? ධර්මය චීප කොටැති වැ, ධර්මය ශරණ කොටැති වැ, අන් ශරණයක් නැති වැ වෙසේ ද?

මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙම කයෙහි කය අනුව බලනුයේ, කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තේ, නුවණින් දන්නේ, එළැඹැවූ සිහි ඇත්තේ, ලොවෙහි (කයෙහි) අභිධ්‍යාවත් දෙමනසක් පහ කොට වෙසෙයි. වෙදනාවන්හි .. සිතෙහි .. ධර්මයන්හි ධර්ම අනුව බලනුයේ කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තේ නුවණින් දන්නේ එළැඹැවූ සිහි ඇත්තේ, ලොවෙහි (ධර්මයන්හි) අභිධ්‍යාවත් දෙමනසක් පහ කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ ම මහණ තෙම ආත්මය චීප කොටැති වැ, ආත්මය ශරණ කොටැති වැ අන් ශරණයක් නැති වැ, ධර්මය චීප කොටැති වැ ධර්මය ශරණ කොටැති වැ, අන් ශරණයක් නැති වැ වෙසෙයි. මහණෙනි, තමන් සතු වූ පියාගෙන් තමනට උරුම වැ ආ හැසිරීමට නිසි පෙදෙසෙහි හැසිරෙවු. තෙපි පියාගෙන් උරුම වැ ආ හැසිරීමට නිසි පෙදෙසෙහි හැසිරෙන්නහු, ආයුෂයෙන් ද වැඩෙන්නහු, වංශයෙන් ද වැඩෙන්නහු, සුවයෙන් ද වැඩෙන්නහු, භෞග-යෙන් ද වැඩෙන්නහු, බලයෙන් ද වැඩෙන්නහු ය. මහණෙනි, මහණහුගේ ආයුෂයට කරුණු කවරේ ද? මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙම ඡන්ද සමාධිය ප්‍රධාන කොටැති සංස්කාරයන්ගෙන් සමන්විත වූ සෘද්ධිපාදය වඩයි. චිරය සමාධිය චිත්ත සමාධිය චිම-සා සමාධිය ප්‍රධාන කොටැති සංස්කාර-යන්ගෙන් සමන්විත වූ සෘද්ධිපාදය වඩයි. හේ මේ සතර සෘද්ධිපාද වැඩූ බැවින් බහුල කොට කළ බැවින් කැමැති වන්නේ කල්පයක් හෝ කල්පයකට වැඩී කලක් හෝ සිටියැ හැකි වන්නේ ය. මහණෙනි, මෙය වනාහි මහණහුගේ ආයුෂයට කරුණ වෙයි.

කිංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛුනො වණණෙමි? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවාංගාති උත්තමොක්ඛසංවරයංවුත්තං විහරති ආචාරගොවරසමපකෙතො අනුමකෙතසු වජේජසු භයදපසාවි, සමාදය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. ඉදං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො වණණෙමි.

කිංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛුනො සුඛෙමි? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විච්චේචකාලෙහි විච්චව අකුසලෙහි ධමමෙහි සවිතකකං(සවිචාරං විවේකජං පිතිසුඛං පඨමං කුමානං උපසම්පජ්චිහරති, විතක්ඛවිචාරානං වූපසමා -පෙ- දුතියං කුමානං -පෙ- තතියං කුමානං -පෙ- චතුස්ථං කුමානං උපසම්පජ්චිහරති. ඉදං ඛො පන භික්ඛවෙ භික්ඛුනො සුඛෙමි.

කිංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛුනො භොගෙමි? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු මෙත්තාසහගතෙන වේතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරති, තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුස්ථං. ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බකතතාය සබ්බාවත්තං ලොකං මෙත්තාසහගතෙන වේතසා විපුලෙන මහගතතෙන අපාමාණෙන අවේරන් අබ්බාපජේජන් ඵරිත්වා විහරති. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කැරුණාසහගතෙන වේතසා -පෙ- මුද්දිතාසහගතෙන වේතසා -පෙ- උපෙක්ඛාසහගතෙන වේතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරති, තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුස්ථං. ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බකතතාය සබ්බාවත්තං ලොකං උපෙක්ඛාසහගතෙන වේතසා විපුලෙන මහගතතෙන අපාමාණෙන අවේරන් අබ්බාපජේජන් ඵරිත්වා විහරති. ඉදං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො භොගෙමි.

කිංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛුනො බලෙමි? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසවානං බ්‍යාඥානං සචං වෙතොවිමුක්තිං පඤ්ඤාවිමුක්තිං දිට්ඨව ධමමෙ සයං අභිඤ්ඤා සඤ්ඤාකථා උපසම්පජ්චිහරති. ඉදං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො බලෙමි.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤා එකබලමි සමනුපසසාමී යං එවං දූපසහං යඨ්ඨිදං භික්ඛවෙ මාරබලං කුසලානං භික්ඛවෙ ධම්මානං සමාදනභෙතු එවමිදං දුඤ්ඤා පවධිතීති

ඉදම වොච හගවා, අකතමනා තෙ භික්ඛු හගවතො භාසිතං අභිනාසුන්ති

වකකවත්තිසිහනාදසුත්තං නිවර්තං තතියං.

1 පඨමජානං - පිචු, PTS

2 අබ්බාපජේජනං (පිචු, PTS)

අගගඤ්ඤසූතනං

1 එවං මෙ සූතං

උක්ඛමයං හගවා සාවස්ථීයං විහරති පුබ්බාරං මේ මිඟාරමාතුපාසාදෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන වාසෙට්ඨනාරථොඡා භික්ඛුසු පරිවසනති¹. භික්ඛු-භාවං ආකම්බමානා. අථ ඛො හගවා සායණිකසමයං² පටිසප්පානා වුට්ඨිනා පාසාද ඔරොභික්ඛා පාසා පච්ඡායායං³ අබ්බොකාසෙ වඩාමති. අඤ්ඤා ඛො වාසෙට්ඨො හගවන්තං සායණිකසමයං පටිසප්පානා වුට්ඨිනං පාසාද ඔරොභික්ඛා පාසාදපච්ඡායායං අබ්බොකාසෙ උඩකමන්තං දිස්වාන භාරථොඡං ආමනෙති “අයං ආවුසො භාරථොඡ හගවා සායණිකසමයං පටිසප්පානා වුට්ඨිතො පාසාද ඔරොභික්ඛා පාසාදපච්ඡායායං අබ්බොකාසෙ වඩකමති ආයාමාවුසො භාරථොඡ යෙන හගවා තෙනුපසඩකමිසසාම අපෙපවනාම ලභෙය්‍යාම හගවතො සන්ඤ්ඤා⁴ ධම්මං කරං සවණායා”ති. ‘එවමාවුසො’ති ඛො භාරථොඡො වාසෙට්ඨස උච්චසසාසි අථ ඛො වාසෙට්ඨනාරථොඡා යෙන හගවා තෙනුපසඩකමිසසු උපසඩකමික්ඛා හගවන්තං අභිවාදෙක්ඛා හගවන්තං වඩකමන්තං අනුච්චාමිසසු.

2 අථ ඛො හගවා වාසෙට්ඨං ආමනෙති ‘තුමෙත ඛට්ඨ වාසෙට්ඨා බ්‍රාහ්මණඡච්චා බ්‍රාහ්මණතුලීනා බ්‍රාහ්මණතුලා අගාරඡචා අනගාරියං පබ්බජිතා කච්චි ථො වාසෙට්ඨා බ්‍රාහ්මණා න අභකකාසන්ති න උරිභාසන්ති’ති.

“කගසි නො හතෙන බ්‍රාහ්මණා අභකකාසන්ති පරිභාසන්ති අනතරුපාය උරිභාසාය පරිපුණ්ණාය නො අපරිපුණ්ණායා”ති.

“යථා කරං පන ථො වාසෙට්ඨා බ්‍රාහ්මණා අභකකාසන්ති උරිභාසන්ති අනතරුපාය පරිභාසාය පරිපුණ්ණාය නො අපරිපුණ්ණායා”ති⁵.

1 පරිවසනී - සිඉ

2 පාසාදපච්ඡායායං-කම

3 සමමුඛා-සායා කම

අගගණයේ සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසනලදි:

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර නිසා මිභාර-
මාතුපාසාද නම් වූ පූර්වාරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එ සමයෙහි වාශිෂ්ඨ
භාරද්වාජ යන භෙරණ දෙනම භික්ෂුභාවය (උප්පද්ධව) පතන්තාහු භික්ෂුන්
කෙරෙහි පිරිවෙසෙත්, එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් වේලෙහි පල-
සමවකින් නැගී සිටියේක්. පහයෙන් බැස, පහය ඉදිරියෙහි සෙවණෙහි
එළිමහනෙහි සක්මන් කරන සේක. වාශිෂ්ඨ භෙරණ නෙම, ස්වස් වේලෙහි-
පලසමවකින් නැගී සිට පහයෙන් බැස, පහය ඉදිරියෙහි සෙවණෙහි එළිමහ-
නෙහි සක්මන් කරන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිටි. දක භාරවාජ භෙරණහු
බණවා, 'ඇවැත්නි, භාරවාජයෙනි, මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් වේලේ
පලසමවකින් නැගී සිට පහයෙන් බැස, පහය ඉදිරියෙහි සෙවණෙහි එළිමහ-
නෙහි සක්මන් කරන සේක. ඇවැත්නි, භාරවාජයෙනි, එවූ භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ කරා එළැඹෙන්නවු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතින් ධර්ම කථාවක්
අසන්නට ලබන්නමෝ නම් ඉතා යෙහෙකැ'යි කී ය. 'එසේ ය, ඇවැත්නි'යි
කියා ම භාරද්වාජ නෙම වාශිෂ්ඨයාට පිළිවදන් දුන්. ඉක්බිති වාශිෂ්ඨ
භාරද්වාජ දෙනම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ගියහ. ගොස් ඔබ වැද,
සක්මන් කරන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනුව සක්මන් කළහ.

2 එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වාශිෂ්ඨයා බණවා, 'වාශිෂ්ඨයෙනි,
තෙපි වූ කලී බ්‍රාහ්මණජාතීක වූ බ්‍රාහ්මණයන් අතුරෙහි කුලසම්පන්න වූ
බ්‍රාහ්මණ කුලය හැර ගිහිගෙන් නික්ම සසුන් වන්නෝ වහු කිසිකිසි ද
වාශිෂ්ඨයෙනි, තොපට බ්‍රාහ්මණයෝ ආත්‍රොශ නො කෙරෙත් ද? පරිභව
නො කෙරෙත් ද?'යි අසා වදාළ සේක.

'වහන්ස, එකාන්තයෙන් ම බ්‍රාහ්මණයෝ අපරිපූණ්ණ නො වූ (අතරු
නොනැවැති) පරිපූණ්ණ (කිරිතුරු වූ) තමනට හුරු වූ පරිභව වට්ටනයෙන්
අපට ආත්‍රොශ කෙරෙත්, පරිභව කෙරෙත්' යැයි භේකී ය.

'වාශිෂ්ඨයෙනි, අපරිපූණ්ණ නොවූ පරිපූණ්ණ ම වූ තමනට හුරු වූ පරිභව
වට්ටනයෙන් කෙසේ නම් තොපට බ්‍රාහ්මණයෝ ආත්‍රොශ පරිභව කෙරෙත්
ද?' යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පුළුවන් සේක.

බ්‍රාහ්මණා හතෙන ඵ්වමාහංසු “බ්‍රාහ්මණො”ව සෙට්ඨො වෛශ්ණො භීතා අඤ්ඤා වෛශ්ණො බ්‍රාහ්මණො”ව සුකෙකා වෛශ්ණො, කණ්ණා අඤ්ඤා වෛශ්ණො¹. බ්‍රාහ්මණො”ව සුජ්ඣන්ති නො අබ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණා ව බ්‍රහ්මනො පුත්තා ඔරසා මුඛතො ජාතා බ්‍රහ්මජා බ්‍රහ්මජිමිතා බ්‍රහ්මදයාදු. තෙ තුමෙහ සෙට්ඨො වෛශ්ණො භීතා භීතමත්ථ වෛශ්ණො අජක්ඛපගතා, යදිදං මුණ්ඩකෙ සමණකෙ ඉබ්බො කණ්ණං බන්ධුපාදපට්ඨෙ තයිදං න සාධු, තයිදං නාප්පිරූපං, යං තුමෙහ සෙට්ඨො වෛශ්ණො භීතා භීතමත්ථ වෛශ්ණො අජක්ඛපගතා, යදිදං මුණ්ඩකෙ සමණකෙ ඉබ්බො කණ්ණං බන්ධුපාද-පට්ඨෙ”ති ඒවා ඛො නො හතෙන බ්‍රාහ්මණා අකෙකාසන්ති පටිභාසන්ති අත්තරූපාය පටිභාසාය පරිපුෂ්ණොය නො අපරිපුෂ්ණොයා”ති.

“තග්ග වො වාසෙට්ඨො බ්‍රාහ්මණා පොරාණං අසරත්තා ඵ්වමාහංසු බ්‍රාහ්මණො”ව සෙට්ඨො වෛශ්ණො, භීතා අඤ්ඤා වෛශ්ණො, බ්‍රාහ්මණො ව සුකෙකා වෛශ්ණො, කණ්ණා අඤ්ඤා වෛශ්ණො, බ්‍රාහ්මණො”ව සුජ්ඣන්ති නො අබ්‍රාහ්මණා, බ්‍රාහ්මණො”ව බ්‍රහ්මනො පුත්තා ඔරසා මුඛතො ජාතා බ්‍රහ්මජා බ්‍රහ්මජිමිතා බ්‍රහ්මදයාදු”ති දිසස්සන්ති ඛො පන වාසෙට්ඨො බ්‍රාහ්මණානං බ්‍රාහ්මණොයො උතුරියො”පි ගබ්බන්තියො”පි විජායමානා”පි පායමානා”පි තෙ ව බ්‍රාහ්මණා යොජ්ජා”ව සමානා ඵ්වමාහංසු බ්‍රාහ්ම-ණො”ව සෙට්ඨො වෛශ්ණො -පෙ- පුත්තා ඔරසා -පෙ- බ්‍රහ්මදයාදු”ති. තෙ ව බ්‍රහ්මානඤ්ඤෙව අබ්බාවිකන්ති මුසා ව භාසන්ති බහුඤ්ඤ අපුඤ්ඤා පසවන්ති.

වාතුචණ්ණසූඨි

3 වත්තාරො’ මෙ වාසෙට්ඨ වෛශ්ණො, බත්තියා බ්‍රාහ්මණා වෙසසා සුඤ්ඤා බ්‍රහ්මයො”පි ඛො වාසෙට්ඨො ඉධෙකට්ඨො පාණාතිපාති භොති අදිත්තාදුඨි කාමෙසු මිච්ඡාචාරි මුසාචාරි පිසුණවාටො ඵරුසවාටො සමඵප්පලාපි අභිජ්ඣාලා බ්‍රාහ්මණා විතෙකා මිච්ඡාදිට්ඨි ඉති ඛො වාසෙට්ඨ යො’ මෙ ධම්මා අකුසලා අකුසලසංඛාරා සාවජ්ජා සාවජ්ජසංඛාරා අසෙවිතබ්බා අසෙවිතබ්බසංඛාරා න අප්‍රමරියා න අලචරියසංඛාරා, කණ්ණා කණ්ණවිපාකා විඤ්ඤාගරහිතා, බත්තියෙ පි තෙ ඉධෙකට්ඨො සන්දිසස්සන්ති. බ්‍රාහ්මණො”පි ඛො වාසෙට්ඨ -පෙ- වෙසෙසා පි ඛො වාසෙට්ඨ -පෙ- සුඤ්ඤා පි ඛො වාසෙට්ඨ ඉධෙකට්ඨො පාණාතිපාති භොති අදිත්තාදුඨි -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨි ඉති ඛො වාසෙට්ඨ යො’ මෙ ධම්මා අකුසලා අකුසල-සංඛාරා -පෙ- කණ්ණා කණ්ණවිපාකා විඤ්ඤාගරහිතා, සුඤ්ඤා පි තෙ ඉධෙකට්ඨො සන්දිසස්සන්ති.

1 කණ්ණා අඤ්ඤා වෛශ්ණො-FRS

“වහන්ස, ‘බ්‍රාහ්මණ වණ්ණය ම ශ්‍රේෂ්ඨ ය, අන්‍ය වණ්ණයන් පහත් හ. බ්‍රාහ්මණ වංශය ම ශ්‍රේෂ්ඨ වණ්ණය ය, දෙතිරි තුන් වංශයෝ ම කෘෂ්ණ වණ්ණ හ. බ්‍රාහ්මණයෝ ම ශුඛ වෙත්. බ්‍රාහ්මණ නොවූවෝ ශුඛ නොවෙත්. බ්‍රාහ්මණයෝ ම බඹහු: ග් මුචින් බිහි වූ, බඹහු ගෙන් උපන්, බඹහු විසින් මවන ලද, (වේද-වේදවිග්ද) බඹහුගේ දැවැද්දට උරුම කරු වූ, බඹහු ගේ ඖරස පුත්‍රයෝ ය. ඒ තෙපි ශ්‍රේෂ්ඨ වණ්ණ හැරුණු, ගැහැවි වූ කලු වූ මාරපාක්ෂික වූ, බඹහුගේ පසින් උපන් මුඩු මහණුන් වූ භීන වණ්ණකට බටුවෝ වහු. ශ්‍රේෂ්ඨ වණ්ණ හැරුණු ගැහැවි වූ කලු වූ මාරපාක්ෂික වූ බඹහුගේ පසින් උපන් මුඩු මහණුන් වූ භීන වණ්ණකට පැමිණියහු ය යන යමෙක් ඇද්ද, එය නො මැනවි, එය නො සුදුසු යැ’ යි, වහන්ස, මෙසේ අපරිපූර්ණ නො වූ, පරිපූර්ණ ම වූ, තමනට හුරුවූ ගැරහුම් බසින් අපට ආක්‍රොශ කෙරෙත්, පරිහව කෙරෙත්” යැ යි වාග්‍ශිෂ්ඨ තෙම කී ය.

‘වාග්‍ශිෂ්ඨයෙනි, බ්‍රාහ්මණයෝ එකාන්තයෙන් ම දුරාණ කථාව (ලෝකෝත්පත්තිවර්ගවංශය) සිහි නො කරන්නාහු, ‘බ්‍රාහ්මණයෝ ම ශ්‍රේෂ්ඨ වණ්ණය ය, අන් වණ්ණයෝ භීනයහ, බ්‍රාහ්මණයෝ ම ශ්‍රේෂ්ඨ වණ්ණය ය, අන්‍ය වණ්ණයන් කෘෂ්ණයහ අබ්‍රාහ්මණයෝ නො ව බ්‍රාහ්මණයෝ ම ශුඛ වෙත්, බ්‍රාහ්මණයෝ ම බ්‍රාහ්මණයෝ වූ බයෙන් බිහි වූ, බ්‍රහ්මයාගෙන් උපන් බ්‍රහ්මයා විසින් මවන ලද, බ්‍රහ්මයාගේ දයාද වූ, බ්‍රහ්මයාගේ ඖරස පුත්‍රයෝ’ යි කියත් වාග්‍ශිෂ්ඨයෙනි, බ්‍රාහ්මණයන් ගේ ඔස්සු වූ ද, ගැබ්බි වූ ද, වදන්නාවූ ද, (දරුවනට) කිරි පොවන්නාවූ ද බැමිණියෝ දක්නා ලැබෙත්. ඒ බමුණෝ යෝනියෙන් උපන්නෝ වන්නාහු බ්‍රාහ්මණ වණ්ණය ම ශ්‍රේෂ්ඨ ය බ්‍රහ්මයෝ ම බ්‍රහ්මයාගේ දයාද වූ බ්‍රහ්මයාගේ ඖරස පුත්‍රයෝ යැ යි ලෙසේ කියත්. එසේ කියන්නාහු බ්‍රහ්මයාට ම නින්දා කෙරෙත්, මුසවා තෙපලත්, බොහෝ අකුසල් ද රැස් කෙරෙත්.

3. වාග්‍ශිෂ්ඨයෙනි, ක්ෂත්‍රිය බ්‍රාහ්මණ වෛශ්‍ය ශුද්‍ර යැ යි මේ වණ්ණ සතරෙකි වාග්‍ශිෂ්ඨයෙනි, මෙහි එක්තරා ක්ෂත්‍රියයෙක් ද පණ්ඩා කරන සුලු වෙයි නොදුන් දැ ගන්නා සුලු වෙයි කාමයන්හි වරදවා හැසිරෙන සුලු වෙයි මුසවා බණන සුලු වෙයි. පෙහෙසුන් නෙප්පන සුලු වෙයි පරොස් බස් කියන සුලු වෙයි සම්ප්‍රදාය දෙසින සුලු වෙයි. අභිධ්‍යා බහුල වෙයි. ව්‍යාපාදයට පැමිණි සිතැත්තේ වෙයි. මිසදීට ගත්තෙක් වෙයි. වාග්‍ශිෂ්ඨයෙනි, මෙසේ අකුසල් යැයි කියන ලද, අකුසල් ම වූ, වරද සහිත යැ යි කියන ලද, වරද සහිත ම වූ, නොසෙවියා යුතු යැ යි කියන ලද, නොසෙවියා යුතු ම වූ, ආර්යභාවයට නොපොහොසත් යැ යි කියන ලද, ආර්යභාවය සිදු කිරීමෙහි නො පොහොසත් ම වූ, කෘෂ්ණ විපාක ඇති, කෘෂ්ණ ම වූ, නුවණැත්තන් විසින් ගරහන ලද, යම් පාප ධර්ම කෙනෙක් වෙත් ද, ඒ ඇතැම් ලාමක ධර්මයෝ මෙහි ක්ෂත්‍රියයා කෙරෙහි ද දක්නා ලැබෙත්, බ්‍රාහ්මණයා කෙරෙහි ද දක්නා ලැබෙත් වෛශ්‍යයා කෙරෙහි ද දක්නා ලැබෙත් ශුද්‍රයා කෙරෙහි ද දක්නා ලැබෙත්.

බ්‍රහ්මයො පි ඛො වාසෙධං ඉධෙකවෙවා පාණාතිපාතා පටිච්චරතො හොති. අදින්නාදානා පටිච්චරතො, කාමෙසු ච්චජාචාරා පටිච්චරතො, මුසාවාදා පටිච්චරතො, පිසුනාය වාචාය පටිච්චරතො, ඵරුසාය වාචාය පටිච්චරතො, සමච්චප්පාදා පටිච්චරතො, අනභිජ්ඣාලු අබ්‍යාපනනවිතො සමුදාදිවිසී. ඉති ඛො වාසෙධං යෙ' මෙ ධම්මා කුසලා කුසලසංඛාතා අනවජ්ජා අනවජ්ජසංඛාතා සෙවිතඛං සෙවිතඛසංඛාතා අලමරියා අලමරියසංඛාතා සුක්කා සුක්කවිපාකා විඤ්ඤප්පසඤා, බ්‍රහ්මයො පි තෙ වාසෙධං ඉධෙකවෙව සඤ්ඤාසනති.

බ්‍රාහ්මණො පි ඛො වාසෙධං -පෙ- වෙසෙසා පි ඛො වාසෙධං-පෙ- සුදෙසු පි ඛො වාසෙධං ඉධෙකවෙවා පාණාතිපාතා පටිච්චරතො හොති -පෙ- අනභිජ්ඣාලු අබ්‍යාපනනවිතො සමුදාදිවිසී. ඉති ඛො වාසෙධං යෙ'මෙ ධම්මා කුසලා කුසලසංඛාතා අනවජ්ජා අනවජ්ජසංඛාතා සෙවිතඛං සෙවිතඛසංඛාතා අලමරියා අලමරියසංඛාතා සුක්කා සුක්කවිපාකා විඤ්ඤප්පසඤා,¹ සුදෙසු පි තෙ ඉධෙකවෙව සඤ්ඤාසනති.

ඉමෙසු ඛො වාසෙධං චතුසු වණණසු එවං උභයවොක්ඛණණසු වක්කමානෙසු කණ්ණසුකෙකසු ධම්මෙසු විඤ්ඤාගර්භිතෙසු වෙව විඤ්ඤාප්පසඤා ව. යදෙසු බ්‍රාහ්මණා එවමාහංසු, බ්‍රාහ්මණො'ව සෙවෙධං වණණා භීතා අඤ්ඤා වණණා, බ්‍රාහ්මණො'ව සුකෙකා වණණා කණ්ණා අඤ්ඤා වණණා, බ්‍රාහ්මණො'ව සුඤ්ඤානී නො අබ්‍රාහ්මණා, බ්‍රාහ්මණො'ව බ්‍රහ්මිනො සුක්කා ඔරසා මුඛතො ජාතා බ්‍රහ්මච බ්‍රහ්මනිමිතා බ්‍රහ්මදයාදි'ති, තං තෙසං විඤ්ඤා නානුජානනති. තං කිසං හෙතු? ඉමෙසං හි වාසෙධං චතුහං වණණානං යො හොති භික්ඛු අරහං ධිණාසවො වුසිතවා කතකරණියො ඔභික්ඛාරො අනුප්පත්තසද්දො පරිකම්භහවසංයොජනො සමුදාද්ධාදිමුක්තො, යො තෙසං² අභ්‍යාමසායනී. ධම්මෙනෙව නො අධම්මෙන. ධම්මො හි වාසෙධං සෙවෙධං ජනෙත්ති,³ දිවෙධං වෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායෙව³.

1. විඤ්ඤප්පසඤා (සා)

2. තෙසං PTS

3. අභිසම්පරායඤා (මසං PTS)

වාග්‍ෂ්ඨයෙහි, මෙහි ඇතැම් ක්ෂත්‍රියයෙක් ද පණ්ඩායෙන් වැළැක්කේ වෙයි අයිතාදානින් වැළැක්කේ වෙයි, කාමයන්හි වරදවා හැසිරීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි, මුසවායෙන් වැළැක්කේ වෙයි, පෙහෙසුන් තෙජලෙන් වැළැක්කේ වෙයි, පරොස් බසින් වැළැක්කේ වෙයි, සම්ප්‍රදායයෙන් වැළැක්කේ වෙයි, අභිධ්‍යා නැත්තේ වෙයි, ව්‍යාපාදයෙන් සිත් නැත්තේ වෙයි, සම්ප්‍රදාය ගත්තේ වෙයි වාග්‍ෂ්ඨයෙහි, මෙසේ කුසල යැයි කියන ලද කුසල ම වූ, වරද රහිත යැයි කියන ලද, වරද රහිත ම වූ, සෙවියැ යුතු යැයි කියන ලද සෙවියැ යුතු ම වූ, ආර්යභාවය සිදු කිරීමෙහි පොහොසත් යැයි කියන ලද, ආර්යභාවය සිදු කිරීමෙහි පොහොසත් ම වූ ශුක්ලවිපාක ඇති, ශුක්ල ම වූ, නුවණැත්තන් විසින් පසස්නා ලද යම් ධර්ම කෙනෙක් වෙත් ද, ඒ ඇතැම් දහම්හු මෙහි ක්ෂත්‍රියයා කෙරෙහි දැක්නා ලැබෙත්.

වාග්‍ෂ්ඨයෙහි, මෙහි බ්‍රාහ්මණයාද වෛශ්‍යයාද ශුද්‍රයාද පණ්ඩායෙන් වැළැක්කේ වෙයි, අයිතාදානින් වැළැක්කේ වෙයි. කාමමිත්‍යාවාරයෙන් වැළැක්කේ වෙයි, මුසවායෙන් වැළැක්කේ වෙයි, පෙහෙසුන් තෙජලෙන් වැළැක්කේ වෙයි, පරොස් බසින් වැළැක්කේ වෙයි, සම්ප්‍රදායයෙන් වැළැක්කේ වෙයි, අභිධ්‍යා නැත්තේ වෙයි, ව්‍යාපාදයෙන් සිත් නැත්තේ වෙයි, සම්ප්‍රදාය ගත්තේ වෙයි. වාග්‍ෂ්ඨයෙහි, මෙසේ කුසල යැයි කියන ලද කුසල ම වූ, වරද රහිත යැයි කියන ලද වරද රහිත ම වූ, සෙවියැ යුතු යැයි කියන ලද සෙවියැ යුතු ම වූ, ආර්යභාවය සිදු කිරීමෙහි පොහොසත් යැයි කියන ලද, ආර්යභාවය සිදු කිරීමෙහි පොහොසත් ම වූ, ශුක්ලවිපාක ඇති, ශුක්ල ම වූ, නුවණැත්තන් විසින් පසස්නා ලද යම් ධර්ම කෙනෙක් වෙත් ද, ඒ ඇතැම් දහම්හු මෙහි බ්‍රාහ්මණයා කෙරෙහි ද, .. වෛශ්‍යයා කෙරෙහි ද ශුද්‍රයා කෙරෙහි ද දැක්නා ලැබෙත්.

වාග්‍ෂ්ඨයෙහි, මේ සතර වර්ණයන් මෙසේ නුවණැත්තන් විසින් ගරහන ලද දහම්හි ද නුවණැත්තන් විසින් පසස්නා ලද දහම්හි ද, කෘෂ්ණ ධර්මයන්හි ද ශුක්ලධර්මයන්හි ද යි මෙසේ කුසලාකුසල යන විවිධ ධර්මයන්ගෙන් ම මිශ්‍ර ව පවත්නා කල්හි, බ්‍රාහ්මණවර්ණය ම ශ්‍රේෂ්ඨ යැයි ඉතර වර්ණයෝ හිතා හ යි, බ්‍රාහ්මණවර්ණය ම සුදු යැයි, සෙසු වර්ණයෝ කලු හ යි, බ්‍රාහ්මණයෝ ම ශුඛ වෙත් යැයි බ්‍රාහ්මණ නොවූවෝ ශුඛ නො වෙත් යැයි, බ්‍රාහ්මණයෝ ම බ්‍රහ්මයාගෙන් උපන්, බ්‍රහ්මයා විසින් මවන ලද, බ්‍රහ්මදයාද වූ, බ්‍රහ්මයාගේ මුඛින් උපන් ඖරස පුත්‍රයෝ හ යි යම් වචනයක් කියත් ද, ඔවුන්ගේ ඒ වචනය නුවණැත්තෝ නො අනුදනිත්. ඒ කවර හෙයින්? යක් වාග්‍ෂ්ඨයෙහි, මේ සතර වර්ණ අතුරෙන් කවරකට අයත් වුව ද යම් මහණෙක් රහත් ද, ක්ෂිණාසුව ද, දිසු මහ බහිරු ඇත්තේ ද, කොට නිම් කටයුතු ඇත්තේ ද, පැමිණි ස්වාර්ථය (උගත් බව) ඇත්තේ ද, හැම ලෙසින් නැසු හවබන්දන ඇත්තේ ද, මොනොවට දන මිදුණේ ද, හෙ තෙමේ ඒ හැම දෙයා අතුරෙහි අග්‍ර යැයි කියනු ලැබේ. ඒ ද අධර්මයෙන් නොව ධර්මයෙන් ම ය. වාග්‍ෂ්ඨයෙහි, ධර්මය ම සත්වූවයෙහි මෙ ලොවහි ද පරලොවහි ද ශ්‍රේෂ්ඨ ය. එහෙයිනි.

4 තදම්නාපෙතං වාසෙට්ඨා පරියායෙන වෙදිතබ්බං යථා ධර්මොව සෙට්ඨා ජනෙතස්මිං දිට්ඨං වෙව ධර්මෙ අභිසම්පරායෙ'ව ජානාති ඛො පන වාසෙට්ඨා රාජා පසෙනදී කොසලො “සමණො ගොතමො අනුත්තරො සක්කාකුලා පබ්බජිතො”¹ති සක්කා ඛො පන වාසෙට්ඨා රඤ්ඤ පසෙනදිනො කොසලස්ස අනන්තරා අනුයුක්තා භවන්ති. කරොන්ති ඛො වාසෙට්ඨා සක්කා රඤ්ඤ පසෙනදිමිති කොසලෙ නිපව්ච්ඤාරං අභිවාදනං පච්චුද්ධානං අඤ්ජලිකමමං සාමීචිකමමං. ඉති ඛො වාසෙට්ඨා යං කරොන්ති සක්කා රඤ්ඤ පසෙනදිමිති කොසලෙ නිපව්ච්ඤාරං අභිවාදනං පච්චුද්ධානං අඤ්ජලිකමමං සාමීචිකමමං, කරොති තං රාජා පසෙනදී කොසලො තථාගතෙ නිපව්ච්ඤාරං අභිවාදනං පච්චුද්ධානං අඤ්ජලිකමමං සාමීචිකමමං. නනු² ‘සුජාතො සමණො ගොතමො, දුජාතො’³භමස්මි, බලවා සමණො ගොතමො දුබ්බලො’⁴භමස්මි, පාසාදිකො සමණො ගොතමො දුබ්බණ්ණො’⁴භමස්මි, මහෙසසෙබ්බා සමණො ගොතමො, අප්පසසෙබ්බා’⁴භමස්මි’⁴ති අථ ඛො නං ධම්මං යෙව සක්කරොතෙතො ධම්මං ගරුකරොතෙතො ධම්මං මානෙතෙතො ධම්මං පුරෙතෙතො ධම්මං අපවායමානො එවං රාජා පසෙනදී කොසලො තථාගතෙ නිපව්ච්ඤාරං කරොති අභිවාදනං පච්චුද්ධානං අඤ්ජලිකමමං සාමීචිකමමං. ඉතීනා'පි ඛො එතං වාසෙට්ඨා පරියායෙන වෙදිතබ්බං යථා ධර්මො'ව සෙට්ඨා ජනෙ'තස්මිං දිට්ඨං වෙව ධර්මෙ අභිසම්පරායෙ'ව. තුමෙහ ඛට්ඨස්ස වාසෙට්ඨා නානාජව්වා නානානාමා නානාගොත්තා නානාකුලා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා ‘කෙ තුමෙහ?’⁴ති පුට්ඨා සමානා, ‘සමණා සක්කාපුත්තිසමානා’⁴ති පටිජානාථ. යස්ස ඛො පනස්ස වාසෙට්ඨා තථාගතෙ සභ්බා නිව්ට්ඨා මූලජාතා පතිට්ඨිතා දළ්භා අසංභාරියා⁴ සමණෙන වා බ්‍රාහ්මණෙන වා දෙවෙන වා මාරෙන වා බ්‍රහ්මිනා වා කෙනවි වා ලොකස්මිං, තස්සෙතං කප්පං වට්ඨනාය. භගවතො'මග්ගි පුග්ගො ඔරසො මුඛතො ජාතො ධර්මජො ධර්මනිමිතො ධර්මදයාදෙ'න් තං කිස්ස භෙතු? තථාගතස්ස භෙතං වාසෙට්ඨා අධිච්චනං ධර්මකායො ඉති පි, බ්‍රහ්මකායො ඉති පි, ධර්මභූතො ඉති පි, බ්‍රහ්මභූතො ඉති පි

1 අභිසම්පරායෙ'ව (මජ්ඣ. ඔවු)

2 තනං වජ්ජං

3 දුජාතො සාතා

4 අසංභාරිකා PTS

4 වාශිෂ්ඨයෙනි, මෙ ලොවිනි ද, පර ලොවිනි ද ජන මුළුයෙහි ධර්මය ම ශ්‍රේෂ්ඨ වන නිසා මේ කරුණින් ද දත යුතු. වාශිෂ්ඨයෙනි, 'මහණ ගොයුම් ශාක්‍යකුලයෙන් නික්මැ පැවිදි වූ නිරුත්තර කෙනෙකු' යි පසේනදී කොසොල් රජ දනි. වාශිෂ්ඨයෙනි, ශාක්‍යයෝ වනාහි පසේනදී කොසොල් රජුහට අතරක් නැති (කුලවශයෙන් සමාන වූ) ඔහු අනුව යන්නෝ වෙත්. වාශිෂ්ඨයෙනි, ශාක්‍යයෝ පසේනදී කොසොල් රජු කෙරෙහි ආදරය දැක්වීම ද වැදීම ද දැක නැගිසිටීම ද ඇදිලිබැදීම ද (දැක මගින් ඉවත් වීම ආදී) වත් දැක්වීම ද කෙරෙත්. වාශිෂ්ඨයෙනි, මෙසේ ශාක්‍යයෝ පසේනදී කොසොල් රජු කෙරෙහි ආදරය ද වැදීම ද දැක නැගි සිටීම ද ඇදිලිබැදීමද වත් දැක්වීම ද යන යමක් කෙරෙත් ද, පසේනදී කොසොල් රජු තෙම තපාගතයන් කෙරෙහි ඒ ආදර දැක්වීම ද වැදීම ද දැක අස්නනන් නැගිසිටීම ද ඇදිලි බැදීම ද වත් දැක්වීම ද යන සියල්ල කෙරෙයි 'මහණ ගොයුම් සුජාත ය, මම දුර්ජාතයෙමි' යි කියා හෝ 'මහණ ගොයුම් බලවත් ය, මම දුබලිමි' යි කියා හෝ 'මහණ ගොයුම් දැකුම් කලු ය, මම දැකුම් කලු නො වෙමි' යි කියා හෝ 'මහණගොයුම් මහායඤ්ඤා ය, මම අල්පයඤ්ඤා වෙමි' යි කියා හෝ හෙ තෙමේ එසේ නො කෙරෙයි වැලි ධර්මයට ම සත්කාර කරනුයේ, ධර්මයට ම ගෞරව කරනුයේ, ධර්මයට ම බුහුමන් කරනුයේ, ධර්මය ම පුදනුයේ, ධර්මයට ම යටත් පැවැත්තු දක්වනුයේ, මොස් පසේනදී කොසොල් රජු තෙම තපාගතයන් කෙරෙහි ආදර දැක්වීම ද වැදීම ද දැක හුනස්නනන් නැගි සිටීම ද ඇදිලිබැදීම ද වත් දැක්වීම ද යන මේ හැම කෙරෙයි. වාශිෂ්ඨයෙනි, මෙ කරුණින් 'මේ ජන මුළුයෙහි දිට්ඨමයෙහි ද පරලොවිනි ද ධර්මය ම උතුම් වන නිසා දත යුතු වාශිෂ්ඨයෙනි, තෙපි වූ කලි නානා ජාතියට අයත් වන්නාහු නානා ගොත්‍රයට අයත් වන්නාහු, නානා කුලයට අයත් වන්නාහු ගිහිගෙන් නික්මැ සස්නැ පැවිදි වූහ ය 'තෙපි කවුරු ද?' යි විචාරනු ලද්දහු ම 'අපි ශාක්‍යපුත්‍රීය ශ්‍රමණයමහ' යි පිළින කරවූ. වාශිෂ්ඨයෙනි, තපාගතයන් කෙරෙහි යමකු හේ සැදහැව නොසැලි පිහිටියේද මුල්බැස ගෙන සිටියේද දඩ් වූයේද එය මාණකු හෝ බමුණකු හෝ දෙවියකු හෝ මරකු හෝ බඹකු හෝ ලොවැ කිසි ද කෙනකු විසින් සෙලැවියැ හැකි නො වේ නම්, ඒ ආර්යශ්‍රාවකයා විසින් 'මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හේ මුවින් උපන් ධර්මයෙන් උපන් ධර්මයෙන් කිර්මක වූ ධර්මයට දයාද වූ ධාරස (ලෙඬිඳ) පුත් වෙමි' යි ඔහු විසින් මේ වචනය කියනු සුදුසු ය. ඒ කවර හෙයින් ද? යත්: වාශිෂ්ඨයෙනි, ධර්මකාය යනු ද බ්‍රහ්මකාය යනු ද ධර්මභූත යනු ද බ්‍රහ්මභූත යනු දැ යි මේ හැම තපාගතයනට නම් ය. එ හෙයිනි.

5. හොති ඛො සො වාසෙට්ඨා සමයො යං කදච්ඡි කරහවි දීඝස්ස අද්ධුන්තො අවචයෙන අයං ලොකො සංවට්ඨති. සංවට්ඨමානො ලොකෙ යෙහුයොන සත්තො ආභසාරසංවත්තතිතා භොන්තී. තෙ තස් භොන්ති මනොමයා පිතිභස්සා සයම්පභා අත්තලික්ඛවරා සුභට්ඨායිනො වීරං දීඝමද්ධානං තිට්ඨන්ති. හොති ඛො සො වාසෙට්ඨා සමයො යං කදච්ඡි කරහවි දීඝස්ස අද්ධුන්තො අවචයෙන අයං ලොකො විවට්ඨති. විවට්ඨමානො ලොකෙ යෙහුයොන සත්තො ආභසාරකායා වච්ඡවා ඉස්සන්තො ආගව්ජන්තී. තෙ'ධ භොන්ති මනොමයා පිතිභස්සා සයම්පභා අත්තලික්ඛවරා සුභට්ඨායිනො, වීරං දීඝමද්ධානං තිට්ඨන්ති.

රසපට්ඨපාතුභාවො

6 එකොදකීභුතං ඛො පන වාසෙට්ඨා තෙන සමයෙන භොති අභිකාරො අනිකාරතිමිසා. න වජ්ඣමසුරියා පඤ්ඤායන්තී, න නාසබ්බතාති තාරක-රූපාති පඤ්ඤායන්තී, න රක්තිජිවො පඤ්ඤායන්තී, න මාසඬමාසා¹ පඤ්ඤායන්තී, න උතුසංචව්ජරා පඤ්ඤායන්තී, න ඉස්සීපුමා² පඤ්ඤායන්තී. සත්තා සත්තානෙව සඬ්ඛා ගව්ජන්තී. අථ ඛො තෙසං වාසෙට්ඨා සත්තානං කදච්ඡි කරහවි දීඝස්ස අද්ධුන්තො අවචයෙන රසං පට්ඨි උදකභේ. සමතානි³ සෙය්‍යථාපි නාම පයසො⁴ තත්තස්ස⁵ තිබ්බායමානස්ස උපරි සත්තානං භොති, එව මෙව ඛො සා පාතුරභොසි. සා අභොසි වණ්ණසම්පන්නා ගන්ධසම්පන්නා රසසම්පන්නා. සෙය්‍යථාපි නාම සම්පන්නා වා සප්පි සම්පන්නා වා නවතීතං, එවංවණ්ණො අනුභාසි, සෙය්‍යථාපි නාම බුද්ධමධු⁶ අනෙළකං⁷ එවමඤ්ඤාද අභොසි.

අථ ඛො වාසෙට්ඨා අඤ්ඤාතරො සත්තො ලොලජාතිකො, 'අමෙභා කිමෙවිදං හවිසාති'ති රසං පට්ඨි. අභිතුලියා සායි. තස්ස රසං පට්ඨි. අභිතුලියා සායනො අවජාදෙසි, තණ්හා වසස⁸ ඔක්කමි. අඤ්ඤාපි ඛො වාසෙට්ඨා සත්තා තස්ස සත්තස්ස දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජමානා රසං පට්ඨි. අභිතුලියා සායිංසු. නෙසං රසං පට්ඨි. අභිතුලියා සායනං අවජාදෙසි, තණ්හා ව තෙසං ඔක්කමි.

1 මාසඬමාසා - මථසං.

2 න ඉස්සීපුමා, සා.

3 සමතානි-මථසං, සමතානි සා.

4 පායාංසා (සි)

5 තත්තස්ස (සිඞ්)

6 බුද්ධ-මධු-කම, බුද්ධමධු-මථසං.

7 අනෙළකං-PTS

8 පසා සා.

5. වාශිෂ්ඨයෙනි, දික් කලක් ඇවෑමෙන් කිසි යම් සමයෙක මෙ ලොව වැනැසෙන්නේ ද, එසේ වූ කාලයෙක් වෙයි. එසේ ලොව නැසෙන කල්හි සතියෝ බෙහෙවින් ආහස්සර බබලොවැ උපන්නාහු වෙති. ඔහු එහි ධ්‍යානවිත්තබලයෙන් උපන්නෝ වෙති, ප්‍රීතිය ම ආහාර කොටැත්තාහු වෙති, තුමු ම (සිය සිරුරු පෙබෙන් බබලන්නාහු වෙති.) අහසින් යන්නාහු වෙති. සිත්කලු වස්ත්‍රාභරණ හැඳ පැලැඳ සිටින්නාහු වෙති. එහි ඔහු ඉතා බොහෝ කලක් සිටිත් වාශිෂ්ඨයෙනි, දික් කලක් ඇවෑමෙන් කිසි සමයෙක මෙ ලොව හටගන්නේ ද, එසේ වූ කාලයෙක් වෙයි. ඒ ලොව හට ගන්නා සමයෙහි බෙහෙවින් සත්හු ආහස්සර බ්‍රහ්මනිකායයෙන් සැව මෙ මිනිසත් බවට පැමිණෙත්. ඔහු මෙහි ධ්‍යාන සිතින් උපන්නාහු, ප්‍රීතිය ම ආහාර කොටැත්තාහු, සිය සිරුරු පෙබෙන් බබලන්නාහු, අහසින් යන්නාහු, සිත්කලු වස්ත්‍රාභරණ ඇති වැ සිටින්නාහු ඉතා බොහෝ කලක් එසේ සිටිත්.

වාශිෂ්ඨයෙනි එ සමයෙහි සියලු සත්වල එක් මැ දිය කදෙක් වැ සිටියි. අදුරෙක් මහ ගනදුරෙන් ම වෙයි. සඳු හිරුහු නො පැනෙත්, නකත්හු කරුහු නො පැනෙත්. රෑ දවල්හු නො පැනෙත්, මාස පක්ෂයෝ නො පැනෙත්. සෘතු සංවත්සරයෝ නො පැනෙත්. ස්ත්‍රී පුරුෂයෝ නො පැනෙත්. සතියෝ සතියෝ යැ යි ම වැඩහැරයට පැමිණෙත්. වාශිෂ්ඨයෙනි, ඉක්බිති යම්සේ කිවෙන්නාවූ හුණු කිරි ලත්තෙහි යොදයෙක් වෙ ද, එසේ ම රස පොළොව ඒ දිය මතුයෙහි සිසාරා පැතිරගෙන පහළ විය. එය වෘක් සම්පන්න ද ගන්ධ සම්පන්න ද රස සම්පන්න ද විය. මනාකොට නිපැයුණු ගිතෙලෙක් හෝ වෙඩුරෙක් යම්බඳු වෙ ද, ඒ රස පොළොව එබඳු පැහැ ඇත්තේ ද විය. නිදෙස් වූ (පිළවුන් නැති) දඩුවැල්බෑ චීවදයෙක් යම් බඳු වෙ ද, ඒ රස පොළොවෙ රසය ද එබඳු විය.

වාශිෂ්ඨයෙනි, එක්තරා ලෝල ස්වභාවය ඇති සතියෙක් හවත්නි, මෙ කුමක් විය යුතු ද? යි රස පොළොව මඳක් ඇඟිල්ලෙන් ගෙන දිවැ ගැයේ ය. රස පොළොව ඇඟිල්ලෙන් මඳක් ගෙන දිවැ ගැ ඔහුට එය ප්‍රිය විය. එහි තෘෂ්ණාව ද ඔහු සිතට බැස ගත්.

විඤ්චිමසුරියාදිපාතුහංචො

අපං ඛො තෙ වාසෙට්ඨා සත්ථා රසං පඨවිං හතෙඤ්ඤි ආලුප්පකාරකං උපක්කමිංසු පරිභුඤ්ජිතුං. යථො ඛො තෙ වාසෙට්ඨා සත්ථා රසං පඨවිං හතෙඤ්ඤි ආලුප්පකාරකං උපක්කමිංසු පරිභුඤ්ජිතුං. අපං ඛො තෙසං වාසෙට්ඨා සත්ථානං සයම්පභා අනතරධායී. සයම්පභාය අනතරභිතාය වඤ්චිමසුරියා පාතුරුහෙසුං. වඤ්චිමසුරියෙසු පාතුරුහෙසු, නකඛිත්තාති කාරකරූපානි පාතුරුහෙසු, රත්තිඤ්චා පඤ්ඤායිංසු. රත්තිඤ්චෙවු පඤ්ඤායමානෙසු, මාසද්ධිමාසා පඤ්ඤායිංසු. මාසද්ධිමාසෙසු පඤ්ඤායමානෙසු උතුසංවච්ඡරා පඤ්ඤායිංසු. උත්තාවතා ඛො වාසෙට්ඨා අයං ඉද්‍රාකො පුන විවලෙච්චි හොති.

1. අපං ඛො තෙ වාසෙට්ඨා සත්ථා රසං පඨවිං පරිභුඤ්ජන්තා තම්හස්සා¹ කදුභාරා වීරං දිසමද්ධානං අට්ඨංසු. යථා යථා ඛො තෙ වාසෙට්ඨා සත්ථා රසං පඨවිං පරිභුඤ්ජන්තා තම්හස්සා කදුභාරා වීරං දිසමද්ධානං අට්ඨංසු, තථා තථා තෙසං වාසෙට්ඨා සත්ථානං රසං පඨවිං පරිභුඤ්ජන්තානං ඛිරික්ඛකෙසුචි කායං සංඛික්කමිං, විඤ්චිමසුරියෙව විඤ්චිමසුරියා² ව පඤ්ඤායිංසු. එක්ඛිදං සත්ථා විඤ්චිමසුරියො හොනති, එක්ඛිදං සත්ථා දුඛං විඤ්චිමසුරියො. තස්ස යෙ තෙ සත්ථා විඤ්චිමසුරියො, තෙ දුඛං විඤ්චිමසුරියො සත්ථා අනුමඤ්ජන්ති. 'මයමෙතෙහි විඤ්චිමසුරියො, අමෙතෙතෙ දුඛං විඤ්චිමසුරියො'ති. තෙසං විඤ්චිමසුරියො මානසානි මානසානිකානං රසා පඨවි අනතරධායී. රසාය පඨවියා අනතරභිතාය සන්ධිපතිංසු, සන්ධිපතිනා අනුඤ්චිනිංසු අභොරසං අභොරසන්ති. තදෙතරහි පි මනුසො කිසද්ධිදෙව සුරසා³ ලභිනො ඵවමාහංසු අභොරසං අභොරසන්ති. තදෙව පොරාණං අග්ගසූත්තං අසබ්බං අනුසරන්ති නතෙවසං අසං ආරාහන්ති.

1. යථො ඛො වාසෙට්ඨ (උතු)

2. කඛික්ඛි-පා.

3. මනුසංවිසායං ම-මෙසු

4. මානසං-පා. - 777.

වාශිෂ්ඨයෙනි, අන් සත්ත්‍ව ද ඒ සත්‍වයා ගේ දෘෂ්ටානුගතියට හැම්මණන්නාහු (ඒ සත්‍වයා කළ දෑ දක එය අනුගමනය කරන්නාහු) රසපොළොව ඇඟිල්ලෙන් ගෙන ලෙවැ කෑහ. රස පොළොව ඇඟිල්ලෙන් ගෙන ලෙවැ කන ඔවුනට එය ප්‍රිය විය. එය කෙරෙහි තෘෂ්ණාව ද ඔවුන් සිතට බැස ගත. වාශිෂ්ඨයෙනි, එකල්හි ඒ සත්ත්‍ව රස පොළොව ඊඩු කොට කඩාගෙන වළඳන්නට පටන්ගත්හ. වාශිෂ්ඨයෙනි, එසේ කරන කල්හි ඒ සත්‍වයන්ගේ ස්වයම්ප්‍රභාව අතුරුදහන් විය. එය අතුරුදහන් වූ පසු සද භිරුහු ප්‍රකට වූහ. සදු භිරුන් ප්‍රකට වූ පසු නකත් තරුහු ප්‍රකට වූහ. රෑ දවල් පැනුණහ. රෑ දවල් පැනෙන කල්හි මාස පක්ෂයෝ පැනුණහ. මාසපක්ෂයන් පැනෙන කල්හි සෘතු සංවත්සරයෝ පහළ වූහ. වාශිෂ්ඨයෙනි, මෙ තෙකින් මේ ලොව යළි දු පහළ වූයේ වෙයි.

7. වාශිෂ්ඨයෙනි, එකල්හි, ඒ සත්‍වයෝ රසපොළොව පරිභෝග කරන්නාහු, එය වළඳන්නාහු, එය ම ආහාර කොටැත්තාහු බොහෝ දික් කලක් සිටියහ. වාශිෂ්ඨයෙනි, යම් යම් සේ ම ඒ සත්‍වයෝ රසපොළොව පරිභෝග කරන්නාහු, එය වළඳන්නාහු, එය ම ආහාර කොට ඇත්තාහු ඉතා බොහෝ කලක් සිටියාහු ද, එසේ එසේ ම ඒ සතුන්ගේ සිරුරෙහි රළු බව ඇති විය, නො පැහැපත් බව පැතිණ. ඔවුන් අතුරෙහි ඇතැම් සත් කෙනෙක් පැහැපත් ද ඇතැම් සත් කෙනෙක් නො පැහැපත් ද වෙන්. ඔවුන් අතුරෙන් යම් කෙනෙක් පැහැපත් වූහ ද, ඔහු අපි මොවුනට වඩා පැහැපත්තමහ, මොහු අපට වඩා පැහැයෙන් අඩුහ'යි නොපැහැපත්තන් ඉක්මැ සිතත් (පහත් කොට සලකත්). වණ්ණිමාන හෙතෙයෙන් මානාතිමාන ස්වභාවය ඇති ඔවුන්ගේ ඒ රස පොළොව අතුරුදහන් විය. රස පොළොව අතුරුදහන් වූ කල්හි, ඔහු එක් රැස්වූහ. එක්රැස් වැ 'අහෝ ආරීච්චි රස ය, අහෝ පාරීච්චි රසයැ' යි පුනපුනා කීහ. අද ද මිනිස්සු මනාප ජයයක් ලැබ, 'අහෝ රස ය, අහෝ රස යැ' යි මෙසේ කියත්. ඒ පැරැණි ලොකොත්පත්ති වංශකථාව අනුව යෙත්. එහෙත් එහි අරුත් නො දනිත්.

භූමිපපටකපාතුහාවො

8 අථ ඛො තෙසං වාසෙට්ඨා යත්තානං රසාය පයව්සා අනුරහිතාය භූමිපපටකො¹ පාතුරහොසි සෙය්‍යාපාපි නාම අභිව්ජ්ඣනකො ඵවමෙව පාතුරහොසි. සො අහොසි වණණ්ණසම්පන්නො ගජධසම්පන්නො රස-සම්පන්නො. සෙය්‍යාපාපි නාම සම්පන්නං වා සප්පි සම්පන්නං වා නවතීතං ඵවංවණණ්ණං අහොසි සෙය්‍යාපාපි නාම බුද්ධමධු අනෙළකං ඵවමසාදෙ අහොසි

අථ ඛො තෙ වාසෙට්ඨා² යත්තා භූමිපපටකං උපකකම්පු පරිභුඤ්ජතු³ තෙ තං පරිභුඤ්ජනා තමිහසබ්බා තදහාරා වීරං දීසමඥානං අට්ඨංසු යථා යථා ඛො තෙ වාසෙට්ඨා යත්තා භූමිපපටකං පරිභුඤ්ජනා තමිහසබ්බා තදහාරා වීරං දීසමඥානං අට්ඨංසු, තථා තථා තෙසං වාසෙට්ඨා යත්තානං භියොරාසොමත්තාය බරත්තකොච කායඤ්චිකකම්ච, වණණ්ණවෙවණණ්ණවාච පඤ්ඤාධිත්ථ ඵකිදං යත්තා වණණ්ණවෙනා හොන්තී, ඵකිදං යත්තා දුබ්බණ්ණං. තත්ථ යෙ තෙ යත්තා වණණ්ණවෙනා, තෙ දුබ්බණ්ණං සතෙහ අනිමඤ්ඤාන්තී මයමෙතෙහි වණණ්ණවත්තතරා, දමෙහණෙන දුබ්බණ්ණතරා⁴ති, තෙසං වණණ්ණනිමානපච්චයා මානාතිමානජාතිකානං භූමිපපටකො අනුරධාසි

බද්දනාපාතුහාවො

9 භූමිපපටකෙ අනුරහිතෙ බද්දනා¹ පාතුරහොසි සෙය්‍යාපාපි නාම කලමිබ්බකා², ඵවමෙව පාතුරහොසි. සො අහොසි වණණ්ණසම්පන්නො ගජධසම්පන්නො රසසම්පන්නො සෙය්‍යාපාපි නාම සම්පන්නං වා සප්පි සම්පන්නං වා නවතීතං, ඵවංවණණ්ණං අහොසි සෙය්‍යාපාපි නාම බුද්ධමධු අනෙළකං, ඵවමසාදෙ අහොසි අථ ඛො තෙ වාසෙට්ඨා යත්තා බද්දනං උපකකම්පු පරිභුඤ්ජතු³ තෙ තං පරිභුඤ්ජනා තමිහසබ්බා තදහාරා වීරං දීසමඥානං අට්ඨංසු යථා යථා ඛො තෙ වාසෙට්ඨා යත්තා බද්දනං පරිභුඤ්ජනා තමිහසබ්බා තදහාරා වීරං දීසමඥානං අට්ඨංසු, තථා තථා තෙසං වාසෙට්ඨා යත්තානං භියොරාසොමත්තාය බරත්තකොච කායඤ්චිකකම්ච වණණ්ණවෙවණණ්ණවාච පඤ්ඤාධිත්ථ ඵකිදං යත්තා වණණ්ණවෙනා හොන්තී, ඵකිදං යත්තා දුබ්බණ්ණං තත්ථ යෙ තෙ යත්තා වණණ්ණවෙනා, තෙ දුබ්බණ්ණං සතෙහ අනිමඤ්ඤාන්තී 'මයමෙතෙහි වණණ්ණවත්තතරා, අමෙහණෙන දුබ්බණ්ණතරා⁴ති තෙසං වණණ්ණනිමානපච්චයා මානාතිමානජාතිකානං බද්දනා අනුරධාසි බද්දනාය අනුරහිතාය සන්තිපතීසු, සන්තිපතීසා භුත්තපතීසු අහු චිත නො, අහාසි චිත නො බද්දනා⁵ති. තදෙකථෙවි පත්තංසා භක්තවිදෙව දුක්ඛධම්මන ඵුට්ඨා ඵවමාහංසු⁶ 'අහු චිත නො, අහාසි පත නො'ති තථෙව පොරාණං දග්ගඤ්ඤං අකමරං අනුසංනති⁷, නතෙවසස අභං පාපානනාති

1 භූමිපපටකා - පා

2 බද්දනා - මජ්ඣ

3 කල්පවිකා-යනා

1 වණණ්ණවෙවනා - වණණ්ණ

2 අනුපතනති PTS, අනුසාරයාති - සදා

වාරිෂ්ඨයෙනි, එ සමයෙහි ඒ සත්තට රස පොළොව දතුරුදන් වූ කල්හි, භූමිපටිටකය (බිම් පප්පඩ්) පහළ විය. යටිසේ නාහතු පහළ වන්නේ ද, එමෙන්ම එය පහළ විය. එය පැහැපත් ද පැවැත් ද රසවත් ද විය. මොනොවට නිපැයුණු ගිතෙල් යම් සේ ද, මොනොවට නිපැයුණු වෙඬරු යම් සේ ද, එය එබඳු පැහැ ඇත්තේ විය, පිළිවූන් නැති දුඩුවැල් බැ මිය යමසේ ද, එය එබඳු රස ඇත්තේ විය.

වාරිෂ්ඨයෙනි, එ කල්හි ඒ සත්ත්‍ව භූමිපටිටකය විලදන්නට පටන් ගත්හ. ඔහු එය පරිභෝග කරන්නාහු එය විලදන්නාහු එය දහර කොට ඇත්ත හු ඉතා දික් කලක් සිටියහ. වාරිෂ්ඨයෙනි, යම් යම් සේ ඒ සත්ත්‍ව භූමිපටිටකය පරිභෝග කරන්නාහු, එය විලදන්නාහු, එය අහර කොටන්නාහු, ඉතා බොහෝ කලක් සිටියහු ද, එසේ එසේම බොහෝ සෙයින් ඒ සතුන්ගේ කයෙහි රළු බව ද බැස ගත, පැහැය දුඩු බව ද පැතිණ ඇතැම් සත්, කෙතෙක් පැහැපත් වෙත්, ඇතැම් කෙනෙක් නො පැහැපත් වෙත්. ඔවුන් අතුරු රු යම් සත් කෙනෙක් පැහැපත් වෙත් ද, ඔහු 'අපි මොවුන්ට වඩා පැහැපත්තරු මොහු අපට වඩා පැහැයන් දුටු හ'යි නො පැහැපත් සතුන් ඉක්මැ සිතත් (අවමන් කෙරෙත්). මානානිමානය ස්වභාවය කොටැති ඔවුන්ගේ ඒ පැහැය නියා ඇති වූ අතිමාන කාරණයෙන් භූමිපටිටකය අතුරුදහන් විය.

භූමිපටිටකය අතුරුදහන් වූ කල්හි බදලතාව පහළ විය. විල්ලා යම් සේ ද ඒ බදලතාව ද එසේම පහළ විය. එය පැහැපත් ද පුටුවෙන් ද රසවත් ද විය. මොනොවට නිපැයුණු ගිතෙල් රෝමොනොවට නිපැයුණු වෙඬරු යම් බඳු ද, එය එබඳු පැහැ ඇත්තේ විය. පිළිවූන් නැති දුඩුවැල් බැ මිය යම් බඳු ද එසේ ම එය මිහිරි රසැත්තේ විය. වාරිෂ්ඨයෙනි, එකල්හි ඒ සත්ත්‍ව බදලතාව විලදන්නට පටන් ගත්හ. ඔහු එය පරි භාග කරන්නාහු, එය විලදන්නාහු, එය අහර කොටන්නාහු ඉතා බොහෝ කලක් සිටියහ. වාරිෂ්ඨයෙනි, යම් යම් සේ ම ඒ සත්වයෝ බදලතාව පරිභෝග කරන්නාහු, එය විලදන්නාහු, එය අහර කොටන්නාහු, ඉතා බොහෝ කලක් සිටියහු ද, එසේ එසේම බොහෝ සෙයින් ඒ සතුන්ගේ කයෙහි රළු බව ද ඇති විය. පැහැ දුඩුබව ද පැතිණ ඇතැම් සත් කෙනෙක් පැහැපත් වෙත්. ඇතැම් කෙනෙක් නොපැහැපත් වෙත්. ඔවුන් අතුරු රු යම් සත් කෙනෙක් පැහැපත් වෙත් ද, ඔහු 'අපි මොවුන්ට වඩා පැහැපත් වෙමු, මොහු අපට වඩා පැහැයෙන් දුටු හ'යි නොපැහැපත් සතුන් ඉක්මැ සිතත්. මාන ජ මාන ජාතික වූ ඔවුන්ගේ වණිතම නදනය හෙයින් බදලතාව අතුරුදහන් විය. බදලතාව අතුරුදහන් වූ කල්හි ඔහු එක් රැස් වූ. එක් රැස් වැ (මිහිරි රසැති බදලතාව) අපට ඇති විය. එය දන් නැති වී ඇ'යි පුනපුනා කිහි දුනු මිනිස්සු කිසි දුකෙකිද පැහැසුණාහු 'අපට ඇති විය, දන් නැති වී ඇ'යි මෙසේ කියත්. ඒ පැරැණි වංකොටාව අනුව යෙත්. වැලිදු එහි අරිය නො දනිත්.

අකට්ඨපාකසාලිපාතුභාවො

8. අථ ඛො තෙසං වාසෙට්ඨා සත්තානං බද්දුකාය අනුරුච්ඡාය අකට්ඨපාකො සාලි පාතුරහොසි අකථො අට්ඨසො සුඤ්ඤා සුභද්ධො තණ්හුලථලො¹ යං තං සායං සායමාසාය ආහරන්ති. පාතො තං හොති පකකං පටිච්චරුලුහං, යං තං පාතො පාතරාසාය ආහරන්ති. සායං තං හොති පකකං පටිච්චරුලුහං, නාපදනං පඤ්ඤායති. අථ ඛො තෙ වාසෙට්ඨා සත්තා අකට්ඨපාකං සාලි පරිභුඤ්ජන්තා තමහක්ඛා තද්භාරා චිරං දීඝමර්ඝානං අට්ඨංසු.

ලිඛිතපාතුභාවො

9. යථා යථා ඛො තෙ වාසෙට්ඨා සත්තා අකට්ඨපාකං සාලි පරිභුඤ්ජන්තා තමහක්ඛා තද්භාරා චිරං දීඝමර්ඝානං අට්ඨංසු, තථා තථා තෙසං වාසෙට්ඨා සත්තානං භියොයාසොමකායා බරතතඤ්ඤව කායසමිං ඔක්කමි, වණ්ණං වෙච්ඡණ්ණං ව පඤ්ඤායති ඉත්ථි යා ව ඉත්ථි ලිඛිතං පාතුරහොසි, පුරිසසා ව පුරිසලිඛිතං. ඉත්ථි ව සුදං ‘පුරිසං අතිවෙලං උපනිජ්ඣායති, පුරිසො ව ඉත්ථි. තෙසං අතිවෙලං අඤ්ඤාමඤ්ඤං උපනිජ්ඣායතං සාරාගො උද්භාදී, පරිලාභො කායසමිං ඔක්කමි තෙ පරිලාභපවචයා මෙට්ඨනං ධර්මං පටිසෙවිංසු යෙ ඛො පන තෙ වාසෙට්ඨා තෙන සමයෙන සත්තා පසාන්ති මෙට්ඨනං ධර්මං පටිසෙවනෙත, අඤ්ඤා පංසුං බිපන්නී, අඤ්ඤා සෙට්ඨිං බිපන්නී, අඤ්ඤා ගොමයං බිපන්නී ‘නසා චසලී නසා වසලී², කරං භිනාච සත්තො සත්තසා ඵවරුපං කරිසසති’ති තදෙතරහි පි මනුසසා ජකවෙට්ඨ ජනපදෙසු වට්ඨයා³ තිබ්බුයහමානාය⁴ අඤ්ඤා පංසුං බිපන්නී, අඤ්ඤා සෙට්ඨිං බිපන්නී, අඤ්ඤා ගොමයං බිපන්නී. තදෙව පොරාණං අග්ගඤ්ඤං අක්කරං අනුසරන්ති, නන්තවසස අත්ථං ආජානන්ති.

මෙට්ඨනධම්මසමාචාරො

10. අධම්මසමමතං ඛො⁵ පන වාසෙට්ඨා යං තෙන සමයෙන හොති, තදෙතරහි ධර්මසමමතං යෙ ඛො පන වාසෙට්ඨා තෙන සමයෙන සත්තා මෙට්ඨනං ධර්මං පටිසෙවන්ති, තෙමාසමපි දෙමාසමපි න ලහන්ති භාමි. වා ගිගමං වා පටිසිතුං. යතො ඛො පන තෙ වාසෙට්ඨා සත්තා තස්මිං සමයෙ අසඬමෙම අතිවෙලං පාතබ්බතං ආපජ්ජිංසු, අථ ඛො අගාරානි උපකාමිංසු කාතුං, තසෙසව අසඬමෙසස පටිවජාදානත්ථං.

1 තණ්හුලුථලා-ලෙසං.

2 නසා අප්ථ නසා අප්ථ ති - ධර්මං.

3 වට්ඨනිසා - සයා

4 නිවසහනාය, උජයං නිගාසානාය-කම

5 අධර්මසමමතං තං ඛො-සයා

8. වාශිෂ්ඨයෙනි, ඉක්බිදානෙන් ඒ සත්තං බද්ධතාව අතුරුදහන් වූ කල්හි නොසැපොළොවෙහි හටගෙන පැසෙන, කුඩු නැති, දහවෙයි යා නැති, සුවිදවත් සහල් ම එල කොට පැති ගැල් වෙසෙසෙක් පහළ විය, යම් සහලක් සවස් වෙලෙහි සවස් බොජුනට ගෙනෙත් ද, පසු දින උදයනැ එය පැසුණේ යලි දු වැඩුණේ වෙයි. කපා නොගන්නා ලද කැනක් ව (නොඅඩු ව) පැනෙයි. වාශිෂ්ඨයෙනි, එකල්හි ඒ සත්තං නො සාන ලද බිමෙහි හටගෙන පැසුණු හැල්සහල් පරිභෝග කරන්නාහු, එය ම වළඳන්නාහු, එය ම ආහාර කොටැත්තාහු, ඉතා බොහෝ කලක් සිටියාහ.

9. වාශිෂ්ඨයෙනි, යම්සේ යම්සේ ඒ සත්තං නො සැ බිමැ හටගෙන පැසුණු හැල්සහල් පරිභෝග කරන්නාහු, එය ම වළඳන්නාහු, එය ම ආහාර කොටැත්තාහු, ඉතා බොහෝ කලක් සිටියාහු ද, එසේ එසේ ඒ සතුන්ගේ සිරුරෙහි බොහෝ සෙයින් රළුබව පහළ විය, නොපැහැපත් බවද පැතිණ. ස්ත්‍රියට ස්ත්‍රීලිංගය ද, පුරුෂයාට පුරුෂලිංගය ද පහළ විය ස්ත්‍රී ද වූ කලී ඉතා බොහෝ වේලාවක් පුරුෂයා දෙස බලාඉඳී, පුරුෂයා ද ස්ත්‍රිය දෙස බොහෝ වේලා බලාඉඳී. මෙසේ ඉතා බොහෝ වේලා ගිවුනොවුන් දෙස බලා ඉන්නා සිවුනට සරාගය පහළ විය. රාගපරිද්දෙහි කයෙහි බැස ගත්තේ ය. ඔහු රාගපරිද්දෙහි හේතුයෙන් මෙවුන්දම් සෙවුහ. වාශිෂ්ඨයෙනි, එ සමයෙහි යම් සත්තං කෙනෙක් මෙවුන්දම් සෙවුනාවුන් දකිත් ද ඒ අන්‍යයෝ 'වසලිය, නැසෙව, වසලිය, වැනැසෙව. කෙසේ නම් සතෙක් සතක්හට මෙබන්දක් කරන්නෝ ද' යි කියා, පස් දමාගසත්, අන් කෙනෙක් අළු දමාගසත්, තව කෙනෙක් ගොම දමාගසත්. දැනුදු ඇතැම් දනවුහි මිනිස්සු එය කරත්. ස්ත්‍රියක-ගෙනයනු ලබන කල්හි අන් කෙනෙක් පස් දමාගසත්, අන් කෙනෙක් අළු දමාගසත්, තව කෙනෙක් ගොම දමාගසත් ඒ පැරණි ලොකොත්පත්තිවංශ කථාව අනුව යෙත්. එහෙත් එහි අදහස නො ම දනිත්.

10. වාශිෂ්ඨයෙනි, එ සමයෙහි පස් දමාගැසුම් ආදී විසින් අධර්මයා යි සම්මත වූ යමක් වී ද, එය දැන් ධර්ම යැ යි සම්මත වැ ඇත. වාශිෂ්ඨයෙනි, එ සමයෙහි යම් සත්තං කෙනෙක් වනාහි මෙවුන්දම් සෙවිත් ද, ඔහු තුන් මසකුදු නැත හොත් දෙ මසකුදු ගමකට හෝ නියමගමකට හෝ පිවිසෙන්නා අවසර නො ලබත්. වාශිෂ්ඨයෙනි, එ සමයෙහි සත්තං යම් හෙයෙකින් අසද්ධර්මයෙහි (මෙවුන්දම්හි) ඉතා බොහෝ වේලාවක් යෙදිය යුතු බවට පැමිණියාහු ද, එහෙයින් ම ඒ අසද්ධර්මය වසා ලනු පිණිස ගෙවල් කරන්නට උත්තරාගත්හ.

අථ ඛො වාසෙට්ඨා අඤ්ඤාතරංසක සකකසස අලසජාතිකසස ඵතදභොසි.
 “අමෙනා කිංචවානං වීභඤ්ඤමි සාලිං ආහරතොසා සායං සායමාසාය ජානො
 පාකරාසාය? යනානුනාහං සාලිං ආහරෙය්‍යාං සකිදෙව¹ සායපානරාසාය”ති
 අථ ඛො සො වාසෙට්ඨා සතෙතො සාලිං ආහාසි සකිදෙව සායපානරාසාය
 අථ ඛො වාසෙට්ඨා අඤ්ඤාතරො සතෙතො යෙන සො සතෙතො තෙනුපසඬසම්,
 උපසඬසමිත්වා තං සකතං ඵතදවොච: “ඵහි භො සකත සාලාහාරං
 ගමීයසාමා”ති. “අලං භො සකත, ආහරෙට්ඨා² මෙ සාලි සකිදෙව සායපාන-
 රාසායා”ති. අථ ඛො සො වාසෙට්ඨා සතෙතො තසස සකකසස දිට්ඨානුගතිං
 ආපජ්ජමානො සාලිං ආහාසි සකිදෙව දව්භාය, ‘ඵඤ්ඤි කිර භො සාඬ්ඨි’ ති
 අථ ඛො වාසෙට්ඨා අඤ්ඤාතරො සතෙතො යෙන සො සතෙතො තෙනුපසඬසම්,
 උපසඬසමිත්වා තං සකතං ඵතදවොච “ඵහි භො සාලාහාරං ගමීයසාමා”ති
 “අලං භො සකත ආහරෙට්ඨා මෙ සාලි සකිදෙව දව්භායා”ති. අථ ඛො සො
 වාසෙට්ඨා සතෙතො තසස සකකසස දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජමානො සාලිං ආහාසි
 සකිදෙව චතුභාය, ‘ඵඤ්ඤි කිර භො සාඬ්ඨි’ති. —පෙ—අථ ඛො සො වාසෙට්ඨා
 සතෙතො තසස සකකසස දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජමානො සාලිං ආහාසි සකිදෙව
 අට්ඨායාය, ‘ඵඤ්ඤි කිර භො සාඬ්ඨි’ති. යතො ඛො තෙ වාසෙට්ඨා සකතා
 සනතිධිකාරකං සාලිං උපකකමිංසු පරිභුඤ්ජිතුං, අථ කණො පි තණ්ඩුලං
 පරියොනඤ්ඤි, ථූපසා පි තණ්ඩුලං පරියොනඤ්ඤි, ලුනඤ්ඤි නප්පට්ඨිරුණං
 අපදනං පඤ්ඤාසීද, සණ්ඛයණ්ඩා සාලයො³ අට්ඨංසු.

සාලිවිභාගො

අථ ඛො තෙ වාසෙට්ඨා සකතා සනතිපතිංසු, සනතිපතිත්වා අනු-
 කුට්ඨිංසු, ‘පාපකා වත භො ධම්මා සතෙතස්ස පානුභූතා, මයං හි පුබ්බෙ
 මනොමයා දහුමහ පිතියාකඛා සයමපහා දක්‍ෂලියබ්බරා පුභව්ඨාධිනො වීරං
 දීඝමද්ධානං උට්ඨංසා’ තෙසං නො අමතාකං කදවි කරහපි දීඝසස අඬුනො
 අට්ටංයනං යසා පදංචි උදකසමිං සමනානි. සා අනුභාසි වණ්ණසමපනනා
 ගතිසමපනනා උසමපනනා. තෙ මයං රසං පදංචි හට්ඨෙහි ආලුප්පකාරකං
 උපකකමි ට්ඨ පරිභුඤ්ජිතුං, තෙයං නො රසපදංචි. ගතෙහි ආලුප්පකාරකං
 උපකකමනං පරිභුඤ්ජිතුං සයමපහා අනතරධාසි.

1. සකි දෙව-කරි
 2. ආහරතො-උපසා.

3. සාලයො PTS
 4. අට්ඨසා - මජ්ඣ.

වාග්‍ය්‍යයෙනි, එ කල්හි එක්තරා අලස ගතී ඇති සතක්හට “හවන්ති, උදේ බොඳුන් පිණිස උදසන ද හදිස බොඳුන් පිණිස සවස් කල්හි ද හැල් ගෙන එනුයෙමි මම් කුමට මෙසේ වෙහෙසෙමි ද? උදේ හවස දෙක්හි ම බොඳුන් පිණිස එක් වරට ම හැල් ගෙන ආයෙමි වීම් නම් යෙහෙකැ”යි මෙ සිත විය. වාග්‍ය්‍යයෙනි, ඒ සත් කෙම උදේ සවස බොඳුන් පිණිස එක්වර ම හැල් ගෙනායේ ය. එ කල, එක්තරා සතියෙක් ඒ සතියා කරා එළැඹී යේ ය. එළැඹී ඔහුට ‘භවත් සතිය, එව, හැල් ගෙන රමට යම්හ’යි කී ය. ‘හවත් සතිය, කම් නැත. උදේ සවස බොඳුන් පිණිස මා විසින් එක් වර ම හැල් ගෙනා ලදී යි හේ කී ය. වාග්‍ය්‍යයෙනි, එ විට ඒ සත තෙම ඒ (එක් වර දෙවෙලට ම හැල් ගෙනා) සතියා හේ දෘෂ්ටානුගතියට (ඔහු කළා දුටු දෑ අනුව යැමට) පැමිණෙනුයේ, ‘හවන්ති, මෙසේත් යභපතැ’යි කියා දෙදවසකට දෙක් වරක් ම හැල් ගෙනායේ ය. වාග්‍ය්‍යයෙනි, එ කල්හි එක්තරා සතියෙක් (ඒ දෙදවසකට එක් වරක් හැල් ගෙනා) සතියා කරා එළැඹීයේ ය. එළැඹී, ‘හවත් සතිය, හැල් ගෙනීමට යම්හ’යි කී ය. ‘හවත් සතිය, දැන් කම් නැත. මා විසින් දෙදවසකට ම (පොහොනා පමණ) හැල් එක් වරට ම ගෙනෙනලදී’යි ඒ සත තෙම කී ය. වාග්‍ය්‍යයෙනි, එ විට ඒ සත තෙම අනෙකා කළා දුටු දෑ අනුව යන්නේ, ‘හවන්ති, මෙසේත් යභපතැ’යි කියා එක් වර ම සත දිනකට පොහොනා පමණ හැල් ගෙනායේ ය... එකල්හි ඒ සත් කෙම අනෙකා කළා දුටු දෑ අනුව යනුයේ, ‘හවන්ති, මෙසේත් යභපතැ’යි කියා, එක් වර ම අට දවසකට පොහොනා පමණ හැල් ගෙනායේ ය. වාග්‍ය්‍යයෙනි, ඒ සතියෝ යම් කලෙක හැල් රැස් කොට තබා පරිභොග කරන්නට පටන් ගත්තු ද, එකල්හි කුඩු ද සාල වසා ගත්තේ ය. දහවෙයි යා ද සහල වසා ගත්තේ ය. හැල් කපා ගත් තැන ද යළි නො වැඩුණේ ය. හැල් කපා ගත් තැන ද උන ව පැනුණේ ය. හැල්හු පදුරු පදුරු වැ සිටියාහ.

වාග්‍ය්‍යයෙනි, එ කල් හි ඒ සතියෝ එක් තැනකට රස්වූහ. රැස් ව උනු : හා මෙසේ කතා කැරගත්හ. හටන්ති, බෙදෙක! ලාමක ස්වභාව යථා සතියා න් කෙරෙහි පහළ වූහ. අපි පෙර මනෝමය වූ, ප්‍රීතිය හෝභනය කොටැති ව ස්වයම්ප්‍රභව, පොහන වස්ත්‍රාභරණ ඇති ව සිටින්න-
 වෝ දුකා බොහෝ කල් සිටුවූහ. ඒ අපට කිසි කලෙක්හි දුකා බොහෝ කලක් දැවැමෙන් රස පොළොව දියෙහි පැතිරගෙන සිටියේය. එය පැහැවත් ද සුවැවත් ද රසවත් ද විය. ඒ අපි රස පොළොව අත්වලින් පිඩුකොට ගෙන විළදන්නට පටන් ගතූමහ. රස පොළොව අත්වලින් පිඩු කොට ගෙන විළදන්නට පටන්ගත් අපගේ ස්වයම්ප්‍රභාව අතුරුදහන් විය.

දීපතිකායෝ පාටිකවග්ගො

අග්ගඤ්ඤාසුඤ්ඤා

තාය අනතරහිතාය වජ්ඣමසුරියා පාතුරහෙසු. 'වජ්ඣමසුරියෙසු පාතුරුනෙසු නකඛිකතානි තාරකරුපාති පාතුරහෙසු, නකඛිකෙසු තාරකරුපෙසු පාතුරුනෙසු රතතිජ්ඣා පඤ්ඤායිංසු. රතතිජ්ඣෙව පඤ්ඤායමානෙසු මාසදාමාසා පඤ්ඤායිංසු, මාසදාමාසෙසු පඤ්ඤායමානෙසු උතුයංචවජරා පඤ්ඤායිංසු. තෙ මය. රස. පඨවි. පරිභුඤ්ජනා නමිහසකා' තදහාරා වීර. දීපමදානා අට්ඨමහ. තෙසං නො පාපකානඤ්ඤව අකුසලානං ධම්මානං පාතුරාචා රසා පඨවි අනතරධායි රසාය පඨවිය, අනතරහිතාය භූමිපපටකො පාතුරහොසි සො අහොසි වණ්ණසම්පකො ගන්ධසම්පකො රසසම්පකො. තෙ මය. භූමිපපටකං උපකකම්මහ පරිභුඤ්ජතු. තෙ මය. තං පරිභුඤ්ජනා නමිහසකා තදහාරා වීර. දීපමදානා අට්ඨමහ. තෙසං නො පාපකානඤ්ඤව අකුසලානං ධම්මානං පාතුරාචා භූමිපපටකො අනතරධායි භූමිපපටකො අනතරහිතෙ බද්දතා පාතුරහොසි. සා අහොසි වණ්ණසම්පකො ගන්ධසම්පකො රසසම්පකො. තෙ මය. බද්දතං උපකකම්මහ පරිභුඤ්ජතු. තෙ මය. තං පරිභුඤ්ජනා නමිහසකා තදහාරා වීර. දීපමදානා අට්ඨමහ. තෙසං නො පාපකානඤ්ඤව අකුසලානං ධම්මානං පාතුරාචා බද්දතා අනතරධායි බද්දතාය අනතරහිතාය අකට්ඨපාකො සාලි පාතුරහොසි, අකට්ඨො අට්ඨො සුඤ්ඤා සුභවෙධා තණ්ඩුලථලො. යං තං සායං සායමාසාය ආගරාම, පාතො තං හොති පකකං පටිවිරුලො. යං තං පාතො පාතරාසාය අභාරාම, සායනං හොති පකකං පටිවිරුලො. නාපදනං පඤ්ඤායිංසු තෙ මය. අකට්ඨපාකං සාලි. පරිභුඤ්ජනා නමිහසකා තදහාරා වීර. දීපමදානා අට්ඨමහ. තෙසං නො පාපකානඤ්ඤව අකුසලානං ධම්මානං පාතුරාචා කණො පි තණ්ඩුලං පරියොනදධි, ධුමො පි තණ්ඩුලං පරියොනදධි, ධුමො පි තණ්ඩුලං, අපදනං පඤ්ඤායිංසු, සරාඛසරාඛා සාලොයා යීයා. යනනුන මයං සාලි. විහරෙය්‍යාම, මරියාදං යට්ඨෙය්‍යාමා'ති අට්ඨො තෙ වාසෙට්ඨ සකකා සාලි. විහරෙය්‍යාම, මරියාදං යට්ඨෙය්‍යාම.

11. අට්ඨො වාසෙට්ඨො අඤ්ඤාතරො සකකො ලොලජාතිකො සකං භාගං පරිරක්ඛන්තො අඤ්ඤාතරං භාගං අදින්නං ආදිධිත්වා පරිභුඤ්ජි. තමමනං අග්ගහෙසු, ගහෙත්වා ඵතදවොචු. 'පාපකං වත හො යකා ඤරොසි, යනු යි නාම සකං භාගං පරිරක්ඛන්තො අඤ්ඤාතරං භාගං අදින්නං ආදිධිත්වා පරිභුඤ්ජස්සායි' මාසු හො සකක පුනපි ඵවරුපමකායි'ති.

1. වජ්ඣමසුරියා - ඔයය.

2. පරිභුඤ්ජ - සා, පරිභු ජසි (සද්ධ)

එය අතුරුදහන් වූ කල්හි සද්ධිමත් ප්‍රකට වූහ. සද්ධිමත් පහළ වූ කල්හි නක්ෂත්‍රයෝ ද තාරකාරූපයෝ ද ප්‍රකට වූහ. නක්ෂත්‍රතාරකාරූප ප්‍රකට වූ පසු රෑවල් පැනුණහ. රෑවල් පැනෙන කල්හි මාස පක්ෂයෝ පැනුණහ. මාසපක්ෂයන් පැනෙන කල්හි සෘතුසංවත්සරයෝ පැනුණහ. ඒ අපි රස පොළොව පරිභොග කරන්නාමෝ, එය වළඳන්නාමෝ, එය ආහාර කොට ගත්තාමෝ, ඉතා බොහෝ කලක් සිටියමහ. ඒ අපට ලාමක අකුසල් දහම් පහළ වීමෙන් ම රසපොළොව අතුරුදහන් විය. රස පොළොව අතුරුදහන් වූ කල්හි භූමිපථිකය පහළ විය. ඒ අපි භූමිපථිකය පරිභොග කරන්නට පටන් ගත්තමහ. ඒ අපි එය පරිභොග කරන්නාමෝ, එය වළඳන්නාමෝ, එය ම ආහාර කොට ඇත්තාමෝ ඉතා බොහෝ කලක් සිටියමහ. ඒ අපට ලාමක අකුසල් දහමුත් පහළ වීමෙන් භූමිපථිකය අතුරුදහන් විය. භූමිපථිකය අතුරුදහන් වූ කල්හි බද්‍රතාව පහළ විය. එය පැහැවත් සුවදවත් රසවත් විය. ඒ අපි බද්‍රතාව පරිභොග කරන්නට පටන් ගත්තමු. එය පරිභොග කරන්නාමෝ, එය වළඳන්නාමෝ, එය ම ආහාර කොට ගත්තාමෝ ඉතා බොහෝ කලක් සිටියමහ. ඒ අපට ලාමක අකුසල් දහම් පහළ වීමෙන් බද්‍රතාව අතුරුදහන් විය. බද්‍රතාව අතුරුදහන් වූ කල්හි කුඩු නැති දහවෙයි යා නැති පිරිසිදු සුවදැති සහල ම එල කොටැති නොසානා ලද බිම හටගෙන පැසෙන හැල් වෙසෙසෙක් පහළ විය. සවස් කල සවස් බොජුනට යම් සහලක් ගෙනෙත් ද පසුදිනා උදසනා එය පැසුණේ යළි ද වැඩුණේ වෙයි. කපා නොගන්නා ලද තැනෙක් ම (නොඅඩු ව) පැසුණේ ය. ඒ අපි නොසානා ලද බිම හටගෙන පැසුණු ඒ හැල් සහල් පරිභොග කරන්නාමෝ, එය ම වළඳන්නාමෝ, එය ම අහර කොට ගත්තාමෝ, ඉතා බොහෝ කලක් සිටියමහ. ඒ අපට ලාමක අකුසල් දහම් පහළ වීමෙන් ම, කුඩු ද සහල වසාගෙන බැඳී සිටියේ ය. දහවෙයි යා ද සහල වසා බැඳී සිටියේ ය. කපා ගන්නා ලද තැන ද යළි නොනැඟුණේ ය. උනන්දු පැනුණේ ය. පදුරු පදුරු වැ හැල්ලු සිටියහ. අපි හැල් (අප අතර) වෙන වෙන ම බෙද ගන්නාමෝ නම්, ඉම් තබන්නාමෝ නම් මැනවැ"යි මෙසේ කතා කැරගත්හ. වාශිෂ්ඨයෙනි, ඉක්බිති ඒ සතියෝ හැල් බෙදූහ. ඉම් තැබූහ.

11. වාශිෂ්ඨයෙනි, එ කල්හි ලොල්පියෙව් ඇති එක්තරා සතෙක් සිය කොටස රැකගනුයේ තමාට නො දෙන ලද එක්තරා කොටසක් ගෙන පරිභෝග කෙළේ ය. (සෙස්සෝ) ඔහු අල්ලා ගත්හ, අල්ලා ගෙන 'භවත් යතිය, යම් බදු තෝ සිය කොටස රකිනුයෙහි තමහට නොදුන් එක්තරා කොටසක් ගෙන පරිභොග කෙළෙහි ද, ඒ තෝ ඒකාන්තයෙන් ලාමක දයක් කෙළෙහි ය. භවත් සතිය, යළිත් වෙබන්දක් නහරට"යි කී හ.

‘එවං භෝ’ති ටො වාසෙට්ඨා සො සත්තො තෙසං සත්තානං පච්චසෙසාසි. දුතියමපි ටො වාසෙට්ඨා. යො සත්තො සකං භාගං පරිරක්ඛන්තො අඤ්ඤාතරං භාගං අදින්නා ආදිසිත්වා පරිභුඤ්ජේ තමෙතං අග්ගභෙසු, ගගෙත්වා එතං ටොවු: ‘පාපකං වත භො සත්ත කරොසි, යත්‍ර හි නාම සකං භාගං පරිරක්ඛන්තො අඤ්ඤාතරං භාගං අදින්නා ආදිසිත්වා පරිභුඤ්ජස්සි මාසසු භො සත්ත පුනපි එවරුපමකාසි’ති. තතියමපි ටො වාසෙට්ඨා. යො සත්තො සකං භාගං පරිරක්ඛන්තො අඤ්ඤාතරං භාගං අදින්නා ආදිසිත්වා පරිභුඤ්ජේ. තමෙතං අග්ගභෙසු, ගගෙත්වා එතං ටොවු: ‘පාපකං වත භො සත්ත කරොසි, යත්‍ර හි නාම සකං භාගං පරිරක්ඛන්තො අඤ්ඤාතරං භාගං අදින්නා ආදිසිත්වා පරිභුඤ්ජස්සි. මාසසු භො සත්ත පුනපි එවරුපමකාසි’ති. අඤ්ඤා පාණිනා පහරිංසු, අඤ්ඤා ලෙඩ්චුතා¹ පහරිංසු, අඤ්ඤා දණ්ඩන පහරි සු නදංඤා ටො පන වාසෙට්ඨා අදින්නාදනං පඤ්ඤායති, ගරහා පඤ්ඤායති, මුසාවාදෙ පඤ්ඤායති, දණ්ඩාදනං පඤ්ඤායති.

මහාසමමතොප්පාදා

12. අථ ටො තෙ වාසෙට්ඨා සත්තා සන්තිපතීංසු සන්තිපතීත්වා අනුප්පුනිංසු ‘‘පාපකා වත භො ධම්මා සත්තෙසු පාතුභුතා, යත්‍ර හි නාම අදින්නාදනං පඤ්ඤායති, ගරහා පඤ්ඤායති, මුසාවාදෙ පඤ්ඤායති, දණ්ඩාදනං පඤ්ඤායති. යනාදීන මාං එකං සත්තං සමමතොප්පාදා, යො² නො සමමා ඛිඨිතබ්බං ඛිඨොයා, සමමා ගරහිතබ්බං ගරොයා, සමමා පබ්බාපේතබ්බං පබ්බාපේයා මයං පනස්ස සාලිනං භාගං අනුප්පාදස්සාමා’’ති අථ ටො තෙ වාසෙට්ඨා සත්තා යො නොයං සත්තො අභිරුපතරො ව දසසනිසතරො ව පාසාදිකතරො ව මනෙසසකාරො ව, කං සත්තං උපසංකප්පිතා එතදටොවු. එහි භෝ³ සත්ත, සමමා ඛිඨිතබ්බං ඛිඨ, සමමා ගරහිතබ්බං ගරහ, සමමා පබ්බාපේතබ්බං පබ්බාපේහි. මයං පන මා සාලිනං භාගං අනුප්පාදස්සාමා’’ති ‘එවං භෝ’ති ටො වාසෙට්ඨා සො සත්තො තෙසං සත්තානං පච්චසෙසාසි, ගගෙත්වා ඛිඨිතබ්බං ඛිඨි, ගරහිතබ්බං ගරහි, සමමා පබ්බාපේතබ්බං පබ්බාපේසි තෙ පනස්ස සාලිනං භාගං අනුප්පාදංසු. මහාජනසමමතො’ති ටො වාසෙට්ඨා ‘මහාසමමතො මහාසමමතො’ථෙව පඨවං අසබ්බං උපතිබ්බන්තං.

1 ලෙඩ්චුතා - සායා

2 යො - ප්‍රා

3 යො - ප්‍රා

වාග්‍ගිෂ්ඨයෙනි, ඒ සඤ්ඤා නෙම ඵෙසෙය් භවත්ති'යි කියා ම ඒ සත්තං පිළිවදන් දුත. වාග්‍ගිෂ්ඨයෙනි, දෙවෙනි වර ද ඒ සත්තං මෙම සිය කොටස රකිනුයේ තමාට නොදුන් එක්තරා කොටසක් ගෙන පරිභොග කළේය. සෙස්සෝ ඔහු අල්ලා ගත්හ අල්ලා ගෙන, 'භවත් සත්තං, යම්බදු තෝ සිය කොටස රකිනුයෙහි, තමාට නොදුන් එක්තරා කොටසක් ගෙන පරිභොග කෙරෙහි ද, ඒ තෝ ලාමක දයක් කෙරෙහි ය භවත් සත්තං, යළි මෙබන්දක් නො කරව'යි කීහ. වාග්‍ගිෂ්ඨයෙනි, තෙවෙනි වර ද ඒ සත්තං නෙම සිය කොටස රකිනුයේ, තමාට නො දුන් කොටසක් ගෙන පරිභොග කළේ ය. සෙස්සෝ ඔහු අල්ලා ගත්හ. අල්ලා ගෙන, 'භවත් සත්තං, යම් බදු තෝ සිය කොටස රකිනුයෙහි, තමාට නොදුන් එක්තරා කොටසක් ගෙන පරිභොග කෙරෙහි ද, ඒ තෝ ලාමක දයක් ම කෙරෙහි ය භවත් සත්තං, යළි මෙබන්දක් නොකරව'යි කීහ කෙනෙක් අතින් පහළහ. කෙනෙක් කැටින් පහළහ කෙනෙක් දංඬෙන් පහළහ, වාග්‍ගිෂ්ඨයෙනි, එකැත් ජටන් කොට අභිනාදන පැනෙයි, ගැඹුම් පැනෙයි, මුසා බිහිම පැනෙයි, දඩු ගැනුම් පැනෙයි.

12. වාග්‍ගිෂ්ඨයෙනි, ඉක්බිති ඒ සඤ්ඤාය එක් රැස් වූ හ. එක්රැස් වූ, 'භවත්ති, බෙදයෙකු යම් කෙනෙකු කෙරෙහි අභිනාදන පැනෙන්නේ ද, ගැඹුම් පැනෙන්නේ ද, මුසා බිහිම පැනෙන්නේ ද, දඩු ගැනුම් පැනෙන්නේ ද, ඒ සතුන් කෙරෙහි එසේ වූ ලාමක අකුශල ධර්ම කෙනෙක් පහළ වූහ. යමෙක් අපදගන් දුදුස්නාභිය යුක්තාව මොනොවට දෙස්නාගන්තේ ද ගැඹුණිය යුක්තවුට මොනොවට ගරහන්තේ ද, නොරැසිය යුක්තවු මොනොවට නොපන්නේ ද, අපි එසේ වූ එක් සත්තංකු සම්මත කැරගනුමෝ නම් ඉතා යෙහෙක. අපි වූ කලි ඔහුට හැල් කොටසක් දෙන්නවු'යි කතා කැරගනිහ. වාග්‍ගිෂ්ඨයෙනි, එකල්හි ඒ සඤ්ඤාය යම් සඤ්ඤායක් ඔවුන් අතුරෙහි වඩා රූපස්මපන්න ද, වඩා දකුම්කල ද, වඩා සිත පහදවන සුදු ද, වඩා මහ තෙදන්නේ ද, ඒ සඤ්ඤා කරා එළැඹි, 'භවත් සත්තං, මෙහි එන්න, දෙස්නාභිය යුක්තාව නිසිපරිදි දෙස් නගන්න. ගැඹුණිය යුක්තාව මොනොවට ගරහන්න, නොරැසිය යුක්තවු මොනොවට නොරූපන්න. අපි වනාහි ස්ථිර හැල් කොටසක් දෙන්නවු'යි මේ බසි කීහ. 'භවත්ති, එසේ ය'යි කියා ම ඒ සත්තං නෙම ඔවුන්ට පිළිවදන් දී දෙස්නාභිය යුක්තවුට මොනොවට දෙස්නාභිය, ගැඹුණිය යුක්තවුට ගැඹුණිය නොරැසිය යුක්තවු මොනොවට නොරැසිය ඔවුහු ඔහුට හැල් කොටසක් දුන්හ. වාග්‍ගිෂ්ඨයෙනි, මහා ජනායා විසිත සම්මත හෙයින් ම ඔහුට මහාසම්මත ය, මහාසම්මත යැ'යි වූ සදුච්ඡි නම් වහර ඇති විය.

වාග්‍යයෙහි, කෙත්තට අධිපති වී තුනි 'ක්ෂත්‍රිය ය, ක්ෂත්‍රිය යැ'යි ම දෙවෙනි නම් වහර ඇති විය. වාග්‍යයෙහි, දහමින් මෙරමා රඳවානු යි (සුවපත් කෙරෙනු යි පිණවානු යි) 'රජ ය, රජ' යැ යි කියා ම තෙවෙනි නම් වහර ඇති විය. වාග්‍යයෙහි, මෙසේ පැරැණි වූ අග්‍ර යැ යි දන්නා ලද නම්වහරින් ක්ෂත්‍රිය මණ්ඩලයාගේ ආරම්භය විය. එ ද එ සත්‍යයට ම ය, අත් සත්‍යකෙනෙකුට නො වේ. සමාන සත්‍යයට ම ය, අසමාන සත්‍ය කෙනෙකුට නො වේ. ධර්මයෙන් ම ය, අධර්මයෙන් නො වේ. වාග්‍යයෙහි, එහෙයින් මේ ජනයා කෙරෙහි මෙ ලොවිහිද පරලොවිහිද ධර්මය ම ශ්‍රේෂ්ඨ ය.

13. වාග්‍යයෙහි, එක්කිනි ඒ ඇතැම් සත්‍ය කෙනෙකුට "භවත්ති, භෙදෙකක! යම් කෙනෙකු කෙරෙහි අධිනාදන පැනෙන්නේ ද, ගැරවුම පැනෙන්නේ ද, මුසවා ව පැනෙන්නේ ද, දඩු ගැන්ම පැනෙන්නේ ද, රටින් නෙරැවීම පැනෙන්නේ ද එසේ වූ සතුන් කෙරෙහි ලාමක ධර්මයේ පහළ වූවාහු වෙති. අපි ලාමක වූ අකුශල ධර්මයන් බාහනය (බැහැර ලීම) කරන්නෙමු නම් යෙහෙකැ" යි මේ සිත විය. ඔහු ලාමක වූ අකුශල ධර්ම බාහනය කළහ (බැහැර දුන්හ). වාග්‍යයෙහි, ලාමක වූ අකුශල ධර්මයන් බාහනය කෙරෙත් (බැහැර දුන්හ) නු යි ම 'මුහුර්තයෝ ය, මුහුර්තයෝ ය' කියා ම පළමු නාම ව්‍යවහාරය පහළ විය. ඔහු තුමු වන පෙදෙස්හි පන්සල් කොට ගෙන උසි ධ්‍යාන කෙරෙත්. (පිසකෑව යුතු දෑක් නැති බැවින්) පහවූ අඟුරු ඇත්තැහු, පහ වූ දුම් ඇත්තැහු, කොටා පිසියැ යුතු දෑක් නැති බැවින් බීමට වත් මෙහෙල් ඇත්තැහු (අඟුරු දුම් මොහෙල් යන මේ කිසිවකුත් නැත්තැහු), සවස් බොජුන පිණිස සවස ද, උදේ බොජුන් පිණිස උදෑන ද අහර සොයනුයේ ගම් නියම් ගම් රජදහනවලට බසිත්. ඔහු අහර ලැබගෙන පෙරළා ගොස් වන පෙදෙස්හි පන්සල්හි ධ්‍යාන කෙරෙත්. වාග්‍යයෙහි, 'ධ්‍යාන කෙරෙත්, ධ්‍යාන කෙරෙත්' නු යි ම 'ධ්‍යායකයෝ ය, ධ්‍යායකයෝ යැ' යි කියා ම දෙවෙනි නම් වහරෙක් ඔවුනට ඇති විය. වාග්‍යයෙහි, ඒ සත්‍යයන් ම අතුරෙන් ඇතැම් කෙනෙක් වන පෙදෙස්හි පන්සල්හි ඒ දහන් වැඩිම නොකළ හැකි වන්නාහු ගම් අසලට නියමගම් අසලට බැස, ග්‍රන්ථ කෙරෙමින් ඉදිත් මිනිස්සු ඔවුන්දක, "භවත්ති, මේ සත්ත්‍ව වෙනෙහි පන්සල්හි ඒ ධ්‍යාන කළ නො හැක්කාහු, හම් අසලට නියමගම් අසලට බැස, ග්‍රන්ථ කෙරෙමින් ඉදිත්. වාග්‍යයෙහි, 'දන් ලොහු ධ්‍යාන නො කෙරෙත්, දන් ලොහු ධ්‍යාන කෙරෙත්' නු යි මොහු 'අධ්‍යායකයෝ' යැ යි ම ඔවුනට තෙවෙනි නම් වහරෙක් උපන්නේය.

දුච්චරිතාදිකථා

බ්‍රහ්මයො පි බො වාසෙට්ඨා කායෙන දුච්චරිතං වරිඤ්ඤා, වාචාය දුච්චරිතං වරිඤ්ඤා, මනසා දුච්චරිතං වරිඤ්ඤා, මිච්ඡාදිට්ඨිකො, මිච්ඡාදිට්ඨිකමු-
සමාදානො මිච්ඡාදිට්ඨිකමුසමාදානොහෙතු කායස්ස හෙද පරමමරණා අපාය දුග්ගතිං විහිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, බ්‍රාහ්මණො පි බො වාසෙට්ඨා -පෙ-
වෙසෙසා පි බො වාසෙට්ඨා -පෙ-සුද්දෙ පි බො වාසෙට්ඨා -පෙ-සමණො පි බො වාසෙට්ඨා කායෙන දුච්චරිතං වරිඤ්ඤා, වාචාය දුච්චරිතං වරිඤ්ඤා,
මනසා දුච්චරිතං වරිඤ්ඤා, මිච්ඡාදිට්ඨිකො මිච්ඡාදිට්ඨිකමුසමාදානො මිච්ඡාදිට්ඨිකමුසමාදානොහෙතු කායස්ස හෙද පරමමරණා අපාය දුග්ගතිං
විහිපාතං නිරයං උපපජ්ජති

බ්‍රහ්මයො පි බො වාසෙට්ඨා කායෙන සුච්චරිතං වරිඤ්ඤා, වාචාය සුච්චරිතං
වරිඤ්ඤා, මනසා සුච්චරිතං වරිඤ්ඤා, සමමාදිට්ඨිකො සමමාදිට්ඨිකමුසමාදානො
සමමාදිට්ඨිකමුසමාදානොහෙතු කායස්ස හෙද පරමමරණා සුග්ගතිං සග්ගං
ලොකං උපපජ්ජති, බ්‍රාහ්මණො පි බො වාසෙට්ඨා -පෙ- වෙසෙසා පි බො
වාසෙට්ඨා -පෙ- සුද්දෙ පි බො වාසෙට්ඨා -පෙ- සමණො පි බො වාසෙට්ඨා
කායෙන සුච්චරිතං වරිඤ්ඤා -පෙ- සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති බ්‍රහ්මයො පි
බො වාසෙට්ඨා කායෙන අඛයකාරී, වාචාය අඛයකාරී, මනසා අඛයකාරී,
විමිසසදිට්ඨිකො විමිසසදිට්ඨිකමුසමාදානො විමිසසදිට්ඨිකමුසමාදානොහෙතු
කායස්ස හෙද පරමමරණා සුබද්දසංඝට්ඨිකං වෙදී භොති බ්‍රාහ්මණො පි බො
වාසෙට්ඨා -පෙ- වෙසෙසා පි බො වාසෙට්ඨා -පෙ- සුද්දො පි බො
වාසෙට්ඨා -පෙ- සමණො පි බො වාසෙට්ඨා කායෙන අඛයකාරී, වාචාය
අඛයකාරී, මනසා අඛයකාරී, විමිසසදිට්ඨිකො විමිසසදිට්ඨිකමුසමාදානො
විමිසසදිට්ඨිකමුසමාදානොහෙතු කායස්ස හෙද පරමමරණා සුබද්දසංඝට්ඨිකං
වෙදී භොති.

බොධිපක්ඛියභාවනා

16 බ්‍රහ්මයො පි බො වාසෙට්ඨා කායෙන සංවුට්ඨො, වාචාය
සංවුට්ඨො, මනසා සංවුට්ඨො, සත්තනං බොධිපක්ඛියානං ධර්මානං
භ පනමණා දිට්ඨෙව ධර්මෙ පරිනිබ්බාති

1 සුබද්දසංඝට්ඨිකං - වෙදී.

2 පරිනිබ්බාති - වෙදී.

දුශ්චරිතාදිකර්ම

වාග්‍යයෙහි, ක්ෂත්‍රියයා ද කයින් දුශ්චරිත කොට, වචනයෙන් දුශ්චරිත කොට මනසින් දුශ්චරිත කොට, මිසදිවු වැ, මිථ්‍යාදාෂ්ටිකම්පමාදන ඇති වැ, මිථ්‍යාදාෂ්ටිකම්පමාදන හෙතෙයෙන් කාබුන් මරණින් මතු, සැප නැති දුකට ස්ථාන වූ, විවිධ ව පතිත වන තැන වූ නිරයට පැමිණෙයි. වාග්‍යයෙහි, බ්‍රාහ්මණයා ද වෛශ්‍යයා ද ශුද්‍රයා ද ශ්‍රමණයා ද කයින් දුශ්චරිත කොට, වචනයෙන් දුශ්චරිත කොට, සිතින් දුශ්චරිත කොට, මිථ්‍යාදාෂ්ටික වැ මිථ්‍යාදාෂ්ටි කම්පමාදන ඇති වැ මිථ්‍යාදාෂ්ටිකම්පමාදන හෙතෙයෙන් කාබුන් මරණින් මතු, සැප නැති, දුකට තැන් වූ, විවිධ වැ පතිත වන තැන වූ නිරයට පැමිණෙයි

වාග්‍යයෙහි, ක්ෂත්‍රියයා ද කයින් සුශ්චරි පුරා, වචනයෙන් සුශ්චරි පුරා, සමාග්දාෂ්ටිකම්පමාදන ඇති වැ සිතින් සුශ්චරි පුරා, සමාග්දාෂ්ටික වැ සමාග්දාෂ්ටිකම්පමාදන හෙතෙයෙන් කාබුන් මරණින් මතු, මනා ගති ඇති සග ලොවට පැමිණෙයි. වාග්‍යයෙහි, බ්‍රාහ්මණයා ද වෛශ්‍යයා ද.. ශුද්‍රයා ද .. ශ්‍රමණයා ද කයින් සුශ්චරි පුරා... සග ලොවට යෙයි. වාග්‍යයෙහි, ක්ෂත්‍රියයා ද (විදේශ කුසල් ද විදේශ අකුසල් දැයි) කුශලාකුශල දෙක ම කරන සුලු වූයේ, වචනයෙන් කුශලාකුශල දෙක ම කරන සුලු වූයේ, සිතින් කුසලාකුශල දෙක ම කරන සුලු වූයේ, (විදේශ සමාග්දාෂ්ටික ද විදේශ මිථ්‍යාදාෂ්ටික දැයි) මිශ්‍ර දාෂ්ටි ඇතියේ, මිශ්‍රදාෂ්ටික කම්පමාදන ඇතියේ, මිශ්‍රදාෂ්ටික කම්පමාදන හෙතෙයෙන් කාබුන් මරණින් මතු සුව දුක් විදුනේ වෙයි. වාග්‍යයෙහි, බ්‍රාහ්මණයා ද.. වෛශ්‍යයා ද.. ශුද්‍රයා ද ශ්‍රමණයා ද කයින් කුසල් අකුසල් දෙක ම කරන සුලු වූයේ,... වචනයෙන් කුසල් අකුසල් දෙකම කරන සුලු වූයේ,... මනසින් කුසල් අකුසල් දෙක ම කරන සුලු වූයේ, මිශ්‍ර දාෂ්ටි ඇතියේ, මිශ්‍රදාෂ්ටික කම්පමාදන ඇත්තේ, මිශ්‍රදාෂ්ටික කම්පමාදන හෙතෙයෙන් කාබුන් මරණින් මතු සුව දුක් විදුනේ වෙයි.

16. වාග්‍යයෙහි, ක්ෂත්‍රියයා ද කයින් අංචාන වූයේ (හැවුරුණේ), වචනයෙන් හැවුරුණේ, සිතින් හැවුරුණේ, සත් කොටසකට අයත් වූ (සත්තිස්) බොධිපාක්ෂික ධර්මයන් වැඩිමට බැඳ, මෙ අත්බවහි ම (කෙලෙස් පිරිහිවනින්) පිරිහිවෙයි

බ්‍රාහ්මණො පි ඛො වාසෙට්ඨා, වෙසෙසා පි ඛො වාසෙට්ඨා, සුද්දොපි ඛො වාසෙට්ඨා, සමණො පි ඛො වාසෙට්ඨා කායෙන සංවුතො, වාචාය සංවුතො, මනසා සංවුතො, සත්තන්තං බොධිපක්ඛියානං ධම්මානං භාවනාමණියාදිද්දෙට්ඨ ධම්මෙ පරිත්තිබ්බාති ඉලෙසං ආ වාසෙට්ඨා චතුන්නං චණ්ණානං යො භොති භික්ඛු අරහං ඛිණ්ණසවො වුසිතවා කතකරණියො ඔතිතභාරො අනුප්පක්කසද්දො පරික්ඛණ්ණවසඤ්ඤාප්පතො සමුද්දඤ්ඤාවිමුක්තො, සො නෙසං අග්ගමස්ඛායති. ධම්මෙ නෙව නො අධම්මෙන. ධම්මො හි වාසෙට්ඨා සෙට්ඨා ජනෙ'තඤ්ඤො දිද්දෙට්ඨ වෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායෙව. බ්‍රහ්මුනා පි වාසෙට්ඨා සනඬකුමාරෙන ගාථා භාසිතා

17. "ඛක්ඛියො සෙට්ඨා ජනෙ'තඤ්ඤො යෙ ගොක්කපට්ඨාරිතො,

විජ්ජාවරණසම්පණ්ණො සො සෙට්ඨා දෙවමානුසෙ"ති

සා ඛොපනෙසා වාසෙට්ඨා ගාථා බ්‍රහ්මුනා සනඬකුමාරෙන සුගිතා නො දුග්ගිතා, සුභාසිතා නො දුබ්භාසිතා, අත්ඨස්භිතා¹ නො අනත්ඨස්භිතා, අනුමතා මයා, අහමපි වාසෙට්ඨා එවං වදාමි.

"ඛක්ඛියො සෙට්ඨා ජනෙ'තඤ්ඤො යෙ ගොක්කපට්ඨාරිතො,

විජ්ජාවරණසම්පණ්ණො සො සෙට්ඨා දෙවමානුසෙ"ති.

ඉදම්මෙවං හගවා. අක්කමනා වාසෙට්ඨභාරද්වාජා හගවතො භාසිතා අභිනන්දුන්ති.

අග්ගඤ්ඤසූත්තං නිදධීතං චතුස්ථං

1 සට්ඨාරිතො 178

2 අත්ඨස්භිතා

වාග්‍යයෙහි, මේ සතර වර්ණයන් ගෙන් (කවර වර්ණයකට අයත් වුව ද) රහත් වූ, නැසූ ආ ව දැනී, වැස අවසන් කළ මහබලිසර ඇති, සිවුලහින් කළයුතු කාර්‍ය කොට නිමැවූ, බහා තැබූ ස්කන්ධභාරය ඇති, මහ පිළිවෙළින් පැමිණි ස්වාථිය (රහත් බව) ඇති හැම ලෙසින් ම ක්ෂයයට පැමිණැවූ බවබැඳුම් ඇති මොනොවට (මනා ව නුවණින්) දැන කෙලෙසුන්-ගෙන් මිදුණු මහණෙක් වේ ද, හෙ තෙමේ ඒ හැම දෙනාට ම අග්‍ර යැ යි කියනු ලැබේ ඒ ද ධර්මයෙන් ම ය. අධර්මයෙන් නො වේ. වාග්‍යයෙහි, එහෙයින් ධර්මය මේ ලොවහි ද පරලොවහි ද මේ ජනයා කෙරෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි. වාග්‍යයෙහි, සනත්කුමාර බ්‍රහ්මයා විසින් ද කියන ලද, භාරාවෙක් වෙයි.

17. "යම් කෙනෙක් සිය ගෝත්‍රය සිහිකරන්නෝ ඇත් ද, ඒ ජනයා අතුරෙහි ක්ෂත්‍රියයා ශ්‍රේෂ්ඨ ය. යමෙක් විද්‍යායෙහිත් වරණධර්මයෙහිත් යුක්ත ද ඒ සමාක් සම්බුද්ධ තෙමේ දෙවිභිසුන් අතුරෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ ය". වාග්‍යයෙහි, ඒ භාරාව වූ කලී සනත්කුමාර බ්‍රහ්ම විසින් මොනොවට ගයන ලදි නොමනා කොට ගයන ලද්දේ නො වෙයි. මොනොවට කියන ලද්දේ වෙයි. නොමනා කොට කියන ලද්දේ නොවෙයි. අර්ථ නිරූපිතය. අනාර්ථනිරූපිත නො වේ. මා විසින් ද අනුමත වෙයි. වාග්‍යයෙහි, මමත් මෙසේ කියමි

"යම් කෙනෙක් සිය ගෝත්‍ර සිහිකරන්නෝ ඇත් ද, ඒ ඒ ජනයා අතුරෙහි ක්ෂත්‍රියයා ශ්‍රේෂ්ඨ ය. යමෙක් විද්‍යායෙහිත් වරණ ධර්මයෙහිත් යුක්ත ද ඒ සමාක් සම්බුද්ධ තෙමේ දෙවිභිසුන් අතුරෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ ය".

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළු සේක. වාග්‍යය භාරද්වාජ දෙදෙනා සතුටු සිතැත්තාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචනය ආදරයෙන් පිළිගත්හ.

සතරවන අග්‍රහස්‍රය සූත්‍රය නිමිසේ යැ.

සමපසාදනීය සූතනං

සාරිපුත්ත-සිහනාදේ¹

1. එවං මෙ සූතං

එකං සමයං හගවා නාලුඤ්ඤා² විහරති පාවාරිකබ්බවනෙ. අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො යෙන හගවා තෙනුපසඬකම්, උපසඬාමිත්තා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි එකමන්තං තිසිනෙතො ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො හගවන්තං එතදවොච “එවං පසනෙතො අහං හතෙතා හගවති, න වාහු න ච හවිසසති න චෙතරහි විජ්ජති අඤ්ඤා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා හගවතා හියොයාභිඤ්ඤානරො යදිදං සමොධියන්ති”.

“උළාරා ඛො ටෙ අයං සාරිපුත්ත ආසභී වාචා භාසිතා, එකංසො ගභිතො, සිහනාදෙ නදිතො ‘එවං පසනෙතො අහං හතෙතා හගවති, න වාහු න ච හවිසසති න චෙතරහි විජ්ජති අඤ්ඤා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා හගවතා හියොයාභිඤ්ඤානරො යදිදං සමොධියන්ති’, කිං තෙ³ සාරිපුත්ත යෙ තෙ අහෙසුං අනිතමඤ්ඤානං අරහතො සමො-සමුද්ධා, සබ්බෙ තෙ හගවතො චෙතසා චෙතො පරිච්ච විදිතා, එවංසීලා තෙ හගවතො අහෙසුං ඉති පි, එවංධම්මො තෙ හගවතො අහෙසුං ඉතිපි, එවංපඤ්ඤා තෙ හගවතො අහෙසුං ඉති පි, එවංචිහාරී තෙ හගවතො අහෙසුං ඉති පි, එවංචිමුත්තා තෙ හගවතො අහෙසුං ඉතිපි ? කි”

“නො හෙතං හතෙතං”.

“කිං පන තෙ සාරිපුත්ත යෙ තෙ හවිසසන්ති අනාගතමඤ්ඤානං අරහතො සමොසමුද්ධා, සබ්බෙ තෙ හගවතො චෙතසා චෙතො පරිච්ච විදිතා, එවංසීලා තෙ හගවතො හවිසසන්ති ඉති පි, එවංධම්මො -පෙ- එවංපඤ්ඤා එවංචිහාරී එවංචිමුත්තා තෙ හගවතො හවිසසන්ති ඉතිපි ? කි”.

¹ දුට්ඨකාමෙ දීප II 130 8c ශ්ව

² නාලුඤ්ඤා - ටජස.

³ කිං ඤානං නිං ඤා ටෙ තෙ-සායා

සම්ප්‍රදායික සූත්‍රය

ශාරිපුත්‍ර සිංහනාදය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී

එක් සමයෙක්හි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නාලන්ද නුවර සමීපයේ වූ සාවාරික සිවුහුගේ අඹ වෙනෙහි වැඩ වසන සේක. එ කල්හි සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹීයහ. එළඹූ දින වැද එකත් පස් වැ දත්හ. සැරියුත් තෙරණුවෝ එසේ එකත් පස්වැ දත්නාහු ම 'වහන්ස, යම් සම්බෝධිඤ්ඤායෙක් වෙද, එහි ලා (එයින්) භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වැඩි කරම් නුවණ ඇති අත් ශ්‍රමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙක් හෝ පෙරත් නො විය, මතුත් නො වන්නේය, දැනුත් නැතැ යි මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරේ පැහැදුණෙම් වෙමි'යි මෙ වචන වදළහ.

"ශාරිපුත්‍රයෙනි, 'වහන්ස, යම් සම්බෝධිඤ්ඤායෙක් වෙද එයින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වැඩි කරම් නුවණ ඇති අත් ශ්‍රමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙක් හෝ පෙරත් නොවී ය, මතුත් නො වන්නේය, දැනුත් නැතැ යි මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි පැහැදුණෙම් වෙමි'යි තොප විසින් ලද්ද වූ අභික වචනයෙක් කියන ලද. ඒ කාන්තයෙක් ගත්තා ලද. සිංහනාදයෙක් පවත්වන ලද කීමෙක්ද ශාරිපුත්‍රයෙනි, ඉකුත් කල්හි යම් අර්හත් සම්මාසම්බුදු කෙනෙක් වූහ ද ඒ සියලු හඟවත්හු ඔවුන් වහන්සේගේ සිත් තොප සිතින් පිරිසිදු, 'ඒ හඟවත්හු මෙබඳු සිල් ඇත්තෝ වූහයි, මෙබඳු දහම් ඇත්තෝ වූහ යි, ඒ හඟවත්හු මෙසේ වූ ප්‍රඥ ඇත්තෝ වූහ යි, ඒ හඟවත්හු මෙබඳු විහරණ ඇත්තෝ වූහ යි, ඒ හඟවත්හු මෙබඳු විමුක්තියක් ඇත්තෝ වූහ' යි කියා තොප විසින් දැනගන්නා ලද්දහු ද"යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අසා වදළ සේක.

"වහන්ස මෙය එසේ දැනගන්නා ලද්දේ නො වේ" යැ යි තෙරණුවෝ වදළහ.

"කිම ශාරිපුත්‍රයෙනි, 'මතු කල්හි යම් අර්හත් සම්මාසම්බුදු කෙනෙක් වන්නාහු නම්, ඒ හඟවත්හු මෙ බඳු සිල් ඇත්තෝ වන්නාහ, මෙබඳු දහම් ඇත්තෝ වන්නාහ මෙබඳු විමුක්ති ඇත්තෝ වන්නාහ'යි ඔවුන් වහන්සේගේ සිත් තොප සිතින් පිරිසිදු ඒ හඟවත්හු තොප විසින් දන්නා ලද්දහු ද"යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අසා වදළ සේක

“නො හෙතං භතෙන”¹.

“කිං පන මෙ සාරිපුත්ත අභං ඵකරති අරහං සමමාසලුච්ඡෙදාං වෙතසා චෙතො පරිච්ඡ විදිතො ඵවා සිලො භගවා ඉති පි ඵවා ධම්මො ඵවා භංගො භංගො ඵවා විහාරි ඵවා විමුක්තො භගවා ඉති පි”² කි.

“නො හෙතං භතෙන”³.

“ඵකං හි මෙ සාරිපුත්ත අභිකානාගතපච්චුප්පනෙත්සු අරහතෙත්සු සමමාසලුච්ඡෙදාං චෙතොපරිසංකප්පං නස්සි. අපි කිංකරති මෙ අපි සාරිපුත්ත උළාරා ආසති වාචා භාසිතා, ඵකං මො භගිතො. ධම්මාදි නදිතො “ඵවා පසංකො අභං භතෙන භගවති, න වාසු න ව භට්ඨංති න චෙතරහි විජ්ජති අසංකො සමමො වා සුභමො වා භගවො හියො” හි සංකප්පො යදිදං සමමොධියන්ති”⁴

“න මො මො” භතෙන අභිකානාගතපච්චුප්පනෙත්සු අරහතෙත්සු සමමාසලුච්ඡෙදාං චෙතොපරිසංකප්පං අපි අපි ව මො මෙ භතෙන ධම්මාදි නදිතො. සෙය්‍යරාපි භතෙන රසංකප්පො පදනතිමං නගර දළභුද්දාපං” දමොපාකාරකොරො, ඵකංකාරො, තත්ත්වං දෙවාරිකො පණ්ඩිතො බ්‍යාපකො මෙධාවි අසංකප්පො නිවාරෙනා, සංකප්පො පටිපෙකා, සො තස්ස නගරස්ස සමන්තං අනුපරියායපථං අනුක්කම්මානො” න පටිපෙකා පාකාරස්සං වා පාකාරවිවරං වා අනුමොසා ඛිල්ලාර්ථස්ස කතාමන්තපි, තස්ස ථවම්සා, යෙ කෙවි ධම්මාදි පාණං ඉමං නගරං පටිපෙකා වා නික්කම්මාති වා, සංකප්පො මෙ ඉමානං ව දොරෙන පටිපෙකා වා නික්කම්මාති වා” කි, ථවම්මෙ ව මො මෙ භතෙන ධම්මාදි නදිතො. යෙ මෙ භතෙන අපොසුං අභිකම්මානං අරහතො සමමාසලුච්ඡෙදාං, යමෙධ මෙ භගවතො පණ්ඩිතවරො පණ්ඩිතො චෙතො උපකම්මෙතො පණ්ඩිතො දුක්ඛලිකරො, චතුස්ස” යතිපට්ඨානොස්ස පුත්තංති විසිතං, යත්තං මොකම්මෙතො යත්තං භාවෙනා උත්තරං සමමාසලුච්ඡෙදං අභිසලුච්ඡෙදං.

1 ඵකං ව භි ජෙසං.

2 න මො පෙනෙති ධම්මං සංකප්පං.

3 දමොපාකාරො, දමොපාකාරො.

4 ව්‍යාපකො සංකප්පො, PTS.

5 සංකප්පො ධම්මං සංකප්පං.

6 අනුක්කම්මෙතො, PTS.

7 උත්තරං PTS.

“මෙය එසේ නො දන්නා ලද”යි තෙරණුවෝ වදාළහ.

“කිම ඉරිපුත්‍රයෙහි, මෙ සමයෙහි මම අර්හත් සමාසමබ්බද්ධ වෙමි. මෙ හඟවත්හු මෙසේ වූ සිල් ඇත්තෝය, මෙසේ වූ දහම ඇත්තෝ ය, මෙසේ වූ ප්‍රඥ ඇත්තෝය, මෙසේ වූ විහරණ ඇත්තෝය, මෙසේ වූ විමුක්ති ඇත්තෝ යැ යි ද මා සිත තොප සිතින් පිරිසිඳ දැනගන්නා ලද ද?”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පුළුවන් සේක

“මෙය එසේ නො ම දැනගන්නා ලද”යි තෙරණුවෝ වදාළහ.

“ඉරිපුත්‍රයෙහි, මෙහි ලා ඉකුත් කලා වූ ද, මතු කල්හි වන්නාවූ ද, දන් ඇත්තාවූ ද රහත් සම්මාසමබ්බද්ධවරුන් විෂයයෙහි ඔවුන් සිත් පිරිසිඳ දැන්මේක් කොපට නැත එසේ කලා කවර නම් සැටියෙකින් තොප විසින් ‘වහන්ස, යම් සමබෝධිඤ්ඤායෙක් වෙ ද එයින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වැඩි තරම් නුවණ ඇති අන් ශ්‍රමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙක් හෝ පෙරත් නො විය, මතුත් නොවන්නේ ය දැනුත් නැතැ යි මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි පැහැදුණෙමි වෙමි”යි තොප විසින් මේ උදර වූ ශ්‍රේෂ්ඨ විවනය කියන ලද ද? ඒකාංශය ගන්නා ලද ද, සිංහනාදය පවත්වන ලද ද?”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පුළුවන් සේක.

“වහන්ස, අතීත අනාගත වර්තමාන රහත් සම්මාසමබ්බද්ධවරුන් විෂයයෙහි ඔබ සිත් පිරිසිඳ දන්නා නුවණෙක් මට නැත. වහන්ස, එහෙත් මට අනුමානඤ්ඤාය ප්‍රකට ව ඇත වහන්ස, යම්සේ රජක්හුගේ තර වූ පවුරුපා ඇති, දැඩි පවුරු තොරණ ඇති, එක් දෙරක් ඇති පසල් නුවරෙක් වන්නේද, එහි නොදන්නා ලදුවන් වළක්වන, දන්නා ලදුවන් පිවිසවන, පස්බිත වූ වාක්කිවූ, නුවණ ඇති ද්වාරපාලයෙක් වන්නේද, හෙ තෙමේ එනුවර භාත්පසැ පවුරු මහ ඔස්සේ යනුයේ ප්‍රාකාරසන්ධියක් (ගඬොළ දෙකක් ගිලිහී ගිය තැනක්) හෝ ප්‍රාකාර විවරයක් (පවුර සිඳිගිය තැනක්) හෝ යටත් පිරිසෙයින් බලලකු රිංගා පිට වන පමණ සිදුරකුදු නො දන්නේද, එවිට ඔහුට යම් මහත් සන්ති කෙතෙක් මෙ නුවරට වදනාහු නම්, මෙයින් කික්මෙන්නාහු නම් හෝ, උහු හැම මේ දෙරින් ම පිවිසෙන්නෝ ද කික්මෙන්නෝ ද වෙත්” යැ යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේද, එ පරිද්දෙන ම වහන්ස, ගිය කලා යම් රහත් සම්මාසමබ්බද්ධ කෙනෙක් වූහු ද, ඒ සියලු හඟවත්හු ම සිත කෙලසන, නුවණ දුබුල් කරන, පංච කිවරණ, යන් දුරු කොට, සිවු සිව්වන්හි මොනොවට පිහිටි සිතැත්තෝ, සම්බෝධිංග සන තත් වූ පරිදි වඩා, තිරුත්තර සමාසමබ්බද්ධය ලදුවහ.

යෙ පි තෙ හවිසත්තනී අනාගතමඤ්ඤානං අරහතො සම්මා-
සම්බුද්ධා, සංඛ්ඛ තෙ හගග්ගො පඤ්ඤානීවරණෙ පභාය වෙනසො
උපකක්ඛිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණෙ, චතුසු සතිපට්ඨානෙසු
සුප්පතිවසීතවිතො සත්ත සංමොඤ්ඤිබ්බො¹ යථාභූතං භාවෙත්වා,
අනුත්තරං සමමාසංමොධං අභිසම්බුද්ධස්සන්තී හගවා පි හතො
එතරගි අරහං සම්මාසම්බුද්ධො පඤ්ඤානීවරණෙ පභාය වෙනසො
උපකක්ඛිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණෙ, චතුසු සතිපට්ඨානෙසු සුප්ප-
තිවසීතවිතො සත්ත සංමොඤ්ඤිබ්බො යථාභූතං භාවෙත්වා, අනුත්තරං
සමමාසංමොධං අභිසම්බුද්ධො

2 ඉදහං² හතො යෙන හගවා තෙනුපසංඛ්ඤාමි. ධම්මසවණං³
තිස්ස මෙ හතො හගවා ධම්මං දෙසෙසි.⁴ උත්තරුත්තරං පඤ්ඤා-
පඤ්ඤං කණ්ණසුක්කසප්පට්ඨාගං යථා යථා මෙ හතො හගවා ධම්මං
දෙසෙසි උත්තරුත්තරං⁵ පඤ්ඤාපඤ්ඤං කණ්ණසුක්කසප්පට්ඨාගං,
තථා තථාහං තස්මිං ධම්මෙ අභිඤ්ඤා ඉධෙකවට්ඨං ධම්මං ධම්මෙසු නිවස්ථි-
ගමං, සප්පරි පසිදිං, 'සම්මාසම්බුද්ධො වත සො හගඛා, සවාක්ඛානො
හගවතා ධම්මො, සුපට්ඨපනො⁶ හගවතො සාවකසංඝො'ති.

කුසලධම්මදෙසනා

3 අපරං පන හතො එතදනුත්තරියං, යථා හගවා ධම්මං දෙසෙති
කුසලෙසු ධම්මෙසු තත්ත්වමෙ කුසලා ධම්මා සෙය්‍යපීදං වත්තාරො සති-
පට්ඨානා, වත්තාරො සම්මෙප්පධානා, වත්තාරො ඉද්ධිපාදා, පඤ්ඤාදියානි,
පඤ්ඤා බලාහි, සත්ත ධොර්ඤ්ඤා, අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො ඉධ
හතො භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙත්වා විමුක්තිං පඤ්ඤා විමුක්තිං
දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සෙසි කත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති.
එතදනුත්තරියං හතො කුසලෙසු ධම්මෙසු තං හගවා අසෙසමභිජානාති
තං හගවතො අසෙසමභිජානෙතො උත්තරිං අභිඤ්ඤායං නත්ති,
යද්ධිජානං අඤ්ඤා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා හගවතා හිමයො⁷
භිඤ්ඤානො අසක යද්දිං කුසලෙසු ධම්මෙසු

1 චොප්පාදං PTS

2 ඉධානං චෙසං

3 ධම්මසවණං චෙසං ධම්මෙ
සවණං PTS

4 උදෙසති චෙසං

5 උත්තරුත්තරං සනා, PTS

6 සුපට්ඨපනො දාවකසංඝො චෙසං

මතුකලා යම් රහත් සම්මාසම්බුදු කෙනෙක් වන්නාහු නම් ඒ හඟවත්හුද සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරන පංච නිවරණයන් දුරලා, සතර සිව්වන්ති සුපිහිටි සිතැත්තෝ, සත් සම්බෝධාභිග තත්වු පරිදි වඩා නිරුත්තර සමාක්සම්බෝධිය ලබන්නාහ වහන්ස, මෙ සමයෙහි රහත් සම්මා සම්බුදු වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද සිත කිලිටි කරන නුවණ දුබල කරන පංචනිවරණයන් දුරලා සතර සිව්වන්ති සුපිහිටි සිතැති ව, නිසි ලෙසින් සත් සම්බෝධාංග වඩා නිරුත්තර සමාක්සම්බෝධිය ලද සේකි''යි අනු-
මාන දැන්ම මට ප්‍රකට විය.

2. වහන්ස, මෙහි මම දහම් අසනු පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියෙමි වහන්ස, ඒ මට යම්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වඩ වඩා උතුම් ලෙස, වඩ වඩා ප්‍රණීත ලෙස, ප්‍රතිබාහන සහිත කොට කුශලාකුශල ධර්මයන් (කුසලයන් ප්‍රතිබාහනය කොට අකුසල් ද අකුස-
ලයන් ප්‍රතිබාහනය කොට කුසලයන් ද සිටුනා නියාව ඔවුනට සරි ලෙස ලැබෙන විපාක ද සහිත කොට) දෙසු සේක් ද, ඒ ඒ සැටියෙන් ඒ දෙසු ධර්මයෙහි එක්තරා ධර්මයක් වෙසෙයි නුවණින් දැන සිටුසස් දහමිහි නිෂ්ඨාවට පැමිණියෙමි. 'ඒකාන්තයෙන් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාක්-
සම්බුද්ධ සේක, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය මොනොවට වදරන ලද්දේය. ඔබගේ ශ්‍රී වක සංඝයාද සුප්‍රතිපන්න යැ යි ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි පැහැදුණෙමි.

කුශල ධර්ම දේශනා

3 වහන්ස, යම්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුශලධර්ම විෂයයෙහි දහම් දෙසන සේක්ද, මෙය ඔබ කෙරෙහි වූ අන් අනුත්තරිය (එයට වැඩි අන් එකක්හු නැති) ගුණයෙකි එහි ලා සතර සිව්වන්ත්‍රය, සතර සමාක්-
ප්‍රධානයෝ ය, සතර සෘද්ධිපාදයෝ ය, පංච ඉන්ද්‍රියයෝ ය, පංච බලයෝ ය, සප්ත බෝධ්‍යාභිගයෝ ය, ආර්යඅෂ්ටාංගික මාර්ගය ය යන මොහු ඒ කුශලධර්මයෝ ය වහන්ස, මෙහි භික්ෂුහු ආසුච නැසීමෙන් අනාසුච වූ වෙතොවිලික්කිය (එලසමාධිය) ද, ප්‍රඥවිමුක්තිය (එල ඤාණය) ද, මෙ අත්ඛවිති දී ම තෙමේ ම දෙසෙයි නුවණින් පසක් කොට ලැබගෙන වෙසෙයි. එය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සර්වප්‍රකාරයෙන් ම වෙසෙයි නුවණින් දන්නා සේක. මෙය කුශලධර්ම විෂයයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අනුත්තරිය ගුණයෙකි යමක් දන්නා අන් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වඩා කුශල ධර්ම විෂයයෙහි දන්නෙක් ඇතැයි නො කියැ හැක්ක. ඒ හැම නිශ්ශෙෂයෙන් වෙසෙයි නුවණින් දන්නා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් එයින් මත්තෙහි දතයුතු දෙයක් නැත

ආයතනපණ්ණසකි

4 අපරං පන හතෙත එතදනුකරියං, යථා හගවා ධම්මං දෙසෙති ආයතනපණ්ණසකි¹ ඡයිමාති හතෙත අස්සිකතිකබාහිරාති ආයතනාති චක්ඛවි² ව රුපාති ව ඥානඤ්ඤා³ සද්ද ව, සාණඤ්ඤා⁴ ගජ්ඣ ව ජිව්හා ව⁵ රසා ව, කායො ව⁶ ථොට්ඨබ්බා ව⁷ මනො ව⁸ ධම්මා ව එතදනුකරියං හතෙත ආයතනපණ්ණසකි සු ඤං හගවා අසෙසමභිජානාති නං හගවතො අසෙසමභිජානතො උත්තරිං අභිසෙඤ්ඤායං නස්සී, යදභිජානං අසෙඤ්ඤා සමඤ්ඤා වා බ්‍රාහ්මඤ්ඤා වා හගවතා හියොහි ඤ්ඤාතරො අස්ස යදිදං ආයතනපණ්ණසකිසු

ගබ්භාවකකන්තිදෙසනා

5 අපරං පන හතෙත එතදනුකරියං, යථා හගවා ධම්මං දෙසෙති ගබ්භාවකකන්තිසු වාසෙසා ඉමා හතෙත ගබ්භාවකකන්තියො ඉධ හතෙත එකච්චො සමපජානො මාතුකුච්ඡිං ධිකකමති, අසමපජානො මාතුකුච්ඡිසමිං යාති, සමපජානො මාතුකුච්ඡිමහා නික්ඛමති අයං පඨමා ගබ්භාවකකන්ති පුන ව පරං හතෙත ඉධෙකච්චො සමපජානො මාතුකුච්ඡිං ධිකකමති, අසමපජානො මාතුකුච්ඡිසමිං යාති, අසමපජානො මාතුකුච්ඡිමහා නික්ඛමති අයං දුතියා ගබ්භාවකකන්ති පුන ව පරං හතෙත ඉධෙකච්චො සමපජානො මාතුකුච්ඡිං ධිකකමති, සමපජානො මාතුකුච්ඡිසමිං යාති, අසමපජානො මාතුකුච්ඡිමහා¹ නික්ඛමති. අයං තතියා ගබ්භාවකකන්ති පුන ව පරං හතෙත ඉධෙකච්චො සමපජානො මාතුකුච්ඡිං ධිකකමති, සමපජානො මාතුකුච්ඡිසමිං යාති, සමපජානො මාතුකුච්ඡිමහා නික්ඛමති අයං චතුස්සී² ගබ්භාවකකන්ති එතදනුකරියං හතෙත ගබ්භාවකකන්තිසු

ආදෙසනවිධා දෙසනා

6 අපරං පන හතෙත එතදනුකරියං, යථා හගවා ධම්මං දෙසෙති ආදෙසනවිධාසු වතෙසා ඉමා හතෙත ආදෙසනවිධා ඉධ හතෙත එකච්චො නිමිත්තෙන ආදියති 'එවමි ටො චිත්තො, ඉත්ථමි මෙ මනො, ඉති පි මෙ ටිත්තනති' යො ඛුං චෙපි ආදියති තපථනං ගොති, මො අඤ්ඤා ආයං පඨමා ආදෙසනවිධා

1 ආයතනපණ්ණසකිසු PTS

2 චක්ඛුඤ්ඤා-සිද්ධ උපයං

3 ඥානඤ්ඤා-PST

4 සාණඤ්ඤා-PST

5 ජිව්හාච්ච-PST

6 කායොච්ච - PST

7 ථොට්ඨබ්බා ච්ච සිද්ධ

8 මනොච්ච-PST

9 සමපජානො B-PST

10 චාතුස්සීයා PTS

11 චතුස්සී - උපයං

ආයතනප්‍රඥප්ති

4. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයතන ප්‍රඥප්ති විෂයයෙහි යම්සේ දහම් දෙසන සේක් ද, මෙය ද අන් අනුත්තරිය ගුණයෙකි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළු මේ ආධ්‍යාත්මික බාහිර ආයතන සයෙකි. ඇස ද රූප ද, කන ද, භව ද, නැඟුය ද ගඳ ද, දිව ද රස ද, කය ද හැපෙන දෑ ද, මනස ද දහම් ද යන මොහුය. වහන්ස, මෙය ආයතන ප්‍රඥප්ති විෂයයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අනුත්තරිය ගුණයෙකි. එය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගිණිගෙණයෙන් වෙසෙයි නුවණින් දන්නා සේක. ආයතන ප්‍රඥප්ති විෂයයෙහි යමක් දන්නා අන් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වඩා දැනුම් ඇත්තකු වෙතැයි නො කියා හැක්ක ඒ සියල්ල නිශ්ශෙෂ ටකාට වෙසෙයි නුවණින් දන්නා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් එයින් මත්තෙහි (ඒ සම්බන්ධයෙන්) දත යුතු දෙයක් නැත.

ගර්භාවක්‍රාන්ති දේශනා

5 වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගර්භාවක්‍රාන්ති විෂයයෙහි යම්සේ දහම් දෙසන සේක් ද, මෙය ද අන් අනුත්තරිය ගුණයෙකි. වහන්ස, (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළු) මේ ගර්භාවක්‍රාන්ති සතරෙකි මෙහි එක්තරා සත්වයෙක් දැනුම් නැත්තේ (සිහිමුළා ව) මවු කුස පිටිසෙයි දැනුම් නැත්තේ මවු කුසෙහි වෙසෙයි, දැනුම් නැත්තේ මවු කුසින් ගිණිවෙයි. මේ පළමු ගර්භාවක්‍රාන්තිය යි තව ද එක්තරා සත්වයෙක් දැනුම් ඇත්තේ මවු කුස වදී. දැනුම් නැත්තේ මවු කුසැ වෙසෙයි, දැනුම් නැත්තේ මවු කුසින් බිහි වෙයි. මේ දෙවෙනි ගර්භාවක්‍රාන්තිය යි. තව ද, වහන්ස, මෙහි එක්තරා සත්වයෙක් දැනුම් ඇත්තේ මවු කුස පිටිසෙයි, දැනුම් ඇත්තේ මවු කුසැ වෙසෙයි, දැනුම් නැත්තේ මවු කුසින් බිහි වෙයි. මේ තෙවෙනි ගර්භාවක්‍රාන්තිය යි තව ද මෙහි එක්තරා සත්වයෙක් දැනුම් ඇත්තේ මවු කුස පිටිසෙයි, දැනුම් ඇත්තේ මවු කුසැ වෙසෙයි, දැනුම් නැත්තේ මවු කුසින් බිහි වෙයි. වහන්ස, ගර්භාවක්‍රාන්ති විෂයයෙහි මේ දැනීම අනුත්තරිය ගුණයෙකි.

ආදේශනවිධා දේශනා

6. වහන්ස, තව ද ආදේශනා කොටයාස විෂයයෙහි මෙරමා සිත් පවත්නා සැටි බලා යම්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දහට දෙසනා සේක් ද, මෙය ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි වූ අනුත්තරිය ගුණයෙකි. වහන්ස, මේ ආදේශනා කොටස්හු සතර දෙනෙකි. වහන්ස, එක්තරා එකෙක් 'තා මනස මෙසේ ය, තා මනස මෙබඳුය. තා සිත වෙසේ යැ'යි නිමිත්තෙන් කියා පායි. ඔහු බොහෝ වුව ද කියත් නමුදු ඒ එසේ ම වේ, අන් යැවියෙකින් නොවේ. මේ පළමු වැනි ආදේශනා කොටයාස යි.

පුන ච පරං භනෙත ඉධෙකචෙවාන භෙව ඛො නිමිත්තෙන ආදියති, අපි ච ඛො මනුසසානං වා අමනුසසානං වා දෙවතානං වා සඤ්ඤා සුඤ්ඤා ආදියති' එවමපි තෙ මනො, ඉත්ථමපි තෙ මනො, ඉතිපි තෙ විතතනි' යො ඛුං වෙපි ආදියති, තථෙව තං භොති, නො අඤ්ඤාං අයං දුතියා ආදෙසනවිධා පුන ච පරං භනෙත ඉධෙකචෙවාන භෙව ඛො නිමිත්තෙන ආදියති, නාපි මනුසසානං වා අමනුසසානං වා දෙවතානං වා සඤ්ඤා සුඤ්ඤා ආදියති, අපි ච ඛො චිත්තකයතො විචාරයතො චිත්තකචිප්ථාරසඤ්ඤා සුඤ්ඤා ආදියති 'එවමපි තෙ මනො, ඉත්ථමපි තෙ මනො, ඉතිපි තෙ විතතනි' යො ඛුං වෙපි ආදියති තථෙව තං භොති නො අඤ්ඤාං අයං තතියා ආදෙසන-විධා පුන ච පරං භනෙත ඉධෙකචෙවාන භෙව ඛො නිමිත්තෙන ආදියති, නාපි මනුසසානං වා අමනුසසානං වා දෙවතානං වා සඤ්ඤා සුඤ්ඤා ආදියති, නාපි චිත්තකයතො විචාරයතො චිත්තකචිප්ථාරසඤ්ඤා සුඤ්ඤා ආදියති, අපි ච ඛො චිත්තකචිචාරසමාධිසමාපනකසං වෙතයා වෙතො පරිච්ච පජානාති - යථා ඉමසං භොතො මනොසංඛාරා පණ්ණාසකං, තථා ඉමසං විතතසං අනන්තරා ඉමං නාම විතකං විතකකසාතිති යො ඛුං භෙවමපි ආදියති, තථෙව තං භොති නො අඤ්ඤාංති. අයං චතුස්සා ආදෙසනවිධා. එතදනුක්කරියං භනෙත ආදෙසනවිධාසු

දසසනසමාපතති-දෙසනා

7. අපරං පන භනෙත එතදනුක්කරියං යථා හගවා ධම්මං දෙසෙති දසසනසමාපතතිසු වතසො ඉමා භනෙත දසසනසමාපතතියො ඉධ භනෙත එකචෙවා සමරො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආනප්පමනිය පධාන-මනිය අනුයොගමනිය අප්පමාදමනිය සමමාමනසිකාරමනිය තථා රූපං වෙතොසමාධිං පුසති යථා සමාගිතෙ විතෙත ඉමචෙව කායං උඤ්ඤං පාදතලා අධො කෙසමස්සා තචපරියන්තං පුරං නානාසාකාරසං අසුචිනො පච්චචෙකකිති අත්ථ ඉමසමිං කායෙ කෙසා ලොමා නමා දන්තා තථො මංසං නහාරා අඤ්ඤා අඤ්ඤිමිඤ්ඤා වකකං හදයං යන්තා කිලොමකං පිතකං පප්ඨායං අන්තං අන්තගුණං උදරියං කර්මයං පිණ්දං සෙමාං පුරංකා ලෙහිතං රසදො රසදො අසුචියං රසදො පිණ්දාං හිතා ලසිකා මුත්තනති අයං පඨමා දසසනසමාපතති.

1 නහාරා යනා පෑ

3 අඤ්ඤිමිඤ්ඤා යනා

3 අඤ්ඤි යනා පෑ

තව ද වහන්ස, මෙහි ඇතැම් එකෙක් නිමිත්තෙන් මෙරමා පැවැතුම් දැන නො ම කියයි වැලියු මනුෂ්‍යයන්ගේ හෝ අමනුෂ්‍යයන්ගේ හෝ දේවතාවන්ගේ කථා ශබ්දය අසා 'තා මනස මෙසේ ය, තා මනස මෙබඳු ය. තා සිත මෙසේ යැ'යි කියා පායි. ඔහු බොහෝවක් ම කියනුදු ඒ එසේ ම වෙයි, අන් සැටියෙකින් නො වෙයි මේ දෙවෙනි ආදේශනා කොට්ඨාසයයි. වහන්ස, තව ද එක්තරා එකෙක් නිමිත්තෙන් නො ම කියයි. මිනිසුන්ගේ හෝ නොමිනිසුන්ගේ හෝ දේවතාවන්ගේ කතා හඬ අසා ද නො කියයි. වැලියු විතර්ක කරන, විවාර කරන තැනැත්තන්ගේ විතර්ක විවාර ශබ්දය අසා 'තා මනස මෙසේ ය, තා මනස මෙබඳු ය, තා සිත මෙසේ යැ'යි ප්‍රකාශ කෙරෙයි ඔහු බොහෝවක් ම කියනුදු ඒ එසේ ම වෙයි. අන් පරිද්දෙකින් නො වෙයි, මේ තුන්වැනි ආදේශනා කොට්ඨාසය යි, තව ද වහන්ස, මෙහි එක්තරා පුද්ගලයෙක් නිමිත්තෙන් නො ම කියයි, මිනිසුන්ගේ හෝ නොමිනිසුන්ගේ හෝ දේවතාවන්ගේ හෝ ශබ්දය අසා නො ද කියයි. විතර්ක කරන විවාර කරන තැනැත්තන්ගේ විතර්ක විවාර ශබ්දය අසා ද නො ම කියයි. වැලියු විතර්ක විවාර සහිත සමාධියට සම්පන්නත්වයෙන් සිත 'මේ හවත්වුන්ගේ මනස් සංස්කාරයෝ යම්-සේ පිහිටියාහු ද, එසේ මේ සිතට අනතුරු ව මෙ නම් කල්පනාවක් කරන්නේ යැ'යි සිය සිතින් පිරිසිදු දනී. ඔහු බොහෝවක් කියනුදු ඒ එසේ ම වෙයි, අන් සැටියෙකින් නො වෙයි. මේ සිවුවැනි ආදේශනා භාගය යි. වහන්ස, ආදේශනා භාග විෂයයෙහි (අනුන්ගේ අදහස් දැන කීම අතුරෙහි) මේ භාගාවතුන් වහන්සේගේ ආදේශන භාගය ම අනුත්තරිය වෙයි.

දර්ශනසමාපත්තිදේශනා

7. වහන්ස, දර්ශනසමාපත්ති විෂයයෙහි භාගාවතුන් වහන්සේ යම්සේ දහම් දෙසන සේක් ද, වහන්ස, මෙය ම අනුත්තරිය වෙයි. වහන්ස මෙහි දර්ශනසමාපත්තිහු සතර දෙනෙක් වෙත්. වහන්ස, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ උත්සාහ කොට, විරිය කොට, පුන පුනා වැරුවඩා, සමාස් මනස්කාරය නිසා (නුවණ නිසා) යම් සමාධියෙකින් සිත මනා වැ පිහිටි කල්හි පත්ලෙන් උඩ'හිසැ කෙහෙ මතුයෙන් යටැ සම හිමි කොටැති නන් අයුරු අඟවියෙන් පිරුණු මෙ ම සිරුර නුවණින් සලකා බලා ද එසේ වූ (ප්‍රථමධ්‍යාන) විත්ත සමාධිය ස්පර්ශ කෙරෙයි. 'හේ එයින් 'මේ කයෙහි කෙස් ඇත, ලොම් ඇත, නිය දත් සම නහර ඇට ඇටමිදුරු වකුගඩු හදමස අක්මාව දළවුට බඩදිව පපුමස අතුනු අතුනුහන නොදිරු අහර මල පිත සෙම පුයා ලේ ඩහදිය මේද තෙල කදුළු වුරුණු-තෙල කෙල සොටු සදමිදුලු මුත් ඇතැ'යි මේ අඟවින් පස් විකයි. මේ පළමුවන දර්ශන සමාපත්තිය ය.

පුන ච පරං භතෙන ඉධෙකවෙවා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආතප්‍යමනියං -පෙ- තථාරූපං වෙතොසමාධිං ඵ්‍රස්ථි, යථා සමාහිතෙ විතෙන ඉමණෙඤ්ච කායං උඤ්චං පාදතලා අධො කෙසමස්සා තථපරි-
යන්තං පුරං නානප්‍යකාරස්ස අසුචිනො පච්චවෙක්ඛති. අපී ඉමස්මි-
කායෙ කෙසා ලොමා නබා දන්තා -පෙ- ලභිකා මුත්තන්තී, අතික්කමම ච පුරිසස්ස ජවිමංස ලොහිතං අට්ඨිං පච්චවෙක්ඛති. අයං දුතියා දස්සනසමාපත්ති

පුන ච පරං භතෙන ඉධෙකවෙවා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආතප්‍යමනියං -පෙ- තථාරූපං වෙතොසමාධිං ඵ්‍රස්ථි යථා සමාහිතෙ විතෙන ඉමණෙඤ්ච කායං උඤ්චං පාදතලා අධො කෙසමස්සා තථපරි-
යන්තං පුරං නානප්‍යකාරස්ස අසුචිනො පච්චවෙක්ඛති අපී ඉමස්මි-
කායෙ කෙසා ලොමා -පෙ- ලභිකා මුත්තන්තී, අතික්කමම ච පුරිසස්ස ජවිමංස ලොහිතං අට්ඨිං පච්චවෙක්ඛති, පුරිසස්ස ච විඤ්ඤාණසොතං පජානාති උභයතො අබ්බොච්ඡන්තං ඉධ ලොකෙ පතිට්ඨිතං ච පරලොකෙ පතිට්ඨිතං ච අයං තතියා දස්සනසමාපත්ති

පුන ච පරං භතෙන ඉධෙකවෙවා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආතප්‍යමනියං -පෙ- ලභිකා මුත්තන්තී අතික්කමම ච පුරිසස්ස ජවි-
මංසලොහිතං අට්ඨිං පච්චවෙක්ඛති, පුරිසස්ස ච විඤ්ඤාණසොතං පජානාති උභයතො අබ්බොච්ඡන්තං ඉධ ලොකෙ අප්‍යතිට්ඨිතඤ්ච පරලොකෙ අප්‍යතිට්ඨිතඤ්ච. අයං චතුස්සා දස්සනසමාපත්ති එතදනුක්කරියං භතෙන දස්සනසමාපත්තිසු

පුගලපණ්ණකිදෙයනා

8. අපරං පන භතො එතදනුක්කරියං, යථා භගවා ධම්මං දෙසෙති පුගලපණ්ණකිදෙයනා¹ සත්තිටෙ භතො පුගලා උගතොභාගවිමුක්තො, පඤ්ඤවිමුක්තො, කායසංකප්පි, දිට්ඨිප්පකො, සඤ්ඤාචරිතො, ධම්මානුසාරී, සඤ්ඤානුසාරී එතදනුක්කරියං භතො පුගලපණ්ණකිදෙයනා

පධානදෙයනා

9. අපරං පන භතො එතදනුක්කරියං යථා භගවා ධම්මං දෙසෙති පධානෙසු සත්තිටෙ භතො සමොඤ්ඤානො සතිසමොඤ්ඤානො, ධම්මවිච්ඡයමොඤ්ඤානො, විරියසමොඤ්ඤානො, විනිසමොඤ්ඤානො, පසාදධිමොඤ්ඤානො සමාධිමොඤ්ඤානො, උපෙකාසමොඤ්ඤානො එතදනුක්කරියං භතො පධානෙසු

¹ සංගහපණ්ණාසික-දු

² 053 - 054

වහන්ස, තවද වෙනි උක්තරා මහණෙක් හෝ බ්‍රහ්මණෙක් හෝ උත්සාහ කොට... යම් සමාධියෙන් සිත මනාව පිහිටි කල්හි 'මේ කයෙහි කෙස් ඇත, ලොම් ඇත, නිය ඇත, දත් ඇත... සද්ඵල ඇත, චූත්‍ර ඇත'යි පත්ලෙන් උඩ හිසකේ මත්තෙන් යට, සම ඉම් කොට නත් අයුරු අභවයෙන් පිරුණු මේ කයක් නුවණින් බලයි ද, පුරුෂයාගේ සිව් මස් ලේ ඉක්මැ ඇට නුවණින් බලයි ද, මේ (ඇට අරමුණුකොට ඉපදවූ දිව්‍ය පාදක් කොටැති ධ්‍යානසමාපත්තිය) දෙවෙනි දර්ශනසමාපත්තිය යි.

වහන්ස, තව ද වෙනි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බ්‍රහ්මණෙක් හෝ උත්සාහ කොට... යම් සමාධියෙන් සිත මනාව පිහිටි කල්හි 'මේ කයෙහි කෙස් ඇත ලොම් ඇත, නිය ඇත .. සද්ඵල ඇත, චූත්‍ර ඇත'යි පත්ලෙන් උඩ හිසකේ මත්තෙන් යට සම හිට කොට, නත් අයුරු අභවයෙන් පිරුණු මේ කයක් නුවණින් බලයි ද, පුරුෂයාගේ සිව් මස් ලේ ඉක්මැ ඇට නුවණින් බලයි ද, පුරුෂයාගේ අපරිභාග යන දෙපසින් අතර නොපිඳි පැවැති, මෙලොව ද පිහිටි පරලොවහි ද පිහිටි පුරුෂයාගේ විඤා ප්‍රායස දැනිද මේ (ලොකප්ප පාරිභවයන්ගේ වෙනස්පයාසඤාය) මතවෙනි දර්ශනසමාපත්තිය ය.

තව ද වහන්ස, වෙනි උක්තරා මහණෙක් හෝ බ්‍රහ්මණෙක් හෝ උත්සාහ කොට. . සද්ඵල ඇත, චූත්‍ර ඇත'යි... නුවණින් බලයි ද, පුරුෂයාගේ සිව් මස් ලේ ඉක්මැ ඇට පස්වකයිද, (පූර්වාපර භාග වශයෙන්) දෙපසින් ම අතර නොපිඳුණු ඡන්දරාගව්‍යයෙන් මෙලොවහි ද නොපිහිටි, පරලොවහි ද නොපිහිටි පුරුෂයාගේ විඤා ප්‍රායස දැනි. මේ (රහත්වුගේ වෙනස්-පර්‍යායඤාය) සතර වන දර්ශන සමාපත්තිය ය. වහන්ස, දර්ශනසමාපත්ති විෂයයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ මේ ධර්ම දෙශනාව අනුත්තරිය ය.

පුද්ගලප්‍රඥප්ති දෙශනා

8. වහන්ස, තවද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පුද්ගල ප්‍රඥප්ති විෂයයෙහි යම්සේ දහම් දෙසන සේක් ද, මෙය අනුත්තරිය ය. වහන්ස, උභයකාන්ත-විමුක්ත ය, ප්‍රඥවිමුක්ත ය, කායසාත්මි ය, දාෂ්ටිප්‍රාප්ත ය, ශ්‍රද්ධා-විමුක්ත ය, ධර්මානුසාරි ය, ශ්‍රද්ධානුසාරි යැ යි මේ පුද්ගලයෝ සත් දෙනෙකි.

ප්‍රධාන දෙශනා

9. වහන්ස, තවද ප්‍රධාන (භාවනානුයෝග) විෂයයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම්සේ දහම් දෙසන සේක් ද මෙය අනුත්තරිය ය. වහන්ස, සතිසංකොඤ්ඤාය, ධ්‍යානවිවිධසංකොඤ්ඤාය, විරියසංකොඤ්ඤාය, පිතිසංකොඤ්ඤාය පස්සද්ධිසංකොඤ්ඤාය, සමාධිසංකොඤ්ඤාය, උපෙක්ඛා සම්බොධිසංකොඤ්ඤාය යි මේ සම්බොධාදි සතෙකි. ප්‍රධාන විෂයයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ මේ ධර්ම දෙශනාව අනුත්තරිය ය.

පටිපද්දෙසනා

10. අපරං පන හතෙන එතදනුක්කරියං යථා හගවා ධම්මං දෙසෙති පටිපදසු චතසසා ඉමා හතෙන පටිපද දුක්ඛා පටිපද දැඩ්ඞාහිඤ්ඤා, දුක්ඛා පටිපද ඛේට්ඨාහිඤ්ඤා, සුඛා පටිපද දැඩ්ඞාහිඤ්ඤා, සුඛා පටිපද ඛේට්ඨාහිඤ්ඤා'ති. තත්‍ර හතෙන යායං පටිපද දුක්ඛා දැඩ්ඞාහිඤ්ඤා, අයං හතෙන පටිපද උභයෙතෙව භීනා අක්ඛායති දුක්ඛතො ව දැඩ්ඞා ව. තත්‍ර හතෙන යායං පටිපද දුක්ඛා ඛේට්ඨාහිඤ්ඤා, අයං පන හතෙන පටිපද දුක්ඛතො භීනා අක්ඛායති තත්‍ර හතෙන යායං පටිපද සුඛා දැඩ්ඞාහිඤ්ඤා, අයං පන හතෙන පටිපද දැඩ්ඞා භීනා අක්ඛායති තත්‍ර හතෙන යායං පටිපද සුඛා ඛේට්ඨාහිඤ්ඤා, අයං පන හතෙන පටිපද උභයෙතෙව පඤ්ඤා අක්ඛායති සුඛතො ව ඛේට්ඨා ව. එතදනුක්කරියං හතෙන පටිපදසු

හසසසමාවාරාදී-දෙසනා

11. අපරං පන හතෙන එතදනුක්කරියං යථා හගවා ධම්මං දෙසෙති හසසසමාවාරෙ ඉධ හතෙන එකවෙවා න වෙව චුසාවාදුපසංහිතං වාවං භාසති, න ව වෙගුතියං න ව පෙසුඤ්ඤියං¹ න ව සාරම්භජ ජයාපෙසෙකො, මනසා මනසා වාවං භාසති නිධානවතිං කාලෙන, එතදනුක්කරියං හතෙන හසසසමාවාරෙ

12. අපරං පන හතෙන එතදනුක්කරියං, යථා හගවා ධම්මං දෙසෙති පුරිසසිලසමාවාරෙ ඉධ හතෙන එකවෙවා වසස සඤ්ඤා ව න ව කුභසො, න ව ලපසො, න ව නොමිත්තකො, න ව නිපෙසසිලකො, න ව ලාභෙන ලාභං නිජිභිංසනකො² ඉඤ්ඤියෙසු ගුහකද්වාරො, නොපතො මනාඤ්ඤා, සමකාරී, ජාගරියානුයොගමනුයුතො, අතර්ඤ්ඤා ආරභවිටියො, කොට්ඨි, සතිමා, කල්‍යාණපටිගාතො, ගතිමා, ධිතිමා, චිතිමා න ව කාමෙසු භිඤ්ඤා, සතො ව නිපසො ව

එතදනුක්කරියං හතෙන පුරිසසිලසමාවාරෙ

1. පෙසුඤ්ඤියං-පෙස.

2. නිජිභිංසනකො, සා, නිජිභිංසනකො-පෙස.

ප්‍රතිපත්ති දෙශනා

10. වහන්ස, තව ද ප්‍රතිපත්ති විෂයයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම්-
යේ දහම් දෙසන සේක් ද මෙය අනුත්තරිය ය. දන්ධාභික්ඛ්ඤා දුක්ඛපටි-
පද ය, ඛේපාභික්ඛ්ඤා දුක්ඛ පටිපද ය, දන්ධාභික්ඛ්ඤා සුඛපටිපද ය, ඛේපා-
භික්ඛ්ඤා සුඛපටිපද යැ යි මේ ප්‍රතිපත්ති සතරෙකි. මොවුන්ගෙන් යම්
දන්ධාභික්ඛ්ඤා දුක්ඛපටිපදවෙක් ඇද්ද, මෙය දුක් බැවින් ද දන්ධ බැවින්
ද යි යන දෙකරුණින් ම හිත යැ යි කියනු ලැබේ. වහන්ස එහි යම්
ඛේපාභික්ඛ්ඤා දුක්ඛ පටිපදවෙක් ඇද්ද මෙය දුක් බැවින් හිත යැ යි කියනු
ලැබේ. වහන්ස, එහි යම් දන්ධාභික්ඛ්ඤා සුඛ පටිපදවෙක් ඇද්ද, මෙය
දන්ධ බැවින් හිත යැ යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, එහි යම් ඛේපාභික්ඛ්ඤා
සුඛපටිපදවෙක් ඇද්ද, මෙය සුඛ බැවින් ද, ඛේපාභික්ඛ්ඤා බැවින් ද යි දෙ
කරුණින් ම උතුම් යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, ප්‍රතිපත් විෂයයෙහි භාග්‍ය-
වතුන් වහන්සේගේ මේ ධර්මදේශනාව අනුත්තරිය ය.

භස්සසමාචාරාදි දේශනා

11. තව ද අනෙකෙක වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වාක්සමා-
චාර විෂයයෙහි (කථාකිරීම පිළිබඳ ව) යම්යේ දහම් දෙසන සේක් ද මෙය
අනුත්තරිය ය. වහන්ස, මෙහි එක්තරා මහණෙක් අතරතුර මුසවා මුසු
කළ බස් නො බෙණෙයි. උනුන් බිඳුවන බස් නො බෙණෙයි. කේලාම්
බස් නො බෙණෙයි. (එකට දෙකක් කෙරෙමි යි) සැහැසීමෙන් උනුන්
කතා නො කියයි. දිනිම අපේක්ෂා කොට ඇති ව නො කියයි. නුවණින්
පිරික්සා සුදුසු කාලයෙහි සිතා තබා ගත යුතු බස් කියයි. වහන්ස, වාක්
සමාචාර විෂයයෙහි මෙය අනුත්තරිය යැ.

12. තව ද අනෙකෙක වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ ඒ පුද්-
ගලයන්ගේ පිරිසිදු ශීල විෂයයෙහි ද පිරිසිදු මනාසමාචාර විෂයයෙහි ද
යම්යේ දහම් දෙසන සේක් ද මෙය අනුත්තරිය යැ. වහන්ස, මෙහි එක්-
තරා මහණෙක් (ශීලයෙහි ද මනා සමාචාරයෙහි ද පිහිටියේ) සත්‍ය කථා
ඇත්තේ ද සැදහැ ඇත්තේ ද වන්නේ ය. කුහක නො වන්නේ ය. වාටු
කථා නො කියන්නේ ය. ප්‍රත්‍යයාශායෙන් ඉඟි දෙවුම් නො දෙඩන්නේ ය,
ලාභාශායෙන් මෙරමාට ගරහන්නෙක් ද නොවන්නේ ය ලාභයෙන්
ලාභය සොයන්නෙක් ද නොවන්නේ ය. ඉඳුරන්හි වැසු දෙරැක්කෙක්
වන්නේ ය, බොජුනෙහි පමණ දන්නෙක් වන්නේ ය (විෂමාචාර හැර)
සම ව හැසිරෙන්නෙක් වන්නේ ය. නිදි දුර්ලබමෙහි යෙදුණෙක් වන්නේ ය.
අලස නො වූයෙක්, රුකුළු වැර ඇතියෙක්, ධ්‍යානයෙහි ඇලුණෙක්, සිහි
ඇතියෙක්, කලණ නුවණ ඇතියෙක්, සුන්දර ප්‍රතිභාන සම්පත් ඇතියෙක්,
ගතිමතෙක් (නොඇසූ දහම් දැන ගැන්මෙහි සමත් නුවණැතියෙක්) ධානි-
මතෙක් (ධාරණයෙහි සමත් ප්‍රඥ ඇතියෙක්) මතිමතෙක් (අනුමාන ප්‍රඥ
ඇතියෙක්) වන්නේ ය කාමයන්හි ගිජුවූයෙක් නොවන්නේ ය. (අභික්‍රමණා
දියෙහි එළඹ සිටි සිහි ඇත්තේ, අභික්‍රමණාදි සත් තන්හි පැවැති විවසුන්
නුවණ ඇත්තේ වන්නේ ය.

වහන්ස, පුරුෂශීල සමාචාර විෂයයෙහි මෙය අනුත්තරිය යැ.

අනුසාසනවිධාදෙසනා

13. අපරං පන හතෙක එතදනුක්කරියං යථා හගවා ධම්මං දෙසෙති අනුසාසනවිධාසු චතසෙසා ඉමා හතෙක අනුසාසනවිධා ජානාති හතෙක හගවා පරං පුග්ගලං පට්ටිකං යොනියො මනසිකාරා, 'අයං පුග්ගලො යථානුසිද්ධං තථා පටිපජ්ජමානො, තිණ්ණං සංඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා සොතාපනෙතා හවිසසති අවිනිපාතධම්මො නියතො සමොධිපරායණො'ති ජානාති හතෙක හගවා පරං¹ පුග්ගලං පට්ටිකං යොනියො මනසිකාරා, -අයං පුග්ගලො යථානුසිද්ධං තථා පටිපජ්ජමානො තිණ්ණං සංඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා රාගදොසමොහානං තනුක්කා සකදගාමී හවිසසති, සකිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්තො දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සතිති

ජානාති හතෙක හගවා පරං පුග්ගලං¹ පට්ටිකං යොනියො මනසිකාරා, අයං පුග්ගලො යථානුසිද්ධං තථා පටිපජ්ජමානො, පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හවිසසති, තස්ම පරිනිබ්බාසී අනාවතතිධම්මො තස්මා ලොකාති.

ජානාති හතෙක හගවා පරං පුග්ගලං පට්ටිකං යොනියො මනසිකාරා, -අයං පුග්ගලො යථානුසිද්ධං තථා පටිපජ්ජමානො ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුක්තිං පඤ්ඤාවිමුක්තිං දිට්ඨං ධම්මං යයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ වීහරිස්සතිති.

එතදනුක්කරියං හතෙක අනුසාසනවිධාසු

පරපුග්ගලවිමුක්තිඤ්ඤාණදෙසනා

14. අපරං පන හතෙක එතදනුක්කරියං යථා හගවා ධම්මං දෙසෙති පරපුග්ගලවිමුක්තිඤ්ඤාණ ජානාති හතෙක හගවා පරං පුග්ගලං පට්ටිකං යොනියො මනසිකාරා, අයං පුග්ගලො තිණ්ණං සංඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා සොතාපනෙතා හවිසසති අවිනිපාතධම්මො නියතො සමොධිපරායණො'ති ජානාති හතෙක හගවා පරං පුග්ගලං පට්ටිකං යොනියො මනසිකාරා, අයං පුග්ගලො තිණ්ණං සංඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා රාගදොසමොහානං තනුක්කා සකදගාමී හවිසසති සකිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්තො දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සති'ති.

1 අපරා (මජ්ඣං) පරපුග්ගලං--PTS

අනුශාසනවිධා දෙශනා

13. නව ද අනෙකෙක. වහන්ස, අනුශාසනා කොටස්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම්සේ දහම් දෙසනා සේක් ද, මෙය අනුත්තරිය ය. වහන්ස, මේ අනුශාසනා විධා සතරෙක: මේ පුභුල් තෙමේ අනුශාසනා පරිදි පිළිපදිනුයේ, තුන් සංයෝජනයන් නැසීමෙන්, අපායෙහි නොවැටෙන සුදු වූ, ධර්මයෙන් නියත වූ, ඉදිරි තුන් මහට අවශ්‍යයෙන් පැමිණියැ යුතු සෝවාන් පුභුලෙක් වන්නේ යැ' යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යෝනියෝ-මනස්කාරයෙන් අන් පුභුලා නමැත් වහන්සේ ම දන්නා සේක. මේ පුභුල් තෙම තුන් සංයෝජනයන් නැසීමෙන් රාග ද්වේෂ මෝහයන් තුනි කිරීමෙන් සකාදගාමී වන්නේ ය, එක් වරක් ම මේ ලෝකයට අවුත් දුක් කෙළවර කරන්නේ යැ'යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යෝනියෝ-මනස්කාරයෙන් තමන් වහන්සේ ම අන් පුභුලා දන්නා සේක.

මේ පුභුල් තෙම ඔරම්භාගිය සංයෝජන නැසීමෙන් මරණින් මතු ඉද්ධාවාසයෙහි උපදින, එහිදී පිරිනිවෙන සුදු, එ ලොවින් මෙහි පෙරලා නො එන සුදු අනාගාමියෙක් වන්නේයැ' යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යෝනියෝමනස්කාරයෙන් තමන් වහන්සේ ම අන් පුභුල්හු දන්නා සේක

'මේ පුභුල් තෙම ආසුචයන් නැසීමෙන් අන සුව වූ එළ සමාධිය ද එළ ප්‍රඥාව ද මෙ අත්බවහි ම තෙමේ ම වෙසෙසි නුවණින් දන, පසක් කොට, ලැබ වසන්නේ යැ' යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යෝනියෝමනස්කාර-යෙන් තමන් වහන්සේ ම අන් පුභුල්හු දන්නා සේක.

වහන්ස, අනුශාසනවිධාවන්හි මෙය අනුත්තරිය ය.

පරපුද්ගල විමුක්තිඥාන දෙශනා

14. වහන්ස, නව ද සෝවාන් ආදි අන් පුභුලන් ඒ ඒ මගින් කෙලෙසුන් ගෝ මිදෙනු දැන්මෙහි යම්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දහට දෙසන සේක් ද, මෙය අනුත්තරිය ය. වහන්ස, මේ පුභුල් තෙමේ තුන් සංයෝජනයන් නැසීමෙන් අවාහි නොවැටෙන සුදු, රහත් බවට නියත වූ, උපරිමාර්ගත්‍රය සංඛ්‍යාත ස්වබෝධය පරායණ කොටැත්තේ සෝවාන් වූ-යෙකැ'යි තමන් වහන්සේ ම දන්නා සේක. වහන්ස, 'මේ පුභුල් තෙමේ තුන් සංයෝජනයන් නැසීමෙන්, රාග ද්වේෂ මොහයන් තුනි විනිශ්චය කාදගාමී වන්නේ යැ' යි, තක් වරක් ම මේ ලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කරන්නේ යැ' යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තමන් වහන්සේගේ ම උපාය මනස්කාරයෙන් අන් පුභුලා දන්නා සේක.

ජාතී හතෙක හඟවා පර. පුග්ගල. පවිත්‍රය. යෝනියෝ මනසිකාරා, 'අය. පුග්ගලෝ පඤ්ඤා. ඔරමහාගියාන. සංඝඤ්ඤාජානා. පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හවිස්සති තත් පරිතිබ්බාසී අනාවතතිධම්මා තස්මා ලොකා'ති

ජාතී හතෙක හඟවා පර. පුග්ගල. පවිත්‍රය. යෝනියෝ මනසිකාරා 'අය. පුග්ගලෝ ආසවාන. ඛයා අනාසව. වෙතොවිමුත්ති. පඤ්ඤ විමුත්ති. දිවෙධ ධම්මෙ සය. අභිඤ්ඤ සංජි කථා උපසම්පජ්ජි චරිතා'ති එතදනුකරිය. හතෙක පරපුග්ගලවිමුත්තිකාණේ

සසසතවාදදෙසනා

15 අපර. පන හතෙක එතදනුකරිය. යථා හඟවා ධම්ම. දෙයෙහි සසසතවාදෙසු තයෝ මේ හතෙක සසසතවාද ඉධ හතෙක එකවේදා සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා ආතප්පමනාය පධානලිකාය අනුයෝගමනාය අප්පමාදමනාය සමමා මනසිකාරමනාය තථාරූප වෙනොසමාධි. ඵ්ඤ්ඤ, යථාසමාහිතෙ විතෙක අනෙකවිහිත. පුබ්බනිවාස. අනුසාරති සෙයාරීද. එකමි ජාති. දො පි ජාතියෝ තිස්සෝ පි ජාතියෝ චතස්සෝ පි ජාතියෝ පඤ්ඤ පි ජාතියෝ දස පි ජාතියෝ විසමි¹ ජාතියෝ තිස්සමි ජාතියෝ චතසමි² ජාතියෝ පඤ්ඤමි³ ජාතියෝ ජාතිසතමි⁴ ජාතිසතසතසතමි⁵ අනෙකාති පි ජාතිසතාති අනෙකාති පි ජාතිසතසතාති අනෙකාති පි ජාතිසතසතසතාති, අමුත්තාසි. එවංනාමො එවංගොතො, ඒවංගොතො එවමාහාරො එවං සුබ්බසංඛාරො⁶ එවමාසුපරියනො යො තතො වුතො අමුත්ත උදපාදි⁷ තත්තාසි. ඒවංනාමො එවංගොතො ඒවංගොතො එවමාහාරො ඒවංසුබ්බසංඛාරො⁸ එවමාසුපරියනො. යො තතො වුතො ඉධුපපනො'ති. ඉති සාකාර. සඋද්දය. අනෙකවිහිත. පුබ්බනිවාස. අනුසාරති සො එවමාහ අනිත්මසාහ. අභිජා. ජාතාමි 'සංවට්ඨි' පි ලොකො චිවට්ඨි පි' ති, අනාගතමසාහ අභිජා. ජාතාමි 'සංවට්ඨි' වා ලොකො චිවට්ඨිසාති පාති. සසංගො අනාග 3 ලොකො ව චිවට්ඨිසා නුච්චෙසා⁹ පඤ්ඤමි¹⁰ සිංහා භිජා භ' ව සතො සසංචිතති සංසරතති චිවතති උපපජ්ජතති, අනිත්මසාහ සසංචිතති. අය. පඤ්ඤා සසසතවාදෙ.

1 වි. 33-ප්‍ර.

2 ව්‍යාජි. 3 සා ව්‍යාජි. -ප්‍ර.

3 උපපාදි. -ප්‍ර.

1 අභිජා. මාහ. සා අභිජා. -ප්‍ර.

5 සංවට්ඨි වා විචට්ඨි වා -ප්‍ර.

6 බුද්ධා -සාහ.

වහන්ස, මේ පුහුල් තෙම ඔරම්භාගිය සංයෝජන පස නැසීමෙන් (ඉද්ධාවාසයෙහි) ඔපපාතික වැ උපදන්තය, එහිදී ම පිරිනිවේන්තෝයැ ඒ බබ්ලොවින් මේ කාමලොකයට උත්පත්ති වශයෙන් පෙරළී නොඑන සුලු යැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තමන් වහන්සේගේ උපාය මනස්-කාරයෙන් ඒ අන් පුහුලා දන්නා සේක

වහන්ස, 'මේ පුහුලා ආසුචයන්ගේ ක්ෂයයෙන් ආසුචරහිත වූ ඵලසමාධිය ද ඵලඥනය ද මේ අත්බවිහිදී ම තෙමේ ම වෙසෙයි නුවණින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නේ යැ' යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තමන් වහන්සේගේ උපාය මනස්කාරයෙන් අන් පුහුලා දැනගන්නා සේක වහන්ස, අනාය පුද්ගලයන්ගේ මිදීම දැන්මෙහි (භාග්‍යවතුන්-වහන්සේගේ) මේ ගුණය අනුත්තරිය ය.

15 තව ද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාශ්වතවාද චිත්ත-යෙහි යම්සේ දහම් දෙසනා සේක් ද, මෙය අනුත්තරිය ය වහන්ස, (ඔබ වහන්සේ වදළ පරිදි) මේ ශාශ්වත වාද තුනෙකි වහන්ස, මෙහි කිසි මහ ණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ වීර්යය ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන ' (වැර වඩා), උත්සාහය ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන (උත්සාහ වඩා) පුන පුනා වීර්යයෙහි යෙදීමට පැමිණ, නොපමා බවට පැමිණ (ඵලාභි සිටි සිහිය නිසා), නුවණ නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත් මනා වැ පිහිටි කල්හි අනෙකවිධ වූ පෙර-වුසු කඳ පිළිවෙළ සිහි කෙරෙයි ද, එසේ වූ විත්තසමාධියක් ලබයි ඒ මෙසේ යි 'අයෝ තැනැ චිම්, එහි මෙ නම් ඇතියෙම් වීම්, මෙ නම් ගෝත්‍ර ඇතියෙම් වීම් මෙබඳු පැහැ ඇතියෙම් චිම්, මෙබඳු ආහාර ඇති-යෙම් වීම්, මෙබඳු සුදුසුක් විදින්නෙම් චිම්, මෙතෙක් වයස් සීමා ඇතියෙම් වීම්, ඒ මම එයින් සැව අයෝ තැනැ උපනිමි, එහිද මෙ නම් ඇතියෙම් චිම්, මෙ නම් ගෝත්‍ර ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු පැහැ ඇතියෙම් චිම්, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු සුව දුක් විදින්නෙම් වීම්, මෙතෙක් ආයු සීමාවක් ඇතියෙම් වීම්, ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපනිමි'යි මෙසේ එක් ජාතියක් ද ජාති දෙකක් ද, ජාති තුනක් ද, ජාති සතරක් ද, ජාති පහක් ද, ජාති දශයක් ද, ජාති විස්සක් ද, ජාති තිසක් ද, ජාති සතළිසක් ද, ජාති පනසක් ද, ජාති සියයක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති සියදහසක් ද, නොයෙක් සියගණන් ජාතීන් ද, නොයෙක් දහස් ගණන් ජාතීන් ද, නොයෙක් සියදහස් ගණන් ජාතීන් ද, මෙසේ පැහැයටහන් ආදී ආකාර සහිත කොට නාම ගොත්‍ර වශයෙන් උද්දේශ සහිත කොට නොයෙක් වැදෑරුම් පෙර වුසු කඳ පිළිවෙළ සිහි කෙරෙයි හේ තෙමේ "ලොකය නැසුණේ යැ යි හෝ හටගත්තේ යැ යි අහෝ අසිත කාලය ද මම දනිමි. 'ලොකය නැසෙන්නේ යැ යි ද හට ගත්තේ යැ' යි ද අනාගත කාලය ද මම දනිමි ආත්මය ද ලොකය ද ශාශ්වත ය වද ය (කිසිවක් නො උපදවන්නෝය), ගිරිකුළක් සේ නිසල වැ සිටියේ ය, ඇඹුරු වළ කැන සිටුවන ලද ඉඳු කිලක් සේ තහවුරු වැ සිටියේ ය ඒ සත්වයෝ ම මෙයින් අන් තැනට දුවන්, හවයෙන් හවයට යෙත්, ව්‍යුත වෙත්, උපදිත්. (ආත්මයන් ලෝකයත්) මහා පාර්වි ආදී ශාශ්වතීනට (සද්භාවි වස්තූනට) සම ව විද්‍යමාන ම යැ" යි මෙසේ කියයි. මේ පළමු වන ශාශ්වතවාදය යැ.

සුන ව පරං භනෙත ඉධෙකච්චො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආකප්පමනියං -පෙ- තථාරූපං වෙතොසමාධිං චුසති යථා සමාහිතෙ විතෙත අනෙකවිහිතං පුබ්බන්තිවාසං අනුසාරති, සෙය්‍යාපීදං උකස්ස සංවට්ඨව්වට්ඨං දො පි සංවට්ඨව්වට්ඨානි තිති පි සංවට්ඨව්වට්ඨානි වත්තාරි පි සංවට්ඨව්වට්ඨානි පඤ්ඤා පි සංවට්ඨව්වට්ඨානි දස පි සංවට්ඨව්වට්ඨානි අමුත්‍රාසිං ඵවානාමො ඵවංගොකෙතො ඵවංවණෙණ ඵවමාහාරො ඵවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී ඵවමායුපරියනෙතො. සො තතො වුතො අමුත්‍ර උදපාදිං, තත්‍රාපායිං ඵවනාමො ඵවංගොකෙතො -පෙ- ඵවමායුපරියනෙතො, සො තතො වුතො ඉධුපපනෙතො'ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බන්තිවාසං අනුසාරති. සො ඵවමාහ අතිතමපාහං අධ්‍යානං ජානාමි 'සංවට්ඨ වා ලොකො විවට්ඨ වා ලොකො. අනාගතඤ්ඤා ධ්වංහං අධ්‍යානං ජානාමි සංවට්ඨස්සති වා ලොකො විවට්ඨස්සති වාති. සසසතො අත්තා ව ලොකො ව වඤ්ඤා කුට්ටෙය්‍යා උසිකට්ඨාසී යිතො තෙ'ව සත්තා සන්ධාවන්ති සංසරන්ති වචන්ති උපපජ්ජන්ති, අත්ථිකෙව සස්සතිසමන්ති. අයං භනෙත දුතියො සස්සතවාදෙ.

සුන ව පරං භනෙත ඉධෙකච්චො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආකප්පමනියං -පෙ- තථාරූපං වෙතොසමාධිං චුසති යථා සමාහිතෙ විතෙත අනෙකවිහිතං පුබ්බන්තිවාසං අනුසාරති, සෙය්‍යාපීදං -පෙ- දස පි සංවට්ඨව්වට්ඨානි විසමෙ සංවට්ඨව්වට්ඨානි තිසමෙ සංවට්ඨව්වට්ඨානි වත්තාරිසමෙ සංවට්ඨව්වට්ඨානි 'අමුත්‍රාසිං ඵවානාමො ඵවංගොකෙතො ඵවංවණෙණ ඵවමාහාරො ඵවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී ඵවමායුපරියනෙතො. සො තතො වුතො අමුත්‍ර උදපාදිං, තත්‍රාපායිං ඵවානාමො -පෙ- ඵවමායුපරියනෙතො. සො තතො වුතො ඉධුපපනෙතො'ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බන්තිවාසං අනුසාරති. සො ඵවමාහ අතිතමපාහං අධ්‍යානං ජානාමි සංවට්ඨ පි ලොකො විවට්ඨ පි'ති. අනාගතමපාහං අධ්‍යානං ජානාමි 'සංවට්ඨස්සති පි ලොකො විවට්ඨස්සති පි'ති 'සසසතො අත්තා ව ලොකො ව වඤ්ඤා කුට්ටෙය්‍යා උසිකට්ඨාසී යිතො, තෙ ව සත්තා සන්ධාවන්ති සංසරන්ති වචන්ති උපපජ්ජන්ති, අත්ථිකෙව සස්සතිසමන්ති' අයං භනෙත තතියො සස්සතවාදෙ පතදනුක්ඛරියං භනෙත සස්සතවාදෙසු.

තව ද අනෙකක් කියමි. වහන්ස, මෙහි එක්තරා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ වර්ගය ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන (වැර වඩා) යම් සමාධියෙකින් සිත සමාධි ගත වූ කල්හි 'අසෝ තැනැ ලෙනට ඇතියෙමි, මෙසේ වූ ගොත් ඇතියෙමි, මෙබඳු පැහැ සටහන් ඇතියෙමි, මෙබඳු ආහාර ඇති යමි, මෙබඳු සුවදුක් විදිනා සුල්ලෙමි, මෙතෙක් ආයු සීමාවක් ඇතියෙමි වීම්, ඒ මම එයින් සැව අසෝ තැන උපන්නි. එහි ද මෙ නම් ඇත්තෙමි මෙසේ වූ ගොත් ඇතියෙමි, මෙ තෙක් ආයු සීමාවක් ඇත්තෙමි වීම් ඒ මට එයින් සැව මෙහි උපන්නිමි' මෙසේ අනෙකවිධ වූ පෙර වූ කඳු පිළිවෙළ සිහි කෙරෙයි ද, එසේ වූ විත්තසමාධියක් ලබයි හෙ තෙම එයින් උක්ත පරිදි ආකාර සහිත කොට උද්දේශ සහිත කොට අනෙකවිධ පූර්වෙතිවාසය සිහි කෙරෙයි එසේ වූ හෙ තෙමේ 'ලෝකය නැසුණේ යැ යි හෝ හැදුණේ යැ යි අතීත කාලය ද මම දනිමි ලෝකය නැසෙන්නේ යැ යි හෝ හැදෙන්නේ යැ යි හෝ අනාගත කාලය ද මම දනිමි (ඒ මා දන්නා පරිදි) අත්මය ද ලෝකය ද ශාස්වත ය, වද ය, ගිරිකුළක් සේ සිටියේ ය, ගැඹුරු වළා සිටුවන ලද ඉඳු කිලක් සේ තහවුරුවා සිටියේ ය, ඒ සත්වයෝ ම මෙයින් අත් තැනට දිවෙත්, හවයෙන් හවයට යෙත්, මැරෙත්, උපදිත් (ආත්මයත් ලෝකයත්) මහා පෘථිවිආදි ශාස්වතීන්ට සම ව විද්‍යාමාන ම යැ'යි කියයි. වහන්ස, මේ දෙවෙනි ශාස්වත වාදය යැ

තව ද අනෙකක් කියමි වහන්ස, මෙහි එක්තරා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ වැර වඩා යම් සමාධියෙකින් සිත සමාහිත කල්හි 'අසෝ තැනැ මේ නම් ඇත්තෙමි, මෙසේ වූ ගොත් ඇත්තෙමි, මෙබඳු පැහැසටහන් ඇත්තෙමි, මෙබඳු ආහාර ඇත්තෙමි, මෙසේ වූ සුවදුක් විදිනා සුල්ලෙමි, මෙතෙක් ආයු සීමා ඇත්තෙමි වීම්. ඒ මම එයින් සැව අසෝ තැන උපන්නි එහි ද මෙ නම් ඇත්තෙමි .. මෙතෙක් ආයු සීමාවක් ඇත්තෙමි වීම් ඒ මම එයින් සැව, මෙහි උපන්නිමි'යි සංවර්ත විවර්ත කල්ප දශයක් ද, සංවර්තවිවර්ත කල්ප විස්සක් ද, සංවර්තවිවර්ත කල්ප තිසක් ද, සංවර්තවිවර්ත කල්ප සතළිසක් ද පූර්වෙතිවාසය සිහි කෙරෙයි. හේ මෙසේ ආකාර සහිත කොට උද්දේශ සහිත කොට අනෙකවිධ පූර්වෙතිවාසය සිහි කෙරෙයි හෙ තෙමේ ලෝකය (මෙසේ) නැසුණේ යැ යි ද (මෙසේ) හැදුණේ යැ යි ද අතීත කාලය ද මම දනිමි යි ලෝකය නැසෙන්නේ යැ යි ද හැදෙන්නේ යැ යි ද අනාගත කාලයත් මම දනිමි යි, ආත්මය ද ලෝකය ද ශාස්වත ය, වද ය, ගිරිකුළක් සේ සිටුවනේ ය, තරවු සිටුවන ඉඳුකිලක් සේ තහවුරු ය. ඒ සත්ත්‍ව ම මෙයින් අත් තැනට දිවෙත්, හවයෙන් හවයට යෙත්, මැරෙත් උපදිත්. ශාස්වත වස්තූන්ට සම ව ස්ථිර ව විද්‍යාමාන ම යැ'යි කියයි. වහන්ස, මේ තුනවැනි ශාස්වතවාදය යැ. වහන්ස, මෙසේ ශාස්වතවාද තත්ත්ව ප්‍රකාශන විෂයයෙහි (භාග්‍යාවතුන් වහන්සේගේ) මේ අනුක්තර බව වේ

පුබ්බන්තිවාසානුසස්සකිඤ්ඤාණදෙසනා

13 අපරං පන භනෙත ඵතදනුක්ඛරියං, යථා භගවා ධම්මං දෙසෙති පුබ්බන්තිවාසානුසස්සකිඤ්ඤාණං. ඉධ භනෙත ඵකථෙවා සමණො චා බ්‍රාහ්මණො චා ආතප්පමනියා -පෙ- තථාරූපං වෙතොසමාධිං. පුසති යථා සමාහිතෙ විතෙත අනෙකච්ඡිතං. පුබ්බන්තිවාසං අනුසාරති-සෙය්‍යාථිදං ඵකච්ඡි ජාතිං. දෙව පි ජාතියො තිසෙය්‍ය පි ජාතියො චතසෙය්‍ය පි ජාතියො පඤ්ච පි ජාතියො දස පි ජාතියො විසංචි ජාතියො නිසංචි ජාතියො චක්ඛාලිසංචි ජාතියො පඤ්ඤාසංචි ජාතියො සතංචි ජාතියො සහසංචි ජාතියො සතසහසංචි ජාතියො අනෙකෙ පි සංවට්ඨකපෙය අනෙකෙ පි විවට්ඨකපෙය අනෙකෙ පි සංවට්ඨවිවට්ඨකපෙය -පෙ- ඉති සාකාරං සඋද්දසං අනෙකච්ඡිතං. පුබ්බන්තිවාසං අනුසාරති. සන්තී භනෙත දෙවං¹ යෙසං න සක්කා ගරුණාය චා සංඛානෙතා² චා ආයුං සංඛාතා, අපි ච යසීං යසීං අත්තභාටෙ අභිනිවුස්සපුබ්බො³ භොති යදි චා රූපිස්ස යදි චා අරූපිස්ස යදි චා සඤ්ඤාසු යදි චා අසඤ්ඤාසු යදි චා නෙවසඤ්ඤාසු යදි චා සාකාරං සඋද්දසං අනෙකච්ඡිතං. පුබ්බන්තිවාසං අනුසාරති ඵතදනුක්ඛරියං භනෙත පුබ්බන්තිවාසානුසස්සකි ඤ්ඤාණං.

වුත්ථපපාතඤ්ඤාණදෙසනා

14 අපරං පන භනෙත ඵතදනුක්ඛරියං, යථා භගවා ධම්මං දෙසෙති සත්තානං වුත්ථපපාතඤ්ඤාණං. ඉධ භනෙත ඵකථෙවා සමණො චා බ්‍රාහ්මණො චා ආතප්පමනියා -පෙ- තථාරූපං වෙතොසමාධිං. පුසති යථා සමාහිතෙ විතෙත දිබ්බන්ති චක්ඛුතා විසුද්ධන් අතික්කන්තවානු-සකෙත සත්ත පසසති වට්ඨමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණ්ණාසක සුච්ඡේශ්ශ් දුබ්බච්ඡේශ්ශ් සුගතෙ දුගතෙ යථාකම්මපථෙ සකෙත පජානාති, ඉමෙ චිත්ත භොතෙතා සත්තා කායදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා චිද්දුච්චරිතෙත සමන්තාගතා මනෝදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිඤ්ඤා පිච්ඡාදිඤ්ඤාමමසමාදානා, තෙ කායස්ස භෙද පරමර්ථො අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ චා පන භොතෙතා සත්තා කායදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා චිත්තච්චරිතෙත සමන්තාගතා මනෝදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං අනුථාදකා සමාදිඤ්ඤා සමාදිඤ්ඤාමමසමාදානා, තෙ කායස්ස භෙද පරමර්ථො සුගතී සංඝං උදාකං උපපන්නා'ති ඉති දිබ්බන්ති චක්ඛුතා විසුද්ධන් අතික්කන්තවානුසකෙත සකෙත පසසති වට්ඨමානෙ උපපජ්ජමානා හිතෙ පණ්ණාසක සුච්ඡේශ්ශ් දුබ්බච්ඡේශ්ශ් සුගතෙ දුගතෙ යථාකම්මපථෙ සකෙත පජානාති ඵතදනුක්ඛරියං භනෙත සත්තානං වුත්ථපපාතඤ්ඤාණං.

1 සත්තා-පන
2 සංඛාතා-ආයු

3 අභිනිවුස්සපුබ්බා-ච්ඡසං

පූර්වෙතිවාසානුස්මාති ඤාණ දෙසනා

13. වහන්ස, යම්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පූර්වෙතිවාසානුස්මාති-ඤ්ඤා විෂයයෙහි දහම් දෙසා ද, මේ (ඔබ පිළිබඳ) අන් අනුත්තර බවෙකි වහන්ස, මෙහි එක්තරා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ වැර වඩා යම් බඳු සමාධියෙකින් සිත සමාහිත කළහි, එක් ජාතියක් ද ජාති දෙකක් ද ජාති තුනක් ද, ජාති සතරක් ද, ජාති පසක් ද, ජාති දශයක් ද, ජාති විස්සක් ද, ජාති තිසක් ද, ජාති සතළිසක් ද, ජාති පනසක් ද, ජාති සියයක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති සියදහසක් ද, නොඉයක් සංවර්ත කල්ප ද, නොයෙකු විවර්ත කල්ප ද, නොයෙකු සංවර්ත විවර්ත කල්ප ද සිහි කෙරෙයි. මෙසේ ආකාර සහිත කොට උද්දේශ සහිත කොට, අනෙකවිධ වූ පූර්වෙතිවාසය සිහි කරයි වහන්ස, පිණ්ඩගණනායෙන් හෝ අවිච්ඡි මනෝගණනායෙන් හෝ යම් කෙනෙකුන්ගේ ආශ්‍රමය ගණින්නට නොහැක්කේ ද එසේ වූ දීර්ඝා-යුෂ්ක දෙව් කෙනෙක් ඇත එතෙකුදු වුවත් රූපී වූ හෝ අරූපී වූ හෝ සංඝී වූ හෝ අසංඝී වූ හෝ භෞතවාසී නාසංඝී වූ හෝ දෙවියන් අතු-රෙහි යම් යම් අන්තර්වේක වූහු චිරා වේ ද, (ඒ හැම එකකුගේ ම පූර්ව-තිවාසය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දන වදරන සේක) මෙසේ ආකාර සහිත කොට උද්දේශ සහිත කොට අනෙකවිධ වූ පූර්වෙතිවාසය සිහි කරන සේක වහන්ස, පූර්වෙතිවාසානුස්මාතිඤ්ඤා විෂයයෙහි මේ (භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ) අනුත්තර බව යැ

වුත්තප්පාන ඤාණ දෙසනා

14 වහන්ස, සත්වයන්ගේ වුත්තප්පාන ඤාණ විෂයයෙහි යම්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දහම් දෙසනා සේ ක් ද, මේ (ඔබ ගේ) තවද අනුත්-තර බවෙකි වහන්ස, මෙහි එක්තරා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ වැර වඩා යම් සමාධියෙකින් සිත සමාහිත කළහි 'බෙදයෙක! මේ හවත් සත්වයෝ කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්විත හ, වාග් දුශ්චරිතයෙන් සමන්විත හ, මනෝදුශ්චරිතයෙන් සමන්විත හ, ආර්යයනට උපවාද කරන්නාහ, මිසදිට් හ, මිට්ඨාදාෂ්ටික කර්ම සමාදාන ඇත්තාහ, ඔහු කා බුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ විවිධ ව පතිත වන ස්ථානය වූ නිරයට වන්නාහ. එතෙකුදු වුවත් මේ සත්හු වූකලි කාය සුවරිතයෙන් සමන්විත හ, වාක් සුවරිතයෙන් සමන්විත හ, මනා සුවරිතයෙන් සමන්-විත හ, ආර්යයනට උපවාද නොකරන්නන් ය සම්මදිට් හ. සමාක් දාෂ්ටික කර්ම සමාදාන ඇත්තාහ ඔහු කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති ස්වර්ග ලොකයට වන්නාහ' යි මිනිසුන්ගේ දර්ශනෝපවාරය ඉක්ම දක්කැ හැකි වූ විශුද්ධ වූ දිවැසින් මරණාසන්න වූ ද එ කෙණෙහි උපන්නාවූ ද පහත් වූ ද උසස් වූ ද මනා පැහැපත් වූ ද, නොමනා පැහැති වූ ද, මනාගති ඇත්තා වූ ද නොමනා ගති ඇත්තා වූ ද, කම් වූ පරිදි එළැඹූ සිටි යන්ව යන් දැනීම මෙසේ මිනිසුන්ගේ දර්ශනෝපවාරය ඉක්ම දක්කැ හැකි වූ විශුද්ධ වූ දිවැසින් මරණාසන්න වූ ද, එ කෙණෙහි උපන්නාවූ ද පහත් වූ ද, උසස් වූ ද, මනා ගති ඇත්තා වූ ද, නොමනා ගති ඇත්තා වූ ද, කම් වූ පරිදි එළැඹූ සිටි සත්වයන් දැකි වහන්ස, සත්වයන්ගේ වුත්ත ප්‍රති උපපත්ති දත්තෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ මේ අනුත්තර බව වේ

ඉද්ධිවිධදෙසනා

15. අපරං පන හතෙන එතදනුකරියං යථා හගවා ධම්මං දෙසෙති ඉද්ධිවිධාසු. දෙව'මා හතෙන ඉද්ධිවිධායො¹ අස්ථි හතෙන ඉද්ධි යා සාසවා සඋපධිකා නො අරියා'ති වුච්ඡති. අස්ථි හතෙන ඉද්ධි යා අනාසවා අනුපධිකා අරියා'ති කතමා ච හතෙන ඉද්ධි යා සාසවා² සඋපධිකා නො අරියා'ති වුච්ඡති? ඉධ හතෙන උක්ඛෙවා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආනප්පමනියං - 3 - තථාරූපං වෙතොසමාධිං පුසති යථා සමාහිතෙ විතෙක අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චික්ඛාමාසීති එකො පි හුක්ඛා බුද්ධා හොති, බුද්ධා පි හුක්ඛා එකො හොති, ආවිහාවා නිවාරණං නිරොක්ඛං.³ නිරොපාකාරං නිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො⁴ ගච්ඡති සෙය්‍යාපි ආකාමෙ. පඨවියා පි උච්ච්ඡිජ්ජතිච්ඡිජ්ජං කරොති සෙය්‍යාපි උදාක, උදාකෙ පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යාපි පඨවියං, ආකාමෙ පි පලලභෙකත කමති ආයාපි පකඤ්ඤාසංකප්පො. ඉමෙ'පි වජ්ඣංසුරියෝ ඵලංමභිධිකෙ ඵලංමභානුභාවෙ පාණිනා පටිමසති⁵ පටිමසති, යාව බ්‍රහ්මලොකා පි කායෙන වසං වතෙතති අයං හතෙන ඉද්ධි යා සාසවා සඋපධිකා නො අරියා'ති වුච්ඡති.

කතමා පන හතෙන ඉද්ධි යා අනාසවා අනුපධිකා අරියා'ති වුච්ඡති? ඉධ හතෙන හිතඛු සථෙ ආකඛති පටිකුලෙ අප්පටිකුලසංඝෝ චිහරෙය්‍යනති, අප්පටිකුලසංඝෝ තස්ථ විහරති. සථෙ ආකඛති අප්පටිකුලෙ පටිකුලසංඝෝ චිහරෙය්‍යනති, පටිකුලසංඝෝ තස්ථ විහරති සථෙ ආකඛති පටිකුලෙ ච අප්පටිකුලෙ ච අප්පටිකුලසංඝෝ චිහරෙය්‍යනති අප්පටිකුලසංඝෝ තස්ථ විහරති. සථෙ ආකඛති පටිකුලෙ ච අප්පටිකුලෙ ච පටිකුලසංඝෝ චිහරෙය්‍යනති, පටිකුලසංඝෝ තස්ථ විහරති. සථෙ ආකඛති පටිකුලසංඝෝ අප්පටිකුලසංඝෝ තස්ථ විහරති. සථෙ ආකඛති පටිකුලසංඝෝ අප්පටිකුලසංඝෝ අනිත්ථිකො උපෙක්ඛකො චිහරෙය්‍යං සතො යම්පසාදනො'ති, උපෙක්ඛකො තස්ථ විහරති සතො යම්පසාදනො අයං පන පලලං ඉද්ධි අනාසවා අනුපධිකා අරියා'ති වුච්ඡති පාදනුකරියං පලලං ඉද්ධිවිධාසු නං හගවා අප්පටිකුලසංඝොති නං හගවතො අසසම්මිථිජානානා උත්තරි අභිසංඝායං නස්සි, සද්ධිජානා අසංඝායං සම්මොචා බ්‍රාහ්මණො වා හගවතා හිමයො'හිසංඝායො අසස සද්ධි ඉද්ධිවිධාසු

1 ඉද්ධි-ප්‍රා.

2 ඉද්ධි-ප්‍රා-ප්‍රා.

3 නිරොප-ප්‍රා.

4 අසජ්ජමානො-ප්‍රා.

5 පටිමස-ප්‍රා.

6 පටිමස-ප්‍රා.

සාද්ධිමය දේශනා

15. වහන්ස, යමෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සාද්ධි ක්‍රියා විෂයයෙහි දහම් දෙසන සේක් ද, මෙය ද ඔබගේ අන් අනුත්තර බවෙකි. වහන්ස, මේ සාද්ධිවිධාවන් දෙදෙනෙකි. වහන්ස, යමෙක් සදෙස් යැයි දෝෂාරෝපණ සහිත යැයි ආර්ය නො වේ යැයි කියනු ලැබේ ද එසේ වූ සාද්ධියෙක් ඇත. වහන්ස, යමෙක් නිදෙස් යැයි දෝෂාරෝපණ රහිත යැයි ආර්ය යැයි කියනු ලැබේ ද, එසේ වූ සාද්ධියෙක් ද ඇත. වහන්ස, යමෙක් සදෙසැයි දෝෂාරෝපණ සහිත යැයි ආර්ය නොවේ යැයි කියනු ලැබේ ද ඒ සාද්ධිය කවර ද? වහන්ස, මෙහි එක්තරා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ වැර වඩා ... යම් සමාධියෙකින් සිත සමාහිත කළහි නොයෙක් වැරැරුම් සාද්ධි කොටස් ප්‍රත්‍යක්ෂ කෙරෙයි ද එසේ වූ චිත්තසමාධියක් ස්පර්ශ කෙරෙයි. පියෙවියෙන් එකෙක් වූ හෙ තෙමේ බොහෝ දෙනෙකුන් සේ පැනෙයි. බොහෝ දෙනෙකුන් සේ වැ යළි එකෙක් ම වැ පැනෙයි. පැනෙන බවට, නො පැනෙන බවට පැමිණෙයි. බිත්තියෙන් පිටතට ද පවුරෙන් පිටතට ද, පඨවනයෙන් පිටතට ද අභ්‍යන්තර මෙන් නො ගැටෙනුයේ යෙයි. දියෙහි මෙන් පොළොවෙහි ද ගැලීම මතු වීම කෙරෙයි. පොළොවෙහි මෙන් නො බිඳෙන දියෙහි (දිය නොබිඳෙන සේ) යෙයි. පියාපත් ඇති පක්ෂියකු සේ අභ්‍යන්තර ද පළඟින් යෙයි. මේසා මහ ඉදුමත් මේසා මහ තෙදැති මේ සඳු හිරුන්ද අත්ලෙන් ස්පර්ශ කෙරෙයි, පිරිමිදිසි. බඹ ලොව තෙක් ම ද කයින් වශයෙහි පවත්වයි වහන්ස, යමෙක් සදෙස් ද දෝෂාරෝපණ සහිත ද, ආර්ය යැයි කියනු නො ලැබේ ද, මේ ඒ සාද්ධිය යි.

වහන්ස, යමෙක් නිදෙස් යැයි දෝෂාරෝපණ රහිත යැයි ආර්ය යැයි කියනු ලැබේ ද, ඒ සාද්ධිය කවර ද? වහන්ස, මෙහි මහණ තෙම පිළිකුල් දැයෙහි පිළිකුල් සංඥා නැති වැ වෙතෙම වා යි ඉදින් කැමැති වේ ද එහි පිළිකුල් සංඥා නැති වැ වෙතෙයි. ඉදින් නොපිළිකුල් දැයෙහි පිළිකුල් සංඥා ඇති වැ වෙතෙම වා යි කැමැති වේ ද, එහි පිළිකුල් සංඥා නැති වැ වෙතෙයි. ඉදින් පිළිකුල් දැයෙහි නොපිළිකුල් දැයෙහි නොපිළිකුල් සංඥා ඇති වැ වෙතෙම වා යි කැමැති වේ ද එහි පිළිකුල් සංඥා නැති වැ වෙතෙයි. ඉදින් පිළිකුල් දැයෙහි නොපිළිකුල් දැයෙහි පිළිකුල් සංඥා ඇති වැ වෙතෙම වා යි කැමැති වේ ද එහි පිළිකුල් සංඥා ඇති වැ වෙතෙයි. ඉදින් පිළිකුල් දැය ද නොපිළිකුල් දැය ද ඒ දෙක ම ද හැර සිහි ඇත්තේ නුවණින් දත්තේ එහි උපෙක්ෂක වැ වෙතෙම වා යි කැමැති වේ ද, සිහි ඇත්තේ නුවණින් දත්තේ එහි උපෙක්ෂක වැ වෙතෙයි. වහන්ස, මේ වූ කලී දෙස් නැති දෝෂාරෝපණ නැති ආර්ය සාද්ධියැයි කියනු ලැබේ. වහන්ස, සාද්ධිවිධාවන් අතුරෙහි මෙය නිරුත්තර වේ. එය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුළුල්ල ම වෙතෙයි නුවණින් දත්තා සේක. යමක් වෙතෙසින් දත්තා අන් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ යම් සාද්ධි විධාවන්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වඩා බොහෝ සෙයින් දත්තේ යැයි කියා යුතු වේ ද, (එවැන්නෙක් නැත.) එය මුළුල්ල ම දත්තා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් තවත් වෙතෙසින් දත යුතු දැයෙක් නැත

16. වහන්ස, සැදැහැවත් ආරබ්බ වීරය ඇති, ස්ථිර වීරය ඇති පුරුෂ ස්ථාවරය ඇති, පුරුෂ වීර්යය ඇති, පුරුෂ පරාක්‍රමය ඇති ධුර-වහන සමර්ථ මහා පුරුෂ වූ කුල පුතක්හු විසින් යමක් ලැබිය යුතු ද භාගාවතුන් වහන්සේ විසින් එය ලබන ලද්දේ ය වහන්ස, භාගාවතුන් වහන්සේ හීන වූ ග්‍රාමය වූ පුහුදුනන් විසින් සෙවියැ හැකි, ආර්යයන් විසින් නොසෙවියැ හැකි, අනර්ථයෙන් යුක්ත වූ කාමසුඛලේඛිකානුයෝගයෙහි නොයෙදුණු සේක. දූඛ යුක්ත වූ අනාර්ය වූ අනර්ථ නිෂ්‍රිත වූ ආත්මක්ල-මරානු යෝගයෙහි ද නොයෙදුණු සේක භාගාවතුන් වහන්සේ වූ කලි කාමාවචර සිත් ඉක්මැ සිටි, දෘෂ්ටධර්ම සුඛවිහාර වූ සතර ධ්‍යානයන් කැමැති සේ ලබන සුලු වූ සේක, නිදුකින් ඒ ලබන සුලු වූ සේක, මහත් සේ එය ලබන සුලු වූ සේක.

අනුයෝගදන - ප්‍රකාරය

වහන්ස, ඉදින් 'ඇවැත් ශාරිපුත්‍රයෙනි, සම්බෝධි වීර්යයෙහි භාගාවතුන් වහන්සේට වඩා විශිෂ්ට ඥානය ඇති අන් මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ඇද්දැ?'යි ඉදින් මා විචාරන්නේ නම්, වහන්ස, එසේ විචාරන ලද මම 'නැතැ'යි කියන්නෙමි 'කීමෙක් ද ඇවැත් ශාරිපුත්‍රයෙනි, සම්බෝධියෙහි භාගාවතුන් වහන්සේට වඩා විශිෂ්ට ඥානය ඇති අන් මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ අනාගත කාලයෙහි වන්නාහු දැ?' යි ඉදින් මා විචාරන්නේ නම් වහන්ස, එසේ විචාරනු ලැබූ මම 'නො වන්-නාහ'යි කියන්නෙමි 'කීමෙක් ද ඇවැත් ශාරිපුත්‍රයෙනි, සම්බෝධියෙහි භාගාවතුන් වහන්සේට වඩා විශිෂ්ට ඥානය ඇති අන් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ දැන් ඇත් දැ?' යි මා විචාරන්නේ නම්, වහන්ස, එසේ විචාරන ලද, මම 'නැතැ'යි කියන්නෙමි. වහන්ස, 'සම්බෝධියෙහි භාගා-වතුන් වහන්සේට සම සම වූ නුවණ ඇති අන් මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ වූහු දැ?' යි ඉදින් මා විචාරන්නේ නම් වහන්ස, මෙසේ විචාරන ලද මම 'එසේ යැ'යි කියන්නෙමි 'කීමෙක් ද ඇවැත් ශාරි-පුත්‍රයෙනි, සම්බෝධියෙහි භාගාවතුන් වහන්සේට සම සම වූ අන් මහණ බමුණු කෙනෙක් අනාගත කාලයෙහි වන්නාහු දැ?' යි මා විචාරන්නේ නම්, එසේ විචාරනු ලැබූ මම 'එසේ යැ'යි කියන්නෙමි. 'කීමෙක් ද ශාරි-පුත්‍රයෙනි, සම්බෝධියෙහි භාගාවතුන් වහන්සේට සම සම වූ අන් මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ දැන් ඇත් දැ?' යි මා විචාරන්නේ නම්, වහන්ස, එසේ විචාරනු ලැබූ මම 'නැතැ'යි කියන්නෙමි, 'කීමෙක් ද ඇවැත් ශාරිපුත්‍රයෝ එක්තරා මහණ බමුණු කෙනෙකු පිළිගන්නාහු එක්-තරා මහණ බමුණු කෙනෙකු නො පිළිගන්නාහු දැ?' යි මා පුළුල්වත් නම් එසේ විචාරනු ලැබූ මම 'ඇවැත්හි, "සම්බෝධියෙහි මා හා සම සම වූ රහත් සම්මා සම්බුද්ධවරු අතීත කාලයෙහි වූහ"- යන මෙය මා විසින් භාගාවතුන් වහන්සේගේ හමුයෙහි අසන ලද්දේ ය, භාගාවතුන් වහන්-සේ ගේ සම්මුඛයෙහි පිළිගන්නා ලද්දේය "ඇවැත්හි, සම්බෝධියෙහි මා හා සම සම වූ රහත් සම්මා සම්බුද්ධවරු අනාගත කාලයෙහි වන්නාහ" යි යන මෙය මා විසින් භාගාවතුන් වහන්සේ හමුයෙහිදී අසා සම්මුඛයෙහිදී පිළිගන්නා ලද්දේය.

“අට්ඨානමෙතං අනවකාසො යං එකිසසා ලොකධාතුයා දො අරහතො සමිඛාසමිඛො අපුබ්බං අවරිමං උපපජ්ජය්‍යාං. නෙතං යානං විජ්ජති”ති. එකච්චාහං හතෙත එවං පුට්ඨො එවං බ්‍යාකරමානො වුක්ඛවාදී වෙව හගවතො භොමී, න ච හගවතො අභූතෙන අබ්භාවික්ඛමී, ධම්මස්ස වානුධම්මං බ්‍යාකරොමී, න ච කොචි සහධම්මිකො, වාදනුපාතො¹ ගාරණං යානං ආගච්ජති?ති”

17 “තගස්ස ඤං සාරිපුත්ත එවං පුට්ඨො එවං බ්‍යාකරමානො වුක්ඛවාදී වෙව මෙ භොති න ච මං අභූතෙන අබ්භාවික්ඛමී, ධම්මස්ස වානුධම්මං බ්‍යාකරොමී, න ච කොචි සහධම්මිකො වාදනුපාතො ගාරණං යානං ආගච්ජති”ති

අච්ඡරියබ්‍රහ්මානි

18 එවං වුක්ඛො ආයස්මා උද්ධි හගවතො එතදවොච “අච්ඡරියං හතෙත අබ්‍රහ්මං හතෙත තථාගතස්ස අපච්ච්ජනා සන්තුලිකා සලෙලබ්බා යත්‍ර හි නාම තථාගතො එවං මහිද්ධිකො එවං මහානුභාවො, අථ ච පන නෙවික්ඛානං පාතුකරිස්සති. එකමෙකං වෙපි ඉතො හතෙත ධම්මං අඤ්ඤාතිස්සියා පරිබ්බාජකා අත්තති සමනුපසෙසය්‍යාං, තෙ තාවතකෙනෙව පටාකං පරිහරෙය්‍යාං අච්ඡරියං හතෙත අබ්‍රහ්මං හතෙත තථාගතස්ස අපච්ච්ජනා සන්තුලිකා සලෙලබ්බා, යත්‍ර හි නාම තථාගතො එවං මහිද්ධිකො එවං මහානුභාවො, අථ ච පන නෙවික්ඛානං පාතුකරිස්සති”ති

19. “පස්ස ඛො ඤං උද්ධි. තථාගතස්ස අපච්ච්ජනා සන්තුලිකා සලෙලබ්බා, යත්‍ර හි නාම තථාගතො එවං මහිද්ධිකො එවං මහානුභාවො, අථ ච පන නෙවික්ඛානං පාතුකරිස්සති එකමෙකං වෙපි ඉතො උද්ධි ධම්මං අඤ්ඤාතිස්සියා පරිබ්බාජකා අත්තති සමනුපසෙසය්‍යාං, තෙ තාවතකෙනෙව පටාකං පරිහරෙය්‍යාං පස්ස ඛො ඤං උද්ධි තථාගතස්ස අපච්ච්ජනා සන්තුලිකා සලෙලබ්බා, යත්‍ර හි නාම තථාගතො එවං මහිද්ධිකො එවං මහානුභාවො, අථ ච පන නෙවික්ඛානං පාතුකරිස්සති”ති.

20 අථ ඛො හගවා ආයස්මානං, සාරිපුත්තං ආමන්තෙසි “තස්මාතිහං ඤං සාරිපුත්ත ඉමං ධම්මපරියායං අභික්ඛණං භාසෙය්‍යාසි භික්ඛුනං භික්ඛුනීනං උපාසකානං උපාසිකානං යෙසමපි හි සාරිපුත්ත මොසපුරිසානං භවිස්සති තථාගතෙ කඛ්ඛා වා විමතිවා තෙසම්මිමං² ධම්මපරියායං සුඤ්ඤා යා තථාගතෙ කඛ්ඛා වා විමති වා සා පභිසිස්සති”ති. ඉති තිදං ආයස්මා සාරිපුත්තො හගවතො සමමුඛො සමපසාදං පවෙදෙසි තස්මා ඉමස්ස වෙය්‍යාකරණස්ස සමපසාදනියග්ගෙව අධිවචනන්ති

සමපසාදනියසුත්තං නිද්ධිතං පඤ්චමං.

1. වාදනුපාත-මර්ඝ

2. යසමා-සායා

3. තෙසමපි ඉමං-පුත තෙසමපි මං-සායා.

ඇවැත්නි එක් ලෝකධාතුවෙක රහත් සම්මාසම්බුදුවරු දෙනමක් ඉදිරි පසු නො වැ එක් විටම පහළ වන්නාහ යන මෙය නො කරුණෙක, දිදු වන්නට අවකාශ නැත්තෙක මෙ කරුණ විද්‍යාමාන නො වේ යැ යි යන මෙය මා විසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුයෙහිදී අසා ඔබ හමුයෙහිදී පිළිගන්නා ලද්දෙකැ'යි මෙසේ පවසන්නෙමි. 'වහන්ස, මෙසේ විවාරනු ලැබූ මම මෙපරිද්දෙන් එක්තරා ශාස්තෘ කෙනකු පිළිගන්නා බව පවසනුයෙමි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ වචනයක් ම කියන්නෙකිමි වෙමි ද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභූතයෙන් දෙස් නො නගන්නෙකිමි වෙමි ද? නව ලොවුතුරා දහමට අනුකූල ධර්ම වූ පූර්වභාව ප්‍රතිපත්තිය පවසනුයෙමි වෙමි ද? කරුණු සහිත කිසි වාදයෙක් ගැරැහියැ යුතු තැනට පැමිණෙයි දැ?'යි (සැරියුත් තෙරණුවෝ වදළහ.)

17 “ශාරිපුත්‍රයෙනි, එසේ වී නම් අසන්න. එසේ විවාරන ලදු ව යට කී ඡේ විසදන තෙපි මා කී දැයක් ම කියන්නෝ උහු, මට අභූතයෙන් දෙස් නහන්නෝ නො වහු, ධර්මයට අනුකූල ධර්මය ද පවසන්නෝ වහු, කරුණු සහිත කිසි දු වාදයෙක් ගැරැහියැ යුතු තැනට නොපැමිණේ' යැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක. මෙසේ වදළ කලැ උද්ධිති තෙරණුවෝ 'වහන්ස, යම්බඳු වූ තර්කයන් වහන්සේ මෙසේ මහත් සෘද්ධි ඇති සේක්, මෙසේ මහත් තෙද ඇති සේක් වැලි දු එසේ තමා හෙළි නො කරන සේක එසේ වූ තර්කයන් වහන්සේගේ අල්පේච්ඡතාව, සන්තුෂ්ටතාව සංලේඛිතාව ආශ්වර්ය ය, අද්භූත යැ' යි කීහ

18. “උද්ධිති, යම්බඳු තර්කයන්ගේ මෙසේ මහත් සෘද්ධි ඇත්තෝ ද, මහත් තෙදැත්තෝ ද එහෙත් තමන් නො ම හෙළි කරන්නෝය. බලවු, උද්ධිති, එහි තර්කයන්ගේ අල්පේච්ඡතාව සන්තුෂ්ටතාව, සංලේඛිතාව, කොසරම් ආශ්වර්ය ද! උද්ධිති මෙයින් එක් එක් දහමක් නමුදු අත්තොටු පිරිවැස්සෝ තමන් කෙරෙහි දක්නාහු නම් එතෙකිනාම ඔහු කොට්ඨි ඕසොවා ගෙන, නුවර සිසාරා හැවිද්දාහ. උද්ධිති, යම්බඳු වූ තර්කයන්ගේ මෙසේ මහත් සෘද්ධි ඇත්තෝ ද මහත් තෙද ඇත්තෝ ද එහෙත් තමන් හෙළි නො කරන්නාහ. බලවු, උද්ධිති, තර්කයන්ගේ අල්පේච්ඡතාව, සන්තුෂ්ටතාව, සංලේඛිතාව ආශ්වර්ය ය !

19 භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදරා ඉක්බිති සැරියුත් තෙරුන් බණවා, ශාරිපුත්‍රයෙනි, එසේ වී නම් තෙපි මේ ධර්මපර්යායය මහණුනට, මෙහෙණියනට, උච්ඡවනට, උච්ඡිසනට එක්වත් කියවු ශාරිපුත්‍රයෙනි, යම් හිස් පුරුෂ කෙනකුනට තර්කයන් කෙරෙහි සැකයෙක් හෝ විමති-යෙක් හෝ වන්නේ ද, ඔවුනට මේ ධර්මපර්යායය ඇසීමෙන් තර්කයන් කෙරෙහි යම් සැකයෙක් හෝ විමතියෙක් හෝ වී නම්, එය ප්‍රතිණ වන්නේ යැ'යි වදළ සේක.

මෙසේ ම සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුයෙහි සිය පැහැදීම දැන්වූහ. එහෙයින් මේ නිර්ගාථක සූත්‍රයට 'සම්පසාදනීය' සූත්‍රය යන නම විය.

පස්වනු සම්පසාදනීය සූත්‍රය නිමිසේ යැ.

පාසාදික්ෂුණය

1 එවං මෙ සුතං:

එකං සමයං භගවා සකෙකස්ස විහරති, වෙධස්සදා නාම සත්ථා,
තෙසං අමුඛට්ඨො පාසාදද.

නිගණ්ඨනාතපුත්තකාලකිරියා

තෙන ඛො පන සමයෙන නිගණ්ඨො නාතපුත්තො¹ පාවායං අධුනා
කාලකතො භොති. තස්ස කාලකිරියාය භික්ඛා නිගණ්ඨො දෙවධිකජාතා
භණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපනතා අඤ්ඤාමඤ්ඤා මුඛසත්ථි
විතුදන්තා විහරන්ති “න ඤං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසී, අභං
ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමී. කිං ඤං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානිස්සාමී!
මිච්ඡාපට්ඨපනෙතා ඤමසී, අභමසමි සමුච්ඡාපට්ඨපනෙතා, සභිතමෙම,
අසභිතනෙත, පුරෙ වචනියං පච්ඡා අවච, පච්ඡා වචනියං පුරෙ අවච,
අවිච්ඡිණ්ණන විපරාධිතා, ආරොපිතො තෙ වාදො, හිග්ගභිතො ඤමසී
චර වාදපමොක්ඛාය, තිබ්බෙයෙහි වා සචෙ පභොසී”ති. වධො
රයව ඛො² මඤ්ඤා නිගණ්ඨස්ස නාතපුත්තස්සෙස්ස අනුචිත්තති යෙ පි
නිගණ්ඨස්ස නාතපුත්තස්ස සාවකා ගිහී මදුතංසනා, තෙ තෙස්ස
නිගණ්ඨස්ස නාතපුත්තස්සෙස්ස නිබ්බින්නරූපා විරත්තරූපා පටිච්ඡානරූපා,
යථා තං දුරක්ඛානෙ ධම්මවිනයෙ දුප්පච්ඡේතෙ අනියානිකෙ දඬු-
පසමසංවත්තනිකෙ අසමුච්ඡාසමුද්ධාපච්ඡේතෙ භික්ඛපුපෙ අපට්ඨසරණෙ.

1 නාතපුත්තො-මජ්ඣිම.

2 වධො යෙවෙතො - නම.

පාසාදික සූත්‍රය

1 මා විසින් මෙසේ අයන ලදී;

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍ය ජනපදයෙහි වෙඩඤ්ඤ නම් යම් ශාක්‍ය රජදරු කෙනෙක් වූහු ද, ඔවුන්ගේ අඹ වෙනෙහිවූ ප්‍රාසාද-යෙහි වැඩ වසන සේක.

එ සමයෙහි වූ කලී ඥාපුත්‍ර නිර්ග්‍රන්ථ තෙමේ පාවා නුවරෙහි දී නොබෝ දවසකට පෙර කඳුරිය තෙළේ වෙයි ඔහුගේ කාලක්‍රියායෙන් පසු නොමනා කොට කියන ලද, නොමනා කොට දන්වනලද, තොරයාණික නොවූ, කෙලෙස් නිවීම පිණිස- නො පවත්නා වූ සමාක්-සම්බුද්ධ නොවූවක්හු විසින් ප්‍රකාශිත වූ බිදිගිය ස්තූපය ඇති (මළාවූ ශාස්තෘහු ඇති), ශාස්තෘහුගේ අභාවයෙන් පිළිසරණක් නැත්තාවූ සස්-තෙක්හි යම්සේ වියැ යුතු ද, එසේ ට ඔහුගේ ශ්‍රාවක වූ නිවවුහු හෙද-හින්න වූවාහු, දෙ කොටසකට බෙදී ගියාහු, උපන් අරගල ඇත්තාහු උපන් කලහ ඇත්තාහු, විවාදයට බටුවාහු, “තෝ මේ දහම් විනය නො දනී, මම මේ දහම් විනය දනිමි, කිම තෝ මේ දහම් විනය දනගත්තෙහි ද!” තෝ වරදවා පිළිපත්තෙහි, මම මොනොවට පිළිපත්තෙමි මා කී වචන අර්ථයුක්ත ය, තගේ වචන අර්ථරහිත ය පළමුවෙන් කියැ යුත්ත තෝ පසු ව කියෙහි, පසු ව කියැයුත්ත පළමුයෙන් කියෙහි තා බොහෝ කලක් දුහුණු කළ දැ මගේ වාදය නිසා පෙරළී ගියේ ය තා මත්තෙහි මා විසින් වාදය ආරෝපිත ය. තෝ මා විසින් නිගන්නා ලද්දෙහි වාදයෙන් මිදෙනු පිණිස (උත්තර සොය සොයා) හැවිදුව ඉදින් හැක්කෙහි නම් මා නැගූ වාදයෙන් මිදී ගනුව”යි උනුන් වචන නැමැති අධ්‍යාපියෙන් විද්‍යාහු වෙසෙත්. ඥාපුත්‍රයාගේ අතැවැස්සන් අතුරෙහි උනුන් මරා-ගැන්මක් මෙන් පවතී ඥාපුත්‍ර නිර්ග්‍රන්ථයාගේ ශ්‍රවණසිත්තයට යම් ගැහි ශ්‍රාවක කෙනෙක් වෙත් ද, උනුත් ඥාපුත්‍රයාගේ අතැවැස් නිවවුන් කොරහි කලකිරුණු ස්වභාවය ඇත්තාහු ආදර රහිත ස්වභාවය ඇත්තාහු, පළමු දක්වූ සත්කාර ගුරුකාර හැර පසුබැස ගිය ස්වභාවය ඇත්තාහු වෙත්

2 අථ ඛො චුන්ද සමණුද්දෙසො පාවායං වසං චුන්දා,¹ යෙන සාම-
ගාමො යෙනායසමා ආනන්දෙ තෙනුපසංඛිතී. උපසංඛිතීන්දා ආයසමිත්තං
ආනන්දං අභිවාදෙත්වා එකමිත්තං නිසීදී. එකමිත්තං නිසින්නො ඛො
චුන්ද සමණුද්දෙසො ආයසමිත්තං ආනන්දං එතදවොච නිගණ්ඨො භනෙත
නාතපුත්තො පාවායං අධුනා කාලකතො. තස්ස කාලකිරියාය භික්ඛා
නිගණ්ඨො දෙච්ඡිකජානා -පෙ- භික්ඛජුපෙ අප්පට්ඨරණෙ'ති. එවං චුත්තෙ
ආයසමා ආනන්දෙ චුන්ද සමණුද්දෙසං එතදවොච අයී ඛො ඉදං ආචුසො
චුන්ද කථාපාහතං භගවන්තං දක්ඛනාය. ආයාමාචුසො චුන්ද, යෙන
භගවා තෙනුපසංකම්පසාම උපසංඛිතීන්දා භගවතො එතමන්දං ආරො-
චෙසාමා'ති ²

‘එවං භනෙත’ති ඛො චුන්ද සමණුද්දෙසො ආයසමිත්තො ආනන්දස්ස
පත්තපෙසාසි අථ ඛො ආයසමා ව ආනන්දෙ චුන්ද ව සමණුද්දෙසො
යෙන භගවා තෙනුපසංකම්පසු, උපසංඛිතීන්දා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා
එකමිත්තං නිසීදිංසු. එකමිත්තං නිසින්නො ඛො ආයසමා ආනන්දෙ
භගවන්තං එතදවොච අයං භනෙත චුන්ද සමණුද්දෙසො ඵවමාහ’
“නිගණ්ඨො භනෙත නාතපුත්තො පාවායං අධුනා කාලකතො.
තස්ස කාලකිරියාය භික්ඛා නිගණ්ඨො දෙච්ඡිකජානා -පෙ- භික්ඛජුපෙ
අප්පට්ඨරණෙ” ති.

අසමමා සමබ්බුද්ධපපච්චේදින - ධම්මචිත්තයො

3. “එවං භෙතං චුන්ද අසමමාසමබ්බුද්ධපපච්චේදිනෙ ධම්මචිත්තයෙ භොති
දුරස්ඛාතෙ ධම්මචිත්තයෙ දුපපච්චේදිනෙ අනියායාතිකො අනුපසම්පංචත්තනිකො
අසමමාසමබ්බුද්ධපපච්චේදිනෙ. ඉධ චුන්ද සන්ධා ව භොති අසමමාසමබ්බුද්ධො,
ධම්මො ව දුරස්ඛාතො දුපපච්චේදිනො අනියායාතිකො අනුපසම්පංචත්ත-
නිකො අසමමාසමබ්බුද්ධපපච්චේදිනො, සාවකො ව තස්මිං ධම්මෙ න
ධම්මානුධම්මපට්ඨනෙතො විහරති න සාමිච්චිපට්ඨනො න අනුධම්මචාරී,
චොක්ඛම ව තමහා ධම්මො චත්තති

1 මසං චුචෙත්වා-මජ්ඣ.

2 ආරොචෙය්‍යාමා-සායා

2. එ කල්හි වුඤ්ඤායෝ පාචා නුවරෙහි වස් වුසුවෝ, සාමගාමයෙහි අනඳ තෙරුන් කරා එළැඹියෝ ය. එළැඹ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරුන් ආදරයෙන් වැද, පසෙක හිඳගත්හ. පසෙක හුන්නා වූ ම වුඤ්ඤායෝ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරුනට 'වහන්ස, ඥාතපුත්‍ර නිර්ගුන්ථ තෙමේ පාචා නුවරැදී, නොබෝ කල්හි කලුරිය කෙළේ වෙයි. ඔහුගේ කාලක්‍රියායෙන් බිදීගිය ස්තූප ඇති, පිළිසරණක් නැති සස්තෙක්හි යම්යේ වියැ යුතු ද, එසේ ම ඔහු සවු නිවටහු හෙදහින්න වූවාහු, දෙකොටසකට බෙදී ගියාහු.. වෙත් යැ' යි සැළ කළෝ ය. මෙසේ සැළ කළ කල්හි අනඳ තෙරණුවෝ වුන්ද සමනුද්දෙසයනට ඇවැත් වුන්දයෙනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නා පිණිස මෙය කථාප්‍රාභාතයෙක් (කතා පඩුරෙක් ව) ඇති, ඇවැත් වුන්දයෙනි, එමු, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා යන්නමු. ගොස් මේ කරුණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැළ කරන්නමෝ වෙ දැ'යි වදළහ. 'එසේ ය, වහන්සැ'යි කියා ම වුන්ද සමනුද්දෙසයෝ අනඳ තෙරුනට පිළිවදන් දුන්හ.

ඉක්කි අනඳතෙරණුවෝ ද වුන්ද සමනුද්දෙස ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආදරයෙන් වැද, එක් පසෙක හිඳගත්හ. එක් පසෙක හුන්නා වූ ම අනඳ තෙරණුවෝ 'වහන්ස, ඥාතපුත්‍ර නිර්ගුන්ථ පාචා නුවරැදී කලුරිය කෙළේ යැ යි, ඔහුගේ කාලක්‍රියායෙන් බිදීගිය ස්තූප ඇති, පිළිසරණක් නැති සස්තෙක්හි යම්යේ වියැ යුතු ද, එසේ ම ඔහු සවු නිවටහු හෙදහින්න වූවාහු, දෙකොටසකට බෙදීගියාහු. වෙත් යැ' යි මෙසේ මේ වුන්ද සමනුද්දෙසයෝ කියති'යි මේ පවත් සැළ කළහ.

3. එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළ සේක: "වුන්දයෙනි, නොමනා කොට කියන ලද, නොමනා කොට දන්වන ලද, තෙරයාණික නොවූ, කෙලෙස් නිවීම පිණිස නො පවත්නාවූ, අසමාක්ෂමබුද්ධියක්හු විසින් ප්‍රකාශිත වූ සස්තෙක්හි මෙය මෙසේ ම වෙයි. වුන්දයෙනි, මෙහි ශාස්තෘ තෙමේ සමාක්ෂමබුද්ධත් නො වෙ ද, ධර්මයත් නො මනා කොට දෙසන ලද ද, නොමනා කොට දන්වන ලද ද, අතෙරයාණික ද, කෙලෙස් සංසිද්ධ පිණිස නො පවත්නේ ද, අසමාක්ෂමබුද්ධියක්හු විසින් ප්‍රකාශිත ද, ශ්‍රාවක තෙමෙත් ඒ දහමිහි ධර්මානු-ධර්මප්‍රතිපත්ත වැ, ගිහි පිළිවෙත්හි පිළිපත් වැ අනුධර්මවාරි වැ නො වෙසෙයි. හේ ඒ ධර්මයෙන් ඉවතට පැන පැන පවතී.

සො ඵවමස්ස වචනියො “තස්ස තෙ ආවුසො ලාභා, තස්ස තෙ සුලභං, සඤ්ඤා ච තෙ අසම්මාසම්මුද්ධො ධම්මො ච දුරක්ඛානො දුප්පථෙදිනො අනියානිකො අනුපසම්පංචකනිකො අසම්මාසම්මුද්ධස්ස ඵෙදිනො, ඤාණිකං තස්මිං ධම්මෙ න ධම්මානුධම්මපටිපන්නො විහරස්සි න සාම්චිපටිපන්නො න අනුධම්මචාරී, වොක්කාලං ච තමා ධම්මො වක්ඛස්සි”ති ඉති ඛො චුන්ද සඤ්ඤා පි තස්ස භාරයො, ධම්මො පි තස්ස භාරයො, සාවකො ච තස්ස ඵවං පාසංසො. යො ඛො චුන්ද ඵවරූපං සාවකං ඵවං වදෙයා “ඵතායස්මා තථා පටිපජ්ජතු යථා තෙ සඤ්ඤා ධම්මො දෙසිතො පඤ්ඤානො”ති, යො ච තං සමාදායෙති යඤ්ඤා සමාදායෙති යො ච සමාදායෙති තථාකාය පටිපජ්ජති, සංඛෙතො තෙ ඛණං අපුඤ්ඤං පසවන්ති. තං කිස්ස හෙතු? ඵවං හෙතුං චුන්ද හොති දුරක්ඛානෙ ධම්මචිතයෙ දුප්පථෙදිනෙ අනියානිකෙ අනුපසම්පංචකනිකෙ අසම්මාසම්මුද්ධස්ස ඵෙදිනෙ.

4. ඉධ පන. චුන්ද සඤ්ඤා ච හොති අසම්මාසම්මුද්ධො, ධම්මො ච දුරක්ඛානො දුප්පථෙදිනො අනියානිකො අනුපසම්පංචකනිකො අසම්මාසම්මුද්ධස්ස ඵෙදිනො, සාවකො ච තස්මිං ධම්මෙ ධම්මානුධම්මපටිපන්නො විහරස්සි සාම්චිපටිපන්නො අනුධම්මචාරී, සමාදාය තං ධම්මං වක්ඛස්සි. යො ඵවමස්ස වචනියො “තස්ස තෙ ආවුසො අලාභා, තස්ස තෙ දුප්පථං, සඤ්ඤා ච තෙ අසම්මාසම්මුද්ධො ධම්මො ච දුරක්ඛානො දුප්පථෙදිනො අනියානිකො අනුපසම්පංචකනිකො අසම්මාසම්මුද්ධස්ස ඵෙදිනො ඤාණිකං තස්මිං ධම්මෙ ධම්මානුධම්මපටිපන්නො විහරස්සි සාම්චිපටිපන්නො අනුධම්මචාරී, සමාදාය තං ධම්මං වක්ඛස්සි”ති.

ඉති ඛො චුන්ද සඤ්ඤා පි තස්ස භාරයො, ධම්මො පි තස්ස භාරයො, සාවකො පි තස්ස ඵවං භාරයො. යො ඛො චුන්ද ඵවරූපං සාවකං ඵවං වදෙයා. “අද්ධායස්මා ඤායපටිපන්නො ඤායමාරාධෙස්සති”ති, යො ච පසංසති යඤ්ඤා පසංසති යො ච පසංසිතො භියොනාසොමත්තාය චිරියං ආරහති සංඛෙතො තෙ ඛණං අපුඤ්ඤං පසවන්ති. තං කිස්ස හෙතු? ඵවං හෙතුං චුන්ද හොති දුරක්ඛානෙ ධම්මචිතයෙ දුප්පථෙදිනෙ අනියානිකෙ අනුපසම්පංචකනිකෙ අසම්මාසම්මුද්ධස්ස ඵෙදිනෙ.

‘ඇවැත්නි, ඒ තොපට මේ ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ති ආදීහු ලාභයෝ ය, ඒ තොප විසින් මිනිසන් බව ද මොනොවට ලද්දේ ය. තොප ගේ ශාස්තෘ ද අසමාක්සමබුද්ධ ය, තොපගේ ධර්මය ද දුරාඛ්‍යාත ය, දුෂ්ප්‍රචේදිත ය, අනෙතර්යාණික ය, ව්‍යුප්‍රසමය පිණිස නො පවත්නේය, අසමාක්සමබුද්ධයක්හු විසින් ප්‍රකාශිත ය. තෙපින් ඒ ධර්මයෙහි ධර්මානු-ධර්මප්‍රතිපත්ත වැ නො වසනු. නිසි පිළිවෙත්හි නො පිළිපත්නහු අනු-ධර්මාරී නො වනු ඒ දහමින් ඉවතට පැන පවතිනු’ යැ යි හෙ තෙම මෙසේ කියැ යුතු වන්නේ ය, (ඔහුට මෙසේ කියැ යුතු ය). චුන්දයෙහි, මෙසේ එහි ශාස්තෘ ද ඒකාන්තයෙන් ගර්භා ලබනු සුදුසු ය, එහි ධර්මය ද ගර්භා ලැබියැ යුතු ය. එහි ශ්‍රාවක තෙම ම මෙසේ පැසැසුම් ලැබියැ යුතු ය. චුන්දයෙහි, යමෙක් වූ කලි මෙබඳු භවිවක්භට, ‘ආයුෂ්මත් තෙමේ ඒ වා යම් සේ තාගේ ශාස්තෘහු විසින් දහම් දෙසන ලද ද, පනවන ලද ද, එසේ පිළිපදි ව’ යි මෙසේ කියන්නේ ද, යමෙකුත් එය සමාදන් කරවා ද, යමකුත් සමාදන් කරවා ද (යමකු ලවා ගත්වා ද), යමෙකුත් සමාදන් කරවන ලද්දේ එය පුරාලනු පිණිස පිළිපදි ද, ඒ සියල්ලෝ බොහෝ අකුසල් රැස් කෙරෙත්. ඒ කවර හෙයින්? යත්: චුන්දයෙහි, නො මනා කොට කියන ලද, නො මනා කොට දන්වන ලද, අනෙතර්යාණික වූ, කෙලෙස් නිවීම පිණිස නො පවත්නා වූ අසමාක්සමබුද්ධයක්හු විසින් ප්‍රකාශිත වූ සස්තෙක්හි මෙය මෙසේ ම වෙයි. එ හෙයින්.

4 චුන්දයෙහි, මෙහි (එක්තරා) ශාස්තෘවරයෙක් වනාහි අසමාක්සමබුද්ධ වෙයි. ධර්මය ද නොමනා කොට කියන ලද්දේ ද, නොමනා කොට දන්වන ලද්දේ ද, අනෙතර්යාණික ද, කෙලෙස් නිවීම පිණිස නො පවත්නේ ද, අසමාක්සමබුද්ධයක්හු විසින් ප්‍රකාශිත ද වෙයි. එ දහමහි ශ්‍රාවකයා ද ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ත වැ, නිසි පිළිවෙත්හි පිළිපත්-තෙක් වැ, අනුධර්මාරී වැ වෙසෙයි, ඒ දහම සමාදන් කොට ගෙන පවතී. ‘ඇවැත්නි, ඒ තොපට අලාභ ය, ඒ තොප විසින් මිනිස්බව නපුරු කොට ලබන ලද්දෙකි. තොපගේ ශාස්තෘ ද අසමාක්සමබුද්ධ ය, (තොප ගේ) ධර්මය ද නොමනා කොට කියන ලද්දේ ය, නොමනා කොට දන්වන ලද්දේ ය, අනෙතර්යාණික ය, කෙලෙස් නිවීම පිණිස නො පවත්නෙක, අසමාක්සමබුද්ධයක්හු විසින් ප්‍රකාශිත ය, තෙපි ද ඒ දහමහි ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්ත ව එයට නිසි පිළිවෙත්හි පිළිපත්-තෝ ව අනුධර්මාරී වැ වසනු. ඒ ධර්මය සමාදන් කොට ගෙන වසනු’ යැ යි, මෙසේ ඒ ශ්‍රාවක තෙමේ කියැ යුතු වන්නේය.

චුන්දයෙහි මෙසේ ම එහි ශාස්තෘ ද ගැරැහුම් ලැබියැ යුතු ය. එහි ධර්ම ය ද ගැරැහුම් ලැබියැ යුතු ය, එහි ශ්‍රාවකයා ද මෙසේ ගැරැහුම් ලැබියැ යුතු ය. චුන්දයෙහි, යමෙක් වනාහි එබඳු ශ්‍රාවකයකුට ‘ආයුෂ්මත් තෙමේ ඒ කාන්තයෙන් නාසායප්‍රතිපත්ත ය, නාසායය (මුක්තිය ලබන පිළිවෙත) සම්පූර්ණ කරන්නේ යැ’ යි මෙසේ කියන්නේ ද යමෙක් එසේ පසස්සන්නේ ද, යමක් හු පසස්සන්නේ ද, යමෙක් පසස්සනා ලද්දේ බොහෝ සේ වැර වඩා ද ඒ සියල්ලෝ ම බොහෝ පව රැස් කෙරෙත්, ඒ කවර හෙයින් යත් චුන්දයෙහි, නො මනා කොට කියන ලද, නොමනා කොට පවසන ලද, අනෙතර්යාණික නොවූ, කෙලෙස් නිවීම පිණිස නොපවත්නා වූ, අසමාක්සමබුද්ධයක්හු විසින් ප්‍රකාශිත වූ සස්තෙක මෙය මෙසේ ම වෙයි, එ හෙයින්.

5, චූන්දයෙනි, මෙහි. ශාස්තෘ තෙමේත් සමාක්සමිබුද්ධ වෙ ද, ධර්මයත් මොනොවට කියන ලද්දේ, මොනොවට දන්වන ලද්දේ, නෛරයාණික වූයේ, කෙලෙස් නිවීම පිණිස පවත්නේ සමාක්සමිබුද්ධයක්හු විසින් ප්‍රකාශිත වූයේ වෙ ද, ශ්‍රාවකයා වනාහි ඒ දහමෙහි ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ත නො වූයේ, නිසි පිළිවෙතට නොපිළිපත්තේ, අනුධර්මවාරි නොවූයේ වෙසේ ද, ඒ ඒ පිළිවෙතින් පිටත පැන පැන වෙසෙයි ද, හෙ තෙමේ මෙසේ කියැ යුතු වන්නේ ය: 'ඇවැත්නි, ඒ තොපට අලාභ ය, ඒ තොප විසින් මිනිස්බව නපුරු කොට ලද්දේ ය. තොපගේ ශාස්තෘ ද සමාක්සමිබුද්ධ ය, ධර්මය ද මොනොවට කියන ලද්දේ ය, මොනොවට දන්වන ලද්දේ ය, නෛරයාණික ය, කෙලෙස් නිවීම පිණිස පවත්නේ ය, සමාක්සමිබුද්ධයක්හු විසින් ප්‍රකාශිත ය. එහෙත් තෙපි ඒ ධර්මයෙහි, ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ත නො වැ, නිසි පිළිවෙත්හි පිළිපත්තෙක් නො වැ, අනුධර්මවාරි නො වැ වෙසෙවු. ඒ ධර්මයෙන් පිටත පැන පැන පවත්නු' යැ යි (මෙසේ හෙ තෙම දෙස් නැගියැ යුතු වන්නේ ය චූන්දයෙනි, මෙසේ එහි ශාස්තෘ ද පැසැසිය යුත්තේ ය, එහි ධර්මය ද පැසැසිය යුත්තේ ය, එහෙත් එහි ශ්‍රාවකයා මෙසේ ගැරැහියැ යුත්තේ ය. චූන්දයෙනි, යමෙක් වනාහි මෙබඳු ශ්‍රාවකයකුට 'ආයුෂ්මත්' හු එක් වා, යම් සේ තොපගේ ශාස්තෘහු විසින් දහම් දෙසන ලද ද පණවන ලද ද, එසේ පිළිපදිත් ව යි මෙසේ කියැ යුතු වන්නේ ය. එහි යමෙකුත් සමාදන් කරවා ද, යමක්හුත් සමාදන් කරවා ද, යමෙකුත් සමාදන් කරවන ලද්දේ, එය පුරනු පිණිස පිළිපදී ද ඒ සියල්ලන් ම බොහෝ පින් රැස් කෙරෙත් ඒ කවර හෙයින්? යත් චූන්දයෙනි, මොනොවට කියන ලද, මොනොවට දන්වන ලද, නෛරයාණික වූ, කෙලෙස් නිවීම පිණිස පවත්නාවූ, සමාක්සමිබුද්ධයක්හු විසින් ප්‍රකාශිත වූ සස්තෙක්හි මෙය මෙසේ ම වෙයි. එ හෙයින්.

6 චූන්දයෙනි, මෙහි වනාහි ශාස්තෘ තෙමේත් සමාක්සමිබුද්ධ වෙ ද, ධර්මයත් මොනොවට කියන ලද්දේ, මොනොවට දන්වන ලද්දේ, නෛරයාණික වූයේ, කෙලෙස් නිවීම පිණිස පවත්නේ, සමාක්සමිබුද්ධයක්හු විසින් ප්‍රකාශිත ලද්දේ වෙ ද, ශ්‍රාවක තෙමේ ද ඒ දහමෙහි ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ත වැ නිසි පිළිවෙත්හි පිළිපත්තෙක් වැ අනුධර්මවාරි වැ වෙසේ ද, ඒ ධර්මය සමාදන් කොටගෙන පවතී ද, හෙ තෙමේ මෙසේ කියැ යුතු වන්නේ ය. 'ඇවැත්නි, ඒ තොපට ලාභ ය, ඒ තොප විසින් මිනිස් බව මොනොවට ලද්දේ ය, තොපගේ ශාස්තෘ ද සමාක්සමිබුද්ධ ය, ධර්මයත් ස්වාධ්‍යාත ද සුප්‍රවේදිත ද නෛරයාණික ද, කෙලෙස් නිවීම පිණිස පවත්නේ ද, සමාක්සමිබුද්ධප්‍රකාශිත ද වෙයි. තොපින් ඒ ධර්මයෙහි ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ත වැ, නිසි පිළිවෙතට පිළිපත්තේ වැ, අනුධර්මවාරි වැ වසනු. ඒ ධර්මය සමාදන් කොට ගෙන පවතිනු' යැ යි (මෙසේ කියැ යුතුවන්නේ ය). චූන්දයෙනි, මෙසේ ම එහි ශාස්තෘ ද පැසැසියැ යුත්තේ ය, එහි ධර්මය ද පැසැසියැ යුත්තේ ය, එහි ශ්‍රාවක තෙමේ ද පැසැසියැ යුත්තේ ය.

යෝ ඔබා වුඤ්චවරුපං සාවකං එවං වදෙය්‍ය “අද්ධායස්මා ඤයපටි-
පනෙනා ඤයමාරාධෙය්‍යති”ති, යෝ ච පසංසති යං ච පසංසති, යෝ ච
පසංසිතො භිශ්‍යොසොමත්තොය වීරියං ආරහති, සබ්බෙ තෙ බහුං පුඤ්ඤං
පසවිනති. තං කිසස හෙතු? එවං හෙතං වුඤ්ච හොති සවාසකානෙ ධම්ම-
චිතයෙ සුප්පවෙදිනෙ නිය්‍යානිකෙ උපසම්පංවත්තනිකෙ සමමාසමුද්ධිප-
වෙදිනෙ.

සාවකානුතාපකාරා සතප්පකාලකිරියා

7. ඉධ පන වුඤ්ච සත්ථා ච ලොකෙ උදපාදි අරහං සමමාසමුද්ධො,
ධම්මො ච සවාසකානො සුප්පවෙදිනො නිය්‍යානිකො උපසම්පංවත්තතිකා
සමමාසමුද්ධිපවෙදිනො, අවිඤ්ඤාපිත්ථා වසා හොතති සාවකා සඤ්චිමෙ
න ච නොසං කෙවලපරිපූරං බ්‍රහ්මවරියං ආචිකතං හොති උත්තානිකතං
සබ්බසංඛ්‍යාහපදකතං සප්පාටිභීරකතං යාව දෙවමනුසෙසති සුප්පකාසිතං,
අථ නොසං සඤ්චිතො අත්තරධානං හොති. එවරුපො ඔබා වුඤ්ච සත්ථා
සාවකානං කාලං කතො ආනුතප්පො හොති. තං කිසස හෙතු? සත්ථා ච
නො ලොකෙ උදපාදි අරහං සමමාසමුද්ධො, ධම්මො ච සවාසකානො
සුප්පවෙදිනො නිය්‍යානිකො උපසම්පංවත්තතිකො සමමාසමුද්ධිපවෙදිනො
අවිඤ්ඤාපිත්ථා වමිහ සඤ්චිමෙ, න ච නො කෙවලපරිපූරං බ්‍රහ්මවරියං
ආචිකතං හොති උත්තානිකතං සබ්බසංඛ්‍යාහපදකතං සප්පාටිභීරකතං යාව
දෙවමනුසෙසති සුප්පකාසිතං, අථ නො සඤ්චිතො අත්තරධානං
හොති”ති. එවරුපො ඔබා වුඤ්ච සත්ථා සාවකානං කාලකතො
ආනුතප්පො හොති.

චූන්දයෙනි, යමෙක් වහාහි මෙබඳු ශ්‍රාවකයකුට 'ඒකාන්තයෙන් ආයුෂ්මත්භූ මුක්තිමාර්ගයට පිළිපත්තෝ ය, නායාය ධර්මය සපුරාලන්නෝ යැ'යි මෙසේ කියන්නේ ද, යමෙකුත් මෙසේ පසස්තේ ද, යමක්හුත් පසස්තේ ද, යමෙක් පසස්තා ලද්දේත් බොහෝ සෙයින් වැර වඩන්නේ ද, ඒ සියල්ලෝ බොහෝ පින් රැස් කරන්නාහ. ඒ කවර හෙයින්? යත්: චූන්දයෙනි, මොනොවට කියන ලද මොනොවට දන්වන ලද, නෛරයාණික වූ, කෙලෙස් නිවීම පිණිස පවත්නාවූ, සමාක්සම්බුද්ධයක්හු විසින් ප්‍රකාශිත වූ සස්තෙනි මෙය මෙසේ ම ය. එ හෙයින්.

7. චූන්දයෙනි, මෙහි වූ කලී අරහත් වූ සමාක්සම්බුද්ධ වූ ශාස්තෘ ද ලොවැ උපන්නෝ ය. ධර්මය ද ස්වාඛ්‍යාත ය, සුප්‍රවේදික ය, නෛරයාණික ය, ක්ලෙශොපශමය පිණිස පවත්නේ ය, සමාක්සම්බුද්ධයක්හු විසින් ප්‍රකාශිත ය, ඔහු ගේ ශ්‍රාවකයෝ සද්ධර්මයෙහි අවබෝධ කරවන ලද අර්ථ ඇත්තෝ නො වෙත් ද, භූමි සැටියෙන් පිරිසුන් වූ සසුන් බිඹසර ඔවුනට හෙළි කරන ලද්දේ ප්‍රකට කරන ලද්දේ සියලු ශාසනාර්ථයන් එකට කැටි කොට දක්වන ලද්දේ, සසර දුක් දුර්ලබ්ධි ප්‍රයෝජනවත් සේ කොට දෙසන ලද්දේ, දෙව්ලොව පවත් කොට මිනිස්ලොව තෙක් සියලු තන්හි මොනොවට ප්‍රකාශ කරන ලද්දේ නො වේ ද, එ කල්හි ඔවුන්ගේ ශාස්තෘහුගේ පිරිනිවීම වේ ද, චූන්දයෙනි, මෙබඳු වූ ශාස්තෘ තෙමේ කල්‍යාණික කෙළේ ශ්‍රාවකයනට අනුනාපකර (පසුතැවිල්ල ඇති කරනුයේ) වෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්. 'අරහත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ අපගේ ශාස්තෘ තෙමේ ලොවැ පහළ විය, ධර්මය ස්වාඛ්‍යාත ද සුප්‍රවේදික ද නෛරයාණික ද ක්ලෙශොපශමය පිණිස පවත්නේ ද, සමාක්සම්බුද්ධයක්හු විසින් ප්‍රකාශිත ද විය. එහෙත් අපි ඒ සද්ධර්මයෙහි අවබෝධ නො කරවන ලද අර්ථ ඇත්තෝ වීම, කෙවලපරිපූර්ණ වූ ශාසන බ්‍රහ්මචර්යය අපට නො ම හෙළි කරන ලද්දේ වෙයි, නො ම ප්‍රකට කරන ලද්දේ වෙයි, සියලු ශාසනාර්ථයන් එකට කැටි කොට නො දක්වන ලද්දේ වෙයි. දුක් දුර් ලබ්ධි ප්‍රයෝජනවත් සේ කොට නො දෙසන ලද්දේ වෙයි, සියලු දෙව්මිනිසුන් අතුරෙහි මැනවින් ප්‍රකාශ කරන ලද්දේ නො වෙයි. එතෙකුදු වුවත් අපේ ශාස්තෘහු ගේ අන්තර්ධානය වී යැ'යි ඔවුනට පසුතැවිල්ල වෙයි. චූන්දයෙනි, මෙබඳු වූ ශාස්තෘ තෙමේ කල්‍යාණික කෙළේ ශ්‍රාවකයනට පසුතැවිල්ල ඇති කරන්නේ වෙයි.

සාවකානං අනානුතප්පො සත්ථුකාලකිරියා

8 ඉධ පන චුන්ද සඤ්ඤා ව ලොකෙ උදපාදි අරහං සම්මාසම්බුද්ධො, ධම්මො ව සවාසකානො සුප්පවෙදිතො නියායානිකො උපසම්පංචකතනිකො සම්මාසම්බුද්ධප්පවෙදිතො, විඤ්ඤාපිතඤ්ඤා වස්ස භොනති සාවකා සභාමෙම. කෙවලඤ්ඤා තෙසං පරිපූරං බ්‍රහ්මචරියං ආචිකතං භොති උත්තානිකතං සම්බසඛනාභපදකතං සප්පාටිභීරකතං යාව දෙවමනුසෙස්සි සුප්පකාසිතං අප්ප නෙසං සත්ථුතො අනතරධානං භොති එවරුපො ඛො චුන්ද සඤ්ඤා සාවකානං කාලකතො අනානුතප්පො භොති තං කිසසං හෙතු? සඤ්ඤා ව නො ලොකෙ උදපාදි අරහං සම්මාසම්බුද්ධො, ධම්මො ව සවාසකානො සුප්පවෙදිතො නියායානිකො උපසම්පංචකතනිකො සම්මාසම්බුද්ධප්පවෙදිතො විඤ්ඤාපිතඤ්ඤා වම්භා සභාමෙම, කෙවලඤ්ඤා නො පරිපූරං බ්‍රහ්මචරියං ආචිකතං භොති උත්තානිකතං සම්බසඛනාභපදකතං සප්පාටිභීරකතං යාව දෙවමනුසෙස්සි සුප්පකාසිතං, අප්ප නො සත්ථුතො අනතරධානං භොති''ති එවරුපො ඛො චුන්ද සඤ්ඤා සාවකානං කාලකතො අනානුතප්පො භොති.

බ්‍රහ්මචරියඅපරිපූරනාදි කථා

9. එතෙහි වෙ පි චුන්ද අඛෙග්ගි සමනනාගතං බ්‍රහ්මචරියං භොති, නො ව ඛො සඤ්ඤා ව භොති ථෙරො රත්තඤ්ඤා විරපබ්බජිතො අභිග්ගො වයො අනුප්පකො, එවං තං බ්‍රහ්මචරියං අපරිපූරං භොති තෙනඛෙග්ගා. යතො ව ඛො චුන්ද එතෙහි වෙ පි අඛෙග්ගි සමනනාගතං බ්‍රහ්මචරියං භොති සඤ්ඤා ව භොති ථෙරො රත්තඤ්ඤා විරපබ්බජිතො අභිග්ගො වයො අනුප්පකො, එවං තං බ්‍රහ්මචරියං පරිපූරං භොති තෙනඛෙග්ගා.

එතෙහි වෙ පි චුන්ද අඛෙග්ගි සමනනාගතං බ්‍රහ්මචරියං භොති, සඤ්ඤා ව භොති ථෙරො රත්තඤ්ඤා විරපබ්බජිතො අභිග්ගො වයො අනුප්පකො, නො ව ඛො සඤ්ඤා ථෙරො භික්ඛු සාවකා භොනති වියන්තා විනිකා විසාරද පනතයොගසෙඛමා, අලං සමකුමාතුං සද්ධම්මෙස්ස, අලං උප්පන්නං පරප්පවාදං සහ ධම්මෙහි සුනිග්ගතිතං නිග්ගහෙත්වා සප්පාටිභාරියං ධම්මං දෙසෙත්තුං, එවං තං බ්‍රහ්මචරියං අපරිපූරං භොති තෙනඛෙග්ගා.

8. චුන්දයෙනි, මෙහි වනාහි අර්හත් සමාක්සමබුද්ධ වූ ශාස්තෘ තෙමෙ ලොවැ පහළ විය. තෙතරයාණික වූ, කෙලෙස් නිවීම පිණිස පවත්නාවූ ධර්මය ද මොනොවට වදරන ලද්දේ වෙයි. සමාක්සමබුද්ධයක්හු විසින් ප්‍රකාශිත ද වෙයි ඔහුගේ ශ්‍රාවකයෝ ද සද්ධර්මයෙහි අවබෝධ කරවන ලද අර්ථ ඇත්තෝ වෙත්. ඔවුනට කෙවල පරිපූරණ ශාසන බ්‍රහ්මචරියය ද හෙළි කරන ලද්දේ, ප්‍රකට කරන ලද්දේ, සියලු ශාසනාර්ථයන් එකට කැටි කොට දක්වන ලද්දේ, දුක් බැහැර ්‍රීතමහි ප්‍රයෝජනවත් රකාට දෙසන ලද්දේ, දෙවිචිහිසුන් තාක් මොනොවට ප්‍රකාශ කරණ ලද්දේ වෙයි. එකල්හි ඔවුන්ගේ ශාස්තෘහුගේ අන්තර්ධානය වෙයි. චුන්දයෙනි; මෙබඳු වූ ශාස්තෘ තෙමේ කල්‍රිය කළේ ශ්‍රාවකයනට අනුතාප කර නො වෙයි. ඒ කවර හෙයින්? 'අර්හත් සමාක්සමබුද්ධ වූ අපගේ ශාස්තෘ තෙම ලොව පහළ විය, තෙතරයාණික වූ කෙලෙස් නිවීම පිණිස පවත්නාවූ, ධර්මය ද මොනොවට වදරන ලද්දේ ද මොනොවට දක්වන ලද්දේ ද වෙයි, සමාක්සමබුද්ධයක්හු විසින් ප්‍රකාශිත ද වෙයි. අපි ද ඒ සද්ධර්මයෙහි අවබෝධ කරවන ලද අර්ථ ඇත්තමෝ වමහ. අපට කෙවල පරිපූරණ වූ ශාසනබ්‍රහ්මචරියය හෙළි කරන ලද්දේ, පෙහෙළි කරන ලද්දේ, වෙයි. ඒ ධර්මයන් සියලු ශාසනාර්ථ කැටි කොට දක්වන ලද්දේ. දුක් දුර්ලබ්ධ ප්‍රයෝජනවත් සේ කොට දෙසන ලද්දේ දෙවිචිහිසුන් තාක් සියලු දෙනා අතුරෙහි මොනොවට ප්‍රකාශ කරන ලද්දේ වෙයි එ කල්හි අපගේ ශාස්තෘහුගේ අන්තර්ධානය වූයේ යැ' යි ඔහු දනිත්. එහෙයින් චුන්දයෙනි, මෙබඳු වූ ශාස්තෘ තෙමේ කල්‍රිය කළේ ශ්‍රාවකයනට අනුතාප කර නො වෙයි.

9. චුන්දයෙනි, ඉදින් සසුන් බබසර මේ අභිගවලින් සමන්විත වේ ද, එහෙත් ශාස්තෘ තෙමෙ ස්ථවිර නො වේ ද, විරරාත්‍රඥ නො වේ ද, පැවිදි වූ බොහෝ කල් ඇත්තේ නො වේ ද, දික් කලක් ඉක්මියේ නො වේ ද, පැසිම් වයසට පැමිණියේ නො වේ ද, මෙසේ ඒ ශාසනබ්‍රහ්මචරියය ඒ අභිගයෙන් අපරිපූරණ වේ (අඩු වේ). චුන්දයෙනි, යම් හෙයෙකින් ශාසනබ්‍රහ්මචරියය මේ අභිගවලින් සමන්විත වේ ද, ශාස්තෘ තෙමෙත් ස්ථවිරත් රාත්‍රඥත්, පැවිදි වූ බොහෝ කල් ඇතියේත් දික් කලක් ඉක්මියේත් පැසිම් වයසට පැමිණියේත් වේ ද, මෙසේ ඒ බබසර ඒ අභිගයෙන් පරිපූරණ වේ.

චුන්දයෙනි, සසුන් බබසර මේ අභිගවලින් පරිපූරණ වන්නේ නම්, ශාස්තෘ තෙමෙත් ස්ථවිරත් රාත්‍රඥත් පැවිදි වූ බොහෝ කල් ඇතියේත් දික් කලක් ඉක්මියේත් පැසිම් වයසට පැමිණියේත් වේ ද, වැලිදු ඔහුට වාක්ත වූ විනිත වූ විසාරද වූ, රහත්බවට පැමිණියාවූ, සද්ධර්මය මොනොවට කියන්නට සමර්ථ වූ උපන්නාවූ පරිවාදය කරුණු සහිත ව මොනොවට නිගහා දුක් දුර්ලබ්ධ පිණිස ප්‍රයෝජනවත් වන සේ කොට දහම් දෙසන්නට සමර්ථ වූ, ස්ථවිර වූ ශ්‍රාවක භික්ෂුහු නො වෙත් ද, මෙසේ මේ අභිගයෙන් ඒ සසුන් බබසර අපරිපූරණ වෙයි.

10. යනා ව බො වුන්ද එනෙහි දෙව්ගි පි අභිමතී සමනකාගත. බුහුමවරිය. හොති, සසා ව හොති ටෙරො රක්කඤ්ඤ විරපබ්බජිතො අභිමතො වයො අනුප්පකො, ටෙරො වසස භික්ඛු සාවකා හොති විසත්තා විනිතා විසාරද පත්තයොගභෙබ්බො, අලං සමසබ්බානු සඤ්චිතස අලං උප්පන්නා පරප්පවාදං සහ ධම්මෙහි සුනිග්ගහිතං නිග්ගහෙත්වා සප්පාටිභාරියං ධම්මං දෙසෙත්තුං, එවං තං බුහුමවරිය පරිපූරං හොති තෙනෙභෙත්ත.

එනෙහි වෙපි වුන්ද අභිමතී සමනකාගත. බුහුමවරිය. හොති, සසා ව හොති ටෙරො රක්කඤ්ඤ විරපබ්බජිතො අභිමතො වයො අනුප්පකො ටෙරො වසස භික්ඛු සාවකා හොති විසත්තා විනිතා විසාරද - ටෙ - අලං උප්පන්නා පරප්පවාදං සහ ධම්මෙහි සුනිග්ගහිතං නිග්ගහෙත්වා සප්පාටිභාරියං ධම්මං දෙසෙත්තුං, නො ව බෙසස මජ්ඣිමා භික්ඛු සාවකා හොති, විනිතා - ටෙ - මජ්ඣිමා වසස භික්ඛු සාවකා හොති - ටෙ - නො ව බෙසස නවා භික්ඛු සාවකා හොති වුත්තා - ටෙ - නවා වසස භික්ඛු සාවකා හොති - ටෙ - නො ව බෙසස ටෙරො භික්ඛුනියො සාවකා හොති වුත්තා - ටෙ - ටෙරො වසස භික්ඛුනියො සාවකා හොති - ටෙ - නො ව බෙසස මජ්ඣිමා භික්ඛුනියො සාවකා හොති වුත්තා - ටෙ - මජ්ඣිමා වසස භික්ඛුනියො සාවකා හොති වුත්තා - ටෙ - නො ව බෙසස නවා භික්ඛුනියො සාවකා හොති - ටෙ - නවා වසස භික්ඛුනියො සාවකා හොති වුත්තා - ටෙ - නො ව බෙසස උප්පකා සාවකා හොති ගිහි ඔද්දවසනා බුහුමවරිනො වුත්තා - ටෙ - උප්පකා වසස සාවකා හොති ගිහි ඔද්දවසනා බුහුමවරිනො වුත්තා - ටෙ - නො ව බෙසස උප්පකා සාවකා හොති ගිහි ඔද්දවසනා කාමහොතිනො වුත්තා - ටෙ - උප්පකා වසස සාවකා හොති ගිහි ඔද්දවසනා කාමහොතිනො වුත්තා - ටෙ - නො ව බෙසස උප්පකා සාවකා හොති ගිහිනියො ඔද්දවසනා බුහුමවරිනියො වුත්තා - ටෙ - උප්පකා වසස සාවකා හොති ගිහිනියො ඔද්දවසනා බුහුමවරිනියො වුත්තා - ටෙ - නො ව බෙසස උප්පකා සාවකා හොති ගිහිනියො ඔද්දවසනා කාමහොතිනියො වුත්තා - ටෙ - උප්පකා වසස සාවකා හොති ගිහිනියො ඔද්දවසනා කාමහොතිනියො වුත්තා - ටෙ - නො ව බෙසස බුහුමවරිය. හොති ඉභිමතො පිට්ඨකො විත්තං බාහුජ්ඣානං පුට්ඨනං යාව දෙව්මතොසෙහි සුත්තකාසිතං - ටෙ - බුහුමවරිය. වසස හොති ඉභිමතො පිට්ඨකො විත්තං බාහුජ්ඣානං පුට්ඨනං යාව දෙව්මතොසෙහි සුත්තකාසිතං, නො ව බො ලාභග්ගසංග්ගානං, ටෙ - තං බුහුමවරිය අපරිපූරං හොති තෙනෙභෙත්ත

10. චූන්දයෙනි, යම් භෙයෙකින් සසුන් බබ්බර මේ අභිගවලින් සමන්විතත් වේ ද, ශාස්තෘ තෙමේත් ස්ථවිරත් රාත්‍රඤ්ජන් පැවිදි වූ බොහෝ කල් ඇතියෙන් දික් කලක් ඉක්මියෙන් පැසිම් වයසට පැමිණියෙන් වේ ද, ඔහුට වෘක්ක වූ විනිත වූ විසාරද වූ රහත් බවට පැමිණියා වූ සද්ධර්මය මොනොවට කියන්නට සමත් වූ, උපන් පරවාදය කරුණු සහිත ව මොනොවට නිගහා, දුක් දුරලිම පිණිස ප්‍රයෝජනවත් වන සේ කොට දහම් දෙසන්නට සමත් වූ, ස්ථවිර වූ ශ්‍රාවක භික්ෂුහු වෙත් ද, මෙසේ ඒ සසුන් බබ්බර මේ අභගයෙන් පරිපූර්ණ වෙයි.

චූන්දයෙනි, සසුන් බබ්බර මේ අභිගවලින් සමන්විත වේ ද, ශාස්තෘ තෙමේත් ස්ථවිරත් රාත්‍රඤ්ජන් විරප්‍රවර්තත් දික් කලක් ඉක්මියෙන් පැසිම් වයසට පැමිණියෙන් වේ ද, ඔහුට වෘක්ක වූ විනිත වූ විසාරද වූ රහත් බවට පැමිණියා වූ, සද්ධර්මය මොනොවට කියන්නට සමත් වූ, උපන් පරප්‍රවාදය කරුණු සහිත ව මොනොවට නිගහා, දුක් දුරලත්‍රාවට ප්‍රයෝජනවත් සේ කොට දහම් දෙසන්නට සමත් වූ, ස්ථවිර වූ භික්ෂුශ්‍රාවකයෝ වෙත් ද, එහෙත් ඔහුට වෘක්ක වූ මැදුම් වයසෙහි සිටි භික්ෂුශ්‍රාවකයෝ නැත් ද, වෘක්ක වූ නවක භික්ෂුශ්‍රාවකයෝ නො වෙත් ද, වෘක්ක වූ . ස්ථවිර වූ ශ්‍රාවිකා භික්ෂුණිහු නො වෙත් ද, ඔහුට වෘක්ක වූ . ස්ථවිර වූ ශ්‍රාවිකා භික්ෂුණිහු වෙත් ද එහෙත් ඔහුට වෘක්ක වූ මැදුම් වයසෙහි සිටි ශ්‍රාවිකා භික්ෂුණිහු නො වෙත් ද, .. ඉදින් වෘක්ක වූ .. මැදුම් වයසෙහි සිටි ශ්‍රාවිකා භික්ෂුණිහු වෙත් ද එහෙත් වෘක්ක වූ නවක භික්ෂුණි ශ්‍රාවිකාවෝ නො වෙත් ද, ඉදින් වෘක්ක වූ... නවක භික්ෂුණි ශ්‍රාවිකාවෝ වෙත් ද, ... එහෙත් ඔහුට වෘක්ක වූ, සුදුවත් හදනා ගෘහී බ්‍රහ්මචාරී උපාසක ශ්‍රාවකයෝ නො වෙත් ද ඉදින් ඔහුට වෘක්ක වූ සුදුවත් හදනා ගෘහී බ්‍රහ්මචාරී උපාසක ශ්‍රාවකයෝ වෙත් ද, . එහෙත් ගෘහී වූ සුදුවත් හදනා කාමභොගී වූ වෘක්ක උපාසක ශ්‍රාවකයෝ ඔහුට නො වෙත් ද, ... ඉදින් ගෘහී වූ සුදුවත් හදනා කාමභොගී වූ වෘක්ක උපාසක ශ්‍රාවකයෝ ඔහුට වෙත් ද, නමුදු සුදු වත් හදනා ගෘහස්ථ බ්‍රහ්මචාරීහි වූ වෘක්ක උපාසිකා ශ්‍රාවිකාවෝ නො වෙත් ද, ඉදින් ඔහුට සුදු වත් හදනා ගෘහස්ථ බ්‍රහ්මචාරීහි වූ වෘක්ක උපාසිකා ශ්‍රාවිකාවෝ වෙත් නමුත් සුදුවත් හදනා ගෘහස්ථ වූ කාමභොගී වූ වෘක්ක උපාසිකා ශ්‍රාවිකාවෝ නො වෙත් ද, එ හෙයින් . ඔහුගේ ශාසනබ්‍රහ්මචරියය සමෘද්ධ ද, වෘද්ධිප්‍රාප්ත ද, පැතිරැගියේ ද, බොහෝ දෙනා විසින් දන්තා ලද්දේ ද, පුළුල් වූයේ ද, නුවණැති සියලු දෙව මිනිසුන් අතර මොනොවට ප්‍රකාශිත ද නො වෙයි. ඔහුගේ ශාසනබ්‍රහ්මචරියය සමාර්ධ ද වෘද්ධිප්‍රාප්ත ද පැතිරැගියේ ද බොහෝ දෙනා විසින් දන්තා ලද්දේ ද, පුළුල් වූයේ ද නුවණැති සියලු දෙව මිනිසුන් අතර මොනොවට ප්‍රකාශිත ද වන්නේ නමුදු ලාභයෙන් යහසින් අගසත් නො වෙයි නම්, මෙසේ ඒ සස්ත ඒ අභගයෙන් අපරිපූර්ණ වෙයි.

11. යතො ච ඛො චූඤ්ඤ ඵතෙහි දව්විපි අභෙතති සමනනාඥං. බ්‍රහ්මචරියං භොති සත්ථා ච භොති ථෙරො රත්තඤ්ඤ චිරපබ්බජිතො අභිගතො වයො අනුප්පන්නො, ථෙරා වසං භික්ඛු සාවකා භොතති විශක්ඛා විනිකා විසාරද -ථෙ- අලං සප්පාටිභාරියං ධම්මං දෙසෙතුං, මජ්ඣිමා වසං භික්ඛු සාවකා භොතති, නවා වසං භික්ඛු සාවකා භොතති, ථෙරා වසං භික්ඛුනියො සාවකා භොතති, මජ්ඣිමා වසං භික්ඛුනියො සාවකා භොතති, නවා වසං භික්ඛුනියො සාවකා භොතති, උපාසකා වසං සාවකා භොතති ගිහි ඔද්ධවසනා බ්‍රහ්මචාරිනො උපාසකා වසං සාවකා භොතති ගිහි ඔද්ධවසනා කාමභොගිනො. උපාසිකා වසං සාවකා භොතති ගිහිනියො ඔද්ධවසනා බ්‍රහ්මචාරිනියො උපාසිකා වසං සාවකා භොතති ගිහිනියො ඔද්ධවසනා කාමභොගිනියො, ප්‍රිභු-වරියං වසං භොති ඉඤ්ඤෙවි චීරඤ්ඤ විජාරිතං බාහුජඤ්ඤං දුට්ඨායාං දෙවමනුසෙති සුප්පකාසිතං ලාභග්ගප්පකඤ්ඤං යසග්ගප්පකඤ්ඤං, ඵවං තං බ්‍රහ්මචරියං පරිපූරං භොති තෙතවෙසනං.

12. අහං ඛො පන චූඤ්ඤ ඵතරහි සත්ථා ලොකෙ උප්පන්නො ආහං සමමාසමුදෙසා, ධම්මො ච සවාසකානො සුප්පවෙදිතො නියතානිකො උපසමසංවත්තනිකො සමමාසමුද්ධාප්පවෙදිතො, විඤ්ඤපිතස්ථා ච මෙ සාවකා සඤ්චේම, කෙවලඤ්ඤ තෙසං පරිපූරං බ්‍රහ්මචරියං ආදිකතං උත්තානිකතං සබ්බසබ්බාභපදකතං සප්පාටිභාරිකතං යාච දෙවමනුසෙති සුප්පකාසිතං. අහං ඛො පන චූඤ්ඤ ඵතරහි සත්ථා ථෙරො රත්තඤ්ඤ චිරපබ්බජිතො, අභිගතො වයො අනුප්පන්නො. සතති ඛො පන මෙ චූඤ්ඤ ඵතරහි ථෙරා භික්ඛු සාවකා විශක්ඛා විනිකා විසාරද පක්ඛ-යොගමකම්මා, අලං සමකම්මාං සඤ්චේමසං, අලං උප්පන්නං පරප්පාදා සහධමොති සුනිග්ගතිතං නිග්ගහෙත්වා සප්පාටිභාරියං ධම්මං දෙසෙතුං. සතති ඛො පන මෙ චූඤ්ඤ ඵතරහි මජ්ඣිමා භික්ඛු සාවකා, -ථෙ- සතති ඛො පන මෙ චූඤ්ඤ ඵතරහි මජ්ඣිමා භික්ඛු සාවකා -ථෙ- සතති ඛො පන මෙ චූඤ්ඤ ඵතරහි නවා භික්ඛු සාවකා -ථෙ- සතති ඛො පන මෙ චූඤ්ඤ ඵතරහි ථෙරා භික්ඛුනියො සාවකා -ථෙ- සතති ඛො පන මෙ චූඤ්ඤ ඵතරහි මජ්ඣිමා භික්ඛුනියො සාවකා -ථෙ- සතති ඛො පන මෙ චූඤ්ඤ ඵතරහි නවා භික්ඛුනියො සාවකා -ථෙ- සතති ඛො පන මෙ චූඤ්ඤ ඵතරහි උපාසකා සාවකා ගිහි ඔද්ධවසනා බ්‍රහ්ම-චාරිනො -ථෙ- සතති ඛො පන මෙ චූඤ්ඤ ඵතරහි උපාසකා සාවකා ගිහි ඔද්ධවසනා කාමභොගිනො -ථෙ- සතති ඛො පන මෙ චූඤ්ඤ ඵතරහි උපාසිකා සාවකා ගිහිනියො ඔද්ධ-වසනා කාමභොගිනියො

11 චුන්දයෙනි, යම් භෙයකින් ශාසනය මේ අභිගවලින් සමන්-
විත වේ ද, ශාස්තෘ තෙමෙත් ස්ථවිර ද රාත්‍රඥ ද වරප්‍රවුච්ඡිත ද දික් කලක්
ඉක්මියේ ද පැසිම වයසට පැමිණියේ ද වේ නම් කෙලෙස්නසනුවට
ප්‍රයෝජනවත් සේ දහම් දෙසන්නට සමත් ව්‍යක්ත වූ විනිත වූ විසාරද වූ
ස්ථවිර භික්ෂු ශ්‍රාවකයෝත් ඔහුට වෙත් නම්, මැදුම් වයස්හි වූ භික්ෂු
ශ්‍රාවකයෝත් ඔහුට වෙත් නම්, නවක භික්ෂුශ්‍රාවකයෝත් ඔහුට වෙත්
නම්, ස්ථවිර වූ භික්ෂුණි ශ්‍රාවිකාවෝත් ඔහුට වෙත් නම්, මැදුම් වයස්හි
වූ භික්ෂුණි ශ්‍රාවිකාවෝත් ඔහුට වෙත් නම්, නවක භික්ෂුණි ශ්‍රාවිකාවෝත්
ඔහුට වෙත් නම්, සුදුවත් හදනා ගෘහී චුන්මවාරී උපාසක ශ්‍රාවකයෝත්
ඔහුට වෙත් නම්, සුදු වත් හදනා ගෘහී කාමභොගී උපාසක ශ්‍රාවකයෝත්
ඔහුට වෙත් නම්, සුදු වත් හදනා ගෘහස්ථ චුන්මවාරී උපාසක ශ්‍රාවිකා-
වෝත් ඔහුට වෙත් නම්, සුදුවත් හදනා ගෘහස්ථ කාමභොගී උපාසක
ශ්‍රාවිකාවෝත් ඔහුට වෙත් නම්, ඔහුගේ ඒ සස්ත සමාද්ධි ද වාද්ධි-
ප්‍රාප්ත ද පැතිරැගියේ ද, බොහෝ දෙනා විසින් දන්නා ලද්දේ ද, පුළුල්
වූයේ ද, නුවණැති සියලු දෙවිම්නිසුන් අතර සුප්‍රකාශිත ද ලාභයෙන්
අග්‍රප්‍රාප්ත ද යශසින් අග්‍රප්‍රාප්ත ද වේ මෙසේ ඒ සස්ත ඒ අභිගයෙන්
පරිපූර්ණ වේ

12 චුන්දයෙනි, මම් වූ කලි මෙ සමයෙහි පහළ වූ අර්හත්
සමාක්සම්බුද්ධයෙම් ඒ සමාක්සම්බුද්ධ වූ මා විසින් සුප්‍රවේදිත වූ
ධර්මය ද මොනොවට කියන ලද්දේ ය, මොනොවට දන්වන ලද්දේ ය,
නෛර්යාණික ය, ක්ලෙශපශමය පිණිස පවත්නේ ය මගේ ශ්‍රාවක-
යෝ ද සද්ධර්මයෙහි අවබෝධකරවන ලද අර්ථ ඇත්තෝ ය. ඔවුන්ගේ
සියලු සසුන් බබ්බර පරිපූර්ණ ය, හෙළි කරන ලද්දේ ය, පෙහෙළි
කරන ලද්දේ ය, සියලු ධර්මය කැටි කොට දක්වන ලද්දේ ය, දුක්
දුරැලනුවට ප්‍රයෝජනවත් සේ දෙසන ලද්දේ ය, නුවණැති සියලු දෙවියන්
මිනිසුන් අතර සුප්‍රකාශිත ය චුන්දයෙනි, මම් වූ කලි මෙ සමයෙහි
ස්ථවිර වූ විරාත්‍රඥ වූ, පැවිදි වූ බොහෝ කල් ඇති, දික් කලක් ඉක්මැ-
ගිය, පැසිම වයසට පැමිණි ශාස්තෘ වෙමි. චුන්දයෙනි, දන් ව්‍යක්ත වූ
විනිත වූ විසාරද වූ, රහත් බවට පැමිණි, දහම් කියන්නට සමත් වූ,
උපත් පරප්‍රවාදය කරුණු දක්වා මොනොවට නිගහා, දුක් දුරැලීමට
ප්‍රයෝජනවත් වන සේ දහම් දෙසන්නට සමත් වූ ස්ථවිර භික්ෂු වූ මගේ
ශ්‍රාවකයෝ වෙත්. චුන්දයෙනි, දන් මධ්‍යම වයස්ක භික්ෂු වූ මගේ
ශ්‍රාවකයෝ වෙත්. දන් නවක භික්ෂු වූ මගේ ශ්‍රාවකයෝ වෙත්
චුන්දයෙනි, දන් ස්ථවිර භික්ෂුණි වූ මගේ ශ්‍රාවිකාවෝ වෙත්.
මධ්‍යමවයස්ක භික්ෂුණි වූ මගේ ශ්‍රාවිකාවෝ වෙත්. නවක
භික්ෂුණි වූ මගේ ශ්‍රාවිකාවෝ වෙත්. චුන්දයෙනි, දන් සුදු
වත් හදනා චුන්මවාරී වූ ගෘහස්ථ ශ්‍රාවකයෝ මට වෙත් දන්
සුදු වත් හදනා කාමභොගී වූ ගෘහස්ථ ශ්‍රාවකයෝ මට වෙත්.
චුන්දයෙනි, දන් සුදු වත් හදනා චුන්මවාරී වූ ගෘහස්ථ ශ්‍රාවිකාවෝ
මට වෙත්. දන් සුදු වත් හදනා කාමභොගී වූ ගෘහස්ථ ශ්‍රාවිකාවෝ
මට වෙත්

එතරහි ඛො පන මෙ වුඤ් ඛුභමවරියං ඉදං වෙව චිතඤ්ච විජාරිතං.
බාහුපඤ්ඤං පුට්ඨතං යාවදෙව මනුසෙසති සුප්පකාසිතං.

යාවතා ඛො වුඤ් එතරහි සන්ථාරො ලොකෙ උප්පන්නා, නාහං
වුඤ් අඤ්ඤං එකසන්ථාරමපි සමනුස්සාමී එවං ලාභභයසග්ගප්පන්නං
යථරිවාහං. යාවතා ඛො පන වුඤ් එතරහි සංඝො වා ගණො වා ලොකෙ
උප්පන්නා, නාහං වුඤ් අඤ්ඤං එකසංඛිතමපි සමනුපස්සාමී එවං ලාභභය-
සග්ගප්පන්නං යථරිවායං වුඤ් භික්ඛුසංඛිතං. යං ඛො තං වුඤ් සමමා
වදමානො වදෙය්‍ය සබ්බාකාරපරිපූරං අනුතං අනධිකං සවාසකිතං
කෙවලපරිපූරං ඛුභමවරියං සුප්පකාසිතන්ති, ඉදමෙව තං සමමා වදමානො
වදෙය්‍ය සබ්බාකාරසම්පන්නං -පෙ- සුප්පකාසිතන්ති.

13 උද්දකො සුද්දං වුඤ් රාමදුක්ඛො එවං වාවං භාසති පසං න
පසාතිති. කිඤ්ච පසං න පසාති? ති චූරස්ස සාධු භිසිතස්ස තලමස්ස
පසාති, ධාරඤ්ච ඛෙපස්ස න පසාති. ඉදං චුට්ඨති වුඤ් පසං න
පසාති. යං ඛො පනෙතං වුඤ් උද්දකෙන රාමදුක්ඛෙන භාසිතං භීතං
ගමමං පොට්ඨස්සිති. අනරියං අනත්තසංභිතං චූරමෙව සන්ධාය, යඤ්ඤිතං
වුඤ් සමමා වදමානො වදෙය්‍ය 'පසං න පසාති'ති, ඉදමෙවෙනං සමමා
වදමානො වදෙය්‍ය 'පසං න පසාති'ති.

කිඤ්ච පසං න පසාති?ති එවං සබ්බාකාරසම්පන්නං සබ්බාකාර-
පරිපූරං අනුතං අනධිකං සවාසකිතං කෙවලපරිපූරං ඛුභමවරියං
සුප්පකාසිතන්ති, ඉති ගෙනං පසාති ඉදමෙත්ථ අපකඤ්ඤාය, එවං
තං පරිසුද්ධතරං අසාන්, ඉති ගෙනං න පසාති ඉදමෙත්ථ
උපකංඝස්ස, එවං තං පරිසුද්ධතරං අසාති ඉති ගෙනං න පසාති
ඉදං චුට්ඨති පසං න පසාති.

චූන්දයෙනි, දන් වහාහි මහේ සස්න සමෘද්ධි ද වෘද්ධිප්‍රාප්ත ද, පැතිර ගියේ ද බොහෝ දෙනා විසින් දන්තා ලද්දේ ද, පුළුල් වූයේ ද, භාවිතැති දෙවිචිතිසුන් අතර ප්‍රකාශිත ද වෙයි.

චූන්දයෙනි, මෙ සමයෙහි යම් පමණ දෙනෙක් ශාස්තෘහු ලොවැ පහළ වූහ ද, මා සේ ලාභයෙන් යශසින් අග පත් අන් එක ද ශාස්තෘවරයකු මම් නො දකිමි. චූන්දයෙනි, මෙ සමයෙහි යම් පමණ සහ පිරිසෙක් හෝ ගණවුළුවෙක් ලොවැ පහළ වී ද, මේ භික්ෂුසංඝයා සේ ලාභයෙන් යශසින් අග පත් අන් එක ද සහ පිරිසක් මම් නො දකිමි. චූන්දයෙනි, සියලු කාරණයෙන් සැපැයුණු සියලු කාරණයන් පිරිසුන්, දඩු ද වැඩි ද නො වූ, මොනොවට කියන ලද, සියල්ලෙන් පිරිසුන්, මොනොවට ප්‍රකාශිත වූ ශාසන චූත්චර්යා යි යමක් ඇරැබූ මොනොවට කියන තැනැත්තේ කියන්නේ ද, හෙ තෙමේ මෙ සස්න ඇරැබූ ම සියලු කාරණයෙන් සැපැයුණු මොනොවට ප්‍රකාශිත වූ චූත්චර්යා යි මොනොවට කියනුයේ කියන්නේ ය.

13. චූන්දයෙනි, රාම පුත්‍ර උදක තෙමේ 'දක්නේ නො දකි' යැ යි මෙසේ වූ වචනයක් කියයි. කුමක් දක්නේ නො දකි ද? යත්. මොනොවට මුවහත් කරන ලද ඒ කරකැත්තෙක තලය හේ දකි. එහෙත් එහි මූතක වූ කලී හේ නො දකි. චූන්දයෙනි, දක්නේ නො දකි යි යනු මේ යැ යි කියනු ලැබේ චූන්දයෙනි, රාමපුත්‍ර උදකයා විසින් කරකැත්තක් සඳහා ම මේ හීන වූ ග්‍රාමා වූ පුහුදුනාට ම සුසු වූ ආර්ය නොවූ, අර්ථනීශ්‍රිත නොවූ යම් වචනයක් කියන ලද ද, එහෙත් 'දක්නේ නො දකි' යැ යි මොනොවට කියන තැනැත්තේ යමක් සඳහා කියන්නේ නම්, 'දක්නේ නො දකි' යැ යි මේ සස්න සඳහා ම කියන්නේ ය.

කුමක් දක්නේ නො දකි ද? යත් මෙසේ මේ සසුන් බිඹසර සියලු කරුණින් සැපැයුණේ ය, සියලු කරුණින් සපිරුණේ ය. අඩුත් නැත, වැඩිත් නැත. 'මොනොවට දෙසන ලද්දේ ය, සියලු ආගයෙන් පරිපූර්ණ ය. මනා කොට පවසන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ ම හේ මෙ සස්න දකි. මෙහි මෙනම් කොටස බැහැර කරන්නේ ය (බැහැර කළ යුතුය). මෙසේ එය වඩා පිරිසිදු වෙතැ යි මෙසේ හේ නො ම දකි. මෙහි (මෙ සස්නට) මෙ නම් කොටසක් පිටතින් ඇද ගන්නේ ය (ඇද ගත යුතුය). මෙසේ එය වඩා පිරිසිදු වන්නේ යැ යි මෙසේ මෙය හේ නො ම දකි. මෙය 'දක්නේ නො දකි' යැ යි කියනු ලැබේ.

යං ඛො තං වුඤ්ඤ සමමා වදමානො වදෙය්‍ය “සබ්බාකාරසමපන්නං
 --෧෪-- බ්‍රහ්මචරියං සුප්පකාසිතන්ති” ඉදමෙව තං සබ්බා වදමානො වදෙය්‍ය
 සබ්බාකාරසමපන්නං සබ්බාකාරපරිපූරං අනුතං අනාධිකං සවාකඛාතං
 කෙවලපරිපූරං බ්‍රහ්මචරියං සුප්පකාසිතන්ති

සඛ්‍යායිතබ්බං ධම්මා

14. තස්මානිහ වුඤ්ඤ යෙ ටො මයා ධම්මා අභිඤ්ඤ දෙසිතා, යස්ස
 සබ්බෙහෙව සඛ්‍යමම සමාගමම අසේන අස්සං බ්‍යඤ්ජනෙන බ්‍යඤ්ජනං
 සඛ්‍යායිතබ්බං න විචදිතබ්බං යථාසිද්ධං බ්‍රහ්මචරියං අද්ධනියං අසං
 වීරච්ඡිතිකං, තදස්ස බහුජනාභිතාය බහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අස්සාය
 භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං කතමෙ ව ටො වුඤ්ඤ ධම්මා මයා
 අභිඤ්ඤ දෙසිතා යස්ස සබ්බෙහෙව සඛ්‍යමම සමාගමම අසේන අස්සං
 බ්‍යඤ්ජනෙන බ්‍යඤ්ජනං සඛ්‍යායිතබ්බං න විචදිතබ්බං, යථාසිද්ධං බ්‍රහ්මචරියං
 අද්ධනියං අසං වීරච්ඡිතිකං, තදස්ස බහුජනාභිතාය බහුජනසුඛාය ලොකානු-
 කම්පාය අස්සාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං සෙය්‍යාපීදං, වත්තාරො
 සත්පට්ඨානා, වතාරො සත්පට්ඨානා, වත්තාරො ඉද්ධිපාදා, පඤ්චිඤ්ඤානි,
 පඤ්ච බ්‍රාහ්මිණී, සත්ත බ්‍රාහ්මිණී, අරියො අද්ධමග්ගිකො මහෙස්සා. ඉමෙ
 ටො තෙ වුඤ්ඤ ධම්මා මයා අභිඤ්ඤ දෙසිතා, යස්ස සබ්බෙහෙව සඛ්‍යමම
 සමාගමම අසේන අස්සං බ්‍යඤ්ජනෙන බ්‍යඤ්ජනං සඛ්‍යායිතබ්බං, න
 විචදිතබ්බං, යථාසිද්ධං බ්‍රහ්මචරියං අද්ධනියං අසං වීරච්ඡිතිකං, තදස්ස
 බහුජනාභිතාය බහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අස්සාය භිතාය සුඛාය
 දෙවමනුස්සානං.

සඤ්ඤාපෙතබ්බං විධි

15 - තෙසං ව ටො වුඤ්ඤ සමග්ගානං සමමාදමානානං අවිචදමානානං
 සික්ඛිතබ්බං අඤ්ඤාතරො සබ්‍රහ්මචාරී සංඝෙ ධම්මං භාගෙය්‍යා, තඤ්ඤ ථෙ
 තුමානං ඵවමස්ස “අයං ඛො ආයස්මා අස්සංකෙච්ච මිච්ඡා ගණ්ඨානි,
 බ්‍යඤ්ජනානි ව මිච්ඡා රොපෙති”ති, තස්ස නෙව අභිනාදිතබ්බං,
 නස්සට්ඨකායිතබ්බං අනභිනාදිතා අස්සට්ඨකායිතා යො ඵවමස්ස
 ථවනියො “ඉමස්ස නු ඛො ආවුසො අස්සං ඉමානි වා බ්‍යඤ්ජනානි
 ඵතානි වා බ්‍යඤ්ජනානි කතමානි ධ්වංසකතරානි ඉමෙයං වා
 බ්‍යඤ්ජනානං අයං වා අස්සං ඵසො වා අස්සං, කතමො ධ්වංසි-
 කතරො? ති ”

මොනොවට කියන තැනැත්තේ 'සියලු අයුරින් සැපැයුණු සසුන් බබ්බර මොනොවට පැවැසිණැ'යි යමක් ඇරබැ කියන්නේ නම්, එසේ කියන තැනැත්තේ 'සියලු අයුරින් සැපැයුණු, සියලු අයුරින් පිරිපුන්, අඩුත් නොවූ වැඩිත් නොවූ මොනොවට වදරන ලද, හැම ලෙසින් පිරිපුන්, බබ්බර මොනොවට පවසන ලද්දේ මේ සසුන්බබ්බර ඇරබැ ම එය කියන්නේ ය (කිය යුතු ය)

14. වුඤ්ඤානී, එ හෙයින් මෙහි මා විසින් වෙසෙසි නුවණින් දූන තොපට යම් දහම් දෙසන ලද ද, එහි තොප සියලු දෙනා විසින් ම, යම්සේ මේ සසුන් බබ්බර දික් කලක් පැවැති යැ හැකි වන්නේ ද බොහෝ කලක් සිටි යැ හැකි වන්නේ ද, එසේ එක් වැ උක්ඛස් වැ අර්ථයෙන් අර්ථය ද ව්‍යාප්තයෙන් ව්‍යාප්තය ද සසදනුවත් ව සැඟැයිය යුතු ය එය බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙවමිනිස්තට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස වන්නේ ය. ඒ දහම්හු නම්: සතර සතිපට්ඨානයෝ ය, සතර සමාක්ප්‍රධානයෝ ය, සතර සංඤ්ජාදයෝ ය, පඤ්ච ඉඤ්ජයෝ ය, පඤ්ච බල ය, සප්ත බොධ්‍යාධිගයෝ ය, ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය යන මොහු ය. වුඤ්ඤානී, සියලු දෙනා විසින් ම එක් වැ උක්ඛස් වැ යමෙක අරුතින් අරුතද අකුරින් අකුර ද සසදනුවත් ව, යම්සේ මේ බබ්බර දික්කලක් පැවැති යැ හැකි වන්නේ ද, බොහෝ කලක් සිටියැ හැකි වන්නේ ද, එසේ සැඟැයියැ යුතු ද, විවාද නො කළ යුතු ද ඒ මාවිසින් වෙසෙසි නුවණින් දූන දෙසන ලද මේ දහම්හු ය. එසේ එය සංග්‍රායනා කිරීම බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙවමිනිස්තට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස වන්නේ ය

15. වුඤ්ඤානී, සමග වූ සතුටු වන්නා වූ විවාද නො කරන්නා වූ ඒ තොප විසින් මෙසේ හික්මී යැ යුතු (උගත යුතු) එක්තරා සබරම්-සැරියෙක් සභ්‍යයා කෙරෙහි දහම් දෙසන්නේ නම්, එහි තොපට 'මේ ආයුෂ්මත්හු වූකලී අර්ථය ද වරදවා ගනී, ව්‍යඤ්ජන ද වරදවා නැවා යැ'යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්, ඔහුගේ වචනය නො ම පිළිගත යුතු, නො ද පිළිකෙවූ කළ යුතු නො පිළිගෙන, නො ද පිළිකෙවූ කොට, "ඇවැත්ති, මේ අර්ථයට මොහු ව්‍යඤ්ජනයෝ ද නැත හොත් තුලු ව්‍යඤ්ජනයෝ ද? කවර ව්‍යඤ්ජන කෙනෙක් වඩා යෝග්‍ය ද? මේ ව්‍යඤ්ජනයන් ගේ අර්ථය මෙය ද? නැත හොත් එය ද? කවර අර්ථයෙක් වඩා යෝග්‍ය වේ ද?"යි හෙ තෙමේ මෙසේ විවාද යුතු වන්නේ ය.

සො ථෙ ඵට්ඨං වදෙය්‍ය “ඉමස්ස ඛො ආවුසො අත්ථස්ස ඉමානෙව බ්‍යඤ්ජනානි ඔපාධිකතරානි යානෙව ඵතානි” ඉමෙසං බ්‍යඤ්ජනානං, අයමෙව අත්ථො ඔපාධිකතරො ‘යානෙව ඵසො’ති,¹ සො නෙව උස්‍යාදෙතබ්බො න අපසාදෙතබ්බො අනුසසාදෙත්වා අනපසාදෙත්වා සෙව ව සාධුකං සඤ්ඤාපෙතබ්බො, තස්ස ව අත්ථස්ස තෙසං ව බ්‍යඤ්ජනානං නිසන්තියා.

අපරො පි ථෙ වුඤ්ඤා සමුභවාරි සබ්බෙ ධම්මෙ භාසෙය්‍ය, තත්‍ර ථෙ තුම්භාකං ඵට්ඨමස්ස “අයං ඛො ආයස්මා අත්ථං හි ඛො මිථ්‍යා ගණිතාති, බ්‍යඤ්ජනානි සමුඛං රොපෙති”ති, තස්ස නෙව අභිනන්දිතබ්බං නපට්ඨකෙකාසිතබ්බං අනභිනන්දිත්වා අපට්ඨකෙකාසිත්වා සො ඵට්ඨෙය්‍ය චට්ඨතියො “ඉමෙසං නු ඛො ආවුසො බ්‍යඤ්ජනානං අයං වා අත්ථො ඵසො වා අත්ථො, කතමො ඔපාධිකතරො?”ති, සො ථෙ ඵට්ඨං වදෙය්‍ය “ඉමෙසං ඛො ආවුසො බ්‍යඤ්ජනානං අයමෙව අත්ථො ඔපාධිකතරො, යො ථෙව ඵසො”ති, සො නෙව උස්‍යාදෙතබ්බො න අපසාදෙතබ්බො අනුසසාදෙත්වා අනපසාදෙත්වා සෙව ව සාධුකං සඤ්ඤාපෙතබ්බො තෙසෙව අත්ථස්ස නිසන්තියා.

අපරො පන වුඤ්ඤා සමුභවාරි සබ්බෙ ධම්මෙ භාසෙය්‍ය, තත්‍ර ථෙ තුම්භාකං ඵට්ඨමස්ස “අයං ඛො ආයස්මා අත්ථං හි ඛො සමුඛං ගණිතාති, බ්‍යඤ්ජනානි මිථ්‍යා රොපෙති”ති, තස්ස නෙව අභිනන්දිතබ්බං නපට්ඨකෙකාසිතබ්බං අනභිනන්දිත්වා අපට්ඨකෙකාසිත්වා, සො ඵට්ඨෙය්‍ය චට්ඨතියො “ඉමස්ස නු ඛො ආවුසො අත්ථස්ස ඉමානෙව බ්‍යඤ්ජනානි ඵතානි වා බ්‍යඤ්ජනානි, කතමානි ඔපාධිකතරානි?”ති යො ථෙ ඵට්ඨං වදෙය්‍ය “ඉමස්ස නු ඛො ආවුසො අත්ථස්ස ඉමානෙව බ්‍යඤ්ජනානි ඔපාධිකතරා ව යානි ථෙව ඵතානි,¹ සො නෙව උස්‍යාදෙතබ්බො න අපසාදෙතබ්බො අනුසසාදෙත්වා අනපසාදෙත්වා සෙව ව සාධුකං සඤ්ඤාපෙතබ්බො තෙසෙසෙත්වා බ්‍යඤ්ජනානං නිසන්තියා.

අපරො පි ථෙ වුඤ්ඤා සමුභවාරි සබ්බෙ ධම්මෙ භාසෙය්‍ය, තත්‍ර ථෙ තුම්භාකං ඵට්ඨමස්ස “අයං ඛො ආයස්මා අත්ථෙසෙත්වා සමුඛං ගණිතාති, බ්‍යඤ්ජනානි ව සමුඛං රොපෙති”ති, තස්ස ‘සාධු’ති භාසිතං අභිනන්දිතබ්බං අනුප්පාදිතබ්බං තස්ස ‘සාධු’ති භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුප්පාදිත්වා සො ඵට්ඨෙය්‍ය චට්ඨතියො “ලාභා නො ආවුසො සුලභං නො ආවුසො, යෙ ඔයං ආයස්මාකං තාදිසං බ්‍රහ්මචාරී පස්සාම ඵට්ඨං අත්ථෙවං බ්‍යඤ්ජනෙවං”

1 සාංචරි ධර්මානි - ධර්ම

ඉදින් හේ ඇවැත්ති, මේ අර්ථයට මේ ව්‍යාඤ්ඡන ම වඩා සුදුසු ය. මේ ව්‍යාඤ්ඡනයනට මා විසින් කියන ලද මේ යම් අර්ථ කෙනෙක් ඇද්ද, මේ අර්ථ ම වඩා සුදුසු ය යම් තෙල අර්ථයෙක් ඇද්ද, එය නොම හුවා දක්වී යැ යුතු, නො ද බැහැර කළ යුතු: නො මඤ්චා දක්වා, නො ම බැහැර කොට, 'ඒ අර්ථය ද ඒ ව්‍යාඤ්ඡනයන් ද සලකා බලනු පිණිස හේ ම මොනොවට දැන්වියැ යුතු.

වුද්දයෙනි, අන් සබ්බසංකරයෙකුත්, සඛසයා කෙරෙහි දහම් කියන්නේ නම්, 'මේ ආයුෂ්මත් තෙම අර්ථය වරදවා ගනී, ව්‍යාඤ්ඡනයන් මොනොවට නැවා' යැ යි එහි තොපට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්, ඔහුගේ වචන නො ම සතුටු විය යුතු නො ද පිළිකෙවු කළ යුතු. සතුටු ද නො වී, නො ද පිළිකෙවු කොට, 'ඇවැත්ති, මේ ව්‍යාඤ්ඡනයන් හේ මේ අර්ථය ද? නැත හොත් තෙල අර්ථය ද? මෙයින් කවර එකෙක් වඩා යෝග්‍ය ද?' යි මෙසේ හේ කියැ යුතු ය. ඉදින් 'ඇවැත්ති, මේ ව්‍යාඤ්ඡනයන් හේ (ඥානයන්ගේ) යම් තෙල අරුතෙක් වේද, ඒ මේ අරුත ම වඩා යෝග්‍ය යැ' යි හෙ තෙමේ මෙසේ කියන්නේ නම්, හේ නො ම හුවා දක්විය යුතු, නො ද හෙලා දක්ක යුතු. නො ම හුවා දක්වා, නො ද හෙලා දක, එහි අරුත් සලකා බලනු පිණිස හේ ම මොනොවට දැන්වියැ යුතු.

වුද්දයෙනි, අන් සබ්බසංකරයෙක් සඛසයා කෙරෙහි දහම් කියන්නේ නම්, 'මේ ආයුෂ්මත්හු අර්ථය වූකලී මොනොවට ගනිත්, ව්‍යාඤ්ඡනයන් වරදවා නැවතී' යි තොපට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම් ඔහු හේ වචනයට නො ම සතුටු වියැ යුතු, එය නො ද පිළිකෙවු කළ යුතු. එයට නො ම සතුටු වී, නො ද පිළිකෙවු කොට, 'ඇවැත්ති, මේ අර්ථය හේ (මේ අර්ථය පවසන) ව්‍යාඤ්ඡනයෝ මොහු ම ද? නැත හොත් තුලුහු ද? කවර ව්‍යාඤ්ඡන කෙනෙක් වඩා යෝග්‍ය ද? යි හේ මෙසේ කියැ යුතු (ඔහුගෙන් මෙසේ ප්‍රශ්න කළ යුතු) ඉදින් හෙ තෙමේ "ඇවැත්ති, (මා කී) යම් තෙල ව්‍යාඤ්ඡන කෙනෙක් වෙත්ද, මේ අර්ථයට ඒ ව්‍යාඤ්ඡනයෝ ම වඩා යෝග්‍ය වෙත්' යැ යි මෙසේ කියන්නේ නම්, හේ නො ම හුවා කියැ යුතු නො ද හෙලා කියැ යුතු. හුවා නො කියා, හෙලා ද නො කියා, ඒ ව්‍යාඤ්ඡනයන් ම සලකා බලනු පිණිස හේ ම මොනොවට දැන්වියැ යුතු.

වුද්දයෙනි, අන් සබ්බසංකරයෙක් ද සඛසයා කෙරෙහි දහම් කියන්නේ නම්, ඉදින් එහි ලා 'මේ ආයුෂ්මත්හු වනාහි අර්ථය ද මොනොවට ගනී, ව්‍යාඤ්ඡනයන් ද මොනොවට නැවා යැ යි තොපට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්, 'මැනැවැ' යි ඔහුගේ වචනයට සතුටු වියැ යුතු, අනුමේවියැ යුතු. ඔහුගේ වචනයට 'මැනැවැ' යි සතුටු වී, අනුමේවී 'ඇවැත්ති, යම්බඳු වූ අපි මෙසේ අරුත් දන්නා, ව්‍යාඤ්ඡන දන්නා ආයුෂ්මත් වූ ඔබ වැනි සබ්බසංකරහු දන්නමෝ ද, ඇවැත්ති ඒ අපට ලාභයෝ ය, අවැත්ති, ඒ අප විසින් (අන්බව) මොනොවට ලද්දේ යැ' යි හේ මෙසේ කියැ යුතු වන්නේ ය

පව්වියානුඤ්ඤාතකාරණං

16 න වො අහං වුඤ්ඤිට්ඨමිකානං යෙව් ආසවානං සංවරාය ධම්මං දෙසෙමි, න පනාහං වුඤ්ඤ සම්පරායිකානං යෙව් ආසවානං පටිසාතාය ධම්මං දෙසෙමි. දිට්ඨිධම්මිකානං වෙවාහං වුඤ්ඤ ආසවානං සංවරාය ධම්මං දෙසෙමි සම්පරායිකානාඤ්ඤ ආසවානං පටිසාතාය. තස්මා තීහ වුඤ්ඤ යං වො මයා විවරං අනුඤ්ඤාතං, අලං වො තං යාවදෙව සීතස්ස පටිසාතාය, උණ්ණස්ස පටිසාතාය, ඩංසමකවාතාතපසරිංසපසම්ඵසානං පටිසාතාය, යාවදෙව නිරිකොපිත-පටිච්ඡාදනාඤ්ඤායො වො මයා පිණ්ඩපාතො අනුඤ්ඤාතො, අලං වො සො යාවදෙව ඉමස්ස කායස්ස ධීධියා යාපනාය විභිංසුපරතියා බ්‍රහ්මචාරි යානුග්ගහාය.

ඉති පුරාණාඤ්ඤා වෙදනං පටිභබ්බාමි නවඤ්ඤා වෙදනං න උපපාදෙසාමි, යාත්‍රා ව මෙ හවිසස්ති අනවජ්ජතා ව ඵාසුච්ඡාරො වාතී යං වො මයා සෙනාසනං අනුඤ්ඤාතං, අලං වො තං යාවදෙව සීතස්ස පටිසාතාය උණ්ණස්ස පටිසාතාය ඩංසමකසවාතාතපසරිංසපසම්ඵසානං පටිසාතාය යාවදෙව උතුපරිසයවිනොදනං පටිසංප්‍රානාරාමිඤ්ඤං.

යො වො මයා ගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරිබ්බාරො අනුඤ්ඤාතො, අලං වො සො යාවදෙව උප්පත්තානං වෙය්‍යාබාධිකානං වෙදනානං පටිසාතාය අබ්බාපජ්ඣපරමතායා ති

සුඛලලිකානුයොගො

17 යානං ඔබ්බා පනෙතං වුඤ්ඤ විජ්ජති, යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා ඵවං වදෙය්‍යං “සුඛලලිකානුයොගමනුයුත්තා සචරා සකාපුත්තියා විහරන්ති”ති ඵවං වාදිතො වුඤ්ඤ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා ඵවටසු වචනියා “කතමො සො අවුසො සුඛලලිකානුයොගො? සුඛලලිකානුයොගො හි බහු උනෙකච්ඡිකා නාතප්පකාරකා”ති.

16. වුද්ධෙති, මෙ ලොවු (ප්‍රත්‍යය පර්යේෂණ ප්‍රත්‍යය පරිභෝග හේතුයෙන්) උපදනා කාමාසුඛාදි ආසුටි හැවුරුම් පිණිස පමණක් තොපට දහම් නො දෙසමි. වුද්ධෙති, (කලහ හේතුයෙන් උපදනා) පරලොවු දී දුක් විපාක දෙන ආසුටියන් නැසීම පිණිස පමණක් දහම් නො දෙසමි. වුද්ධෙති, තොපට මෙලොවු උපදනා ආසුටියන්ගේ සංවරය පිණිස ද, පරලොවු විපාක දෙන ආසුටියන්ගේ විනාශය පිණිස ද තොපට දහම් දෙසමි. වුද්ධෙති, එහෙයින් මෙහි මා විසින් තොපට යම් සිවුරෙක් අනුදන්තා ලද ද, එය යම්තාක් ම ශීතය නැසීම පිණිස උණුසුම නැසීම පිණිස, ඇටලේ මැස්සන් මදුරුවන් සර්පයන් අවු සුළං යන මොවුන්ගේ ස්පර්ශය වැළැක්වීම පිණිස, හිරි කොවන අඩග වසාලනු පිණිස සමත් ම වෙයි, තොපට මා විසින් යම් පිණ්ඩපාතයෙක් අනුදන්තා ලද්දේ ද, එය යම්තාක් ම මෙ රූපකය සිටුනා පිණිස, “මෙසේ පැරැණි බඩගිනි වෙදනාව නසන්නෙමි, අළුත් බඩගිනි වෙදනාදක් නො උපදවන්නෙමි, මෙයින් මගේ ජීවිත යාත්‍රාව ද වන්නේ ය, හිවරද බව ද පහසු විහරණය ද වන්නේ යැ” යි යැපෙනු පිණිස වෙහෙසින් වළකිනු පිණිස, බඹසරට අනුග්‍රහ පිණිස සමත් ම වෙයි.

මා විසින් තොපට යම් සෙනස්නෙක් අනුදන්තා ලද ද, එය යම්තාක් ම ශීත නසනු පිණිස, උෂ්ණය නසනු පිණිස ඇට මැසි මදුරු අවු සුළං සර්ප යන මොවුන්ගේ ස්පර්ශය වළක්වනු පිණිස සෘතුච්ඡර්ශයයෙන් වන උවදුරු දුර්ලබ පිණිස, වික්තවිවේකයෙහි ඇලෙනු පිණිස සැහෙයි.

මා විසින් තොපට යම් බෙහෙත් පිරිකරෙක් අනුදන්තා ලද ද, එය තොපට උපදනා යම්තාක් රොගවෙදනා වැළැක්ම පිණිස, ව්‍යාබාධ නැති බව (නිදුක් බව) කෙළවර දිනු පිණිස සැහෙයි

17 වුද්ධෙති, ‘ශ්‍රමණශාක්‍යපුත්‍රියයෝ සුඛල්ලිකානුයෝගයෙහි (සුව සෙව්නුයෙහි) ඇලී වෙසෙත් යැ’ යි අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ මෙසේ කියන්නාහු ය’ යන මේ කාරණයෙක් ඇත. වුද්ධෙති, මෙසේ කියන අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ “ඇවැත්නි, ඒ කවර සුඛල්ලිකානුයෝගයෙක් ද? (සුව සෙව්නුයෙහි ඇලීමෙක් ද?) සුඛල්ලිකානුයෝගයෝ (සුව සෙව්නුයෙහි ඇලීම) වූ කලි බොහෝ හ, නොයෙක් වැදෑරුම් හ, නත් අයුරු හ” යි මෙසේ කියැ යුතු වන්නාහ. (අන්තොටු පිරිවැජ්ජනට මෙසේ කියැ යුතු)

වත්තාරො'මෙ වුඤ්ඤාප්පාදානාමා භිතා ගම්මා පොච්ඡන්තිකා අනරියා අනාත්ථසංභිතා න නිබ්බිදාය න විරාගාය න නිරෝධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමමොධාය න නිබ්බානාය සංවත්තන්ති කතමෙ වත්තාරො? ඉධ වුඤ්ඤා ඵකච්චො ඛාලො පාණො චිඨ්ඨො චිඨ්ඨො අත්තානං සුඛෙති පිණෙති. අයං පඨමො සුඛලලිකානුයොගො පුන ච පරං වුඤ්ඤා ඉධෙකච්චො අදින්නං ආදිඨ්ඨො ආදිඨ්ඨො අත්තානං සුඛෙති පිණෙති අයං දුතියො සුඛලලිකානුයොගො. පුන ච පරං වුඤ්ඤා ඉධෙකච්චො මුසා භණ්ඨො භණ්ඨො අත්තානං සුඛෙති පිණෙති. අයං තතියො සුඛලලිකානුයොගො. පුන ච පරං වුඤ්ඤා ඉධෙකච්චො පඤ්ඤා කාමං භුණ්ඨො සමප්පිතො සමබ්බිභුතො පරිවාරෙති, අයං චතුසො සුඛලලිකානුයොගො ඉමෙ ඛො වුඤ්ඤා වත්තාරො සුඛලලිකානුයොගා භිතා ගම්මා පොච්ඡන්තිකා අනරියා අනාත්ථසංභිතා න නිබ්බිදාය න විරාගාය න නිරෝධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමමොධාය න නිබ්බානාය සංවත්තන්ති.

18. යානං ඛො පනෙතං වුඤ්ඤා විජ්ජති, යං අඤ්ඤාතිස්සියා පරිබ්බාජකා ඵවං වදෙය්සුං. 'ඉමෙ වත්තාරො සුඛලලිකානුයොගෙ අනුයුක්තා සමණා සක්ඛාපුත්තියා'ති තෙ වො 'මා භෙවන්තිසුච්චන්දියා. න තෙ සම්මො චදම්මානා වදෙය්සුං. අභිතාච්ඡෙක්ඛියසුං අසතා අභුතෙන

වත්තාරො'මෙ වුඤ්ඤා ප්‍රාප්තානාමා ඵකන්තනිබ්බිදාය විරාගාය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමමොධාය නිබ්බානාය සංවත්තන්ති. කතමෙ වත්තාරො? ඉධ වුඤ්ඤා භික්ඛු විච්චෙච්ච කාමෙහි විච්චො අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකකං සවිචාරං විචෙකප්. පිනිසුඛං පඨමං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති අයං පඨමො සුඛලලිකානුයොගො පුන ච පරං වුඤ්ඤා භික්ඛු විතකකවිචාරානං වුපසමා අප්ඤ්ඤා සමපසාදනං වෙතයො ඵකොදිභාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිප්. පිනිසුඛං දුතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති අයං දුතියො සුඛලලිකානුයොගො

වුද්දයෙනි, භීත වූ ග්‍රාමා වූ, පාර්ශ්වනායන් අයත් වූ අනාර්ය වූ අවුඩ අසුරු කළාවූ සුඛල්ලිකානුයෝගයෝ (සුව සෙවිනුයෙහි ඇළීම) සතරෙකි, ඔහු සසර කලකිරෙනු පිණිස, නොඇල්ම පිණිස, කෙලෙස් නසනු පිණිස, කෙලෙස් සංසිදෙනු පිණිස, විශිෂ්ටඥනය පිණිස, සම්බෝධිය පිණිස, නිවන් පිණිස නො පවතිත්. කවර සතර දෙනෙක් ද? යත්. වුද්දයෙනි, මෙහි එක්තරා අනුවණයෙක් පණිවා කොට කොට තමා සුව පත් කෙරෙයි, තමා පිණවයි. මේ පළමු වන කාමසුඛල්ලිකානුයෝගය යි තව ද වුද්දයෙනි, මෙහි එක්තරා අනුවණයෙක් අධිනාදන් කොට කොට තමා සුව පත් කෙරෙයි, තමා පිණවයි. මේ දෙවෙනි සුඛල්ලිකානුයෝගය යි. තව ද වුද්දයෙනි, මෙහි එක්තරා අනුවණයෙක් මුසවා බැණ බැණ තමා සුව පත් කෙරෙයි, තමා පිණවයි. මේ තෙවෙනි සුඛල්ලිකානුයෝගය යි තව ද වුද්දයෙනි, මෙහි එක්තරා අනුවණයෙක් පස්කම් ගුණයෙන් සමර්පිත වැ යුක්ත වැ ඉදුරන් හසුරුවයි මේ සිවු වන සුඛල්ලිකානුයෝගය යි වුද්දයෙනි, සතර සුඛල්ලිකානුයෝගයෝ භී නහ, ග්‍රාමා හ, පුහුදනන් අයත් හ, අනාර්ය හ, අනාර්ථනිශ්චිත හ, සසර කලකිරෙනු පිණිස නො පවත්නාහ, වීරාගය පිණිස නො පවත්නාහ, නිරෝධය පිණිස නො පවත්නාහ, කෙලෙස් සංසිදීම පිණිස නො පවත්නාහ, විශිෂ්ටඥනය පිණිස නො පවත්නාහ, සම්බෝධිය පිණිස නො පවත්නාහ, නිවන් පිණිස නො පවත්නාහ

18 - වුද්දයෙනි, 'ශ්‍රමණ භාක්‍යපුත්‍රියයෝ මේ සතර කාමසුඛල්ලිකානුයෝගී යෙදුණෝ ව වෙසෙත් යැ' යි මෙසේ අන් තොවු පිරිවැජ්ජෝ කියන්නාහ යන මේ කාරණය වූකලී ඇත (එසේ කියන) ඔහු 'එසේ නො කියවු' යැ යි කියැ යුතු වන්නාහ ඔහු තොපට මොනොවට නිවැරදි ලෙස නො කියන්නෝ ම එසේ කියන්නාහ නැති දැයිත් තොවු දැයිත් දෙස් කියන්නාහ

වුද්දයෙනි, මේ සුඛල්ලිකානුයෝගයෝ සතර දෙනෙකි ඔහු එකාන්ත යෙන් සසර කලකිරෙනු පිණිස, වීරාගය පිණිස, නිරෝධය පිණිස, ක්ලෙශොපශමය පිණිස, විශිෂ්ටඥනය පිණිස, සම්බෝධිය පිණිස, නිර්වාණය පිණිස පවත්නාහ කවර සතර දෙනෙක් ද? යත් වුද්දයෙනි. මෙහි මහණ තෙම කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම, අකුසල් දහමුත්ගෙන් වෙන් ව ම, විතර්ක සහිත, විචාර සහිත, විවේකයෙන් උපතා, ප්‍රීතිය හා සුවය හා ඇති ප්‍රථම ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. මේ පළමු වන සුඛල්ලිකානුයෝගය යි තව ද වුද්දයෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විතර්ක විචාරයන් සංසිදීමෙන්, තමා තුළ පැහැදීම ඇති කළා, සිත එකඟව ඇති, විතර්කරහිත විචාරරහිත සමාධියෙන් උපන්, ප්‍රීතිය හා සැපය හා ඇති ද්විතීය ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි මේ දෙවෙනි සුඛල්ලිකානු-යෝගය යි

පුන ව පරං වුඤ්ඤා භික්ඛු පීතියා ව වීරාගා-පෙ-තං තතියං ඤාන උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං තතියො සුඛලලිකානුයොගො. දුන ව පරං වුඤ්ඤා භික්ඛු සුඛසං ව පභානා දුක්ඛසං ව පභානා -පෙ- වතුඤ්ඤා ඤාන උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වතුඤ්ඤා සුඛලලිකානුයොගො. ඉමෙ ඛො වුඤ්ඤා වත්තාරො සුඛලලිකානුයොගා එකත්තනිබ්බද්ධා වීරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමම්බාධාය නිබ්බානාය සංවත්තන්ති

18. යානං ඛො පනෙතං වුඤ්ඤා විජජති, යං අඤ්ඤානිත්තියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්ග්ගං. “ඉමෙ වත්තාරො සුඛලලිකානුයොගො අනුසුත්තා සමණා සක්කාපුත්තියා විහරන්ති”ති. තෙ චො එවං ති’සසු වචනියා යත්තො තෙ චො වදමානා වදෙය්ග්ගා, න තෙ චො අබ්භාටිකෙය්ග්ගං දස්සා අභුතෙන.

සුඛලලිකානුයොගානිසංයා

යානං ඛො පනෙතං වුඤ්ඤා විජජති, යං අඤ්ඤානිත්තියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්ග්ගං. ‘ඉමෙ පන ආවුප්පො වත්තාරො සුඛලලිකානුයොගෙ අනුසුත්තානං විහරතං කති එලානි කතානිසංයා පාටිකඛො?’ති. එවංවාදිතො දුඤ්ඤා අඤ්ඤානිත්තියා පරිබ්බාජකා එවමසසු වචනියා “ඉමෙ ඛො ආවුප්පො වත්තාරො සුඛලලිකානුයොගෙ අනුසුත්තානං විහරතං. වත්තාරි එලානි වත්තාරො ආනිසංයා පාටිකඛො, කතමෙ වත්තාරො? ඉධාවුප්පො භික්ඛු තිණ්ණං සංඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා සොනාපනෙතො හොති චේතිපාතං ධම්මො නියමො සම්මොඤ්ජරායනො. ඉදං පඨමං ඵලං පඨමො ආනිසංයො. දුන ව පරං ආවුප්පො භික්ඛු තිණ්ණං සංඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා රාගද්වේශානං තනුකා සකද්ගාමී හොති සතිදෙව දුලං ලොකං ආගන්තො දුක්ඛසානතං කමොති. ඉදං ද්විතියං ඵලං ද්විතියො ආනිසංයො. දුන ව පරං ආවුප්පො භික්ඛු පඤ්ඤානං ඔරම්භානියානං සංඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති තත් පරිනිබ්බාසි අනං වත්තිධම්මො තස්මා ලොකා’ති. ඉදං තතියං ඵලං තතියො ආනිසංයො. පුන ව පරං ආවුප්පො භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනායවං වෙතොවිජුරති පඤ්ඤාවිජුරති. දිට්ඨංච ධම්මෙ යයං අභිඤ්ඤා සම්මකතො උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉදං වතුඤ්ඤා ඵලං වතුඤ්ඤා ආනිසංයො. ඉමෙ ඛො ආවුප්පො වත්තාරො සුඛලලිකානුයොගෙ අනුසුත්තානං විහරතං. ඉමානි ලක්ඛණි එලානි වත්තාරො ආනිසංයා පාටිකඛො”ති

වුඤ්ඤායනි, තව ද මහණ තෙමේ ප්‍රීතිය ද පහ වීමෙන් ... ඒ තෘතීය ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. මේ තෙවෙනි සුඛල්ලිකානු යෝගය යි. වුඤ්ඤායනි, තව ද මහණ තෙමේ සුඛවේදනාව ද පහ කිරීමෙන් ... චතුර්ථ ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි මේ සිද්ධිවැනි සුඛල්ලිකානුයෝගය යි. වුඤ්ඤායනි, මේ සතර සුඛල්ලිකානුයෝගයෝ ඒකාන්තයෙන් සසර කලකිරෙනු පිණිස, විරාගය පිණිස, තිරොධය පිණිස, ක්ලේශොපශමය පිණිස, විශිෂ්ටඤානය පිණිස, සමඛෝධිය පිණිස, නිර්වාණය පිණිස පවතිත්.

18. වුඤ්ඤායනි, ‘භාකාපුත්‍රීය ශ්‍රමණයෝ මේ සතර සුඛල්ලිකානුයන්හි යෙදී වෙසෙත්’ යැ යි අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ කියන්නාහ යන මේ කාරණය ඇත. ‘එසේ යැ’ යි ඔහු කියූ යුක්තාහ (ඔවුනට පිළිතුරු දිය යුතු.) ඔහු මොනොවට කියන්නාහු. නැති දැයිත් නොවූ දැයිත් තොපට දෙස් නො කියන්නාහ.

වුඤ්ඤායනි, ‘ඇවැත්නි, මේ සතර සුඛල්ලිකානුයෝගයන්හි යෙදී වසනවුන් විසින් එල කීමක්, අනුසස් කියෙක් කැමැති විය යුතු ද? යි අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ මෙසේ පුඵවුස්සාහ’ යන මේ කාරණය වූ කලි ඇත. වුඤ්ඤායනි, මෙසේ පුඵවුස්සා අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ මෙසේ කිය යුතු (අන් තොටුපිරිවැජ්ජයනට මෙසේ පිළිතුරු දිය යුතු) “ඇවැත්නි, මේ සතර කාලසුඛල්ලිකානුයෝගයන්හි යෙදී වසනවුන් විසින් සතර එල කෙනෙක් සතර ආනිසංස කෙනෙක් කැමැති විය යුතු හ. කවර සතර දෙනෙක් ද? යත්: ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙමේ තුන් සංයෝජනයන් ක්ෂය කිරීමෙන් අපායට නොවැටෙන සුදු, ධර්මනියමයෙන් නියත වූ, උපරිමාර්ගත්‍රයය පරායණය කොටැති (අවශ්‍යයෙන් පැමිණිය යුතු) සෝවාන් පුගුලෙක් වෙයි. මේ පළමු වන ඵලය යැ, පළමු වන අනුසස් යැ. ඇවැත්නි, තව ද මහණ තෙමේ තුන් සංයෝජනයන්ගේ පරික්පය යෙන්, රාග ආරාම මොහයන් තුනි විමෙන් සෙදගාමී වෙයි, එක් වරක් ම මේ කාම ලෝකයට අවුත් දුක් කෙළවර කෙරෙයි මේ දෙවෙනි ඵලය යි, දෙවෙනි අනුසස් යි. ඇවැත්නි, තව ද, මහණ තෙමේ අවර භාහික සංයෝජන පස ක්ෂය වීමෙන් ශුඛාවාස බහිලෙවිහි උපදනේ, එහි පිරිනිවෙන සුදු වූයේ, ඒ ලොවින් මෙහි පෙරළා නොඑන සුදු වෙයි මේ තෙවෙනි ඵලය යැ, තෙවෙනි අනුසස් යැ. තවද ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ ආසුටියන්ගේ ක්ෂයයෙන් ආසුටරහිත වූ ඵලයමාධියන් ඵලඤායක් මේ අත්බවහි ම තෙමේ වෙසෙයි නුවණින් දැන පසක් කොට, එයට පැමිණ වෙසෙයි. මේ සතර වන ඵලය යැ, සතර වන අනුසස් යැ. ඇවැත්නි, සතර සුඛල්ලිකානුයෝගයන්හි යෙදී වසනවුන් විසින් මේ සතර ඵල, සතර අනුසස් කැමැති විය යුතු යැ යි, (ඒ අන්-තොටු පිරිවැජ්ජයනට) කිය යුතු.

බිණාසවානං අභබ්බවස්ථානානි

19. යානං ඛො පනෙනං වුඤ්ඤා විජජති, යං අඤ්ඤානිත්ථියා පරිබ්බාජකා ඵලං වදෙය්‍යා “අවසිතධම්මා සමණා සකාපුත්තියා විහරන්ති”ති ඵලං වාදිතො වුඤ්ඤා අඤ්ඤානිත්ථියා පරිබ්බාජකා ඵලමස්ස වචනියා: අපි ඛො ආවුසො තෙන භගවතා ජානතා පසාකා අරහතා සමමාසමුද්ධොත සාවකානං ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤාතො යාවජිවං අනත්තකම්මතියා, සෙය්‍යාථාපි ආවුසො ඉඤ්ඤාචාරා වා අයොඤ්ඤාචාරා වා ගම්භීරතෙමො සුනිබ්බතො අවලො අසම්පවෙධි, ඵලමෙව ඛො ආවුසො තෙන භගවතා ජානතා පසාකා අරහතා සමමාසමුද්ධොත සාවකානං ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤාතො යාවජිවං අනත්තකම්මතියා. යො යො ආවුසො භික්ඛු අරහං බිණාසවො වුසිතවා කතකරණියො ඔභිතභාරො අනුප්පත්තසද්දෙවො පරිකම්මිතභවසංඤ්ඤාපනො සමද්දෙඤ්ඤා විමුක්තො අභබ්බො සො නව යානාති අජ්ඣාචරිතුං අභබ්බො ආවුසො බිණාසවො භික්ඛු සංවිට්ඨ පාණං ජිවිතා වොරොපෙතුං. අභබ්බො බිණාසවො භික්ඛු අදින්නං ථෙය්‍යසංඛිතං ආදිසිතුං, අභබ්බො බිණාසවො භික්ඛු මෙට්ඨනං ධම්මං පටිසෙවිතුං, අභබ්බො බිණාසවො භික්ඛු සමපජානමුයා භාසිතුං, අභබ්බො බිණාසවො භික්ඛු සන්තිධි-කාරකං කාමෙ පරිභුඤ්ජිතුං, සෙය්‍යාථාපි පුබ්බෙ අගාරිකභූතො අභබ්බො බිණාසවො භික්ඛු ඡන්දගතිං ගන්තුං, අභබ්බො බිණාසවො භික්ඛු දෙය්‍යගතිං ගන්තුං, අභබ්බො බිණාසවො භික්ඛු වොහගතිං ගන්තුං, අභබ්බො බිණාසවො භික්ඛු භයාගතිං ගන්තුං. යො යො ආවුසො භික්ඛු අරහං බිණාසවො වුසිතවා කතකරණියො ඔභිතභාරො අනුප්පත්තසද්දෙවො පරිකම්මිතභවසංඤ්ඤාපනො සමද්දෙඤ්ඤා විමුක්තො, අභබ්බො සො ඉමාති නව යානාති අජ්ඣාචරිතුං”න්ති

පඤ්ඤාබ්‍යාකරණානි

20 යානං ඛො පනෙනං වුඤ්ඤා විජජති යං අඤ්ඤානිත්ථියා පරිබ්බාජකා ඵලං වදෙය්‍යා “අතීතං ඛො අද්ධානං අරඞ්ඤ සමණො ගොතමො අතිරක්ඛං ඤාණදස්සනං පඤ්ඤාපෙති, නො ව ඛො අනාගතං අද්ධානං අරඞ්ඤ අතිරක්ඛං ඤාණදස්සනං පඤ්ඤාපෙති තඤ්ඤං කිංසු, තඤ්ඤං කථංසු?”ති

1. අබ්බරතං - 89

19. වුද්දයෙනි, ‘මේ ශාක්‍යපුත්‍රීය ශ්‍රමණයන් ස්ථීර ස්වභාවයක් නැති වූ වෙසෙනැ’යි අන්තොටු පිරිවැජ්ජියෝ මෙසේ කියන්නාහ යන මේ කාරණය විද්‍යාමාන ය. වුද්දයෙනි, මෙසේ කියන සුදු අන්තොටු පිරිවැජ්ජියෝ මෙසේ කියූ යුක්තාහ (අන්තොටු උරිවැජ්ජියනට මෙසේ උත්තර දියැ යුතු) ඇවැත්නි, දන්තා දක්තා අර්හත් සමායක්සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සම්මතව දෙසන ලද පනවන ලද දිවිහිමියෙන් නො ඉක්මියැ යුතු දහම්හු ඇත්ත පොළොවැගැඹුරට පිවිසි, බිමැ මොනොවට සිටුවන. ලද, නො සැලෙන, කම්පිත නො වන ඉන්ද්‍රකිල යෙක් හෝ අයස්කිලයෙක් යම්සේ ද, ඇවැත්නි, එසේ ම දන්තා දක්තා අර්හත් සමායක්සම්බුද්ධ වූ ඒ භගවත්තු විසින් දිවිහිමියෙන් නො ඉක්මියැ යුතු ධර්මයෝ දෙසන ලද හ, පනවන ලද හ ඇවැත්නි, ක්ෂීණ ආසුචි ඇති, වැස නිමැවූ මහබඹසර ඇති සිදුම්භින් කොට තිමැවූ කෘත්‍ය ඇති, බහා තුබූ කෙලෙස් බර ඇති, පැමිණි ස්ථාර්ථය (රහත් බව) ඇති, හැම අයුරින් නැසූ භවබන්ධන ඇති, මනානුවණින් දැන මිදුණු යම් රහත් මහණෙක් වෙද, හේ නව තැනක් ඉක්මැ හැසිරෙන්නට නො හැකි වෙයි: ඇවැත්නි, රහත් මහණ තෙමේ දැන සතක්හු දිවියෙන් තොර කරන්නට නො හැකි වෙයි, රහත් මහණ තෙමේ නොදුන් දයක් සොර සිතීන් ගන්නට නො හැකි වෙයි, රහත් මහණ තෙමේ මෙවුන්දම් සෙව්නුවට නො හැකි වෙයි. රහත් මහණ තෙමේ දැන මුසාබස් කියන්නට නො හැකි වෙයි රහත් මහණ තෙමේ, පෙර, ගිහි වැ සිටියේ යම්සේ ද එසේ, කාමයන් රැස් කොට ගෙන පරිභොග කරන්නට නො හැකි වෙයි, රහත් මහණ තෙමේ ජන්දයෙන් අගතියට යන්නට නො හැකි වෙයි, රහත් මහණ තෙමේ වෙළයෙන අගතියට යන්නට නො හැකි වෙයි, රහත් මහණ තෙමේ වොහයෙන් අගතියට යන්නට නො හැකි වෙයි, රහත් වහණ තෙමේ බියෙන් අගතියට යන්නට නො හැකි වෙයි, ඇවැත්නි, කළ ආසුචි ඇති, වැස නිමැවූ මහබඹසර ඇති. සොර යන කොටැ තිමැවූ කෘත්‍ය ඇති, බහා තුබූ කෙලෙස් බර ඇති, පැමිණි ස්ථාර්ථය (රහත් බව) ඇති. සියලු අයුරින් නැසූ භවබන්ධන ඇති. මොනොවට නුවණින් දැන මිදුණු යම් රහත් මහණෙක් වෙද, හේ නව තැනක් ඉක්මැ හැසිරෙන්නට නො හැකි වෙයි (බවුනට) කියැ යුතු.

20 වුද්දයෙනි, ‘මහණ උගාසු- තෙමේ උගාසුන් යල දැමැ අධිට්ඨි යුදාදාගතය පනවයි. උගාසුන් යන සැට දැමැ යයි ද යුදාදාගතය යන පනවයි. යස (උද්දාගතය, නැගෙන පානු, විය) යිට්ඨන්ද? ඒ කවර උගාසුන් ද? යි උගාසුන් පිටිව යයි වෙසේ යිට්ඨන්ද? යන උගාසුන් යන උගාසුන් යන

තෙ ව අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා අඤ්ඤාවිහිතතෙන ඤාණදසකතෙන අඤ්ඤාවිහිතකං ඤාණදසකතං පඤ්ඤාපෙතබ්බං මඤ්ඤාන්ථි¹, යථරිච්ච බාලා අබ්‍යාතො අතීතං ටො වුඤ්ඤා අද්ධානං ආරබ්භ තථාගතස්ස සත්තානුසාරි ඤාණං හොති සො යාවතකං ආකඛ්ඛිති තාවතකං අනුසාරති අනාගතඤ්ඤා ටො අද්ධානං ආරබ්භ තථාගතස්ස බොධිජං ඤාණං උපපජ්ජති 'අයමනතිමා ජාති, නත්ථිදනි පුනඛ්ඛාපො'ති අතීතඤ්ඤාපි ටො වුඤ්ඤා හොති අභූතං අතච්ඡං අනාත්සංඝිතං, න තං තථාගතො බ්‍යාකරොති අතීතඤ්ඤාපි වුඤ්ඤා හොති භූතං තච්ඡං අනාත්සංඝිතං, තම්බිතථාගතො න බ්‍යාකරොති අතීතඤ්ඤාපි වුඤ්ඤා හොති භූතං තච්ඡං අනාත්සංඝිතං, තත්‍ර කාලඤ්ඤා තථාගතො හොති තස්ස පඤ්ඤාස්ස වෙය්‍යාකරණාය අනාගතං වෙපි වුඤ්ඤා හොති අභූතං අතච්ඡං අනාත්සංඝිතං -පෙ- පච්චුප්පනකං වෙපි වුඤ්ඤා හොති අභූතං අතච්ඡං අනාත්සංඝිතං න තං තථාගතො බ්‍යාකරොති පච්චුප්පනකඤ්ඤාපි වුඤ්ඤා හොති භූතං තච්ඡං අනාත්සංඝිතං තම්බි තථාගතො න බ්‍යාකරොති. පච්චුප්පනකඤ්ඤාපි වුඤ්ඤා හොති භූතං තච්ඡං අනාත්සංඝිතං, තත්‍ර කාලඤ්ඤා තථාගතො හොති තස්ස පඤ්ඤාස්ස වෙය්‍යාකරණාය

21. ඉති ටො වුඤ්ඤා අතීතානාගතපච්චුප්පනෙනසු ධම්මෙසු තථාගතො කාලාවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී. තස්මා 'තථාගතො'ති. වුඤ්ඤාති යඤ්ඤා ටො වුඤ්ඤා සදෙවකස්ස ලොකස්ස සමාරකස්ස සමුග්ගකස්ස සස්සමණ්ඩ්‍රාග්ගමණියා පජාය සදෙවලිනුස්සාය දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤානං පගතං පරිසෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, සබ්බං තථාගතෙන අභිසම්බුද්ධං තස්මා 'තථාගතො'ති වුඤ්ඤාති. යඤ්ඤා වුඤ්ඤා රතති. තථාගතො අනුසාරං සම්මාසමෙබ්බාධිං අභිසම්බුද්ධකිති, යඤ්ඤා රතති. අනුපාදියෙසාය නිබ්බානං ධාතුයා පරිනිබ්බාති, යං එතමස්මිං අනතරෙ භාසති ලපති හිද්දියති, සබ්බං තං තථෙව ගෙ.ති තො අඤ්ඤාතා තස්මා 'තථාගතො'ති වුඤ්ඤාති. යථාවාදී වුඤ්ඤා තථාගතො තථාකාරී, යථාකාරී තථාවාදී ඉති යථාවාදී තථාකාරී, යථාකාරී තථාවාදී, තස්මා 'තථාගතො'ති වුඤ්ඤාති සදෙවක ලොකෙ වුඤ්ඤා සමාරකෙ සමුග්ගකෙ සස්සමණ්ඩ්‍රාග්ගමණියා¹ පජාය සදෙවලිනුස්සාය තථාගතො අභිභූ අනභිභූතො අඤ්ඤාදන්දියො වසට්ඨති තස්මා 'තථාගතො'ති වුඤ්ඤාති.

¹ කාලවාදී සම්මතවාදී-සා.

ඒ අන්තෝවු පිරිවැජියෝ වුකලි අව්‍යක්ත අන්ධබාලයන් සේ අනෙකක් ඇරැබූ පැවැති ඥාදර්ශනයකින් අනෙකක් ඇරැබූ පවත්නා ඥාදර්ශනයක් පැනවියැ යුතු කොට හඟිත්. වුඤ්ජයෙහි, තරාගතයාහට ඉකුත් කල ඇරැබූ සත්‍යානුසාරි නුවණ (පෙරවුසු අත්බව සිහි කරන) නුවණ වෙයි. හෙ තෙමෙ (එයින්) යම් පමණ කැමැති වේ ද, එපමණ සිහි කෙරෙයි. අනා කල් ඇරැබූ වු කලි තරාගතයාහට 'මෙ කෙළවර ඉපැත්ම ය, දන් මෙයින් මත්තෙහි හවයෙක් නැතැ'යි බොධිජ්ඣානාය උපදී. වුඤ්ජයෙහි, ඉකුත් කාල පිළිබඳ වුව ද යමෙක් අභූත ද අසත්‍ය ද, අනාර්ථ නිශ්ශ්‍රිත ද එය තරාගත තෙමෙ නො පවසයි. ඉකුත් කල පිළිබඳ වු ද යමෙක් භූත ද සත්‍ය ද එහෙත් අනාර්ථනිශ්ශ්‍රිත ද, එයත් තරාගත තෙමෙ නො පවසයි. ඉකුත්කල පිළිබඳ වු ද යමෙක් භූත ද, සත්‍ය ද අර්ථ නිශ්ශ්‍රිත ද, ඒ පැනය විසැදීමෙහි තරාගත තෙමෙ කාලඥ වෙයි. වුඤ්ජයෙහි, අනාකල් පිළිබඳ වු ද යමෙක් අභූත ද අසත්‍ය ද අනාර්ථ නිශ්ශ්‍රිත ද, ... වත්මන් කල පිළිබඳ වු ද යමෙක් අභූත ද අසත්‍ය ද අනාර්ථනිශ්ශ්‍රිත ද, එය තරාගත තෙමෙ නො පවසයි. වුඤ්ජයෙහි, වත්මන් කල පිළිබඳ වු ද යමෙක් භූත ද සත්‍ය ද එහෙත් අනාර්ථනිශ්ශ්‍රිත ද, එයත් තරාගත තෙමෙ නො පවසයි. වත්මන් කල පිළිබඳ වුව ද යමෙක් භූත ද සත්‍ය ද අර්ථනිශ්ශ්‍රිත ද, ඒ පැනය විසැදීමෙහි තරාගත තෙමෙ කියැ යුතු කල් දන්තෝ වෙයි.

21. වුඤ්ජයෙහි, මෙසේ අතීත අනාගත වර්තමාන ධර්මයන්හි තරාගත තෙමෙ කල් දන කියන සුලු ද, වු දයක් ම කියන සුලු ද, වැඩක් ම කියන සුලු ද, දහමක් ම කියන සුලු ද, විනය ම කියන සුලු ද වෙයි. එහෙයින් තරාගත යැ යි කියනු ලැබේ. වුඤ්ජයෙහි, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත වු බලුන් සහිත වු ලොවැස්සා විසින්, දෙවි මිනිසුන් සහිත, මහණබමුණන් සහිත සංක්‍රමණය විසින් යමෙක් දක්ක යුතු ද, ඇසිය යුතු ද, යමෙක් යමෙක් ආශ්‍රාණයක් ආස්වාදනයක් ස්පර්ශනයක් කළ යුතු ද, දන්තා ලද ද, ප්‍රාප්ත ද (ලබන ලද ද), පිරියෙස්නා ලද ද, සිතින් කල්පනා කරන ලද ද, ඒ සියල්ල තරාගතයන් විසින් වෙසෙසින් අවබෝධ කරන ලද්දේ ය. එහෙයින් තරාගත යැ යි කියනු ලැබේ. වුඤ්ජයෙහි, යම් රයෙක තරාගත තෙමෙ නිරුත්තර සමාක්සමබොධිය අවබෝධ කෙරෙයි ද, යම් රයෙක අනුපාදියෙක නිර්වාණධාතුයෙන් පිරිනිවෙයි ද, මේ දැතුරෙහි හෙ තෙමෙ යමක් කියා ද, පවසා ද, දක්වා ද, ඒ සියල්ල ඒ කී පරිදි ම වේ, අන් සැටියෙකින් නො වේ. එහෙයින් 'තරාගත' යැ යි කියනු ලැබේ. වුඤ්ජයෙහි, තරාගත තෙමෙ යම් සේ කියන සුලු ද, එසේ ම කරන සුලු ය, යමෙක් කරන සුලු ද, එසේ ම කියන සුලු ය. මෙසේ තරාගත තෙමෙ යථාචාරී තරාකාරී ද යථාකාරී තරාචාරී ද වේ. එහෙයින් 'තරාගත' යැ යි කියනු ලැබේ. වුඤ්ජයෙහි, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බලුන් සහිත, ලොවිහි, මහණබමුණන් සහිත දෙවමිනිසුන් සහිත සංක්‍රමණයෙහි තරාගත තෙමෙ මෙරමා මැඩලනුයේ ය, මෙරමා විසින් නොමැඩලන ලද්දේ ය, සියල්ල දක්නේ ය, මෙරමා සිය වශයෙහි පවත්වන්නේ ය. එහෙයින් 'තරාගත' යැ යි කියනු ලැබේ.

අධ්‍යාකතං වයානානි

22. යානං ඛො පනෙතං වුඤ්චිජ්ජති, යං අඤ්ඤතිස්සීයා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං “කිංනු ඛො ආවුසො හොති තථාගතො පරමමරණං” ඉදමෙව සච්චං, මොසමඤ්ඤන්ති? එවං වාදිනො වුඤ්චිජ්ජතිස්සීයා පරිබ්බාජකා එවමස්සු වචනීයා “අධ්‍යාකතං ඛො ආවුසො භගවතා හොති තථාගතො පරමමරණං, ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤන්ති.” යානං ඛො පනෙතං වුඤ්චිජ්ජති, යං අඤ්ඤතිස්සීයා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං කිං පනාවුසො න හොති තථාගතො පරමමරණං, ඉදමෙව සච්චං, මොසමඤ්ඤන්ති?” එවං වාදිනො වුඤ්චිජ්ජතිස්සීයා පරිබ්බාජකා එවමස්සු වචනීයා “එවමෙව ඛො ආවුසො භගවතා අධ්‍යාකතං; න හොති තථාගතො පරමමරණං, ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤන්ති.” යානං ඛො පනෙතං වුඤ්චිජ්ජති, යං අඤ්ඤතිස්සීයා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං “කිං පනාවුසො හොති ච න හොති ච තථාගතො පරමමරණං, ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤන්ති.” එවං වාදිනො වුඤ්චිජ්ජතිස්සීයා පරිබ්බාජකා එවමස්සු වචනීයා “අධ්‍යාකතං ඛො පනෙතං ආවුසො භගවතා හොති ච න හොති ච තථාගතො පරමමරණං, ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤන්ති.”

යානං ඛො පනෙතං වුඤ්චිජ්ජති යං අඤ්ඤතිස්සීයා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං “කිමපනාවුසො නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණං, ඉදමෙව සච්චං මොස මඤ්ඤන්ති. එවං වාදිනො වුඤ්චිජ්ජතිස්සීයා පරිබ්බාජකා එවමස්සු වචනීයා “එවමෙව ඛො ආවුසො භගවතා අධ්‍යාකතං නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණං, ඉදමෙව සච්චං, මොසමඤ්ඤන්ති.” යානං ඛො පනෙතං වුඤ්චිජ්ජති යං අඤ්ඤතිස්සීයා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: “කප්පො පනෙතං ආවුසො යමණෙන ගොතමෙන අධ්‍යාකතන්ති?” එවං වාදිනො වුඤ්චිජ්ජතිස්සීයා පරිබ්බාජකා එවමස්සු වචනීයා “නගෙනං ආවුසො අත්ඨංගිතං න ධර්මසංගිතං න ආදිබ්බුභවරියකං න නිබ්බද්ධං න විරාගාය න නිරෝධාය න උප්පමාය න අභිඤ්ඤාය න සමොධාය න නිබ්බානාය සංවත්තති තස්මිං නා භගවතා අධ්‍යාකතන්ති ”

22 වුද්දයෙනි, “ඇවැත්නි, කීමෙක් ද? තරාගත තෙමේ මරණින් මත්තෙහි වන්නේ ද? මෙය ම සත්‍යත් අත් සියල්ල මොසත් (අසාරත්) වෙ ද? යි අත්තොටු පිරිවැජ්ජෝ කියන්නාහුය” යන මේ කාරණය ඇත. වුද්දයෙනි, මෙසේ කියන අත්තොටු පිරිවැජ්ජෝ “ඇවැත්නි, තරාගත තෙමේ මරණින් මත්තෙහි වන්නේ ද? මෙය ම සත්‍යත් අත් සියල්ල මොසත් වෙ ද? යි හඟවත්හු විසින් මෙය නො කියන ලද” යි මෙසේ කියූ යුතු හ “ඇවැත්නි, කීමෙක් ද? තරාගත තෙමේ මරණින් මත්තෙහි නො වන්නේ ද? මෙය ම සත්‍ය ද? සෙස්ස භිස් ද?” යි අත්තොටු පිරිවැජ්ජෝ මෙසේ කියන්නාහ” යන මේ කාරණය ඇත. එසේ කියන අත්තොටු පිරිවැජ්ජෝ ඇවැත්නි, තරාගත තෙමේ මරණින් මත්තෙහි නො වන්නේ ය, මෙය ම සත්‍ය ය, සෙස්ස භිස් යැ යි මෙසේත් හඟවත්හු විසින් නො කියන ලද” යි මෙසේ කියූ යුතු වන්නාහ.

“කීමෙක් ද? ඇවැත්නි තරාගත තෙමේ මරණින් මත්තෙහි වන්නේ නොවන්නේත් වෙ ද? මෙය ම සත්‍ය ද? සෙස්ස භිස් ද?” යි අත්තොටු පිරිවැජ්ජෝ මෙසේ අසන්නාහුය” යන මේ කාරණය ඇත. වුද්දයෙනි, මෙසේ කියන අත්තොටු පිරිවැජ්ජෝ ඇවැත්නි, තරාගත තෙමේ මරණින් මත්තෙහි වන්නේත් වෙ නොවන්නේත් වෙ යැ යි හඟවත්හු විසින් නො කියන ලද” යි මෙසේ කියූ යුතු වන්නාහ වුද්දයෙනි, “ඇවැත්නි, කීමෙක් ද? තරාගත තෙමේ මරණින් මත්තෙහි නො ම වන්නේත් නො ම නොවන්නේත් වෙ ද? මෙය ම සත්‍ය ද? සෙස්ස භිස් ද?” යි අත්තොටු පිරිවැජ්ජෝ මෙසේ කියන්නාහ” යන මේ කාරණය වනාහි ඇත වුද්දයෙනි, මෙසේ කියත් අත්තොටු පිරිවැජ්ජෝ, “ඇවැත්නි තරාගත තෙමේ මරණින් මත්තෙහි නො ම වන්නේත් නො ම නොවන්නේත් වෙ යැ යි මෙය ම සත්‍ය ය, සෙස්ස භිස් යැ යි මෙසේ ද හඟවත්හු විසින් නො පවසන ලද” යි මෙසේ කියූ යුතු වන්නාහ. වුද්දයෙනි, “ඇවැත්නි, මහණ ගොයුම්හු විසින් මෙය කවර හෙයින් අප්‍රකාශිත ද” යි අත්තොටු පිරිවැජ්ජෝ මෙසේ කියන්නාහ” යන මේ කාරණය ඇත. වුද්දයෙනි, මෙසේ කියන අත්තොටු පිරිවැජ්ජෝ, “ඇවැත්නි, මෙය අර්ථනිර්ණය ද නො වෙ, ධර්මනිර්ණය ද නො වෙ. මාර්ගබ්‍රහ්මවර්ගාවට මුල් ද නො වෙ සසර කලකිරෙනු පිණිස, නො පවතී, විරාගය පිණිස නො පවතී, නිරොධය පිණිස නො පවතී, ක්ලෙශොපශමය පිණිස නො පවතී, විශිෂ්ට ඥානය පිණිස නො පවතී, සම්බෝධිය පිණිස නො පවතී නිර්වාණය පිණිස නො පවතී. එ හෙයින් එය හඟවත්හු විසින් නො පවසන ලද” යි මෙසේ කියූ යුතු වන්නාහ.

බ්‍යාකතධර්මානාහි

23. යානං ඛො පනෙනං චුඤ්ඤාදිජ්ඣායා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යාං “කිං පනාචුසො සමණෙන ගොතමෙන බ්‍යාකතනති?” එවං වාදිනො චුඤ්ඤාදිජ්ඣායා පරිබ්බාජකා එවමස්සු වචනියා “ඉදං දුක්ඛනති ඛො ආචුසො භගවතා බ්‍යාකතං. අයං දුක්ඛසමුදයොති ඛො අචුසො භගවතා බ්‍යාකතං, අයං දුක්ඛනිරෝධොති ඛො ආචුසො භගවතා බ්‍යාකතං, අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපදාති ඛො ආචුසො භගවතා බ්‍යාකතනති”.

24. යානං ඛො පනෙනං චුඤ්ඤාදිජ්ඣායා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යාං “කස්මා පනෙනං ආචුසො සමණෙන ගොතමෙන බ්‍යාකතනති? එවං වාදිනො චුඤ්ඤාදිජ්ඣායා පරිබ්බාජකා එවමස්සු වචනියා “එතඤ්ඤි ආචුසො අත්ථසංහිතං, එතං ධම්මසංහිතං, එතං ආදිබ්‍රහ්මවරියකං, එකතනතිබ්බිදය වීරාගාය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමේධාධාය නිබ්බානාය සංවත්තති. කස්මා තං භගවතා බ්‍යාකතනති.”

පුබ්බත්තසහගතා දිට්ඨිතිස්සයා

යෙ පි තෙ චුඤ්ඤා පුබ්බත්තසහගතා දිට්ඨිතිස්සයා, තෙපි වො මයා බ්‍යාකතා යථා තෙ බ්‍යාකාතබ්බා යථා ච තෙ න බ්‍යාකාතබ්බා කිං වො අහං තෙ තත්ථ බ්‍යාකරිස්සාමි? යෙ පි තෙ චුඤ්ඤා අපරත්තසහගතා දිට්ඨිතිස්සයා, තෙ පි වො මයා බ්‍යාකතා, යථා තෙ බ්‍යාකාතබ්බා, යථා ච තෙ න බ්‍යාකාතබ්බා කිං වො අහං තෙ තත්ථ බ්‍යාකරිස්සාමි.

25 කතමෙ ච තෙ චුඤ්ඤා පුබ්බත්තසහගතා දිට්ඨිතිස්සයා යෙ වො මයා බ්‍යාකතා යථා තෙ බ්‍යාකාතබ්බා? සනති ඛො චුඤ්ඤා එතෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො ‘සසසතො අත්තා ච ලොකො ච’ ඉදමෙව සචං මොසමඤ්ඤනති. සනති පන චුඤ්ඤා එතෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවං වාදිනො එවං දිට්ඨිනො ‘අසසතො අත්තා ච ලොකො ච, සසසතො ච අසසතො ච අත්තා ච ලොකො ච, නෙව සසසතො නාසසසතො අත්තා ච ලොකො ච, සයංකතො අත්තා ච ලොකො ච, පරකතො අත්තා ච ලොකො ච, සයං කතො ච පර කතො ච අත්තා ච ලොකො ච, අසයංකාරො අපරකාරො අධිච්චසමුප්පන්නො අත්තා ච ලොකො ච, ඉදමෙව සචං, මොසමඤ්ඤනති. සසසතං සුඛදුක්ඛං, අසසසතං සුඛදුක්ඛං, සසසතඤ්ඤා අසසසතඤ්ඤා සුඛදුක්ඛං, නෙව සසසතං නාසසසතං සුඛදුක්ඛං, සයංකතං සුඛදුක්ඛං, පරංකතං සුඛදුක්ඛං, සයං කතඤ්ඤා පරංකතඤ්ඤා සුඛදුක්ඛං, අසයංකාරං අපරංකාරං අධිච්චසමුප්පන්නං සුඛදුක්ඛං. ඉදමෙව සචං මොසමඤ්ඤනති”

23. වුඤ්ඤානී, “ආචාරිනි, මහණ ගොයුම්හු විසින් කීමෙන් නම් පවසන ලද ද?”යි අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ මෙසේ අසන්නාහ” යන මේ කාරණය වනාහි ඇත. වුඤ්ඤානී, මෙසේ කියන අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ “ආචාරිනි, මේ දුක්ඛය ම හඟවත්හු විසින් පවසන ලදී, මේ දුක් උපදානා හේතුව යැයි ම හඟවත්හු විසින් පවසන ලදී. මේ දුක් වැනැස්ම යැයි ම හඟවත්හු විසින් පවසන ලදී. මේ දුක් වැනැස්මට යන පිළිවෙතැයි ම හඟවත්හු විසින් පවසන ලදී”යි මෙසේ කියා යුතු වන්නාහ.

24. වුඤ්ඤානී, “ආචාරිනි, කවර හෙයින් මෙය මහණ ගොයුම්හු විසින් පවසන ලද ද?”යි අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ මෙසේ පුළුවස්නාහ” යන මේ කරුණ ඇත. වුඤ්ඤානී, එසේ පුළුවස්නා අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ මෙසේ කියා යුතු “ආචාරිනි, මෙය අර්ථනිර්ණය, මෙය ධර්මනිර්ණය, මෙය මාර්ගමුක්තිවර්ණයට මූලය. මෙය එකාන්තයෙන් සසර කලකිරෙනු පිණිස පවතී, විරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස ක්ලෙශොපශමය පිණිස, විශිෂ්ට ඥානය පිණිස, සම්බෝධිය පිණිස, නිවන පිණිස පවතී එහෙයින් එය හඟවත්හු විසින් පවසන ලද”යි (කියා යුතු)

වුඤ්ඤානී, පූර්විකාත්මකය (පෙර පැවැති ස්කන්ධ කොටස) පිළිබඳ වූ යම් දෘෂ්ටි කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු ද ඔවුන් පැවැසියා යුතු පරිදි මා විසින් ප්‍රකාශිත හ. ඔහු යම්සේ නො පැවැසියා යුතු නම් කීම? මම එහි තොපට එය පවසන්නෙමි ද? වුඤ්ඤානී, අපරාන්තසහගත (මතු ස්කන්ධ කොටස පිළිබඳ වූ) යම් දෘෂ්ටි කෙනෙක් ඇද්ද ඔවුන් හෙළි කළ යුතු පරිද්දෙන් ඔහු ද මා විසින් ප්‍රකාශිත හ. යම් හැටියකින් ඔහු හෙළි නො කළ යුතු නම්, කීම? එහි මම ඔවුන් තොපට හෙළි කරන්නෙමි ද?

25 වුඤ්ඤානී, පැවැසියා යුතු පරිද්දෙන් මා විසින් තොපට හෙළි කරන ලද පූර්විකාත්මකය හඟන දෘෂ්ටිහු කවුරුද? යත් වුඤ්ඤානී, ‘ආත්මයන් ලෝකයන් ශාශ්වත යැ’යි මෙය ම සත්‍යය, සෙස්ස භික්ෂු යැ’යි මෙසේ වාද ඇති, මෙසේ වූ දෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. වුඤ්ඤානී, “ආත්මයන් ලෝකයන් අශාශ්වත යැයි ද, ආත්මයන් ලෝකයන් ශාශ්වතත් අශාශ්වතත් වේ යැයි ද, ආත්මයන් ලෝකයන් ශාශ්වතත් නො ම වේ අශාශ්වතත් නො ම වේ යැයි ද, ආත්මයන් ලෝකයන් ස්වයංකෘත යැයි ද, ආත්මයන් ලෝකයන් පරකෘත යැයි ද, ආත්මයන් ලෝකයන් ස්වයංකෘතත් පරකෘතත් වේ යැයි ද, ආත්මයන් ලෝකයන් ස්වයංකාර ද පරකාර ද නො වේ, යදාච්ඡාසමුත්පන්න යැයි ද, මෙය ම සත්‍යය යැයි, සෙස්ස භික්ෂු යැයි මෙසේ වාද ඇති, මෙසේ වූ දෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත.

26. තත්‍ර චූඤ්ඤායෙ තෙ සමණ්‍යාගමණං ඵලංවාදිතො ඵලංදිට්ඨිතො සසසතො අත්තා ව ලොකො ව, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානි ත්‍යාගං උපසඬකම්භා ඵලං වදාමි අස්සිනු ඛො ඉදං ආවුසො වුචන්ති සසසතො අත්තා ව ලොකො වා?"ති යඤ්ච ඛො තෙ ඵලමාහංසු 'ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤානි, තං තෙසං නානුජානාමි. තං කිසං හෙතු? අඤ්ඤාපාසඤ්ඤානො පි හෙත්ථ චූඤ්ඤා සන්නෙකෙ සත්තා ඉමාය පි ඛො අහං චූඤ්ඤා පඤ්ඤානකියා නෙව අත්තනා සමසමං සමනුපසංගාමී තුතො භියොයා, අථ ඛො අහමෙව තත්ථ භියොයා යදිදං අධිපඤ්ඤානි

27. තත්‍ර චූඤ්ඤායෙ තෙ සමණ්‍යාගමණං ඵලංවාදිතො ඵලංදිට්ඨිතො "සසසතො අත්තා ව ලොකො ව, අසසසතො අත්තා ව ලොකො ව, සසසතො ව අසසසතො ව අත්තා ව ලොකො ව, නෙව සසසතො නායස්ස තො අත්තා ව ලොකො ව, සයං කතො අත්තා ව ලොකො ව, පරංකතො අත්තා ව ලොකො ව, සයං කතො ව පරංකතො ව අත්තා ව ලොකො ව, අසයංකාරො අපරකාරො අධිච්චසමුප්පන්නො අත්තා ව ලොකො ව, සසත්තං සුඛදුක්ඛං, අසසත්තං සුඛදුක්ඛං, සසත්තඤ්ඤා අසසත්තඤ්ඤා සුඛදුක්ඛං, නෙව සසත්තං නාසසත්තං සුඛදුක්ඛං, සයංකතං සුඛදුක්ඛං, පරංකතං සුඛදුක්ඛං, සයං කතං ව පරංකතං ව සුඛදුක්ඛං අසයංකාරං අපරකාරං අධිච්චසමුප්පන්නං සුඛදුක්ඛං ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානි". ත්‍යාගං උපසඬකම්භා ඵලං වදාමි "අස්සි ඛො ඉදං ආවුසො වුචන්ති අසයංකාරං අපරකාරං අධිච්චසමුප්පන්නං සුඛදුක්ඛානි?" යඤ්ච ඛො තෙ ඵලමාහංසු ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤානි, තං තෙසං නානුජානාමි, තං කිසං හෙතු? අඤ්ඤාපාසඤ්ඤානො පි හෙත්ථ චූඤ්ඤා සන්නෙකෙ සත්තා ඉමාය පි ඛො අහං චූඤ්ඤා පඤ්ඤානකියා නෙව අත්තනා සමසමං සමනුපසංගාමී තුතො භියොයා අථ ඛො අහමෙව තත්ථ භියොයා යදිදං අධිපඤ්ඤානි. ඉමෙ ඛො තෙ චූඤ්ඤා පුබ්බන්තසහගතො දිට්ඨිතිසසයා, යෙ තෙ මයා බ්‍යාකතා යථා තෙ බ්‍යාකතබ්බා යථා ව තෙ න ථ්‍යානානබ්බා, කිං චො අහං තෙ තත්ථ බ්‍යාකරිසසාමි?"ති

26. සුව දුක් ශාශ්වත ය, සුවදුක් අශාශ්වත ය, සුවදුක් ශාශ්වත ද අශාශ්වත ද වේ, සුවදුක් ශාශ්වත ද නො ම වේ. ආශාශ්වත ද නො ම වේ, සුවදුක් ස්වයංකෘත ය, සුවදුක් පරකෘත ය, සුව දුක් ස්වයංකෘත ද පරකෘත ද වේ. සුවදුක් ස්වයංකාර ද නො වේ, පරකාර ද නො වේ, යදාච්ඡාසමුත්පන්න ය, මෙය ම සත්‍ය ය, සෙස්ස භික් යැ යි මෙසේ වූ වාද ඇති, මෙසේ වූ දෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත වුදැයෙනි, එහි 'ආත්මයන් ලෝකයන් ශාශ්වත යැ' යි, 'මෙය ම සත්‍ය යැ සෙස්ස භික් යැ' යි මෙසේ වාද ඇති, මෙසේ දෘෂ්ටි ඇති යම් මහණ කෙනෙක් බමුණුකෙනෙක් ඇද්ද, මම ඔවුන් කරා එළැඹ, 'ඇවැත්නි, ආත්මයන් ලෝකයන් ශාශ්වත යැ යි කියනු ලැබේ යන මෙය ඇත්ත ද?' යි මෙසේ විචාරමි. ඔහු 'මෙය ම සත්‍ය ය සෙස්ස භික් යැ' යි මෙසේ යම් වචනයක් කියත් ද, ඔවුන්ගේ ඒ වචනය නො අනුදනිමි. ඒ කවර හෙයින්ද? වුදැයෙනි, මෙහි අන් සැටියෙකින් හඟිනා ඇතැම් සත්ව කෙනෙක් ඇත. වුදැයෙනි, මේ දෘෂ්ටි ප්‍රඥප්තියෙන් ද තමාහට 'සමසමයක් හු නො ම දකිමි තමාට වැඩි තරම් එකකු කොයින් දකිමි ද? වැලිදු අධිප්‍රඥප්ති (උශෙෂ පැනවීම) යන යමෙක් ඇද්ද, එහි මම ම වැඩිතරම් වෙමි.

27. වුදැයෙනි, එහි 'ආත්මයන් ලෝකයන් ශාශ්වත යැ' යි 'ආත්මයන් ලෝකයන් අශාශ්වත යැ' යි ආත්මයන් ලෝකයන් ශාශ්වතත් අශාශ්වතත් වේ' යැ යි, 'ආත්මයන් ලෝකයන් ශාශ්වත ද නො ම වේ' අශාශ්වත ද නො ම වේ' යැ යි, 'ආත්මයන් ලෝකයන් ස්වයංකෘත යැ' යි 'ආත්මයන් ලෝකයන් පරකෘත යැ' යි, 'ආත්මයන් ලෝකයන් ස්වයංකෘත ද පරකෘත ද වේ යැ' යි 'ආත්මයන් ලෝකයන් ස්වයංකාර ද නො වේ, පරකාර ද නො වේ යදාච්ඡාසමුත්පන්න යැ' යි, 'සුබ්දුෂ්ට දෙක ශාශ්වත යැ' යි 'සුබ්දුෂ්ට දෙක ආශාශ්වත යැ' යි, 'සුබ්දුෂ්ට දෙක ශාශ්වතත් නො ම වේ ආශාශ්වතත් නො ම වේ යැ' යි, 'සුබ්දුෂ්ට දෙක ස්වයංකෘත යැ' යි, 'සුබ්දුෂ්ට දෙක පරකෘත යැ' යි, 'සුබ්දුෂ්ට දෙක ස්වයංකෘත ද පරකෘත ද වේ' යැ' යි, 'සුබ්දුෂ්ට දෙක ස්වයංකාර ද පරකාර ද නො ව යදාච්ඡාසමුත්පන්න යැ, 'මෙය ම සත්‍ය ය සෙස්ස භික් යැ' යි, මෙසේ වූ වාද ඇති මේ බඳු වූ දෘෂ්ටි ඇති යම් මහණ කෙනෙක් බමුණු කෙනෙක් ඇද්ද, මම ඔවුන් කරා එළැඹ, 'ඇවැත්නි, සුබ්දුෂ්ට දෙක ස්වයංකාර ද පරකාර ද නො ව යදාච්ඡාසමුත්පන්න යැ යි කියනු ලැබේ' යන මෙය ඇත්ත ද? යි විචාරමි. ඔහු 'මෙය ම සත්‍ය ය, සෙස්ස භික් යැ' යි යම් වචනයක් කියත් ද, ඔවුන් ගේ ඒ වචනය නො අනුදනිමි ඒ කවර හෙයින්? යත් වුදැයෙනි, මෙහි අන් සැටියෙකින් හඟිනා ඇතැම් සත්ව කෙනෙක් ඇත. වුදැයෙනි, මේ දෘෂ්ටිප්‍රඥප්තියෙන් ද තමාහට සමසමයක් හු නො ම දකිමි. තමාහට වැඩිතරම් එකකු කොයින් දකිමි ද? වැලි දු අධිප්‍රඥප්ති යන යමෙක් ඇද්ද, එහි මම ම වැඩිතරම් වෙමි. වුදැයෙනි, මොහු' පැවැසියැ යුතු පරිදි මා විසින් පවසන ලද පූර්ණත්වය පිළිබඳ වූ දෘෂ්ටි හු ය. යමෙක් ඔහු නො පැවැසියැ යුතු නම්, කිම? එහි මම තොපට ඒ පවසන්නෙමි ද?

අපරන්තසහගතා දිට්ඨිනිසසයා

28. කතමෙ ව චුන්ද අපරන්තසහගතා දිට්ඨිනිසසයා යෙ තෙ මයා බ්‍යාකතා යථා තෙ බ්‍යාකාතබ්බා? යථා ව තෙ න බ්‍යාකාතබ්බා, කිංවො අහං තෙ තස්ස බ්‍යාකරිසසාමි?"ඡ, සන්ති චුන්ද එකෙ සමණ්‍යුභුණං එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො "රුපි අත්තා හොති අරොගො පරමමරණං, ඉදමෙව සවං, මොසමඤ්ඤන්ති" සන්ති පන චුන්ද එකෙ සමණ්‍යුභුණං එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො "නාරුපි අත්තා හොති -පෙ- රුපි ව අරුපි ව අත්තා හොති -පෙ- නෙව රුපි නාරුපි අත්තා හොති -පෙ- සඤ්ඤි අත්තා හොති -පෙ- අසඤ්ඤි අත්තා හොති, -පෙ- නෙවසඤ්ඤිනා-සඤ්ඤි අත්තා හොති, -පෙ- අත්තා උච්ඡිජ්ජති' විනසසති, න හොති පරමමරණං, ඉදමෙව සවං, මොසමඤ්ඤන්ති." තත්‍ර චුන්ද යෙ තෙ සමණ්‍යුභුණං එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො, රුපි අත්තා හොති අරොගො පරමමරණං, ඉදමෙව සවං, මොසමඤ්ඤන්ති ත්‍යාහං උපසංඛ්‍යාමිතිවා එවං වදම් අස්මි ඛො ඉදං ආවුසො, වුවන්ති "රුපි අත්තා හොති අරොගො පරමමරණං?"ති. යං ඛො තෙ එවමාහංසු "ඉදමෙව සවං, මොසමඤ්ඤන්ති" තං තෙසං නානුජානාමි තං කිසස හෙතු? අඤ්ඤාපාසඤ්ඤිනො පි හෙත්ථ චුන්ද සන්තෙතෙ සත්තා. ඉමායපි ඛො අහං චුන්ද පඤ්ඤාතතියා නෙව අත්තනා සමසමං සමනුපසාමි කුතො භියෙය්‍යා, අප ඛො අහමෙව තස්ස භියෙය්‍යා යදිදං අධිපපඤ්ඤන්ති.

29. තත්‍ර චුන්ද යෙ තෙ සමණ්‍යුභුණං එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො අරුපි අත්තා හොති -පෙ- රුපි ව අරුපි ව අත්තා හොති -පෙ- නෙව රුපි නාරුපි අත්තා හොති -පෙ- සඤ්ඤි අත්තා හොති -පෙ- අසඤ්ඤි අත්තා හොති -පෙ- නෙවසඤ්ඤිනාසඤ්ඤි අත්තා හොති -පෙ- අත්තා උච්ඡිජ්ජති විනසසති, න හොති පරමමරණං, ඉදමෙව සවං, මොසමඤ්ඤන්ති." ත්‍යාහං උපසංඛ්‍යාමිතිවා එවං වදම් අස්මි ඛො ඉදං ආවුසො, වුවන්ති "අත්තා උච්ඡිජ්ජති විනසසති, න හොති පරමමරණං ති?" මඤ්ඤො ඛො තෙ චුන්ද එවමාහංසු ඉදමෙව සවං, මොසමඤ්ඤන්ති, තං තෙසං නානුජානාමි. තං කිසස හෙතු? අඤ්ඤාපාසඤ්ඤිනො පි හෙත්ථ චුන්ද සන්තෙතෙ සත්තා. ඉමායපි ඛො අහං චුන්ද පඤ්ඤාතතියා නෙව අත්තනා සමසමං සමනුපසාමි කුතො භියෙය්‍යා? අප ඛො අහමෙව තස්ස භියෙය්‍යා යදිදං අධිපපඤ්ඤන්ති ඉදම ඛො තෙ චුන්ද අපරන්තසහගතා දිට්ඨිනිසසයා, යෙ තෙ මයා බ්‍යාකතා යථා තෙ බ්‍යාකාතබ්බා යථා ව තෙ න බ්‍යාකාතබ්බා කිංවො අහං තෙ තස්ස බ්‍යාකරිසසාමි"ති

28. වුඤ්ඤානි, යම්සේ හෙළි කළ යුතු නො වෙත් නම්, 'එහි මම කුමට එය පවසන්නෙමි ද?' යි කියැ යුතු වූ, හෙළි කළ යුතු පරිදි මා විසින් හෙළි කරන ලද්දු අපරාන්ත සහගත (අනාගත ස්කන්ධ කොටස පිළිබඳව) දෘෂ්ටිහිමි කවරහ? යත් වුඤ්ඤානි, 'ආත්මය රූපවත්ය, මරණින් මතු අරොග යැ, මෙය ම සත්‍ය ය, සෙස්ස භික්ෂු යැ' යි මෙසේ කියන, මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත 'ආත්මය රූපරහිත ය ආත්මය රූපවත් ද අරූපවත් ද වෙයි ආත්මය රූපවත් ද නොම වෙයි, අරූපවත් ද නො ම වෙයි ආත්මය සංඥාවත් වෙයි ආත්මය සංඥා නැත්තේ වෙ ආත්මය සංඥා ඇත්තේ ද වෙ සංඥාව නැත්තේ ද වෙ ආත්මය මරණින් පසු මුල් සුන් වෙයි, වැනැසෙයි, මරණින් මත්තෙහි නො වෙයි, මෙය ම සත්‍ය ය, සෙස්ස භික්ෂු යැ' යි මෙසේ කියන, මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත වුඤ්ඤානි, එහි යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ආත්මය රූපවත්ය, මරණින් මත්තෙහි අරොග යැ, මෙය ම සත්‍ය ය, සෙස්ස භික්ෂු යැ' යි කියත් ද, මම ඔවුන් කරා එළැඹ, 'ඇවැත්නි, ආත්මය රූපවත් ය. මරණින් මතු අරොග යැ' යි තොප විසින් යම් වචනයක් කියනු ලැබේ ද, එය ඇත්තේ ද? (එය හුදු වචනමාත්‍රයක් නො ව තොපගේ දෘෂ්ටිය ම ද?) යි විචාරමි. 'මෙය ම සත්‍ය යැ, සෙස්ස භික්ෂු යැ' යි යමක් මෙසේ ඔහු කියත් ද, ඔවුන්ගේ ඒ වචනය නො අනුදනිමි. ඒ කවර හෙයින්? වුඤ්ඤානි, මෙහි මෙයට වෙනස් සංඥා ඇති එක්තරා සත්‍ය කෙනෙක් ඇත්ත වුඤ්ඤානි, මේ දෘෂ්ටිප්‍රඥප්තියෙන් ද තමාට සමසම එකක්හු නො දකිමි, වැඩි තරම් එකතු කොයින් දකිමි ද? වැලි දු යම් අධිප්‍රඥප්තියක් වේ ද එයින් මම ම එහි වැඩි තරම් වෙමි.

29. වුඤ්ඤානි, එහි යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් 'ආත්මය රූප රහිත වෙයි ආත්මය රූපවත් ද රූපරහිත ද වෙයි ආත්මය රූපවත් ද නො ම වෙයි, රූපරහිත ද නොම වෙයි ආත්මය සංඥා ඇත්තේ වෙයි . ආත්මය සංඥා නැත්තේ වෙයි ආත්මය සංඥා (සංඥාව ඇත්තේ) නො ම වෙයි, අසංඥා නො ම වෙයි ආත්මය මුල්සුන් වෙයි, වැනැසෙයි මරණින් මතු නො වෙයි මෙය ම සත්‍ය ය, සෙස්ස භික්ෂු යැ' යි මෙසේ කියත් ද, මම ඔවුන් කරා එළැඹ, "ඇවැත්නි, ආත්මය උච්ඡින්න වේ, වැනැසේ, මරණින් මතු නො වේ, මෙය ම සත්‍ය ය, සෙස්ස භික්ෂු යැ' යි යමක් කියනු ලැබේ ද එය (ඒ දෘෂ්ටිය) ඔබට ඇත්දැයි?" යි මෙසේ විචාරමි. 'මෙය ම සත්‍ය ය, සෙස්ස භික්ෂු යැ' යි යමක් ම ඔහු කියත් ද, ඔවුන්ගේ ඒ වචනය නො අනුදනිමි ඒ කවර හෙයින්? යත්: වුඤ්ඤානි, මෙහි ඇතැම් සත්‍ය කෙනෙක් වෙනස් සංඥා ඇත්තාහු ද වෙත් (එහෙයින්) වුඤ්ඤානි, මේ දෘෂ්ටිප්‍රඥප්තියෙන් ද තමා හා සම-සමයකු මම නො ම දකිමි තමාට වැඩිතරම් එකක්හු කොයින් දකිමි ද? වැලි දු යම් අධිප්‍රඥප්තියක් වේ ද එහි මම ම වැඩිතරම් වෙමි. වුඤ්ඤානි, හෙළි කළ යුතු පරිද්දෙන් මා විසින් හෙළි කරන ලද, යම්සේ නොපැවැසියයුතු නම් 'කුමට එය තොපට පවසන්නෙමි ද' යි මා විසින් නො පවසන ලද, අපරාන්තසහගත වූ දෘෂ්ටිහිමි මොහු ය.

30. ඉමෙසං ච වුඤ්ඤානසංඝගතානං දිට්ඨිනිසංයානං ඉට්ඨෙසං ච අපරත්තසංඝගතානං දිට්ඨිනිසංයානං පභානාය සමතික්කවාය එවං මයා චක්ඛාථො සතිපට්ඨානා දෙසිතා පඤ්ඤානා කතමෙ චක්ඛාථො? ඉධ වුඤ්ඤානසංඝගතානං කායෙ කායානුපස්සි විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා, විනයො ඌලාකෙ අභිජ්ඣා දෙමනස්සං, ට්ඨෙදානාසු -පෙ- විතෙකසු -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා, විනයො ඌලාකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං ඉමෙසං ච වුඤ්ඤානසංඝගතානං දිට්ඨිනිසංයානං ඉමෙසං ච අපරත්තසංඝගතානං දිට්ඨිනිසංයානං පභානාය සමතික්කවාය එවං මයා ඉමෙ චක්ඛාථො සතිපට්ඨානා දෙසිතා පඤ්ඤානා ති.

31 තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා උපවාණො හඟවතො පිට්ඨිතො භොති හඟවන්තං විජයමානො. අථ ඛො ආයස්මා උපවාණො හඟවන්තං එතදවොච අවජරියං හතෙන අබ්භුතං හතෙන, පාසාදිකො චතායං හතෙන ධම්මපරියායො, සුපාසාදිකො චතායං හතෙන ධම්මපරියායො කො නාමායං හතෙන ධම්මපරියායො?"ති "තස්මා නිභ නිං උපවාණ ඉමං ධම්මපරියායං පාසාදිකොතෙව නං ධාරෙහි"ති

ඉදමවොච හඟවා අක්කමනො ආයස්මා උපවාණො හඟවතො භාසිතං අභිනාදිති.

පාසාදිකසුත්තං නිවසිතං ඡට්ඨං.

30 වුඤ්ඤාන, මේ පුච්ඡාත්ත සහගත දෘෂ්ටිත්තේ ද මේ අපරාන්ත සහගත දෘෂ්ටිත්තේ ද ප්‍රභාණය පිණිස ඉක්මිම පිණිස, මා විසින් මෙසේ සතර සතිපට්ඨානයෝ දෙසන ලදහ, පනවන ලදහ. කවර සතරෙක් ද? යත්: වුඤ්ඤාන, මෙහි මහණ තෙම කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තේ, නුවණින් දන්නේ, සිහි ඇත්තේ, ලොවැ අභිධ්‍යාව හා දෙමනස හා දුරු කොට, කයෙහි කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි වෙදනාවන්හි චිත්තයන්හි කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තේ, නුවණින් දන්නේ, සිහි ඇත්තේ, ලොවැ අභිධ්‍යාව හා දෙමනස හා දුරු කොට, ධර්මයන්හි ධම්මානුපස්සි වැ වෙසෙයි වුඤ්ඤාන, මේ පුච්ඡාත්තසහගත දෘෂ්ටිත්තේ ද මේ අපරාන්ත සහගත දෘෂ්ටිත්තේ ද ප්‍රභාණය පිණිස, ඉක්මිම පිණිස, මෙසේ මා විසින් සතර සතිපට්ඨානයෝ දෙසන ලද හ, පනවන ලදහ '

31 එ සමයෙහි උපවාණ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන්වහන්සේට පවත් සලකුවෝ ඔබ පිටුපසින් සිටියාහු වෙත්. එකල උපවාණ තෙරණුවෝ 'වහන්ස, ආශ්වයාය, වහන්ස, අද්දකයා වහන්ස, මේ ධර්මපාසාදිකයා එකාන්තයෙන් ප්‍රසාද එළවන සුත්‍රය, වහන්ස, මේ ධර්ම පාසාදිකයා කිනම් ද? යි ඇසූහ 'උපවාණයෙනි, එහෙයින් මෙහි මේ ධර්ම පර්යාය 'පාසාදිකයා' යි කියා ම සලකවූ යා' යි වදළ සේක,

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළසේක. ආයුෂ්මත් උපවාණ තෙරණුවෝ සතුටු සිතැත්තාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචනය සතුවත් පිළිගත්හ

සවැනි පාසාදික සූත්‍රය නිමිසේ යැ.

ලංකා භික්ෂු භාවනා

1. එවං මෙ සුතං.

එකං සමයං භගවා සාවකීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙති 'භික්ඛවො'ති 'භද්දෙන'ති තෙ භික්ඛු භගවතො පටුට්ඨෙකාසු. භගවා එතදාවාච:

ආකන්ඨිමාති භික්ඛවෙ මහාපුරිසස්ස මහාපුරිසලංකිණාති යෙහි සමන්තාගතස්ස මහාපුරිසස්ස දෙවෙ ගතියො භවන්ති අනඤ්ඤා යවෙ අගාරං අජ්ඣාචසති රාජා භොති චක්ඛවත්ති ධම්මිකො ධම්මරාජා වාතුරනෙසා වීජිතාවී ජනපදස්ථාවරියප්පනෙතා සත්තරත්තසමන්තාගතො තසසීමාති සත්ත රත්තාති භවන්ති සෙය්‍යාපීදං චක්ඛරත්තං භජීරත්තං අසාරත්තං මිඤ්ජරත්තං ඉජ්ජරත්තං ගහපතිරත්තං පරිනායකරත්තමෙව සත්තමං. පරොසහස්සං ඛො පනස්ස පුත්තා භොන්ති සුරා වීරඛන්ද්‍රපා පරයෙනප්පමඤ්ඤා. සො ඉමං පඨවීං සාගරපරියන්තා අද්දණ්ඩන අසන්ධං. න ධිජෙලන සමෙන අභිවීජීය අජ්ඣාචසති. සවෙ ඛො පන අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති අරහං භොති සත්තාසම්බුද්ධො ලොකෙ විවක්ඛව්‍යදෙ කතමාති නාති භික්ඛවෙ ආකන්ඨංස මහාපුරිසස්ස මහාපුරිසලංකිණාති යෙහි සමන්තාගතස්ස මහාපුරිසස්ස දෙවෙ ගතියො භවන්ති අනඤ්ඤා? යවෙ අගාරං අජ්ඣාචසති, රාජා භොති චක්ඛවත්ති -පප- යවෙ ඛො පන අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති, අරහං භොති සත්තාසම්බුද්ධො ලොකෙ විවක්ඛව්‍යදෙ

2. ඉධ භික්ඛවෙ මහාපුරිසො සුප්පතිට්ඨිතපාදෙ ගොති. යමෙ භික්ඛවෙ මහාපුරිසො සුප්පතිට්ඨිතපාදෙ ගොති, ඉදමෙ භික්ඛවෙ මහාපුරිසස්ස මහාපුරිසලංකිණං භවති

1. භද්දෙන ඩී-ඉජස.

2. වීරඛන්ද්‍ර-සා, කම් -වීරඛන්ද්‍ර-ඉජස.

ලක්ෂණ සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී:

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර නිසා දෙවිරම් නම්වූ අන්තර්විසු සිටුහුගේ අරමෙහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි'යි හික්ෂුන් ඇමැතුසේක. 'පින්වතුන් වහන්සැ'යි ඒ හික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළුසේක.

"මහණෙනි, යමෙකින් සමන්විත මහ පුරිස්භට නිෂ්ඨා දෙකෙක් ම වේ ද, අන් තෙවැන්නෙක් නැද්ද, එසේ වූ මහපුරිස්භු ගේ මහ පුරිස් ලකුණු දෙකිසෙක් වෙත්. ඔහු පිළිබඳ වූ ඒ නිෂ්ඨා දෙක නම්:

ඉදින් ගිහි ගෙහි වසන්නේ නම්, දහැම වූ (දස කුසල් දහම් රක්තා), දහැමෙන් රජය ලැබ රජ වූ, සිවුසයුර ඉම් කොටැති සිවු මහදිවයිනට නායක වූ, සතුරන් දිනූ, දනවුහි තහවුරු බවට පැමිණි, සත් රුවනින් සමන්වාගත වූ, සක්විති රජෙක් වෙයි සක්රුවන ඇත්රුවන, අස්රුවන, මිණි රුවන, ඉතිරි රුවන, ගැහැවි රුවන, සත්වනු පුත්රුවන ම යැ යි ඔහුට මේ සත්රුවන් කෙනෙක් වෙත්. ඉර, වර ඇඟ රුව ඇති, සතුරු සෙන් මඩිනුයෙහි බුහුටි වූ පුත්තු අයිරා දහස් දෙනෙක් ඔහුට වෙත්. ඒ සක්විති තෙමේ සයුරහිම කොට මේ පොළොව දඩුවමින් තොර වැ අවියෙන් තොර වැ දහැමෙන් දිනා එයට අධිපති වැ වෙසෙයි. ඉදින් ගිහිගෙන් නික්මැ පැවිදි බිම වදනේ වී නම්. පෙරළා ලූ කෙලෙස් සෙවෙණි ඇති, රහත් සම්මාසම්බුදුවරයෙක් වෙයි. මහණෙනි, යම් දෙතිස් මහපුරිස් ලකුණින් යුත් මහ පුරිස්භට ගති දෙකෙක්ම වේ ද, අන් තෙවැන්නෙක් නො වේ ද, ඉදින් ගිහි ගෙහි වසන්නේ නම්. සක්විති රජ වන්නේ ද, ගිහිගෙන් නික්ම පැවිදි වන්නේ නම්, ලොවැ කෙලෙස් සෙවෙණි පෙරළා ලූ රහත් සම්මාසම්බුදුවරයෙක් වන්නේ ද, මහපුරිස්භුගේ එසේ වූ දෙතිස් මහපුරිස් ලකුණු කවුරු ද? යත්,

2. මහණෙනි, මෙහි මහ පුරිස් තෙමේ සුපිහිටි පා ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි 'මහපුරිස්තෙමේ සුපිහිටි පා ඇත්තේය' යන යමෙක් ඇද්ද, මෙය මහපුරිස්භු ගේ මහපුරිස් ලකුණෙක් වෙයි.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ මහාපුරිසස්ස හෙට්ඨාපාදතලෙසු චක්කානි ජාතානි
 භොතානි සහසාරානි සනෙමිකානි සනාභිකානි සබ්බාකාරපරිපූරාගී¹
 යමපි භික්ඛවෙ මහාපුරිසස්ස හෙට්ඨාපාදතලෙසු චක්කානි ජාතානි භොතානි
 සහසාරානි සනෙමිකානි සනාභිකානි සබ්බාකාරපරිපූරාගී, ඉදමපි භික්ඛවෙ
 මහාපුරිසස්ස මහාපුරිසලක්ඛණං හවති

පුන ච පරං භික්ඛවෙ මහාපුරිසො ආයතපණ්ඨි භොති -පෙ- දීඝධගුලී
 භොති -පෙ- මුද්දතථනහස්පාදෙ භොති -පෙ- ජාලහස්පාදෙ භොති
 -පෙ- උසාඛිඛපාදෙ භොති -පෙ- එණ්ඨරඛිකා භොති -පෙ- ධීත-
 කො'ව අනොනමනො උභොති පාණිතලෙභි ජණ්ණකානි පරිමසති
 පරිමජ්ජති -පෙ- කොසොභිතවස්ථගුග්ගො භොති -පෙ- සුචණ්ණ-
 වණ්ණො භොති කඤ්චනසන්නිභක්කවො -පෙ- සුමුමච්ඡට්ඨි භොති
 සුමුමකො ජට්ඨා රජොජල්ලං කායෙ න උපලිප්පති -පෙ- එකෙකලොමො
 භොති, එකෙකානි ලොමානි ලොමකුපෙසු ජාතානි -පෙ- උඬ්ඨගලොමො
 භොති, උඬ්ඨගානි ලොමානි ජාතානි නිලානි අඤ්ඤවණ්ණානි
 කුණ්ඩලාවතානි² පදක්ඛණ්ණවක්කජාතානි -පෙ- බ්‍රහ්මච්ඡ්ඨනො භොති
 -පෙ- සතුකුසාදෙ භොති -පෙ- සීහපුබ්බඬ්ඨකායො භොති -පෙ- වීතනනරංගො
 භොති -පෙ- නිග්‍රොධපරිමණ්ඩලො භොති, යාවතකවස්ස කායො,
 තාවතකවස්ස බ්‍යාමො, යාවතකවස්ස බ්‍යාමො තාවතකවස්ස කායො,
 -පෙ- 'සමවක්කකිකො භොති -පෙ- රසග්ගසග්ගී භොති -පෙ- සීහහනු
 භොති -පෙ- වක්කාලීසදනො භොති -පෙ- සමදනො භොති -පෙ-
 අවිරුද්ධනො භොති -පෙ- සුසුක්කදධො භොති -පෙ- පහුකථිවො
 භොති -පෙ- බ්‍රහ්මසංරො භොති, කරවිකහාණී -පෙ- අභිනිල-
 නොනො භොති -පෙ- ගොපමුමො භොති -පෙ- උණ්ණො හමුක්කනාමර
 ජාතා භොති ඔදනා මුද්දතුලසන්ධිහා. යමපි භික්ඛවෙ මහාපුරිසස්ස
 උණ්ණොහමුක්කනාමර ජාතා භොති ඔදනා මුද්දතුලසන්ධිහා ඉදමපි භික්ඛවෙ
 මහාපුරිසස්ස මහාපුරිසලක්ඛණං හවති පුන ච පරං භික්ඛවෙ මහාපුරිසො
 උණ්ඨසසීයො භොති යමපි භික්ඛවෙ මහාපුරිසො උණ්ඨසසීයො භොති,
 ඉදමපි භික්ඛවෙ මහාපුරිසස්ස මහාපුරිසලක්ඛණං හවති

1 සබ්බාකාර පරිපූරාණි සුචිහසනනරාණි-PTS

2 කුණ්ඩලාවතානි-උණ්ණං

තව ද අනෙකක් කියමි. මහ පුරිස්සුගේ යැවි පතුල්හි දහසක් දැවි ඇති, නිම්වළලු සහිත, නාභි සහිත හැම අයුරින් පිරිපුන් මොනොවට බෙදුණු අතර ඇති, සක් ලකුණේ පහළ වූවාහු වෙත්. මහණෙනි, මහ පුරිස්සුගේ යැවි පතුල්හි දහසක් දැවි ඇති, නිම්වළලු සහිත, නාභිසහිත, හැම අයුරින් පිරිපුන්, මොනොවට බෙදුණු අතර ඇති, සක් ලකුණේ පහළ වූවාහු වෙත් යන යමෙක් ඇද්ද, මෙය ද මහණෙනි, මහපුරිස්සුගේ මහපුරිස් ලකුණෙක් වෙයි.

තව ද අනෙකෙකි මහණෙනි, මහපුරිස් තෙමේ දික් විලුම් ඇත්තේ වෙයි. දික් ඇඟිලි ඇත්තේ වෙයි මොළොක් වූ තුරුණු අතුල් පතුල් ඇත්තේ වෙයි දැල් කවුළුවකට බදු අත් පා ඇත්තේ වෙයි මත්කෙහි ගොප් ඇටය පිහිටි පා ඇත්තේ වෙයි ඕඵ මුවන්ගේ බදු කොඩා ඇත්තේ වෙයි. සිටියේ ම නො නැමෙනුයේ දෙඅත්ලෙන් දෙදන ස්පඨ කෙරෙයි, පිරිමදිසි කොපුයෙහි ගිලුණු වස්තු ගුණය ඇත්තේ වෙයි රන් බදු පැහැ ඇත්තේ, කසුන් පැහැ සිවිය ඇත්තේ වෙයි සියුම් සිවිය ඇත්තේ වෙයි; සිවිය සියුම් බැවින් කයෙහි රජස් දැලි නො ලැගෙයි. එකෙකි ලොම් ඇත්තේ වෙයි. රෝමකූපයන්හි තනි තනි ම වැ (එකෙක් එකෙක් ම) ලොම් හටගත්තේ වෙයි උඩුකුරු අක්ඇති ලොම් ඇත්තේ වෙයි. උඩුකුරු වූ අක් ඇති, හිල් පැහැ අඳුන්වන්, කොඩොල් බදු වක් වූ, දකුණට කරකැවුණු ලොම්හු හටගත්තාහු වෙත්. බඹහු ගේ බදු සෘජු (නොනැමුණු) සිරුරු ඇත්තේ වෙයි කයා දෙඅත් පිටු ඇ උස් වැ මතු වූ සත් කැනක් ඇත්තේ වෙයි සිරදක්හුගේ පෙරඩ කය බදු පිරුණු කය ඇත්තේ වෙයි පිරුණු (මොනොවට තැනුණු) පිටකුරු ඇත්තේ වෙයි නුගරුකක් බදු පිරිමඩුලු (සම්ප්‍රමාණ) කය ඇත්තේ වෙයි.. ඔහුගේ කය යම් පමණ ද ඔහුගේ බඹය ද එ පම ෬ ම ය. ඔහුගේ බඹය යම් පමණ ද ඔහුගේ කයත් එ පමණ ම ය (කයේ උස පමණ ම බඹය ද වෙයි) සම වට ගෙල ඇත්තේ වෙයි (සත් සියක්) රසනාහර තුඩු දුන් ගෙල ඇත්තේ වෙයි සිරදක්හු ගේ බදු හනු ඇත්තේ වෙයි සම සතලියක් දත් ඇත්තේ වෙයි. . සම වූ දත් ඇත්තේ වෙයි අතර වීවර නැති සේ පිහිටි දත් ඇත්තේ වෙයි ඉතා සුදු දළ ඇත්තේ වෙයි... පුළුල් දිව ඇත්තේ වෙයි බඹහු ගේ බදු කටහඬ ඇත්තේ, කුරවිකෙවිල්ලන් ගේ බදු මධුර නාද ඇත්තේ වෙයි ඉතා නිල් නෙතැත්තේ වෙයි රන්පැහැ ලමා වස්සක්හුගේ බදු ඇස්මඬල ඇත්තේ වෙයි සුදු මොළොක් පුලුන් රොදක් බදු උෟණ් රෝමයෙක් දෙබැම අතර හටගත්තේ වෙයි. මහණෙනි, යම් සුදු වූ මොළොක් වූ පුලුන් රොදක් බදු උෟණ් රෝමයෙක් දෙ බැම අතර හටගත්තේ ද, මහණෙනි, මෙය ද මහපුරිස්සුගේ මහපුරිස් ලකුණෙක් වෙයි. තව ද අනෙකෙකි. මහපුරිස් තෙමේ උෂ්ණිෂ ශීෂි වෙයි. (නළල් පටින් වෙළඳක්හු බදු පිරිපුන් නළල් තල ද පිරිපුන් හිස ද ඇත්තේ වෙයි). මහණෙනි, මහපුරිස් තෙමේ උෂ්ණිෂ ශීෂි වෙයි යන යමෙක් ඇද්ද මෙය ද මහණෙනි, මහපුරිස්සුගේ මහපුරිස් ලකුණෙක් වෙයි.

ඉමානි ඛො තානි භික්ඛවෙ චන්තිංස මහාපුරිසස්ස මහාපුරිසලක්ඛණානි යෙහි සමන්තාගතස්ස මහාපුරිසස්ස දෙව්ව ගතියො හවන්ඤ්ඤා අනඤ්ඤා සථෙ අභාරං අර්ඤ්ඤාපසාදි, රාජා හොති චක්ඛවන්ති -පෙ- සථෙ ඛො පන අභාරස්මා අනභාරියං පබ්බජන්ති, අරහං හොති සම්මාසම්බුද්ධො ලොකෙ විවික්ඛව්‍යදො.

3. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ චන්තිංස මහාපුරිසස්ස මහාපුරිසලක්ඛණානි ඛාහිරිකා පි ඉසයො ධාරෙන්නා නො ව ඛො කෙ ජානන්ති 'ඉමස්ස කම්මස්ස කත්තො ඉමං ලක්ඛණං පටිලභන්ති'ති.

සුප්පතිට්ඨිතපාදලක්ඛණං (1)

යමි භික්ඛවෙ තථාගතො පුරිමං ජාතිං පුරිමං හවං පුරිමං නිකේතං පුට්ඨං මිත්‍රස්සභූතො සමානො දුල්ලාසමාදුතො අහොසි කුසලෙසු ධර්මෙසු අවිජ්ඣිතසමාදුතො, කායසුචරිතෙ චරිතසුචරිතෙ මනොසුචරිතෙ, දන-සංවිහාගෙ සීලසමාදුතෙ උපොසථුපවාසෙ මනෙකයාකාය පෙකෙකයාකාය සාමඤ්ඤකාය බ්‍රහ්මඤ්ඤකාය කුලලප්පට්ඨාපවාසිකාය අඤ්ඤානරඤ්ඤා-තරෙසු ව අධිකුසලෙසු ධර්මෙසු, යො තස්ස කම්මස්ස කත්තො උපට්ඨිතො උසස්සකත්තො විපුලත්තො කායස්ස හෙද පරමිමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. යො තස්ස අඤ්ඤා දෙවෙ දයහි යානෙහි අධිගණිතානි, දිට්ඨිතා ආයුතා දිට්ඨිතා වරණණිකා දිට්ඨිතා පුට්ඨිතා දිට්ඨිතා යසෙන දිට්ඨිතා ආධිපතෙග්ගානා දිට්ඨිති රුපෙහි දිට්ඨිති සද්දෙහි දිට්ඨිති ගන්ධෙහි දිට්ඨිති රසෙහි දිට්ඨිති ඵොට්ඨිති, යො තො චූතො ඉත්තං ආගතො සමානො ඉමං මහාපුරිසලක්ඛණං පටිලභති, සුප්පතිට්ඨිතපාදො හොති, සමං පාදං භූමියං නිකම්පති, සමං උඤ්ඤති, සමං සංඝාචාරෙහි පාදනලෙහි භූමිං චූසති. යො තෙන ලක්ඛණෙන සංනිකාගතො සථෙ අභාරං අර්ඤ්ඤාපසාදි රාජා හොති චක්ඛවන්ති ධම්මකො ධම්මරාජා වාතුරපඤ්ඤා විජිතාපි ජනපදා-වරියසප්පෙකො සන්තරතනසංකයාගපයා. කසිලානි සන්තරතානි හවන්ඤ්ඤා, සෙසාදි, වස්සරතනං හස්සරතනං අස්සරතනං මහිරතනං ඉත්ථිකතනං ගිගගිරතනං පටිතාසකරතනමෙව සත්තං.

මහණෙනි, මොහු වනාහි යමෙකින් යුත් මහ පුරිස්සු ගේ ගති දෙකක් ම වෙද අන් තෙවැන්නක් නො වෙද, ගිහිගෙහි වුසුවොත් සක්විති වන්නේද, ගිහි ගෙන් නික්ම ලොවැ කෙලෙස් සෙවෙණි පෙරළාලූ රහත් සමමාසමබුදුවරයෙක් වන්නේද, එසේ වූ මහ පුරිස්සක්හු පිළිබඳ වූ ඒ දෙකිස් මහ පුරිස් ලකුණුහු වෙත්.

3. මහණෙනි, ඒ මේ දෙකිස් මහ පුරිස් ලකුණුහු සස්නෙන් බැහැර වූ සෘෂිහුද සිත්හි ලා දරත්. ඔහු එය සිත්හි නො දරන්නාහු නම්, මෙබඳු කම්සක් කළ බැවින් මේ නම් ලකුණ ලබා යැයි නො දන්නාහු ය.

සුප්‍රතිෂ්ඨිත පාද ලක්ෂණය (1)

මහණෙනි, තරාගත තෙමේ පෙර දැනී පෙර බෙවෙහි පෙර වුසු තන්හි දී, පෙර මිනිස් වූයේ ම (පෙර මිනිස් වැ ඉපැද සිටි කල්හි) කුසල් දහමහි දැඩි ගැනුම් ඇත්තේ, නිසල සමාදන් ඇත්තේ වීද, කාය සුවරිතයෙහි ද වාක් සුවරිතයෙහි ද මනස්සුවරිතයෙහි ද, තමා ලත් කොටස බෙද දී වැළඳීමෙහිද, පත්සිල් ඇ සිල්සමාදන් වැ ගැන්මෙහිද, පෙහෙවස් වුසුමහි ද වෙට කටයුතු ව්‍යාවත්ති ද පියාට කටයුතු ව්‍යාවත්ති ද මහණුන්ට කටයුතු යත්කාරයෙහි ද, බමුණන්ට කටයුතු සත්කාරයෙහි ද, කුලදෙවුවන් පුදන බවහි ද, තවත් මේ බඳු වූ අන අන වෙසෙයි කුසල් දහමහි දැඩි ගැනුම් ඇත්තේ නිසල සමාදන් ඇත්තේ වී ය යන යමෙක් ඇද්ද, හෙ තෙම ඒ කම් කළ බැවින්, පුන පුනා කළ බැවින්, ඒ කම්යාගේ උත්සන්න බැවින් අප්‍රමාණ බැවින් කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සග ලොවට පැමිණෙයි එහි ඒ මහපුරිස් තෙමේ දෙව ආයෙන් ද, දෙව පැහැයෙන් ද, දෙව සාපයෙන් ද, දෙව යසසින් ද, දෙව අදිපති බැවින් ද, දෙව රුවින් ද, දෙව හඬින් ද, දෙව ගඳින් ද, දෙව රෙසෙන් ද, දෙව පහසින් ද යන දස කරුණෙකින් අන් දෙවියන් ඉක්මැ සිටී. හේ උසින් සැව මේ මිනිසක් බවට පැමිණියේ ම මේ මහපුරිස් ලකුණු ලබයි. හේ සුපිහිටි පා ඇත්තේ දෙයි, බිමැ සම ලෙස පා තබයි, සම ලෙස පා නහයි සියලු අවයවයෙන් යුත් පත්ලොන් සමලෙස බිම පහසී (පාගායි) හේ ඒ ලකුණින් සමන්විතවූයේ, ඉදින් ගිහි ගෙහි වසන්නේ විනම, දසකුසල් දහම රක්තා, දෑලෙන් රජ වූ, සිවු සසුර හිම කොටැති සිවු මහදිවයිනට නායක වූ, සතුරන් දිනූ, දනවුහි තහවුරු බවට පැමිණි, සත් රුවනින් සමන්විත වූ පක්විති රජෙක් වෙයි සක්රුවන ආත්රුවන අක්රුවන මිණිරුවන ඉතිරි රුවන ගැහැරි රුවන සත් වතු පුත්රුවන මයැයි ඔහුට මේ සත් රුවන් කෙනෙක් වෙත්.

පරොසහසං ඛො පනස්ස පුක්ඛා හවන්ති සුරා වීරඛරූපා
පරසෙනපමදානා. සො ඉමං පඨවීං සාගරපරියන්තං අබ්ලමන්ථික්ඛ-
මකණ්ටකං ඉදං ඵිතං ඛෙමං සිවං තිරිඛවුදං අදණ්ණික අසඤ්ඤා
ධම්මෙන සමෙන අභිච්ඡිය අජක්ඛාවසති. රාජා සමානො කිං ලහති?
අවික්ඛම්භියො හොති කෙතථි මනුසසගුතෙන පච්ඤ්ඤිකෙන පච්චාමික්ඛෙන
රාජා සමානො ඉදං ලහති. සථෙ ඛො පන අගාරජා අනගාරියං
පබ්බජති, අරහං හොති සමමාසමුදෙධා ලොකෙ විවක්ඛව්ණදෙ. බුද්ධො
සමානො කිං ලහති? අවික්ඛම්භියො¹ හොති අබ්භතතරෙහි වා බාහි. රහි වා
පච්චික්ඤ්ඤි පච්චාමික්ඛති රාගෙන වා දොසෙන වා මොහෙන වා
සමණෙන වා බ්‍රාහ්මණෙන වා දෙවෙන වා මාරෙන වා බ්‍රහ්මිනා වා
කෙතථි වා ලොකස්මිං. බුද්ධො සමානො ඉදං ලහති. එතමස්මිං හභව
අවොච

තඤ්ඤං වුච්චති.

සථෙව ව ධම්මෙ ව දමෙ ව සංයමෙ
සොථෙයාසීලාලසුපොසප්පෙව,
දුතෙ අභිංසාය අසාහසෙ රතො
දුග්ගං සමාදය සමක්ඛමාවරි²

සො තෙන කම්මෙන දිවං අපක්කම්³
සුඛං ව බිඤ්ඤාතියො ව අකම්භි,
තතො වච්ඡා පුනරාගතො ඉධ
සමෙහි පාදෙහි ඵ්ඨි වසුකිරං.

බ්‍රාහ්මණස්ස වෙයාසඤ්ඤිකා සමාගතා
සමපතතිට්ඨස්ස න හොති ඛම්මනා,
ගිහිස්ස වා පබ්බජිතස්ස වා පුන⁴
කං ලක්ඛණං හවති තදස්මාජාතකං.

අක්ඛම්භියො හොති අගාරමාවසං
පරාහිගු සතතුභි සතතුමදානො,
මනුසසගුතෙහිධ හොති කෙතථි
අක්ඛම්භියො නස්ස ඵලෙන කම්මවුතො.

1 අක්ඛම්භියො - මර්ඝං

2 සම්මතමාවරි - සතා කම්ම

3 පමසකම්ම - මර්ඝං

4 ඛත - සතා

ඉර වූ, වීර ඇඟ රුවැනි, සතුරු සෙන් මඩිනුයෙහි බුහුටි, අධිරාදහස් පුත් කෙනෙක් ඔහුට වෙත් හේ සයුර හිමි කොටැනි, සතුරන් නමැති හුල් නැති, උවදුරට කරුණු නැති, සතුරන් නමැති කටු නැති (නොහොත් සොරුන් සතුරන් නැති), සමෘද්ධ වූ සැපතින් පිරුණු, බිය රහිත, උවදුරු නැති, සොර සතුරු කැලැල් නැති මේ පොළොව දඩුයෙන් අවියෙන් තොර වැ දැහැමෙන් අත්පත් කොට ගෙන, නායක වැ වෙසෙයි හෙ තෙමෙ රජ වන්නේ කුමක් නම් ලබා ද? හේ මිනිස් වූ කිසිදු සතුරු පස- මිතුරක්හු විසින් නො මැඩැ ලියැ හැක්කේ වෙයි රජ වනුයේ හේ මේ අනුසස් ලබයි ඉදිත් හෙ තෙමෙ ගිහි ගෙන් නික්මැ පැවිදි වන්නේ නම්, රහත් වූ ලොවැ සිදු පෙරළා හළ කෙලෙස් සෙවණි ඇති සම්මා සම්බුදු වරයෙක් වෙයි. හේ බුදු වූයේ ම කුමක් නම් ලබා ද? ඇතුළතැ හෝ බැහැරතැ සිටි සතුරන් විසින්, පසමිතුරන් විසින් රාගයෙන් හෝ දෝෂ- යෙන් හෝ මෝහයෙන් හෝ මහණක්හු විසින් හෝ බමුණක්හු විසින් හෝ දෙවියක්හු විසින් හෝ මරක්හු විසින් හෝ බබක්හු විසින් හෝ ලොවැ කිසිදු එකක්හු විසින් මැඩැලියැ නොහැක්කේ වෙයි බුදු වූයේ ම මේ අනුසස් ලබයි.

හගවත්හු මෙ කරුණ වදළහ. එහි මේ අරිය ම ගාථාබන්ධනයෙන් කියනු ලැබේ¹

“හෙ තෙම සබවස්ති ද දස අකුසල්දහමිති ද ඉදුරන් දමනුයෙහි ද සිල් හැවුරුමෙහි ද තුන්දෙරින් පිවිතුරු බවහි ද සිල්දක්මෙහි ද පෙහෙවස් වුසුමහි ද දීමෙහි ද මෙරමා නොපෙළීමෙහි ද රොදු නොවූ ක්‍රියාහි ද ඇලුණේ එය තරයේ සමාදන් ව ගෙන, නිමාවට ම දිවී ය

හේ ඒ කුසල් කමින් දෙවිලෝ පැමිණියේ ය. සැප ද කෙළිසුව ද පස්කම් ද හේ වැළැදුයේ ය. එයින් සැව නැවැත මෙහි ආයේ, සම දෙපත්ලෙන් පොළොව පැහැසි

රජගෙට සපැමිණි ගත ලකුණු කියන බමුණෝ “සම ලෙස බිමැ පිහිටුනා පතුල් ඇතියහු ගේ සිටි තැනින් සැලීමක් නොවෙයි”ද, “ඒ සුපිහිටි පා ලකුණ ගිහියකු හෝ පැවිද්දකු හෝ පිළිබඳ වූ ඒ අරුත පවසනුයේ වෙ යැ”යි ද පැවැසූහ.

හේ ගිහි ගෙහි වසන්නේ නම්, සතුරන් විසින් නො මැඩැලියැ හැකි, අනුන් මැඩැ පවත්වනුයෙහි සමත්, සතුරන් මඩනා සක්විත්තෙක් වෙයි. ඒ කම්හුගේ එලයෙන් මිනිස් වූ කිසිවකු විසින්හුත් සෙලැවියැ නො හැක්කේ වෙයි.

¹ මේ ගාථාබන්ධන අනුදකරුන් හේ යැ අවුච්ඡා ඇදුයේ කිසි

සථෙ ව පබ්බජ්ජමිපෙනි තාදිසො
නෙකඛමුමජ්ඣගිරතො විවක්ඛණො,
අග්ගො න සො ගවජ්ඣි ජාතු බම්බතං
නරුක්ඛමො එසගි තස්ස ධම්මතා'ති

පාදතලෙසු වක්ඛලක්ඛණං (2)

4 යමපි භික්ඛවෙ තථාගතො පුරිමං ජාතිං පුරිමං භවං පුරිමං
තිකෙතං පුබ්බෙ මනුසසතුතො සමානො ඛුජ්ජනස්ස සුඛාවහො අහොසි,
උබ්බගං උත්තාසං භයං අපනුදිතා ධම්මිකං ව රක්ඛාවරණගුත්තිං
සංවිධානා සපරිවාරං ව දුතං අද්ධං සො තස්ස කම්මස්ස කතන්තො
උපවික්කනා උසස්සනකතා විපුලකතා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං
සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති -පෙ- සො තතො වුතො ඉත්තං ආගතො
සමානො ඉමං මහාපුරිසලක්ඛණං පටිලහති. හෙට්ඨා පාදතලෙසු වක්ඛාති
ජාතාති හොතාති සහස්සාරාති සනෙමිකාති සනාහිකාති සබ්බාකාර-
පරිපූරාති සුවිහකතතරාති සො තෙන ලක්ඛණෙන සමන්තාගතො සථෙ
අගාරං අජ්ඣාචසති රාජා හොති වක්ඛවතී -පෙ- රාජා සමානො කිං
ලහති? මහාපරිවාරො හොති, මහා'ස්ස හොතාති පරිවාරා භික්ඛු භික්ඛුනියො
ගහපතිකා නෙගමජානපද ගණකා මහාමත්තා අනිකට්ඨා දෙවාරිකා
අමමා පාරිසජ්ජා රාජානො හොගියා කුමාරා. රාජා සමානො ඉදං
ලහති.

සථෙ අගාරස්මි අනගාරියං පබ්බජති, අරහං හොති සම්මා-
සම්බුද්ධො ලොකෙ විවක්ඛවජ්ඣෙ. බුද්ධො සමානො කිං ලහති?
මහාපරිවාරො හොති, මහා'ස්ස හොතාති පරිවාරා භික්ඛු භික්ඛුනියො
උපාසකා උපාසිකායො දෙවා මනුස්සා අසුරා නාගා ගතිබ්බා. බුද්ධො
සමානො ඉදං ලහති එතමස්සං භගවා ආවොච තස්සෙතං වුවවති;

පුරෙ පුරස්සා පුරිමාසු ජාතිසු
මනුසසතුතො ඛුජ්ජනං සුඛාවහො,
උබ්බගඋත්තාසගයාඤ්ඤානො
ගුත්තිසු රක්ඛාවරණසු උත්තමො

යො තෙන කමුත්තෙ දිට්ඨං සමකම්මි
සුබ්බං ඛිඩ්ධා රතියො ව අඤ්ඤි,
තතො වට්ඨා පුනරාගතො ඉධ
වක්ඛාති පාදෙසු දුවෙසු විජුති
ස්වභාවෙනට්ඨි සහස්සරාති ව

එ බඳුනු ඒ නුවණැත්තේ මහණදහමිනි ඇලුණේ ඉදින් පැවිදි වන්නේ නම්, ලොවට අගපත් වූයේ, හැම සත්තට උතුම් වූයේ, කිසි කලෙකත් මෙරමා ගෙන් සැලෙන බවට නොපැමිණෙයි. මේ ඒ මහාපුරිස්සු පිළිබඳ බම්බා යි.

පාදකලයන්හි වක්‍රලක්ෂණ (2)

4. මහණෙනි, තරාගත තෙම පෙර දැනි පෙර බෙවෙහි, පෙර වුසු තන්හි, පෙර මිනිස් වූයේ ම උද්වෙග (සොර ආදීන්ගෙන් වන) බිය ද, උප්‍රාස (යක් ආදීන්ගෙන් වන උවදුර) බිය ද දුර්ලභයේ දහමි රකවරණ සලසනුයේ බොහෝ දෙනාගේ සුව පහසුව පිණිස වූයේ ය, පිරිවර සහිත ව දන් දුන්නේ ය යන යමක් ඇද්ද, හෙතෙම ඒ කම් කළ බැවින්, පුනඤ්ඤා කළ බැවින්, ඒ කම්යාගේ උත්සන්න බැවින් අප්‍රමාණ බැවින් කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සඟ ලොව උපදී හේ එයින් සැව, මේ මිනිස් බවට ආයේ ම, මේ මහපුරිස් ලකුණ ලබයි. ඔහුගේ යැව් පතුල්හි දහසක් දූව් ඇති, නිම් වළලු සහිත, නැබ සහිත, හැම අසුරින් පිරිසුන්, මොනොවට බෙදුණු අතර ඇති, සක්ලකුණු පහළ වූවෝ වෙත් ඒ ලකුණෙන් සමන්විත හෙ තෙමේ ඉදින් ගිහි ගෙහි වසන්නේ නම් සක්විති රජ වෙයි රජ වූයේ ම කුමක් ලබාද? මහ පිරිවර ඇත්තේ වෙයි ඔහුගේ ඒ පිරිවර බමුණන් හා ගෑහැවියෝ ය, නිගමවැස්සන් හා දරවු වැස්සෝ ය, ගණක-යන් (රජුගේ අයවැය ගණින්නන්) හා මහ ඇමැත්තෝ ය, සෙනහ රක්ෂා ඇමැත්තෝ ය, දෙරටු පල්ලෝ ය, පිරිස ද (පරපුරෙන් ම රජ පිරිසැ වූ) ඇමැතියෝ ය, රජ දරුවෝ ය, ගම් මුදලියෝ ය, රජකුමරු ය යන මහත් පිරිවර ඔහුට වෙයි රජ උන්නේ හේ ලෙකී දැ ලබයි.

ඉදින් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිදි වන්නේ නම්, ලොවැ පෙරළැ කෙලෙස් සෙවෙණි ඇති රහත් සම්මාසම්බුදුවරයෙක් වෙයි. බුදු උතුයේ කුමක් ලබාද? මහපිරිවර ඇත්තේ වෙයි. මහණහුය, මෙහෙණියෝ ය, උච්ඡු-වෝ ය, උවැසියෝ ය, දෙවහු ය, මිනිස්සු ය, අසුරයෝ ය, නාගයෝ ය, ගදෙවුහු යැ යි මහ පිරිවර ඔහුට වෙයි. බුදු උතුයේ මෙය ලබයි. භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ මෙකරුණ වදළුසේක. එහි ගාරා බන්ධන වශයෙන් මෙය කියනු ලැබේ.

“පෙර බොහෝ පුරි කාලයෙහි පළමු ජාතීන්හි දී මිනිස් වූයේ, බොහෝ දෙනාට සුව එළාව් ය. උදෙසන උප්‍රාස නිසා උපද්‍රා බිය දුරු කරන්නේ විය. ගොපනයෙහි ද රක්ෂාචරණයෙහි ද උත්සුක විය.

හේ ඒ කම්යෙන් දෙවිලෝ රියේ ය. දෙවිලෝ සුව ද දිව්‍ය ක්‍රීඩා හා පංචකාම රකිත් ද වීන්දේ ය, එයින් සැව, නැවැත ලෙහි ආයේ, භාත්පස නිවිවළලු ඇති, දහසක් දූව් ආදිය ඇති සක් ලකුණු දෙපත්-ලෙහි ලබයි.

ධ්‍යානංසු වෙයාඤ්ජනිකා සමාදානා,
දිස්වා කුමාරං සතපුඤ්ඤලක්ඛණං
පරිවාරවා හෙසකති සතතුමද්දනො
තථා හි වකකාති සමන්තනෙමිති.

සථෙ න පබ්බජ්ජමුපෙති තාදිසො,
වතෙතති වකකං පඨවිං පසාසති
තසසානුයුත්තා'ධි¹ භවන්ති බ්බතිසා
මහායසං සම්පරිවාරයන්ති නං.

සථෙ ච පබ්බජ්ජමුපෙති තාදිසො,
නෙසබ්බමමජ්ජගිරිතො විවක්ඛණො
දෙවා මනුසසා සුරසකකාරකසා
ගජධම්මනාගා විහගා වතුපාද
අනුකතරං දෙවලෙනුසසපුජිතං
මහායසං සම්පරිවාරයන්ති නන්ති

ආයතපණ්ණිතාදීනි තීනි ලක්ඛණානි (3-5)

5 යමෙහි භික්ඛවෙ තථාගතො පුරිමං ජාතිං පුරිමං භවං පුරිමං
ඤ්ඤානං පුබ්බං මනුසසභූතො සමානො පාණාතිපාතං පහාය පාණාති-
පාතා පටිවිරතො අගොසි, නිහිතදොසො නිහිතසංකෝ ලජ්ජී ද්‍යාපනො
සබ්බපාණභූතභිතානුකම්පි විහායි, යො තස්ස කමමසා කතකො
උපවිතකො උසුසන්තකො විපුලකො -පෙ- යො තතො වුතො ඉත්තං
ආගතො සමානො ඉමානි තීණි මහාපුරිසලක්ඛණානි පටිලහති,
ආයතපණ්ණි ව හොති දිසඛගුලි ව බ්‍රහ්මච්ඡගතො ව. යො තෙහි ලක්ඛණෙහි
සමන්තාගතො, සථෙ අගාරං අජංඛාටසති, රාජා හොති උකකඤ්ඤී
-පෙ- රාජා සමානො කිං ලහති? දිසායුතො හොති ටීරධිජිතො,
දිසමායුම්පාලෙති න සකකා හොති අන්තරා ජිවිතා වොරොජොතුං
කෙනචි මනුසසභූතෙන පටිඤ්ඤානෙන පටිච්චාමිත්තෙන රාජා සමානො
ඉදං ලහති -පෙ- බ්‍රහ්මා සමානො කිං ලහති? දිසායුතො ගොඤ්ඤි
ටීරධිජිතො, දිසමායුම්පාලෙති, න සකකා ගොඤ්ඤි අන්තරා ජිවිතා
වොරොජොතුං පටිඤ්ඤානෙන පටිච්චාමිත්තෙන සඤ්ජෙන වා බ්‍රහ්මභූතෙන වා
දෙවෙන වා මාරෙන වා බ්‍රහ්මනා වා තෙනචි වා ලොකාදි. බ්‍රහ්මා
සමානො ඉදං ලහති උත්තරං භගවා ආවොච තත්තං වුච්ඡති:

1 තසස නු යත්තා ව - ජෙසං.

2 සසා (සම)

(රජගෙට රැස්වූ නිමිත්තපාදක බමුණෝ සිය පින් ලකුණු ඇති, කුමරු දැක, මෙ තෙම මහත් උරිවර ඇති, සතුරන් මඩින සක්විති රජෙක් වන්නේ ය. එසේ සෙයින් ම එයට උපර නිමිති විසින් පතුලිති භාත්පස නිවෙලලු ඇති සක්ලකුණු ඇත.

ඉදින් එබඳු තැනැත්තෙක් පැවිද්දට නො පැමිණේ නම්, අණසක පවත්වයි, පාර්වියට අනුශාසන කෙරේ. ඔහුට මෙහි ක්ෂත්‍රියයෝ අනුයුක්ත වෙත්. මහත් යශස් ඇත්තාහු ඔහු භාත්පස උරිවරත්.

ඉදින් තොෂ්කාමාප්තයෙහි ඇලුණු එබඳු ඒ නුවණැත්තෙක් පැවිදි බවට පැමිණෙන්නේ නම්, දෙවියෝ ද මිනිස්සු ද අසුරයෝ ද රකුසෝ ද, ගන්ධවියෝ ද, නාගයෝ ද, පක්ෂිහු ද සිවුපාවෝ ද අනුත්තර වූ දෙව-මිනිසුන් විසින් පුද්ගලද මහත් යශස් ඇති ඔහු උරිවරත්.

අයතපණ්ණිකාදි තුන් ලකුණු (3,4,5)

5. මහණෙනි, තපාගත තෙමේ පළමු ජාතින්හි, පෙර සසරෙහි, පෙර වුසු තන්හි පෙර මිනිස් වූයේ ම ප්‍රාණසායනය හැර, ප්‍රාණසායනයෙන් වැළැක්කේ විය, බහා තබන ලද දඩු ඇත්තේ, බහා තබන ලද ගසා ඇත්තේ, පණ්ඩායෙහි ලජ්ජා ඇත්තේ. සත්ත්වයන් කෙරෙහි දයායෙන් යුක්ත වූයේ, සියලු සතුන් කෙරෙහි භික්ෂුකර්ම පා ඇති වූ විසිය යන යමෙක් ඇද්ද, හෙ තෙමේ ඒ කම්ය කළ බැවින්, රැස් කළ බැවින්, උත්සන්න බැවින්, අප්‍රමාණ බැවින්, කාබුන් උරණින් මතු මනා ගති ඇති සහ ලොවට පැමිණෙයි. හේ එයින් සැට, මේ මිනිස් බවට පැමිණියේ ම, මේ මහ පුරිස් ලකුණු තුන ලබයි. හේ දික් විලුම ඇත්තේ වෙයි, දිගුඋළු ඇත්තේ ද වෙයි, බඹරට බඳු සාප්පු ගර්ථ ඇත්තේ වෙයි. ඒ ලක්ෂණයන්ගෙන් සමන්විත වූ හෙ තෙමේ ඉදින් හිමි ගෙහි වසන්නට නට, සක්විති රජෙක් වෙයි. රජ වනුයේ කුමක් ලබාද? හේ උබාහෝ කල් ජීවත් වනුයේ දිර්ඝායුෂ්ක වෙයි. දිර්ඝ ආයුෂ්සක් රක්ෂා කෙරෙයි. මනුෂ්‍ය වූ කිසි සතුරකු විසින් පසම්පූර්ණ විසින් අතරැ දිවියෙන් තොර කරන්නට නො හැකි වෙයි. රජ වනුයේ මෙය උබයි බුදු වනුයේ කුමක් ලබාද? බොහෝ කල් ජීවත් වනුයේ දිර්ඝායුෂ්ක වෙයි, දිර්ඝ ආයුෂ පාලනය කෙරෙයි. කිසි සතුරු පසම්පූරු වහණකු විසින් හෝ බමුණකු විසින් හෝ දෙවියකු විසින් හෝ මරකු විසින් හෝ බටකු විසින් හෝ ලොවැ කිසිවකුදු විසින් අතරැ දිවියෙන් තොර කරන්නට නො හැකි වෙයි. බුදු වන්නේ මෙය ලබයි."

මරණවිධානයන්තො චිද්ධා
පටිවිරතො පරමාරණයතොසී¹
තෙන සුච්චිතෙන සත්තවග්ගො²
සුකතජලවිජානමනුතොසි.

විටිය පුනරිධානතො යමානො
උට්ඨහති ඉධ තීණි ලක්ඛණානි,
භවති චිත්තලිඝපායණගිතො
බුද්ධා'ව සුඤ්ඤානො සුජාතගතො.

සුභුජො සුසු සුයණධිතො සුජාතො
මුද්දනපණ්ණාසකලියසං භොගනී දිසා,
තීණි පුරිසවිරග්ගලක්ඛණානි
විරයපනායා'කුමාරමාදියනී.

භවති යදි ධීවි ටිරං යපෙති
ටිරතරං පඤ්ඤානි යදි තතො හි
යාපයති චිද්ධි භාවනාය
ඉති දිශාසුකතාය තනුනිවිකතනී.

සතකුසසද්ධාලක්ඛණං (6)

6. යනි භික්ඛවෙ තපාගතො පුට්ඨි ජාතිං පුට්ඨං භවං පුට්ඨං
භිවත්තං පුට්ඨං මනුසසද්ධො යමානො දුතා අභොසි පණිතානං රසිතානං
ඛාදනියානං ගොජනියානං සායනියානං ලෙහනියානං පානානං, යො
තස්ස කවිමසං කතතො -පෙ- තතො දුතො ඉත්තං දාගතො යමානො
ඉමං භික්ඛපුට්ඨලක්ඛණං පටිලාභි, සතකුසසද්ධං භොති. සත්තසං උසංද
භොතනී: උභොසු තත්ත්ව උසංද භොතනී, උභොසු පාලෙසු උසංද
භොතනී, උභොසු අංසකුටෙසු උසංද භොතනී, ඔසෙති උසංද භොති.
යො තෙන ලක්ඛණෙන යම්නනාගතො සචෙ අගාරං අරුකාවසති රාජා
භොති චක්කටතනී -පෙ- රාජා යමානො කිං ලභති? ලාභී භොති
පණිතානං රසිතානං ඛාදනියානං ගොජනියානං සායනියානං ලෙහනියානං
පානානං. රාජා යමානො ඉදං ලභති. බුද්ධො යමානො කිං ලභති?
ලාභී භොති පණිතානං රසිතානං ඛාදනියානං ගොජනියානං සායනියානං
ලෙහනියානං පානානං. බුද්ධො යමානො ඉදං ලභති. පතමිත්තං සචෙ
දථොවං. තත්ත්වං වුච්ඡති.

1. මරණ (මරණය)
2. මාරණය භොති (මරණය)
3. තෙන පො සුච්චිතෙන සත්තවග්ගො (සත්ත)
4. විරයපනාය (සත්ත)

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ වදළ සේක. එහි මෙය භාරායෙන් මෙසේ කියනු ලැබේ:

'තමහට මරණ වධයෙන් උපන් බිය දැන, මෙරමා නැසීමෙන් වැළැක්කේ විය. ඒ කුසලකම්යෙන් ස්වර්ගයට පැමිණියේ ය. කුසල කම්යාගේ ඵලවිපාකය අනුභව කෙළේ ය.

දෙවලොවින් සැව, නැවැත මෙහි ආයේ ම, ලක්ෂණ තුනක් ලබයි. මහත් වූ දික් විටුම් ඇත්තේ වෙයි. බඹු මෙන් මොනොවට සෘජු වූයේ නොහඟ වෙයි, මොනොවට උපන් ගාත්‍ර ඇත්තේ වෙයි.

යහපත් බාහු ඇත්තේ, තරුණ වූයේ, මනා සටහන් ඇත්තේ, මොනොවට උපන්නේ වෙයි, ඔහුගේ මොළොක් තරුණ ඇඟිල්ලෝ දික් වෙත්. මෙකී ශ්‍රේෂ්ඨ වූ තුන් මහ පුරිස් ලකුණින් කුමරහු බොහෝ කල් ජීවත් වනු පිණිස (සමකක්හු කොට) නිමිත්තපාදකයෝ දක්වත්.

ඉදින් ගිහි වන්නේ නම්, බොහෝ කල් ජීවත් වේ. ඉදින් පැවිදි වන්නේ නම්, වර්ෂාප්‍රාප්ත වූයේ, සෘද්ධි භාවනායෙන් යුක්ත වූයේ, එයට වඩා බෝකල් ජීවත් වෙයි. මෙයේ දීර්ඝායුෂ්ණ බවට ඒ ලකුණු යි කීහ.

සප්තෝත්සද ලක්ෂණ (6)

6. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ පෙර දැඩි, පෙර සසරෙහි, පළමු වුසු තන්හි, පෙර මිනිස් වූයේ ම ප්‍රණීත වූ රසවත් වූ කැයුතු දෑ ද, බුද්ධි යුතු දෑ ද, රස වින්ද යුතු දෑ ද, ලෙවියැ යුතු දෑ ද, අස්ථ පානායන් ද දෙන්නේ විය යන යමෙක් ඇද්ද, හේ ඒ කම්ය කළ බැවින්, රැස් කළ බැවින්, ඒ කම්යාගේ උත්සන්න බැවින්, මහත් බැවින්, කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සග ලොවට පැමිණෙයි.... හේ එයින් සැව මේ මිනිස් බවට පැමිණියේ ම මේ මහ පුරිස් ලකුණ ලබයි. සත් තැනෙක උත්සන්න වෙයි: සත් තැනෙක්හි පිරිපුන් මස් ඇති වෙයි: දෙ පිටු අත්ලෙහි පිරිපුන් මස් ඇති වෙයි. දෙ පිටු පතුල්හි පිරිපුන් මස් ඇති වෙයි, දෙ උරහිස්හි පිරිපුන් මස් ඇති වෙයි, කෙරෙහි පිරිපුන් මස් ඇති වෙයි. හෙ තෙමේ ඒ සප්ත උත්සද ලක්ෂණයෙන් සමන්විත වූයේ, ඉදින් ගිහි ගෙහි වෙසේ නම්, සක්විති රජ වෙයි. රජ වන්නේ මොය ලබයි. ප්‍රණීත වූ රසවත් වූ බාදා භොජා ලෙභ්‍ය පෙයයන් ලබන සුලු වෙයි. රජ වනුයේ මෙය ලබයි. බුදු වනුයේ කුමක් ලබා ද? ප්‍රණීත වූ රසවත් වූ බාදා භොජා ලෙභ්‍ය පෙයයන් ලබන සුලු වෙයි. බුදු වනුයේ මෙය ලබයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ වදළ සේක. එහි භාරායෙන් මෙය කියනු ලැබෙයි:

බ්ඤ්ජනොපනං අථ ලෙයාසාධියං
උත්තමග්ගාරස්සයොකො අහු.
තෙන යො සුචරිතෙන කම්මුනා
නාඤ්ජනෙ විරමහිපමොදති.

සංතප්පිසසදෙ ඉධාධිගච්ඡති
හස්පාදමුද්දතලක්ඛෙ විඤ්ඤති,
ආහු බ්‍යඤ්ජනනිමිත්තකොච්ඤ
බ්ඤ්ජ හොස් රසලාභිනාය නං.

තං ගිහිසසපි තද්ද්වේප්පාතකං
පබ්බජමපි ච තද්ධිගච්ඡති,
බ්ඤ්ජනොපනස්ස ලාභිජුක්ඛමං
ආහු සබ්බගිහිබ්බකිනප්පිදත්ති.

කරවරණමුද්දතාප් ලබාලක්ඛණානි (7-8)

7. යමිහි භික්ඛාව තථාගතො පුරිමං ජාතීං පුරිමං භවං පුරිමං
භිකෙතං පුබ්බෙ මනුසසභුතො සමානො චතුභි සබ්බභවික්ඛුභි ජනං
සබ්බාහකො අයොධි දුතෙන පෙයාවපේජනා අත්ථවරියාය සමානාත්තතාය,
යො තස්ස කම්මස්ස කතන්තං -පෙ- යො තතො දූතො ඉස්සන්තං
ආගතො සමානො ඉමානි දෙව මහාපුරිසලක්ඛණානි පටිලහති, මුද්දතණං
හස්පාදෙ ච හොති ජාලහස්පාදෙ ච -සො තෙහි ලක්ඛණෙහි
සමන්තාගතො, සචෙ අභාටං අප්පාදසති, රාජා හොති දක්ඛවතී
-පෙ- රාජා සමානො කීං ලහති? සුසබ්බගිතපරිජනො ගොති,
සුසබ්බගිතාස්ස හොන්ති බ්‍රාහ්මණගහපතීකා නෙගමජානපද ගණකා
මහාමක්ඛා අතීකා දෙවාරිකා අමච්චා පාරිසජ්ජා රාජානො හොගියා
කුමාරා, රාජා සමානො ඉදං ලහති. දුද්ධො සමානො කීං ලහති?
සුසබ්බගිතපරිජනො ගොති, සුසබ්බගිතා'ස්ස හොන්ති හික්ඛු හික්ඛුණ්ණො
උපාසකා උපාසිකායො දෙවා මනුසසා අසුරා නාගා ගක්ඛබ්බා. දුද්ධො
සමානො ඉදං ලහති එතමස්ස භගවා අට්ඨාව තත්ථෙතං දුච්චති.

දනමපි චත්ථවරියතක්ඛණං¹
පියවදනංව සමානජ්ඣතංව²
කරිය වරිය සුසබ්බගං බ්‍රහ්මණං³
අනවමතෙන ගුරුණා යාති සග්ගං.

1. පියවාවෙන (යාං කම්)

2. දනමපි ච අත්ථවරියතමපි ච (ත්ථ)

3. පියවදිතං ච සමානාත්තතං ච (මජ්ඣං)

4. බ්‍රහ්මණං (මජ්ඣං)

‘ලොකොත්තම් කෙමේ බාදා භොජා ලොපා ස්වායා යන අග්‍ර රස දෙන්නේ විය. හේ ඒ කුශල කම්යෙන් බොහෝ කල් නදුනුනොහි වෙසෙසින් ප්‍රමුද්ධ වෙයි.

මෙහි උත්සන්න වූ සත් තැනක් ලබයි. මෘදු වූ අතුල් පතුල් ද ලබයි. බාදා භොජා රස ලබන බවට එය ලකුණෙකැයි ලක්ෂණ යාස්ත්‍රඥයෝ කිහි.

ඒ ලක්ෂණය ගිහියාටත් ඒ අරිය ප්‍රකාශ කරන්නේ වෙයි පැළිඳි වන්නේ ද එය ලබයි. එය උතුම් බාදා භොජා රස ලබන සුලු, සියලු ගිහිබැඳුම් සිදිනා කෙනකු පවසයි.

කරවරණමෘදුතාපාලකාලක්ෂණ (7-8)

7. මහණෙනි, තරාගත තෙමේ පළමු දැහි පළමු අත්බවහි, පළමු වාසස්ථානයන්හි පෙර මිනිස්වූයේ ම, දනයෙන් ප්‍රිය වචනයෙන් අභි-වය්‍යයෙන් සමානාත්මතයෙන් යන සතර සංග්‍රහ වස්තූන් ගෙන් ජනයාට සංග්‍රහ කරන්නේ විය යන යමෙක් ඇද්ද, හේ ඒ කම්ය කළ බැවින්, රස් කළ බැවින්, ඒ කර්මයාගේ උත්සන්න බැවින්, මහත් බැවින්, කාබුත් මරණින් මතු, මනා ගති ඇති සග ලොවට පැමිණෙයි. හේ එයින් සැව, මෙ මිනිස්බවට ආයේ ම මේ මහපුරිස් ලකුණු දෙක ලබයි හේ මොළොක් කරුණ අතුල් පතුල් ඇත්තේ ද දල් කවුළුවකට බදු අත් පා ඇත්තේ ද වෙයි. හේ ඒ ලකුණුවලින් සමන්විත වූයේ, ඉදින් ගිහි ගෙයි වසන්නේ නම් සක්විති රජ වෙයි. රජවන්නේ කුමක් ලබයි ද? (සිවු සහරා වකිත්) මොනොවට සංග්‍රහ කරන ලද පිරිවර ජනයා ඇත්තේ වෙයි. ඔහු විසින් බමුණු ගැහැව් ජනයෝ ද, නිගම් වැසි දනවු වැසි ජනයෝ ද, දයවැය ගණන් කරන්නෝ ද, මහා මාත්‍රයෝ ද, සෙත්‍යාභරකන්තා භස්ත්‍යාවායයිදිහු ද ඇමැතිගේ ද පරම්පරාගත වැරප පිරිසෙහි වූවෝ ද, රජහු ද, රජුන්ගෙන් ලත් භාග සම්පත් ඇත්තෝ ද, රජකුමරුවෝ ද යන මොහු හැම ඔහු විසින් මොනොවට සංග්‍රහ කරන ලද්දහු වෙත්. රජ වන්නේ මෙය ලබයි. බුදු වන්නේ කුමක් ලබා ද? යත්. මොනොවට සංග්‍රහ කරන ලද පිරිවර ජනයා ඇත්තේ වෙයි. ඔහු විසින් මහණු ද මෙහෙණෝ ද උවසුවෝ ද උවැසියෝ ද දෙවියෝ ද මිනිස්සු ද අසුරයෝ ද නාගයෝ ද ගන්ධර්වයෝ ද මෙ නොවට සංග්‍රහ කරන ලද්දහු වෙත්. බුදු වන්නේ මෙය ලබයි. භාගාවතුන් වහන්සේ මෙ කරුණ වදළු කෙක. එහි එය මෙසේ ගාරායෙන් කියනු ලැබේ:

‘හෙ තෙම දනය ද පරිවය්‍යාව ද ප්‍රියවාදිතාව ද සමානාත්මතාව ද කොට බොහෝ දෙනාට මැනවින් සංග්‍රහ කොට, අනිඤ්ඤ (ප්‍රශස්ත) ගුණ තෙයින් සංවර්ධයට යෙයි.

විවිධ පුනර්ධාගතො සමානො
කරවරණමුද්දාලංඝනි ජාලිනො ව,
අතිරුජිරසුචග්ගදාසනෙය්‍යං
පටිලහති දහරො සුසු කුමාරො

භවති පරිජනාසාවො විධෙය්‍යො
මහිමිම මාවයතෙ¹ සුසංඛයතිනො,
පියවදු හිතසුඛතං ජිහිංසමානො²
අහිරුචිතානි ගුණානි ආවරතෙතො.³

යදි ව ජහති සංඛිකාමනොගං
කථයති ධම්මකථං ජිනො ජනාසං,
වචනපටිකරසංඝිපපසන්නා
සුඤ්ඤා ධම්මෙත්තධම්මමාවරතති⁴ති

උසස්සංඛිතපාදඋද්ධගගලොමනාලක්ඛණානි (9-10)

8. යමි භික්ඛවෙ තථාගතො පුරිමං ජාතිං පුරිමං භවං පුරිමං නිකෙතං පුබ්බෙ මනුසසගුතො සමානො බහුතො ජනාසං අත්ථපසංඝිතං ධම්මපසංඝිතං වාවමහාසිතා අහොසි, බහුජනං නිදංසෙසි, පාණිනං හිතසුඛාවහො ධම්මයාහි, සො තස්ස කම්මසං කතන්තා උපවිතන්තා -පෙ- යො තතො චුතො ඉක්කං ආගතො සමානො ඉමාහි දෙව මහාපුරිස ලක්ඛණානි පටිලහති, උසස්සංඛිතපාදෙ ව හොති උද්ධගගලොමො ව යො තෙහි ලක්ඛණෙහි සමන්තාගතො සවෙ අගාරං අත්ථාවසති, රාජා හොති චක්කචතති -පෙ- රාජා සමානො කිං ලහති? අහොති ව හොති සෙට්ඨො ව පාමොසෙකො ව උත්තමො ව පටිථො ව කාමහොගිනං රාජා සමානො ඉදං ලහති -පෙ- චුඤ්ඤා සමානො කිං ලහති? අහොති ව හොති සෙට්ඨො ව පාමොසෙකො ව උත්තමො ව පටිථො ව සංඛිතසන්නානං චුඤ්ඤා සමානො ඉදං ලහති. එතමස්සං භගවා අවොච. තස්සං චුච්චති:

අත්ථධම්මසංඝිතං⁵ පුරෙ ගිරං
ඵරයං බහුජනං නිදංසෙසි,
පාණිනං හිතසුඛාවහො අහු
ධම්මයාගමයජී⁶ අමච්ඡරි.

1 මහිමං ආවයතෙ (සිඳු මජ්ඣං)

2 ජිහිංසමානො- (මජ්ඣං)

3 ආවරති (සිඳු මජ්ඣං)

4 සුඤ්ඤා ධම්මෙත්තධම්ම මාවරතති (මජ්ඣං)

5 අත්ථධම්මසංඝිතං (කම්මයා)

6 ධම්මයාගං අසසජි (කම්ම)

එයින් සැව නැඟිත මෙහි ආයේ ම ප්‍රදරු වූයේ, ඉතා සිවුමැලි වූයේ, ඉතා පැහැපත්, ඉතා මනෝඥ, දකුම් කටයුතු, මොළොක් වූ අතුල් පතුල් ද ජාලලක්ෂණ ද ලබයි.

පිරිවං ජන තෙමේ කිකරු වේ. කටයුත්තෙහි මෙහෙයැවියැ හැකි වේ. මොනොවට සංග්‍රහ කරන ලද්දේ මෙ පොළොවෙහි වෙසෙයි. පිය බස් කියන්නේ, හිත සුඛ සොයනුයේ, වෙසෙසින් සිත්කලු වූ ගුණයන් වඩන්නේ වෙයි.

ඉදින් සියලු පස්කම් සුඛ හරන්නේ නම්, පව දිනූයේ (බුදු වූයේ) දහම් දෙසයි. උන්වහන්සේ ගේ දෙශනාව අසා ඉතා පහන්වූවාහු, වචනය පිළිපද්දාහු ධම්මානුබ්‍රව්‍යාසයෙන් පුරත්.

උත්තංගපාද උර්ධවාග්‍රලොමක ලක්ෂණ (9,10)

8 මහණෙනි, “පරාගත තෙමේ පළමු දැහි, පළමු හටයෙහි, පළමු වූසු තන්හි, පෙර මිනිස් වූයේ ම බොහෝ දෙනාට දෙලෝවැඩ ඇසුරු කළ, දහ කුශලකම්පට ඇසුරු කළ වචන කියන්නේ විය. බොහෝ දෙනාට දෙලෝ වැඩ දැක්වී ය. සත්තට හිතසුඛ එළවනුයේ, ධර්මය කරන්නේ විය” යන යමෙක් ඇද්ද, ඒ කම්ය කළ බැවින්, රැස් කළ බැවින්, ඒ කම්යාගේ උත්සන්න බැවින්, මහත් බැවින්, කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සහ ලොවට යෙයි . හේ එයින් සැව මේ මිනිස් බවට ආයේ ම මේ මහ පුරිස් ලකුණු දෙක ලබයි. මත්තෙහි වූ ගොප් ඇට ඇති පා ඇත්තේ ද, උඩුකුරු වූ අක් ඇති ලොම් ඇත්තේ ද වෙයි. හේ ලකුණුවලින් සමන්විත වූයේ, ඉදින් හිඟි ගෙහි වසන්නේ නම් . සක්විති රජ වෙයි... රජ වනුයේ කුමක් ලබා ද? සියලු සත්තට අග්‍ර ද ශ්‍රේෂ්ඨ ද ප්‍රමුඛ ද උත්තම ද ප්‍රචර ද වෙයි. බුදු වනුයේ කුමක් ලබා ද? සියලු සත්තට ද අග්‍ර ද ශ්‍රේෂ්ඨ ද ප්‍රමුඛ ද උත්තම ද ප්‍රචර ද වෙයි බුදු වනුයේ මෙය ලබයි.” භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කාරණය වදාළ සේක. එහි මෙය භාජායෙන් මෙසේ කියනු ලැබේ.

“පෙර අරි හා ධම් හා නිශ්ශ්‍රිත වූ වචන කියනුයේ, බොහෝ දෙනාට දෙලෝ වැඩ දැක්වීය. ප්‍රාණිතට හිත සුඛ එළවන්නේ විය, නො මසුරු වැ ධර්මාගය කෙළේ ය.

තෙන සො සුවරිතෙන කම්මිතා
සුගතිං වජ්ඣි තස්මිනි
ලක්ඛණානි ච දුට්ඨෙ ඉධාගතො
උත්තමපච්චිකායා¹ විඤ්ඤති

උඤ්ඤාප්පතිකලොමවාසසො
පාදගණධරිත්තු සාධු සණ්ඨිතා,
මංසලොභිතා විතා තවොස්ථා
උපරිවරණා ච සොහනා² අහු.

ගෙහවාසිනි වෙ තථාච්චිකො
අභ්ගතං වජ්ඣි කාමභොගිනං,
තෙන උත්තරිතරො න විජ්ජති
ජලබුද්ධිමහිමුයා ඉරියති.

පබ්බජ්ජෙ ච අනොමනිකකමො
අභ්ගතං වජ්ඣි සබ්බපාණිනං,
තෙන උත්තරිතරො න විජ්ජති
සබ්බලොකමහිමුයා විහරති³ ති.

එණිජඛසලකර්ණං (11)

9. යමි භික්ඛවෙ තථාගතො පුරිමං ජාතිං පුරිමං භවං පුරිමං
තිකෙතං පුබ්බෙ මනුසසභුතො සමානො සකකව්වං වාචෙනා අහොසි
සිප්පං වා විජ්ජං වා වරණං වා කම්මං වා, 'කිත්ති මෙ ඛිප්පං විජානෙය්‍යං,
කිත්ති' මෙ ඛිප්පං පටිපජ්ජෙය්‍යං න වරං කිලිසෙය්‍යෙය්‍යති. සො තස්ස
කම්මසස කතතො -පෙ- සො තො වුතො ඉඤ්ඤා ආගතො සමානො
ඉදං මහාපුරිසලක්ඛණං පටිලභති, එණිජඛකා හොති. යො තෙන
ලක්ඛණෙන සමන්තාගතො, සචෙ අභාරං අජ්ඣාචසති රාජා හොති
වික්කට්ඨති -පෙ- රාජා සමානො කිං ලභති? යාති ඤාති රාජාරහාති
රාජඛාති රාජ්ජපභොගාති රාජානුච්ඡවිකාති, තාති ඛිප්පං පටිලාභී
රාජා සමානො ඉදං ලභති -පෙ- බුද්ධො සමානො කිං ලභති? යාති
තාති සමණාරහාති සමණඛාති සමණ්ණපභොගාති සමණානුච්ඡවිකාති,
තාති ඛිප්පං පටිලාභී. බුද්ධො සමානො ඉදං ලභති. එතමස්ස භගවා
අවොච. තස්සෙතං වුච්ඡති.

සිප්පෙසු විජාචරණෙසු කම්මෙසු⁴
කථං විජානෙය්‍යං⁴ ලුත්තති ඉච්ඡති.
යද්ධසාතාය න හොති කස්සචි
වාචෙති ඛිප්පං න වරං කිලිසෙති

1 උත්තම පුබ්බකාය (සා) උත්තම පච්චිකාය (කම) උත්තමපච්චිකාය පුබ්බාති (සිඞ්ඞ)
2 උපරිජානු සොඛිතා (සා) පරි ච සන සොහනා (F15)
3 කම්මෙසු-(මජ්ඣං)
4 විජානෙය්‍යං-(මජ්ඣං)

හෙ තෙමේ ඒ කුශලකම් බලයෙන් ස්වර්ගයට යෙයි, එහි සතුටු වෙයි මෙහි ආයේ උතුම් සැප දැනි දින බවට ඡම්බි වූ ලකුණු දෙකක් ලබයි

හේ තෙමේ උඩට නැමුණු ලොම් ඇත්තේ වෙයි. පාගැට (ගොප් ඇට) මොනොවට පිහිටියේ වෙයි. ඔහුගේ කෙණ්ඩා ද මසින් ලෙසින් පිරුණාහු, සිවියෙන් වැසුණාහු ශාඛන වෙත්

ඉදින් එබඳු පුද්ගල තෙමේ ගෙහි වසන්නේ නම්, කාම අතුරෙහි අග්‍ර බවට යෙයි. ඔහුට වඩා උතුම් දූවක් ඇති නො දෙයි දඹදිව (මහපොළොව) අභිභවා වෙසෙයි.

අලාමක විහරණ ඇති හෙ තෙමේ පැවිදි වන්නේ ද සියලු සත්තට අක් බවට යෙයි. ඔහුට වැඩිතරම් කිසිවෙක් නොමැති වෙයි. හේ මුළු ලොව අබිබවා වෙසෙයි.

ඒණිජසිසා ලක්ෂණය (11)

9 මහණෙනි, “තපාගත තෙම පෙර භවයෙහි පළමු වූසු තන්හි පෙර මිනිස් වූයේ ම, කෙසේ නම් මොහු ශිල්ප ද විද්‍යා ද වරණ ධර්ම (ශීලය) ද කම්ප්වකතාව ද වහා දැනගන්නාහු ද, කෙසේ නම් මොහු වහා ඒ දෑ පිළිපදනාහු ද, බොහෝ කල් නො වෙහෙසෙන්නාහු ද යි ඒ ශිල්පාදිය සකසා කියවන්නේ විය” යන යමෙක් ඇද්ද හේ ඒ කම්ය කළ බැවින් කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සග ලොවට යෙයි. එයින් සැව මේ මිනිසක් බවට ආයේ ම මේ මහ පූරිස් ලකුණ ලබයි. ඔලු මුවන්ගේ බඳු කෙණ්ඩා ඇත්තේ වෙයි එ ලකුණින් යුත් හෙ තෙම ඉදින් ගිහි ගෙහි වසන්නේ නම් සක්විති රජ වෙයි රජ වන්නේ කුමක් ලබා ද? රජක්භට සුදුසු වූ ඇත් අස් ආදී යාන ද, රජුනට අවැවූ වූ සේනා ද, රජුනට උපහොග වූ යම් දෑ ඇද්ද, රජුනට හිසි වූ තවත් යම් දෑ ඇද්ද, ඒ සියල්ල වහා ලබයි බුදු වනුයේ කුමක් ලබන්නේ ද? ශ්‍රමණයනට සුදුසු වූ ශ්‍රමණාවැව වූ ශ්‍රමණයන්ගේ උපහොග පරිභාග වූ ශ්‍රමණයනට හිසි වූ යම් දෑ ඇද්ද, ඒවා වහා ලබයි බුදු වනුයේ මෙය ලබයි භාගාවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ වදළ සේක එහි මෙය භාජා බන්ධනයෙන් කියනු ලැබේ

“ශිල්පයන්හි ද විද්‍යා හා වරණයන්හි ද කම්ප්වකතායෙහි ද කෙසේ වහා දැන ගන්නේ ද යි හේ කැමැති වෙයි. යමෙක් කිසිවකුගේත් විනාශය පිණිස නොවේ ද, යමෙක් උග්‍රානට බොහෝ කල් නො වෙහෙසෙන්නේ ද, එපරිද්දෙන් ඒ දෑ වහා උග්‍ර වයි

තං කච්චං කච්චා කුසලං සුබ්බද්‍රයං¹
 ජබ්බා මනුෂ්‍යස්ස ලහතෙ සුසංඝඨිතා,
 වට්ඨා සුජාතා අනුපුබ්බද්විග්ගතා
 උභයගලොමා සුබ්බමත්තවොස්ථා,

එණෙයාජබ්බතා² ති තමාහු පුග්ගලං
 සමංකතියා ඛිප්පමිද්දහු ලක්ඛණං,
 ගෙහානුලොම ති යද්දහිකඛ්ඛිති
 අපබ්බජං ඛිප්පමිධාධිගච්ඡති.

සචෙ ව පබ්බජ්ජද්විපෙති තාදිසො
 නෙසබ්බලජ්ජභිරතො විවක්ඛණො,
 අනුච්ඡවිකස්ස යද්දහුලොමිකං
 තං විජුති ඛිප්පලොමවිකකමො³ති.⁴

සුබ්බච්ඡදිලක්ඛණං (12)

10. යමපි භික්ඛවෙ තථාගතො පුරිමං ජාතිං පුරිමං භවං පුරිමං
 නිකෙතං පුබ්බෙ මනුසසභුතො සමානො සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා උප-
 සඛිකමිත්වා පරිපුරිත්තා අහොසි කිං භතො කුසලං, කිං අකුසලං,
 කිං සාවිජ්ජං, කිං අනවිජ්ජං, කිං සෙවිතබ්බං, කිං නාසෙවිතබ්බං, කිං මෙ
 කරියමානං දීඝරත්තං අභිකාය දුක්ඛාය අසා, කිං වා පන මෙ
 කරියමානං දීඝරත්තං භිකාය සුඛාය අසා? ති සො තස්ස කම්මස්ස
 කතත්තං උපවිතත්තං -පෙ- සො තතො වුතො ඉස්සත්තං ආගතො
 සමානො ඉදං මහාපුරිසලක්ඛණං පටිලභති. සුබ්බච්ඡවි මහාති පුබ්බ-
 මහතා ඡට්ඨියා රජොජලාං කායෙ න උපලිප්පති සො තෙන ලක්ඛ-
 ණෙන සමන්තාගතො, සචෙ අගාරං අජ්ඣාචයති, රාජා භොති වක්ඛ-
 වති -පෙ- රාජා සමානො කිං ලභති? මහාපඤ්ඤා භොති, නාසා
 භොති කොච්ඡ පඤ්ඤාය සද්දිසො වා, සෙට්ඨො වා කාමගොථිනං රාජා
 සමානො ඉදං ලභති -පෙ- බුද්ධො සමානො කිං ලභති? මහාපඤ්ඤා
 භොති පුට්ඨපඤ්ඤා භාසපඤ්ඤා ජවනපඤ්ඤා තික්ඛපඤ්ඤා
 භිංබෙධිකපඤ්ඤා. නාසා භොති කොච්ඡ පඤ්ඤාය සද්දිසො වා, සෙට්ඨො
 වා සබ්බසත්තානං බුද්ධො සමානො ඉදං ලභති. එතමස්ස භගවා
 අථොව තස්සත්තං වුවවති

පුරෙ පුරස්සා පුරිමාහු ජාතිහු
 අඤ්ඤානුකාමො පරිපුරිත්තා අහු,
 දුස්සුසිතා පබ්බජිතං උපාසිතා
 අස්සත්තරො අස්සකථං තිසාමසි.

1. සුබ්බද්විපං-(කම)

2. ජිප්පමත්තොමිකකමො-(යා, පා)

දික්සතිගේ පාරික වර්ගය

කුසල් වූ සුව වඩන ඒ කම්ම කිරීමෙන් මොනොවට පිහිටි, වට වූ, මනාසේ හටගත්, පිළිවෙළින් නැංගාවූ, සියුම් සිවියෙන් වැසුණු, මන වඩන ජඩ්භා (කෙණ්ඩා) ද, අක් උඩුකුරු ව සිටි රොම ද ලබයි.

(එසේ වූ) ඒ පුද්ගලයා එණෙයාජඩ්භ (ඕඵළුවන්ගේ කෙණ්ඩා බදු කෙණ්ඩා ඇත්තේ) යැයි ලක්ෂණපාදකයෝ කිහු. ඒ ලක්ෂණය මෙහි දි වහා සම්පත් ලබනුවට නිමිත්ත යැයි කිහු. පැවිදි නො වන්නේ යම් කලෙක ගිහිනට අනුලොම වූ (සුදුසු වූ) දැ කැමැති වේ ද, එ කල එය ද මෙහි දි වහා ලබයි.

නෛෂ්කාමා ඡන්දාසති ඇලුණු නුවැණැති අලාමක උභරණ ඇති එබදු පුද්ගල තෙමේ ඉදින් පැවිදි වන්නේ ද, ඔහුට සුදුසු වූ අනුලොම වූ යම් දෑයක් ඇද්ද, එය වහා ලබයි.

ශුක්ෂමවිජ්ජාලක්ෂණය (12)

10. මහණෙනි, තරාගත තෙමේ පළමු දැහි, පළමු හවයෙහි, පළමු වූසු තන්හි, පෙර මිනිස් වූයේ ම, මහණකු හෝ බමුණකු හෝ කරා එළැඹි “වහන්ස, කුසල් නම් කීම” අකුසල් නම් කීම? කීමෙක් වරද සහිත ද? කීමෙක් වරද රහිත ද? කීමෙක් සෙවියැ යුතු ද? කීමෙක් නො සෙවියැ යුතු ද? මා විසින් කීමෙක් කරනු ලබනුයේ බොහෝ කල් අහිත පිණිස දුක් පිණිස වන්නේ ද? මා විසින් කීමෙක් හෝ කරනු ලබනුයේ බොහෝ කල් භික්ෂු පිණිස සුව පිණිස වන්නේ ද?” පුන පුනා ‘විචාරන්නේ වීය’ යන යමෙක් ඇද්ද, හේ ඒ කම්ම කළ බැවින්, රැස් කළ බැවින් කාබුත්. මරණින් මතු ජිනා ගති ඇති සහ ලොවට යෙයි. හේ එයින් සැව, මේ මිනිස් බවට ආයේ ම, මේ මහ පුරිස් ලකුණ ලබයි. සියුම් සිවිය ඇත්තේ වෙයි. සිවිය සියුම් බැවින් රජස් දැලි කයෙහි නො ලැඟෙයි. ඒ ලක්ෂණයෙන් යුත් හෙ තෙමේ ඉදින් ගිහි ගෙයි වසන්නේ නම්, සක්චිති රජ වෙයි. රජ චක්‍රයේ කුමක් ලබයි ද? භික්ෂු ප්‍රඥා ඇත්තේ වෙයි. කාමභොගින් අතුරෙහි ප්‍රඥායන් ඔහුට සමානායෙක් හෝ වැඩි තරම් වූයෙක් හෝ නො වෙයි. රජ චක්‍රයේ මෙය ලබයි. බුදු චක්‍රයේ කුමක් ලබයි ද? මහ නුවැණැත්තේ වෙයි, (ස්කන්ධාදි නානාතන්හි) පැතිරී පැවැති නුවැණැත්තේ වෙයි, සතුට බහුල ව මගපල පසක් කරන නුවැණැත්තේ වෙයි, ස්කන්ධාදියෙහි වහා දිවෙන නුවැණැත්තේ වෙයි, තියුණු නුවැණැත්තේ වෙයි, උනිවිද යන නුවැණැත්තේ වෙයි, සියලු සතුන් අතුරෙහි මොහුට නුවැණින් සමාන හෝ විශිෂ්ට වූ කිසිවෙක් නො වෙයි බුදු චක්‍රයේ මෙය ලබයි.

භාගාවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ වදළ සේක. එහි මෙය (භාරායෙන්) කියනු ලැබෙයි:

පඤ්ඤපටිලාභගතොත්තං කම්මුතා
මනුසාහුතො සුබ්බමච්ඡවි අහු,
බ්‍යාකංසු උපපාද්ධිමිත්තකොවිදු
සුබ්බමානි අත්ථානි අවෙච්ච දකඛ්ඨී.

සවෙ න පබ්බජ්ජප්පති තාදිසො
වතෙත්තී චක්කං පඨවිං පසාසති.
අත්ථානුසංඝීසු පරිග්ගහෙසු ව
න තෙන සෙය්‍යො සදිසො ව විජ්ජති.

සවෙ ව පබ්බජ්ජප්පති තාදිසො
නෙකඛ්ඛලජ්ජුහිරතො විවක්ඛාණං,
පඤ්ඤදිසිට්ඨං ලභතෙ අනුත්තරං
පපෙයාති බොධිං චරහිරිමෙධසො'ති.

සුවණ්ණවණ්ණකාලක්ඛණං (13)

11. යමිති භික්ඛවෙ තපාගතො පුරිමං ජාතිං පුරිමං භවං පුරිමං
භිකෙතං පුබ්බෙ මනුසාහුතො සමානො අකෙකාධනො අහොසි
අනුපායාසබ්බලො, බ්‍රහ්මි පුතො සමානො නාභිසජ්ඣි, න ඤජ්ඣි,
න බ්‍යාපජ්ඣි නපපතිජ්ඣි, න කොපඤ්ඤ දෙසඤ්ඤ අපච්චයඤ්ඤ පාසා-
කාසි. දතා ව අහොසි සුබ්බමානං මුද්දානං අත්ථරණානං පාපුරණානං
බොමසුබ්බමානං කපපාසිකසුබ්බමානං කොසෙය්‍යසුබ්බමානං කම්මල-
සුබ්බමානං. සො තස්ස කම්මසස කතතො උපචිතතො -පෙ- සො තමො
වුතො ඉස්සකං ආගතො සමානො ඉමං මහාපුරිසලක්ඛණං. පටිලහති,
සුවණ්ණවණ්ණං හොති කඤ්ඤනසන්තිහත්තවො සො තෙන ලක්ඛ-
ණෙන සමන්තාගතො, සවෙ අගාරං අඤ්ඤාචසති, රාජා හොති චක්ක-
වතභී -පෙ රාජා සමානො කිං ලහති? ලාභී හොති සුබ්බමානං මුද්දානං
අත්ථරණානං පාපුරණානං බොමසුබ්බමානං කපපාසිකසුබ්බමානං කොසෙය්‍ය-
සුබ්බමානං කම්මලසුබ්බමානං. රාජා සමානො ඉදං ලහති -පෙ- බුද්ධො
සමානො කිං ලහති? ලාභී හොති සුබ්බමානං මුද්දානං අත්ථරණානං
පාපුරණානං බොමසුබ්බමානං. කපපාසිකසුබ්බමානං කොසෙය්‍යසුබ්බමානං
කම්මලසුබ්බමානං. බුද්ධො සමානො ඉදං ලහති. එතමස්ස හගවා අවොච
තස්මෙත්තං වුච්චති

- 1 අකෙකාධකො අධිට්ඨති අද්ධි³
දනඤ්ඤ වස්ථානි සුබ්බමානි සුවච්ඡවිති.
පුරිමතරහවෙ ඨිතො'භිවිසසජ්ඣ⁴
මහිමිව සුරො අභිවසා,

1 පඤ්ඤපටිලාභකතො-(PTS)

2 පාරවුණානං-(මජ්ඣ-)

3 අද්ධි ව-(PTS)

4 අභිවිසසජ්ඣ(මජ්ඣ-)

‘පෙර ඉතා පෙර පළමු ජාතීන්හිදී, දනගනු ‘කැමැත්තේ, ප්‍රශ්න පුළුස්සන්නේ විය. ඇසියැට් වනුයේ පැවිද්දහු ඇසුරු කරන්නේ විය. අරුත් දන ගන්නා සිතැත්තේ අර්ථකථනය ඇසී ය. මිනිස් වූයේ, ප්‍රඥාව ලබනු පිණිස පැවැති කම්පයෙන් සියුම් සිව් ඇත්තේ විය, උත්පාද ශාස්ත්‍රයෙහි ද ලක්ෂණ ශාස්ත්‍රයෙහි ද දක්ෂ පඩිහු මෙ තෙම සියුම් අරුත් අවබෝධකොට දක්නේ යැ යි පැවැසූහ

එබඳු තැනැත්තේ ඉදින් පැවිද්දට නො පැමිණෙන්නේ නම්, අණ සක පවත්වයි, පොළොව පාලනය කෙරෙයි, අර්ථානුශාසනයන්හි ද, අර්ථනට් පිරිසිදු දන්මෙහි ද, උන්වහන්සේට වැඩිතරම හෝ සමාන වූ හෝ එකෙක් නොමැති වෙයි.

එබඳු තැනැත්තේ නෙකබ්බවස්සයෙහි ඇලුණේ, ඉදින් පැවිද්දට පැමිණෙන්නේ නම්, විශිෂ්ට ප්‍රඥාව ලබයි, උතුම් වූ මහත් නුවණැත්තේ නිරුත්තර බෝධියට (සමාක්සමබුද්ධියට) පැමිණෙයි.

සාමන්තකාලක්ෂණය (13)

11. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ පළමු දැති, පළමු බෙවෙහි, පළමු වූ කන්හි පෙර මිනිස් වූයේ නොක්පෙන සුලු වූයේ, උපායාස බහුල කොට නැත්තේ විය බොහෝ සේ ද කියන ලද්දේ ම ක්‍රොධ වශයෙන් නොගැටුණේ ය, නො කිපුණේ ය, සිතැකුණු ඇති බවට (ව්‍යාපාදයට) නො පැමිණියේ ය ක්‍රොධය සිතැ නො පිහිටුවී ය, කෝපයත් දොෂයත් නොසතුටත් පහළ නො කළේ ය. සියුම් වූ මොළොක් වූ ඇතිරිලි ද, පොරෝනා ද, සියුම් කොමු පිළි ද සියුම් කඳුපිළි ද සියුම් තිහිරි පිළි ද සියුම් පලස් ද දෙන්නේත් විය, යන යමෙක් ඇද්ද, හේ ඒ කම්ය කළ බැවින්, රැස් කළ බැවින් කාබුන් මරණින් මතු මනාගති ඇති සහ ලොවට පැමිණියේ ය උයින් සැව මේ මිනිස් බවට ආයේ ම මේ භෙදුර් ප්‍රකූණ ලබයි. හේ රන්වන් වෙයි. රන් බඳු පැහැති සිවිය ඇත්තේ වෙයි. හේ ඒ ලකුණින් සමන්විත වූයේ ගිහිගෙහි වසන්නේ නම් සක්චිති රජ වෙයි රජ වනුයේ කුමක් ලබයි ද? සියුම් වූ මොළොක් වූ ඇතිරිලි ද පිළි ද සියුම් තිහිරි පිළි ද සියුම් පලස් ද ලබන්නේ වෙයි රජ වනුයේ මෙය ලබයි බුදු වනුයේ කුමක් ලබයි ද? සියුම් වූ මොළොක් වූ ඇතිරිලි ද පොරෝනා ද සියුම් කොමු පිළි ද සියුම් සියුම් කොමු පිළි ද, සියුම් කපු පිළි ද, සියුම් තිහිරි පිළි ද සියුම් පලස් ද ලබන්නේ වෙයි. බුදු වනුයේ මෙය ලබයි.” භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ වදළ සේක. උභි මෙය ශාරායෙන් කියනු ලැබේ.

‘පළමු බෙවෙහි සිවියේ අක්‍රොධය ද ඉටි ය, පොළොව තෙමන ලෙස ය මෙන් දන් ද දුන්නේ ය. සියුම් වූ මනා පැහැති වස්ත්‍ර ද දුන්නේ ය.

2. තං කඤ්ඤාන ඉතො චූතො දිවං
උපපජ්ජ¹ සුකතඵලීපාකමනුභුක්ඛා,
කණ්ණකනනුසංඝාතීහො ඉධාහිභවති,
සුරවිරතරොරිව ඉතෙඤ
3. ගෙහමාචසති නරො අපබ්බජ්ජ
මිච්ඡාමහන්මහිං අනුසාසති
පසංඝා සංඝී ව සත්තරතනං
පටිලහති ඒමලං² සුමුමච්ඡවිං සුවිඤ්ඤා
- 4 ලාභී අච්ඡානවත්තං මාසාපාපුරණානං³
භවති සදි අනගාරියතං උපෙති.
සංඝී⁴ පුට්ඨකතඵලං අනුභවති
න භවති කතංසා පනාසො⁵ති.

කොසොභිතවත්තසංග්ගාලක්ඛණං (14)

12. යමි භික්ඛවෙ තථාගතො පුරිමං ජාතිං පුරිමංභවං පුරිමං නිෂක්කං
පුබ්බමනුසංභූතො සමානො වීරප්පනලොධ සුවීරප්පවාසිනො ඤාති මිත්තො
සුභජෙජ්ජ සබ්බෙනා සමානෙනා අහොසි, මාතරමි පුත්තො සමානෙනා
අහොසි පුත්තමි මාතරා සමානෙනා අහොසි, පිතරමි පුත්තො
සමානෙනා අහොසි, පුත්තමි පිතරා සමානෙනා අහොසි, භාතරමි
භාතරා සමානෙනා අහොසි, භාතරමි භගිනියා සමානෙනා අහොසි,
භගිනියමි භාතරා සමානෙනා අහොසි, සමඛගිකඤ්ඤා ව අභිභූතා
මොදිතා අහොසි, සො තස්ස කම්මස්ස කතන්තා -පෙ- සො තතො
චූතො ඉත්තං ආගතො සමානො ඉදං මහාපුරිසලක්ඛණං පටි-
ලහති, කොසොභිතවත්තසංග්ගා හොති සො තෙන ලක්ඛණෙන
සමන්තාගතො සවෙ අගාරං අස්සාවසති රාජා හොති වක්කවත්තී
-පෙ- රාජා සමානො කිං ලහති? පහුතපුත්තො හොති, පරොස-
භස්සං ඛො පනස්ස පුත්තා භවන්ති සුරා වීරඛණරූපා පරසෙනපමඤ්ඤා
රාජා සමානො ඉදං ලහති. -පෙ- චූදො සමානො කිං ලහති? පහුත
පුත්තො හොති අනෙකස්සභස්සං ඛො පනස්ස පුත්තා භවන්ති සුරා වීරඛණ
රූපා පරසෙනපමඤ්ඤා චූදො සමානො ඉදං ලහති. එතමත්තං භගවා
අවොච තස්සෙතං චූදති

පුරෙ පුරත්තා පුරිමාසු ජාතිසු
වීරප්පනලොධ සුවීරප්පවාසිනො,
ඤාති සුභජෙජ්ජ සබ්බෙනා සමානෙයි
සමඛගිකඤ්ඤා අනුමොදිතා අහු

1 උපපජ්ජ-(මජ්ඣං)

2 විපුල-(සාම) විපුල-(PTS)

3 පාචුරණාන-(මජ්ඣං)

4 සාභිකො-(මජ්ඣං)

5 සමඛගි කතො-(සාම PTS)

ඒ කම්මය කොට මෙයින් සැව, දෙවලෝ පැමිණ, කුසල් පල වීද, මෙ ලොවිහි දී දෙවියනට ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ඉන්ද්‍රියා මෙන් රන් බඳු පැහැති සිරුර ඇත්තේ වෙයි

ඒ මිනිස් තෙම අප්‍රමුඡ්‍යාව (ගිහිබව) කැමැති වන්නේ, ගිහිගෙහි වසන්නේ නව, මහත් පොළොව-අබ්බවා අනුශාසන කෙරෙයි (පාලනය කෙරෙයි) හේ වනාහි මහත් වූ ද සියුම් වූ ද මනා පැහැත්තාවූ ද ඉතා උතුට වස්ත්‍ර ලබයි.

ඉදින් පැවිද්දට පැමිණෙන්නේ නම්, හදනා වස්ත්‍ර හා සෙසු වස්ත්‍ර ද (කොඳුපලස් ආ) පාමොක් පොරෝනා ද ලබන සුලු වෙයි හේ වනාහි පළමු අත් බවහි කළ කුසලයන්ගේ ඵලය විදිසි කළ කුසලයේ විපාක නොදී වැනැසී යෑමෙක් ද නො වෙයි.

කොෂාවහිත වසත්‍රගුණාකා ලක්ෂණය (14)

12. උභයණනි, පළමු දැති, පළමු බෙවෙහි, පළමු වුසු කන්හි, පෙර මිනිස් වූයේ ම බොහෝ කල් දක්නට නැති වූ ගිය, ඉතා බොහෝ කල් පිට රට වුසු නැයන් ද මිතුරන් ද සුභාදයන් ද යහළුවන් ද එක් තැනට පමුණුවන්නේ (ගළපනනේ) වී ය, මව ද පුතු හා හමු කරන්නේ විය, පුතු ද මව හා හමු කරන්නේ විය, පියා ද පුතු හා හමු කරන්නේ විය, දුතා ද පියා හා හමු කරන්නේ විය, සොහොවුරා ද සොහොවුරා හා හමු කරන්නේ විය, සොහොවුරා ද සොහොවුරිය හා හමු කරන්නේ විය, සොහොවුරිය ද සොහොවුරා හා හමු කරන්නේ විය, සොහොවුරිය ද සොහොවුරිය හා හමු කරන්නේ විය සමගිථකතු කොට ද එයට සතුටු වන්නේ විය යන යමෙක් ඇද්ද, ඒ කම්මය කළ බැවින්, රැස් කළ බැවින්, හෙ තෙමේ කා බුන් මරණින් මතු මනා ගති දැති සග ලොවට පැමිණියේ ය... එයින් සැව, මේ මිනිස් බවට ආයේ ම මේ මහ පුරිස් ලකුණ බලයි. කොෂාවහිත වසත්‍රගුණා ලක්ෂණය ඇත්තේ වෙයි. හේ ඒ ලක්ෂණයෙන් සමන්විත වූයේ ඉදින් ගිහිගෙහි වසන්නේ නම්. සක්විති රජ වෙයි. රජ වනුයේ කුමක් ලබයිද? බොහෝ පුතුන් ඇත්තේ වෙයි. ඔහුට ගුර වූ (බිය නො ගන්නා) මුර්තිමත් වියඝිය බඳු වූ, සතුරු සෙන් මඩනට සමත්, දහසකට වැඩි තරම පුත්‍රයෝ වෙත් බුදු ව යේ කුමක් ලබයි ද? බොහෝ පුතුන් ඇත්තේ වෙයි ඔබට වනාහි ගුර වූ උතුම් වීර සාර ස්වභාවය ඇති ප්‍රති-පක්ෂ යෙතා මඩින්නට පොහොසත් ශ්‍රාවක පුත්‍රයෝ ද නොයෙක් දහස් ගණන් වෙත්. බුදු වනුයේ මේ අනුසස් ලබයි "

භාගාවතුන් වහන්සේ මේ කාරණය වදාළ සේක එහි මෙය ගාරා බන්ධනයෙන් මෙසේ කියනු ලැබේ.

සො තෙන¹ කමෙවන දිවං අපකකමි²
සුඛඤ්චි බිඬ්ඛා රතියො ච අභිභි
තතො චචිඤ්චා පුනරාගතො ඉධ
කොසොහිතං විඤ්චි වස්ථාදියං.

පහුතපුතො හවතී තථාච්චො
පරොසහසං ච හවතී අනුජා,
සුරා ච වීරා ච³ අමික්ඛනාපනා
ගිහිස්ස පිතිං ජනනා පියංචද.

බහුතරා පබ්බජිතස්ස ඉරියතො
හවතී පුතතා වචනානුසාරිතො.
ගිහිස්ස වා පබ්බජිතස්ස වා පුත
තං ලක්ඛණංහවතී⁴ තද්දස්ථාතකතනී,

පට්ඨමහාණවාරො නිධංගො.

පරිමණධර්ම-අනොනම-ජ'ණ්ණපරිමසනලක්ඛණානි (15,16)

13. යමපි භික්ඛවෙ තථාගතො පුරිමං ජාතිං පුරිමං හවං පුරිමං
නිකෙතං පුට්ඨං මනුසසභුතො සමානො මහාජනසඛිගං සමෙක්ඛ-
මානො සමං ජානාති, සාමං ජානාති, පුරිසං ජානාති, පුරිසවිසෙසං ජානාති
අයමිදමරහති අයමිදමරහති¹ තස්ස තස්ස පුරිසවිසෙසකරො පුරෙ අහොසි,
සො තස්ස කම්මස්ස කතතතා -පෙ- සො තතො වුතො ඉස්සකං ආගතො
සමානො ඉමානි දෙව මහා පුරිසලක්ඛණානි පටිලහති, කිංග්‍රොධපරිමණ-
ලො ච හොති ඨිතකො²ව අනොනමනො උහොති පාණිතලෙඞි
ජණ්ණකානි පරිමසති පරිමජ්ජති, සො තෙති ලක්ඛණෙහි සමනතාගතො
සවෙ අගාරං අජ්ඣාචස්සී රාජා හොති වකකවතී -පෙ- රාජා සමානො
කිං ලහති? අබ්බො හොති මහඤ්චො මහාහොගො පහුතජාතරුපරජතො
පහුතචිතකුපකරණො පහුතධනධිකෙසු පටිපුණ්ණකොසකොට්ඨාගාරො.
රාජා සමානො ඉදං ලහති. -පෙ- බුද්ධො සමානො කිං ලහති? අබ්බො
හොති මහඤ්චො මහාහොගො තස්සිමානි ධනානි හොනති, සෙයාරීදං
සද්ධාධනං සීලධනං භිරිධනං උත්තප්පධනං සුතධනං වාගධනං පඤ්ඤා-
ධනං බුද්ධො සමානො ඉදං ලහති. එතමස්ස හගවා අචොච තස්ස-
තං වුච්චති

1 ස තෙන-(කම)
2 සමකකමි-(මජ්ඣං)
3 වීරධරුජා-(කම)

4 ජායති-(මජ්ඣං)
5 මහාණසඛිගං සමසෙකමානො (කම)

“පෙර, බොහෝ පෙර, පළමු දැනී, බොහෝ කල් නො දක්නා ලද ඉතා බොහෝ කල් වෙන් ව වූයු නැයන් ද මිතුරන් ද යහළුවන් ද එකතු කෙළේ ය සමගි කොට ද එයට සතුටු විය

ආ හේ ඒ කම්මෙන් දෙව්ලෝ ගියේ ය. දෙව් සුව ද ක්‍රීඩාරතීන් ද අනුභව කෙළේ ය. එයින් සැව, උලි මෙහි ආයේ කොයාවහින වසනුගුණයා ලක්ෂණය ලබයි.

එබඳු තැනැත්තේ බොහෝ පුතුන් ඇත්තේ වෙයි ගිහි වූ මොහුට දුර වූ ද වීර වූ ද සතුරන් මඩනුයෙහි පොහොසත් වූ, ප්‍රීතිය උපදවන්නා වූ, පිය බස් නෙපලන දහසකට වැඩි දෙනෙක් පුත්‍රයෝ වෙත්.

පැදිදි වැ වසන්නහුට ඉතා බොහෝ වූ, වඩනය පිළිපදනා, ශ්‍රාවක පුත්‍රයෝ වෙත්. ඒ (කොයාවහින වසනුගුණ) ලක්ෂණය ගිහියාට හෝ වැලි පැදිදි වූවාහට හෝ ඒ අරුත පවසන්නේ වෙයි.

පළමු බණවර යැ.

පරිමණ්ඩලනා-අනවනත-ජානුපරාමිනතා ලක්ෂණ (15,16)

13. මහණෙනි, තරාගත තෙමේ පළමු දැනී, පළමු බෙවෙහි, පළමු වූයු තන්හි, පෙර ජීවිතය වූයේ ම මහජනයාට සංග්‍රහ කිරීම සම ව දක්නුයේ (ඒ ඒ තැනැත්තා) සම වුවහු දනි, තෙමේ දනි, පුරුෂයා දනි, දුරුෂයන් ගේ වෙදසය දනි, මෙ තෙමේ මෙයට සුදුසු ය, මෙ තෙමේ මෙයට සුදුසු යැ යි ඒ ඒ දැයෙහි පුරුෂයන් ගේ වෙදසය දන කටයුතු කරනුයේ විය යන යමෙක් ඇද්ද, හේ ඒ කම්ම කළ බැවින්, රැස් කළ බැවින්, කාටුන් ලිරණින් ලිඳු මනාගති-ඇති, සහ ලොවට යෙයි හේ එයින් සැව මෙ මිනිස් බවට ආයේ ම මෙ මහපුරිස් ලකුණු දෙක ලබයි නුග රුකක් සේ සම පමණ ඇත්තේ වෙයි. සිටියේ ම නො නැමන්නේ ද? අත්ලෙන් දෙදන පිරිදිදි, හේ ඒ ලකුණුවලින් යමන්විත වූයේ, ඉදින් ගිහි ගෙහි වසන්නේ නම් .. සක්විති රජ වෙයි රජ වනුයේ කුමක් ලබයි ද? ආඨා වෙයි, මහත් ධන ඇත්තේ වෙයි, මහත් භොග ඇත්තේ වෙයි බොහෝ රන් රිදී ඇත්තේ, බොහෝ වස්තු උපකරණ ඇත්තේ, බොහෝ ධන ධාන්‍ය ඇත්තේ, පිරිපුන් වස්තු ගබඩා හා කොටුගල් ඇත්තේ වෙයි. රජ වනුයේ මොය ලබයි බුදු වනුයේ කුමක් ලබයි ද? ආඨා වෙයි, මහත් ධන ඇත්තේ වෙයි, මහත් භොග ඇත්තේ වෙයි. ඔහුට ශ්‍රද්ධාධනය, භීලධනය, භේරිධනය, ධන්තජයධනය, ශ්‍රාතධනය, ත්‍යාගධනය, ප්‍රඥාධනය යන මෙ ධනයෝ වෙත්. බුදු වනුයේ මෙය ලබයි.

තුලිය පටිච්චිය¹ විනක්ඛිනා
 මහජනසඛිග්ගනං² සමෙක්ඛමානො,
 අයමිදුමරහනීති තඤ්ඤා
 පුරිසවිසෙසකරො පුරෙ අභොයි

³ස හි ව පන ධීතො අනොනමනො
 ථුසනි කරෙහි උභොති ජණ්ණකානි,
 මහිරුහපට්මණ්ඩලො අභොසි
 සුවරිතකමුවිපාකසෙසකෙන

බහුවිච්චි භිමික්ඛ ලක්ඛණඤ්ඤා
 අභිනිපුණං මනුජාවියා කරංසු,
 බහුවිච්චානි ගිහිනමරහානි
 පටිලහනි අහරො සුසු කුමාරො,

ඉධ මහීපති⁴ සස කාමභොගි
 ගිහිපට්ටපකා බහු භවන්ති,
 යදි ව ජහති සබ්බකාමභොගං
 ලහති අනුක්ඛාරමුක්ඛමං ධනංගනන්ති

සිහපුබ්බදාකායාදීනි තිණි ලක්ඛණානි (17-19)

14 යමිති භික්ඛවෙ තරාගතො පුරිමං ජාතිං පුරිමං භවං පුරිමං
 නිකෙතං පුබ්බෙ මනුසසතුතො සමානො බහුතො ජනස්ස අඤ්ඤාමො
 අභොයි. භික්ඛකාමො ථාසුකාමො යොගසෙබ්බකාමො ‘කිංකරි මෙ සද්ධියා
 වබ්බෙය්‍යං, සීලෙන වබ්බෙය්‍යං, සුතෙන වබ්බෙය්‍යං,⁴ වාගෙන වබ්බෙය්‍යං,
 ධර්මෙන වබ්බෙය්‍යං, පඤ්ඤාය වබ්බෙය්‍යං ධනධර්මඤ්ඤාන වබ්බෙය්‍යං,
 ධෙත්තවස්සානා වබ්බෙය්‍යං, දළපදවතුපදෙහි වබ්බෙය්‍යං, පුත්තදුරෙහි
 වබ්බෙය්‍යං, දුස්සකමුක්ඛරපොර්සෙහි වබ්බෙය්‍යං, ඤාතිහි වබ්බෙය්‍යං,
 මිත්තෙහි වබ්බෙය්‍යං, බන්ධුවෙහි වබ්බෙය්‍යන්ති

1 පටිච්චිය -(මජ්ඣං)

2 මහජනං සඛිග්ගනං -(කම්)

3 මහී-ව-(මජ්ඣං) සමා ව පන (සා)

4 පුත්ත වබ්බෙය්‍යං-(සා)

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ වදළ සේක එහි මෙය ගාථායෙන් කියනු ලැබෙයි

‘පෙර ජාතියෙහි තුවණින් කිරා බලා, නැවැත නැවැත පිරික්සා සිතා, මහජනයාට සංග්‍රහ කිරීම සම ව අපෙක්ෂා කරනුයේ, ‘මේ තෙමේ මෙය ලබන්නට සුදුසු වේ යැ යි ඒ ඒ තත්හි පුරුෂයන්ගේ වෙසෙස දැන සංග්‍රහ කරනුයේ විය

ඒ කම්යා ගේ ඉතිරි වූ විපාකයෙන් හේ සිටියේ ම නො නැලෙනුයේ දෙ අත්පලන් දෙ දණහිස් සපර්ශ කෙරෙයි, නුග රුකෙක පිරිමඩුල්ල මෙන් පිරිමඩුල්ල වූ සිරුර ඇත්තේ විය.

බොහෝ විවිධ නිමිත්ත ලක්ෂණ දන්නා ඉතා සියුම් තුවණැති බමුණු පඩිනු ‘ළදරු වූ පැරි වූ මේ කුමර ගෘහස්ථයනට සුදුසු වූ බොහෝ වූ ද විවිධ වූ ද වස්තූන් ලබනැ යි ද,

ඉදින් මෙහි රජෙක් වී නම් මොහුට ගිහියනට සුදුසු වූ කාමසම්පත් විඳිනුවට අවශ්‍ය වූ බොහෝ උපකරණයෝ වෙත්. ඉදින් සියලු කම්සැපත් අත් හරහේ නම්, නිරුක්තර වූ උතුම් ආර්ය ධනය ලබන්නේ යැ යි ද හෙළි කොට කීහ

සිංහසුවාර්ධකායාදි ත්‍රි ලක්ෂණ (17-19)

14. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ පළමු දැහි, පළමු බෙවෙහි, පළමු වුසු තත්හි, පෙර මිනිස් වූයේ ම, “මේ සතියෝ කෙසේ නම් සැදහැයෙන් වැඩෙන්නාහු ද? ශීලයෙන් වැඩෙන්නාහු ද? සුභාපිතග්‍රවණයෙන් වැඩෙන්නාහු ද? ත්‍යාගභුණයෙන් වැඩෙන්නාහු ද? ලොඤ්ඤ ධර්මයෝ වැඩෙන්නාහු ද? ප්‍රඥායෙන් වැඩෙන්නාහු ද? ධනධාන්‍යයෙන් වැඩෙන්නාහු ද? කෙත්වත්ත වැඩෙන්නාහු ද? දෙපා සිවුපා සතුන්ගෙන්, ඇඟිදරුවන්ගෙන්, දෑසි දස් කම්කරු පුරුෂයන්ගෙන් නැයන්ගෙන් මිතුරන්ගෙන්, (පරම්පරාගත) බන්ධුන්ගෙන් වැඩෙන්නාහු ද?” යි බොහෝ දෙනාට වැඩ කැමැති වූයේ, අභ්‍යුදය කැමැති වූයේ සැප කැමැති වූයේ, හිරුපදුන බව කැමැති වූයේ විය.

සො තස්ස කම්මස්ස කතන්තා -පෙ- සො තතො වුතො ඉථන්තං
ආගතො සමානො ඉමානි තීනි මහාපුරිසලක්ඛණානි පටිලහති,
සීහපුබ්බද්ධිකායො ච හොති චිත්තනරංසො ච සමට්ඨකක්ඛනෙය්‍යො ච
සො තෙහි ලක්ඛණෙහි සමන්තාගතො සත්ථ අගාරං අජ්ඣාචසති රාජා
හොති චක්ඛවතී. රාජා සමානො කිං ලහති? අපරිභානධම්මො
හොති, න පරිභායති ධනධර්මෙඤ්ඤාන ඛෙක්ඛවත්ථුනා දිපදවතුපදෙහි
පුත්තදුරෙහි දසකම්මකරපොරිසෙහි ඤාතිහි මිත්තෙහි බන්ධුවෙහි න
පරිභායති සබ්බසම්පත්තියා. රාජා සමානො ඉදං ලහති -පෙ- බුද්ධො
සමානො කිං ලහති? අපරිභානධම්මො හොති, න පරිභායති සද්ධාය
සීලෙන සුතෙන වාගෙන පඤ්ඤායෙන න පරිභායති සබ්බසම්පත්තියා බුද්ධො
සමානො ඉදං ලහති.

එතමස්සං හගවා අවොච. තස්සෙතං වුට්ඨති

සද්ධාය සීලෙන සුතෙන බුද්ධියා
වාගෙන ධම්මෙන බහුගි සාධුගි
ධනෙන ධර්මෙඤ්ඤාන ච ඛෙක්ඛවත්ථුනා
පුත්තෙහි දුරෙහි චතුපදෙහි ච.

ඤාතිහි මිත්තෙමි ච බන්ධුවෙහි ච
බලෙන වර්ණණෙන සුතෙන වූහයං,
කරං න භායෙය්‍යං පරෙ'ති ඉච්ඡති
ඉදං සමීද්ධං ව² පනාතිකඛිති

ස සීහපුබ්බද්ධිසුසණ්ඨිතො අහු
සමට්ඨකක්ඛනෙය්‍යො ච චිත්තනරංසො
පුබ්බෙ සුචරිණ්ණෙන කතෙන කම්මුනා
අහ නියං පුබ්බනිමිත්තමස්සතං.

ගිහි පි ධර්මෙඤ්ඤාන ධනෙන වඩථිති
පුත්තෙහි දුරෙහි චතුපදෙහි ච,
අකිඤ්ඤානො පබ්බජිතො අනුත්තරං
පපෙපාති සමොධිට්ඨානධම්මතන්ති¹

1 අත්ථස මිද්ධි ව-(මජ්ඣං) අද්ධං සමීද්ධං ව (සැත්ථ)

2 පෙසාති බෙ.සි. අසභාන ධම්මතන්ති (මජ්ඣං)

“හෙ තෙමේ ඒ කම්ම කළ බැවින්, රැස් කළ බැවින් . කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සහ ලොවට හිමිය ය. හේ එයින් සැව, මේ මිනිසත්-බවට ආයේ ම, මේ මහ පුරිස්ලකුණු තුන ලබයි. සිංහයාගේ පෙරඩ කය මෙන් පරිපූර්ණ වූ (පුර්වාර්ධ අපරාර්ධ යන) සියලු සිරුර ඇත්තේ වෙයි. මසින් පිරුණු පිටිකර ඇත්තේ වෙයි සම ව වට වූ කඳ ඇත්තේ වෙයි. හේ ඒ ලකුණුවලින් සමන්විත වූයේ, ඉදින් හිඟගෙහි වසන්නේ නම්, සක්විති රජ වෙයි. රජ වනුයේ කුමක් ලබයි ද? නො පිරිහෙන ස්වභාවය ඇත්තේ වෙයි, ධනධාන්‍යයෙන් කෙත්වතුයෙන්, දෙපාසිවුපාවන්ගෙන්, අඹුදරුවන්ගෙන්, දෑසි දස් කම්කරු පුරුෂයන්ගෙන් නැයන්ගෙන්, මිතුරන්ගෙන්, බන්ධුන්ගෙන් නො පිරිහෙයි. සියලු සැපතීන් නො පිරිහෙයි රජ වනුයේ මෙය ලබයි. බුදු වනුයේ කුමක් ලබයි ද? නොපිරිහෙන සැහැවි ඇත්තේ වෙයි ශ්‍රධායෙන් ශීලයෙන් ශ්‍ර තයෙන් ත්‍යාගයෙන් ප්‍රඥයෙන් නො පිරිහෙයි සියලු සැපතීන් නො පිරිහෙයි බුදු වනුයේ මෙය ලබයි.”

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙ කරුණ වදළසේක.

එහි මෙය (ගරායෙන්) මෙසේ කියනු ලැබේ.

ශ්‍රධායෙන් ද ශීලයෙන් ද ශ්‍රතයෙන් ද ප්‍රඥායෙන් ද, ත්‍යාගයෙන් ද ධර්මයෙන් ද යන බොහෝ සාධු ගුණවලින් ද, ධනයෙන් ද ධාන්‍යයෙන් ද කෙත්වතුයෙන් ද, දරුවන්ගෙන් ද, භාර්යාවන්ගෙන් ද සිවුපාවුන්ගෙන් ද, නැයන්ගෙන් ද මිත්‍රයන්ගෙන් ද බන්ධුන්ගෙන් ද ශරීරශක්තියෙන් ද වර්ණයෙන් සැපයෙන් යන දෙකින් ද අන්‍යයෝ කෙසේ නම් නො පිරිහෙන්නාහු ද? යි හේ කැමැති වෙයි. මේ අනුන්ගේ සමාඛිය හේ පනයි.

පෙර කරන ලද, මොනොවට රැස් කරන ලද ඒ කම් හේතුයෙන් හෙ තෙමේ සිංහයකුගේ පෙරඩ කය බඳුව පිරිපුන් ව සුපිහිටි, කයැත්තේ විය. සම ව වට වූ, මසින් පිරුණු පිටිකර ඇත්තේ විය. තරාගතයන් වහන්සේ නො පිරිහෙන ඒ කම්ම ඒ ලක්ෂණත්‍රයයා ගේ ලැබීමට පෙර නිමිති වෙයි.

කුමර තෙමේ ඉදින් හිඟ ව සිටී නම්, ධනයෙන් ද ධාන්‍යයෙන් ද දු පුතුන්ගෙන් ද භාර්යාවන්ගෙන් ද සිවුපාවන් ගෙන් ද වැඩෙයි. ඉදින් කිසි ධන රැස් කිරීමක් නැති පැවිද්දෙක් වී නම්, නිරුත්තර වූ නොපිරිහෙන ධර්මා වූ බුදුබවට පැමිණේ යැ යි ලක්ෂණශාස්ත්‍රඥ බමුණෝ පැවැසූහ

රසග්ගසංගතිකාලක්ඛණං (20)

15. යමිං භික්ඛවෙ තථාගතො පුරිමං ජාතිං පුරිමං භවං පුරිමං
 නිකේතං පුබ්බං මනුස්සභූතො සමානො සත්තානං අවිභේදක-
 ජාතිකො අහොසි පාණිනා වා ලෙඳිච්ඡිනා වා දෛණිකින වා සඤ්ඤා වා,
 සො තස්ස කම්මස්ස කතතතා උපවිතතා -පෙ- සො තතො වුතො
 ඉස්සතා ආගතො සමානො ඉමං මහා පුරිසලක්ඛණං පටිලභති, රසග්ග-
 සංගතිං හොති, උද්ධග්ගාස්ස රසගරණීයො ගීවාය ජාතා හොන්ති සමා-
 වාහිනියො¹ සො තෙන ලක්ඛණෙන සමන්තාගතො සථෙ අගාරං
 අරුඛාවසති රාජා හොති චක්කවත්ති -පෙ- රාජාසමානො කිංලභති? අප්පා-
 ඛාධො හොති අප්පාතඬෙක්ඛා සථෙවපාකිනියා ගහනියා සමන්තාගතො
 නාතිසීතාය නාච්චුණ්ණාය. රාජා සමානො ඉදං ලභති චූඨො සමානො
 කිං ලභති? අප්පාඛාධො හොති අප්පාතඬෙක්ඛා සථෙවපාකිනියා ගහ-
 නියා සමන්තාගතො නාතිසීතාය නාච්චුණ්ණාය මජ්ඣිමාය පට්ඨානක-
 මාය චූඨො සමානො ඉදං ලභති

එතමස්ස භගවා අවොච. තඤ්ඤං වුට්ඨිති

න පාණිදණ්ඩහි පනාථ ලෙඳිච්ඡිනා
 සඤ්ඤා වා මරණවධෙන වා පුන,
 උඛ්ඛාධන්තාය පරිතප්පතාය වා
 න භෙදස්සි ජනතමභෙදකො අහු

තෙනෙව සො සුගතිස්ස පෙවච මොදති
 සුඛපථං කරිය සුඛානි විඤ්ඤි,
 සමොජ්ජා² රසගරණී සුසංගතීතා
 ඉධාගතො ලභති රසග්ගසංගතීතං

තෙනාහු නං අතිනිපුණා විචක්ඛණා
 අයං නරො සුඛබ්බලො භවිස්සති
 ගිහිස්ස වා පබ්බජිතස්ස වා පුන³
 තං ලක්ඛණං භවති තද්ධුජ්ජාතකන්ති.

1 සමාවාහිනි යො (මජ්ඣං)

2 සමපජ්ජා (ආ) පා මුඤ්ජා (සා) සාමඤ්ජා (කම්)

3 සත (සා)

රසග්‍රාසාග්‍රතා ලක්ෂණය (20)

15. මහණෙනි, තපාගත තෙමේ පෙර දැඩි, පෙර බෙවෙහි, පෙර වුසු තන්හි, පෙර මිනිස් වූයේ ම අතින් හෝ කැටින් හෝ දඩුමුගුරෙන් හෝ අවියෙන් හෝ සතුන් නො පෙළන ස්වභාවය ඇත්තේ විය යන යමෙක් ඇද්ද, හේ ඒ කම්ය කළ බැටින් රැස් කළ බැටින්, කාබුත් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සහ ලෝ ගියේ ය. හේ එයින් සැව මේ මිනිස් බවට ආයේ ම, මේ මහපුරිස් ලකුණ ලබයි. අග්‍ර රස ඵළවන රස නහර ඇත්තේ වෙයි. ඔහුගේ ශ්‍රීවායෙහි උඩුකුරු වැ කෙළින් නැඟී සිටි සම ව රසය ඵළවන රස නහරයෝ හටගත්තාහු වෙත්. හේ ඒ ලකුණින් සමන්විත වූයේ ඉඳින් ගිහිගෙහි වසන්නේ නම්, සක්විති රජ වෙයි. රජ වනුයේ කුමක් ලබයි ද? ඉතා ශීත ද නොවූ, ඉතා උෂ්ණ ද නොවූ, සමවෙපාකිනි වූ කම්ප තෙජොධාතුයෙන් සමන්විත වූයේ, නිරෝග වෙයි, නිද්‍රාවේ වෙයි. රජ වනුයේ මෙය ලබයි. බුදු වනුයේ කුමක් ලබා ද? යක් ඉතා ශීත ද නොවූ, ඉතා උෂ්ණ ද නොවූ මධ්‍යම වූ ප්‍රධන් වීර්ය වඩනුවට පොහොසත් වූ, කම්ප තෙජොධාතුයෙන් සමන්විත වූයේ, නිරෝග වෙයි, නිද්‍රාවේ වෙයි. බුදු වනුයේ මෙය ලබයි"

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක. එහි මෙය ගරායෙන් මෙසේ කියනු ලැබේ

'හේ අතින් හෝ දඩු මුගුරින් හෝ නොහොත් කැටින් හෝ අවියෙන් හෝ, තවද සිර ගෙහි ලැමෙන් හෝ තරවටු කිරීමෙන් හෝ ජනතාව නො පෙළී ය හේ ජනතාව නොපෙළන්නෙක් විය.

එ හෙයින් ම පර ලෝ ගොස් සුගතීන්හි සතුටු වෙයි. සැප පල දෙන කඳ්ම කිරීමෙන් සුව විදි. මොනනාවට රස ඵළවන්නාවූ රසනහර යෝතුමු ම මොනනාවට පිහිටියාහු වෙත්. මෙසේ මෙහි (මේ මිනිස්බවට) පැමිණියේ රසග්‍රාසාග්‍රතාව (අග්‍රරසනහර ඇති බව) ලබයි.

එ හෙයින් ඉතා සියුම් නුවණැති (නිමිත්තපායක) පඩිහු ඔබට 'මේ මිනිස් තෙමේ සුව බහුල කොටැති වන්නේ ය. නැවතද ගිහියකුට හෝ පැවිද්දකුට හෝ ඒ කරුණ හෙළි කරන ඒ ලක්ෂණය වෙයි.

අභිනිලනෙකතං - ගොපවුමලක්ඛණානි (21, 22)

16. යමපි භික්ඛවෙ තරංගතො පුරිමං ජාතිං පුරිමං භවං පුරිමං නිකේතං පුබ්බෙ මනුසසභුතො සමානො න ච විසං න ච විසාවි¹ න ච පන විවේයා පෙකඛිතා, උජු. තරං පසංචුජුමනො පියවකඛුනා බහුජනං උදිකඛිතා අහොසි. යො තස්ස කම්මස්ස කතතතා-පෙ-යො තතො වුතො ඉස්සතා ආගතො සමානො ඉමානි දෙව මහාපුරිසලක්ඛණානි පටිලහති, අභිනිල-නෙකතො ච හොති ගොපවුමො ච. යො තෙහි ලක්ඛණෙහි සමනතාගතො, සවෙ අගාරං අජ්ඣාචසති රාජා හොති චක්ඛවිතති -පෙ- රාජා සමානො කීං ලහති? පියදස්සනො හොති, බහුතො ජනස්ස පියො හොති මනාපො බ්‍රාහ්මණගහපතිකානං නෙගමජානපදානං ගුණකානං මහාමහානං අනිසංඛානං දෙවාරිකානං අමච්චානං පාරිසජ්ජානං රාජුතං හොගියානං කුමාරානං. රාජා සමානො ඉදං ලහති. -පෙ- බුද්ධො සමානො කීං ලහති? පියදස්සනො හොති, බහුතො ජනස්ස පියො හොති මනාපො භික්ඛුනං භික්ඛුනීනං උපාසකානං උපාසිකානං දෙව්‍යානං චිත්තස්සානං අසුරානං නාගානං ගන්ධබ්බානං. බුද්ධො සමානො ඉදං ලහති.

එතම සුං. ගගවා අවොච තසෙතං වුවචති:

න ච විසං න ච විසාවි²
න ච පන විවේයා පෙකඛිතා
උජු. තරං පසංචුජුමනො
පියවකඛුනා බහුජනං උදිකඛිතා

සුගතිසු යො ඵලවිපාකං
අනුභවති තස්ම මොදති
ඉධ ච පන භවති ගොපවුමො
අභිනිලනෙකතායතො සුදස්සනො.

අභියොගිතො ච නිපුණො
බහු පන නිමිත්තකොදිද
සුබ්බමනාසනකුසල මනුජා
පියදස්සනො'ති අභිනිලිසන්ති නං,

1 න ච විසාවිතං (PTS), න ච විසාවි (සාය)

2 න ච විසාවිතං (PTS), න ච විසාවි (සාය)

අභිනිලනෙත්‍ර ගොපබ්‍රමකා ලක්ෂණ (21,22)

16. මහණෙනි, තරාගත තෙමේ පළමු දැති, පළමු බෙවෙහි, පළමු වුසු තන්හි පෙර මිනිස් වූයේ ම, කෝපයෙන් ඇස් ඔරවා බලන්නේ නොවී ය, (ක්‍රොධපර ව) භිය ඇළ කොට ඇස් කොතින් බලන්නේ ද නොවී ය. ක්‍රොධපර ව අනුන් දෙස රහසින් උවා බලන්නේ ද නොවී ය. සෘජු ව ද ඇස් පුරා ද සෘජු සිත් ඇත්තේ සිය ඇසින් බොහෝ දෙනා දෙස බලන්නේ විය යන යමක් ඇද්ද, හේ ඒ කර්මය කළ බැවින් කා බුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සහ ලොවට ගියේ ය හේ එයින් සැව මේ මිනිස් බවට ආයේ ම, මේ මහපුරිස්ලකුණු දෙක ලබයි. වෙසෙසින් නිල්වන් වූ ඇස් ඇත්තේ වෙයි, එකෙණෙහි උපන් රතු වස්සකුගේ ඇස් පියුම් (ඇස්ගුළිය) බදු ඇස් පියුම් ඇත්තේ වෙයි. මේ ලක්ෂණවලින් සමන්විත වූයේ, ඉදින් ගිහිගෙහි වසන්නේ නම්, ... සක්විති රජ වෙයි. රජ වන්නේ කුමක් ලබයි ද? ප්‍රිය වූ දකුම් ඇත්තේ වෙයි. බමුණනට ගැහැටියනට, නිගම්වැසියනට දනවුවැසියනට, ගණකයනට, මහාමාත්‍රයනට, සෙනාධිගරක්ෂකයනට, ද්වාරපාලයනට, පරම්පරාගත වැ රාජපර්ෂද්ධි වූවනට, රජුනට, රාජදෙය භොග සම්පත් විද්‍යාවූවනට රජකුමරුවනට, යන බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය මනාප වෙයි. රජ වනුයේ මෙය ලබයි ... බුදු වනුයේ කුමක් ලබයි ද? ප්‍රිය දකුම් ඇත්තේ වෙයි. බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය වෙයි, මනවඩන්නේ වෙයි. මහණුනට මෙහෙණනට උවසුවනට උවැසියනට දෙවියනට මිනිස්නට අසුරයනට නාගයනට ගදෙව්වනට ප්‍රිය වෙයි, මනාප වෙයි බුදු වනුයේ මෙය ලබයි."

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ වදළ සේක. එහි මෙය (භාරායෙන්) කියනු ලැබේ.

'ක්‍රොධයෙන් ඇස් ඔරවා ද නො බලන්නේ විය. කෝපයෙන් භිය ඇළ කොට ඇස් කොතින් බලන්නේ ද නොවී ය. රහසින් අනුන් දෙස රවා බලන්නේ ද නොවී ය. සෘජු ලෙස, ඇසපුරා, සෘජු සිතැති ව, ප්‍රිය ඇසින් බොහෝ දෙනා දෙස බලන්නේ විය.

හේ එහි එල්ලිපාකය සුගතීන්හි විඳියි. එයින් එහි සතුටු වෙයි, නැවැත මෙහි උපදනේ ද එ කෙණෙහි උපන් වස්සකුගේ බදු ඇසිපියුම් ඇත්තේ, වෙසෙසින් නිල් වූ ඇස් ඇත්තේ, ශොභන දකුම් ඇත්තේ වෙයි

ලක්ෂණශාස්ත්‍ර හැදෑරීමෙහි යෙදුණු සියුම් නුවණැති, නිමිති සතර දත්තා, සියුම් නොනවිද්‍යායෙහි දක්ෂ වූ බමුණෝ 'ප්‍රිය දරනෙ ඇත්තේ යැ'යි ඔහු වෙසෙසින් දක්වත්.

පියදස්සනො ගිහී පි සනෙතා ව
හවති ඛහුජනපියාධිකො,
යදි ව න හවති ගිහී සමණො හොති
පියො ඛහුනං සොකනාසනො'ති

උණ්ඨිසද්ධිසලකඛණ (23)

17 යමපි භික්ඛව තරාගතො පුරිමං ජාතිං පුරිමං හවං පුරිමං
භිකෙතං පුබ්බෙ මනුසසභුතො සමානො ඛහුජනපුබ්බධතො අහොසි
කුසලෙසු ධම්මෙසු ඛහුජනානං පාමොසෙකො කායසුචරිතෙ වදිසුචරිතෙ
මනොසුචරිතෙ දාසංචිතාගෙ සිලසමාදනෙ උපොසථුපවාසෙ මනෙතො-
තාය පෙතෙතොතාය සාමඤ්ඤතාය ඉහමඤ්ඤතාය කුලෙ ජෙට්ඨාපවාසි-
තාය අඤ්ඤතරඤ්ඤතරෙසු ව අධිකුසලෙසු ධම්මෙසු සො තස්ස කම්මස්ස
කතස්සා -පෙ- සො තතො වුතො ඉත්තං ආගතො සමානො ඉමං මහා-
පුරිසලක්ඛණං පටිලහති, උණ්ඨිසද්ධියො හොති සො තෙන ලක්ඛණෙන
සමනනාගතො සථෙ අගාරං අජ්ඣාපිතති රාජා හොති වක්ඛවති -පෙ-
රාජා සමානො කිං ලහති? මහා'ස්ස ජනො අචාධිකො හොති, ඉහමණ-
ගහපතිකා නෙගමජානපද ගණකා මහාමතා අනිකට්ඨා දෙවාරිකා
අමච්චා පාරිසජ්ජා රාජානො හොගියා කුමාරා රාජා සමානො ඉදං ලහති.
-පෙ- බුද්ධො සමානො කිං ලහති? මහා'ස්ස ජනො අචාධිකො හොති
භික්ඛු භික්ඛුනියො උපාසකා උපාසිකායො දෙවා මනුස්සා අසුරා නාගා
ගන්ධබ්බා බුද්ධො සමානො ඉදං ලහති.

එතමස්සං හගවා අවොච තතො වුචති

පුබ්බධතො සුචරිතෙසු අහු
ධම්මෙසු ධම්මෙචරියාය¹ අභිරතො,
අනවාධිකො ඛහුජනස්ස අහු
සග්ගෙසු වෙදධිස්ස දුඤ්ඤඵලං.

වෙදිධිත්වා සො සුචරිතස්ස ඵලං
උණ්ඨිස සිසත්තමිධජ්ඣගමා
බ්‍යාකංසු බ්‍යාඤ්ජන භිම්බතධරා
පුබ්බධතො ඛහුජනස්ස² හෙසසති

පටිභොගියා මනුජෙසු ඉධ
පුබ්බව තස්ස අභිගරනති තද
යදිබත්තියො හවති භූමිපති
පටිභාරකඛහුජනෙ³ ලහති

1 ධම්මෙචරියාභිරතො (මජ්ඣං)

2 පුබ්බධතො ඛහුජනං (මජ්ඣං)

3 පටිභාරකං ඛහුජනො (මජ්ඣං)

බිඬි වන්නේ ද ප්‍රිය දකුම් දැක්වේ, බොහෝ ජනයා විසින් ප්‍රිය කරන ලද්දේ වෙයි. ඉදින් බිඬි නො වන්නේ නම්, බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය වූ, ජනයාගේ ශෝක නසන ශ්‍රමණයෙක් වෙයි.

ලක්ෂණිකිර්මලක්ෂණය (23)

17. මහණෙනි, 'පළමු දැඩි, පළමු බෙවෙහි, පළමු වූසු තත්ති, පෙර මිනිස් වූයේ ම කුසල් දහමිනි බොහෝ දෙනාට ගණදෙවූ විය, කායසුවරිතයෙහි ද වාක්සුරිතයෙහි ද මනසුවරිතයෙහි ද දන් දිමෙහි ද ශීල සමාදානයෙහි ද පෙනෙවස් වූසුමිනි ද මවට උවටන්ති ද පියාට උවටන්ති ද මහණුන් පිදිමෙහි ද බමුණන් පිදිමෙහි ද කුලදෙවුවන් පිදිමෙහි ද තව තවත් අධිකුලධර්මයන්හි ද බොහෝ දෙනාට ප්‍රමුඛ විය යන යමෙක් ඇද් ද, හේ, ඒ කර්ම කළ හෙයින් .. කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සහ ලොවට ගෙයි. හේ එයින් සැව මේ මිනිසක් බවට ආයේ ම මේ මහ පුරිස් ලකුණ ලබයි. හේ නලලපට බන් සෙයින් පිරිසුන් නලල ද පිරිසුන් භිස ද ඇත්තේ වෙයි. හේ ඒ ලක්ෂණයෙන් යුක්ත වූයේ, ඉදින් ගිහිගෙයි වසන්නෝ නම් ... සක්විති රජ වෙයි. රජවනුයේ කුමක් ලබයි ද? මහා ජනතෙමේ ඔහු අනුව යන්නේ වෙයි. බමුණුගැහැවියෝ ද ග්‍රියමගම් දානු වැසියෝ ද ගණකයෝ ද මහාමාත්‍රයෝ ද සෙනාධිගරක්ෂකයෝ ද ආරපාලයෝ ද ඇමැතියෝ ද පරමපරාගත ව රාජපර්ෂත්ති වූවෝ ද, රජුහු ද. රාජ දත්ත භොග ලැබ පරිභොග කරන්නෝ ද, රජකුමරුවෝ ද ඔහු අනුව යන්නේ වෙත්. රජ වනුයේ මෙය ලබයි. බුදු වනුයේ කුමක් ලබා ද? මහණ, මෙතෙ උවසු උවැසි දෙව් මිනිස් අසුර නාග ගන්ධර්ව යන මහා ජනයා ඔහු අනුව යන්නේ වෙයි. බුදු වනුයේ මෙය ලබයි.'

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ වදළ සේක. එහි මෙය මෙසේ ගාථායෙන් කියනු ලැබේ:

හේ සුවරිත ධර්මයන්හි පුරෝගාමී විය, ධර්මවර්යායෙහි ඇලුණේ විය එහි බොහෝ දෙනා ඔහු අනුව යන්නේ විය එහි පින්පල සහලොවහි දි වීන්දේ ය.

හේ සුවරිත යේ ඵලය වීද, මෙහි ලක්ෂණිකිර්ම බව ලැබී ය. ලක්ෂණ යාස්ත්‍රධරයෝ 'මේ තෙමේ බොහෝ දෙනාට පුරෝගාමී වන්නේ යැයි' පැවැසූ,

මෙහි මිනිසුන් අතුරෙහි ව්‍යාවත් කරුවෝ එකල්හි පළමු ලදරු වියෙහි ම ඔහුට කුදුසියක් ව්‍යාවත් එළවන්. ඉදින් පොළොවට අධිපති රජෙක් වී නම්, හේ ව්‍යාවත් කරන බොහෝ ජනයන් ලබයි,

අප් වෙ පි පබ්බජති සො මනුජො
 ධම්මෙසු භොති පගුණො විසාවි.
 තස්සානුසාසනිගුණාභිරතො
 අභ්‍යාසිකො ඛහුජනො භවති ති.

එකෙකලොමනාඋණණලක්ඛණාදීති (24, 25)

18 යමපි භික්ඛවෙ තපාගතො පුරිමං ජාතිං පුරිමං භවං පුරිමං නිකේතං පුබ්බ මනුසසභුතො සමානො මුසාවාදං පභාය මුසාවාද පටි-
 වීරතො අභොසි සචචවාදී සචචසංකො ථෙතො පට්ඨිකො අවිසංවාදකො
 ලොකස්ස, සො තස්ස කමමස්ස කතස්ස උපවිතස්ස -පෙ- සො තතො
 වුතො ඉස්සන්තං ආගතො සමානො ඉමාති දෙම මහාපුරිසලක්ඛණාති
 පටිලහති එකෙකලොමො ව භොති, උණණ ව හමුක්කන්තරෙ ජාතා භොති
 ඔදන්තා මුදුතුලසන්තිහා. සො තෙහි ලක්ඛණෙහි සමන්තාගතො සචෙ
 අගාරං අජ්ඣාචසති රාජා භොති චක්ඛවතති. රාජා සමානො කිං ලහති?
 මහා'ස්ස ජනො උපවිතති බ්‍රාහ්මණගහපතිකා නෙගමජානපද ගණකා
 මහාමත්තා අනිකච්ඤා දෙවාරිකා අමච්චා පාරිසජ්ජා රාජානො භොගියා
 කුමාරා. රාජා සමානො ඉදං ලහති -පෙ- බුද්ධො සමානො කිං ලහති?
 මහා'ස්ස ජනො උපවිතති භික්ඛු භික්ඛුනියො උපාසකා උපාසිකායො
 දෙවා මනුස්සා අසුරා නාගා ගන්ධබ්බා. බුද්ධො සමානො ඉදං ලහති,

එතමස්ස භගවා අවොච. තස්සෙත්තං වුවචති

සච්චපට්ඨෙඤ්ඤ පුරිමාසු ජාතිසු
 අදෙමජ්ඣවාචො අලිකං අවජ්ජයි
 න සො විසංවාදිකා පි කස්සචි
 භුතෙන තථෙජන තථෙන භාසයි.¹

සෙතා සුසුක්කා මුදුතුලසන්තිහා
 උණණසුජාතා² හමුක්කන්තරෙ අහු
 න ලොමකුපෙසු දුචෙ අජායිසු.
 එකෙකලොමුපවිතඛතවා අහු.

1 කොසයි (පෑ)

2 උණණසුජාතා (මජ්ඣ.)

ඉදින් ඒ මිනිස් තෙමේ පැවිදි වන්නේ නම්, ධර්මයන්හි (ධ්‍යාන සමාපත්ති ධර්මයන්හි) පුහුණු වූ, පුරුදු කළ වශිකා ඇතියෙක් වෙයි ඔහුගේ අනුශාසන ගුණයෙහි ඇලුණු බොහෝ ජනයා ඔහු අනුව යන්නේ වේ.

එකෙකලොමතා-උරුණලක්ෂණාදීහු (24, 25)

18 මහණෙනි, 'තරාගත තෙමේ පළමු දැති, පළමු බෙවෙහි, පළමු වුසු තන්හි, පෙර මිනිස් වූයේ ම මුසවා හැර මුසවාගින් වැළැක්කේ, ඇත්ත කියන සුලු වූයේ, ඇත්තෙන් ඇත්ත ගළපනුයේ, තහවුරු බස් ඇත්තේ, හැදෑහිය යුතු බස් ඇත්තේ, ලොව, නො රවටනුයේ විය' යන යමෙක් ඇද්ද, හේ ඒ කර්මය කළ බැවින්, ඒ කර්මය රැස් කළ බැවින් කා බුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සග ලොවට පැමිණෙයි හේ එයින් සැව මේ මිනිස් බවට ආයේ ම මේ මහ පුරිස්ලකුණු දෙක ලබයි එක් එක් ලෝම කූපයෙහි එක් එක් ලෝමයක් ඇත්තේ ද වෙයි, දෙ බැම අතුරෙහි සුදු පැහැති මොළොක් පුලුන් රොදක් බඳු වූ උරුණරොමයෙක්ද හටගත්තේ වෙයි. හේ ඒ ලක්ෂණයන්ගෙන් සමන්විත වූයේ, ඉදින් ගිහි ගෙහි වසන්නේ නම් සක්විති රජ වෙයි. රජ වනුයේ කුමක් ලබන්නේ ද? බමුණෝ ය, ගැහැවියෝ ය, නිගමවැස්සෝ ය දනවුවැස්සෝ ය, ගණකයෝ ය, මහාමාත්‍රයෝ ය, සෙනාධිගරක්ෂකයෝ ය වාරපාලයෝ ය, අමාත්‍යයෝ ය, පරම්පරාගත වැ රාජපර්ෂත්හි වූවෝ ය, රජුහු ය, රාජදත්ත භෞග ඇත්තෝ ය, රජකුමරුවෝ ය යන මහා ජනයෝ ඔහු අදහස අනුව පවත්නාහ. රජ වනුයේ මෙය ලබයි බුදු වනුයේ කුමක් ලබා ද? භික්ෂු භික්ෂුණි උපාසක උපාසිකා දිව්‍ය මනුෂ්‍ය අසුර නාග ගන්ධර්ව යන මහා ජනයා ඔබ අදහස අනුව පවතී. බුදු වනුයේ මෙය ලබයි."

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ වදළ සේක. එහි මෙය භාජායෙන් කියනු ලැබේ.

“පෙර දැති සත්‍ය ප්‍රතිඥ ඇත්තේ, දෙසැටියෙකින් නො පැවැති එකාන්ත වචන ඇත්තේ, මුසා බස් දුර්ලභ ය හේ කිසිවකුත් නො රවටන්නේ විය, සත්‍ය වූ තරා වූ තත්ත්වාකාර වූ වචනයෙන් කරා කෙළේ ය

(එයින්) සුදු පැහැති, ඉතා සුදු වූ, මොළොක් පුලුන් බඳු වූ උරුණාවෙක් දෙබැම අතුරෙහි මැහැවින හට ගත්තේ විය. ලෝමකූපයන්හි එකෙක දෙකක් නො විය එකී එකී ලොචකුයෙහි එක් එක් ලෝමයක් ම හට ගත් ශිරුර ඇත්තේ විය

තං ලක්ඛණසූත්තං බහවො සමානතා
 බ්‍යාකංසු උපපාදනිමිත්තකොවිදු
 උණණො ව ලොමා ව යථා සුසණ්ඨිතා
 උජ්ඣත්තනී ඊදිසකං බහුජ්ජනො

ගිහිමිසි සත්තං උපවත්තනී ජනො
 බහු පුරුෂා පකතෙන කම්මුතා
 අකිංචනං පබ්බජිතං අනුත්තරං
 බුද්ධමිසි සත්තං උපවත්තනී ජනො'ති.

වත්තාළිසදන්ත - අවිරලදන්ත - ලක්ඛණාදීනි (26,27)

19. යමිසි භික්ඛවෙ තථාගතො පුරිමං ජාතිං පුරිමං භවං පුරිමං
 නිකේතං පුබ්බෙ මනුසසභුතො සමානො පිසුණං වාචං පභාස පිසු-
 ණාය වාචාය පටිවිරතො අහොසි. ඉතො සුඤ්ඤා න අමුත්ත අක්ඛාතා
 ඉමෙසමෙහදය, අමුත්ත වා සුඤ්ඤා න ඉමෙසං අක්ඛාතා අමුසමෙහදය,
 ඉති භික්ඛානං වා සඤ්ඤාතා සංභිතානං වා අනුපපදන්තා සමඤ්ඤාරාමො
 සමඤ්ඤරතො සමඤ්ඤනාදි සමඤ්ඤකරණං වාචං භාසිතා අහොසි, සො
 තස්ස කම්මසස කතකතා-පෙ-සො තතො වුතො ඉස්සකං ආගතො
 සමානො ඉමානි දෙව මහාපුරිසලක්ඛණානි පටිලභති වත්තාළිසදන්තො
 ව හොති අවිරලදන්තො ව සො තෙහි ලක්ඛණෙහි සමනතාගතො සවෙ
 අගාරං අජ්ඣාචයති රාජා හොති වක්කවත්ති -පෙ- රාජා සමානො කිං
 ලභති? අහෙජ්ජපරිසො හොති අහෙජ්ජා'සස හොතති පරිසා වුහමණ-
 ගහපතිකා නෙගමජානපද ගණකා මහාමිත්තා අණ්ණකට්ඨා දෙවාරිකා
 අමච්චා පාරිසජ්ජා රාජානො භොගියා කුමාරා රාජා සමානො
 ඉදං ලභති? -පෙ- බුද්ධො සමානො කිං ලභති? අහෙජ්ජපරිසො හොති
 අහෙජ්ජා'සස හොතති පරිසා භික්ඛු භික්ඛුනියො උපාසකා උපාසිකායො
 දෙවා මනුසසා අසුරා නාගා ගන්ධබ්බා. බුද්ධො සමානො ඉදං ලභති.

එතමස්සං භගවා අවොච තස්සෙතං වුච්චති:

වෙතුතියං සංභිතහෙදකාරිං¹
 හෙදපඨවිඨනවිවාදකාරිං
 කලහපඨවිඨනඅකිච්චකාරිං
 සංභිතානං හෙදජනනීං න හණි

1 සභිතහෙදකාරිං (මජ්ඣ.)

උත්පාදනාස්ත්‍ර නිමිත්තආස්ත්‍රයන්හි ලක්ෂ වූ ශරීරලක්ෂණ දත්තා බොහෝ දෙනෙක් රැස්වූවාහු, “මොහු සිරුරු උරුණාව ද ලොම්යෝ ද යම්සේ මොහොවට පිහිටියාහු ද, එහෙයින් බොහෝ දෙනා මෙබන්හු දැනස් දැනුව පවති යැ” යි එය පැවැසූහ.

පූර්ව ජාතින්හි කරන ලද කර්ම හෙතෙයෙන් බහු ජන තෙමේ ගිහි දි ඉන්නා වූ ද එකුළුරු දැනුව යෙයි. බොහෝ දෙනා කිසි ධන රැස් කිරීමක් නැති, පැවිදි වැඩුණු වූ ම ඔබ දැනුව යෙයි.

වත්වාරිංශන්දන්ත-අවිරලදන්තකාදි-ලක්ෂණ (26, 27)

19. මහණෙනි, “තරාගත තෙමේ පළමු දැහි, පළමු බෙවෙහි, පළමු වූසු තන්හි, පෙර මිනිස් වූයේ ම කේලාමි බස්ඇර, කේලාමි බසින් වැළැක්කේ විය, මෙ කැනින් අසා මොවුන් ගේ බිදිම පිණිස එ තැන්හි නො කියන්නේ විය, එ තැන්හි හෝ අසා, ඔවුන්ගේ බිදිම පිණිස, මොවුන්ට නො කියන්නේ විය, මෙසේ බිදුණුවන් ගළපන්නේ ද, ගැළපුණුවන්ට දැනුවල දෙන්නේ ද විය, සමගියෙන් සිටිනවුන්ට කැමැත්තේ. සමගියෙන් සිටිනවුන් කෙරෙහි ඇලුණේ, සමගියෙන් සිටිනවුන්ට සතුටු වූයේ, සමගිය ඇති කරන බස් කියන්නේ විය” යන යමෙක් ඇද්ද, හේ ඒ කර්මය කළ බැවින් ... සහ ලොවට ගියේය. හේ එයින් ව්‍යුත වූයේ මෙ මිනිස්බවට ආයේ ය, මේ මහපුරිස් ලකුණු දෙක ලබයි: දත් සාළිසක් ඇත්තේ, වීරළ නොවූ දත් ඇත්තේ ද වෙයි. හේ ඒ ලක්ෂණයන්ගෙන් සමන්විත වූයේ, ඉදින් ගිහි ගෙහි වසන්නේ නම් ... සක්විති රජ වෙයි රජ වනුයේ කුමක් ලබයිද? නො බිදියැ හැකි පිරිස් ඇත්තේ වෙයි, බ්‍රාහ්මණ ගෘහපති නිගමවාසි ජනපදවාසී ගණක මහාමාත්‍ර සෙනාධිගරක්ෂක දොරපාල අමාත්‍ය පාරිෂද්‍ය රාජ කුමාර ධන ඔහුගේ පිරිස්හු නොබිදියැ හැක්කාහු වෙත්. රජවනුයේ මෙය ලබයි. බුදු වනුයේ කුමක් ලබා ද? නොබිදියැ හැකි පිරිස් ඇත්තේ වෙයි. හික්ෂු හික්ෂුණි උපාසක උපාසිකා දිව්‍ය මනුෂ්‍ය අසුර නාග ගන්ධර්ව යන ඔබ පිරිස්හු නොබිදියැ හැක්කාහු වෙත්. බුදු වනුයේ මෙය ලබයි”

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක. එහි මෙය (ගාරායෙන්) කියනු ලැබේ:

‘හේ පෙර අත්බවහි ගැළපුණුවන් (සමගියෙන් සිටිනවුන්) බිදුවන්නේ හෝ හෙදවාඩෙන විවාද පවළ කරන්නේ හෝ කලහ වැඩෙන නොකට-සුතු කරන්නේ හෝ නො විය. ගැළපුණුවන් ගේ හෙද උපදවන වචන ද නො කියේ ය.

අවිවාදවඩ්ඪනකාරිං සුගිරං
භික්ඛානං සන්ධිජනනිං අභංගිං.
කලුපං ජනස්ස පනුදි සමඛති
සංභිතෙහි නඤ්ඤි පමොදති ච

සුගතිසු සො ඵලවිපාකං
අනුභවති තත් පමොදති.
දනනා ඉධ භොන්ති අට්ඨරළා සහිතා
චතුරො දසස්ස මුඛජා සුසංඝට්ඨිතා.

යදි ඛන්තියො භවති භූමිපති
අවිභෙදියො සස පරිසා භවන්ති.
සමභො ච භොති වීරජො වීතමුලො
පරිසා සස භොති අනුගතා අවලාති.

පහුතජිවහා-බ්‍රහ්මසර ලක්ඛණානි (28,29)

20 යඛ්ඨ භික්ඛවෙ පුරිමං ජාතිං පුරිමං භවං පුරිමං නිකේතං. පුබ්බ මනුස්සභූතො සමානො ඵරුසං වාචං පභාය ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො අභොගි, යා සා වාචා නෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා භද්දසඛමා පොරි ඛණ්ණ ජනකන්තා ඛණ්ණජනමනාසා, තරාරුපිං වාචං භාසිතා අභොගි, සො තස්ස කම්මස්ස කතන්තා උපචිතන්තා -පෙ- සො තතො වුතො ඉක්කං ආගතො සමානො ඉමානි දෙඛ මහාපුරිසලක්ඛණානි පටිලහති, පහුත ජිවෙහා ච භොති බ්‍රහ්මසරො ච කරවිකභාංගි. සො තෙහි ලක්ඛණෙහි සමන්තාගතො සථෙ අභාරං අජ්ඣාචසති රාජා භොති චක්ඛවතති -පෙ- රාජා සමානො කිං ලහති? ආදෙය්‍යවාචො උභාති, ආදියන්ති සා වචනං බ්‍රාහ්මණගහපට්ඨිකා නෙගමජානපද ගණකා මහාමන්තා අකන්තිච්ඡා දෙවාට්ඨිකා අමචවා පාරිසජ්ජා රාජානො භොගියා කුමාරා. රාජා සමානො ඉදං ලහති -පෙ- බ්‍රදෙද්ධා සමානො කිං ලහති? ආදෙය්‍යවාචො භොති, ආදියන්ති සා වචනං හික්ඛු හික්ඛුතියො උපාසකා උපාසිකායො දෙවා මනුස්සා අසුරා නාගා ගන්ධබ්බා බ්‍රදෙද්ධා සමානො ඉදං ලහති

ඵතමස්සං භගවා අවොච. තස්සං වුචති

අකේකාසභණ්ඩනවිගෙසකාරිං.
උබ්බාධකං¹ ඛණ්ණජනමද්දනං
බාලකං ගිරං සො න භංගි ඵරුසං
මධුරං භංගි සුසංඝට්ඨිතං සබ්බං.

1 උබ්බාධකරං (පෙසං)

විවාද වැඩිම කරන සුලු නොවූ, බිඳුණවුනට සමඟිය උපදවන සුලු වචන කියේ ය. සමඛිති ජනායාතේ කලහ දුරු කෙළේ ය. සමගියෙහි පිහිටියවුන් හා සතුටු වෙයි, ප්‍රමුද්ධ ද වෙයි.

සුගතින්හි එලව්පාක විදියි, එහි සතුටු වෙයි. මෙහි උපන් ඔහුගේ දත් අවිරල වේ, එකට සම්බන්ධ වෙයි ඔහුගේ දන්තයෝ සකප්‍රියෙක් මොනොවට පිහිටියාහ.

ඉදින් පොළොවට ස්වෘමි වූ ක්ෂත්‍රියයෙක් වී නම්, ඔහුගේ පිරිස්හු නො බිඳැලියැ හැකි වෙත්. ඉදින් මහණ වන්නේ නම්, පහ වූ කෙලෙස් බුලි ඇතියේ, පහ වූ කෙලෙස්මල ඇතියේ වෙයි. ඔබ පිරිස ඔබ අනුව ගියේ ස්ථිර වෙයි.

ප්‍රභූතජිත්වතා - බ්‍රහ්මස්වරතා-ලක්ෂණ (28, 29)

20. මහණෙනි, 'පළමු දැති පළමු භවයෙහි, පළමු වුසු තත්හි, පෙර මනුෂ්‍ය වනුයේ පරොස් බස් හැර, පරොස් බසින් වැළැක්කේ විය. නිදෙස් වූ, කනට සැප වූ, පෙම් කටයුතු වූ, සිතැ වැද ගන්නා, නියැරියනට සුදුසු වූ, බොහෝ දෙනාට කාන්ත වූ, බොහෝ දෙනාගේ නෙ වඩන්නා වූ යම් වචනයෙක් වේ ද, එබඳු වචන කියන්නේ විය යන යමෙක් ඇද්ද, හේ ඒ කර්මය කළ බැවින් රැස් කළ බැවින් සහ ලොවට ගියේ ය. හේ එයින් සැව, මේ මිනිස්බවට ආයේ ම මේ මහපුරිස් ලකුණු දෙක ලබයි දික් සුලුල් වූ දිව ඇත්තේ වෙයි, බඹහුගේ බඳු ගැඹුරු හඬ ඇත්තේ, කුරවි කොවුලකුගේ බඳු මිහිරි හඬ ඇත්තේ වෙයි. හේ ඒ ලක්ෂණයන්ගෙන් සමන්විත වූයේ, ඉදින් හිහිගෙහි වසන්නේ ද, . . සක්විති රජ වෙයි. රජ වනුයේ කුමක් ලබා ද? පිළිගත යුතු වචන ඇත්තේ වෙයි, බමුණෝ ද ගැහැවියෝ ද, නිගමිවැසි දනවුවැසි ජනයෝ ද, ගණකයෝ ද මහාමාත්‍රයෝ ද සෙනාධිග රක්ෂකයෝ ද වාරපාලයෝ ද ඇමැතිගේ ද පරම්පරාගතව රාජපර්ෂද්දි වූවෝ ද රජුහු ද රජහු දුන් භොගසම්පත් බුක්ති විඳින්නෝ ද රජකුමරුවෝ ද යන ඔහුගේ පිරිස්හු ඔහු බස් පිළිගනිත් රජ වනුයේ මෙය ලබයි බුද්ධ වනුයේ කුමක් ලබා ද? පිළිගත යුතු වචන ඇත්තේ වෙයි මහණ මෙහෙණෝ ද උචසුරුවැසියෝ ද දෙවහු ද මිනිස්සු ද අසුරයෝ ද නාගයෝ ද ගදෙවුහු ද ඔබ වචන පිළිගනිත්. බුදු වනුයේ මෙය ලබයි "

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ වදළ සේක. එහි මේ (භාජායෙන්) කියනු ලැබේ

"නෙ කෙමේ ආත්‍රොග කලහ භිසා යන මේ දැ කරවන, සිත පෙළන, මහජනායාගේ සිත් රිදුවන, කැකුළු වූ පරොස් බස් නො බිඳුණේ ය ඉතා ප්‍රේම සහිත වූ මාදු වූ මිහිරි බස් බිඳුණේ ය

මනසො පියා හදයගාමිනියො
වාවා සො ඵරයති කණණසුඛා
වාවා සුචිණණඵලමනුභවී.
සග්ගෙසු වෙදය පුඤ්ඤඵලං.

වෙදිඤා සො සුවරිතසස ඵලං
බ්‍රහ්මසසරණමිධජ්ඣගමා
ජීවහා'සස හොති විපුලා පුපුලා
ආදෙය්‍යවාකාරවචනො භවති.

ගිහිනො'පි ඉජ්ඣති යථා භණතො
අථ වෙ පබ්බජති සො මනුජො
ආදියනති'සස වචනං ජනතා
බහුනො බහුං සුභණ්ඩං² භණතො'ති.

සිහුහනුලක්ඛණං (30)

21 යමෙ පිකකවෙ තරාගතො පුරිමං ජාතිං පුරිමං භවං පුරිමං
තිකෙතං පුබ්බෙ මනුසාහුතො සමානො සමථසලාපං පභාය සමථසලාපා
පටිච්චරතො අහොසි, කාලවාදී භූතවාදී අසථවාදී ධර්මවාදී විනයවාදී
නිධානවතී වාවං භාසිතා කාලෙන සාපදෙසං පරියනකවතී අසථසංභිතං,
සො තසා කම්මසා කතතතා -පෙ- සො තතො වුතො ඉසාසනං ආගතො
සමානො ඉමං මහාපුරිසලක්ඛණං පටිලභති, සිහුහනු හොති සො තෙන
ලක්ඛණෙන සමනතාගතො සවෙඅගාරං අජ්ඣාචසති රාජා හොති චක්කවත්තං
-පෙ- රාජා සමානො කිං ලභති? අපපධංසියො හොති කෙනචි මනුසා-
හුතෙන පච්චස්සිකෙන පච්චාස්සිකෙන රාජා සමානො ඉදං ලභති -පෙ-
බුද්ධො සමානො කිං ලභති? අපපධංසියො හොති අබ්බතතරෙහි වා
බාහිරෙහි වා පච්චස්සිකෙහි පච්චාස්සිකෙහි රාගෙන වා දොසෙන වා
මොහෙන වා සමණෙන වා බ්‍රාහ්මණෙන වා දෙවෙන වා මාරෙන වා
බ්‍රහ්මනා වා කෙනචි වා ලොකසමිං. බුද්ධො සමානො ඉදං ලභති.

ඵතමසාං භගවා අවොච තසෙත්තං වුවචති

සමථසලාපං න අබුද්ධතනනිං¹
අච්ඡිණ්ණවචනබාසාපො අහොසි
අභිතමපි ච අපනුදි
භිතමපි ච බහුජනසුඛෙඤ අභණි.

1 අබාද්‍රහං (මයසං)

2 සුසංභිතං (සා)

3 න සමථසලාපං න බුද්ධතං (මයසං)

හේ සිතට ප්‍රිය වූ, සිතූ වැදගත්තාවූ, කනට සැප වූ, වචන කියයි වාක්සුවර්තයාගේ ඵලය හේ වින්දේ ය. ස්වර්ගයන්හි (වාක්සුවර්තමය) පිනේ පල වින්දේ ය.

හේ සුවර්තයේ විපාක ලැබීමෙන් මෙහි දී, බ්‍රහ්මඤ්චර බව ලැබී ය. ඔහුගේ දිව දික් ද පුළුල් ද වෙයි හේ පිළිගත යුතු වචන ඇත්තේ වෙයි.

යම්යේ කියන ගෘහස්ථයාගේ ද වචන ය සිදු වන්නේ ද ඉදින් ඒ මිනිස් තෙමේ පැවිදි වන්නේ නම් බොහෝ ජනයාට බොහෝ වූ මනාප වචන කියන ඔබ ගේ වචන ජනතාවෝ පිළිගනිත් යැ යි නෛමිත්තක යෝ කිහි

සිංහහනු - ලක්ෂණය (30)

21 මහණෙනි, “කථාගත තෙමේ පළමු දැහි, පළමු හටයෙහි, පළමු වුසු තන්හි, පෙර මිනිස් වූයේ ම සම්ඵප්පලාපය හැර, සම්ඵප්පලාපයෙන් වැළැක්කේ, කල් දැන කියනුයේ, සත්‍යය ම කියනුයේ, වැඩ සලසන බසක් ම කියනුයේ, කුසල් දහම් අසළ බසක් ම කියනුයේ, උනාය අසළ බසක් ම කියනුයේ විය, සිතූ තබා ගන්නට නිසි වූ, කරුණු සහිත වූ, සසීම වූ අර්ථනිර්මිත වූ වචන සුදුසු කල්හි කියන්නේ වී ය” යන යමෙක් ඇද්ද හෙ තෙමේ ඒ කර්මය කළ බැවින් සහ ලොවට පැමිණියේය එයින් සැව මේ මිනිස් බවට ආයේ ම මේ මහපුරිස්ලකුණ ලබයි හේ සිංහයකුගේ යැටි හනුව සේ පිරුණු උඩු යැටි දෙහනු ඇත්තේ වෙයි. ඒ ලක්ෂණයෙන් සමන්විත වූ හෙ තෙමේ ඉදින් ගිහි ගෙහි වසන්නේ නම්, සක්විති රජ වෙයි රජ වනුයේ කුමක් ලබාද? මිනිස් වූ කිසි දු සතුරෙකු උසින්, පසම්තුරකු උසින්, නොරැසියැ නො හැක්කේ වෙයි රජ වනුයේ මෙය ලබයි.. බුදු වනුයේ කුමක් ලබාද? අන් සත්තට උපදනා පරිදි රාගය විසින් හෝ ද්වේෂය විසින් හෝ මොහය විසින් හෝ මෙසේ අභ්‍යන්තරික සතුරන් පසම්තුරන් විසින් හෝ මහණක් හු විසින් හෝ බමුණක් හු විසින් හෝ දෙවියකු විසින් හෝ මරකු විසින් හෝ බඹකු විසින් හෝ මෙසේ බාහිරක සතුරන් පසම්තුරන් විසින් හෝ ලොවැ කිසි දු කෙනකු විසින් හෝ නොරැසියැ නොහැක්කේ වෙයි බුදු වනුයේ මෙය ලබයි.

“හේ පැණවතුන්ගේ වචන පරම්පරාවක් නොවූ සම්ඵප්පලාප නො දෙබිය හේ නොවිසුරුණු වචනයැ යි කියන ලද වාචිමාර්ගය ඇත්තේ විය. අවුඩ හා බැඳුණු බස් ද දුර ලී ය. අභිවාද්ධියක වූ ද බොහෝ දෙතොට සුව ඵලවත්තාවූ ද බස් බිණිය ය.

තං කත්වා ඉතො චූතො දිවමුපපජ්ඣි
 සුක්කඵලවිපාකමනුභොගි
 වව්ඨ සුනරිධාගතො සමානො
 අද්දිග්ගමවරතරහනුක්කමලස්ථ

රාජා භොති සුදුසංඝයො
 මනුජ්ජෙ මනුජාධිපති මහානුභාවො,
 නිදිවපුරවරසමො භවති
 සුරවරතරො රිව ඉජ්ජෙ.

ගන්ධබ්බාසුරයක්කරක්කසෙහි
 සුරෙහි න හි භවති සුසංඝයො,
 තථකො යදි භවති තථාවිධො
 ඉධ දිසා ව පටිදිසා ව විදිසාවාති.

සමදන්ත-සුසුක්කදුයො-ලක්ඛණානි (31, 32)

22 යමපි හික්ඛවෙ තථාගතො පුරිමං ජාතිං පුරිමං භවං පුරිමං නිකේතං
 පුබ්බෙ මනුසසභුතො සමානො මිච්ඡාආප්ථිං පහාය සමුදාආප්ථවෙන
 ජිවිතං කපෙසසි තුලාකුට-කංසකුට-මානකුට-උකේතාටන-වක්ඛනති-
 කති - සාවිශොග-ජෙදන-වධ්ධන්ධන විපරාමොස-ආලොප-සහසාකාරා
 පටිවිරතො අභොගි, සො තස්ස කම්මස්ස කතන්තා උපචිතන්තා උසන්නන්තා
 විපුලන්තා කායස්ස හෙද පරමමරණො සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.
 සො තස්ස අකෙසෙද දෙවෙ දසති යානෙහි අධිගණකාති දිබ්බෙන ආයුතා
 දිබ්බෙන වශේණෙන දිබ්බෙන සුබ්බෙන දිබ්බෙන යසෙන දිබ්බෙන ආධි-
 පතෙය්‍යන දිබ්බෙහි රූපෙහි දිබ්බෙහි සංදෙහි, දිබ්බෙහි ගන්ධෙහි දිබ්බෙහි
 රසෙහි දිබ්බෙහි ථේඛණධ්මෙහි සො තතො චූතො ඉක්කං ආගතො
 සමානො ඉමාහි දෙව මහාපුරිසලක්ඛණානි පටිලභති, සමදන්තො ව භොති
 සුසුක්කදුයො ව.

එය නොව මෙයින් සැව, දෙවටලාවට පැමිණියේ ය. මොනොවට කළ කටයාගේ ඵලවිපාක ටිත්තේ ය එයින් සැව, නැවැත මෙහි ආයේ ම, සිංහගනු ලක්ෂණය ලද්දේ ය.

මිනිස්තට ඉන්ද්‍ර වූ, මනුෂ්‍යායිපතී වූ, මහ කෙදනී, කිසියෙන් බැහැර නො කටහැකි රජෙක් වෙයි, සක්දෙව බ්‍රහ්ම වෙයි. සුරශ්‍රේෂ්ඨ වූ ඉන්ද්‍රයා බ්‍රහ්ම වෙයි.

ඉදින් එබ්‍රහ්ම සම්භාවය ඇත්තේ, එබ්‍රහ්ම ලක්ෂණ ඇත්තේ මෙහි උපදනේ ද, සතර දිග ද සතර අනුදිග ද උඩ යට දෙදිග ද වසන ගදෙවු යක් රක්‍ෂය් දෙව යන කිසි දු කෙනෙකු විසින් හෙලාලී යැ නො හැක්කේ වෙයි "

සමදන්ත - සුභුක්ක දර්ශන ලක්ෂණ (31, 32)

22. මහරුණි, "තථාගත තෙට්ටු පළමු දැඩි පළමු භවයෙහි, පළමු වුසු තන්හි, පෙර මිනිස් වූයේ ම මිථ්‍යා ආච්චය හැර, සමාගාච්චයෙන් දිටි පැවැත්වී ය, තුලාකුට (තරාදියෙන් කරන වැස්සාව) කංසකුට (රන් තලකැටියෙන් කරන වැස්සාව,) මානකුට (මිනීමෙන් කරන වැස්සාව,) උත්කොටන (අල්ලස් ගෙන නොහිමියා හිමියන් කිරීම,) වංචන (නොයෙක් උපායෙන් අනුන් රැවටීම,) හිකති (බොරු රන් බොරු මැණික් ආදිය දීමෙන් කරන වැස්සාව,) සාවියෝග (උත්කොටනාදී ක්‍රියා) ඡේදන වධ බන්ධන විපරාමොස (සැහැවී සිට අන් සතු දෑ පැහැර ගැනීම,) ආලොප (ගම්පැහැරුම් නුවර පැහැරුම් ආදිය.) සහසාකාර (බලාත්කාරයෙන් ගැනීම යන මෙයින් වැළැක්කේ වී ය" යන යමෙක් ඇද්ද, හේ ඒ කර්මය කළ බැවින්, රැස් කළ බැවින්, බොහෝ සේ කළ බැවින්, මහත් කොට කළ බැවින්, කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සහ ලොවට පැමිණෙයි හේ දිව්‍ය ආයුෂ්‍යයෙන් ද දිව්‍ය වර්ණයෙන් ද දිව්‍ය සැපයෙන් ද දිව්‍ය යශ්ඨින් ද දිව්‍ය ආධිපත්‍යයෙන් ද දිව්‍ය රූපයන්ගෙන් ද දිව්‍ය ඔබ්බෙන් ගෙන් ද දිව්‍ය ගන්ධයන් ගෙන් ද දිව්‍ය රසයන් ගෙන් ද දිව්‍ය ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයන් ගෙන් ද යන කරුණු දශයකින් අන් දෙවියන් ඉක්මැ (මැඩලා) සිටියි හේ එයින් සැව, මෙ මිනිස්බවට ආයේ ම, මෙ මහපුරිස් ලකුණු දෙක ලබයි සමදන්ත ඇත්තේ ද, ඉතා සුදු පැහැ දත් ඇත්තේ ද වෙයි.

යො තෙහි ලක්ඛණෙහි සමන්තාගතො සථෙ අගාරං අරක්ඛාවසති,
 රාජා හොති චක්කවත්තං ධම්මිකො ධම්මරාජා වාතුරතො විජ්ඣාපී
 ජනපදස්ථාවිරියපතො සත්තරත්තසමන්තාගතො. තස්සිමානී සත්ත
 රත්තානි හවන්ති සෙය්‍යථිදං චක්කරත්තං හස්සිරත්තං අස්සරත්තං
 මණ්ණිරත්තං ඉස්සිරත්තං ගහපතිරත්තං පරිනායකරත්තමෙව සත්තම්.
 පරොසහස්සං ඛො පනස්ස පුත්තා හවන්ති සුරා වීරඛකරූපා පරසෙනස-
 මිඤ්ජා. යො ඉමං පයථිං සාගරපරියන්තං අබ්ලමතිමිත්තමිත්තණ්ඩකං ඉඤ්ඤා
 ථිකං ඛෙමං සිවං හිරිබ්බුදං අදණ්ණිකා අසසේන ධම්මෙන සමෙන
 අනිවිජ්ජි අරක්ඛාවසති රාජා සමානො කිං ලහති? සුච්චරිවාරො හොති,
 සුච්චි'ස්ස හොන්ති පරිවාරා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා නොගම ජානපද ගණකා
 මහාමත්තා අනිකට්ඨා දෙවාරිකා අමච්චා පාරිසජ්ජා රාජානො හොගියා
 කුමාරා. රාජා සමානො ඉදං ලහති සථෙ ඛො පන අගාරස්මා අනගාරියා
 පබ්බජති අරහං හොති සමමාසමවුද්ධො ලොකෙ විවිත්තච්ඡදො. බුද්ධො
 සමානො කිං ලහති? සුච්චරිවාරො හොති, සුච්චි'ස්ස හොන්ති පරිවාරා
 භික්ඛු භික්ඛුගියො උපාස්සකා උපාසිකායො දෙවා මනුස්සා අඤ්ජා නාගා
 ගතඛිබ්බා. බුද්ධො සමානො ඉදං ලහති.

එතමස්සං හගවා අවොච. තසේතං වුවවති

මීට්ඨාථිව ඤා අවසන්ති සමෙන වුත්ති.
 සුච්චිනා යො ජනගිස්ස ධම්මිකෙන
 අභික්ඛෙව ච අපානුදි¹
 භික්ඛෙව ච බහුජනසුඛඤා ආචරි² :

ස්ථෙහ වෙදයති නරො සුබඵලානි
 කර්තවා නිපුණෙහි වීදුහි
 සබ්බි වණ්ණිකානි නිද්ධිපුරවරස්මො
 අභිරමති රතිබ්බිඤ්ඤාසමබ්බි³

ලද්ධා⁴ මානුස්සකං හවං තතො
 වට්ඨිතො⁵ සුක්කතඵලවිපාකං
 සෙසකෙන පටිලහති ලපනජං
 සමමපි සුචි සුසුක්කකං⁶ :

1 අපනුදි (මජ්ඣං)

2 අචරි (මජ්ඣං)

3 ලද්ධාන (මජ්ඣං)

4 වට්ඨිතා (මජ්ඣං)

5 ලද්ධාන මනුස්සකං හවං තතො වට්ඨිත පුත, සුක්ක, ඵලවිපාක, යෙ සංකත පටිලහති
 ලපනජං සමමපි සුචි ව සුච්ඡුද්ධ සුසුක්කකං (සායා)

හේ ඒ ලක්ෂණයන්ගෙන් සමන්විත වූයේ, ඉදින් ගිහිගෙහි වසන්නේ වී නම්, දැනුම් වූ ධර්මරාජවූ, සිවුසයුර ඉම් කොටැති සිවු මහ දිවයිනට නායක වූ, සතුරන් දිනූ, දනවුහි තහවුරු බවට පැමිණි, සත් රුවහින් සමන්වාගත සක්විති රජෙක් වෙයි ඇත්රුවන, අස්රුවන, මිණිරුවන, ඉතිරිවන, ගැහැවිරුවන, සත්වනු පුත්රුවන ම යැ යි ඔහුට මේ සත් රුවන් කෙනෙක් වෙත් ශූර, වීර, ඇහැරුව ඇති, සතුරුසෙන් මඩිනුයෙහි බුහුටි, අයිරා දහස් පුත් කෙනෙක් ඔහුට වෙත් ඒ සක්විති තෙමේ සයුර හිමි කොට මේ පොළොව, සතුරු ජන නැමැති හුල්නැති, සතුරු බිය නිමිති නැති, සතුරු ජන නැමැති කටු නැති, තිරුපදාත, නිවුණු සැනැහුණු, සතුරු අර්බුද නැති ක්ෂේම භූමියක් කොට, දඩුවමින් තොර වූ අවියෙන් තොර වූ, දැනුමින් දිනා අධිපති වූ වෙසෙයි රජ වනුයේ කුමක් ලබයි ද? හේ පිරිසිදු පිරිවර ඇත්තේ වෙයි නියමගම් වැසි දනව්වැසි ජනයෝ ද, බමුණු ගැහැවියෝ ද, ගණකයෝ ද මහාමාත්‍රයෝ ද, සෙනාධිග රක්ෂකයෝ ද, ද්වාරපාලයෝ ද, පරම්පරාගත වූ රාජපර්ෂදෙහි වූ ඇමැත්තෝ ද, රජුහු දුන් භොගසම්පත් විදුනා ප්‍රභූ ද, රජුහු ද රජකුමරු වෝ ද යන ඔහුගේ පිරිසිදු පිරිවරජනයෝ ගණනින් මහත් වෙති රජ වනුයේ මෙය සපුරා ලබයි ඉදින් ගිහි ගෙන් නික්මැ, සස්නැ පැවිදි වන්නේ නම්, අරහත් වූ ලොවැ බැහැර කොට හළ කෙළෙස් සෙවෙණි ඇති, සම්මාසම්බුදුවරයෙක් වෙයි බුදු වනුයේ කුමක් ලබයි ද? පිරිසිදු පිරිවර ඇත්තේ වෙයි ඔබට හික්මු ද හික්මුණිහු ද උපාසකයෝ ද උපාසිකාවෝ ද දෙවියෝ ද මිනිස්සු ද අසුරයෝ ද නාගයෝ ද ගන්ධර්වයෝ ද යි මේ පවිත්‍ර වූ පිරිවර සවිවෝ වෙත් බුදු වනුයේ මෙය ලබයි."

භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ මේ කාරණය වදළ සේක එහි මෙය (ගාරා වචන විසින්) කියනු ලැබේ

හෙ තෙමේ මිථ්‍යාආච්චය ද බැහැර ලිය දැනුමෙන් සෙමෙන් පවිත්‍ර ආච්චයෙන් දිව්පැවැත්ම ඉපැදවී ය අහිත දැ ද බැහැරකෙළේ ය. බොහෝ දෙනාට හිත වැඩ ද බොහෝ දෙනාට සුවය ද සිදු කෙළේ ය.

මනුෂ්‍ය වූ හෙ තෙමේ නිපුණ වූ නුවණැති සත්පුරුෂයන් විසින් වර්ණිත වූ පින් කම් කොට, ස්වර්ගයෙහි සැප විපාක විඳියි. ඒ දිව්‍ය සුබක්‍රීඩායෙන් යුක්ත වූ සක්දෙව්‍ය්‍ය සේ වෙසෙසින් සුව වීද වෙසෙයි.

එයින් සැව මිනිසත් බව ලැබ, ඉතිරි කුශලවිපාකයෙන් සම වූ ද ඉතා සුදු වූ ද දත් ලබයි.

තං වෙය්‍යඤ්ඤිකා සමාගතා
 බහවො බ්‍යාකංසු තිපුණසලලතා මනුජා
 සුවිජනපරිවාරගණො හවති
 දිජසම්පුකකසුවිසොහනදනො

රඤ්ඤා හොති බහුජනො
 සුවිජරිවාරො මහතිං මහිං අනුසාසකො,
 පසය්‍ය න ච ජනපදතුදනං
 හිතමපි ච බහුජනසුඛඤ්ඤ වරහති

අථ වෙ පබ්බජති හවති විපාපො
 සමණො සමිතරජො විවක්ඛජ්ජෙ,
 විගතදරථකීලමජො
 ඉමමපි ච පරමපි ච¹ පසසති ලොකං.

තසෙසාචාදකරා බහු ගිහි ච පබ්බජිතා ච
 අසුවිගරහිතං² ධුතනති පාපං,
 ස හි සුවිහි පරිවුතො හවති
 මලච්ඡිකලිකිලෙසෙ පනුදෙනි ති.³

ලකඛණසූත්තං නිවසීතං සත්තමං.

1 ඉමමපි ච පරමපි ච (ආ), පරමපි පරමපි ච (ය්‍යා)

2 අසුවි- කරහිතං (මජ්ඣං)

3 තසෙසාචාදකරා බහුගිහි ච, පබ්බජිතො ච අසුවිගරහිතං-
 පනුදි පාපසස හි සුවිහි පරිවුතො, හවති මලච්ඡික කීලෙසෙ පනුදෙනි (ය්‍යා)

පෘෂ්ඨිකසම්මත වූ බොහෝ ලක්ෂණ පාඨක බමුණෝ රැස් වූවාහු, 'මෙ තෙමේ දෙවරක් උපන් සම වූ සුදු වූ පිරිසිදු වූ ශෝභන දත් ඇත්තේ පිරිසිදු ජනයන් පිරිවර මුළුව කොටැත්තේ වේ' යැයි ද,

රජ වූ මොහුට බොහෝ දෙනා පිරිසිදු පිරිවර වෙයි. මහ පොළොව අත් කොට ගෙන පාලනය කරන්නේය. අත් කෙනෙකුගෙන් මොහුගේ රටට පීඩාවෙක් නොවෙයි. එ දනවුණි වැස්සෝ උනුනට හිතවැඩ ද බොහෝ දෙනාට සුවය ද සිදු කෙරෙත් යැයි ද,

ඉදින් මෙ තෙමේ පැවිදි වන්නේ නම්, පහ වූ පව ඇති, සංසිදුවූ කෙලෙස් දූලි ඇති, බැහැර කළ කෙලෙස් සෙවෙනි ඇති, පහ වූ කායික පීඩා භා ක්ලාන්ති ඇති ශ්‍රමණයෙක් වනුයේ, මෙ ලොව ද පර ලොව ද දකී යැයි ද,

ඔබගේ අවවාද පිළිපදනා බොහෝ ගිහියෝ ද පැවිද්දෝ ද අශුවී සෙයින් ගර්හිත වූ පාපය වනයත්. හේ වනාහි පිරිසිදු දහමින් පිරිවැරුණේ වෙයි රාශාදී කෙලෙස් නැමැති මල ද කණු කවු ද දොම නැමැති පාපය ද සියලු කෙලෙසුන් ද ප්‍රභීණ කරන්නේ යැයි ද කියා පැවැසූහ.

සත්වතු ලක්ෂණ සූත්‍රය නිමිසේ යැ.

සිගාලසූතනං

1. එවං මෙ සූතං

එකං සමයං භගවා රාළගහෙ විහරති වෙළුවනෙ කලඤ්ඤානිවාසෙ,
තෙන ඛො පන සමයෙන සිගාලකො¹ ගහපතිපුතො කාලසෙඛ
වුට්ඨාය රාජගහා නිකම්භිකා අප්පච්ඡො අප්පකෙසො පඤ්ඤානො
පුට්ඨදිසා² නමස්සති, පුරස්මිමං දිසං දක්ඛිණං දිසං පච්ඡිමං දිසං උත්තරං
දිසං භෙට්ඨිමං දිසං උපරිමං දිසං,

2. අථ ඛො භගවා පුට්ඨකාලසමයං නිවාසෙකා පතතිවරමාදය රාජ-
ගහං පිණ්ඩාය පාවිසි. අද්දසා ඛො භගවා සිගාලකං ගහපතිපුතො කාලසෙඛ
වුට්ඨාය රාජගහා නිකම්භිකා අප්පච්ඡො අප්පකෙසො පඤ්ඤානො පුට්ඨදිසා
නමස්සතො, පුරස්මිමං දිසං දක්ඛිණං දිසං පච්ඡිමං දිසං උත්තරං දිසං භෙට්ඨිමං
දිසං උපරිමං දිසං. දිස්වාන සිගාලකං ගහපතිපුතො එතද්වොච කිනතු ඛො
කං ගහපතිපුතො කාලසෙඛ උට්ඨාය රාජගහා නිකම්භිකා අප්පච්ඡො
අප්පකෙසො පඤ්ඤානො පුට්ඨදිසා නමස්සති, පුරස්මිමං දිසං දක්ඛිණං දිසං
පච්ඡිමං දිසං උත්තරං දිසං භෙට්ඨිමං දිසං උපරිමං දිසන්ති?"

“පිතා මං හතො කාලං කරොතො එවං අවච: ‘දිසා තාන
නමස්සයාසි’ති. යො ඛො අහං හතො පිතු වචනං සකකරොතො
ගරුකරොතො මානෙතො පුපෙතො කාලසෙඛ වුට්ඨාය රාජගහා
නිකම්භිකා අප්පච්ඡො අප්පකෙසො පඤ්ඤානො පුට්ඨදිසා නමස්සමි,
පුරස්මිමං දිසං -පෙ- උපරිමං දිසන්ති”

“න ඛො ගහපතිපුතො අරියස්ස ටිනයෙ එවං ඡද්දිසා නමස්සිතබ්බා”ති.

“යථාකථං පන හතො අරියස්ස ටිනයෙ ඡද්දිසා නමස්සිතබ්බා? සාධු
මෙ හතො භගවා තථා ධම්මං දෙසෙතු යථා අරියස්ස ටිනයෙ ඡද්දිසා
නමස්සිතබ්බා”ති.

1 සිගාලකං (මස්සං)

2 පුට්ඨදිසා (මස්සං)

සිංගාලක සූත්‍රය

1 මා විසින් මෙසේ අසන ලදී

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහ නුවර නිසා කලන්දක නිවාප නම් වූ වෙළඳවන අරමු වැඩ වසන සේක. එ කල්හි සිංගාලක නම් ගැහැව් පුත් කලින් ම (උදයනක් සේ ම) නැගී සිට, රජගහ නුවරින් නික්මා ගොස්, තෙත් රෙදි ඇත්තේ, තෙත් කෙහෙ ඇත්තේ, දෙහොත් මුදුනැ තබා ගත්තේ පෙර දෙස ද, දකුණු දෙස ද, අවර දෙස ද, උතුරු දෙස ද, යට දෙස ද, උඩ දෙස ද යන බොහෝ දිශාවන් වදී "

2 එ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු සමයෙහි හැඳ පෙරෙවැ, පා සිවුරු ගෙන, රජගහ නුවරට පිඩු පිණිස පිවිසි සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, කලින් ම නැගී සිට රජගහ නුවරින් නික්මා, තෙත් වස්ත්‍ර ඇති ව, තෙත් කෙහෙ ඇතිව, දෙහොත් මුදුනැ තබා ගෙන, පෙර දෙස ද දකුණු දෙස ද අවර දෙස ද, උතුරු දෙස ද යට දෙස ද, උඩ දෙස ද වදනා සිංගාලක ගැහැව් පුත් දුටු සේක් ම ය. දක, ඔහු බණවා, 'ගැහැව් පුත්, කවර හෙයින් තෙපි කල් තබා ම නැගී සිට රජගහ නුවරින් නික්මා, තෙත් වස්ත්‍ර ඇත්තෙහි, තෙත් කෙහෙ ඇත්තෙහි, දෙහොත් මුදුන් තබාගෙන, පෙර දෙස දකුණු දෙස අවර දෙස උතුරු දෙස යට දෙස උඩ දෙස යන බොහෝ දිශාවන් වදිවු ද?' යි අසා වදළ සේක.

"වහන්ස, මා පියා කලුරිය කරනුයේ, 'දරුව, දිශාවන් වදුව'යි මට මෙසේ කී ය. වහන්ස, ඒ මම පියාගේ වචනයට සත්කාර කරනුයෙමි, ගරුකාර කරනුයෙමි, බුහුමන් කරනුයෙමි, පූජා කරනුයෙමි, කලින් ම නැගී සිට රජගහ පුරයෙන් නික්මා, තෙත් රෙදි ඇති ව, තෙත් කෙහෙ ඇති ව, දෙහොත් මුදුනැ තබාගෙන, පෙර දෙස උඩ දෙස වදිමි'යි (සිංගාලක තෙමේ) කී ය.

'ගැහැව් පුත්, ආයුධ් විනයයෙහි ස දෙස්සු මෙසේ නො වැන්ද යුත්තා-න'යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

'වහන්ස, කෙසේ නම් ආයුධ් විනයයෙහි ස දෙස්සු වැන්ද යුත්තා-හු ද? වහන්ස, ආයුධ් විනයයෙහි යම්සේ ස දෙස්සු වැන්ද යුත්තාහු නම්, එසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට දහම් දෙසන සේක් වා'යි ගැහැව් පුත් කී ය

ජද්දිසා

3. තෙන හි ගභපතිදුක්ඛ සුඡාහි, සාදුකං මහඤ්ඤාහි, සාදු-
සසාමි'ති.

‘එවං භවෙත්ත’ති ඛො සිගාලො ගභපතිදුක්ඛො භගවතො පඤ්ඤාසි.

භගවා එතද්වොච:

“යතො ඛො ගභපතිදුක්ඛ අරියසාවකස්ස චක්ඛාරො කමුඤ්ඤො
පභිණා භොගති, චතුභි යාගෙහි පාපකමුඤ්ඤා කරොති, ඡ ව භොගානං
අපායමුඛානි න පෙවති, සො එවං වුඤ්ඤාපාපකාපගතො, ඡද්දිසාපටිච්ඡාදි!
උභයලොකවිජයාය පටිපත්තො භොති, තස්ස අයං වෙවි ලොකො
ආරඥො භොති පරො ටි ලොකො. සො කායස්ස භෙද පරමිථණා සුඤ්ඤා-
සංගො ලොකං උපපජ්ජති.

කම්මකිලෙසා

4. කතම්ඤ චක්ඛාරො කමුඤ්ඤො පභිණා භොගති? පාණති-
පාතො ඛො ගභපතිදුක්ඛ කම්මකිලෙසො, අදින්නාදානං කමුඤ්ඤො,
කාමෙසු ලිච්ඡාවාරො කම්මකිලෙසො, ලිසාවාදෙ කම්මකිලෙසො. ඉමිස්ස
චක්ඛාරො කම්මකිලෙසා පභිණා භොගති'’ති. ඉද්දවොච භගවා. ටිදං
චතො¹ සුගතො, අරාපරං එතද්වොච සත්ථා:

පාණතිපාතං අදින්නාදානං ලිසාවාදෙ ටි වුට්ඨි
පරදුරගමනං භෙදො භවෙති පාසංසනති උඤ්ඤිතා'ති.

අගතිගමනානි

5. කතමිති චතුභි යාගෙහි පාපකමුඤ්ඤා කරොති? ඡතුගති.
ගව්ජනෙත්තා පාපකමුඤ්ඤා කරොති, ද්වෙසාගති ගව්ජනෙත්තා පාපකමුඤ්ඤා කරොති,
මොහාගති ගව්ජනෙත්තා පාපකමුඤ්ඤා කරොති, භයාගති ගව්ජනෙත්තා
පාපකමුඤ්ඤා කරොති. යතො ඛො ගභපතිදුක්ඛ අරියසාවකො නෙව ඡතුරි.
ගව්ජති, න ද්වෙසාගති ගව්ජති, න මොහාගති ගව්ජති, න භයාගති
ගව්ජති, ඉමෙහි චතුභි යාගෙහි පාපකමුඤ්ඤා කරොති'’ති. ඉද්දවොච භගවා
ඉදං චතො සුගතො අරාපරං එතද්වොච සත්ථා:

ඡතු ද්වෙසා භයා මොහා සො ධම්මං අනිවත්තති,
නිභිසති තස්ස යතො² කාලපටෙකි' ටි වජ්ඣමා.

1. ඡද්දිසා පටිච්ඡාදි පොති (සඤ්ඤා)

2. චතො (භවං)

3. යතො තස්ස (භවං)

ස දිසා

3. 'ගැහැවි පුත්, එසේ වී නම් අසව, මොනොවට මෙනෙහි කරව, කියන්නෙමි'යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

එසේ ය, වහන්සැ'යි ම සිංහල ක ගැහැවි පුත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුනා.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක "ගැහැවි පුත්, යම් භෙයෙකින් ආයඨිශ්‍රාවකයා ගේ සතර කර්මක්ලේශයෝ ප්‍රභිණ වෙත් ද, යම් භෙයෙකින් ආයඨි ශ්‍රාවක තෙම සතර කරුණෙකින් පවකම් නො කරයි ද, යම් භෙයෙකින් භෝගයන් ගේ විනාශමුඛ සයත් නො සෙවී ද, භෙ තෙමේ මෙසේ තුදුස් ලාමක කම්වලින් පහ වූයේ ස දිසාවන් වසාලනුයේ, දෙලෝ ජය ගැන්ම පිණිස පිළිපන්නේ වෙයි. ඔහු විසින් මෙලොවද ආරාධිත වෙයි, පරලොවද ආරාධිත වෙයි හේ කාබුන් මරණින් මතු මනාප ගති ඇති ස්වර්ග ලෝකයට පැමිණෙයි

කර්ම ක්ලේශ

4 ඔහු ගේ කවර සතර දෙනෙක් කර්ම ක්ලේශයෝ (අත්බව කිලිටි කරන කර්ම) ප්‍රභිණ වෙත් ද? ගැහැවිපුත්, ප්‍රාණසාතය වනාහි කර්ම ක්ලේශයෙකි, අදත්තාදාය කර්ම ක්ලේශයෙකි, කාමයන්හි වරදවා හැසිරීම කර්ම ක්ලේශයෙකි, මාෂාවාදය කර්ම ක්ලේශයෙකි ඔහු ගේ මේ කර්ම ක්ලේශයෝ ප්‍රභිණ වෙත් " භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක. සුගතයන් වහන්සේ මෙය වදරා, ශාස්තෘ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නැවැත ආරාධනා බන්ධන වශයෙන් අනෙකක් වූ මෙය වදළ සේක

පණ්ඩා ද, අධිනාදන් ද, මුසවා යැ යි යමෙක් කියනු ලැබේ නම් එය ද, පරමුත් කරා යෑම ද යන මේ දෑ නුවණැත්තෝ නො පසසත්

අගති ගමන

5 (ආර්ය ශ්‍රාවක තෙමේ) කවර සතර කරුණෙකින් පවකම් නො කෙරේ ද යත් (පුහුදුන්තෙමේ), ජන්දයෙන් අගතියට යනුයේ (නො කටයුත්තක් කරනුයේ) පවකම් කරයි. ද්වේෂයෙන් අගතියට යනුයේ පවකම් කරයි, ඛේයෙන් අගතියට යනුයේ පවකම් කරයි, මෝහයෙන් අගතියට යනුයේ පවකම් කරයි. ගැහැවි පුත්, යම් භෙයෙකින් ආයඨිශ්‍රාවක තෙමේ ජන්දයෙන් අගතියට නො ම යන්නේ ද, දොෂයෙන් අගතියට නො ම යන්නේ ද, ඛේයෙන් අගතියට නො ම යන්නේ ද, මොහයෙන් අගතියට නො ම යන්නේ ද, හේ මේ සතර කරුණින් පවකම් නො කෙරෙයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක, ශාස්තෘ වූ සුගතයන් වහන්සේ මෙය වදරා, නැවත ආරාධනා බන්ධන වශයෙන් අනෙකක් වූ මේ වචන ද වදළ සේක

'ජන්දයෙන් ද ද්වේෂයෙන් ද ඛේයෙන් ද මොහයෙන් ද යමෙක් යුක්ති-ධර්මය ඉක්මැ යේ ද, කථවර පසැ සදුහු මෙන්, ඔහුගේ යශස පිරිහෙයි.

ජන්තු දෙයා භයා මොහා යො ධම්මං නාතිවිත්තති,
ආපුරති තස්ස යයො¹ සුක්කපකෙඛ ව² වජ්ඣමා³ති.

ජ අපායමුඛානි

6. කතමානි ජ භොගානං අපායමුඛානි න සෙවති? සුරාමෙරයමජ්ජපමාදධ්මානානුයොගො ඛො ගහපතිපුත්ත භොගානං අපායමුඛං. විකාලවිසිඛාචරියානුයොගො භොගානං අපායමුඛං. සමජ්ජාභිවරණං භොගානං අපායමුඛං. ජුත්තපමාදධ්මානානුයොගො භොගානං අපායමුඛං. පාළුකානුයොගො භොගානං අපායමුඛං. ආලසකානුයොගො භොගානං අපායමුඛං.

මජ්ජපානාදීනවා

ජ ඛො' මෙ ගහපතිපුත්ත ආදීනවා සුරාමෙරයමජ්ජපමාදධ්මානානුයොගෙ සන්ධිකා ධනජානී, කලහපච්ඡිකි, රොගානං ආයතනා, අකිත්තිසංඝරානී, කොපිනනිදංසනී පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණිකෙව ජවං පදං භවති. ඉමෙ ඛො ගහපතිපුත්ත ජ ආදීනවා සුරාමෙරයමජ්ජපමාදධ්මානානුයොගෙ.

විකාලවරියාදීනවා

ජ ඛො' මෙ ගහපතිපුත්ත ආදීනවා විකාලවිසිඛාචරියානුයොගෙ අකාමාපි'සස අගුකො අරකඛිතො භොති පුත්තදුරො පි'සස අගුකො අරකඛිතො භොති, සාපතෙයාමිපි'සස අගුකං අරකඛිතං භොති, සභිකියො ච භොති පාපකෙසු යානෙසු, අභුතච්චනං ච තඤ්ඤා රුහති, බහුතඤ්ඤා දුක්ඛධර්මානං පුරකඛිතො භොති ඉමෙ ඛො ගහපතිපුත්ත ජ ආදීනවා විකාලවිසිඛාචරියානුයොගෙ.

සමජ්ජාභිවරණාදීනවා

ජ ඛො' මෙ ගහපතිපුත්ත ආදීනවා සමජ්ජාභිවරණං. කච් නචං කචි භීතං, කචි වාදිතං, කචි අකාමානං, කචි පාණිසසරං, කචි කුමතථුණනි? ඉමෙ ඛො ගහපතිපුත්ත ජ ආදීනවා සමජ්ජාභිවරණං.

1 යයො තසස (මජ්ජ.)

2 ජුත්තපකෙඛ (කම්)

3 කුචං (ෆස්)

ජුතපපමාදදීනවා

ඡ ඛො' මෙ ගහපතිපුත්ත ආදීනවා ජුතපපමාදදධානානුයොගෙ ජය වෙරං පසවති, ජිනො විත්තමනුසොවති, සන්දිට්ඨිකා ධනජාති, සභාගතස්ස¹ වුවනං න රුහති, මිත්තමච්චානං පරිභුතො හොති, ආවාහදිවාහකානං අපඤ්ඤා හොති, අකඛධුතො අයං පුරිසපුග්ගලො නාලං දුරභරණායා'ති ඉමෙ ඛො ගහපතිපුත්ත ඡ ආදීනවා ජුතපපමාදදධානානුයොගෙ

පාපමිත්තානුයොගාදීනවා

ඡ ඛො' මෙ ගහපතිපුත්ත ආදීනවා පාපමිත්තානුයොගෙ' යෙ ධුක්ඛා, යෙ යොනිකා, යෙ පිපාසා, යෙ නොකතිකා යෙ වස්ඤ්ඤිකා යෙ සාහසිකා, තාසාස්ස මිත්තා හොන්ති, තෙ සභායා. ඉමෙ ඛො ගහපතිපුත්ත ඡ ආදීනවා පාපමිත්තානුයොගෙ

ආලසසාදීනවා

ඡ ඛො' මෙ ගහපතිපුත්ත ආදීනවා ආලසසානුයොගෙ අතිසිත්තනී කම්මං න කරොති, අතිඋණ්භන්ති කම්මං න කරොති, අතිසායන්ති කම්මං න කරොති, අතිපාතො'ති කම්මං න කරොති, අතිපාතො'සමිති කම්මං න කරොති, අතිධාතො'සමිති කම්මං න කරොති තස්ස එවං කිව්වාදදෙස්-බහුලස්ස විහරතො අනුප්පනො වෙව හොගා නුප්පජ්ජන්ති, උප්පනො ව හොගා පරික්ඛයං ගවජන්ති ඉමෙ ඛො ගහපති පුත්ත ඡ ආදීනවා ආලසසානුයොගෙ''ති

ඉදමචොව හගවා, ඉදං වන්ධා සුගතො අපාපරං ඵනදචොව සන්ධා.

1. සභාංග තස්ස (කම)

දුෂ්ප්‍රමාදදීනව

ගැහැව් පුත, ප්‍රමාදයට කාරණ වූ දූ කෙළියෙහි යෙදීමෙහි මේ දෙස් සමයකි දිනනුයේ (පැරණිත්තු තුළ) දෙවර උපදවයි, පැරණිත්තේ (නවුවාවූ) වස්තුව අනුව සොව් තමා දක්කැදීම ධනභානිය වේ. සභාවට ගිය ඔහු ගේ වචන නො නැගේ. මිත්‍රාමාත්‍යයන් විසින් පිරි-හෙලන ලද්දෙක් වෙයි. 'මේ පුරුෂපුද්ගල තෙමේ අක්ෂධූර්තයෙකැ'යි අභිදරුවන් රක්තට නො සමත් වේ යැ'යි ආවාහක විවාහකයන් විසින් නො පතන ලද්දේ වෙයි, ගැහැව් පුත, මොහු ප්‍රමාදයට කාරණ වූ දූකෙළියෙහි පුතපුතා යෙදුමිහි දෙසයෝ සදෙන වෙත්.

පාපමිත්‍රානුයෝගදීනව

ගැහැව් පුත, පාපමිත්‍රානුයෝගයෙහි (ලාමක මිතුරන් ඇසුරු කැරුමිහි) මේ දෝෂ සමයකි අක්ෂධූර්ත (දූකෙළියෙහි යෙදුණු) යම් කෙනෙක් වෙත් ද ඔහු ඔහුට මිත්‍ර වෙත්, සභාය වෙත්, යම් ඉතිරි සොඩි ආදි සොඩිහු වෙත් ද, ඔහු ඔහුට මිත්‍ර වෙත්, සභාය වෙත්, බීමෙහි ලොල්වූ යම් කෙනෙක් වෙත් ද, ඔහු පාපමිත්‍රානුයුක්තයාට මිත්‍ර වෙත්, සභාය වෙත්, යම් නෙනකකික (බොරුරන් ආදිය දී රවටන) කෙනෙක් වෙත් ද, ඔහු ඔහුට මිත්‍ර වෙත්, සභාය වෙත්, යම් වංචනික (සම්මුඛ වචනයෙන් රව-ටන) කෙනෙක් වෙත් ද, ඔහු ඔහුට මිත්‍ර වෙත්, සභාය වෙත්, ගම් පැහැරීම ආදි සාහසික කර්මයන්හි යෙදුණු යම් කෙනෙක් වෙත් ද, ඔහු පාපමිත්‍රානු-යෝගියාට මිත්‍ර වෙත්, සභාය වෙත්, ගැහැව් පුත, පාපමිත්‍රානුයෝග-යෙහි මේ දෙස් සය ය

ආලසායදීනව

ගැහැව් පුත, අලසබවහි යෙදීමෙහි මේ දෝෂයෝ ස දෙනෙක් වෙත්. ඉතා ශිත යැයි කර්මාන්ත නො කෙරෙයි, ඉතා උෂ්ණයැ යි කර්මාන්ත නො කෙරෙයි. ඉතා සුවස් කාලය වියැ යි කර්මාන්ත නො කෙරෙයි. ඉතා උද්භත යැ යි කර්මාන්ත නො කෙරෙයි, ඉතා බඩ සා ඇත්-තෙමි යි කර්මාන්ත නො කෙරෙයි, ඉතා වැඩියක් අහර ගනිමි යි කර්මාන්ත නො කෙරෙයි. මෙසේ කටයුතු අතපසු කිරීම බහුල කොට ඇති ඔහුට නූපත් භෝගයෝ නො උපදිත්. උපත් භෝගයෝ ද විනාශයට යෙත්. ගැහැව් පුතුනි, මේ අලසබවහි යෙදීමෙහි දෙස් සය ය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක. ශාස්තෘ වූ සුගතයන් වහන්-සේ මෙය වදරා යළි භාරා බන්ධන වශයෙන් අනෙකක් වූ මෙය වදළ සේක.

7. “හොති පානසඛා නාම හොති සම්මියසම්මියො
යො ච අසෝසු ජාතෙසු සභායො හොති සො සඛා. 1

උසුරසෙය්‍යා පරදරසෙවනා
වෙරපසඬො¹ ච අනාසානා ච
පාපා ච මිත්තා සුකදරියනා ච
එතෙ ඡ යානා පුරිසං ධංසයන්ති 2

- පාපමිත්තා පාපසඬො පාපආචාරගොවරො
අසමා ලොකා පරමතා ච උභයා ධංසතෙ නරො 3

අකඛ්ඤ්ඤො වාරුණි නවච්ඡිකං
දිවාසොපාං පාරිවරියා අකාලෙ
පාපා ච මිත්තා සුකදරියනා ච
එතෙ ඡ යානා පුරිසං ධංසයන්ති 4

අසෙකති දිඬකති සුරං පිවන්ති
යනතිඤ්ඤො පාණසමා පරෙසං
නිභිනසෙවී න ච වුද්ධසෙවී²
නිභියරෙ කාළපසෙකි³ ච වජ්‍යෙ. 5

යො වාරුණි අධනො අකිඤ්ඤො
පිපාසො පිචං පාපං ගතො⁴
උදකම්ච ඉණං විගාහති
අකුලං⁴ කාහිති විපාමකතො 6

- න දිවාසොපසිලෙන රක්තිවුට්ඨානදෙසිනා⁵,
තිවචං මනෙතන සොමෙතන සකකා ආවසිතුං සරං. 7

අතිසිතං අතිඋණතං අතිසායම්දං අහු,
ඉති විසසට්ඨකමමනෙත අත්ථා අවෙචන්ති මාණවෙ 8

යො'ධ සිතඤ්ඤ උණඤ්ඤ තිණං භියොනා න මඤ්ඤති
කරං පුරිසකිව්වාති සො සුඛා⁶ න විනායති''ති. 9

1. වෙරපසඬො (මජ්ඣං)
2. වුද්ධිසෙවී (යා), වුද්ධිසෙවී (කම්)
3. පිපාසොසි අත්ථාගතො (යා), පිපාසො පි සමපපාගසො (කම්)
පස ගතො (මජ්ඣං)
4. අකුලං (යා, කම්)
5. රක්තිවුට්ඨානදෙසිනා (PTS)
6. සුඛං (මජ්ඣං)

7. පානසබ්බ නම් (මත් පැන් බොන තැනැදි පමණක් යහලු වූ) යහලු-
වෙක, සම්මිය සම්මිය නම් (හමු වූ තැනැදි පමණක් මිතුරු කම් අඟවන)
යහලුවෙක, වැඩ ඇති වූ කල්හි යමෙක් යහලු වේ ද එසේ වූ යහලුවෙක්
ඇත. 1

ඉරු උද වන තෙක් නිදීම ය, පරඹුවන් සෙවීම ය, වෙර බහුල
බව ය, අවැඩ කරන බව ය, පාප මිත්‍රයෝ ය, තද මසුරු බව ය යන
මේ කරුණු සය පුරුෂයා වනසයි. 2

ලාමක මිතුරන් ඇති, ලාමක යහලුවන් ඇති, ලාමක වූ ආචාර
ගොවර ඇති මිනිස් තෙමේ මෙලොවින් ද පරලොවින් ද යන දෙපසින් ම
වැනැහෙයි 3

දුකෙළීම ය, පරඹුවන් කරා යෑම ය, මත්පැන් පීම ය, නැටුම් ගැයුම්
සොයා යෑම ය, දහවල් නිදීම ය, නොකල්හි වීරි සංචාරය ය, පාප
මිත්‍රයෝ ය, දඩ් මසුරු බව ය යන මේ කරුණු සය මිනිසා වනසයි. 4

පසැවින් කෙළින්, රා බොත්, අනුන් ප්‍රාණ සම ව රක්තා අඹුවන් කරා
යෙත්. පිරිහුණුවන් සෙවනාහුයැ වැඩුණුවන් නො සෙවනාහු ය. ඔහු කළුවර
පසැ සදු සෙයින් පිරිහෙත්. 5

ධනය නැති දිළිඳු වූ යමෙක් මත්පැන් බොනුයේ පොකුණක් වෙත
ගියක්හු පැන් බොන්නා සේ මත්පැන් බීමෙහි ගිජු වූයේ ද, හේ ණය
ගැති බවට බැසගනී. වහා සිය කුලය අකුලයක් (පිරිහුණු කුලයක්)
කරන්නේ ය. 6

දහවල් නිදන සුලු, රැපිබිද සිටීම නොරිසියෙන, නිතර මත් වූ, සොඬ
වූ තැනැත්තෙකු වීසින් ගෙහි වසන්නට නො හැක්ක. 7

ධනයෝ 'දන් ඉතා ශීත ය, ඉතා උෂ්ණ ය, ඉතා සවස්යැ'යි හරන
ලද කර්මාන්ත ඇති මිනිසුන් ඉක්මැ යෙත්. 8

මෙහි යමෙක් ශීතයත් උෂ්ණයත් තණපතකට වැටියෙන් නො තකා
ද, පුරුෂ කාර්යයන් කරන හෙ තෙමේ සැපය අත් නො හරී. 9

ඉදමවොච හගවා ඉදං වජ්ඣා සුගතො අරාපරං එතදවොච සක්ඛා

“අඤ්ඤදක්ඛණරො මිත්තො යො ච මිත්තො වච්ඡරො,¹
අනුපපියඤ්ඤි යො ආහ අපායෙසු ච යො සබ්බා
එතෙ අමිත්තා වත්තාරො ඉති විඤ්ඤාය පණ්ණිනො,
ආරක්ඛා පරිවජ්ජයාං මග්ගා පටිභයං යථා”ති

සුභදම්මකා

9 වත්තාරො’ මෙ ගහපතිපුත්ත මිත්තා සුභද්‍ර වෙදිතබ්බා උපකාරො² මිත්තා සුභද්‍ර වෙදිතබ්බා, සමානසුඛදුක්ඛා මිත්තා සුභද්‍ර වෙදිතබ්බා, අසක්ඛායී මිත්තා සුභද්‍ර වෙදිතබ්බා, ආනුකම්පකො මිත්තා සුභද්‍ර වෙදිතබ්බා.

චතුර්ථි ඛො ගහපතිපුත්ත යානෙහි උපකාරො මිත්තා සුභද්‍ර වෙදිතබ්බා පමත්තං රක්ඛති, පමත්තස්ස සාපතෙය්‍යං රක්ඛති, භීතස්ස සරණං හොති, උපපනෙන කිට්ඨකරණියෙ තද්දිගුණං හොගං අනුපපදෙති. ඉමෙහි ඛො ගහපතිපුත්ත චතුර්ථි යානෙහි උපකාරො මිත්තා සුභද්‍ර වෙදිතබ්බා.

චතුර්ථි ඛො ගහපතිපුත්ත යානෙහි සමානසුඛදුක්ඛා මිත්තා සුභද්‍ර වෙදිතබ්බා: ගුණමස්ස ආවික්ඛති, ගුණමස්ස පරිග්‍රහති, ආපදස්ස න විජ්ඣති, ජීවිතම්භි’ස්ස අත්ථාය පරිට්ඨකං හොති. ඉමෙහි ඛො ගහපතිපුත්ත චතුර්ථි යානෙහි සමානසුඛදුක්ඛා මිත්තා සුභද්‍ර වෙදිතබ්බා.

චතුර්ථි ඛො පන ගහපතිපුත්ත යානෙහි අසක්ඛායී මිත්තා සුභද්‍ර වෙදිතබ්බා: පාපා නිවාරෙති, කල්‍යාණෙ නිවෙසෙති, අසද්දතං සාවෙති, සග්ගස්ස මග්ගං ආවිඤ්ඤති. ඉමෙහි ඛො ගහපතිපුත්ත චතුර්ථි යානෙහි අසක්ඛායී මිත්තා සුභද්‍ර වෙදිතබ්බා.

චතුර්ථි ඛො පන ගහපතිපුත්ත යානෙහි ආනුකම්පකො මිත්තා සුභද්‍ර වෙදිතබ්බා. අභවෙනස්ස න නාසුති, භවෙනස්ස නාසුති, අවණණං භණ්ණානං නිවාරෙති, වණණං භණ්ණානං පසංසති. ඉමෙහි ඛො ගහපතිපුත්ත චතුර්ථි යානෙහි ආනුකම්පකො මිත්තා සුභද්‍ර වෙදිතබ්බා”ති.

1 වච්ඡරමො (සාය)

2. උපකාරකො (සාය)

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළු සේක. ශාස්තෘ වූ සුගතයන් වහන්සේ මෙය වදුරා, අනතුරු වැ ගාරාබන්ධන විසින් අනෙකක් වූ මේ වචන වදළු සේක

“යමෙක් ඌඤ්ඤදණ්ඨභර මිත්‍ර නම් වෙද යමෙක් වච්ඡරම් මිත්‍ර නම් වෙද, යමෙක් අනුප්‍රියභාණී වෙද, යමෙක් ධන ඒනාශක ක්‍රියාහි යහලු වෙද, මෙසේ මේ ස්තර අමිතුරන් නුවණැත්තෝ දන, උවදුරු ඇති මාර්ගයක් සේ දුරින් ම දුරු කරන්නෝ ය.”

සුභාන්මිත්‍රයෝ

9. ගැහැවි පුත, මේ සුභාද වූ සතර මිතුරෝ දත යුතු හ. උපකාරී වූ සුභද මිතුරා දත යුතු, සමාන සුඛ දුඃඛ වූ සුභද සුමිතුරා දත යුතු. අර්ථාබ්‍යාසී (වැඩට නිසි කරුණු ම කියන) සුභද මිතුරා දත යුතු, ආනුකම්පක (අනුකම්පා කරන) සුභද මිතුරා දත යුතු.

ගැහැවි පුත, සතර කරුණෙකින් උපකාරී වූ සුභාද මිත්‍රයා දත යුතු මක් වැ වැදගෙන මිතුරා රැකගනී, මක් වැ වැදගෙන්නහුගේ ධනය රැක දෙයි, බියට පැමිණි මිතුරාට පිහිට වෙයි, කළයුතු කායබයක් උපන් කලා අවශ්‍ය ප්‍රමාණය මෙන් දෙගුණයක් ධනය දෙයි. ගැහැවි පුත, මේ සතර කරුණින් උපකාරී වූ සුභාද මිතුරා දත යුතු

ගැහැවි පුත, සතර කරුණෙකින් සමාන සුඛ දුක් ඇති (සැප දුක් දෙකේහි ම සමාන වැ හිතෙනෙහි ව පවත්නා) මිතුරා දත යුතු. සැහෙවියැ යුතු රහස් සිං මිතුරාට නොසඟොවා කියයි, ඒ මිතුරාගේ සැහෙවියැ යුතු රහස් සඟොවා රකියයි, විපත්තීන්හිදී නො අත්හරී, මිතුරා විසින් ඔහු පිණිස සිය දිවි වුව ද පරිත්‍යක්ත වෙයි (සිය දිවි ද නො තකා මිතුරාගේ කටයුතු කැරදෙයි). ගැහැවිපුත, මේ සතර කරුණින් සමාන සුඛ දුඃඛ සුභද මිතුරා දත යුතු

ගැහැවිපුත, සතර කරුණෙකින් අර්ථාබ්‍යාසී (දෙලෝවැඩ පවසන) සුභද මිතුරා දත යුතු: පවිත් වළක්වයි, පිනෙහි යොදලයි, පෙර නො ඇසූ දහම් අස්වයි, සුගතියට මග කියා දෙයි ගැහැවිපුත, මේ සතර කරුණින් අර්ථාබ්‍යාසී සුභද මිතුරා දත යුතු.

ගැහැවි පුත, සතර කරුණෙකින් ආනුකම්පක සුභාද මිත්‍රයා දත යුතු ඔහුගේ පිරිහීමෙන් නො සතුටු වෙයි, ඔහුගේ අභිවාද්ධියෙන් සතුටු වෙයි, මිතුරාගේ අගුණ කියන්නහු වළක්වයි, මිතුරාගේ ගුණ කියන්නහු පසසයි, ගැහැවි පුත, මේ සතර කරුණින් ආනුකම්පක (අනුකම්පා කරන) සුභද මිතුරා දත යුතු.

ඉදමවොච හගවා. ඉදං වතා සුගතො, අපාපරං එතදවොච සත්ථා.

10. "උපකාරො ච යො මිත්තො යො ච මිත්තො සුඛෙ දුඛෙ'
අත්ඤ්ඤායී ච යො මිත්තො යො ච මිත්තො'නුකම්පකො.

එතෙ පි මිත්තෙ වත්තාරො ඉති විඤ්ඤාය පඤ්ඤානො
සකකාමං පඤ්ඤාපාසෙයා මාතා පුත්තං'ච ඔරසං.

පඤ්ඤානො සිලසම්පන්නො ජලං අග්ගී ච භාසති
භොගෙ සංහරමානස්ස හමරසෙසව ඉරියතො
භොගා සන්තිවයං යන්ති විමුක්තො' වූපවියති.

එවං භොගෙ සමාහත්වා¹ අලමනො කුලෙ ගිහී
චතුරා විහරෙ භොගෙ ස චෙ මිත්තාග්ගි ගත්ති.

එකෙන භොගෙ භුක්ඤ්ඤායා ද්විතී කාමං පයොජයෙ
චතුස්සඤ්ඤා නිධාපෙයා ආපදසු හවිසාති''ති.

ජද්දිසාපට්ඨජාදනං.

11 කප්ඤ්ඤා ගහපතිපුත්ත අරියසාවකො ජද්දිසාපට්ඨජාදී හොති?
ජයිමා ගහපතිපුත්ත දිසා වෙදිතබ්බා: පුරස්මා දිසා මාතාපිතරො වෙදි-
තබ්බා දඤ්ඤා දිසා ආචරියා වෙදිතබ්බා. පඤ්ඤා දිසා පුත්තදරා වෙදිතබ්බා.
උත්තරා දිසා මිත්තාමච්චා වෙදිතබ්බා. හෙට්ඨිමා දිසා දුස්සකාමකරා වෙදි-
තබ්බා. උපරිමා දිසා සමණත්වාසමණා වෙදිතබ්බා

1 සුඛෙ දුක්ඛෙ ච යෙ සමා (වජ්ජො)

2 සමාහරිත්වා (සත්ථා)

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක. යාස්තා වූ සුගතයන් වහන්සේ මෙය වදාරා, අනතුරු වැ (ශාරාඛන්ධන විසින්) අනෙකක් වූ මේ වචන වදාළ සේක

10. “යම් උපකාරී මිතුරෙක් වෙදා සුවදුක් දෙකින් ම යමෙක් යහළු ද, යම් මිතුරෙක් දෙලොව වැඩට මහ කියන්නේ ද, යම් මිතුරෙක් අනුකම්පා කරන්නේ ද,

මෙසේ නුවණැත්තේ මේ සතර මිතුරන් ම දැන, මව ලෙහි ද පුතක් හු සෙයින් සත්කාර කොට ඇසුරු කරන්නේ ය,

(සැබැමිතුරන් ඇසුරු කරන) නුවණැති සිල්වත් තැනැත්තේ දිලියෙන ගින්නක් සේ බබලයි. (මල නො පෙළා) මල් පැණි රැස් කොට මී බඳින බමරක් හු සෙයින් (මෙරමා නො පෙළා) හෝග රැස් කරන්නා හු සේ භාග්‍යවත්තන් වැඩීමට යෙත්. ක්‍රමයෙන් සුඛසක් පස්කැට රැස් කොට බඳිනු ලබන්නාක් මෙනි

මෙසේ හෝගයන් එක් රැස් කොට ගිනිගෙහි වසන්නට සමර්ථ වූ ගෘහස්ථ තෙමි හෝගයන් සතර කොටසක් කොට බෙදන්නේ ය හේ ඒකාන්තයෙන් මිතුරන් බැඳගනී (බිඳී යනු නොදී රැකගන්නට සමත් වෙයි)

එක් කොටසෙකින් හෝගසම්පත් වළඳන්නේ ය, කොටස් දෙකෙකින් (කෘෂි වණික්කර්මාදී) කර්මාන්ත යොදන්නේ ය, විපතක් පැමිණි කල්හි ප්‍රයෝජනය පිණිස වන්නේ යැ යි සලකා සතර වන කොටස නිදහන් කොට තබන්නේ ය.”

සදිසා වැදීම

11 ගැහැවි පුත, කෙසේ නම් ආයාශ්‍රාවක තෙමේ සදිසා හවුරන් නේ වෙද? ගැහැවි පුත, මේ ස දිසා දක යුතු මාපියෝ පෙර දිසාව යැ යි දක යුතු. ආචාර්යයෝ දකුණු දෙස යැ යි දක යුතු. අඹුදරුවෝ පැය්ම දෙස යැ යි දක යුතු. මිත්‍රාමාත්‍යයෝ උතුරු දෙස යැ යි දක යුතු හ දැයි දැස් කම්කරුවෝ යට දෙසැ යි දක යුතු හ. මහණ බමුණෝ උඩ දෙස යැ යි දක යුතු හ.

පඤ්ඤානි ඛො ගහපතිපුත්ත යානෙහි පුත්තො පුරුජො දිසා මාතෘපිතරො පච්චුප්පධාතබ්බා: භතො නෙ සමසරිසාමි¹, කිච්චං නෙසංකරිසාමි, කුලවංසං යංපෙසාමි, දයජ්ජං පටිපච්ඡාමි², අථ වා පන පෙතානං කාලකතානං දක්ඛිණං අනුප්පදෙසාමි³ති. ඉමෙහි ඛො ගහපතිපුත්ත පඤ්ඤානි යානෙහි පුත්තො පුරුජො දිසා මාතෘපිතරො පච්චුප්පධිකා පඤ්ඤානි යානෙහි පුත්තං අනුකම්පනති: පාපා නිවාරෙන්නි, කළ්‍යාණෙ නිවෙසෙන්නි, සිප්පං සිසංඛාපෙන්නි, පතීරුපෙන දුරෙන සංයොජෙන්නි, සමයෙ දයජ්ජං නියයාමෙන්නි⁴. ඉමෙහි ඛො ගහපතිපුත්ත පඤ්ඤානි යානෙහි පුත්තො පුරුජො දිසා මාතෘපිතරො පච්චුප්පධිකා ඉමෙහි පඤ්ඤානි යානෙහි පුත්තං අනුකම්පනති. එවමස්ස එසා පුරුජො දිසා පටිච්ඡන්තා හොති ඛෙමා අපට්ඨයා.

12. පඤ්ඤානි ඛො ගහපතිපුත්ත යානෙහි අනෙකවාසිනා දක්ඛිණා දිසා ආචරියා පච්චුප්පධාතබ්බා: උච්චානෙන, උපච්චානෙන, සුසංසාය, පාරිවරියාය, සක්කච්චං සිප්පට්ඨගහණෙන්නා⁵.

ඉමෙහි ඛො ගහපතිපුත්ත පඤ්ඤානි යානෙහි අනෙකවාසිනා දක්ඛිණා දිසා ආචරියා පච්චුප්පධිකා, පඤ්ඤානි යානෙහි අනෙකවාසිං අනුකම්පනති: සුචිතීතං ඒනෙන්නි, සුගතභිතං ගාභාපෙන්නි, සබ්බසිප්පසුතං සමසංඛාසිතො භවනති, මිත්තාමච්චෙසු පටියාදෙන්නි⁶, දිසාසු පරිත්තානං කරොන්නි. ඉමෙහි ඛො ගහපතිපුත්ත පඤ්ඤානි යානෙහි අනෙකවාසිනා දක්ඛිණා දිසා ආචරියා පච්චුප්පධිකා, ඉමෙහි පඤ්ඤානි යානෙහි අනෙකවාසිං අනුකම්පනති. එවමස්ස එසා දක්ඛිණා දිසා පටිච්ඡන්තා හොති ඛෙමා අපට්ඨයා.

1 නෙසංකරිසාමි (මජ්ඣං)

2 පටිපච්ඡාමි (මජ්ඣං)

3 නියයාමෙන්නි (මජ්ඣං)

4 සිප්පං සිසංඛාපෙන්න (සායං) සිප්පඋගහණෙන්න (කම්)

5 පටිච්චෙදෙන්නි (සායං)

ගැහැවි පුත, කරුණු පසෙකින් පුතු විසින් පෙර දෙය වූ මාපියෝ උපස්ථාන කළ යුතු ඔවුන් විසින් පෝෂිත වූ මම භෙදු ව සිටින ඔවුන් පෝෂිත කරන්නෙමි යි ද, ඔවුනට (මාපියනට) පැමිණි කටයුතු (ඔවුන් වෙනුවට) මම කරන්නෙමි යි ද, (මාපිය සතු වස්තුව නො නසා රක්නෙමි) කුල පරපුර රකගන්නෙමි යි ද, මා පියන්ගෙන් ලත් දැවැද්ද (ඔවුන් ඔවා පරිදි පවත්වන්නෙමි) බුක්ති විදින්නෙමි යි ද, නැවැත, කලුරිය කළ පරලෝ ගිය මාපියනට (දන් දී) පින් දෙන්නෙමි යි ද යි මේ කරුණු පසින් පුතු විසින් පෙර දිසා වූ මා පියෝ උපස්ථිත වූහ (උවටත් කරනු ලැබූ) කරුණු පසෙකින් පුතට අනුකම්පා කෙරෙත්. (මාපියෝ) පුතු පවින් වළක්වත්, පිනෙහි යොදලත්, ශිල්ප හදරවත්, සුසුඬ වූ ස්ත්‍රියක හා සංයුක්ත කෙරෙත් (ස්ත්‍රියක පාවා දෙත්), සුසුඬ කල්හි දැවැද්ද (ලරුම වූ වස්තුව) පවරා දෙත්. ගැහැවි පුත, මෙකී කරුණු පසින් පුත්‍රයා විසින් පූර්ව දිශාව වූ මා පියෝ උවටත් කරනු ලැබුවාහු, මේ (දෙවැනි ව කී කරුණු පසින් පුතට අනුග්‍රහ කරත් මෙසේ ඔහු විසින් මේ පූර්ව දිශාව (එයින් බියක් නො එන පරිදි) උපද්‍රව රහිත කොට ප්‍රතිභය රහිත කොට හවුරන ලද්දේ වෙයි.

12. ගැහැවිපුත, දකුණ දිග වූ ආචාර්යයෝ අතවැස්සා විසින් පස් කරුණකින් උපස්ථිත වූ වෙත් (උවටත් කළ යුතු වෙත්) ඇදුරුහු දකුණුනස්නෙන් නැගී සිටීමෙන් ද, උවටත් කිරීමෙන් ද, උගන්වන දෑ අසනු කැමැතිවීමෙන් ද (නොහොත් හඳුනා ඇසීමෙන් ද), වතාවත් කිරීමෙන් ද උගන්වන ශිල්ප සකසා පිළිගැනීමෙන් ද යන මේ කරුණු පසිනි.

ගැහැවිපුත, අතවැස්සා විසින් මේ කරුණු පසින් දක්ෂිණදිශා සංඛ්‍යාත ආචාර්යයෝ උපස්ථිත වූහ, කරුණු පසෙකින් අතවැස්සාට අනුග්‍රහ කරත් අතවැස්සා මොනොවට හික්වෙත්, ඔහුට මොනොවට උගන්වත්, තමන් අසා ගත් සියලු ශිල්ප (අතවැස්සාට) මොනොවට කියන්නාහු වෙත්. මිත්‍රා-මාත්‍රායන් කෙරෙහි පිහිටුවනී, දිශාවන්හි ආරක්ෂාව සලස්වත් ගැහැවිපුත, මේ කරුණු පසින් උපස්ථිත වූ (උවටත් කරනු ලැබූ) ආචාර්යයෝ කරුණු පසෙකින් අතවැස්සාට අනුකම්පා කරත්. මෙසේ ඔහු විසින් මේ දක්ෂිණ දිසාව උපද්‍රව රහිත කොට, ප්‍රතිභය රහිත කොට හවුරන ලද්දේ වෙයි.

13. පඤ්ඤාභි ඛො ගහපතිපුත්ත යානෙහි සාමිකෙන පඤ්ඤා දිසා හරියා පවුට්ඨානධ්මා: සමුදානනාය, අනවමානනාය,¹ අනතිවරියාය, ඉසාරියවොසසග්ගෙන, අලඛකාරානුපාදනෙන. ඉමෙහි ඛො ගහපතිපුත්ත පඤ්ඤාභි යානෙහි සාමිකෙන පඤ්ඤා දිසා හරියා පවුට්ඨිකා, පඤ්ඤාභි යානෙහි සාමිකං අනුකම්පති: සුසංවිහිතකමුත්තො ව හොති, සුසංගහිතපරිජනා ව², අනතිවාරිනී ව, සමහතං අනුරක්ඛති, දක්ඛා ව හොති අනලසා සබ්බකිවෙවසු ඉමෙහි ඛො ගහපතිපුත්ත පඤ්ඤාභි යානෙහි සාමිකෙන පඤ්ඤා දිසා හරියා පවුට්ඨිකා ඉමෙහි පඤ්ඤාභි යානෙහි සාමිකං අනුකම්පති ඵවමස්ස ඵසා පඤ්ඤා දිසා පටිවජ්ඣනා හොති ඛෙමා අපපට්ඨයා.

14. පඤ්ඤාභි ඛො ගහපතිපුත්ත යානෙහි කුලපුත්තො උත්තරා දිසා මිත්තාමච්චා පවුට්ඨානධ්මා: දුතෙන, පෙය්‍යවජ්ජර,³ අනුචරියාය සමානාත්තතාය, අවිස වාදනතාය ඉමෙහි ඛො ගහපතිපුත්ත පඤ්ඤාභි යානෙහි කුලපුත්තො උත්තරා දිසා මිත්තාමච්චා පවුට්ඨිකා පඤ්ඤාභි යානෙහි කුලපුත්තං අනුකම්පනති: පමත්තං රක්ඛන්ති, පමත්තස්ස සාපෙක්ඛයාං රක්ඛන්ති, භීතස්ස සරණං හොන්ති, ආපදසු න චිජ්හන්ති අපරපජා වස්ස පටිදුජෙන්නති. ඉමෙහි ඛො ගහපතිපුත්ත පඤ්ඤාභි යානෙහි කුලපුත්තො උත්තරා දිසා මිත්තාමච්චා පවුට්ඨිකා ඉමෙහි පඤ්ඤාභි යානෙහි කුලපුත්තං අනුකම්පනති. ඵවමස්ස ඵසා උත්තරා දිසා පටිවජ්ඣනා හොති ඛෙමා අපපට්ඨයා.

1. අවිමානනාය (සායා ආය)

2. සධ්ගහිත පරිජනා ව (මජ්ඣ)

3. පියවජ්ජර (සායා කම්)

13. ගැහැවිපුත, කරුණු පසෙකින් සැමියා විසින් පැසිම් දෙස වූ භායාංච උපසාරාතව්‍ය. (උවටන් කළ යුතු) වෙයි සම්භාවන වචනයෙන් ද අවමන් බස් නොකීමෙන් ද, පණ්ඩුවන් කරා නො යෑමෙන් ද, ගෙහි කටයුතුවල අධි-පති බව ඇයට බාර දීමෙන් ද, තමන් පොහොසත් පරිදි ඇඳුම් පැලඳුම් සපයා දීමෙන්ද යන කරුණු පසින් ගැහැවි පුත, මේ කරුණු පසින් සැමියා විසින් පශ්චිමදිශා සංඛ්‍යාත භායාංච උවටන් කරනු ලැබුවා, කරුණු පසෙකින් සැමියාට අනුකම්පා කෙරෙයි (කැඳබන් පිසිම් ඇ විසින් කලට වේලාවට) මනා කොට කරන ලද කර්මාන්ත ඇත්තී ද වෙයි, මොනොවට සංග්‍රහ කරන ලද පරිවාර ජනයා ඇත්තී ද වෙයි, සැමියා හැර අන් පුරුෂයකු සිතිනුදු නො පතන්නී වෙයි, සැමියා විසින් ගෙනෙන ලද ධනය රකියි, සියලු කටයුත්තෙහි දක්ෂ ද නොමැලී ද වෙයි ගැහැවි පුත, මේ කරුණු පසින් සැමියා විසින් පශ්චිම දිශා සංඛ්‍යාත භායාංච උපසාරික වූවා (උවටන් කරන ලද්දී) මේ පසුවැ කී කරුණු පසින් සැමියාට අනුග්‍රහ කෙරෙයි. මෙසේ ඔහු විසින් මේ පැසිම් දෙස නිරූපදාත ව, ප්‍රතිභය රහිත ව හවුරන ලද්දේ වෙයි.

14. ගැහැවි පුත, කුලපුතු විසින් කරුණු පසෙකින් උත්තර දිශා නැමැති මිත්‍රාමාත්‍යයෝ (මිත්‍රයෝ ද සැප දුක දෙකෙහි එක් වැ කටයුතු කරන්නෝ ද) උවටන් කළ යුතු හ: දනයෙන් ද ප්‍රිය වචනයෙන් ද අර්ථ වයාංගයන් ද සමානාත්මතායෙන් ද නොරවටන බැවින් ද යන පසිනි. ගැහැවි පුත, මේ පස් කරුණින් කුලපුතු විසින් උත්තර දිශාව වූ මිත්‍රා-මාත්‍යයෝ උවටන් කරන ලද්දහු, කරුණු පසෙකින් කුලපුතට අනුකම්පා කරත්. රහමරින් මත් වූවහු රැකගනිත්, මත් වැ භොත්තහු ගේ වස්තුව රැක දෙත්, උවදුරකට පැමිණියාහට පිහිට වෙත්, විපත්ති දී අත් නො හට්ත්, ඔහු ගේ දරුමුතුබුරුනට ද මමත්වයෙන් සංග්‍රහ කරත්. ගැහැවි-පුත, මේ කරුණු පසින් කුලපුතු විසින් උත්තරදිශා සංඛ්‍යාත මිත්‍රාමාත්‍ය යෝ උවටන් කරන ලද්දෝ, පසු වැ කී කරුණු පසින් කුලපුතට අනු-ග්‍රහ කෙරෙත්. මෙසේ ඔහු විසින් මේ උතුරු දෙස නිරූපදාත කොට, ප්‍රතිභය රහිත කොට, හවුරන ලද්දේ වෙයි.

15. පඤ්ඤාති ඛො ගහපතිපුත්ත ධානෙහි අධිරකෙන¹ හෙට්ඨිමා දිසා දුස්සකච්ඡෙකරා පච්චුප්පට්ඨාතඛො: යථාබලං කච්ඡෙත්ථසංවිධානෙන, හත්ත-
වෙකනානුපාදනෙන, ගිලානුපට්ඨානෙන, අවජරියානං රසානං සංවිධානෙන,
සමයෙ වොස්සදුක්ඛෙන. ඉමෙහි ඛො ගහපතිපුත්ත පඤ්ඤාති ධානෙහි අධිර-
කෙන හෙට්ඨිමා දිසා දුස්සකච්ඡෙකරා පච්චුප්පට්ඨිතා පඤ්ඤාති ධානෙහි අධිරක-
අනුකම්පනති. පුබ්බුපට්ඨාධිනො ච භොනති, පච්ඡානිපාතිනො ච දින්නා-
දධිනො ච, සුක්කකච්ඡෙකරා ච, කීත්තවණ්ණෙකරා ච. ඉමෙහි ඛො ගහපති-
පුත්ත පඤ්ඤාති ධානෙහි අධිරකෙන හෙට්ඨිමා දිසා දුස්සකච්ඡෙකරා පච්චු-
ප්පට්ඨිතා ඉමෙහි පඤ්ඤාති ධානෙහි අධිරකං අනුකම්පනති. ඵවමස්ස ඵසා
හෙට්ඨිමා දිසා පටිච්ඡන්තා භොති ඛෙමා අප්පට්ඨයා.

16. පඤ්ඤාති ඛො ගහපතිපුත්ත ධානෙහි කුලපුත්තෙන උපරිමා දිසා
සමණ්ණාහමණා පච්චුප්පට්ඨාතඛො: මෙතෙතන කායකමෙතන, මෙතෙතන
වච්ඡකමෙතන, මෙතෙතන මනෝකමෙතන, අනාවට්ඨා රතාය, ආමිසානුප-
දනෙන. ඉමෙහි ඛො ගහපතිපුත්ත පඤ්ඤාති ධානෙහි කුලපුත්තෙන උපරිමා
දිසා සමණ්ණාහමණා පච්චුප්පට්ඨිතා ඡති ධානෙහි කුලපුත්තං අනුකම්පනති.
පාපා හිවාරොනති, කල්යාණෙ හිවෙසෙතති, කල්යාණෙන මනසා
අනුකම්පනති, අසුත්තං සාවෙතති, සුත්තං පරියොදපෙතති, සග්ගස්ස මග්ගං
ආවික්ඛන්ති. ඉමෙහි ඛො ගහපතිපුත්ත ඡති ධානෙහි කුලපුත්තෙන උපරිමා
දිසා සමණ්ණාහමණා පච්චුප්පට්ඨිතා දුමෙහි ඡති ධානෙහි කුලපුත්තං අනු-
කම්පනති. ඵවමස්ස ඵසා උපරිමා දිසා පටිච්ඡන්තා භොති ඛෙමා අප්පට්ඨ-
ගයා'ති.

ඉදමචොච හගවා. ඉදං වස්වා සුගතො අථාපරං එතදචොච සස්වා,

17. “මාතෘපිතා දිසා පුබ්බා ආචරියා දුක්ඛණා දිසා
පුත්තදුරා දිසා පච්ඡා මිත්තාමචවා ච උත්තරා.

දුස්සකච්ඡෙකරා හෙට්ඨා උද්ධං සමණ්ණාහමණා
එතා දිසා නමසෙසයා අලමත්තො කුල ගිහි.

1. අධිරකෙන (මජ්ඣං)

15. ගැහැවි පුත, කරුණු පසෙකින් ස්වාමියා විසින් යට දියාව යැ යි කියන ලද දෑ දසි දස් කම්කරුවෝ උවටත් කළ යුතු හ ඔවුන්ගේ කේතියට අනුරූප ලෙස කර්මාන්ත විධාන කිරීමෙන්ද බත් වැටුප් දීමෙන්ද, ගිලන් වූ කල ඔවුනට නිසි උපසාදාන යොදාලීමෙන්ද, මිහිරි රස බොජුන් (තමා හුදෙකලාව නො වළඳා) ඔවුනටත් දීමෙන්ද සුදුසු කාලයන්හි වැඩෙන් මුද් හැරීමෙන්ද යන පසිති. ගැහැවි පුත, මේ කරුණු පසින් ස්වාමියා විසින් යට දෙස යැ යි කියන ලද දෑ දසි දස් කම්කරුන් උවටත් කරන ලද්දහු මේ කරුණු පසෙකින් ස්වාමියාට අනුරූප කරත්; ස්වාමියාට පළමුවෙන් ම නැති සිටින්නාහුද වෙත්, ස්වාමියාට පසුව නිදන්නාහුද වෙත්, (කිසිත් භොරා නොගන්නාහු) ස්වාමියා දුන් දෑ ම ගන්නා සුලු වෙත්, නො කොට කරන ලද කර්මාන්ත දැන්නාහුද වෙත්, ස්වාමියාගේ දෑණ කරාව පතුරුවන්නාහුද වෙත්. ගැහැවිපුත, මේ පස් කරුණින් ස්වාමියා විසින් යට දෙස නැමැති දෑ දසි දස් කම්කරුන් උවටත් කරනු ලැබුවාහු, පසුවැ කි කරුණු පසින් ස්වාමියාට අනුරූප කරත්. මෙසේ ඔහු විසින් මේ යට දෙස නිරූපදාන කොට ප්‍රතිභය රහිත කොට හවුරන ලද්දේ වෙයි.

16. ගැහැවි පුත, කරුණු පසෙකින් කුලපුතුව සිත් උපරිම දිශාසංඛ්‍යාත මහණ බමුණෝ උවටත් කළ යුතු හ: මෙව්‍රී සහගත කායකර්මයෙන්, මෙව්‍රී සහගත වාක්කර්මයෙන්, මෙව්‍රී සහගත මනාකර්මයෙන්, නො වැසු දෙර ඇති බැවින්, ආහාරපාන සැපයීමෙන් යන පසිති. ගැහැවිපුත, මේ පස් කරුණින් කුලපුතුව උඩ දියාව යැ යි කියන ලද මහණ බමුණෝ උපස්ථිත වුවාහු, කරුණු පසෙකින් කුලපුතුවට අනුරූප කෙරෙත් පවත් වළකාලත්, පිණෙහි යොදලත්, කලන සිතින් අනුරූප කෙරෙත්, නො ඇසු උරු දහම් පස්වත්, දසා ඇති දහම් (සැක දුරලැවීමෙන්) පිරිසිදු කරවත්, සුගතියට ලෙස කියත්. ගැහැවිපුත, මේ කරුණු පසින් කුලපුතුව විසින් උපරිමදිශාසංඛ්‍යාත මහණ බමුණෝ උවටත් කරන ලද්දහු, මේ කරුණු පසින් කුලපුතුවට අනුරූප කෙරෙත්. මෙසේ ඔහු විසින් මේ උඩ දෙස නිරූපදාන කොට, ප්‍රතිභය රහිත කොට, හවුරන ලද්දේ වෙයි."

භාග්‍යවතුන් වරුන්ගේ මෙය වදළ දේක. ශාක්‍යා වූ සුගතයන් වහන්සේ මෙය වදරා ශාරා බන්ධන විසින් අනෙකක් වූ මේ වචන වදළ සේක:

මා පියයෝ පෙර දෙස ය ආචාර්යයෝ දකුණු දෙස ය, දඹුදරුවෝ පැයිම දෙස ය, මිත්‍රාමාත්‍යයෝ උතුරු දෙස ය

දෑසි දස් කම්කරුන් යට දෙස ය, මහණ බමුණෝ උඩ දෙස ය. කුලපුතුව (කුලය රැක්වෙහි) සමර්ථ ස්වාමියා පැති ගතසා නෙමේ වෙස දියා නමදන්නා.

පණ්ඩිතො සිලසම්පන්නො සංග්ගො ව පටිභානවා,
කිවාතවුත්ති අත්ථෙධා තාදිසො ලභතෙ යසං.

උට්ඨානතො අනලසො ආපදසු න වෙධති,
අභින්නවුත්ති මෙධාවි තාදිසො ලභතෙ යසං.

සඛයාහතො මිත්තකරො වදඤ්ඤා විතම්භරො,
නෙතා විජනතා අනුජනතා තාදිසො ලභතෙ යසං.

දනඤ්ඤා පෙය්‍යවජ්ඣඤ්ඤා අත්ථවරියා ව යා ඉධ,
සමානකතා ව ධම්මෙසු තත්ථ තත්ථ යථාරහං.

එතෙ ඛො සඛගහා ලොකක රජසංඝි¹ව යායතො,
එතෙ ව සඛගහා නාස්ස න මාතා පුත්තකාරණා,
ලභෙථ මාතං පුත්‍රං වා පිතා වා පුත්තකාරණා.

යස්මා ව සඛගහ ඵතෙ සම්මෙවකඛනි² පණ්ඩිතා,
තස්මා මහත්තං පට්ඨානති පාසංසා ව හවන්ති තෙ''ති.

18. එට්ඨං වූත්තං සිභාලකො² ගහපතිපුත්තො හගවත්තං එතදෙවාච
දභිකකත්තං හතෙත, අභිකකත්තං හතෙත. සෙය්‍යථාපි හතෙත කිකකුජ්ජිතං
වා උකකුජ්ජයා, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලිභසස වා මග්ගං
අච්ඡිකඛයා, අත්ථකාරෙ වා තෙලප්පේජ්ජාතං ධාරෙය්‍ය වත්ථුමනො රූපාති
දකඛන්ති, එවමෙව හගභිතා අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො.
එසාහං හතෙත හගවත්තං සරණං ගමිමි, ධම්මඤ්ඤා භික්ඛු-ඛික්ඛාඤ්ඤා.
උපාසකං මං හගවා ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

සිභාලසුත්තං නිවසිතං අට්ඨමං.

1. සම්මෙවකඛනි (මජ්ඣං)

2. සිඛාලොපාදසුත්තං (PTS)

පණ්ඩිත වූ, සිල්වත්, සියුම් අරුත් දන්නා, වැටහෙන තුවණැති, යටත් පැවැතුම් ඇති, හැඩි දැඩි නොවූ, එබඳු තැනැත්තේ යශස් ලබයි.

නැඟි සිටුනා (උටියානවිරය යුක්ත). අලස නො වූ තැනැත්තේ ආපද-වත්තිදී නො සැලෙයි. අඛණ්ඩ වෘත්ති ඇති, ස්ථානාවිත ප්‍රඥා ඇති, එබඳු තැනැත්තේ යශස් ලබයි.

සිටු සහරාවතීන් සංග්‍රහ කරන, මිතුරන් සොයන, වදනා වූ, පහ වූ මසුරු බව ඇති, කරුණු දක්වා මහ පෙත්වන, හික්මවන, පුන පුනා මහ පෙත්වන, එබඳු තැනැත්තේ යශස් ලබයි.

දනය ද ප්‍රිය වචන ද මෙහි යම් අර්ථවයභාවෙන් වේ නම් එය ද, ඒ ඒ පුභුලා කෙරෙහි සුදුසු පරිදි, ධර්මයන්හි සුදුසු පරිදි සමානාත්මතාව ද, යන මොහු යන්නාවූ රියකට එහි ඇණය මෙන් ලොවැ යථිග්‍රහයෝ ය. මේ සංග්‍රහයෝ නොමැත්තාහු නම්, පුතුගේ කරුණින් මව් හෝ පුතුගේ කරුණින් පියා හෝ බුහුමනක් හෝ පුජාවක් හෝ නොලබන්නෝ ය.

යම් හෙයෙකින් පණ්ඩිතයෝ මේ සඬිග්‍රහයන් මොනොවට දක්නාහු ද, එහෙයින් මහත්තයට පැමිණෙත් ඔහු සෙසු ලෝ වැස්සා විසින් පැසැසියැ යුත්තෝ ද වෙත් "

18. මෙසේ වදළ කල්හි ගැහැටිපුත් සිංහලක තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට, "වහන්ස, අභිකාන්ත යැ, වහන්ස, අභිකාන්ත යැ. වහන්ස, යම්සේ යටිකුරු කළ දෑයක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුණු දෑයක් විවෘත කරන්නේ හෝ වේ ද, මුළු වූවක්හට මහ කියන්නේ හෝ වේ ද. 'ඇස් ඇතියන් රූප දකිති' යි අදුරෙහි තෙල් පහනක් දරන්නේ හෝ වේ ද; එ පරිද්දෙන් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නො යෙක් කාරණයෙන් ධර්මය පැවැසිණ. වහන්ස, ඒ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සරණ යෙමි, ධර්මය ද භික්ෂුසංඝයා ද සරණ යෙමි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා අද පටන් කොට යවිදිව සරණ ගිය උවසක්හු කොට සලකන සේක් ව'යි මේ වචන කී ය.

අට වැනි සිංහලක සූත්‍රය නිමිසේ යැ.

ආචාර්යවිසූභතං

1. එවං මෙ සුතං:

එකං සමයං හගවා රාජගහෙ වීහරති ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ, අථ ඛො චක්ඛාරො මහාරාජා¹ මහතියා ච යක්ඛාසනාය මහතියා ච ගනිබ්බසෙනාය මහතියා ච කුමහණ්ඩිසනාය මහතියා ච නාගසෙනාය, චතුද්දිසං රක්ඛා යපෙඤා, චතුද්දිසං ගුම්භං යපෙඤා, චතුද්දිසං ඔවරණං යපෙඤා, අභිකක්ඛනාය රතතියා අභිකක්ඛනවණ්ණං කෙට්ඨකප්පං ගිජ්ඣකුටං² ඔහාසෙඤා, යෙන හගවා තෙනුපසංකම්පු උපසංඛම්ඤා හගවන්තං අභිවාදෙඤා එකමන්තං නිසීදිංසු තෙ පි ඛො යක්ඛා අපෙකතෙව හගවන්තං අභිවාදෙඤා එකමන්තං නිසීදිංසු, අපෙකතෙව හගවතා සඤ්ඤා සමමාදිංසු සමමාදනියං කථං සාරානියං විනිසාරෙඤා එකමන්තං නිසීදිංසු, අපෙකතෙව යෙන හගවා තෙනාඤ්ජිං පනාමෙඤා එකමන්තං නිසීදිංසු, අපෙකතෙව නාමගොතනං සාවෙඤා එකමන්තං නිසීදිංසු අපෙකතෙව තුණ්හිඤා එකමන්තං නිසීදිංසු.

2 එකමන්තං නිසීනෙතා ඛො වෙසසවණො මහාරාජා හඳවන්තං එතදවොච:

“සන්ති හි හතෙන උළාරා යක්ඛා හගවතො අපසසන්නා, සන්ති හි හතෙන උළාරා යක්ඛා හගවතො පසන්නා, සන්ති හි හතෙන මජ්ඣමා යක්ඛා හගවතො අපසසන්නා, සන්ති හි හතෙන මජ්ඣමා යක්ඛා හගවතො පසන්නා, සන්ති හි හතෙන නිවා යක්ඛා හගවතො අපසසන්නා, සන්ති හි හතෙන නිවා යක්ඛා හගවතො පසන්නා.

1 මහාරාජාදනා - මජ්ඣ.

2. ගිජ්ඣකුට පබ්බතං - මජ්ඣ.

ආවෘත්තීය සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහ නුවර නිසා ගිජුකුළු පව්වෙහි වැඩ වසන සේක. එ කලා වරම් දේව මහරජුහු සතර දෙනා මහත් යක්ෂසේනායෙන් ද මහත් ගන්ධර්ව සේනායෙන් ද මහත් කුම්භාණ්ඩ සේනායෙන් ද මහත් නාගසේනායෙන් ද (අසුරසෙන් වළක්වාලනු පිණිස සක්දෙව්දුහු ගේ) සතර දෙසැ රකවල් තබා, සතර දෙසැ බලමුළු පිහිටුවා, සතර දිගැ මුර කරුවන් රඳවා, රෑ (පෙරයම) ඉක්මි ක්ලිහි, අභිකාන්ත වූ ගර්ථහා ඇත්තාහු, සියලු ගිජුකුළු පව්ව එකලු කොට, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියාහ. එළැඹූ ඔබ ආදරයෙන් වැද එකත් පස් වැ හුන්හ. (ඔවුන් පිරිවර වූ) ඒ යක්කු ද ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආදරයෙන් වැද එක් පසෙක උන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සතුටු වූහ. සතුටට කරුණු වූ, සිතැ රැදැවියැ යුතු වූ කපාව නිමවා එක් පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙසට ඇඳිලි නමා එක් පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් නම් ගොත් අස්වා එක් පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් නිහඩ වැ එක් පසෙක හුන්හ.

2. එක් පසෙක හුන් ම වෙසවුණු මහරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙ කරුණ සැළ කෙළේ ය.

“වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නො පැහැදුණු මහ තෙදැති යක්කු වෙත් ම ය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පැහැදුණු මහ තෙදැති යක්කු ද වෙත් ම ය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නො පහන් වූ මැදුම් තෙදැති යක්කු ද වෙත් ම ය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පහන් වූ මැදුට තෙදැති යක්කු ද වෙත් ම ය, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පහන් වූ හින් තෙද ඇති යක්කු ද වෙත් ම ය, වහන්ස භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පහන් වූ හින් තෙද ඇති යක්කු ද වෙත් ම ය.

යෙහුයොන ඛො පන භනෙත යකඛා අපපසනතා යෙව භගවතො. තං කිසං හෙතු. භගවා භි භනෙත පාණාතිපාතා වෙරමණියා ධම්මං දෙසෙති, අදිනනාදනා වෙරමණියා ධම්මං දෙසෙති, කාමෙසු මිච්ඡාවාරා වෙරමණියා ධම්මං දෙසෙති, මුසාවාදවෙරමණියා ධම්මං දෙසෙති, සුරාමෙරයමජ්ජපමාදද්ධානා වෙරමණියා ධම්මං දෙසෙති, යෙහුයොන ඛො පන භනෙත යකඛා අපපට්ඨරතා යෙව පාණාතිපාතා, අපපට්ඨරතා අදිනනාදනා, අපපට්ඨරතා කාමෙසු මිච්ඡාවාරා, අපපට්ඨරතා මුසාවාද, අපපට්ඨරතා සුරාමෙරයමජ්ජපමාදද්ධානා. තෙසනං හොති අපට්ඨං අමනාපං. සන්ති භි භනෙත භගවතො සාවකා, අරඤ්ඤ ව්‍යාප්තාති¹ පනතාති සෙනාසනාති පටිසෙදන්ති අපසද්දන්ති අපපතීගෙසාසාති විජනවාතාති මනුසසරාහසෙය්‍යකාති² පටිසලානාසාරුප්පාති තස්ම සන්ති උළාරා යකඛා නිවාසිතො යෙ ඉමස්මි භගවතො පාවචනෙ අපපසනතා. තෙසං පසාදය උග්ගණ්ණාතු භනෙත භගවා ආචාරානාටියං රක්ඛං භික්ඛුනං භික්ඛුනීනං උපාසකානං උපාසිකානං ගුත්තියා රක්ඛාය අවිභිංසාය ඵාසුචිභාරායා''ති.

3. අධිවාසෙසි භගවා තුණ්හිභාවෙන. අථ ඛො වෙසසවණො මහාරාජා භගවතො අධිවාසනං විදිධා තායං වෙලායං ඉමං ආචාරානාටියං රක්ඛං අභාසී.

4 “විපසසිසං³ නමත්ථ වසඛුමනනස්ස සිරිමතො
සිඛිසං පි⁴ නමත්ථ සබ්බගුතානුකම්පිතො.

වෙසසගුසං නමත්ථ නභාතකස්ස⁵ තපස්සිතො
නමත්ථ කකුසන්ධස්ස මාරසෙනාපමද්දිතො

කොණාගමනස්ස නමත්ථ බ්‍රාහ්මණස්ස චුසිමතො,
කසපස්ස නමත්ථ විපවුත්තස්ස සබ්බධි

1. අරඤ්ඤවග්ගපථාති (මජ්ඣං)

2. රාරසෙය්‍යකාති (සිච්ච, මජ්ඣං)

3. වෙසසගුසං ව (මජ්ඣං)

3. විපසසිසං ව (මජ්ඣං)

4. සිඛිසං ව (මජ්ඣං)

වහන්ස, බොහෝ සෙයින් යක්කු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නො පැදුණෝ ම වෙත්. ඒ කවර හෙයින් ද යත් වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වනාහි පණ්ඩායෙන් වැළැක්ම පිණිස දහම් දෙසන සේක, අධිනාදනින් වැළැක්ම පිණිස දහම් දෙසන සේක, කාමයන්හි වැරදි හැසිරීමෙන් වැළැක්ම පිණිස දහම් දෙසන සේක, මුසවායෙන් වළක්නා පිණිස දහම් දෙසන සේක, මත්බවට හා පමාවට කරුණු වූ රහමෙර පිමෙන් වැළැක්ම පිණිස දහම් දෙසන සේක. වහන්ස, යක්කු වනාහි බොහෝ සෙයින් පණ්ඩායෙන් නො වැළැක්කාහු ම ය, අධිනාදනින් නො වැළැක්කාහු ම ය, කාමයන්හි වැරදි හැසිරීමෙන් නො වැළැක්කාහු ම ය, මුසවායෙන් නො වැළැක්කාහු ම ය, මත් බවට ද පමාවට ද කාරණ වූ රහමෙර පිමෙන් නො වැළැක්කාහු ම ය, ඔවුනට ඒ (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ) දහම් දෙසුම අප්‍රිය වේ, අමනාප වේ. වහන්ස, යම් කෙනෙක් අල්පශබ්ද ඇති, මද වූ හඬ ඇති, පහ වූ ජනවාදය ඇති, මිනිසුන්ගේ හුදෙකලා වැ කළ යුතු ක්‍රියාවනට නිසි වූ, එකලා වැ හිදීමට සුදුසු වූ, අරණ්‍ය වනයේ රජයන් (ග්‍රාමෝපාධිපතිවරයන් දුර වූ සෙනසුන්) ද, (මනුෂ්‍යාභිමාන වීරහිත) බොහෝ දුර සෙනසුන් ද සේවනය කෙරෙත් ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ එසේ වූ ශ්‍රාවකයෝ වෙත් ම ය. මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ සස්තෙහි නො පහන් වූ ඒ සෙනසුන්හි කිවැසි මහ තෙදුනි යක්කු වෙත්. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඔවුන් ගේ පැහැදීම පිණිස මහණුන් ගේ මෙහෙණන් ගේ උවසුවන්ගේ උවැසියන් ගේ භූජනීය පිණිස, ආරක්ෂාව පිණිස, පිඩාවක් නොවනු පිණිස, පහසු වාසය පිණිස, ආධ්‍යාත්මික පිරිත උගන්නා සේක් ව" යි (කියේ ය). භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිහඬ වැ ඉවසු සේක.

3. ඉක්බිති වෙසවුණු මහ රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉවැසු නියා දූන, ඒ වේලෙහි මේ ආධ්‍යාත්මික පිරිත කියේ ය

4. “පජාස් ඇති සිරිමත් වූ විපස්සී බුදුරජුනට නමස්කාර වේ වා. සියලු සත්තට අනුකම්පා ඇති සිව් බුදුරජුනට ද නමස්කාර වේ වා..

සෝද හළ කෙලෙස් ඇති, තපස්වී වූ චෙස්සහු බුදුරජුනට නමස්කාර වේ වා. මරසෙන් මැඩැලූ කකුසඳු බුදුරජුනට නමස්කාර වේ වා,

බාහිත පාපී වූ, වැස නිමැ වූ මහ බඬසර ඇති, කෝණාගමන බුදුරජුනට නමස්කාර වේ වා. හැම දෑගෙහි මිදුණා වූ කසුප් බුදුරජුනට නමස්කාර වේ වා.

අධිගිරසස්ස නමඡ්ච සකාසුත්තස්ස සිරිමනො
යො ඉමං ධම්මමදෙසෙසි¹ සබ්බදුක්ඛාපනුදනං.

යෙ වාපි නිබ්බුතා ලොකෙ යථාභූතං විපස්සිසුං
තෙ ජනා අපිසුණා² මහත්තා චිත්තසාරදං.

5 භිතං දෙවමනුස්සානං යං නමස්සන්ති ගොතමං
විජ්ජාවරණසම්පන්නං මහත්තං චිත්තසාරදං.

යතො උග්ගච්ඡති සුරියො³ ආදිවෙදා මණ්ඩලී මහා
යස්ස වුග්ගච්ඡමානස්ස සංවරී පි තිරුජ්ඣති.

යස්ස වුග්ගතෙහ සුරියො³ දිවසො³ති පවුලති,
රහදෙ පි තඤ්ඤා ගම්භිරො සමුදෙසු සරිතොදකො

එවං නං තඤ්ඤා ජානන්ති සමුදෙසු සරිතොදකො,
ඉතො සා පුරිමා දිසා ඉධ නං ආවිසන්ති ජානා
යං දිසං දඬිපාලෙති මහාරාජා යස්සසී සො

ගඤ්ඤානං ආධිපති ධතරවෙධා³ති නාම සො
රමති නාටවග්ගෙහි ගඤ්ඤෙහි පුරස්සානො

සුත්තා පි තස්ස බහවො එකනාමා³ති මෙ සුත්තං,
අසීති දස එකො ව ඉඤ්ජනාමා මහබ්බලා

තෙ වාපි බුද්ධං දිස්වාන බුද්ධං ආදිවබ්බන්තං.
දුරතො³ව නම්ස්සන්ති මහත්තං චිත්තසාරදං
නමො තෙ පුරිසාජ්ඣෙදු නමො තෙ පුරිසුත්තම

කුසලෙන සමෙකකිං
අමනුස්සා පි තං වඤ්ඤා,
සුත්තං නෙතං අභිණ්ණසො තස්මිං එවං වදෙමසෙ

1 ධම්මං මදෙසෙසි-මඡ්ඡං.

2 පුරිසො - මඡ්ඡං.

3 පුරිසෙ - මඡ්ඡං.

යමෙක් සිංහල දුක් දුරු ලන මේ ධර්මය දෙසි ද, ශ්‍රීමත් වූ ඒ ගාකාසුත්‍ර අභිථීරසයන් වහන්සේට නමස්කාර වේවා,

ලොවැ යම් කෙනෙක් තුමු නිවුණාහු තත් වූ පරිදි (සත්‍යයන්) විවසුන් නුවණින් දුටුහු ද, මහත් වූ, පහ වූ බිය ඇති, මාත්‍රභාණි වූ (මුසවා කේලාම් ඇ නො කියන) ඒ ක්ෂණාසුවයෝ,

5. දෙවමිනිස්නට හිත වූ (මෙත් පතුරුවන), විද්‍යා හා වරණධර්මයෙන් සම්පූර්ණ වූ, මහත්ත්වයට පැමිණි, පහ වූ බිය ඇති යම් බදු වූ ගෞතමයන් වහන්සේට නමස්කාර කෙරෙත් ද, ඒ බුදුරජුනට ද ඔබට පළමු වැ සිටි බුදුවරුනට ද නමස්කාර වේවා,

මහා රශ්මි මණ්ඩලයක් ඇති, ආදිත්‍යසංඛ්‍යාත සූර්ය තෙමේ යම් තැනෙකින් උද වේ ද, යම් ඒ හිරුහු නැගෙන කල්හි රාත්‍රියත් අතුරු දහන් වේ ද,

යම් දිගෙක හිරු නැගී කල්හි දහවලැ යි කියනු ලැබේ ද, එ දිගැ, පිටිසුණු නදී ජලය ඇති සමුද්‍ර නම් වූ ගැඹුරු ජලාශයය වෙයි.

මෙසේ එහි එය නදීජලය ඇති මුහුද යැයි දනිත්. කීර්තිමත් ඒ මහ රජෙක් යම් දිශාවක් පාලනය කෙරෙයි ද, එය මේ තැනින් පෙර දෙස යැයි මහ ජන තෙමේ කියයි.

ගන්ධර්වයනට අධිපති වූ, නම් වශයෙන් ධෘතරාෂ්ට්‍ර යැයි ප්‍රකට වූ හේ තෙමේ ගදෙව්වන් විසින් පෙරටු කරන ලද්දේ, නැටුම්ගැයුම්-නෙන් එහි සිත් අලවා වෙසෙයි.

ඔහුට (ඉන්ද්‍ර යන) එක් ම නමක් ඇති පුත්තු ද බොහෝ ඇතැ යි මා විසින් අසන ලදී. මහ බලැති ඉන්ද්‍ර නම් වූ ඔහු අසූවෙක් ද දශයෙක් ද එකෙක් ද (එක් අත දෙනෙක්) වෙත්.

ඔහුද සූර්යබන්ධු වූ, කෙලෙස් නින්දෙන් පිබිදියා වූ, මහත්ත්වයට පැමිණි, පහ වූ භය ඇති බුදුරජුන් දැක,

'පුරුෂාර්ජනෙයයෙනි, ඔබට නමස්කාර වේවා, පුරුෂොත්තමයෙනි, ඔබට නමස්කාර වේවා' යි දුරු සිට ම නමස්කාර කෙරෙත්.

'ඔබ හිපුණ වූ සර්වඥතාඥානයෙන් මහජනයා දෙස බලති' යි කියා අමනුෂ්‍යයෝ ද ඔබ වදිති, මෙය අප විසින් එක්වත් අසන ලදී. එ හෙයින්,

‘ජිනං වජ්ජථ ගොතමං ජිනං වජ්ජම ගොතමං’
 “විජ්ජාවරණසම්පන්නං බුද්ධං වජ්ජම ගොතමං”

6. යෙන පෙනා පට්ඨවනති පිසුණා පිට්ඨමංසිකා,
 පාණාතිපාතිනො එද්ද වොරා නෙකතිකා ජනා

ඉතො සා දකඛිණා දියා ඉති නං ආවිකඛති ජනො,
 යං දියං අභිපාලෙති මහාරාජා යසසසි සො

කුමහණ්ඩානං ආධිපති වීරුලොහා ඉති නාමසො,
 රමති නවවග්ගිතෙහි කුමහණ්ඩහි පුරකඛනො.

පුතතා පි තසස බහවො එකනාමා’ති මෙ සුතං
 අසීතිං දස එකො ව ඉන්ද්‍රනාමා මහබ්බලා

තෙ වාපි බුද්ධං දිස්වාන බුද්ධං ආදිච්චබන්ධුනං
 දුරතො’ව නාමසසනති මහත්තං විතසාරදං
 ‘නමො තෙ පුරිසාජ්ඣානං නමො තෙ පුරිසුතම’.

කුසලෙන සමෙකඛසි
 අමනුසසා පි තං වජ්ජනති
 සුතං නෙතං අභිණතසො තසො එවං වදෙමසෙ

‘ජිනං වජ්ජථ ගොතමං ජිනං වජ්ජම ගොතමං,
 විජ්ජාවරණසම්පන්නං බුද්ධං වජ්ජම ගොතමං’.

7. යස්ථ වොග්ගච්ඡති සුරියො ආදිවො මණ්ඩලි මහා
 යසස වොග්ගච්ඡමානසස දිවසො පි නිරුජ්ඣති.

යසස වොග්ගතෙ සුරියෙ සංචරි’ති පට්ඨවති,
 රහදො පි තස්ථ ගමඛිරො සමුදො සරිතොදකො.

1 බුද්ධා - 775 කම

2 ධනසංමධිපති රාජා ධාතරාජ්‍යඉති නාමනා
 ගෘහවංසිපති රාජා උදෙවති ස ව රාජිකා

3 ධනසංමධිපති රාජා වීරුධිකාති නාමනා, කුමහණ්ඩාධිපති රාජා ගලෙන සහ රක්ඛ
 කුමහණ්ඩහි පුරාණිකා-මහාවිසකු
 පුත්‍රා පි තසා බහව - එකනාමා විවිකාණා
 අසීතිර්දස උචෙකාසව - ඉන්ද්‍රනාමා මහාබලා - ලලිතවිසතර

'තෙපි ගෞතම ජිනයන් වහන්සේ වදිනු ද?' යි මෙසේ අපි කියමහ (අසමහ). 'ගෞතම ජිනයන් වහන්සේ වදිමහ. විද්‍යාවරණසම්පන්න වූ ගෞතම බුදුරජාණන් වහන්සේ වදිමහ' යි ඔහු කියත්.

6. කලුරිය කළාහු (මළ සිරුරු) යම් දෙසකට 'ගෙන යනු ලැබෙත්' ව'යි කියනු ලැබෙත් ද, කේලාම් කියන, පිටු මස් කන්නවුන් සේ පිටුපා ගිය කලා ගරහන, පණ්ඩා කරන, රොදු වූ, යොර වූ කපට වූ (අපරාධකාරී) ජනයෝ යම් දිගකට ගෙන ගෙස් නසනු ලබන් වා'යි කියනු ලැබෙත් ද,

ඒ යම් දිශාවක් යහස්වී මහරජෙක් පාලනය කෙරෙයි ද, ඒ මෙයින් දකුණු දිග යැ යි මහ ජන තෙමේ කියයි.

එ දෙසෙහි කුම්භාණ්ඩයනට අධිපති වූ, නම් විසින් විරූස්ක යැ යි ප්‍රකට රජ තෙමේ කුම්භාණ්ඩයන් විසින් පෙරටු කරන ලද්දේ නැටුමෙන් ගැයුමෙන් සිත් අලවා වෙසෙයි.

ඔහුට එක්ම නමක් ඇති බොහෝ දුත්‍රයෝ ද වෙත්. ඉන්ද්‍ර නම් වූ මහ බලැති ඔව්හු එක් අත දෙනෙකැ යි මා විසින් අසන ලදී.

ඔහු ද සුර්යබන්ධු වූ, මහත් බවට පැමිණි, පහ වූ බිය ඇති, කෙලෙස් නින්දෙන් පිබිදුණු බුදුරජාණන් වහන්සේ දක, 'ආජානෙය පුරුෂයාණනි, ඔබට නමස්කාර වේ වා' පුරුෂොත්තමයාණනි, ඔබට නමස්කාර වේ වා' යි දුර සිට ම නමස්කාර කෙරෙත්.

'ඔබ නිපුණ වූ සර්වඥතාඥනයෙන් මහජනයා දෙස බලති' යි අමනුෂ්‍යයෝ ද ඔබ වදිති. මෙය අප විසින් එක්වත් අසන ලදී. එහෙයින්,

'තෙපි ගෞතම ජිනයන් වහන්සේ වදිනු ද?' යි අපි මෙසේ ප්‍රශ්න වශයෙන් කියමහ. 'අපි ගෞතම ජිනයන් වහන්සේ වදිමහ. විද්‍යාවරණසම්පන්න වූ ගෞතම බුදුරජාණන් වහන්සේ වදිමහ' යි (ඔහු උත්තර දෙත්).

7. මහ රස්මවුලු ඇති, ආදිත්‍ය නම් වූ හිරු යම් දිගෙක බස්නේ ද, යම් ඒ හිරු බස්නා කල්හි දහවලක් අතුරුදහන් වේ ද,

යම් දිනකට හිරු බැස ගිය කලා රුත්‍රි යැ යි කියනු ලැබේ ද, එ දිගැ, පිටිසුණු නදිජලය ඇති සමුද්‍ර නම් වූ ගැඹුරු ජලාශයය වෙයි.

එවං නං තස් ජානනී සමුද්දෙ සරිතොදකො
ඉතො සා පච්ඡිමා දිසා ඉති නං ආවිකකිති ජනො
යං දිසං අභිපාලෙති මහාරාජා යසසී සො.

නාගානඤ්ච¹ ආධිපති විරුපකො² ඉති නාමසො,
රමති නච්චගිතෙහි නාගෙනෙව පුරෙකකතො³

පුත්තා පි තස්ස බහවො එකනාමා⁴ති මෙ සුතං,
අසීති. දස එකො ව ඉඤ්ජනාමා මහබ්බලා

තෙ වාපි බුඩං දිසවාන බුඩං ආදිවට්ඨපට්ඨනං
දුරතො⁵ව නමස්සානී මහත්තං විතසාරදං,
නමො තෙ පුරිසාපඤ්ඤ නමො තෙ පුරිසුත්තම

කුසලෙන සමෙකකිසි
අලෙක්ඛාසා පි තං වඤ්ඤාති
සුතං නෙතං අභිඤ්ඤාසො තස්මා එවං වදෙමසො:

“ජිනං වඤ්චං ගොතමං ජිනං වඤ්චං ගොතමං,
විජ්ජාචරණසම්පන්නං බුද්ධං වඤ්චං ගොතමං”

8 යෙන උත්තරතුරු රමමා⁶ මහානෙරු සුදසකතො,
මනුස්සා තස් ජායනති අමමා අපරිග්ගනා

න තෙ බිජං උච්චනති නපි නියනති නබ්බලා
අකට්ඨපාකිමං සාලිං පරිභුඤ්ජනති මානුස්සා

අකණං අට්ඨසං සුද්ධං සුගතිං තණ්ඩුලස්ථලං,
තුණ්ඩිකීරෙ පච්ඡානා තතො භුඤ්ජනති භොජනං

ගාථිං එකවුරං කස්මා අනුයනති දිසොදිසං,
පසු උකවුරං කස්මා අනුයනති දිසොදිසං

-
1. නාගානං - PTS
  2. විරුපකො ඉති - PTS
  3. උත්තර තුරුවො - මජ්ඣ.
  4. ඉතිවිග්ගනං - PTS, ඉති-වා විග්ගනං - මජ්ඣ.
  5. තෙසාමධිපති රාජා විරුපාකොඉති නාමකා:
ස වො නාග.ධි-පා රාජා විරුපාකො සත රජාතු
සච්ඡාගෙහි රජති - මහාවංසතු

මෙසේ එහි එය නදිජලය ඇති වූහුදු යැයි දැනේ. යථා ඇති ඒ මහරජෙක් යම් දිගක් පාලනය කෙරෙයි ද, එය මෙ කැනීන් පැසිට දෙස යැයි මහ ජනයා කියයි.

නාගයනට අධිපති වූ, නම් විසින් විරූපාක්ෂ යැයි ප්‍රකට වූ හේ නාගයන් විසින් පෙරටු කරන ලද්දේ, නැවුම් ගැසුමකින් සිත් අලවා එහි වෙසෙයි.

ඔහුට එක් ම නමක් ඇති පුතුන් ද බොහෝ ඇතැයි මා විසින් අසන ලදී. මහ බලැති ඉන්ද්‍ර නම් වූ ඔහු එක් අනු දෙනෙක් වෙත්.

ඔහු ද සුර්යයන්ට වූ, කෙලෙස් නින්දෙන් පිබිදියා වූ, මහත්ත්වයට පැමිණි, පහ වූ බිය ඇති, බුදුරජුන් දැක,

‘ආජානෙය පුරුෂයාණනි, ඔබට නමස්කාර වේ වා, පුරුෂොත්තමයාණනි, ඔබට නමස්කාර වේ’ වා යි දුරැ සිට ම නමස්කාර කෙරෙත්.

‘ඔබ නිපුණ වූ සර්වඥතාඥානයෙන් මහ ජනයා දෙස බලති’ යි අවනු-භාසෝ ද ඔබ වදිත්. මෙය අප විසින් එක්වත් අසන ලදී. එ හෙයින්,

‘පෙපි ගෞතම ජිනයන් වහන්සේ වදිනු ද?’ යි මෙයේ අපි ප්‍රශ්න කරමිහ ‘උග්ගකම ජිනයන් වහන්සේ වදිමහ, විද්‍යාවිරහස්සට්ඨත්ත වූ ගෞතම බුදුරජාණන් වහන්සේ වදිමහ’ යි ඔහු කියත්.

8. යම් දිගේ පාගයක ඉතා දැකුමකලු මහාලේරු පර්වතය වෙයි ද, එහි සිත් කලු වූ උතුරුකුරුව වෙයි. එහි (වස්ත්‍රාදිත්) ඔව්ත්වය නැති, (‘මේ මා බිරිය යැ’ යි) ස්ත්‍රීන් කෙරෙහි පරිග්‍රහයක් (තමා අයත් කැරැ ගැන්මක්) නැති මිනිස්සු උපදිත්.

ඔහු ධාන්‍ය බිජුවට නො වපුරත්. නඟල්හු ද කෙතට නො පමුණුවනු ලැබෙත්. ඒ ටිනිස්සු නො යානා ලද බිඳි තඬුන්ට නැති පැසුණු හැල් පටිභොග කරත්.

කුඩු නැති, කොහො නැති, ලද්ධ වූ, සුවිද ඇති සහල් යැළියෙන බයා පිසූ එයින් ධෙන බොජුන් වලදත්.

෭5 (වෙසවුණු 03 වේ පිටිවර) යක්කු උදෙසා එක් කුරුක් වාහනයක් කොට ගෙන, දිශායෙන් දිශාවට යෙත්. පිළිපාවකු උස් කුරුස්සක් ඇති වාහනයක් කොටැ ගෙන දෙසින් දෙස යෙත්.

ඉත්ථිවාහනං කඤ්ඤා අනුයන්ති දිසොදිසං,
පුරිස්වාහනං කඤ්ඤා අනුයන්ති දිසොදිසං.

කුමාරිවාහනං කඤ්ඤා අනුයන්ති දිසොදිසං,
කුමාරවාහනං කඤ්ඤා අනුයන්ති දිසොදිසං.

තෙ යානෙ අභිරුහිතො සබ්බො දිසා අනුපරියන්ති¹
පචාරා තස්ස රාජිනො:

හත්ථියානං අසසයානං දිබ්බංයානං උපවිකං.

පාසාදු සිව්ඤ්ඤා වෙව මහාරාජස්ස යසසසිනො
තස්ස ච නගරා අහු අනන්තරිකෙකි සුමාපිතා
ආටානාටා කුසිනාටා පරකුසිනාටා
නාටපුරියා² පරකුසිතනාටා³.

උත්තරෙත්ථ කපිටිනො⁴ ජනොසම්පරෙත ච,
නවනවුතියො අඛරඛරවතියො ආලුකමජු නාම රාජධානී.

කුවෙරස්ස ඔවා උන මාරිස් මහාරාජස්ස වීර්‍යණා නාම රාජධානී
තස්මා කුවෙරො මහාරාජා වෙසසවණො⁵ති උවුට්ඨති.

පචේදසනො පකාසෙත්ති තතොලා තතොලා තතොතලා
ඔජසි තෙජසි තතොජසී සුරො රාජා අරිච්ඡො නෙමී.

රහදො පි තත්ථ ධරණී නාම යනො මෙසා උවසස්සන්ති
චස්සා යනො පතායන්ති
සභාපි තත්ථ හගලවතී⁶ නාම යත්ථ යක්ඛා පඨිරුජායන්ති.

තත්ථ තිව්ච්චලා රුක්ඛා නානාදිජගණායුතා
මයුරකොඤ්චාභිරුතා⁷ කොකිලාදිහි වගභුහි

1 අනුපරියායන්ති - මජ්ඣං.

2 නාටපුරියා - මජ්ඣං.

3 පරකුසිතනාටා - මජ්ඣං.

4 කපිටිනො - මජ්ඣං.

5 සාලවතී - මජ්ඣං.

6 මයුරකොඤ්චාභිරුතා - මජ්ඣං.

ගැබිනි ස්ත්‍රියක වාහන කොට ගෙන දෙසින් දෙස යෙත් පුරුෂයකු වාහන කොට ගෙන දෙසින් දෙස යෙත්.

කුමරියක වාහන කොට ගෙන දෙසින් දෙස යෙත්. කුමරකු වාහන කොට ගෙන දෙසින් දෙස යෙත්

ඒ වෙසවුණු රජුගේ පරිවාරක යක්ෂයෝ එලැබූ සිටි හස්තියාන ද අශ්වයාන ද (අන්‍ය බහුවිධ) දිව්‍ය යාන ද යන එකී යානයන් අරා සියලු දික් සිසාරා යෙත්

යහස් ඇති ඒ වෙසවුණු මහ රජුට ප්‍රාසාද ද සිව්ගෙවල් ද වෙත්. එ රජුට අහස, මොනොවට මවන ලද ආචාරාටා ය, කුසිනාටා ය, පරකුසිනාටා ය, නාටපුරියා ය, පරකුසිතනාටා යැ යි නගරයෝ දූහ.

එයින් (ඒ පරකුසිතනාට නුවරින්) ඉදුරා උතුරුදිගැ කපිවන්ත නම් නුවරෙක් ද, එයින් ඔබ්බෙහි ජනොස නම් නුවරෙක් ද, අන්‍ය නවනවතිය නම් නුවරෙක් ද, අම්බරඅම්බරදිකිය නම් නුවරෙක් ද, අන්‍ය ආලකමන්ද නම් රාජධානියෙක් ද ඇත නිදුකාණනි, කුවෙර මහ රජුගේ රජදහන විසාණා නම්, එ හෙයින් කුවෙර මහ රජ වෙස්සවණ (වෙසවුණු) යැ යි නම් කරනු ලැබෙයි. එහි කතොලා, කත්තලා, කතොතලා, ඔජසි, තෙජසි, කතොජසි, සුර, රාජ, සුරරාජ, අරිෂ්ට, නෙමි, අරිෂ්ටනෙමි යන නම් ඇති (දෙළොස්) යක් රැටියෝ කරුණු විමසා පවසත්.

යම් පොකුණෙකින් දිය ඇද ගෙන මෙසයෝ වසින් ද, යම් පොකුණෙකින් වර්ෂාවෝ පැතිරෙත් ද, එසේ වූ ධරණි නම් ජලාශයෙක් ද එහි වෙයි. එහි මුතු යතුන් රැස් වූ හිඳුනා හඟලවති නම් රුවන් මඩුවෙක් වෙයි

එහි (ඒ මඩුව භාත්පස) විවිධ පක්ෂිසමූහයන් ගෙන් යුක්ත වූ, මොනරුන් ද කොස්ලිහිණියන් ද විසින් දුන් නාද ඇති, කෝකිලාදීන් විසින් මනෝඥ නාදයෙන් උන්නාදිත වූ, නිති පල දරන වක්ෂයෝ වෙත්.

ජිවංජිවකසද්දෙත් අපො උට්ඨවවිත්තකා¹
කුකුත්තා² කුජිරකා වනෙ පොඤ්ඤාසාතකා.

සුකසාළිකසද්දෙත් දණ්ඩමාණවකානි ව
සොහති සබ්බකාලං සා කුචෙරනළිනී සද්දං

- 10 ඉතො සා උත්තරා දියා ඉති නං ආවිසබ්බි ජනො
යං දියං අභිපාලෙති මහාරාජා යසසීසො

යසබ්බානං ආධිපති කුචෙරො ඉති නාමසො³
රමති නවවග්ගිකෙති යසෙබ්බි පුරස්සකතො.

පුත්තා පි තස්ස බහවො 'එකනාමා'ති මෙ සුඤ්ඤං,
අසීතිං දස එකො ව ඉද්දනාමා මහබ්බලා.

තෙ වාපි බුද්ධං දිස්වාන බුද්ධං ආදිවබ්බන්තං,
දුරතො'ව නාමසන්නති මහත්තං චිත්තසාරදං⁴
'නමො තෙ පුරිසාජ්ඣාදි නමො තෙ පුරිසුත්තව'.

'කුසලෙන සමෙකබ්බි'
අමනුසසා පි තං වදන්ති, සුතං නෙතං අභිණිතසො
තස්මා එවං වදෙමසෙ
'ජිනං වදුට්ඨං ගොතමං' 'ජිනං වදුම ගොතමං,
චිත්තවරණසම්පන්නං බුද්ධං වදුම ගොතමන්ති''

- 11 අයං බො සා මාරිස ආවානාටියා රක්ඛා භික්ඛුනං භික්ඛුනීනං
උපාසකානං උපාසිකානං ගුත්තියා, රක්ඛාය අවිභිංසාය එසුචිභාරායාති
යස්ස කසසථි මාරිස භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනීයා වා උපාසකස්ස වා උපාසිකාය
වා අයං ආවානාටියා රක්ඛා සුගතභිතා භවිස්සති සමත්තාපරියාපුතා,⁴

1. ඉට්ඨවවිත්තකා (මජ්ඣං)

2. කුකුළුකා (මජ්ඣං)

3. නාපාමධිපති රාජා කුචෙර ඉති නාමසා

සථිංසානාධිපතා රාජා රාක්ඛාසිති සත් රක්ඛතු යත්ත රාක්ඛස රක්ඛිතා—මහාවසතු

4. පරියාපුතා -කම

මෙහි පියුම් වෙනෙහි 'ජීව ජීව' යැයි හඬ නඟන (ජීවජීවක නම්) පක්ෂි කෙනෙක් ද, තව උටියවවිත්තක නම් පක්ෂිහු ද, වලිකුකුළෝ ද, රත්වත් කකුළුවෝ ද, ඒ පොකබරයාකක නම් පක්ෂිහු ද වෙත්.

මෙහි ගිරවුන්ගේ ද සැළළුහිණියන්ගේ ද හඬ ඇත, දණ්ඩමානවක නම් පක්ෂිහු ද මෙහි හැසිරෙත් මෙසේ හැම කල්හි ඒ කුවේරයා ගේ පියුම් විල නිරතුරු හොබනේ ය

10. යශස් ඇති ඒ කුවේර මහරජ යම් දිගක් පාලනය කෙරෙයි ද, ඒ මේ තැනින් උතුරු දෙස යැයි මහජන තෙමේ කියයි.

නම් විසින් කුවේර යැයි ප්‍රකට වූ, යක්ෂයනට අධිපති වූ, හෙ තෙමේ යකුන් විසින් පෙරවූ කැරැගන්නා ලද්දේ, නාත්‍ය ගීතයෙන් සිත් අලවා වෙසෙයි.

ඔහුට එක් නම් ඇති බොහෝ පුතුන් ද වෙති යි මා විසින් අසන ලදී. ඔහු ඉන්ද්‍ර යන නම් ඇති මහා බලැති එක් අනු දෙනෙකි

ඔහු ද සුරයබන්ධු වූ, ක්ලෙශනිද්‍රායෙන් පිබිදුණු මහත්ත්ව ප්‍රාජ්‍ය, පහ වූ බියැති බුදුරජුන් දක, 'ආජානෙය පුරුෂයාණනි, ඔබට නමස්කාර වේවා. උත්තම පුරුෂයාණනි, ඔබට නමස්කාර වේවා' යි දුරැසිට ම නමදිත්.

'ඔබ නිපුණ වූ සර්වඥතාඥනයෙන් මහ ජනයා දෙස බලති' යි කියා අමනුෂ්‍යයෝ ද ඔබ වදිත්. මෙය අප විසින් එක්වත් අසන ලදී එ හෙයින්,

'ගෞතම ජිනයන් වහන්සේ වදිනු දෑ?' යි මෙසේ අපි (ප්‍රශ්න කොට) කියමිහ. 'ගෞතම ජිනයන් වහන්සේ අපි වදිමු. විද්‍යා වරණ දෙකින් සම්පූර්ණ වූ ගෞතම බුදුරජාණන් වහන්සේ වදිමු' යි ඔහු උත්තර දෙත්.

11. නිද්‍රාකාණන් වහන්ස, මහණුනට ද මෙහෙණනට ද උවසුවනට ද උවැසියනට ද ගුප්තිය පිණිස, රැක්ම පිණිස, නොවෙහෙසීම පිණිස, සැප විහරණ පිණිස වූ ඒ ආධ්‍යාත්මික පිරිත නම් මෙය ය. නිද්‍රාකාණන් වහන්ස, යම් කිසි මහණක්හු හෝ මෙහෙණක හෝ උවසුවකු හෝ උවැසියක විසින් මේ ආධ්‍යාත්මික පිරිත මනා කොට උගන්නා ලද්දේ, අර්ථ ව්‍යාජනයෙන් පිරිපුන් කොට පුහුණු කරන ලද්දේ වී නම්,

තඤ්ඤා අමනුසො යෙකො වා යකඤ්ඤි වා යකඤ්ඤාපාතකො
 වා යකඤ්ඤාපාතිකා වා යකඤ්ඤාමහාමකො වා යකඤ්ඤාපාටිසජ්ජා වා
 යකඤ්ඤාපාරො වා, ගන්ධබ්බො වා ගන්ධබ්බි වා ගන්ධබ්බපොතකො වා
 ගන්ධබ්බපොතිකා වා ගන්ධබ්බමහාමකො වා ගන්ධබ්බපාටිසජ්ජා වා
 ගන්ධබ්බපවාරො වා, කුමභණ්ඩා වා කුමභණ්ඩි වා- කුමභණ්ඩපොත-
 කො වා කුමභණ්ඩපොතිකා වා කුමභණ්ඩමහාමකො වා කුමභණ්ඩ-
 පාටිසජ්ජා වා කුමභණ්ඩපවාරො වා, නාගො වා නාගිනී¹ වා, නාගපො-
 තකො වා නාගපොතිකා වා නාගමහාමකො වා නාගපාටිසජ්ජා වා
 නාගපවාරො වා පද්ධංචිකො හික්ඛා වා හික්ඛනී වා උපාසකං වා උපාසිකං
 වා ගව්ඡනං වා අනුගව්ඡයා, ධීනං වා උපතිව්ඡයා, නිසීනං වා උප-
 නිසීදයා, නිපනං වා උපතිපජ්ජයා, න මෙ සො මාරිස අමනුසො
 ලභයා ගාමෙසු වා නිගමෙසු වා සක්කාරං වා ගරුකාරං වා. න මෙ
 සො මාරිස අමනුසො ලභයා ආලකමඤ්ඤා රාජධානියා වත්ථි වා
 වාසං වා, න මෙ සො මාරිස අමනුසො ලභයා යකඤ්ඤා සමිති-
 ගතාං අපිස්ස නං මාරිස අමනුසො අනවස්ඨමි නං කරෙය්‍යං අවිවස්ඨං
 අපිස්ස නං මාරිස අමනුසො අකතාහි පි පරිපුණ්ණාහි පරිභාසාහි පරිභා-
 සෙය්‍යං අපිස්ස නං මාරිස අමනුසො රික්ඛමිස්ස පක්ඛං සීසෙ නික්ඛ-
 ජ්ජෙය්‍යං අපිස්ස නං මාරිස අමනුසො සක්කධාපිස්ස මුද්ධං ඵාලෙය්‍යං.

12. සන්ඤ්ඤා මාරිස අමනුසො වණ්ඩා රුද්ධා රහසා. තෙ තෙව
 මහාරාජානං ආදියන්ති, න මහාරාජානං පුරිසකානං ආදියන්ති¹ න
 මහාරාජානං පුරිසකානං පුරිසකානං ආදියන්ති තෙ මො තෙ මාරිස
 අමනුසො මහාරාජානං අවරුද්ධා නාම වුච්චන්ති.

1 නාභි වා (මජ්ඣිමං)

යක්ෂයෙක් හෝ යක්ෂණියක් හෝ යක්ෂපෝතකයෙක් හෝ යක්ෂපෝති-
කාවක් හෝ යක්ෂ මහාමාත්‍රයෙක් හෝ යක්ෂ පාරිපදායෙක් හෝ යක්ෂ
පරිවාරකයෙක් හෝ, ගන්ධර්වයෙක් හෝ ගන්ධර්විකා හෝ ගන්ධර්ව
පෝතකයෙක් හෝ ගන්ධර්වපෝතිකාවක් හෝ ගන්ධර්ව මහාමාත්‍රයෙක්
හෝ ගන්ධර්ව පාරිපදායෙක් හෝ ගන්ධර්ව පරිවාරකයෙක් හෝ,
කුම්භාණ්ඩයෙක් හෝ කුම්භාණ්ඩයෙක් හෝ කුම්භාණ්ඩ පොතකයෙක්
හෝ කුම්භාණ්ඩ පොතිකාවක් හෝ කුම්භාණ්ඩ මහාමාත්‍රයෙක් හෝ
කුම්භාණ්ඩ පාරිපදායෙක් හෝ කුම්භාණ්ඩ පරිවාරකයෙක් හෝ නාගයෙක්
හෝ නාගිනියක් හෝ නාගපොතකයෙක් හෝ නාගපොතිකාවක් හෝ
නාග මහාමාත්‍රයෙක් හෝ නාග පාරිපදායෙක් හෝ නාග පරිවාරකයෙක්
හෝ මෙකී කිසි යම් අමනුෂ්‍යයෙක් ද්වේෂයෙන් ප්‍රද්විෂ්ට සිතැත්තේ
මහණකු හෝ මෙහෙණක හෝ උච්චුචකු හෝ උච්චියක හෝ මෙ
කිසිවකු යන්තහු අනුව (පසු පසු) යන්නේද, සිටියහු වෙත සිටින්නේ
ද, උන්නහු වෙත ඉඳුරේද, හොක්කහු වෙත හෝතේද, නිද්‍යාණන්
වහන්ස, ඒ අමනුෂ්‍ය තෙමේ මාගේ ගර්භි හෝ නියමගර්භි හෝ සත්-
කාරයක් හෝ ගෞරවයක් හෝ නො ලබන්නේ ය. නිද්‍යාණන්
වහන්ස, ඒ අමනුෂ්‍ය තෙමේ මාගේ ආලිකමන්ද රාජධානියෙහි වසන
ගෙයක් හෝ නවාතැනක් හෝ නො ලබන්නේ ය. නිද්‍යාණන් වහන්ස,
ඒ අමනුෂ්‍ය තෙමේ මාගේ යක්ෂ සමාගමයට යන්නට හෝ නො ලබ-
න්නේ ය වැළි දු නිද්‍යාණන් වහන්ස, අමනුෂ්‍යයෝ ඔහු ආවාහයක්
නො කටහැක්කකුද විවාහයක් නො කටහැක්කකුද කරන්නාහ. තව ද
නිද්‍යාණන් වහන්ස, අමනුෂ්‍යයෝ ඔහුට අත්බව එළවා කියනු ලබන
පරිපූර්ණ පරිභව වචනයෙන් බණින්නාහ නිද්‍යාණන් වහන්ස, තව ද
අමනුෂ්‍යයෝ හිස් වූ ලොහපාත්‍රයක් යැටිකුරු කොට ඔහු හිසු ලන්නාහ.
තව ද නිද්‍යාණන් වහන්ස, අමනුෂ්‍යයෝ හිඟ හිස සත් කඩක් කොට
පළන්නාහු ද වෙත්

12 නිද්‍යාණන් වහන්ස, නදුරු වූ, සතුරු වූ, කළ දෑට වැඩියක්
කරන්නාවූ අමනුෂ්‍යයෝ ඇත ඔහු සතර වරම් මහරජදරුවන් ගේ බස්
නො ම පිළිගනිත්. වරම්රජුන් අයත් සෙනෙවියන් ගේ බස් ද නො ම
පිළිගනිත්. වරම්රජුන් යටතැ සිටිනා යක් සෙනෙවියන් ගේ මෙහෙකරු-
වන් ගේ බස් ද නො ම පිළිගනිත්. නිද්‍යාණන් වහන්ස, ඒ අමනුෂ්‍යයෝ
වරම් මහරජුන් ගේ සතුරෝ නමැ යි කියනු ලබත්.

සෙය්‍යාථාපි මාරිස රඤ්ඤ මාගධස්ස විජිතෙ මහාවොරා තෙ නෙව රඤ්ඤ මාගධස්ස ආදියන්ති, න රඤ්ඤ මාගධස්ස පුරිසකානං ආදියන්ති, න රඤ්ඤ මාගධස්ස පුරිසකානං පුරිසකානං ආදියන්ති, තෙ ඛො තෙ මාරිස මහාවොරා රඤ්ඤ මාගධස්ස අවරුද්ධා නාම වුවවන්ති, එවමෙව ඛො මාරිස සන්ති හි අමනුස්සා වණ්ඤා රුද්ධා රහසා, තෙ නෙව මහාරාජානං ආදියන්ති, න මහාරාජානං පුරිසකානං ආදියන්ති, න මහාරාජානං පුරිසකානං පුරිසකානං ආදියන්ති. තෙ ඛො තෙ මාරිස අමනුස්සා මහාරාජානං අවරුද්ධා නාම වුවවන්ති.

13 යො හි කොච්චි මාරිස අමනුස්සො යකෙඛා වා යකඛිති වා යකඛි-
පොතකො වා යකඛිපොතිකා වා යකඛිමහාමකෙතො වා යකඛිපාරිසජ්ජා වා
යකඛිපාරො වා, ගන්ධබ්බො වා ගන්ධබ්බි වා ගන්ධබ්බපොතකො වා ගන්ධබ්බ-
පොතිකා වා ගන්ධබ්බමහාමකෙතො වා ගන්ධබ්බපාරිසජ්ජා වා ගන්ධබ්බපව්-
රො වා, කුම්භණ්ඩො වා කුම්භණ්ඩි වා කුම්භණ්ඩපොතකො වා කුම්භණ්ඩ-
පොතිකා වා කුම්භණ්ඩමහාමකෙතො වා කුම්භණ්ඩපාරිසජ්ජා වා කුම්භණ්ඩ-
පව්වාරො වා, නාගො වා නාගිති වා නාගපොතකො වා නාගපොතිකා වා
නාගමහාමකෙතො වා නාගපාරිසජ්ජා වා නාගපව්වාරො වා, සද්දුට්ඨිකො
භික්ඛු වා භික්ඛුති වා උපාසකං වා උපාසිකං වාගච්ඡන්තං වා අනුගච්ඡය්‍ය,
ධීතං වා උපතිච්ඡෙය්‍ය, නිසිත්තං වා උපතිසීදෙය්‍ය, කිපන්තං වා උපති-
පජ්ජෙය්‍ය, ඉමෙසං යකඛානං මහායකඛානං සෙනාපතීනං මහාසෙනාපතීනං
උජ්ඣාපෙනබ්බං විකකඤ්ඤබ්බං විරචිතබ්බං, “අයං යකෙඛා ගණ්ඨාති, අයං
යකෙඛා ආචීයති, අයං යකෙඛා හෙයෙති, අයං යකෙඛා විහෙයෙති
අයං යකෙඛා භිංසති, අයං යකෙඛා විභිංසති, අයං යකෙඛා න මුඤ්චති”ති

14 කතමෙසං යකඛානං මහායකඛානං සෙනාපතීනං මහා-
සෙනාපතීනං.

නිද්දකාණන් වහන්ස, යම්කෙසේ මගධාධිපති රජු ගේ රටෙහි මහ සොරහු ඇත් ද, ඔහු මගධාධිපති රජු ගේ වචන නොම පිළිගනිත් ද, මගධාධිපති රජුගේ සෙනෙවියන්ගේ වචන ද නොම පිළිගනිත් ද, මගධාධිපති රජු ගේ සෙනෙවියන්ගේ මෙහෙකරුවන් වචනත් නොම පිළිගනිත් ද, නිද්දකාණන් වහන්ස, ඒ මහ සොරු මගධාධිපති රජුහු ගේ සතුරෝ නම් යි කියනු ලැබෙත් ද, එසේ ම නිද්දකාණන් වහන්ස, නපුරු වූ සතුරු වූ කළ එකට වැඩියක් කරන්නා වූ අමනුෂ්‍ය කෙනෙක් වෙත් ම ය. ඔහු වරම් මහ රජුන්ගේ බස් නොම පිළිගනිත්, වරම් මහ රජුන්ගේ සෙනෙවියන් බස් ද නොම පිළිගනිත්, වරම් මහ රජුන් අයත් සෙනෙවියන්ගේ මෙහෙකරුවන් බස් ද නොම පිළිගනිත්, නිද්දකාණන් වහන්ස, ඒ අමනුෂ්‍යයෝ වරම් මහ රජුන්ගේ සතුරෝ යැ යි කියනු ලබත්.

13. නිද්දකාණන් වහන්ස, යකෙක් හෝ යකින්නක් හෝ යක් දරුවෙක් හෝ යක් දරියක් හෝ යක් දෙටුවෙක් හෝ යක් පිරිසද වූයෙක් හෝ යක් මෙහෙකරුවෙක් හෝ, ගදෙව්වෙක් හෝ ගදෙවියක් හෝ ගදෙටු දරුවෙක් හෝ ගදෙටු දරියක් හෝ ගදෙටු දෙටුවෙක් හෝ ගදෙටු පිරිසද වූයෙක් හෝ ගදෙටු මෙහෙකරුවෙක් හෝ, කුම්භාණ්ඩයෙක් හෝ කුම්භාණ්ඩියක් හෝ කුම්භාණ්ඩ දරුවෙක් හෝ කුම්භාණ්ඩ දරියක් හෝ කුම්භාණ්ඩ දෙටුවෙක් හෝ කුම්භාණ්ඩ පර්ෂත්ති වූයෙක් හෝ කුම්භාණ්ඩ පරිවාරකයෙක් හෝ, නාගයෙක් හෝ නැයිතියක් හෝ නා දරුවෙක් හෝ නා දරියක් හෝ නා දෙටුවෙක් හෝ නා පිරිසද වූයෙක් හෝ නා මෙහෙකරුවෙක් හෝ මේ කි කිසි අමනුෂ්‍යයෙක් ද්වේෂයෙන් ප්‍රද්විෂ්ට සිතැත්තේ, මහණකු හෝ මෙහෙණකු හෝ උච්ඡුවකු හෝ උච්ඡියක හෝ මේ කිසිවක්හු යන්නහු පසු පසු යන්නේ වී නම්, සිටියහු වෙත සිටින්නේ වී නම් හෝ හුන්නහු වෙත හිඳින්නේ වී නම් හෝ හොත්තහු වෙත හෝ හේ වී නම් හෝ, මේ යකුනට, මහයකුනට, යක් සෙනෙවියනට, යක්-මහ සෙනෙවියනට, "මේ යක් තෙමේ මා අල්ලා ගනි, මේ යක් තෙමේ මට ආවිෂ්ට වෙයි, මේ යක් තෙමේ මා පෙළෙයි, මේ යක් තෙමේ වෙසෙසින් මා පෙළෙයි, මේ යක් තෙමේ මට භිංසා කෙරෙයි, මේ යක් තෙමේ මා වෙහෙසයි, මේ යක් තෙමේ මා නො චූද (අත් නො හරි) ශැ" යි දන්වියැ යුතු, හඬ නඟා කියැ යුතු, ඔවුන් හා කියැ යුතු.

14. (එසේ දන්වියැ යුත්තේ) කවර යකුනට ද? කවර මහ යකුනට ද? කවර යක් සෙනෙවියනට ද? කවර මහ යක් සෙනෙවියනට ද යත්.

ඉද්දෙ සොමො වරුණො ව භාරවාජො පජාපති,
වජ්ජනො කාමසෙට්ඨො ව කිනතිස්සංඤ්ඤා නිස්සංඤ්ඤා ව

පනාදෙ ඔපමඤ්ඤෙ ව දෙවසුත්තො ව මානලී,
විත්තප්පෙත්තො ව ගනිබ්බො නළො රාජා ජනෙයහො

සාකාගිරො හෙමවිත්තො පුණ්ණකො කරත්ඨො ගුළො,
සිවිකො මුවලිද්දෙ ව වෙඝ්ඤාමිත්තො යුගන්ධරො

ගොපාලො සුප්පගෙට්ඨො ව¹ හිරි නෙත්ති ව මජ්ඣො
පඤ්චාලවණ්ණො ආළවිත්තො පජ්ජන්තො² සුමත්තො සුමුට්ඨො දබ්බිමුට්ඨො,
මණි මාණි වරො දීඝො අපො සෙව්සකකො³ සහ

15. ඉමෙසං යසංඛානං මහායසංඛානං සෙනාපතීනං මහාසෙනාපතීනං
උජ්ඣාපෙතබ්බං විකකජ්ඣිතබ්බං වීරවීතබ්බං අයං යසෙබ්බා ගණණාති, අයං
යසෙබ්බා ආවිසති, අයං යසෙබ්බා උභයෙති, අයං යසෙබ්බා විභෙයෙති, අයං
යසෙබ්බා භිංසති, අයං යසෙබ්බා විභිංසති, අයං යසෙබ්බා න මුඤ්ඤාති තී.

අයං ඛො සා මාරිස ආචාරානාටියා රක්ඛා භික්ඛුනං භික්ඛුනීනං
උපාසකානං උපාසිකානං ගුත්තියා රක්ඛාය අවිභිංසාය එත්ථ විහාරායාති.

හද්ද ව ද්වි මයං මාරිස ගවජාම, ඛුක්ඛිව්වා මයං ඛුක්ඛරණියාති.

'යසස' ද්වි තුමෙහ මහාරාජානො කාලං මඤ්ඤාපාති

16 අථ ඛො වක්ඛාමො මහාරාජානො උට්ඨායාසනා හගවත්තං
අභිවාදෙත්වා පදකම්ණං කන්ධා තජෙවත්තරධායිංසු තෙ පි ඛො යසංඛා
උට්ඨායාසනා අපෙසකච්චෙ හගවත්තං අභිවාදෙත්වා පදකම්ණං කන්ධා
තජෙවත්තරධායිංසු, අපෙසකච්චෙ හගවත්තං සද්ධිං සමමොදිංසු,
සමමොදනීයං කථං සාරානීයං විතීසාරෙත්වා තජෙවත්තරධායිංසු, අපෙස-
කච්චෙ යෙන හගවා තෙන ඤජලිමපණාමෙත්වා තජෙවත්තරධායිංසු,
අපෙසකච්චෙ නාමගොත්තං යාවෙත්වා තජෙවත්තරධායිංසු, අපෙස-
කච්චෙ තුණ්හිභුතා තජෙවත්තරධායිංසුති.

පඨමකභාණවාමො නිට්ඨිමො.

1 සිවිකො - මජ්ඣ.

2 සුප්පරොට්ඨො ව - මජ්ඣ.

3 පජ්ජන්තො - මජ්ඣ.

4 සෙව්සකකො - මජ්ඣ.

ඉන්ද්‍ර ය, සෝම ය, චරුණ ය, භාරද්වාජ ය, ප්‍රජාපති ය, වන්දන ය, කාමශ්‍රෙස්ථ ය, කිංකිණික ය, නිශ්කිණික ය, ප්‍රණාද ය, ඔපමණ්‍ය ය, දෙවි සැරි මානලි ය, විත්‍රස්ත ය, ගන්ධර්ව ය, නළ ය, රාජ ය, ජනර්ජන ය, සාතාගිරි ය, හෙමවන ය, පූර්ණක ය, කර්තෘ ය (කාර්තෘක ය), ගුඩ ය, ගොපාල ය, සුප්‍රහෙඩ ය, හිරිනෙත්ති ය, මන්දි ය, පඤ්චාල වණ්ඩ ය, ආලවක ය, පර්ජන්‍ය ය, සුමන ය, සුමුඛ ය, දධිමුඛ ය, මණි ය, මානි ය, වර ය, දීර්ඝ ය, තව ද සෙර්සක ය යන මොවුනට ය.

15 මේ යක්ෂයනට ද මහා යක්ෂයනට ද යක්ෂ සෙනාපතීනට ද මහා යක්ෂ සෙනාපතීනට ද,

‘මේ යක්ෂ තෙමේ මා අල්ලා ගනී යැ යි, මේ යක්ෂ තෙමේ මට ආවිෂ්ට වේ යැ යි, මේ යක්ෂ තෙමේ මා පෙළා යැ යි, මේ යක්ෂ තෙමේ වෙහෙසින් ඡපළා යැ යි, මේ යක්ෂ තෙමේ මට හිංසා කෙරේ යැ යි, මේ යක්ෂ තෙමේ මා වෙහෙසා යැ යි, මේ යක්ෂ තෙමේ මා නො මුද්‍ර යැ’ යි දැන්වියැ යුතු, හඬ නඟා කියැ යුතු.

නිද්‍රාණන් වහන්ස, මේ මහණුනට මෙහෙණනට උච්ඡවනට, උච්ඡිසයනට භූජනිය පිණිස, රක්වරණ පිණිස, නො වෙහෙසීම පිණිස, පහසු විහරණ පිණිස වූ ඒ ආචාර්‍යාචාර්ය පිරින ය.

නිද්‍රාණන් වහන්ස, දැන් අපි යමහ. අපි බොහෝ කෘත්‍ය ඇත්තමහ, බොහෝ කටයුතු ඇත්තමහ” යි වරම් රජුහු කීහ.

‘මහ රජුනි, තෙපි යම් ගමනකට දැන් කල් වේ යැ යි සලකන්නහු ද,

ඒ ගමන කරනු ලැබේ වා’ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේ.

16 ඉක්බිති සතර වරම් භෙරප්පු හුනස්නෙන් නැගී, සාදර වැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට, එහි ම අතුරුදහන් වූහ ඒ යක්කු ද හුනස්නෙන් නැගී, ඇතැම් කෙනෙක් සාදර වැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට එහි ම අතුරුදහන් වූහ. ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සතුටු වූහ. සතුටට කරුණු වූ සිතැ රැදුවියැ යුතු වූ කපා නිලවා එහි ම අතුරුදහන් වූහ. ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිසාවට දෙහොත් නමා, එහි ම අතුරුදහන් වූහ. ඇතැම් කෙනෙක් නම් ගොත් අස්වා එහි ම අතුරුදහන් වූහ. ඇතැම් කෙනෙක් නිහඬ වූවාහු, එහි ම අතුරුදහන් වූහ.

පළමු බණවර නිමිසේ ය.

16. අථ ඛො භගවා තස්සා රත්තියා අවචයෙන භික්ඛු ආමනෙකසි

ඉමං භික්ඛුවෙ රත්තිං චත්තාරො මහාරාජානො මහතීයා ච යක්ඛ සෙනායා
මහතීයා ච ගනිබ්බසෙනායා මහතීයා ච කුම්භණ්ඩසෙනායා මහතීයා ච
නාගසෙනායා චතුද්දිසං රක්ඛං යථෙඤා, චතුද්දිසං දුම්බං යථෙඤා,
චතුද්දිසං ඔවරණං යථෙඤා, අභික්කන්තාය රත්තියා අභික්කන්තවණ්ණො
කෙවලකප්පං හිරිකිකුටං පබ්බතං ඔභාසෙඤා යෙනාහං තෙනුපසංකම්සු,
උපකඩකම්ඤා මං අභිවාදෙඤා එකමන්තං නිසීදිංසු තෙපි ඛො
භික්ඛුවෙ යක්ඛා අපෙකකෙවෙ මං අභිවාදෙඤා එකමන්තං නිසීදිංසු
අපෙකකෙවෙ මම සද්ධිං සමෙඤාදිංසු, සමෙඤාදතීයං කථං සාරානීයං
විනීසාරෙඤා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපෙකකෙවෙ යෙනාහං තෙනඤ්ඤ-
ඤ්ඤිමපණාමෙඤා එකමන්තං නිසීදිංසු අපෙකකෙවෙ නාමගොතනං සාවෙඤා
එකමන්තං නිසීදිංසු. අපෙකකෙවෙ තුණ්හීභුතා එකමන්තං නිසීදිංසු

17. එකමන්තං නිසීනෙතො ඛො භික්ඛුවෙ වෙසසවණො මහාරාජා
මං එතදවොච

සන්තී හි භතෙන උළාරා යක්ඛා භගවතො අප්පසන්නා, සන්තී හි
භතෙන උළාරා යක්ඛා භගවතො පසන්නා, සන්තී හි භතෙන
මජ්ඣිමා යක්ඛා භගවතො අප්පසන්නා, සන්තී හි භතෙන මජ්ඣිමා යක්ඛා
භගවතො පසන්නා සන්තී හි භතෙන නීවා යක්ඛා භගවතො අප්පසන්නා,
සන්තී හි භතෙන නීවා යක්ඛා භගවතො පසන්නා යෙහුයොන ඛො පන
භතෙන යක්ඛා අප්පසන්නා යෙව භගවතො තං කියස හෙතු?
භගවා හි භතෙන පාණාතිපාතා වෙරමණියා ධම්මං දෙසෙති, අදින්නාදුනා
වෙරමණියා ධම්මං දෙසෙති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණියා ධම්මං
දෙසෙති, මුසාවාද වෙරමණියා ධම්මං දෙසෙති, සුරාමෙරයමජ්ජපමා-
දව්ඤ්ඤා වෙරමණියා ධම්මං දෙසෙති. යෙහුයොන ඛො පන භතෙන
යක්ඛා අප්පට්ඨිරතායෙව පාණාතිපාතා, අප්පට්ඨිරතා අදින්නාදුනා,
අප්පට්ඨිරතා කාමෙසු මිච්ඡාචාරා, අප්පට්ඨිරතා මුසාවාද, අප්පට්ඨිරතා
සුරාමෙරයමජ්ජපමාදව්ඤ්ඤා. තෙසං තං භොති අප්පියං අමනාපං.

16. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එ රය ඇවෑමෙන් භික්ෂූන් බණවා මෙසේ වදළු සේක:

මහණෙනි, මේ ගත වූ රාත්‍රියෙහි සතර වරම් මහරජුහු මහත් යක්ෂ සේනායෝග් ද මහත් ගාතර්ව සේනායෝග් ද මහත් කුලීභාණ්ඩ සේනායෝග් ද මහත් නාගසේනායෝග් ද සතර දිගැ රක්වල් තබා, සතර දිගැ බලමුළු පිහිටුවා, සතර දිගැ මුරකරුවන් රඳවා, රැ (පෙර යම) ඉක්ම කල්හි, විභිෂ්ට ශරීරප්‍රභා ඇත්තාහු, සියලු භික්ෂූන් පව්ව එකලු කොට, මා කරා එළැඹිය හ. එළැඹූ මා සාදර වැ වැද, එක් පසෙක හුනාහ (ඔවුන්ගේ පිරිවර වූ) යක්කු ද ඇතැම් කෙනෙක් මා සාදර වැ වැද එක් පසෙක හුනාහ. ඇතැම් කෙනෙක් මා හා සතුටු වූහ සතුටට කරුණු වූ සිත රැඳවියැ යුතු වූ, කරාව ගිමවා, එක් පසෙක හුනාහ, ඇතැම් කෙනෙක් මා දිසාවට දෙහොත් නමා පසෙක හුනාහ, ඇතැම් කෙනෙක් නම් ගොත් අස්වා පසෙක හුනාහ, ඇතැම් කෙනෙක් නිහඬ වැ පසෙක හුනාහ.

17. මහණෙනි, පසෙක උන් ම වෙසවුණු ඒ රජ මට මේ පිළික් කිය:

“වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නො පැහැදුණු මහතෙකුකි යක්කු ද වෙත් ම ය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පැහැදුණු මහතෙකුකි යක්කු ද වෙත් ම ය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නො පහන් වූ මැදුම් තෙකුකි යක්කු ද වෙත් ම ය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පහන් වූ මැදුම් තෙකුකි යක්කු ද වෙත් ම ය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නොපහන් වූ භිත තෙකුකි යක්කු ද වෙත් ම ය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පහන් වූ භිත තෙකුකි යක්කු ද වෙත් ම ය. වහන්ස, බොහෝ සෙයින් යක්කු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නොපැහැදුණ හු ම වෙත්. ඒ කවර හෙයින් ද? යත්: වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වනාහි පණ්ඩිතයෝ වැළැක්ම පිණිස දහම් දෙසන සේක. අධිනාදනින් වැළැක්ම පිණිස දහම් දෙසන සේක. කාමයන්හි වැරදූ හැසිරීමෙන් වැළැක්ම පිණිස දහම් දෙසන සේක. මුසවායෝ වැළැක්ම පිණිස දහම් දෙසන සේක. මත්ඛට්ට හා පමාවට හා කරුණු වූ රහමෝ පිමෙන් වැළැක්ම පිණිස දහම් දෙසන සේක. වහන්ස, යක්කු වනාහි බොහෝ සෙයින් පණ්ඩිතයෝ නො වැළැක්කාහු ම ය, අධිනාදනින් නො වැළැක්කාහු ම ය, කාමයන්හි වැරදූ හැසිරීමෙන් නො වැළැක්කාහු ම ය, මුසවායෝ නො වැළැක්කාහු ම ය, මත්ඛට්ට ද පමාවට ද කාරණ වූ රහමෝ පිමෙන් නො වැළැක්කාහු ම ය. ඔවුන්ට (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ) ඒ දහම් දෙසුට දඬිය වේ, අමනාප වේ.

සන්ති හි භතෙන භගවතො සාවකා, අරණ්‍යෙඤ චනපස්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙට්ඨන්ති අප්පසඤ්ඤි 'අප්පනිගෙසාසානි විජනවාතානි මනුසසරාභසෙයාකානි පටිසප්ප්‍රානසාරුප්පානි.

තස්ස සන්ති උළාරා යක්ඛා ඡ වාසිතො යෙ ඉමස්මිං භගවතො පාවචනෙ අප්පසන්තා තෙසං පසාදය. උග්ගණිකාතු භතෙන භගවා ආවානාටියං රක්ඛං හික්ඛුනං හික්ඛුනීනං උපාසකානං උපාසිකානං ගුණකියා රක්ඛාය අවිභිසාය ඵාසුච්ඡාරායාති.

අධිවාසෙසිං ඛො අහං හික්ඛවෙ තුණ්හිභාවෙන

18. අථ ඛො හික්ඛවෙ චෙසසවණො මහාරාජා මං අධිවාසනං විදිත්වා තායං චෙට්‍රායං ඉමං ආවානාටියං රක්ඛං අභාසි.

විපසිසස්ස නමඤ්ඤ චක්ඛුමන්තස්ස සිරිමතො,
සිඛිසසපි නමඤ්ඤ සබ්බභූතානුකම්පිතො. 1

චේසසභූස්ස නමඤ්ඤ නභාතකස්ස තපසිනො,
නමඤ්ඤ කකුසන්ධස්ස මාරසෙනප්පමඤ්ඤිතො 2.

කොණාගමනස්ස නමඤ්ඤ බ්‍රාහ්මණස්ස චූසිමතො,
කසපස්ස ච නමඤ්ඤ විප්පලික්ඛනස්ස සබ්බධි 3.

අඛගිරස්ස නමඤ්ඤ සකාපුත්තස්ස සිරිමතො,
යො ඉමං ධම්මමදෙසෙසි සබ්බදුක්ඛාපනුදනං 4

යෙ චාපි කිබ්බුතා ලොකෙ යථාගුතං විපසිසු,
තෙ ජනා අපිසුතා මහත්තා විතසාරදු 5.

19. හිතං දෙවමනුසානං යං නමස්සන්ති ගොතමං,
විජ්ජාවරණසම්පන්නං මහත්තං විතසාරදු 6.

යතො උග්ගච්ඡති සුරියො ආදිට්ඨා මණ්ඩලි මහා,
යස්ස චූග්ගච්ඡමානස්ස සංචරි පි කිරුප්පකි 7.

වහන්ස, යම් කෙනෙක් අල්ප ශබ්ද ඇති, මද වූ හඬ ඇති, පහ වූ ජනවාර්ගය ඇති, මිනිසුන්ගේ රහස් ක්‍රියාවන්ට නිසි වූ, එකලා වැ හිඳිමට සුදුසු වූ, අරණ්‍ය වන ප්‍රසාදයන් ද, බොහෝ දුරු සෙනසුන් ද සෙවින් නම්, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ එසේ වූ ශ්‍රාවකයෝ වෙත් ම ය.

වහන්ස, මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සස්න කෙරෙහි නො පහන් වූ, ඒ (යට කී) සෙනසුන්හි, නිවැසි මහ තෙදැනි යක්කු වෙත් වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඔවුන්ගේ පැහැදීම පිණිස, මහණුන්ගේ මෙහෙණන්ගේ උවසුවන්ගේ උවැසියන්ගේ ගුප්තිය පිණිස, ආරක්ෂාව පිණිස, පිඩාවක් නොවනු පිණිස, පහසු වාසය පිණිස, ආචාර්‍යාචාර්ය පිරින උගන්නා සේක් ව' යි (කියේ ය.)

මහණෙනි, මම නිහඬ වැ ඉවැසිමි.

18. මහණෙනි, ඉක්බිති වෙසවුණු මහ රජ මා ඉවැසූ නියා දැන, එ වෙලෙහි මේ ආචාර්‍යාචාර්ය පිරින කියේ ය

“පසැස් ඇති සිරිමත් වූ, විපස්සි බුදුරජුනට නමස්කාර වේ වා. සියලු සත්තව අනුකම්පා ඇති සිව් බුදුරජුනට ද නමස්කාර වේ වා. සෝද හළ කෙලෙස් ඇති, තපස්වී වූ වෙස්සභූ බුදුරජුනට නමස්කාර වේ වා. මරසෙන් මැඩැලූ කකුළුද බුදුරජුනට නමස්කාර වේ වා.

බාහිත පාපි වූ, වැස කිඹු වූ-මහබලයර ඇති, කොණාගමන බුදුරජුනට නමස්කාර වේ වා හැම දයෙහි මිදුණා වූ කසුප් බුදුරජුනට නමස්කාර වේ වා

යමෙක් සියලු දුක් දුරු ලන මෙ ධර්මය දෙසි ද, ශ්‍රීමත් වූ ඒ ශාක්‍ය-සූත්‍ර අභිකිරසයන් වහන්සේට නමස්කාර වේ වා.

ලොවැ යම් කෙනෙක් තුමු නිවුණහු තත් වූ පරිදි (සත්‍යයන්) විමැසුම් නුවණින් දුටුහු ද, මහත් වූ, පහ වූ බිය ඇති මාත්‍රභාණි වූ ඒ ක්ෂිණාසුච්ඡයෝ,

19 දෙවමිනිස්තට හිත වූ, විද්‍යා හා වරණධර්මයෙන් සම්පූර්ණ වූ, මහත්තයට පැමිණි, පහ වූ බිය ඇති, යම් බදු වූ ගෞතමයන් වහන්සේට නමස්කාර කෙරෙත් ද, ඒ බුදුරජුනට ද ඔබට පළමු වැ සිටි බුදුවරුනට ද නමස්කාර වේ වා.

මහා රශ්මි මණ්ඩලයක් ඇති ආදිත්‍ය සංඛ්‍යාත සූර්ය තෙමේ යම් තැනෙකින් උද වේ ද, යම් ඒ හිරුහු නැගෙන කල්හි රාත්‍රියත් අතුරුදහන් වේ ද,

යසං වුග්ගතෙ සුරියෙ දිවසො ති පවුට්ති,
රහදෙ පි තත් ගම්භිරො සමුද්දෙ සරිතොදකො 8

එවං නං තත් ජානනී සමුද්දෙ සරිතොදකො
ඉතො සා පුරිඨා දිසා ඉති නං ආවිකකි ජනො,
යං දිසං අභිපාලෙති මහාරාජා යසසී සො. 9.

ගන්ධබ්බානං ආධිපති ධනරට්ඨො ඉති නාමසො,
රමති නට්ටගිතෙහි ගන්ධබ්බෙහි පුරකකිතො. 10.

පුත්තා පි තස්ස බහවො එකනාමා'ති මෙ සුතං,
අසීති දස එකො ව ඉඤ්ජනාමා මහබ්බලා 11.

තෙ වාපි බුද්ධං දිස්වාන බුද්ධං ආදිවච්ඡන්තං
දුරතො'ව නාමසානති මහත්තං විතසාරදං,
නමො තෙ පුරිසාජ්ඣානං නමො තෙ දුරිඤ්ඤාම 12.

කුසලෙන සමෙකකසි අමනුසසාපි තං වජ්ජනී,
සුතං නෙතං අභිණායො තස්මි' එවං වදෙමස්ස 13.

ජීනං වජ්ජං ගොතමං ජීනං වජ්ජම ගොතමං,
විජ්ජාවරණසම්පන්නං බුද්ධං වජ්ජම ගොතමං 14.

යෙන පෙතා පවුට්ටනති පිසුණා පිට්ඨිමංසිකා,
පාණාතිසාතිනො එද්ද වොරා නෙකතිකා ජනා 15.

ඉතො සා දකඛණා දිසා ඉති නං ආවිකකි ජනො,
යං දිසං අභිපාලෙති මහාරාජා යසසී සො 16.

කුමභණ්ඩානං ආධිපති වීරුලොකා ඉති නාමසො,
රමති නට්ටගිතෙහි කුමභණ්ඩෙහි පුරකකිතො 17

පුත්තා පි තස්ස බහවො එකනාමා'ති මෙ සුතං,
අසීති දස එකො ව ඉඤ්ජනාමා මහබ්බලා 18

යම් දිගෙක නිරු නැති කල්හි දහවලා යි කියනු ලැබේද, එ දිගැ පිවිසිණු නදීජලය ඇති සමුද්‍ර නම් වූ ගැඹුරු ජලාසය වෙයි. 8.

මෙසේ එහි එය නදීජලය ඇති මුහුද යැ යි දකිත්. කීර්තිමත් ඒ මහ රජෙක් යම් දිශාවක් පාලනය කෙරෙයිද එය මෙ තැනින් පෙර දෙස යැ යි මහ ජන තෙමේ කිය යි. 9.

ගාන්ධර්වයනට අධිපති වූ, නාම වශයෙන් ධාතරාක්ථු යැ යි ප්‍රකට වූ මහ තෙමේ ගඳෙව්වන් විසින් පෙරටු කරන ලද්දේ, නැටුම් ගැයුමනෙන් එහි සිත් අලවා වෙසෙයි. 10.

ඔහුට එක් ම නමක් ඇති පුතුවන් ද බොහෝ ඇතැයි මා විසින් අසන ලදී. මහ බලැති ඉන්ද්‍ර නම් වූ ඔහු අසුඳෙක් ද දශයෙක් ද එකෙක් ද (එක් අත දෙනෙක්) වෙත්. 11.

ඔහු ද සුර්යබන්ධු වූ කෙලෙස් හින්දෙන් පිබිදියා වූ, මහත්තියට පැමිණි, පහ වූ හය ඇති බුදුරජුන් දක,

‘පුරුෂාජාතෙයයෙනි, ඔබට නමස්කාර වේවා, පුරුෂොත්තමයෙනි, ඔබට නමස්කාර වේවා’ යි දුර. සිට ම නමස්කාර කෙරෙත්.

‘ඔබ හිසුණ වූ සර්වඥතාඥානයෙන් මහ ජනයා දෙස බලනී’යි කියා අමනුෂ්‍යයෝ ද ඔබ වදිනී මෙය අප විසින් එක්වත් අසන ලදී. එ හෙයින්,

‘තෙපි ගෞතම ජිනයන් වහන්සේ වදිනු ද?’ යි මෙසේ අපි අසමහ. ‘ගෞතම ජිනයන් වහන්සේ වදුමහ. විද්‍යාවරණසම්පන්න වූ ගෞතම බුදුරජාණන් වහන්සේ වදුමහ,’ යි ඔහු කියත්.

කල්‍යාණික කළාහු යම් දෙසකට ‘ගෙන යනු ලබන් ව’ යි කියනු ලැබෙත් ද, කේලාම් කියන, පිටුමස් කන්නවුන් සේ පිටු පා ගිය කලා ගරහන, පණ්ඩා කරන, රෝද වූ සොර වූ කපට වූ ජනයෝ යම් දිගකට ගෙන ගොස් නසනු ලබන් ව’ යි කියනු ලැබෙත් ද,

ඒ යම් දිශාවක් යශස්වී මහ රජෙක් පාලනය කරයි ද, ඒ මෙයින් දකුණු දිග යැ යි මහ ජන තෙමේ කිය යි.

එ දෙයෙහි කුමහාණ්ඩයනට අධිපති වූ, නම් විසින් විරූපක යැ යි ප්‍රකට රජ තෙමේ කුමහාණ්ඩයන් විසින් පෙරටු කරනු ලද්දේ නැටුමෙන් ගැයුමෙන් සිත් අලවා වෙසෙයි.

ඔහුට එක් ම නමක් ඇති බොහෝ පුත්‍රයෝ ද වෙත්. ඉන්ද්‍ර නම් වූ මහ බලැති ඔහු එක් අත දෙනෙකැ යි මා විසින් අසන ලදී.

තෙ වාපි බුද්ධං දිසවාන බුද්ධං ආදිවුබ්බන්තං
දුරතො'ව නමසානති මහත්තං විතසාරදං,
නමො තෙ පුරිසාජ්ඣන්තං නමො තෙ පුරිසුත්තම.

කුසලෙන සමෙකඛයි,
අමනුස්සා පි තං වන්දනාං, සුතං නෙතං අභිණිකසො
තසමා එවං වදෙමසෙ.
ඒනං වන්දුං ගොතමං ඒනං වන්දුම ගොතමං,
විජජාවරණසම්පන්නං බුද්ධං වන්දුම ගොතමං.

21. යස්ථ වොග්ගච්ඡති සුරියො ආදිවෙවා මණ්ඩලී මහා,
යස්ස වොග්ගච්ඡමානස්ස දිවසො පි ගිරුජ්ඣති.

යස්ස වොග්ගතෙ පුරියෙ සංවරීති පවුට්ඨති,
රහදො පි තස්ස ගමභිරො සමුදො සරිතොදකො.

එවං නං තස්ස ජානනති සමුදො සාරිතොදකො,
ඉතො සා පච්ඡමා දිසා ඉති නං ආවිකඛති ජනො-
යං දිසං අභිපාලෙති මහාරාජා යසස්සි සො.

නාගානං ආධිපති විරූපසෙක්ඛා ඉති නාමදෙසා,
රමති නවුච්ඡිතෙහි නාගෙහෙව පුරස්කතො,

පුත්තා පි තස්ස බහවො එකනාමා'ති මෙ සුතං
අසීතිං දස එකො ව ඉන්ද්‍රානාමා මහබ්බලා.

තෙ වාපි බුද්ධං දිසවාන බුද්ධං ආදිවුබ්බන්තං
දුරතො'ව නමසානති මහත්තං විතසාරදං,
'නමො තෙ පුරිසාජ්ඣන්තං නමො තෙ පුරිසුත්තම'

කුසලෙන සමෙකඛයි
අමනුස්සා පි තං වන්දනාං, සුතං නෙතං අභිණිකසො
තසමා එවං වදෙම සෙ.
ඒනං වන්දුං ගොතමං ඒනං වන්දුම ගොතමං,
විජජාවරණසම්පන්නං බුද්ධං වන්දුම ගොතමං.

ඔහු ද සූරිය බන්ධු වූ, මහත් බවට පැමිණි, පහ වූ බිය ඇති, කෙලෙස් හිත්තෙන් පිබිදුණු, බුදුරජාණන් වහන්සේ දැක, 'ආජානෙය පුරුෂයාණෙනි, ඔබට නමස්කාර වේවා, පුරුෂොත්තමයාණෙනි, ඔබට නමස්කාර වේවා' යි දුරැ සිට ම නමස්කාර කෙරෙත්.

'ඔබ හිපුණ වූ සර්වඥතාඥානයෙන් මහා ජනයා දෙස බලති'යි අමනුෂ්‍යයෝ ද ඔබ වදිත්. මෙය අප විසින් එක්වත් අසන ලදී. එ හෙයින්, 'තෙපි ගෞතම ජිනයන් වහන්සේ වදිනු ද?' යි අපි මෙසේ (ප්‍රශ්න වශයෙන්) කියමු. 'අපි ගෞතම ජිනයන් වහන්සේ වදිමු. විද්‍යාවරණ සම්පන්න වූ ගෞතම බුදුරජාණන් වහන්සේ වදිමු' යි (ඔහු උත්තර දෙත්.)

21. මහ රජ මඩුලු ඇති ආදිත්‍යා නම් වූ හිරු යම් දිගෙක බස්නේ ද, යම් ඒ හිරු බස්නා කල්හි දහවලත් අතුරුදහන් වේ ද,

යම් දිශාවට හිරු බැස ගිය කලා රාත්‍රී යැ යි කියනු ලැබේ ද, එ දිගැ, පිවිසුණු නදීපලය ඇති සමුද්‍ර නම් වූ ගැඹුරු පලාශය ය වෙයි.

මෙසේ එහි එය පිවිසි නදීපලය ඇති මුහුදු යැ යි දනිත්. යශස් ඇති ඒ මහරජෙක් යම් දිගක් පාලනය කෙරෙයි ද, එය මෙ තැනින් පැසිම දෙසැ යි මහජනයා කිය යි.

නාගයනට අධිපති වූ, නම් විසින් විරූපාක්ෂ යැ යි ප්‍රකට වූ හේ නාගයන් විසින් පෙරවූ කරන ලද්දේ, නැටුම් ගැයුම්නෙන් නෙත්සිත් අලවා එහි වෙසෙයි.

ඔහුට එක් ම නමක් ඇති පුතුන් ද බොහෝ ඇතිැ යි මා විසින් අසන ලදී. මා බලැති ඉන්ද්‍ර නම් වූ ඔහු එක් අනු දෙනෙක් වෙත්.

ඔහු ද සූරිය බන්ධු වූ, කෙලෙස් හිත්තෙන් පිබිදියා වූ, මහත්තමයට පැමිණි, පහ වූ බිය ඇති බුදුරජුන් දැක,

'ආජානෙය පුරුෂයාණෙනි, ඔබට නමස්කාර වේවා, පුරුෂොත්තමයාණෙනි ඔබට නමස්කාර වේවා' යි දුරැ සිට ම නමස්කාර කෙරෙත්.

'ඔබ හිපුණ වූ සර්වඥතාඥානයෙන් මහා ජනයා දෙස බලති'යි අමනුෂ්‍යයෝ ද ඔබ වදිත්. මෙය අප විසින් එක්වත් අසන ලදී. එ හෙයින්, 'තෙපි ගෞතම ජිනයන් වහන්සේ වදිනු ද?' යි මෙසේ අපි ප්‍රශ්න කරමු. 'ගෞතම ජිනයන් වහන්සේ වදිමි, විද්‍යාවරණ සම්පන්න වූ ගෞතම බුදුරජාණන් වහන්සේ වදිමු' යි ඔහු කියත්.

22. යෙන උත්තරකුරු රමමා මහානෙරු සුදසසනො,
මනුසසා තඤ්චායනති අමමා අපරිග්ගහා.

න තෙ ධීජං පවපනති නපි නියනති නඛලො,
අනවධාපාකිමං සාලිං පරිභුඤ්ඤානති මානුසා.

අකණං අථුසං සුභං සුගතං තණ්ඩුලපථලං,
තුණ්ඩිකීරෙ පවිකාන තතො භුඤ්ඤානති භොජනං.

ගාචිං එකමුරං කකා අනුයනති දිසොදිසං,
පසුං එකමුරං කකා අනුයනති දිසොදිසං.

ඉක්ඪී වාහනං කකා අනුයනති දිසොදිසං,
පුරිස වාහනං කකා අනුයනති දිසොදිසං.

කුමාරි වාහනං කකා අනුයනති දිසොදිසං,
කුමාර වාහනං කකා අනුයනති දිසොදිසං.

තෙ යානෙ අභිරුහිකා සබ්බා දිසා අනුපරියනති,
පචාරා තස්ස රාජිනො.

හත්ථියානං අසසයානං දිබ්බං යානං උපට්ඨිතං
පාසාද්ධිවිකා වෙච මහාරාජස්ස යසසසිනො.

තස්ස ච නගරා අහු අත්තලිකෙකි සුමාපිතා,
ආටානාටා කුසිනාටා පරකුසිනාටා නාටපුරියා පරකුසිනනාටා.

උත්තරෙන කපිවග්ගො ජනොසමපරෙන ච
නවනවුතියො අමරඅමරවතියො ආලකමඤ්ඤා නාම රාජධානී.

කුචේරස්ස ඛො පන මාරිස මහාරාජස්ස විසාණා නාම රාජධානී.
තස්මා කුචේරො මහාරාජා චෙසසවණො'ති පවුච්චති.

23. පචෙට්ඨනො පකාසෙතති තතොලා තතොලා තතොතලා,
ඔජසි තෙජසි තතොජසි සුරො රාජා අරිට්ඨො නෙමි.

22. යම් දිශාගතයෙකු ඉතා දැඩිකලට මහාමෙරු පර්වතය වෙයි ද, එහි සිත්කලට වූ උතුරුකුරුව වෙයි. එහි මමන්තය නැති, ස්ත්රීන් කෙරෙහි පරිහාන නැති මිනිස්සු උපදිත්.

ඔහු ධනා බිජුවට නො වසුරත්. නමුත් ද කෙතට නො පළිඹුටුනු ලබත්. ඒ මිනිස්සු නො සාන ලද බිම තමන් ම නැති පැසුණු හැල් පරිහාන කෙරෙත්.

කුඩු නැති, නොහො නැති, ගුද්ධ වූ, සුවදැති සහල් සැළියෙකු බො පිසා, එයින් ගෙන බොජුන් වළඳත්.

එහි යක්කු එළ දෙන එක් කුරුකි වාහනයක් කොට ගෙන දිශායෙන් දිශාවට යෙත් සිටුවා වතු එක් කුරුකු ඇති වාහනයක් කොට ගෙන, දෙසින් දෙසට යෙත්.

ගැබිනි ස්ත්රීක වාහන කොට ගෙන දෙසින් දෙස යෙත්. පුරුෂයකු වාහන කොට ගෙන දෙසින් දෙස යෙත්.

කුමරියක වාහන කොට ගෙන දෙසින් දෙස යෙත්, කුමරකු වාහන කොට ගෙන, දෙසින් දෙස යෙත්.

ඒ වෙසවුණු රජුගේ පරිවාරක යක්ෂයෝ එළැඹා සිටි හස්තියාන ද අශ්වයාන ද (අනා බහුවිධ) දිව්‍යයාන ද යන එකී යානයන් අරා සියලු දික් සිසාරා යෙත්. යහස් ඇති ඒ වෙසවුණු මහ රජුට ප්‍රසාද ද සිව්ගෙවල් ද වෙයි.

එ රජුට අහසැ මොනවට මවන ලද ආචාර්‍යාය, කුසිතාර්‍යාය, පරකුසිතාර්‍යාය, නාටපුරියාය, පරකුසිතාර්‍යාය යැ යි නගරයෝ වෙත්.

එයින් (ඒ පරකුසිතාර්‍යාය නුවරින්) ඉදුරා උතුරු දිගැ කපිවන්ත නම් නුවරෙක් ද, එයින් ඔබ්බෙහි ජනොස නම් නුවරෙක් ද, අනා නවනවතිය නම් නුවරෙක් ද අමබරඅමබරවතිය නම් නුවරෙක් ද ආලකමන්ද නම් අනා රාජධානියෙක් ද ඇත.

23. නිද්ධාණනි, කුවේර මහ රජුගේ රජදහන විසාණා නම. එහෙයින් කුවේර මහ රජ වෙස්සවණ යැ යි නම් කරනු ලැබෙයි.

එහි තකෝලා, තත්තලා, තකෝතලා, ඕපසි, තේපසි, තකෝපසි, සුර, සුරරාජ, අරිට්ඨ, නෙම්, අරිට්ඨනෙම් යන නම් ඇති යක්ඛයෝ කරුණු විමසා පවසත්.

රහදෙ'පි තස් ධරණී නාම යතො මෙසා පවසසන්ති
වසා යතො පතායන්ති,
යභා පි තස් පගලවතී නාම යස් යසා පඨිරුපාසන්ති..

තස් නිවච්චලා රුක්ඛා නානාදිජගණායුතා,
මයුරකොණ්ඩාභිරුද්‍ර කොකිලාදීහි වග්ගති.

ඒවජ්චක සදෙසස් අපො උච්චවචික්ඛකා,
කුකුළකා කුජිරකා වනෙ පොකඛරසාතකා

සුකසාලිකසදෙසස් දණ්ඩමානවකානි ව,
සොහති සබ්බකාලං සා කුචෙරනලිනී සද්.

ඉතො සා උත්තරා දිසා ඉති නං ආවික්ඛතී ජනො,
යං දිසං අභිපාලෙති මහාරාජා යසසී සො.

යසානං ආධිපති කුචෙරො ඉති නාමසො,
රමති නාවච්චිතෙහි යසෙබ්බෙව පුරකබ්බො.

පුත්තාපි තස්ස බහවො ඵකනාමාති මෙ සුතං,
අසීතිං දස ඵකො ව ඉන්ද්‍රනාමා මහබ්බලා.

තෙ වාපි බුද්ධං දිසවානා බුද්ධං ආදිච්චබ්බුතං
දුරතො ව නමස්සන්ති මහත්තා චිත්තසාරදං,
නමො තෙ පුරිසාජ්ඣන්ද නමො තෙ පුරිසුත්තම

කුසලෙන සමෙක්ඛයි

අමනුස්සා පි තං වන්දන්ති, සුතං නෙතං අභිණිතසො
තස්මා ඵං වදෙමසෙ.

ජිනං වන්දම භොතමං ජිනං චන්දම භොතමං,
චිත්තාවරණසම්පන්නා බුද්ධං වන්දම භොතමන්ති

යම් පොකුණෙකින් දිය ඇද්ද දෙන මෙසංයා වසින් ද, යම් පොකුණෙකින් වර්ෂාවෝ පැතිරෙත් ද, එසේ වූ ධරණි නම් ජලාසයෙක් ද, එහි වෙයි. එහි තෙර යතුන් රැස්වූ හිඳුනා භගලවති නම් මඩුවෙක් වෙයි.

එහි භාත්පසු විවිධ පක්ෂි සමූහයන් ගෙන් යුක්ත වූ, මොණරුන් ද කොස් ලිහිණියන් ද විසින් දුන් නාද ඇති, කෝකිලාදීන් විසින් මනෝඥ නාදයෙන් උත්තෘදිත වූ, නිකි ඵල දරන වෘක්ෂයෝ වෙත්.

මෙහි ඒ පිටුම් වෙනෙහි 'ජිව ජිව' යැ යි හඬ නඟන, (ජිව ජිවක නම්) පක්ෂි කෙනෙක් ද, තව උට්ඨවච්ඡකක නම් පක්ෂිහු ද, වලිකුකුළෝ ද රත්වත් කකුඵවෝ ද, පොකඩරාසකක නම් පක්ෂිහු ද වෙත්.

මෙහි ගිරවුන්ගේ ද සැලලිහිණියන්ගේ ද හඬ ඇත, දණ්ඩමානවක නම් පක්ෂිහු ද, මෙහි හැසිරෙත්, ඔසේ හැම කල්හි ඒ කුවේරයා ගේ පිටුම් විල නිරතුරු හොබනේ ය.

යඤ ඇති ඒ කුවේර මහරජ යම් දිගක් පාලනය කෙරෙයි ද, ඒ මෙතැනින් උතුරු දෙස යැ යි මහජනයා කිය යි.

නම් විසින් කුවේර යැ යි ප්‍රකට, යක්ෂාධිපති වූ, හේ යකුන් විසින් පෙරටු කරන ලද්දේ නෘත්‍ය ගීතයෙන් සිත් දලවා වෙසෙයි.

ඔහුට එක් නම ඇති බොහෝ පුතූන් ද වෙත් යි මා විසින් අසන ලදී, ඉන්ද්‍ර යන නම ඇති, මහබලැති ඔහු එක් අනු දෙනෙකි.

ඔහු ද සුරයෝත්තම වූ, ක්ලේශනිශ්‍රායෙන් පිබිදුණු, මහත්තිප්‍රාප්ත වූ, පව වූ බිය ඇති බුදුරජුන් දක, 'ආජාතෙය පුරුෂයාණනි, ඔබට නමස්කාර වේවා, උත්තම පුරුෂයාණනි, ඔබට නමස්කාර වේවා' යි දුර සිට ම නමිදිත්.

'ඔබ නිපුණ වූ සර්වඥතාඥනයෙන් මහ ජනයා දෙස බලති'යි කියා අපිනුෂ්‍යයෝ ද ඔබ වදිත්. මෙය අප විසින් එක්වත් අසන ලදී. ජ භෙදින්, 'භෞත ජිනායන් වහන්සේ වදිහු ද?' යි මෙසේ අපි (ප්‍රශ්න කිරීම වෘත්ත) කියමින. 'අපි භෞත ජිනායන් වහන්සේ වදිමින. විද්‍යාවරණකපිපත්ත වූ භෞතම බුදුරජාණන් වහන්සේ වදිමින' යි ධු උත්තර දෙත්.

24. අයං ඛො සා මාරිස, ආවෘත්තීයා රක්කා භික්ඛුනං භික්ඛුනිනං. උපාසකානං උපාසිකානං ගුණියා රක්කාය අවිභිංසාය. එාසුචිභාරායාති. යසස කසපී මාරිස භික්ඛුසා වා භික්ඛුනියා වා උපාසකසා වා උපාසිකාය වා අයං ආවෘත්තීයා රක්කා සුගගභිතා භවිසසති සමන්තා පරියාපුතා. තඤ්ඤා අමනුසෙසා යකෙබ්බා වා යකබ්බිනීවා යකබ්බොපොතකො වා යකබ්බොපොතිකා වා යකබ්බමහාමනෙතා වා යකබ්බපාරිසජ්ජා වා යකබ්බපාරො වා, ගන්ධබ්බො වා ගන්ධබ්බි වා ගන්ධබ්බොපොතකො වා ගන්ධබ්බොපොතිකා වා ගන්ධබ්බමහාමනෙතා වා ගන්ධබ්බපාරිසජ්ජා වා ගන්ධබ්බපාරො වා, කුම්භණ්ඩා වා කුම්භණ්ඩි වා, කුම්භණ්ඩොපොතකො වා කුම්භණ්ඩොපොතිකා වා, කුම්භණ්ඩමහාමනෙතා වා කුම්භණ්ඩපාරිසජ්ජා වා කුම්භණ්ඩපාරො වා, නාගො වා නාගිනී වා, නාගපොතකො වා නාගපොතිකා වා, නාගමහාමනෙතා වා නාගපාරිසජ්ජා වා නාගපාරො වා, පදුට්ඨවිනෙතා, භික්ඛු වා භික්ඛුනී වා උපාසකං වා උපාසිකං වා පදුට්ඨවිනෙතා ගච්ඡන්තං වා අනුගච්ඡන්තං, ධීතං වා උපතිට්ඨන්තං. ඡ්ඤිකා වා උපතිසිට්ඨන්තං, කිංකරා වා උපතිපජ්ජන්තං, න මෙ යො මාරිස, අමනුසෙසා ලභෙයා ගාමෙසු වා භිගමෙසු වා සකකාරං වා ගරුකාරං වා. න මෙ යො මාරිස, අමනුසෙසා ලභෙයා ආලකමන්තං නාම රාජධානියා වස්ත්‍රං වා වාසං වා. න මෙ යො මාරිස, අමනුසෙසා ලභෙයා යකබ්බානං සමිතිං ගතතුං. ද්විසස්ස නං මාරිස, අමනුසෙසා අනවකාමො නං කරෙයස්සං අවිවකාං අපිසස්ස නං මාරිස, අමනුසෙසා අභ්‍යාති පරිපුණ්ණාති පරිභාසාහි පරිභාසෙයස්සං. ද්විසස්ස නං මාරිස, අමනුසෙසා විකාමොපිසං පනතං සිසෙ භික්ඛුජෙජ්ජස්සං, අපිසස්ස නං මාරිස, අමනුසෙසා සකතධා පිසං මුඛං ඵාලෙයස්සං. සන්තිති මාරිස, අමනුසෙසා චණ්ඩා රුඛා රහයා. තෙ නෙව මහාරාජානං අදියන්තී, න මහාරාජානං පුට්ඨකානං ආදියන්තී, න මහාරාජානං පුට්ඨකානං පුට්ඨකානං අදියන්තී. තෙ ඛො තෙ මාරිස, අමනුසෙසා මහාරාජානං අවරුඛා න ම වුට්ඨන්ති.

24. 'නිද්දකාණන් වහන්ස, මහණුනට ද මෙහෙණනට ද උවසුවනට ද උවැසියනට ද ඉප්තිස පිණිස රක්ම පිණිස නො වෙහෙසීම පිණිස සැප විහරණ පිණිස වූ ඒ ආධ්‍යාත්මික පිරිත නම් මෙය ය. නිද්දකාණන් වහන්ස, යම් කිසි මහණක්හු හෝ මෙහෙණක හෝ උවසුවකු හෝ උවැසියක විසින් මේ ආධ්‍යාත්මික පිරිත මනා කොට උගන්නා ලද්දේ, අර්ථව්‍යාපන විසින් පිරිපුන් කොට පුහුණු කරන ලද්දේ වී නම්, යක්ෂයෙක් හෝ යක්ෂිණියක් හෝ යක්ෂපෝතකයෙක් හෝ යක්ෂ පොතිකාවක් හෝ යක්ෂමහාමාත්‍රයෙක් හෝ යක්ෂපාරිෂදායෙක් හෝ යක්ෂපරිවාරකයෙක් හෝ, ගාඤ්චරියෙක් හෝ ගාඤ්චරියක් හෝ ගාඤ්චරි-පෝතකයෙක් ගාඤ්චරිපෝතිකාවක් හෝ ගාඤ්චරිමහාමාත්‍රයෙක් හෝ ගාඤ්චරිපාරිෂදායෙක් හෝ ගාඤ්චරිපරිවාරකයෙක් හෝ, කුම්භාණ්ඩයෙක් හෝ කුම්භාණ්ඩියක් හෝ කුම්භාණ්ඩ පෝතකයෙක් හෝ කුම්භාණ්ඩ පෝතිකාවක් හෝ කුම්භාණ්ඩ මහාමාත්‍රයෙක් හෝ කුම්භාණ්ඩ පාරිෂදායෙක් හෝ කුම්භාණ්ඩ පරිවාරකයෙක් හෝ, නාගයෙක් හෝ නාගිනියක් හෝ නාගපෝතකයෙක් හෝ නාග පෝතිකාවක් හෝ නාග මහාමාත්‍රයෙක් හෝ නාග පාරිෂදායෙක් හෝ නාග පරිවාරකයෙක් හෝ, මේකී කිසි යම් අමනුෂ්‍යයෙක් දෙව්දේවයන් ප්‍රද්විෂ්ට වූ සිතැත්තේ, භික්ෂුකු හෝ මෙහෙණක හෝ උවසුවකු හෝ උවැසියක හෝ, මේ කිසිවකු යන්නහු අනුව (පසු පසු) යන්නේ ද, සිටියහු වෙතැ සිටින්නේ ද, උන්නහු වෙතැ ඉදුන්නේ ද, හොක්කහු වෙතැ හෝන්නේ ද, නිද්දකාණන් වහන්ස, ඒ අමනුෂ්‍යයා මගේ ගම්හි හෝ නියම්ගම්හි හෝ සත්කාරයක් හෝ ගෞරවයක් හෝ නො ලබන්නේ ය. නිද්දකාණන් වහන්ස, ඒ අමනුෂ්‍ය තෙමේ මගේ ආලකමන්ද රාජධානියෙහි වසන ගෙයක් හෝ නවාතැනක් හෝ නො ලබන්නේ ය; නිද්දකාණන් වහන්ස, ඒ අමනුෂ්‍ය තෙමේ මගේ යක්ෂ සමාගමයට යන්නට හෝ නො ලබන්නේ ය. වැලි දු නිද්දකාණන් වහන්ස, අමනුෂ්‍යයෝ ඔහු ආවාහයක් නොකළ හැක්කකු ද විවාහයක් නොකළහැක්කකු ද කරන්නාහ. තව ද නිද්දකාණන් වහන්ස, අමනුෂ්‍යයෝ ඔහුට අත්බව එළවා කියනු ලබන පරිවර්ණ පරිභව වචනයෙන් බණින්නාහ. නිද්දකාණන් වහන්ස, තව ද අමනුෂ්‍යයෝ තිස් වූ ලෝභ පාත්‍රයක් යැව්කුරු කොටැ ඔහු තිසැ ලන්නාහ. තව ද නිද්දකාණන් වහන්ස, අමනුෂ්‍යයෝ ඔහු ගිස සත් කඩක් කොට හෝ පළන්නාහු ද වෙත්.

25. සෙය්‍යථාපි මාරිස රඤ්ඤා මාගධස්ස විජිතෙ මහාවොරා තෙ නොව රඤ්ඤා මාගධස්ස ආදියනති, න රඤ්ඤා මාගධස්ස පුරිසකානං ආදියනති, න රඤ්ඤා මාගධස්ස පුරිසකානං පුරිසකානං ආදියනති, තෙ ඛො තෙ මාරිස මහාවොරා රඤ්ඤා මාගධස්ස අවරුද්ධා නාම වුවමනති, එවමෙව ඛො මාරිස සනති හි අමනුස්සා චණ්ඩා රුද්ධා රහසා. තෙ නොව මහාරාජානං ආදියනති, න මහාරාජානං පුරිසකානං ආදියනති, න මහාරාජානං පුරිසකානං පුරිසකානං ආදියනති, තෙ ඛො මාරිස අමනුස්සා මහාරාජානං අවරුද්ධා නාම වුවමනති.

26. යො හි කොථි මාරිස අමනුස්සො යකෙඛා වා යකඛිනී වා යකඛපොතකො වා යකඛපොතිකා වා යකඛමහාමකො වා යකඛපාරිසජ්ජා වා යකඛපවාරො වා, ගන්ධබ්බො වා ගන්ධබ්බි වා ගන්ධබ්බපොතකො වා ගන්ධබ්බපොතිකා වා ගන්ධබ්බමහාමකො වා ගන්ධබ්බපාරිසජ්ජා වා ගන්ධබ්බපවාරො වා, කුමභණ්ඩො වා කුමභණ්ඩි වා කුමභණ්ඩපොතකො වා කුමභණ්ඩපොතිකා වා කුමභණ්ඩමහාමකො වා කුමභණ්ඩපාරිසජ්ජා වා කුමභණ්ඩපවාරො වා, නාගො වා නාගිනී වා නාගපොතකො වා නාගපොතිකා වා නාගමහාමකො වා, නාගපාරිසජ්ජා වා නාගපවාරො වා පද්ධංඨිකො හික්ඛුං වා හික්ඛුනිං වා උපාසකං වා උපාසිකං වා ගච්ඡතං වා අනුගච්ඡය්‍ය, ධීකං වා උපතිට්ඨෙය්‍ය, හිසිනං වා උපතිසිට්ඨෙය්‍ය, නිප්පනං වා උපතිපජ්ජෙය්‍ය, ඉමෙසං යකඛානං මහායකඛානං යොනාපතීනං මහායොනාපතීනං උජ්ඣාපෙතබ්බං විකකඤ්ඤිතබ්බං චිරිතබ්බං: “අයං යකෙඛා ගණ්ඨාති, අයං යකෙඛා ආවිසති, අයං යකෙඛා භොග්ගති, අයං යකෙඛා විභෙදෙති, අයං යකෙඛා හිංසති, අයං යකෙඛා විහිංසති, අයං යකෙඛා නමුඤ්ඤති”ති,

25. නිද්‍යාණන් වහන්ස, නපුරු වූ සතුරු වූ, කළ දයට වැඩියක් කරන අමනුෂ්‍යයෝ ඇත. ඔහු සතර වරම් මහ රජ දරුවන්ගේ බස් නො ම පිළිගනිත්. නිද්‍යාණන් වහන්ස, ඒ අමනුෂ්‍යයෝ වාම මහ රජුන්ගේ සතුරෝ නමැයි කියනු ලබත්. නිද්‍යාණන් වහන්ස, යම්සේ මගධාධිපති රජුගේ රටෙහි මහ සොරහු ඇත් ද, ඔහු මගධාධිපති රජුගේ වචන නො ම පිළිගනිත් ද, මගධාධිපති රජුගේ සෙනෙවියන්ගේ වචන ද නො ම පිළිගනිත් ද, මගධාධිපති රජුගේ සෙනෙවියන්ගේ මෙහෙකරුවන්ගේ වචන ද නො ම පිළිගනිත් ද, නිද්‍යාණන් වහන්ස, ඒ මහ සොරහු මගධාධිපති රජුගේ සතුරෝ නමැයි කියනු ලබත් ද, එසේ ම නිද්‍යාණන් වහන්ස, නපුරු වූ සතුරු වූ, කළ එකට වැඩියක් කරන්නා වූ අමනුෂ්‍ය කෙනෙක් වෙත් ම ය. ඔහු වරම් මහ රජුන්ගේ බස් නො පිළිගනිත්. වරම් මහ රජුන්ගේ සෙනෙවියන් බස් ද නො ම පිළිගනිත්. වරම් මහ රජුන් අයත් සෙනෙවියන්ගේ මෙහෙකරුවන් බස් ද නො පිළිගනිත්. නිද්‍යාණන් වහන්ස, ඒ අමනුෂ්‍යයෝ වරම් මහ රජුන්ගේ සතුරෝ යැයි කියනු ලබත්.

26. නිද්‍යාණන් වහන්ස, යකෙක් හෝ යකින්නක් හෝ යක්-දරුවෙක් හෝ යක් දරියක් හෝ යක්දෙවුවෙක් හෝ යක් පිරිසද වූයෙක් හෝ යක් මෙහෙකරුවෙක් හෝ, ගදෙවුවෙක් හෝ ගදෙවියක් හෝ ගදෙවූ දරුවෙක් හෝ ගදෙවූ දරියක් හෝ ගදෙවූ දෙවුවෙක් හෝ ගදෙවූ පිරිසද වූයෙක් හෝ ගදෙවූ මෙහෙකරුවෙක් හෝ, කුම්භාණ්ඩයෙක් හෝ කුම්භාණ්ඩියක් හෝ කුම්භාණ්ඩ දරුවෙක් හෝ කුම්භාණ්ඩ දරියක් හෝ කුම්භාණ්ඩ දෙවුවෙක් හෝ කුම්භාණ්ඩ පාරිෂදයෙක් හෝ කුම්භාණ්ඩ පරිවාරකයෙක් හෝ, නාගයෙක් හෝ නාගිනියක් හෝ නා දරුවෙක් හෝ නා දරියක් හෝ නා දෙවුවෙක් හෝ නා පිරිසද වූයෙක් හෝ නා මෙහෙකරුවෙක් හෝ, මෙ කී කිසි අමනුෂ්‍යයෙක් දෙව්දේවයන් ප්‍රද්විෂ්ට සිතැත්තේ, මහණකු හෝ මෙහෙණක හෝ උවසුවකු හෝ උවැසියක හෝ මෙ කීසිවක්හු යන්නහු පසු පසු යන්නේ වී නම්, හෝ සිටියහු වෙත සිටින්නේ වී නම් හෝ හුන්නහු වෙත හිඳින්නේ වී නම් හෝ හොත්තහු වෙත හෝන්නේ වී නම් හෝ, මේ යකුනට මහ යකුනට, යක් සෙනෙවියනට, යක් මහ-සෙනෙවියනට, 'මේ යක් තෙමේ මා අල්ලා ගනී, මේ යක් තෙමේ මට ආවිෂ්ට වෙයි, මේ යක් තෙමේ මා පෙළෙයි, මේ යක් තෙමේ වෙසෙසින් මා පෙළෙයි, මේ යක් තෙමේ මට භිංසා කෙරෙයි, මේ යක් තෙමේ මා වෙහෙසයි, මේ යක් තෙමේ මා නො මුදු (නො අත්හරි), යැ යි දැන්විය යුතු, හඬ නඟා කියැ යුතු, ඔවුන් හා කියැ යුතු.

කතමෙසං යසංඛානං මහායසංඛානං සෙනාපතීනං මහාසෙනාපතීනං?

27 “ඉඤ්ඤ සොමො වරුණො ව භාරද්වාපො පජාපතී,
වඤ්ඤො කාමසෙවෙසා ව කිණ්ඩියණ්ඩු¹ නිසණ්ඩු ව.

පනාදො ඔපමෙඤ්ඤා ව දෙවසුඤා ව මාතලී,
විතතසෙනො ව ගනිබ්බො නළො රාජා ජනෙසමො

සාතාගිරො හෙමට්ඨො පුණ්ණකො කරත්ඨො ඉමළො,
සිවකො ලිවලිඤ්ඤා ව වෙසසාමිකො යුගඤ්ඤො.

ගොපාලො සුප්පරොධො ව හිරිනෙහති ව මජ්ඣො
පඤ්ඤාලවණ්ණො ආලවකො පජ්ජනො සුමනො සුමුඛො දධිමුඛො,
මණි මානී වරො දිසො අපො සෙරිසසකො සහ.’

28. ඉමෙසං යසංඛානං මහායසංඛානං සෙනාපතීනං මහාසෙනාපතීනං
උජ්ඣාපෙනබ්බං විකකඤ්ඤබ්බං වරවිතබ්බං. අයං යසංඛා ගණ්ඨාති, අයං
යසංඛා ආවිසති, අයං යසංඛා හෙමෙති, අයං යසංඛා විහෙමෙති,
අයං යසංඛා භිංසති, අයං යසංඛා විභිංසති, අයං යසංඛා න මුඤ්ඤති තී
අයං මො සා මාරිය ආටානාටියා රක්ඛා භික්ඛුනං භික්ඛුනීනං උපාසකානං
උපාසිකානං ඉතතියා රක්ඛාය අවිභිංසාය එසුචිභාරායා ති. හඤ්ඤ ව දුතී
මයං මාරිය ගව්ඡාම බහුකිඤ්ඤා මයං බහුකරණියාති. ‘යසං’ දුතී
තුමෙහ මහාරාජානො කාලං මඤ්ඤාමාති.

29. අපං මො භික්ඛුවෙ වත්තාරො මහාරාජානො උට්ඨායාසනා මං
අභිචාදෙඤා පදකඤ්ඤං කඤා තපෙවත්තාරධාමිංසු. තෙ’පි මො භික්ඛුවෙ
යසංඛා උට්ඨායාසනා අපෙකවෙව මං අභිචාදෙඤා පදකඤ්ඤං කඤා
තපෙවත්තාර ධාමිංසු.

1 ඉතපු සොම: සුයා: වරුණ: පුජාපතී: භාරද්වාජ:
ශ්‍රී ගානභව නඤ්ඤා: කාමසෙවෙසා: කුණ්ඩියණ්ඩා:
.. .. නිකණ්ඩක: ශ්‍රීභුලි ටෙට්ට මාතලී:
විසුසෙතභව ගනඩ්වි: නරරාජො ජිනර්ඝභා:
සාතාගිරි රෙහමිට්ඨා: පුණ්ණා: බද්ධ කොවිඩා:
රගාපාල යසංඛා: ආවවකො: පාටාලගණ්ඩා: සුමුඛො:
දිසා යසංඛා: සෙරිසකා: (ලලිතවිකාර)

27. (එසේ කියැ යුත්තේ) කවර යකුනට ද? කවර මහ යකුනට ද? කවර යක් සෙනෙවියනට ද? කවර මහ යක්සෙනෙවියනට ද? යත්.

ඉන්ද්‍ර ය, සෝම ය, වරුණ ය, භාරදවාජ ය, ප්‍රජාපතී ය, වජ්‍රන ය, කාමශ්‍රෙෂ්ඨ ය, කිනතිසංඤ්ඤා ය, නිසංඤ්ඤා ය, ප්‍රණාද ය, ඔපමඤ්ඤා ය, දෙවිඤ්ඤා මාතලී ය, චිත්‍රසේන ය, ගඤ්ඤා ය, නළ ය, රාජ ය, ජනර්ණය ය, සාතාරි ය, හෙමවන ය, පූර්ණක ය, කරතී ය, භූමි ය, සිවික ය, මුඛික ය, විශාම්භ ය, යුගන්ධර ය, ගොපාල ය, සුප්‍රරෝධ ය, හිරි-නෙත්ති ය, මජ්ඣ ය, පඤ්ඤාලවණි ය, ආලවක ය, පර්ජනා ය, සුමන ය, සුමුඛ ය, දධිමුඛ ය, මණි ය, මානී ය, වර ය, දීර්ඝ ය, තව ද සෙරිසක ය යන මොවුනට ය.

28. මේ යක්ෂයනට ද මහා යක්ෂයනට ද යක්ෂ සෙනාපතියනට ද මහා යක්ෂ සෙනාපතියනට ද,

‘මේ යක් තෙමේ මා අල්ලා ගනී යැ යි, මේ යක් තෙමේ ආවිෂ්ට වේ යැ යි, මේ යක් තෙමේ මා පෙළා යැ යි, මේ යක් තෙමේ මා වෙහෙසින් පෙළා යැ යි, මේ යක් තෙමේ මට නිසා කෙරේ යැ යි, මේ යක් තෙමේ මා වෙහෙසා යැ යි, මේ යක් තෙමේ මා නො මුද්‍රා යැ යි දන්වියැ යුතු, හඬ නඟා කියැ යුතු.

නිද්දකාණන් වහන්ස, මේ, මහණුනට මෙහෙණනට උච්ඡවනට උච්ඡවනට භූමිය පිණිස, රක වරණ පිණිස, නො වෙහෙසීම පිණිස, පහසු විහරණ පිණිස වූ ආටානාර්ථය පිරිත ය.

නිද්දකාණන් වහන්ස, දන් අපි යම්හ. අපි බොහෝ කෘත්‍ය-අත්තමහ, බොහෝ කටයුතු ඇත්තමහ” යි වරම් රජුහු කීහ.

මහ රජුනි, යම් ගමනකට දන් කල් වේ යැ යි සලකන්නහුද, ඒ ගමන කරනු ලැබේ වා” යි මම් කීම්.

29. මහණෙනි, එ කල්හි සතර වරම් මහ රජතුමාට හුනස්නෙන් නැගී මා සාදර වැ වැද, පැදකුණු කොට, එහි ම අතුරුදහන් වූහ. ඒ යක්කු ද හුනස්නෙන් නැගී, ඇතැම් කෙනෙක් මා සාදර වැ වැද පැදකුණු කොට, එහි ම අතුරුදහන් වූහ. ඇතැම් කෙනෙක් මා හා සතුටු වූහ. සතුටට කරුණු වූ, සිතැ රැඳවියැ යුතු වූ කරා නිමවා එහි ම අතුරුදහන් වූහ. ඇතැම් කෙනෙක් මා දිසාවට දෙහොක් නමා එහි ම අතුරුදහන් වූහ. ඇතැම් කෙනෙක් නම් ගොත් අස්වා එහි ම අතුරුදහන් වූහ. ඇතැම් කෙනෙක් නිහඬ වැ එහි ම අතුරුදහන් වූහ.

දිස්ත්‍රික්කයෝ පැවිසිවගෙන

ආචාර්‍යාචාර්යයුක්ත.

අපේක්ෂාවට මියා සද්ධි සම්මාදිසු, සම්මාදිනිය. කර. සාරානිය. විනිසාරේන්ද්‍ර, තෙත්වනතරධායිසු. අපේක්ෂාවට යෙනාහ. තෙනසුද්ධිමපණාමේන්ද්‍ර තෙත්වනතරධායිසු: අපේක්ෂාවට නාමගොතන. සාටේන්ද්‍ර තෙත්වනතරධායිසු අපේක්ෂාවට තුණ්හිභුතා තෙත්වනතර-ධායිසු'නි.

30. උග්ගණ්ඨාථ භික්ෂුවෙ ආචාර්‍යාචාර්ය. රක්ඛ. පරියාපුණ්ඨාථ භික්ෂුවෙ ආචාර්‍යාචාර්ය. රක්ඛ. ධාරෙථ භික්ෂුවෙ ආචාර්‍යාචාර්ය. රක්ඛ. අත්ඨසංභිතා' භික්ෂුවෙ ආචාර්‍යාචාර්යා රක්ඛා භික්ෂුනා භික්ෂුනීනා උපාසකානා. උපාසිකානා. ගුණකියා රක්ඛාය අවිභිසාය ඵාසුචිභාරායා ති.

ඉද්ධිමොව හගවා. අත්තමනා තෙ භික්ෂු හගවතො භාසිත. අභිනාසුනභි.

ආචාර්‍යාචාර්යයුක්ත. නිවසිත. නවම.

30. මහණෙනි, ආරාමාරාමීය පිරිස උගනිවු. මහණෙනි, ආරාමාරාමීය පිරිස පුහුණු කරවු. මහණෙනි, ආරාමාරාමීය පිරිස සිත දරවු. මහණෙනි, ආරාමාරාමීය පිරිස වැඩ ඇසුරු කෙළේ වේ. මහණෙනි, මෙහෙණෙනි, උවසුවනට උවැසියනට ගුප්තිය පිණිස, රක්ඛරණ පිණිස, නොවෙහෙසීම පිණිස, පහසු විහරණ පිණිස වේ."

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. ඒ භික්ෂූහු ආරාමාරාමීය සිතැත්තාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචනය පිළිගත්හ.

භව වනු ආරාමාරාමීය සූත්‍රය නිමිසේය.

එකමන්තං ධිතා ඛො තෙ පාවෙය්‍යකා මලුපා හගවන්තං එතදවොචුං,
සබ්බසජ්ජිං සජ්ජනං හතෙන සජ්ජාගාරං, ආසනානි පඤ්ඤානානි
උදකමණිකො පත්ථාපිතො, තෙලපාදීපො ආරොපිතො. යසා දුග්ගි
හතෙන හගවා කාලං මඤ්ඤති''ති.

4. අථ ඛො හගවා නිවාසෙතො පත්ථව්වරමාද්‍ය සද්ධිං භික්ඛුසංඛෙත
යෙන සජ්ජාගාරං තෙනුපසංඛතී. උපසංඛතමිතො පාදෙ පසංඛාලෙතො
සජ්ජාගාරං පටිසිතො මජ්ඣමං ඵලං. නිසසාය පුරස්ථාගිමුඛො නිසීදි.
භික්ඛුසංඛෙතා පි ඛො පාදෙ පසංඛාලෙතො සජ්ජාගාරං පටිසිතො පඤ්ඤං
භිතති. නිසසාය පුරස්ථාගිමුඛො නිසීදි හගවන්තංයෙව පුරස්ඛතො.
පාවෙය්‍යකා පි ඛො මලුපා පාදෙ පසංඛාලෙතො සජ්ජාගාරං පටිසිතො
පුරස්ථමං භිතති. නිසසාය පඤ්ඤාගිමුඛො නිසීදිංසු හගවන්තංයෙව
පුරස්ඛතො. අථ ඛො හගවා පාවෙය්‍යකෙ මලුපු බහුදෙවා රත්ති.
ධම්මියා කථාය සන්දර්ශනෙතො සමාදර්ශනෙතො සමුදෙතර්ශනෙතො සමපතංයෙතො
උය්‍යාර්ශෙසි, අභික්ඛන්තා ඛො චාසෙට්ඨා රත්ති. යසා දුග්ගි තුමේන කාලං
මඤ්ඤතා ති. 'එවං හතෙන'ති ඛො පාවෙය්‍යකා මලුපා හගවතො
පටිසංසුතො උච්චායාසනා හගවන්තං අභිවාදෙතො පදකම්මං කතො
පකකමිංසු.

5. අථ ඛො හගවා අවිරපකකතෙතසු පාවෙය්‍යකෙසු මලෙට්ඨ
තුණ්හිගුතං තුණ්හිගුතං භික්ඛුසංඛං අනුච්චොකෙතො ආයසමන්තං
සාරිපුත්තං ආමන්තෙසි, 'විගතථිනමිදො ඛො සාරිපුත්ත භික්ඛුසංඛො
පටිභාතු තං සාරිපුත්ත භික්ඛුතං ධම්මේ කථා, පිට්ඨි මෙ ආගිලායති,
තමහං ආයමිස්සාමි''ති. 'එවං හතෙන'ති ඛො ආයසමං සාරිපුත්තො
හගවතො පටිවග්ගෙසි.

අථ ඛො හගවා චතුගුණං සංඛාරිං පඤ්ඤාපෙතො දකුණිතො
පසෙන්න සිහසෙය්‍යං කපෙසි, පාදෙ පාදං අවිවාධාය සතො සමප්පාදො
උච්චායාසඤ්ඤං මනසි කරිතො.

එක් පසෙකැ සිටියා වූ ම ඒ පාවෙයක මල්ලයෝ 'වහන්ස, සන්ථාගාර-
ශාලාව හැම තැනම බුමුතුරුනු අතුරන ලද්දේය, අසුන් පැනැවිණ,
දියසැළෙක් තැබිණ, තෙල් පහනෙක් නැංවිණ. යම් ගමනකට භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ බලාපොරොත්තු වනු සේක් ද, දැන් එයට කල් පැමිණියේ යැ'යි
භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැළ කළහ.

4. එ කලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හැඳ පෙරෙවැ පා සිවුරු ගෙන
භික්ෂුසංඝයා කැටුවැ සන්ථාගාරය කරා එළැඹී සේක. එළැඹ පා දෙවැ
සන්ථාගාරයට පිවිසැ, එහි මැද වැඹ නිසා පෙරදිගට මුහුණ ලා වැඩහුන්
සේක. භික්ෂුසංඝයා ද පා දෙවැ, සන්ථාගාරයට පිවිසැ පැසිම් බිත්තිය
නිසා, පැසිම් දිගට මුහුණු ලා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම පෙරටු කොට
භිදගත්හ. පාවා නුවර වැසි මල්ලයෝ ද පා දෙවැ සන්ථාගාරයට වැද,
පෙරදිග බිත්තියට පිටු දී, පැසිම් දිගට මුහුණු ලා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම
පෙරටු කොට හුන්හ. එ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රැ බොහෝ
වෙලාවක් පාවෙයක මල්ලයනට දැහැම් කතායෙන් දෙලෝ වැඩ දක්වා,
දැක්වූ වැඩෙහි සිත් ගන්වා, එහි ඔවුන් සිත් තියුණු කොට, එහි (යහපතැ යි)
සිත් සතුටු කොට, 'වාශිෂ්ඨයෙනි, රාත්‍රිය බොහෝ ඉක්මණ, සිය ගෙවලට
යම් පෙරළා යෑමක් කළ යුතු ද, දැන් එයට කල් නියාව දැනිවු' යැ යි ඔවුන්
නික්මැ යන්නට උදොස්ගී කළ සේක. 'එසේ යැ වහන්සේ' යි කියා ම
පාවා නුවර වැසි මල්ලයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දී
හුනස්නෙන් නැඟී, ඔබ සාදර වැ වැද පැදකුණු කොට නික්මැ ගියහ.

5. එ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පාවෙයක මල්ලයන් නික්මැගිය
නොබෝ වෙලායෙහි, නිහඬ නිහඬ වැ හුන් බික්සහන දෙස බලා, සැරියුත්
තෙරුන් බැලූවා, 'ශාරිපුත්‍රයෙනි, භික්ෂුසංඝ තෙමේ පහ වූ උනම්ද්ධය
ඇත්තේ වෙයි, ශාරිපුත්‍රයෙනි, ඔබට භික්ෂුන් පිණිස ධම් කථාවෙන්
වැටැහේ වා (භික්ෂුනට දහමක් දෙසන්නා), මා පිට රිදෙයි. එ හෙයින්
මම හෝනෙමි'යි වදළ සේක. 'එසේ ය වහන්සැ'යි කියා ම සැරියුත්
තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ

එයින් පසු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සහළ සිවුර සහට පට කොට පැරළා
(එළා). උද්‍යානසංඝට සිත්හි කොට (මමතෙත් වෙලායෙන නැඟී සිටීම යි
ඉටා), දකුණු පස මතැ වම් පස මදක් ඉක්මැ තබා දකුණුපසෙන්
සිංහගය්‍යාව කළ සේක

භික්ෂුනිගණයවනු

6. තෙත ටො පන සමයෙන නිගණේයා නානපුරුෂො පාඨාය අධුනා කාලකතො භෝති. තස්ස කාලකිට්ඨාය භික්ෂා නිගණො දෙවධිකජානා¹ භණ්ණජාතා කලාජාතා විවාදපනතා අසංඝවස්සෙ. මුඛසන්ති විතුදන්තා විහරන්ති. 'න තං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමි, අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමි. කිං තං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානස්සයි? මෙව්ඤාපට්ඨපනෙනා ත්වෙසි, අනුමෙසි සම්මාපට්ඨපනෙනා සංගීතමො අසංචිතමෙත, පුරෙ වචනියං පච්ඡා අවච, පච්ඡා වචනියං පුරෙ අවච, ආවිණ්ණිකො විපරාවක්ඛං, දාරොදිතො තෙ වාදෙ, නිශ්චිතො ත්වෙසි, වර වාදපමාසකාය, නිබ්බේදෙති ව සපේ පටොසි'ති. වඬො යෙව ටො මහෙසු නිගණේයු නානපුරුෂයෙසු අනුවත්තති. යෙ'පි තෙ නිගණේයු නානපුරුෂස්ස සාවකා ගිහී මද්දවසනා, තෙ'පි තෙසු නිගණේයු නානපුරුෂයෙසු නිබ්බන්තරූපා විරත්තරූපා පටිච්චානරූපා යථා තං දුරස්සාමෙ ධම්මවිනයෙ දුප්පවදිතෙ අනියානිකෙ අනුපසංසං වත්තති. තෙ අසමාසමුද්ධිප්පවදිතෙ භික්ෂුප්පෙ අපට්ඨසරණෙ.

7. අපං ටො ආයස්මා සාරිපුරුෂො භික්ඛු ආමනෙත්ති. නිගණේයා ආචුසො නානපුරුෂො පාඨාය අධුනා කාලකතො, තස්ස කාලකිට්ඨාය භික්ෂා නිගණො දෙවධිකජානා -පෙ- භික්ෂුප්පෙ අපට්ඨසරණෙ ජිං තෙතං ආචුසො භොති දුරස්සාමෙ ධම්මවිනයෙ දුප්පවදිතෙ අනියානිකෙ අනුපසංසං වත්තති. තෙ අසමාසමුද්ධිප්පවදිතෙ අයං ටො පන ආචුසො අමාකං හභවතා ධම්මො සවාකාමො සුප්පවදිතො නියානිකො උපසමසංවත්තති. තෙ අසමාසමුද්ධිප්පවදිතො තස්ස සම්මාපට්ඨපනෙ සමාසමිකං න විවදිතං, යථෙදං මුඛවරියං අභිනියං අස විරඤ්ඡිති. තදස්ස ඔහුජනභිතාය ඔහුජනසුචාය ලොකානුකම්පාය අයං භිතාය සුචාය දෙවමනුස්සානං. කතමො වාචුසො අමාකං හභවතා ධම්මො සවාකාමො සුප්පවදිතො නියානිකො උපසමසංවත්තති. තෙ අසමාසමුද්ධිප්පවදිතො, තස්ස සම්මාපට්ඨපනෙ සමාසමිකං න විවදිතං, යථෙදං මුඛවරියං අභිනියං අස විරඤ්ඡිති. තදස්ස ඔහුජනභිතාය ලොකානුකම්පාය අයං භිතාය සුචාය දෙවමනුස්සානං.

1 දෙවධිකජානා (යො තථ)

2 සංගීතං පට්ඨපනං

6 එ සමයෙහි වූ කළි නිර්ගුණත්වඥාපුත්‍ර පාචා නුවරැදී නොබෝ කල්හි ම කලුරිය කෙළේ වෙයි ඔහුගේ මරණයෙන් පසු, යම්සේ නොමනා කොට කියන ලද, නොමනා කොට උගන්වන ලද නොර්යාණික නොවූ, කෙලෙස් නිවීම පිණිස නොපවත්නා, අසමාක්සම්බුද්ධියක්හු විසින් ප්‍රකාශිත වූ, බිඳිගිය ස්තුපය ඇති (මළාවූ ශාස්තෘහු ඇති), ශාස්තෘහුගේ අභාවයෙන් පිළිසරණක් නැති සස්තෙක්හි විය යුතු ද, එසේ ම නිව්ටහු ඒ ඥාපුත්‍ර නිර්ගුණත්වයාගේ මරණයෙන් බිඳිගියාහු, දෙ කොටසක් වූවාහු, “තෝ මේ දහම් විනය නො දනී, මේ දහම් විනය දනුයෙම මම් ය, තෝ කිමැයි මේ දහම් විනය දන්නෙහි ද? තෝ වැරදූ පිළිපන්නෙහි වෙහි, මම මොනොවට පිළිපන්නෙම වෙමි, තා බස නො සිලිවී ය, මා බස සිලිවී ය, පළමුවෙන් කියැ යුත්ත තෝ පසු වැ කියෙහි, පසු වැ කියැ යුත්ත පළමුයෙන් කියෙහි, තා පුරුදු පුහුණු කළ දෑය (මගේ වාදය නිසා) පෙරළී ගියේ ය, මා විසින් තට දෙස් නැඟිණ, තෝ නිගන්නා ලද්දෙහි, මා නැඟ දෙසින් ඔදෙහු පිණිස (මතුමත්තෙහි කරුණු සොයනුයෙහි ඒ ඒ ගුරුහු කරා) යව, ඉදින් පොහොසත් වෙහි නම් වෙළුම් හරුව (වියදව)”යි හටගත් ධබර ඇත්තෘහු, උපන් කලහ ඇත්තෘහු, විවාදයට බටුවාහු, උතුන් වචන නැමැති සැත්තන් විද්‍යාහු වෙසෙත් නිර්ගුණත්වඥාපුත්‍රයාගේ අතැවැසි නිව්ටුන් අතුරෙහි උතුන් මරාගැන්මක් මෙන් පටිඤ්ඤාපුත්‍ර නිර්ගුණත්වයාගේ ශ්වේතවස්ත්‍රධාරී යම් ගෘහී ශ්‍රාවක කෙනෙක් වෙත් ද, උතුන් ඥාපුත්‍රයාගේ අතැවැසි නිව්ටුන් කෙරෙහි කුකුළුණු ස්වභාවය ඇත්තෘහු, ආදර රහිත ස්වභාවය ඇත්තෘහු, පළමු උනට දක්වූ සත්කාර ගුරුකාර හැර පසුබා ගිය ස්වභාවය ඇත්තෘහු වෙත්

7. ඉක්බිති සැරියුත් තෙරණුවෝ භික්ෂූන් අමතා, ‘ඇවැත්නි, ඥාපුත්‍ර නිර්ගුණත්ව පාචා නුවරැදී නොබෝ කල්හි කලුරිය කෙළේ ය, ඔහුගේ කාලක්‍රියායෙන් යම්සේ නොමනා කොට කියන ලද, නොමනා කොට දන්වන ලද, නොර්යාණික නොවූ, කෙලෙස් නිවීම පිණිස නොපවත්නා, අසමාක්සම්බුද්ධියක්හු විසින් ප්‍රකාශිත වූ, බිඳිගිය ස්තුපය ඇති, ශාස්තෘහුගේ අභාවයෙන් පිළිසරණක් නැති සස්තෙක්හි විය යුතු ද, එසේ ම නිව්ටහු ඒ ඥාපුත්‍ර නිර්ගුණත්වයාගේ මරණයෙන් බිඳිගියාහු දෙකොටසක් වූවාහු ... වෙසෙත්. ඇවැත්නි, එතෙකුදු වුවත් අප භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ ධර්මය ස්වාභාවික ය, මොනොවට වදරන ලද්දේ ය, මොනොවට උගන්වන ලද්දේ ය, නොර්යාණික ය, උපසම්ප්පාදිත ය, සමාක්සම්බුද්ධිප්‍රවේදිත ය. එහි සියල්ලත් විසින් ම, යම්සේ මෙ සස්ත බොහෝ කල් පැවැතිය හැකි වන්නේ ද, බොහෝ කල් සිටින්නෙක් වන්නේ ද එසේ සමග්‍ර ව ගැසිය යුතු (එක් ම වචන ඇත්තවුන්, අවිරුද්ධ වචන ඇත්තවුන් විය යුතු), විවාද නො කළ යුතු. එය බොහෝ ජනයාට වැඩ පිණිස, බොහෝ ජනයාට සුව පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙව මිනිස්තට යහපත පිණිස, වැඩ පිණිස, සුව පිණිස වන්නේ ය.

එකකං

8. අස්ථි බෝ ආවුසො තෙන හගවතා ජානතා පසසතා අරහතා සමුච්ඡාසමධුදොතින එකො ධම්මො සමමුදසකාතො තත් සංඛිතංහෙව සංකායිතබ්බං න විවදිතබ්බං, යථාදිං බ්‍රහ්මචරියං අදානියං අසස විරලිඪිතිකං, තදස්ස බහුජනභිතාය බහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුසසානං. කතමො එකො ධම්මො? සංඛිතං සත්තා ආහාරලිඪිතිකා, සංඛිතං සත්තා සංකාරලිඪිතිකා. අයං බෝ ආවුසො තෙන හගවතා ජානතා පසසතා අරහතා සමුච්ඡාසමධුදොතින එකො ධම්මො සමමුදසකාතො තත් සංඛිතංහෙව සංකායිතබ්බං න විවදිතබ්බං, යථාදිං බ්‍රහ්මචරියං අදානියං අසස විරලිඪිතිකං, තදස්ස බහුජනභිතාය බහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුසසානං.

දුකං

9. අස්ථි බෝ ආවුසො තෙනා හගවතා ජානතා පසසතා අරහතා සමුච්ඡාසමධුදොතින දෙව ධම්මො සමමුදසකාතො තත් සංඛිතංහෙව සංකායිතබ්බං—ප— අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුසසානං.

කතමෙ දෙව?

නාමඤ්ච රූපඤ්ච

අවිජ්ජා ච හවතණ්ණා ච

හවදිලිඪි ච විහවදිලිඪි ච

අභිරිකඤ්ච අනොත්තපපඤ්ච

භිරි ච ඔත්තපපඤ්ච

දෙවචසසතා ච පාපමිත්තතා ච,

සොචචසසතා ච කල්‍යාණමිත්තතා ච

ආපත්තිකුසලතා ච ආපත්තිවිට්ඨානකුසලතා ච

ඒකකය

8. ඇවැත්ති, අර්හත් වූ සමාක්සමබුද්ධ වූ දන්තා දක්තා ඒ භාගාවතුන් වහන්සේ විසින් මොනොවට වදරන ලද එක් දහමක් ඇත. එහි සියල්ලන් විසින් ම, යම්සේ මෙ සස්ත බොහෝ කල් පැවැතියැ හැකි වන්නේ ද, බොහෝ කල් සිටුනෙක් වන්නේ ද, එසේ සමග වැ ගැයිය යුතු. එය බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, ලොවට අනුකම්පාව පිණිස, දෙවමිනිස්තට යහපත පිණිස, වැඩ පිණිස, සුව පිණිස වන්නේ ය. ඒ කවර එක් දහමක් ද යත් සියලු සත්වයෝ ආභාරයෙන් (ප්‍රත්‍යයයෙන්) සිටුනාහු වෙත්, සියලු සත්වයෝ සංස්කාරයෙන් (ඵලය සකසන දැයිත් - ප්‍රත්‍යයයෙන්) සිටුනාහු වෙත්. ඇවැත්ති, මෙය අර්හත් වූ සමාක්සමබුද්ධ වූ දන්තා දක්තා ඒ භාගාවතුන් වහන්සේ විසින් මොනොවට වදරන ලද එක් දහම ය. එහි සියල්ලන් විසින් ම, යම්සේ මෙ සස්ත බොහෝ කල් පැවැතියැ හැකි වන්නේ ද, බොහෝ කල් සිටුනෙක් වන්නේ ද, එසේ සමග වැ ගැයිය යුතු. එය බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙවමිනිස්තට යහපත පිණිස, වැඩ පිණිස සුව පිණිස වන්නේ ය.

ද්විකය

9. ඇවැත්ති, අර්හත් වූ සමාක්සමබුද්ධ වූ දන්තා දක්තා ඒ භාගාවතුන් වහන්සේ විසින් මොනොවට වදරන ලද දහමුණු දෙදෙනෙක් ඇත. එහි සියල්ලන් විසින් සමග වැ ගැයිය යුතු. එය දෙවමිනිස්තට යහපත පිණිස, වැඩ පිණිස, සුව පිණිස වන්නේ ය.

කවර දහමුණු දෙදෙනෙක් ද? යත්:

නාමය ද රූපය ද

අවිද්‍යාව ද භවතාත්මනාව ද

භවදාස්විය ද විභවදාස්විය ද .

අභිථිකය ද අනොත්තප්පය ද ..

භිරිය ද ඔත්තප්පය ද

දුච්ච බව ද පාප මිත්‍රයන් ඇති බව ද

සුවච්ච බව ද කල්‍යාණ මිත්‍රයන් ඇති බව ද

ආපත්තිකුලලතාව (ඇවැත් දැනීම) ද, ආපත්තිසුභානකුලලතාව ද
(ඇවැත්තින් නැති සිටීම දන්තා නුවණ ද) .

සමාපනතිකුසලතා ව සමාපනතිවුට්ඨානකුසලතා ව
 ධාතුකුසලතා ව චිතසිකාරකුසලතා ව
 ආයතනකුසලතා ව පටිවට්ඨසම්ප්පාදකුසලතා ව
 ධානකුසලතා ව අට්ඨානකුසලතා ව
 අජ්ජවඤ්ඤා ලජ්ජවඤ්ඤා
 ඛනනී ව සොරවට්ඨඤ්ඤා
 සාබ්බලාඤ්ඤා පටිසංචාරො ව
 අවිභිංසා ව සොචෙයාඤ්ඤා
 මුට්ඨසච්චඤ්ඤා අසමපජ්ඣාඤ්ඤා
 සති ව සමපජ්ඣාඤ්ඤා
 ඉන්ද්‍රියෙසු අගුත්තථාරතා ව භොජනෙ අමත්තඤ්ඤාතා ව
 ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තථාරතා ව භොජනෙ මත්තඤ්ඤාතා ව
 පටිසංඛින්නාබ්බලාඤ්ඤා භාවනාබ්බලාඤ්ඤා
 සත්ඛලාඤ්ඤා සමාධිබ්බලාඤ්ඤා
 සමථො ව විපස්සනා ව
 සමථනිමිත්තඤ්ඤා පග්ගහනිමිත්තඤ්ඤා
 පග්ගාභා ව අවිජෙබ්බො ව
 සීලවිපක්ඛි ව දිට්ඨිවිපක්ඛි ව
 සීලසම්පද ව දිට්ඨිසම්පද ව
 සීල විසුඤ්ඤා ව දිට්ඨිවිසුඤ්ඤා ව
 දිට්ඨිවිසුඤ්ඤා ඛො පන යථා දිට්ඨිසං ව පධානං සංවෙග්ගො ව
 සංවෙජනියෙසු ධාතෙසු සංවිග්ගසං ව යොනිසො පධානං
 අසත්තඤ්ඤා ව කුසලෙසු ධම්මෙසු අප්පට්ඨානිතා ව පධානභිං
 විජ්ජා ව විමුක්ඛි ව
 ඛයෙ ඤාණං අනුප්පාදෙ ඤාණං

---

 1. පටිසංඛින්නාබ්බලාඤ්ඤා (සා)

සමාපත්තිකුශලතාව (සමචතුත් දැනීම) ද, සමාපත්තිසුඛානකුශලතාව
 (සමචත්තෙන් නැඟිසිටීම දන්නා නුවණ) ද .
 ධාතුකුශලතාව (ධාතූන් දන්නා නුවණ) ද, මනස්කාරකුශලතාව
 (ධාතූන් මෙනෙහි කරන්නට දන්නා නුවණ) ද
 ආයතනකුශලතාව (ආයතනයන් දැනීම) ද, ප්‍රතික්‍ෂාසමුත්පාදකුශලතාව
 (ප්‍රතික්‍ෂාසමුත්පාදය දන්නා නුවණ) ද
 ස්ථානකුශලතාව (ස්ථාන දන්නා නුවණ) ද, අස්ථානකුශලතාව
 (අස්ථාන දන්නා නුවණ) ද,
 සාප්ත ඛව ද, ලප්ථව ද
 ක්ෂාන්තිය ද සංඝරත්‍යය (සිල්වත්ඛව) ද,
 සාබ්‍රාය (මොළොක් වචන ඇති බව) ද පටිසන්ථාරය (පිළිසඳර) ද
 අවිතිංසාව (කරුණාව) ද ඉච්චි බව (මෙමත්‍රිය) ද
 නට්ඨවාට්ඨ සිහි ඇති බව ද නුවණනැති බව ද
 සිහිය ද නුවණ ද
 ඉදුරන්ති නොවැසූ දෙර ඇති බව ද බොජුනෙහි පමණ නොදන්නා
 බව ද
 ඉදුරන්ති වැසූ දෙර ඇති බව ද බොජුනෙහි පමණ දන්නා බව ද.
 ප්‍රතිසංඛාරාන ඛලය (නොනුවණින් සැලිය නොහැකි නුවණ) ද,
 භාවනාඛලය (බවුන් වැඩිමෙහි තහවුරු බව) ද
 ස්මෘතිඛලය (කර වැ සිටුනා සිහිය) ද සමාධිඛලය (සමාධියෙහි තහවුරු
 බව) ද
 ගමථය ද විදග්ගාව ද
 ගමථනිමිත්තය ද ප්‍රග්‍රහනිමිත්තය ද
 ප්‍රග්‍රහය (වීර්යය) ද අවික්ෂේපය (එකඟබව) ද
 ශීලවිපක්තිය (දුසිල් බව) ද දෘෂ්ටිවිපක්තිය (මිසඳිට) ද
 ශීලසම්පත්තිය (ශීලසංවරය) ද දෘෂ්ටිසම්පත්තිය (ඥානය) ද
 ශීලවිභූද්ධිය ද දෘෂ්ටිවිභූද්ධිය ද
 දෘෂ්ටිවිභූද්ධිය (ඥානදර්ශනය) ද දෘෂ්ටිවිභූද්ධිය හා එක්වූ ගෙදුණ
 වීර්යය ද .
 සංවේගය (ජාතිජරාදි සංවේගවස්තූන් හය වශයෙන් හයජනක
 වශයෙන් දන්නා නුවණ) ද සංවේග කටයුතු කරුණෙහි සංවේගයට
 පත්තනු ගේ උපාය (වීර්යය) ද
 කුසල්දහමිති අතෘප්තිකර බව ද ප්‍රධන් වීර්යයෙහි නොපසුබස්නා
 බව ද
 විද්‍යාව (සුචේතිවාසානුස්මෘතිඥානාදි තුන්විද්‍යා) ද විමුක්තිය (නිවරණ
 යන් ගෙන් හා සංස්කෘතධර්මයන් ගෙන් හා මිදීම) ද
 ක්ෂයයෙහි නුවණ (මාභිඥානය) ද අනුත්පාදයෙහි නුවණ (ඵලඥානය) ද
 යන මොහු ය.

ඉමෙ ඛො ආවුසො තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන දෙව ධම්මා සම්මදක්ඛිතා තස්ස සබ්බෙහෙව සංකායිකබ්බං න විවදිතබ්බං -පෙ- අස්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං.

තිකං

10 අස්ථි ඛො ආවුසො තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන තයො ධම්මා සම්මදක්ඛිතා තස්ස සබ්බෙහෙව සංකායිකබ්බං -පෙ- අස්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං.

කතමෙ තයො?

තිණි අකුසලමූලානි ලොභො අකුසලමූලං, දොසො අකුසලමූලං, මොහො අකුසලමූලං.

තිණි කුසලමූලානි: අලොභො කුසලමූලං, අදොසො කුසලමූලං, අමොහො කුසලමූලං.

තිණි දුච්චරිතානි කායදුච්චරිතං, වච්ඡුච්චරිතං, මනෝදුච්චරිතං.

තිණි සුච්චරිතානි: කායසුච්චරිතං, වච්ඡුච්චරිතං, මනෝසුච්චරිතං.

තයො අකුසලචිතකකා කාමචිතකෙකා, ඛ්‍යාපාදචිතකෙකා, විභිංසාචිතකෙකා.

තයො කුසලචිතකකා: නෙකඛිත්ථිතකෙකා, අඛ්‍යාපාදචිතකෙකා, අවිභිංසාචිතකෙකා.

තයො අකුසලසංකපපා: කාමසංකපපා, ඛ්‍යාපාදසංකපපා, විභිංසාසංකපපා.

තයො කුසලසංකපපා: නෙකඛිත්ථිසංකපපා, අඛ්‍යාපාදසංකපපා, අවිභිංසාසංකපපා.

තිසෙසා අකුසලසංකපපා: කාමසංකපපා, ඛ්‍යාපාදසංකපපා, විභිංසාසංකපපා.

තිසෙසා කුසලසංකපපා: නෙකඛිත්ථිසංකපපා, අඛ්‍යාපාදසංකපපා, අවිභිංසාසංකපපා.

තිසෙසා අකුසලධාතුයො: කාමධාතු, ඛ්‍යාපාදධාතු, විභිංසාධාතු,

තිසෙසා කුසලධාතුයො: නෙකඛිත්ථිධාතු, අඛ්‍යාපාදධාතු, අවිභිංසාධාතු.

අපරා පි තිසෙසා ධාතුයො: කාමධාතු, රූපධාතු, අරූපධාතු.

අපරා පි තිසෙසා ධාතුයො: රූපධාතු, අරූපධාතු, භිරොධධාතු.

අපරා පි තිසෙසා ධාතුයො: භිතධාතු, මජ්ඣිමධාතු, පඤ්ඤධාතු.

තිසෙසා තත්ථා කාමතඤ්ඤා, භවතඤ්ඤා, විභවතඤ්ඤා.

ඇවැත්නි, මොහු දන්තා දක්තා අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මොනොවට වදරන ලද දේක ධර්මයෝ ය, එහි . දෙවමිනිස්තට යහපත පිණිස වැඩ පිණිස සුව පිණිස සියල්ලන් විසින් ම සමග වැ ගැයිය යුතු, විවාද නො කටයුතු.

ත්‍රිකය

10. ඇවැත්නි, දන්තා දක්තා අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මොනොවට වදරන ලද තුන් ධර්ම කෙනෙක් ඇත. උභි . දෙවමිනිස්තට යහපත පිණිස වැඩ පිණිස සුව පිණිස සියල්ලන් විසින් ම සමග වැ ගැයිය යුතු විවාද නො කටයුතු.

කවර දහම්හු තිදෙනෙක් ද යත්

අකුසල්මුල් තුනෙක. ලෝභය අකුසල් මුලෙක, ද්වේෂය අකුසල් මුලෙක, මෝහය අකුසල් මුලෙක

කුසල්මුල් තුනෙක. අලෝභය කුසල් මුලෙක, අද්වේෂය කුසල් මුලෙක, අමෝහය කුසල් මුලෙක

දුෂිරිත් තුනෙක: කායදුෂ්චරිත ය, වාග්දුෂ්චරිත ය, මනෝදුෂ්චරිත ය
සුෂිරිත් තුනෙක කායසුචරිත ය, වාක්සුචරිත ය, මනස්සුචරිත ය .

අකුසලච්ඡර්ක තුනෙක: කාමච්ඡර්ක, ව්‍යාපාදච්ඡර්ක, ච්ඡිංසා-ච්ඡර්ක

කුසලච්ඡර්ක තුනෙක: භෞමිකාමසංච්ඡර්ක, අව්‍යාපාදච්ඡර්ක, අච්ඡිංසාච්ඡර්ක

අකුසල සංකල්ප තුනෙක භෞමිකාමසංකල්පය, අව්‍යාපාද-සංකල්පය, අච්ඡිංසා සංකල්පය

අකුසල සංඥා තුනෙක. කාමසංඥා, ව්‍යාපාදසංඥා, ච්ඡිංසාසංඥා .

කුසලසංඥා තුනෙක. භෞමිකාමසංඥා, අව්‍යාපාදසංඥා, අච්ඡිංසා සංඥා ...

අකුසලධාතු තුනෙක කාම ධාතු, ව්‍යාපාද ධාතු, ච්ඡිංසා ධාතු .

කුසල ධාතු තුනෙක භෞමිකාමස ධාතු, අව්‍යාපාද ධාතු අච්ඡිංසා ධාතු ...

අත්ත ද ධාතු තුනෙක කාම ධාතු, රූප ධාතු, රූප ධාතු

අත්ත ද ධාතු තුනෙක රූප ධාතු, අරූප ධාතු, නිරුත්ත ධාතු

අත්ත ද ධාතු තුනෙක චිත ධාතු, චිත්ත ධාතු, ප්‍රතිත ධාතු

කාමිණි තුනෙක කාමිණිපණ, භවකාමිණි, චිත්තකාමිණි ...

අපරාපි කිසෙසා තණ්හා: කාමතණ්හා, රූපතණ්හා, අරූපතණ්හා
 අපරා පි කිසෙසා තණ්හා: රූපතණ්හා, අරූපතණ්හා, නිරොධතණ්හා
 කිංචි සංයොජනානි: සක්කායදිට්ඨි, විචිකිච්ඡා, සීලබ්බතපරාමාසො
 තයො ආසවා කාමාසවො, හවාසවො, අවිජ්ජාසවො.

තයො හවා කාමහවො, රූපහවො, අරූපහවො

කිසෙසා එසනා කාමෙසනා, හවෙසනා, බ්‍රහ්මවරියෙසනා.

කිසෙසා විධා සෙයො'හමසීති කි විධා, සද්දියො' හමසීති විධා,
 හිනො'හමසීති විධා

තයො අද්ධා අතිතො අද්ධා, අනාගතො අද්ධා, පච්චුප්පතො අද්ධා

තයො අනතා සක්කායො අනතො, සක්කායසමුදයො අනතො,
 සක්කායනිරොධො අනතො

කිසෙසා වෙදනා සුඛා වෙදනා, දුක්ඛා වෙදනා, අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා

කිසෙසා දුක්ඛතා දුක්ඛදුක්ඛතා, සංඛාරදුක්ඛතා, විපරිණාමදුක්ඛතා.

තයො රාසි මිච්ඡත්තනියතො රාසි, සමුත්තනියතො රාසි, අනියතො
 රාසි.

කිසෙසා කඛ්ඛා¹ අතිතං වා අද්ධානං ආරභ්වා කඛ්ඛති විචිකිච්ඡන්
 නාධිමුච්ඡති න සමපසිද්ධති, අනාගතං වා අද්ධානං ආරභ්වා කඛ්ඛති
 විචිකිච්ඡති නාධිමුච්ඡති න සමපසිද්ධති, එතරහි වා පච්චුප්පතං අද්ධානං
 ආරභ්වා කඛ්ඛති විචිකිච්ඡති නාධිමුච්ඡති න සමපසිද්ධති

කිංචි කථාගතස්ස අරභකඛයානි පරිසුඤ්ඤාසමාචාරො ආවුසො
 තථාගතො, නත්ති කථාගතස්ස කායදුච්චරිතං යං තථාගතො රභෙකියා
 මා මෙ ඉදං පරො අඤ්ඤාසීති, පරිසුඤ්ඤාවිචිකිච්ඡාසමාචාරො ආවුසො තථාගතො,
 නත්ති කථාගතස්ස චිද්දුච්චරිතං යං තථාගතො රභෙකියා 'මා මෙ ඉදං
 පරො අඤ්ඤාසීති, පරිසුඤ්ඤාමනොසමාචාරො ආවුසො, තථාගතො, නත්ති
 කථාගතස්ස මනොදුච්චරිතං යං තථාගතො රභෙකියා මා මෙ ඉදං පරො
 අඤ්ඤාසීති

1 තයො තමා (මජ්ඣං)

අනා ද කෘෂ්ණා තුනෙක: කාමකෘෂ්ණා, රූපකෘෂ්ණා, අරූපකෘෂ්ණා
අනා ද කෘෂ්ණා තුනෙක රූපකෘෂ්ණා, අරූපකෘෂ්ණා, නිරොධ-
කෘෂ්ණා ..

සංයෝජන තුනෙක: සත්කායදෘෂ්ටි, විචිකිත්සා, ශීලවුත්තපරාමර්ශ ..

ආසූව තුනෙක: කාමාසූව, භවාසූව, අපිද්ධාසූව .

භව තුනෙක: කාමභව, රූපභව, අරූපභව

ඵෂණා තුනෙක: කාම ඵෂණා, භව ඵෂණා, බ්‍රහ්මචරියා ඵෂණා

විධා (මැන) තුනෙක: මම උතුම් වෙමි යි විධාවෙක, මම සමාන-
යෙමි යි විධාවෙක, මම භීතයෙමි යි විධාවෙක ...

අධිව (කාල) තුනෙක: අතීත කාලය, අනාගත කාලය, වර්තමාන
කාලය

අත්ත තුනෙක: සත්කායය (පංචස්කන්ධය) එක් අත්තයෙක,
සත්කායසමුදයය (පුරිම කෘෂ්ණාවය), සත්කාය නිරොධය (නිවන හා
මග) ..

වෙදනා තුනෙක: සුඛවෙදනා ය, දුඛවෙදනා ය, අදුඛඅසුඛවෙදනා ය ...

දුඛතා තුනෙක: දුඛදුඛතා (දුක් වෙදනා) ය, සංස්කාරදුඛතා ය
(අදුඛඅසුඛවෙදනා ය), විපරිණාමදුඛතා ය (සුඛවෙදනා ය).

රාශි තුනෙක: මිථ්‍යාත්වනියත රාශිය (නියත මිසදිව හා ආනන්තර්ය-
කම්ම), සමාස්ත්වනියත රාශිය (සතර ආර්යමාර්ගය), අනියත රාශිය
(අවශෙෂ ධර්ම)...

කාඛික්ෂා (සැක) තුනෙක: අතීත කාලය ඇරැබූ සැක කරයි,
නිශ්චය කට නොහැකි ව වෙහෙසෙයි, ඇලෙනු නොහැකි වෙයි, නො
පැහැදෙයි, අනාගත කාලය ඇරැබූ හෝ සැක කරයි, නිශ්චය කට නො
හැකි වූ වෙහෙසෙයි, ඇලෙනු නො හැකි වෙයි, දැන් වර්තමාන කාලය
ඇරැබූ හෝ සැක කෙරෙයි, නිශ්චය කට නො හැකි වූ වෙසෙයි, ඇලෙනු
නොහැකි වෙයි, නො පැහැදෙයි

තපාගතයන් වහන්සේගේ නොරැක්කූ යුතු තැන් තුනෙකි:
ඇවුත්ති, තපාගතයන් වහන්සේ පිරිසිදු කායසමාචාර ඇති සේක. මගේ
මේ ක්‍රියාව මෙරමා නහමක් දැනි වා යි තපාගතයන් වහන්සේ යමක්
රක්තාසේක් ද (තපාගතයන් වහන්සේ විසින් රැක්කූ යුතු ද), එසේ වූ
තපාගතයන් වහන්සේගේ කායදුශ්චරිතයෙක් නැත. තපාගතයන් වහන්සේ
පිරිසිදු වාක්සමාචාර ඇති සේක. මෙය මෙරමා නො දැනි වා'යි යමක්
තපාගතයන් වහන්සේ රක්තා සේක් ද (රැක්කූ යුතු ද) එසේ වූ තපාගත-
යන් වහන්සේගේ වාග් දුශ්චරිතයෙක් නැත, තපාගතයන් වහන්සේ
පිරිසිදු වාක්සමාචාර ඇති සේක. මෙය මෙරමා නො දැනි වා'යි යමක්
තපාගතයන් වහන්සේ රක්තා සේක් ද (රැක්කූ යුතු ද) එසේ වූ තපාගත-
යන් වහන්සේ ගේ මනෝදුශ්චරිතයෙක් නැත.

දීඝනිකායො පාඨිකවග්ගො

සඬ්ඨිතිසූත්තං

තයො කිඤ්චනා රාගො කිඤ්චනං, දොසො කිඤ්චනං, මොහො කිඤ්චනං.

තයො අග්ගී. රාගඝ්ඤි, දොසඝ්ඤි, මොහඝ්ඤි.

උපරෙ පි තයො අග්ගී. ආභුනෙය්‍යඝ්ඤි, ගහපනඝ්ඤි, දකඛිණෙය්‍යඝ්ඤි.

කිව්ඨෙන රූපසංඛග්ගො සතිදස්සනසප්පට්ඨං රූපං, අතිදස්සනසප්පට්ඨං රූපං¹, අතිදස්සනසප්පට්ඨං රූපං

තයො සංඛාරා පුඤ්ඤාභිසංඛාරො, ඥානපුඤ්ඤාභිසංඛාරො, ආරාමපුඤ්ඤාභිසංඛාරො.

තයො පුග්ගලා සෙකෙඛා පුග්ගලො, අසෙකෙඛා පුග්ගලො, නෙවසෙකෙඛා නාසෙකෙඛා පුග්ගලො

තයො ථෙරා: ජාත්ථෙරො, ධම්මථෙරො, සම්මතථෙරො²

කීඤ් පුඤ්ඤාකිරියවත්ථනී දුතමයං පුඤ්ඤාකිරියවත්ථනී, සීලමයං පුඤ්ඤාකිරියවත්ථනී, භාවනාමයං පුඤ්ඤාකිරියවත්ථනී.

කීඤ් වොදනාවත්ථනී දිඝේන, සුතේන, පරිසංකාය.

කිසෙය්‍යා කාමුපපත්තියො³. සත්තාච්ඡෙය්‍යා සත්තා පච්චුප්පට්ඨිකකාමා. තෙ පච්චුප්පට්ඨිකෙසු කාමෙසු වසං චතොතතී සෙය්‍යාථාපි මනුස්සා ඵකච්ච ව දෙවා ඵකච්ච ව විතිපාතීකා. අයං පඨමා කාමුපපත්ති. සත්තාච්ඡෙය්‍යා සත්තා භිමිතිකාමා තෙ භිමිතිකා නිමිතිකා කාමෙසු වසං චතොතතී සෙය්‍යාථාපි දෙවා භිමිතිකරතී. අයං දුතියා කාමුපපත්ති සත්තාච්ඡෙය්‍යා සත්තා පරතිමිතිකාමා. තෙ පරතිමිතිකෙසු කාමෙසු වසං චතොතතී, සෙය්‍යාථාපි දෙවා පරතිමිතිකවසවත්තී අයං තතියා කාමුපපත්ති.

1 අතිදස්සනසප්පට්ඨරූපං (ය්‍යා, කම)

2 සම්මුතිථෙරො (මජ්ඣං)

3 කාමුපපත්තියො (ප්‍රා) - ය්‍යා, කම

කිඤ්චන (සකියන් බඳනා පරිබොධ) තුනෙකි රාගය කිඤ්චනයෙකි (පරිබොධයෙකි). ද්වේෂය කිඤ්චනයෙකි (පරිබොධයෙකි), මෝහය කිඤ්චනයෙකි (පරිබොධයෙකි).

අග්නි (ගිති) තුනෙක රාග ගින්න ය, ද්වේෂ ගින්න ය, මෝහ ගින්න ය.

තව ද අග්නි තුනෙක ආහුනෙයාග්නිය (මාපිය නැමැති ගින්න ය), ගාහපතාග්නිය (ගෙහිමියා නැමැති ගින්න ය), දක්ෂිණෙයාග්නිය (හික්ෂුසභිස නැමැති ගින්න ය).

තුන් කොටසෙකින් රූපසංග්‍රහය (රූපයන් ගණන් ගැනීම) වේ නිදර්ශන (වක්ෂුර්විඤ්ඤා) සහිත ප්‍රතිස (ඇසට ගොදුරු වීම වශයෙන් හැපීම) සහිත රූපයෙක (රූපායතනය ය), නිදර්ශන (වක්ෂුර්විඤ්ඤා) නොමැති ප්‍රතිස (ග්‍රොත්‍රාදියේ හැපීම) සහිත රූපයෙක (වක්ෂුරායතනාදී නව ආයතන ය), නිදර්ශන (වක්ෂුර්විඤ්ඤා) නැති, ප්‍රතිස (හැපීම) නැති රූපයෙක (ශුක්ෂමරූප ය).

සංස්කාර තුනෙක පුණ්‍යාභිසංස්කාරය (කාමාවචර රූපාවචර කුසල චේතනා ය), අපුණ්‍යාභිසංස්කාරය (අකුසල චේතනා), ආනෙඤ්ජාභි සංස්කාරය (අරූපාවචර කුසල චේතනා ය).

පුද්ගලයෝ ති දෙනෙක ලෙසක්ෂ පුද්ගලයා ය, අලෙසක්ෂ පුද්ගලයා ය, නොවලෙසක්ෂ නාලෙසක්ෂ පුද්ගලයා ය.

ස්ථවිර ති දෙනෙකි ජාතිස්ථවිරය (මහලුගිහි ය), ධර්මස්ථවිර ය (ථෙරකරණිය ධර්ම වූ සිල්වත්ඛව ආදී සතර ධර්මයෙන් සුක්ක පැවිද්ද ය), සම්මති ස්ථවිරය (නමින් පමණක් ස්ථවිර වූයේ ය).

පුණ්‍යක්‍රියාවස්තු (පුණ්‍යක්‍රියා වූ ද ඒ ඒ ආභිසංඝයන වස්තු කාරණ වූ ද ද) තුනෙක දතමය පුණ්‍යක්‍රියාවස්තුව, ශීලමය පුණ්‍යක්‍රියාවස්තුව භාවනාමය පුණ්‍යක්‍රියා වස්තුව

වෛද්‍යාවස්තු (වෛද්‍යාවනට කරුණු වූ දෑ තුනෙක දැකීමෙන් වෛද්‍යා කෙරෙහි, ඇසීමෙන් වෛද්‍යා කෙරෙහි, සැක කිරීමෙන් වෛද්‍යා කෙරෙහි).

කාමෝපපත්ති (කම් සුව වීදුම) තුනෙක ඇවැත්නි ඵලාභි සිටි කාම ඇති (නිබඳ වැ පැවැති කාමවස්තු ඇති) සත්ව කෙනෙක් ඇත. මිනිස්සු ද ඇතැම් දෙවියෝ ද (යාමාදී සතර දෙවිලෝ වූයේය ද) ඇතැම් විනිසාතිකයෝ ද (නිරිසතුන් හැර සෙසු ආපායිකයෝ ද) යන ඒ සත්වයෝ ඵලාභි සිටි කාමවස්තූන්හි සිය වශය (කැමැති සේ පවත්නා බව) පවත්වත්. මේ පළමු කාමෝපපත්තිය ය. ඇවැත්නි, මවාගන්නා ලද සේ ද එසේ ම නිර්මිත කොට කොට ගෙන කාමවස්තූන්හි වශය පවත්වත්. මේ දෙවෙනි කාමෝපපත්තිය ය. ඇවැත්නි, මෙරමා විසින් මවන ලද කාමවස්තූන් පරිභොග කරන සත්ව කෙනෙක් ඇත. ඔහු පරනිර්මිත වශවත්ති දෙවියන් යමටත් ද එසේ අනුන් විසින් නිර්මිත කරන ලද කාමවස්තූන්හි වශය පවත්වත්. මේ තෙවෙනි කාමෝපපත්තිය ය.

දීඝනිකායො පාටිකට්ඨෙකො

සංඛිතිසුත්තං.

තිසෙසො සුඛුපපතතියො¹ සන්නාවුසො සත්තො උප්පාදෙඤ්ඤා උප්පාදෙඤ්ඤා සුඛං විහරන්ති, සෙය්‍යාථාපි දෙවා බ්‍රහ්මකායිකා අයං පඨමා සුඛුපපතති සන්නාවුසො සත්තො සුඛෙන අභිසංඝන්තා පරිසංඝන්තා පරිපුරා පරිපඤ්චා, තෙ කදචි කරහචි උදනං උදනෙන්ඤ්ඤා අහො සුඛං අහො සුඛන්ති, සෙය්‍යාථාපි දෙවා ආභස්සරා අයං දුතියා සුඛුපපතති සන්නාවුසො සත්තො සුඛෙන අභිසංඝන්තා පරිසංඝන්තා පරිපුරා පරිපඤ්චා, තෙ සන්නං යෙව තුසිතා සුඛං පටිසංවෙදෙන්ති, සෙය්‍යාථාපි දෙවා සුභකිණ්ණා, අයං තතියා සුඛුපපතති.

තිසෙසො පඤ්ඤා සෙක්ඛා පඤ්ඤා, අසෙක්ඛා පඤ්ඤා, නෙවසෙක්ඛා නාසෙක්ඛා පඤ්ඤා

අපරා පි තිසෙසො පඤ්ඤා චිත්තාමයා පඤ්ඤා, සුත්තමයා පඤ්ඤා භාවනාමයා පඤ්ඤා

තිණ්ණාච්චානි සුත්තාච්චං, පටිච්චෙකාච්චං, පඤ්ඤාච්චං

තිණ්ණප්‍රියානි අනඤ්ඤානඤ්ඤාසාමිතිඤ්ඤායං, අඤ්ඤාඤ්ඤායං අඤ්ඤානා-
විඤ්ඤායං

තිණ්ණ චක්ඛුනි, මංසචක්ඛු, දිඛචක්ඛු, පඤ්ඤාචක්ඛු.

තිසෙසො සික්ඛා අධිසීලසික්ඛා, අධිවිතසික්ඛා, අධිපඤ්ඤාසික්ඛා

තිසෙසො භාවනා කායභාවනා, වීක්ඛනාවනා, පඤ්ඤාභාවනා

තිණ්ණ අනුත්තරියානි දසසනානුත්තරියං, පටිපදනුත්තරියං, විමුක්තානු-
ත්තරියං

තයො සමාධි සචිත්තකසච්චාරො සමාධි, අචිත්තකසච්චාරමත්තො
සමාධි, අචිත්තකසච්චාරො සමාධි

අපරෙ පි තයො සමාධි සුඤ්ඤායා සමාධි, අනිමිත්තො සමාධි,
අප්‍රාණිහිත්තො සමාධි

1 සුඛුපපතතියො (PTS, ස්‍යා, කම)

සුඛෝපපත්ති (සුඛ ලැබීම) තුනෙක ඇවැත්නි, බ්‍රහ්මකායික දෙවියෝ යම් සේ ද, එසේ උපදව උපදවා පළමු දහන් සුඛ විද්‍යා සත් කෙනෙක් ඇත මේ පළමු 'සුඛ ලැබීම' ය ඇවැත්නි, ආභාෂ්වර දෙවියෝ යම් සේ ද, එසේ (දෙවෙනි දහන්) සුවයෙන් තෙමුණු, හැම ලෙසින් ම තෙමුණු, පිරුණු, පැතිරගත් සත් කෙනෙක් ඇත. ඔහු කිසි විටෙක 'අඟෝ සුවයෙක! අඟෝ සුවයෙක!' යි උදන් අනක්. මේ දෙවෙනි සුඛෝපපත්තිය ය. ඇවැත්නි, ශ්‍රවකාත්ස්නක දෙවියෝ යම් සේ ද, එසේ (තෙවෙනි දහන්) සුවයෙන් තෙමුණු, හැම ලෙසින් තෙමුණු, පිරුණු, පැතිරගත් සත් කෙනෙක් ඇත. ඔහු (තමන් ලත් දහන් සුවන්) සතුටු වුවාහු, ශාන්ත (ප්‍රණීත) වූ ම සිත් සුවය විඳිත්. මේ තෙවෙනි සුඛලැබීම ය.

ප්‍රඥ තුනෙක මෛත්‍රීය ප්‍රඥ ය (සෝවාන් ආදී සත් ආර්ය ප්‍රඥ ය), අමෛත්‍රීය ප්‍රඥ ය (රහත් පල නුවණ ය), නෛවමෛත්‍රීය නාමෛත්‍රීය ප්‍රඥ ය (මාර්ගඵලප්‍රඥයෙන් අන්‍ය වූ සියලු ලොවි නුවණ ය)

තව ද ප්‍රඥ තුනෙක චිත්තමය ප්‍රඥව, ශ්‍රැතමය ප්‍රඥව, භාවනාමය ප්‍රඥව.

ආයුධ තුනෙක ශ්‍රැතායුධය, ප්‍රවිච්ඡායුධය, ප්‍රඥයුධය.

ඉන්ද්‍රිය තුනෙක අනඤ්ඤතඤ්ඤසාම්භිද්දියය (සෝවාන් මහ නුවණ), අඤ්ඤිද්දිය ය (සෝවාන් පලය පටන් කොට ඉදිරි සත්ත්වි නුවණ) අඤ්ඤතභිද්දිය ය (රහත්පල නුවණ)

ඇස් තුනෙක මහැස, දිවැස, පැණැස.

ශික්ෂා තුනෙක අධිශීලශික්ෂාව, අධිචිත්තශික්ෂාව, අධිප්‍රඥශික්ෂාව.

භාවනා තුනෙක කායභාවනාව (රහත්හුගේ පස් දෙර), චිත්තභාවනාව (අට සමචිත්), ප්‍රඥභාවනාව (රහත්පල නුවණ)

අනුත්තරිය තුනෙක දස්සනානුත්තරියය (උතුම් ම දැක් ම-විදර්ශනාව), පටිපදනුත්තරිය ය (උතුම් ම පිළිපැදීම=ආර්යමාර්ග ය), විජුත්තානුත්තරිය ය (උතුම් ම මිදීම=ආර්යඵලය)

සමාධි තුනෙක. සචිතර්ක සචිචාර සමාධිය, අචිතර්ක විචාරමාත්‍ර සමාධිය, අචිතර්ක අචිචාර සමාධිය

අන්‍ය දු සමාධි තුනෙක. ඉන්‍යකාසමාධිය, අනිමිත්ත සමාධිය, අප්‍රණිති සමාධිය.

දිස්ත්‍රික්කයේ පාරිකවගෙනා

සඬුති සුභත

කිසි සොවෙය්‍යානි කායසොවෙය්‍යං වච්ඡොවෙය්‍යං මනෝ-
යොවෙය්‍යං.

කිසි මොනෙය්‍යානි කායමොනෙය්‍යං වච්ඡමොනෙය්‍යං මනෝ-
මොනෙය්‍යං.

කිසි කොසල්ලානි ආයකොසල්ලං අපායකොසල්ලං උපාය-
කොසල්ලං.

තයො මද; ආරොග්‍යමදෙ යොබ්බතමදෙ ජීවිතමදෙ

කිසි ආධිපතෙය්‍යානි අත්තාධිපතෙය්‍යං ලොකාධිපතෙය්‍යං ධම්මාධි-
පතෙය්‍යං.

කිසි කථාවකද්වනි අතිතං වා අද්ධානං ආරබ්භ කථං කථෙය්‍ය
එවං අහොසි අතිතමද්ධානන්ති, අනාගතං වා අද්ධානං ආරබ්භ කථං
කථෙය්‍ය එවං හවිසසති අනාගතමද්ධානන්ති, එතරහි වා පච්චුප්පනකං
අද්ධානං ආරබ්භ කථං කථෙය්‍ය එවං හොති එතරහි පච්චුප්පනකං
අද්ධානන්ති.

කිසෙසා විජජා පුට්ඨනිවාසානුස්සතිඤ්ඤං විජජා සත්තානං
චුදුපපාතෙ ඤ්ඤං විජජා, ආයවානං ඛයෙ ඤ්ඤං විජජා

තයො විහාරා දිබ්බො විහාරො, බ්‍රහ්මා විහාරො, අරියො විහාරො

කිසි පාටිභාරියනි: දුඤ්චාටිභාරියා, ආදෙසනාපාටිභාරියං, අනුයායනි-
පාටිභාරියං.

ඉමෙ ටො ආවුසො තෙන හගවතා ජානතා පසසතා අරහතා
සමුත්ථාසමුද්ධත තයො ධම්මො සමුද්ධකාතා. ඤාන සබ්බෙහෙ ව
සඬුතිඤ්ඤං -පෙ- දුක්ඛාය භික්ඛාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං.

සෞඛ්‍යය (පිරිසිදු බව ඇති කරන පිළිපැයුම්) තුනෙක කායසෞඛ්‍යය (තුන් කායදුශ්චරිතයෙන් වැළැක්ම), වාක්සෞඛ්‍යය ය (සතර වාග් දුශ්චරිතයෙන් වැළැක්ම), මනසෞඛ්‍යය (තුන් මනෝදුශ්චරිතයෙන් වැළැක්ම).

මෞනිය (මුනිබව කරන පිළිපැයුම්) තුනෙක කායමෞනියය වාචි මෞනියය මනෝමෞනියය.

කොශල්‍ය (දක්ෂතා-දැනුම්) තුනෙක ආයකොශල්‍යය (වැඩිම දන්නා නුවණ), අපාය කොශල්‍යය (නො වැඩිම දන්නා නුවණ), උපාය කොශල්‍යය (වැඩුම් පිරිහුම් දෙකට කාරණ දන්නා නුවණ)

මද තුනෙක ආරෝග්‍යමදය (නිරෝග බව නිසා උපදනා උඩඟු බව), යෝවන මදය (තරුණ බව නිසා උපදනා උඩඟු බව), ජීවිත මදය (බොහෝ කල් ජීවත් වීම් සුවසේ ජීවත් වීම් ජීවත්වන්නෙමි යන ආදීන් ජීවත්වීම පිළිබඳ ව උපදනා උඩඟු බව)

ආධිපත්‍ය තුනෙක ආත්මාධිපත්‍යය (ආත්මගෞරවය නිසා පව නොකරන බව), ලෝකාධිපත්‍යය (ලෝකයා අධිපති කොට ගෙන-ලෝකයාගෙන් අපවාද ලැබෙතැ යි සලකා පව නොකරන බව), ධර්මාධිපත්‍යය (ලොවුතුරාදහම් අධිපති කොට ගෙන - ලොවුතුරා දහම් පසක් කළ බැවින් පව නොකරන බව).

කථාවස්තු (කථාවට කරුණු) තුනෙක අතීතය මෙසේ වී යැ යි අතීත කාලය ඇරඹූ කථා කරන්නේ ය. අනාගතය මෙසේ වන්නේ යැ යි අනාගත කාලය ඇරඹූ හෝ කථා කරන්නේ ය, දන් පවත්නා කාලය මෙසේ වේ යැ යි වර්තමාන කාලය ඇරඹූ හෝ කථා කරන්නේ ය.

විද්‍යා තුනෙක පෙඳ වුසු කඳපිළිවෙළ යිහි කරන නුවණ විද්‍යාවෙක, සතුන්ගේ උපපත්ති දන්නා නුවණ විද්‍යාවෙක, ආප්‍රවයන්ගේ ක්ෂයයෙහි නුවණ (මාර්ගඥනය) විද්‍යාවෙක.

විහාර (වුසුම්) තුනෙක දිව්‍ය විහාරය (අට සමවත් ය.), මුත්මවිහාරය (අප්‍රාමාණ්‍ය සතරය), ආර්යවිහාරය (පලසමවත්ය).

ප්‍රාතිහාර්ය තුනෙක සෘද්ධිප්‍රාතිහාර්යය, ආදේශනප්‍රාතිහාර්යය, අනුශාසනිප්‍රාතිහාර්යය.

ඇවැත්නි, දන්නා දක්නා අර්ථත් වූ සමාක්සමබුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යාව-තුන් වහන්සේ විසින් මේ තුන් ධර්ම කෙනෙක් මොනොවට වදන ලද්දහ. එහි සියල්ලත් විසින් ම සමග වැ ගැසිය යුතු එය දෙව-මිනිස්තට යහපත පිණිස, වැඩ පිණිස, සුව පිණිස වන්නේ ය.

චතුක්කං

10. අස්සී ඛො ආවුසො තෙන භගවතා ජානතා පසසතා අරහතා සමුත්ථාසමුච්ඡේධන චක්කාරො ධම්මො සමමදසබ්බතා තත්ථ සංඛිඛ්භෙව සංඛිතාසිතඛං න චිට්ඨිතඛං යථාසිද්ධං බ්‍රහ්මචරියං අභිනියං අස්ස චිට්ඨිතිකං තදස්ස බහුජනභිතාය බහුජනසුඛාය අත්ථාය භිතාය සුඛාය දේවමනුස්සානං කතමෙ චක්කාරො?

චක්කාරො සතිපට්ඨානා ඉධාවුසො භික්ඛු කායේ කායානුපස්සි චිහරති ආකාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සා, වේදනාසු වේදනානුපස්සි -පෙ- විකෙත වික්ඛානුපස්සි -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි චිහරති ආකාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සා

චක්කාරො සමමපට්ඨානා ඉධාවුසො භික්ඛු අනුප්පනානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති වික්ඛං පග්ගොකාති පදහති, උප්පනානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය ඡන්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති වික්ඛං පග්ගොකාති පදහති, අනුප්පනානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති වික්ඛං පග්ගොකාති පදහති, උප්පනානං කුසලානං ධම්මානං සීතියා අසමෙමාසාය භික්ඛොභාවාය දේවප්‍රජාය භාවනාපාරිසුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති වික්ඛං පග්ගොකාති පදහති

චක්කාරො ඉද්ධිපාදා ඉධාවුසො භික්ඛු ඡන්දයමාධිපධානසංඛාරයට්ඨනානාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, වික්ඛසමාධිපධානසංඛාරයමනනාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, චිරියසමාධිපධානසංඛාරයමනනාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, විමංසායමාධිපධානසංඛාරයට්ඨනාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති

චතුෂ්කය.

10. ඇවැත්නි, දන්තාචු දක්තාචු අර්හත් වූ සමාක්සමිබ්බද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මොනොවම වදරන ලද සතර ධර්ම කෙනෙක් ඇත. එහි මෙ සස්ත බොහෝ කල් පැවැතියැ හැකි වනු පිණිස, විරස්ථාසී වනු පිණිස සියලු දෙනා විසින් ම සමග වැ ගැසියැ යුතු, විවාද නො කළ යුතු. එය බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, දෙවමිනිස්තට යහපත පිණිස, වැඩ පිණිස, සුව පිණිස වන්නේ ය. ඒ කවර සතර ධර්මයෝ ද? යත්

සතිපට්ඨානගෝ සතර දෙනෙකු ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙමේ කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තේ, නුවණින් දන්නේ සිහි ඇත්තේ, ලොව කෙරෙහි අභිධ්‍යාවත් දෙමනසක් බැහැර කොට රු කයෙහි කය අනුව බලන්නේ වෙසෙයි. වෙදනාවන්හි වෙදනා අනුව බලන්නේ. වෙසෙයි. සිත්හි සිත් අනුව බලන්නේ වෙසෙයි. කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තේ, නුවණින්දන්නේ, සිහි ඇත්තේ, ලොව කෙරෙහි අභිධ්‍යාවත් දෙමනසක් බැහැර කොට ධර්මයන්හි ධර්ම අනුව බලන්නේ වෙසෙයි.

සමාක්ප්‍රධානගෝ සතර දෙනෙකු ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙමේ නූපන් ලාමක අකුසල් දහමුත් නො උපදනා පිණිස ඡන්දය උපදවයි, වැයම් කරයි, වැර වඩයි, සිත ඔසොවයි, පිහිටුවයි. උපන් ලාමක අකුසල් දහමුත් බැහැර ලනු පිණිස ඡන්දය උපදවයි, වැයම් කරයි, වැර වඩයි, සිත ඔසොවයි, පිහිටුවයි. නූපන් කුසල් දහමුත් ඉපැත්ම පිණිස ඡන්දය උපදවයි, වැයම් කරයි, වැර වඩයි, සිත ඔසොවයි, පිහිටුවයි. උපන් කුසල් දහමුත් සිටිනු පිණිස, නොනස්නා පිණිස, බොහෝ සෙයින් වනු පිණිස, මහත් වනු පිණිස, භාවනායෙන් පිරෙනු පිණිස ඡන්දය උපදවයි, වැයම් කරයි, වැර වඩයි, සිත ඔසොවයි, පිහිටුවයි.

සෘද්ධිපාදගෝ සතර දෙනෙකු ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙමේ කත්තුකම්‍යකා ඡන්දය අධිපති කොට ගෙන ලත් සමාධියෙන් ද ප්‍රධාන සංස්කාරයෙන් (හෙවත්) චතුෂ්කෘතං සාධක සමාක්ප්‍රධානවීර්යයෙන් ද යුක්ත වූ සෘද්ධිපාදය වඩයි, චිත්තය අධිපති කොට ගෙන ලත් සමාධියෙන් ද ප්‍රධාන සංස්කාරයෙන් (ප්‍රධාන වීර්යයෙන්) ද යුක්ත වූ සෘද්ධිපාදය වඩයි, වීර්යය අධිපති කොට ගෙන ලත් සමාධියෙන් ද ප්‍රධාන සංස්කාරයෙන් ද යුක්ත වූ සෘද්ධිපාදය වඩයි. මීමාංසාව (ප්‍රඥාව) අධිපති කොට ගෙන ලත් සමාධියෙන් ද ප්‍රධාන වීර්යයෙන් ද යුක්ත වූ සෘද්ධිපාදය වඩයි.

චක්කාරි ක්කානානි¹ ඉධාචුසො භික්ඛු විවිචෙව ව කාමෙහි විවිචං අකුසලෙහි ධරෙමහි සචිතකකං සච්චාරං විචෙකපං පිතිසුඛං පඨමං ක්කානං² උපසම්පජ්ජ විහරති, චිතකකච්චාරානං චූපසමා අජ්ඣක්කා සම්පසාදනං චෙතසො ඵකොදිභාවං අචිතකකං අච්චාරං සමාධිපං පිතිසුඛං දුතියං ක්කානං³ උපසම්පජ්ජ විහරති, පිතියා ව වීරාගා උපෙක්ඛිකා ව විහරති, සත්තා ව සම්පජානො සුඛඤ්ච කායෙත පටිසංවෙදෙති, යත්තං අරියා ආවිඤ්ඤානි 'උපෙක්ඛිකා සතිමා සුඛච්චාරි'ති, තං තතියං ක්කානං⁴ උපසම්පජ්ජ විහරති. සුඛසත ව පහානා දුක්ඛසත ව පහානා පුට්ඨෙව යොග්ගසංසද්දමනසසානං. අත්ථමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛිසතිපාරිසුද්ධිං වතුත්ථං ක්කානං⁴ උපසම්පජ්ජ විහරති

චක්කෙසො සමාධිභාවනා, අත්ථාචුසො සමාධිභාවනා-භාවිතා බහුලීකතා දිට්ඨධර්මසුඛච්චාරාය සංවත්තති, අත්ථාචුසො සමාධිභාවනා භාවිතා බහුලීකතා ඤාණදසසනපට්ටාභාය සංවත්තති, අත්ථාචුසො සමාධිභාවනා භාවිතා බහුලීකතා සතිසම්පජඤ්ඤාය සංවත්තති, අත්ථාචුසො සමාධිභාවනා භාවිතා බහුලීකතා ආසවානං ඛයාය සංවත්තති.

කතමා චාචුසො සමාධිභාවනා භාවිතා බහුලීකතා දිට්ඨධර්මසුඛච්චාරාය සංවත්තති? 'ඉධාචුසො භික්ඛු විවිචෙව ව කාමෙහි විවිචං අකුසලෙහි ධරෙමහි සචිතකකං' -පෙ- පඨමං ක්කානං -පෙ- වතුත්ථං ක්කානං 'උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං ආචුසො සමාධිභාවනා භාවිතා බහුලීකතා දිට්ඨධර්මසුඛච්චාරාය සංවත්තති.

කතමා චාචුසො සමාධිභාවනා භාවිතා බහුලීකතා ඤාණදසසන-පට්ටාභාය සංවත්තති? ඉධාචුසො භික්ඛු ආලොකසඤ්ඤං මනසි කරොති, දිවාසඤ්ඤං අධිට්ඨාති යථා දිවා තථා රත්ති. යථා රත්ති. තථා දිවා. ඉති උච්චෙත චෙතසා අපරියොනාදොත සප්පභාසං විතතා භාවෙති. අයං ආචුසො සමාධිභාවනා භාවිතා බහුලීකතා ඤාණදසසනපට්ටාභාය සංවත්තති.

1 සමමජ්ඣානං (ය්‍යා, කම්)

2 දුතියජ්ඣානං (ය්‍යා, කම්)

3 තතියජ්ඣානං (ය්‍යා, කම්)

4 වතුත්ථජ්ඣානං (ය්‍යා කම්)

සමාධිභාවනා සතරෙක: ඇවුත්ති, යමෙක් භාවිත වූයේ (වඩන ලද්දේ) බහුලිකෘත වූයේ (බහුල කොට කරන ලද්දේ) මෙ අත්බවහි ඵ සුව වුසුම පිණිස පවත්නේ ද එසේ වූ සමාධිභාවනාවෙක් ඇත, යමෙක් භාවිත වූයේ දිහුප්පිකෘත වූයේ ද්ව්ගතඥාය ලබනු පිණිස පවත්නේ ද එසේ වූ සමාධිභාවනාවෙක් ඇත, යමෙක් භාවිත වූයේ බහුලිකෘත වූයේ සිහි නුවණ පිණිස පවත්නේ ද එසේ වූ සමාධිභාවනාවෙක් ඇත, යමෙක් භාවිත වූයේ බහුලිකෘත වූයේ ආසුවයන්ගේ ක්ෂයය පිණිස පවත්නේ ද එසේ වූ සමාධිභාවනාවෙක් ඇත.

ඇවැත්නි, කවර සමාධිභාවනාවෙන් භාවිත වූයේ බුදුදර්ශනය වූයේ දර්ශනාත්මකය (විවිධ ජෛවික) ලබනු පිණිස පවත්නේ ද? යන: ඇවැත්නි, ඔබේ මනස තෙවේ තව දැවල් දුටු ආලෝකය යටි සේ නට එසේ ම එය මාත්‍රිකයෙහි ද, මාත්‍රිකයෙහි දුටු ආලෝකය යටිසේ නට එසේ ම එය දැවල් ද යි (විශ්ව පහන් සෑදීමේ ආලෝකය අරමුණු කොට) ආලෝක සංයුති රජිතයෙහි ලකරයි, අභිමුඛ යි සංයුති සිතූ පිටිවූයි. රජිතය නොවැසුණු (විවිධ වූ) හත්පසැ කොබ්ලුණ සිතීම සංලෝක සහිත ධර්මයක සිත වියයි. ඇවැත්නි, ටෙ සමාධිභාවනාව භාවිත වූයේ බුදුදර්ශනය වූයේ දර්ශනාත්මකය (විවිධ ජෛවික) ලබනු පිණිස පවති

ඇවැත්නි, කවර සමාධිභාවනාවෙක් භාවිත වූයේ, බහුලිකාත වූයේ, ස්මෘතිසම්ප්‍රජානනය පිණිස පවත්නේ ද? යත්. මහණෙනි, මෙහි මහණහු විසින් වෙදනාවෝ දත්තා ලද්දහු උපදිත්, දත්තා ලද්දහු එළැඹා සිටිත්, දත්තා ලද්දහු නැසීමට යෙත්, සංඥාවෝ දත්තා ලද්දහු උපදිත්, දත්තා ලද්දහු එළැඹා සිටිත්, දත්තා ලද්දහු නැසීමට යෙත් විතර්කයෝ දත්තා ලද්දහු උපදිත්, දත්තා ලද්දහු එළැඹා සිටිත්, දත්තා ලද්දහු නැසීමට යෙත් ඇවැත්නි, මේ සමාධිභාවනාව භාවිත වූයේ, බහුලිකාත වූයේ, ස්මෘතිසම්ප්‍රජානනය පිණිස පවතී.

ඇවැත්නි, කවර සමාධිභාවනායෙක් භාවිත වූයේ, බහුලිකාත වූයේ, ආප්‍රවයන්ගේ ක්ෂයය පිණිස පවත්නේ ද? යත් ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙමේ 'රූපය මෙසේ ය, රූපයේ ඉපැදීම මෙසේ ය, රූපයේ වැනැස්ම මෙසේ ය, වේදනාව මෙසේ ය, වේදනාවේ ඉපැදීම මෙසේ ය, වේදනාවේ වැනැස්ම මෙසේ ය, සංඥාව මෙසේ ය සංස්කාරයෝ මෙසේ ය විඤ්ඤාය මෙසේ ය, විඤ්ඤායේ ඉපැදීම මෙසේ ය, විඤ්ඤායේ වැනැස්ම මෙසේ යැ' යි උපාදානස්කන්ධ පසෙහි උදය ව්‍යයය (ඉපැදීම හා වැනැස්ම) අනුව දක්නේ වෙසෙයි ඇවැත්නි, මේ සමාධිභාවනාව භාවිත වූයේ, බහුලිකාත වූයේ ආප්‍රවයන්ගේ ක්ෂයය පිණිස පවතී.

අප්‍රාමාණ්‍යයෝ සතර දෙනෙකු ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙමේ මෙන් සහගීය සිතින් එක් දෙසක් පැතිරගෙන වෙසෙයි, එසේ දෙවෙනි දෙස එසේ තෙවෙනි දෙස, එසේ සතරවැනි දෙස පැතිර ගෙන වෙසෙයි. මේ පරිද්දෙන් උඩ යට සරස යන හැම තන්හි සියලු සතුන් තමාට සමතායෙන්, සියලු සතුන්ගෙන් යුත් සත්වලොකය (පැතිරීම් වශයෙන්) විපුල වූ, (භූමිවෘද්ධියෙන්) මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ සතුන් අංමුණු කොටැති, සතුරන් නැති, ව්‍යාපාද (වේර) නැති, මෙන් සහගත සිතින් පැතිරගෙන වෙසෙයි කරුණා සහගත සිතින්. මුදිතා සහගත සිතින් උපෙක්ෂා සහගත සිතින් එක් දෙසක් පැතිර ගෙන වෙසෙයි. එසේ දෙවෙනි දෙසක්, එසේ තෙවෙනි දෙස, එසේ සතරවැනි දෙස පැතිරගෙන වෙසෙයි මේ පරිද්දෙන් උඩ යට සරස යන හැම තන්හි සියලු සතුන් තමාට සමතායෙන්, සියලු සතුන්ගෙන් යුත් සත්වලොකය විපුල වූ, මහද්ගත වූ, අප්‍රමාණ සතුන් අරමුණු කොටැති, සතුරන් නැති, ව්‍යාපාද නැති උපෙක්ෂාසහගත සිතින් පැතිර ගෙන වෙසෙයි.

ආරූප්‍ය සතරක: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ හැම ලෙසින් රූපසංඥාවන් ඉක්මිමෙන්, ප්‍රතික්ෂාඥාවන් දුරු වීමෙන්, නානාස්වසංඥාවන් නොමැතෙහි කිට්මෙන්, 'සාක්ෂ්‍යය අනන්ත යැ' යි ආකාශානුඤ්ඤායනන සමාධියට පැමිණ වෙසෙයි, හැම පරිද්දෙන් ආකාශානුඤ්ඤායනන 'විඤ්ඤාය අනන්ත යැ' යි විඤ්ඤාණඤ්චායනන සමාධියට පැමිණ වෙසෙයි, හැම පරිද්දෙන් විඤ්ඤාණඤ්චායනන ඉක්මැ 'කිසිත් නැතැ' යි ආකිඤ්චායනන සමාධියට පැමිණ වෙසෙයි, හැම පරිද්දෙන් පාඨ්ඤ්ඤායනන සමාධිය ඉක්මැ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනන සමාධියට පැමිණ වෙසෙයි.

වතකාරී අපයෙසනානි: ඉධාචුසො භික්ඛු සංඛායෙකං පටිසෙවති,
සංඛායෙකං අධිවාසෙති, සංඛායෙකං පරිවජෙති සංඛායෙකං
විනෝයෙති

වතකාරො අරියවංසා: ඉධාචුසො භික්ඛු සන්තුට්ඨො භොති ඉතරිතරෙන
චිවරෙන, ඉතරිතරචිවරසන්තුට්ඨියා ච වණ්ණවාදී, න ච, චිවරහෙතු
අනෙසනං අප්පට්ඨං ආපජ්ජති, අලඞ්ඛා ච චිවරං න පරිත්ඤාති, ලඞ්ඛා ච
චිවරං අගථිතො¹ අමුඤ්ඤො අනප්ඤාපනෙනා ආදීනවදසසාථි නිසසරණ-
පඤ්ඤා පරිභුඤ්ජති තාය ච පන ඉතරිතරචිවරසන්තුට්ඨියා නෙවන්තා-
නුක්කංසෙති න පරං වජ්ජෙති යො හි තස්ස දසෙඛා භොති අනලසො
සම්පජානො පතිස්සතො. අයං චුච්චතාචුසො භික්ඛු පොරාණෙ අඤාඤෙඤ
අරියවංසෙ ධිතොති.

පුන ච පරං ආචුසො භික්ඛු සන්තුට්ඨො භොති ඉතරිතරෙන
පිණ්ඩපාතෙන, ඉතරිතරපිණ්ඩපාතසන්තුට්ඨියා ච වණ්ණවාදී, න ච
පිණ්ඩපාතහෙතු අනෙසනං අප්පට්ඨං ආපජ්ජති, අලඞ්ඛා ච පිණ්ඩපාතං
න පරිත්ඤාති, ලඞ්ඛා ච පිණ්ඩපාතං අගථිතො අමුඤ්ඤො අනප්ඤාපනෙනා
ආදීනවදසසාථි නිසසරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජති, තාය ච පන ඉතරිතර-
පිණ්ඩපාතසන්තුට්ඨියා නෙවන්තානුක්කංසෙති න පරං වජ්ජෙති. යො හි
තස්ස දසෙඛා භොති අනලසො සම්පජානො පතිස්සතො, අයං චුච්චතා-
චුසො භික්ඛු පොරාණෙ අඤාඤෙඤ අරියවංසෙ ධිතොති.

1 අගථිතො (මජ්ඣිමං)

අපරිමාණ (අපරිමාණ) සංකර්මය: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ නුවණින් දැන සෙවනය කළ යුතු එක ම සෙවයි, නුවණින් දැන ඉවැසියා යුතු එක ම ඉවසයි, නුවණින් දැන ඉවත් කළ යුතු එක ම ඉවත් කෙරෙයි, නුවණින් දැන දුරු කළ යුතු එක ම දුරු කෙරෙයි.

පාර්ශ්ව-ය ධර්ම සංකර්මය: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ ඉතරෙතර විචාරයෙන් (ලැබුණු යම් කවර හෝ සිවුරෙකින්) සතුටු වෙයි. ලැබුණු කවර හෝ සිවුරෙකින් සතුටු වීමෙහි ඉන් කියන සුලු ද වෙයි, සිවුර හේතු කොට ගෙන නො සුදුසු වූ අනෙකුත් කට නො පැමිණෙයි, සිවුරක් නො නොලැබීමෙන් ද නො කලකිරෙයි. සිවුරක් ලැබ ද ලොභයෙන් නො ගැටගැසුණේ (දඩක කෘෂ්ණයෙන්) මුස පත් නොවූයේ, (කෘෂ්ණයෙන්) නොබැඳුණේ (අනෙකුත්යෙන් ප්‍රත්‍යාලැබීමෙහි කෘෂ්ණයෙන් බැඳී පරිභොග කිරීමෙහි) දෙස් දක්නා සුලු වූයේ, (හුදු සිත නැසීම පිණිස යන දැන් පස්විකිම් වශයෙන්) ගිණුණු ප්‍රභූ දැක්මේ පරිභොග කෙරෙයි. ඒ ඉතරෙතර විචාර සන්තොසයෙන් තමා හුවා නො දක්වයි, මෙරමා හෙලා නො දකී. හේ වූ කලී ඒ විචාරසන්තොසයෙහි ව්‍යාකූල වූයේ, අනලස් වූයේ, මනා නුවණින් දන්නේ. එළඹ සිටි සිහි දැක්මේ වෙයි. දැවැන්ති, මේ මහණ තෙමේ පැරැණි වූ අග්‍රයා යි දන්නා ලද, පාර්ශ්ව-ය ධර්මයෙහි සිටියේ යැ යි කියනු ලැබේ.

දැවැන්ති, තව ද මහණ තෙමේ ඉතරෙතර පිණ්ඩපාතයෙන් (යම් කවර හෝ ලැබුණු බොජුනෙකින්) කෘෂ්ණ වෙයි. ඉතරෙතර පිණ්ඩපාතයෙන් කෘෂ්ණ වීමෙහි ඉන් කියන සුලු ද වෙයි, පිණ්ඩපාතය හේතු කොට ගෙන නොසුදුසු - අනෙකුත් කට නො පැමිණෙයි, පිණ්ඩපාතය නො ලැබීමෙන් ද නො කලකිරෙයි, පිණ්ඩපාතය ලැබ ද ලොභයෙන් නො ගැටගැසුණේ, දඩක කෘෂ්ණයෙන් මුස පත් නො වූයේ, (කෘෂ්ණයෙන්) නො බැඳුණේ, එහි දෙස් දක්නා සුලු වූයේ, ගිණුණු ප්‍රභූ දැක්මේ පරිභොග කෙරෙයි, ඒ ඉතරෙතර පිණ්ඩපාත සන්තොසයෙන් තමා හුවා නො දක්වයි, මෙරමා හෙලා නො දකී. හේ වූ කලී ඒ පිණ්ඩපාත සන්තොසයෙහි ව්‍යාකූල වූයේ, අනලස් වූයේ, මනා නුවණින් දන්නේ, එළඹ සිටි සිහි දැක්මේ වෙයි. දැවැන්ති, මේ මහණ තෙමේ පැරැණි වූ, අග්‍රයා යි දන්නා ලද, පාර්ශ්ව-ය ධර්මයෙහි සිටියේ යැ යි කියනු ලැබේ.

පුන ච පරං ආවුප්පො භික්ඛු සන්තුට්ඨො යොති ඉතරිතරෙන සෙනාස-
නෙන, ඉතරිතරසෙනාසනසන්තුවුසියා ච වණ්ණවාදී, න ච සෙනාසනහෙතු
අනෙසනං අප්පට්ඨං ආපජ්ජති, අලභා ච සෙනාසනං න පරිතසුති
ලභා ච සෙනාසනං අගථිතො අමුඤ්ඤිතො අනර්ථාපනෙනා ආදීනවදසාවි
නිසාරණපදෙසු පරිභුසුජ්ජති, තාය ච පන ඉතරිතරසෙනාසනසන්තුවුසියා
නෙවකතානුක්කංසෙති න පරං වම්භති. යො හි තස් දසෙඛා හොති
අනලසො සම්පජානො පතිසුතො, අයං වුට්ඨො භික්ඛු පොරාණෙ
අග්ගෙසු අරියවංසෙ ධිතොති.

පුන ච පරං ආවුප්පො භික්ඛු පභානාරාමො හොති පභානරතො
භාවනාරාමො හොති භාවනාරතො, තාය ච පන පභානාරාමතාය
පභානරතියා භාවනාරාමතාය භාවනාරතියා නෙව අනනානුක්කංසෙති
න පරං වම්භති යො හි තස් දසෙඛා අනලසො සම්පජානො,
පතිසුතො, අයං වුට්ඨො භික්ඛු පොරාණෙ අග්ගෙසු අරියවංසෙ
ධිතොති

වකතාරි පඨානානි සංවරපඨානං, පභානපඨානං, භාවනපඨානං,
අනුරක්ඛනපඨානං.

කතමෙසු ආවුප්පො සංවරපඨානං? ඉධාවුප්පො භික්ඛු වක්ඛනා රූපං
දිස්වා න නිමික්ඛග්ගාහි හොති නානුබ්බිකාසුත්තග්ගාහි යථාධිකරණමෙන.
වක්ඛන්ද්‍රියං අසංවුත්තං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා
ධම්මො අනවාසසවෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති වක්ඛන්ද්‍රියං,
වක්ඛන්ද්‍රියෙ සංවරං අපජ්ජති. සොතෙන සඤ්ඤා සුඤ්ඤා -පෙ- ඝාතෙන
ගන්ධං ඝාගිඤ්ඤා -පෙ- ජීවිතාය රසං සාගිඤ්ඤා -පෙ- කායෙන ඵොට්ඨිකං
චුඤ්ඤා -පෙ- මනසා ධම්මං උසුසුය න නිමික්ඛග්ගාහි හොති නානුබ්බිකා-
සුත්තග්ගාහි, යථාධිකරණමෙන මනින්ද්‍රියං අසංවුත්තං විහරන්තං අභිජ්ඣා-
දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මො අනවාසසවෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය
පටිපජ්ජති, රක්ඛති මනින්ද්‍රියං මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. ඉදං
වුට්ඨො භික්ඛු සංවරපඨානං.

1 භාවනාපඨානං (සනා), භාවනාපඨානං (ලෙසං)

2 අනුරක්ඛනපඨානං (සනා), අනුරක්ඛනපඨානං (ලෙසං)

3 බ්‍යාප්ති කරොති (ලෙසං)

ඇවැත්ති, තව ද මහණ තෙමේ ඉතරෙතර ශයනාසනයෙන් (ලැබුණු යම් කවර ද සෙනස්තෙකින්) තෘප්ත වෙයි, ඉතරෙතර ශයනාසනයෙන් තෘප්ත වීමෙහි ගුණ කියන සුදු ද වෙයි, ශයනාසන හෙතු කොට ගෙන නොසුදුසු අනෙෂණයකට නො පැමිණෙයි, ශයනාසන නොලැබීමෙන් ද නො කලකිරෙයි, - ශයනාසන ලැබ ද එහි (ලොභයෙන්) නො ගැට ගැසුණේ, (අධිකතෘෂ්ණයෙන්) මුෂපත් නොවූයේ, (තෘෂ්ණයෙන්) නො බැඳුණේ එහි දෙස් දක්නා සුදු වූයේ, නිඃශරණප්‍රඥා ඇත්තේ පරිභොග කෙරෙයි ඒ ඉතරෙතර ශයනාසන සන්තොෂයෙන් තමා හුවා නො දැක්වයි, මෙරමා හෙලා නො දකී හේ වූ කලි ඉතරෙතර ශයනාසන සන්තොෂයෙහි ව්‍යාකූල වූයේ, අනලස් වූයේ, මනා නුවණින් දන්නේ, එළැඹි සිටි සිහි ඇත්තේ වෙයි. ඇවැත්ති, මේ මහණ පැරණි වූ අග්‍ර යැ යි දන්නා ලද, ආර්යවංශ ධර්මයෙහි සිටියේ යැ යි කියනු ලැබේ

ඇවැත්ති, තව ද මහණ තෙමේ (පංචවිධ) ප්‍රභාණයෙහි ඇඳුම් ඇත්තේ, ප්‍රභාණයෙහි ඇඳුණේ වෙයි, භාවනායෙහි ඇඳුම් ඇත්තේ, භාවනායෙහි ඇඳුණේ වෙයි. ඒ ප්‍රභාණාරාමකා හේතුවෙන්, ඒ ප්‍රභාණ රතී හෙතුවෙන්, ඒ භාවනාරාමකා හෙතුවෙන්, ඒ භාවනාරතී හෙතුවෙන් තමා නො ම හුවා තබයි, මෙරමා නො ම හෙලා දකී. හේ එහි ව්‍යාකූල වූයේ, අනලස් වූයේ මනා නුවණින් දන්නේ, එළැඹි සිටි සිහි ඇත්තේ වෙයි ඇවැත්ති, මේ මහණ පැරණි වූ අග්‍ර යැ යි දන්නා ලද, ආර්යවංශ ධර්මයෙහි සිටියේ යැ යි කියනු ලැබේ

ප්‍රධානසෝ (ලකුම් වීර්යයෝ) සතර දෙනෙක සංවරප්‍රධානය ප්‍රභාණප්‍රධානය භාවනාප්‍රධානය අනුරක්ෂණප්‍රධානය යන සතර යැ

ඇවැත්ති, සංවරප්‍රධාන නම් කවරේ යැ? මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ ඇසින් රූපයක් දක එහි (කෙලෙස් ඉපැදීමට වස්තු වූ) නිමිත්තක් ගන්නා සුදු නො වෙයි අනුව්‍යාඤ්චනයක් (හස්ත පාද හෝ සිතහ ආදී ආකාරයක්) ගන්නා සුදු නො වෙයි යම් කරුණෙකින් වක්ෂුරිත්වයෙහි සංවර නැති වූ වසන තෙල පුභුලා ලාමක අකුශලධර්ම වූ අභිධ්‍යා දොර්මනසායෝ ලුහුබදින්නාහු ද එය හවුරනු උණිස පිළිපදි, වක්ෂුරිත්වය රැකගනි, වක්ෂුරිත්වයෙහි සංවරයට පැමිණෙයි කනිත් හඬ අසා . නාශායෙන් ගද ආඝ්‍රාණය කොට දිවෙන් රස විඳ කයින් ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයක් පැහැස මනසින් ධර්මාලම්බනයක් සිතා එහි නිමිති ගන්නා සුදු නො වෙයි අනුව්‍යාචනයක් ගන්නා සුදු නො වෙයි යට කරුණෙකින් මනඉන්ද්‍රියයෙහි සංවර නැති වූ වසන තෙල පුභුලා ලාමක අකුශල ධර්ම වූ අභිධ්‍යාදොර්මනසායෝ ලුහුබදින්නාහු ද, එය හවුරනු උණිස පිළිපදි, මන ඉන්ද්‍රියය රැකගනි මන ඉන්ද්‍රියයෙහි සංවරයට පැමිණෙයි. ඇවැත්ති, මෙය සංවරප්‍රධානයැ යි කියනු ලැබේ

කතමඤ්චාද්‍රියො පභානප්පධානං? ඉධාද්‍රියො භික්ඛු උප්පන්නං කාමචිතකකං නාධිවාසෙති පජ්ඣති චිත්තොදෙති බ්‍යන්තිකරොති අනභාවං ගමෙති, උප්පන්නං බ්‍යාපාද්විතකකං -පෙ- උප්පන්නං චිභිංසාදිතකකං -පෙ- උප්පන්නාද්‍රියො පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ නාධිවාසෙති පජ්ඣති චිත්තොදෙති බ්‍යන්තිකරොති අනභාවං ගමෙති ඉදං චූචිතාද්‍රියො පභානප්පධානං.

කතමඤ්චාද්‍රියො භාවනප්පධානං? ඉධාද්‍රියො භික්ඛු සතිසංඛිතං ජාතිඛං භාවෙති චිවෙකනිසීතං වීරාගනිසීතං නිරොධනිසීතං වොසසංගපරිනාමිං -පෙ-ධම්මචිවසංඛිතං භාවෙති -පෙ- වීරියසංඛිතං භාවෙති -පෙ- පීතිසංඛිතං භාවෙති -පෙ- පසංදධිසංඛිතං භාවෙති -පෙ- සමාධිසංඛිතං භාවෙති -පෙ- උප්පකාසංඛිතං භාවෙති චිවෙකනිසීතං වීරාගනිසීතං නිරොධනිසීතං වොසසංගපරිනාමිං ඉදං චූචිතාද්‍රියො භාවනප්පධානං.

කතමඤ්චාද්‍රියො අනුරකකප්පධානං? ඉධාද්‍රියො භික්ඛු උප්පන්න භද්දකං¹ සමාධිනිමිතං අනුරකකි අභිකිසසංඤාං පුලවකසංඤාං² චිතිලකසංඤාං විච්ඡේදකසංඤාං උද්ධමානකසංඤාං ඉදං චූචිතාද්‍රියො අනුරකකප්පධානං.

වතතාරි ඤාණානි ධම්මෙ ඤාණං, අනියෙ ඤාණං, පරියායෙ³ ඤාණං සමුත්තියා ඤාණං."

අපරානි පි වතතාරි ඤාණානි දුසංඛි ඤාණං, දුසංඛිප්‍රියෙ ඤාණං, දුසංඛිනිරොධෙ ඤාණං, දුසංඛිනිරොධගාලිනියා පටිපද්‍ය ඤාණං.

වතතාරි සොත්තප්පනියධර්මානි: සප්පරියසංසවො, සඤ්චා සඤ්චා, සොනියො මනසිකාරො, ධම්මානුධම්මපටිපත්ති.

වතතාරි සොත්තප්පනිය අභිගානි ඉධාද්‍රියො ජරියසාවතො බුද්ධි අට්ඨව්‍යවසාදෙන සන්තනාගතො ගොති. ඉති පි සො හගවා අරහං සමමාසමුද්ධා උප්පාදරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසාද්ධියාරම් සඤ්චා දෙවච්ඡාසානං බුද්ධි හගවා'ති

1 භද්දකං (පෙසං)

2 පුලවක සංඤා (පෙසං), පුලවක සංඤා (PTS, සා, කම)

3 පරිවර් (කම), පරිවර් (PTS, සා, කම)

ඇවැත්නි, ප්‍රභාණ්ඩානාම කවරේ ද? මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ උපන් කාමච්ඡාර්කය නො ඉවසයි. ඇර පියයි බැහැර කෙරෙයි, ක්ෂිණ කෙරෙයි, යළි නො හටගන්නා බවට පමුණුවයි. උපන් ව්‍යාපෘද්ධිකය .. උපන් විභිංසාච්ඡාර්කය උපන් උපන් ලාමක අකුසල් දහමුත් නො ඉවසයි, ඇරපියයි, බැහැර කෙරෙයි, ක්ෂිණ කෙරෙයි, යළි නොහටගන්නා බවට පමුණුවයි ඇවැත්නි, මෙය ප්‍රභාණ්ඩානාම යැ යි කියනු ලැබේ

ඇවැත්නි, භාවනාප්‍රධානාම කවරේ ද? ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙමේ නුවණින් බලකා විවේකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ තිරොධය ඇසුරු කළ වොස්සග්ගය (ක්ලෙශන්‍යාගයට හා නිවන් පසක් කිරීම) අතට නැඹුරු ව මුහුකුරා යන සමාධිසම්බෝධාධිගය වඩයි. ධර්මවිවය සම්බෝධාධිගය වඩයි විරිය සම්බෝධාධිගය වඩයි ප්‍රීතිසම්බෝධාධිගය වඩයි ප්‍රභුබ්ධිසම්බෝධාධිගය වඩයි සමාධිසම්බෝධාධිගය වඩයි විවේකය ඇසුරු කළ, විරාගය ඇසුරු කළ, තිරොධය ඇසුරු කළ, වොස්සග්ගය අතට නැඹුරු වූ මුහුකුරා යන උපෙක්ෂා සම්බෝධාධිගය වඩයි ඇවැත්නි, මේ භාවනාප්‍රධානාම යැ යි කියනු ලැබේ

ඇවැත්නි අනුරක්ෂණප්‍රධානාම කවරේ ද? ඇවැත්නි මෙහි මහණ තෙමේ අධිකසංකප්පය සුලචකසංකප්පය විනිලකසංකප්පය විච්ඡේදක සංකප්පය උද්ධුමානකසංකප්පය යන මොවුන්ගේ වශයෙන් උපන් යහපත් සමාධිනිමිත්තය (විත්තසමාධිය) රැකගනී ඇවැත්නි මෙය අනුරක්ෂණප්‍රධානාම යැ යි කියනු ලැබේ

ඥාන සතරෙක සිවුසස් පිළිවිද්‍යා නුවණ, සිවුසස් නුවණ අනුව ගිය නුවණ, පර සිත් දන්නා නුවණ, සම්මතියෙහි නුවණ (උඩ කී තුන නුවණින් ඉතිරි සියලු නුවණ)

අන්‍යා වූ ද ඥාන සතරෙක. දුකෙහි නුවණ, දුක් උපදවන හෙතෙමෙහි නුවණ, දුකිනිවැරදියෙහි නුවණ, දුක් නැස්මට යන පිළිවෙත්හි නුවණ ශ්‍රෝත ආපත්තාධිග (සෝවාන් මග ලබනු වට කරුණු) සතරෙක සාදරුෂ සේවනය, බණ ඇසීම, උපාය මනාස්කාරය, ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්තිය.

ශ්‍රෝත ආපත්තාධිග (සෝවාන් වූවහුගේ අංග) සතරෙක ඇවැත්නි, මෙහි ආර්ය ශ්‍රාවකයා බුදුරජු කෙරෙහි 'ඒ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ මේ මේ කරුණින් අර්හත් ය, සමාක්සම්බුද්ධ ය, විද්‍යාවරණ සම්පන්න ය, සුගත ය, ලොකට්ඨ ය, නිරුත්තර පුරුෂදම්‍යසාරථී ය, දෙව උනිස්සන්ට ඥාණය, බුද්ධ ය, හඟවත් යැ' යි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් සමන්විත වෙයි

වතනාරි අගතිගමනාති: ජන්දගතිං ගවජති, ගද්දාගතිං ගවජති, මොහංගතිං ගවජති, හංගතිං ගවජති.

වතනාරො තණ්හුපපාද: චීවරගෙනු වා ආවුසො භික්ඛුනො තණ්හා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති, පිණ්ඩාතගෙනු වා ආවුසො භික්ඛුනො තණ්හා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති, සෙනාසනගෙනු වා ආවුසො භික්ඛුනො තණ්හා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති, ඉතිහවාහවගෙනු වා ආවුසො භික්ඛුනො තණ්හා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති.

වතසෙසා පටිපද: දුක්ඛා පටිපද දක්ඛණිකා, දුක්ඛා පටිපද බ්බොහිකා, සුඛා පටිපද දක්ඛණිකා, සුඛා පටිපද බ්බොහිකා,

අපරා පි වතසෙසා පටිපද: අකමමා පටිපද, බමා පටිපද, දමා පටිපද, සමා පටිපද,

වතනාරි ධම්මපදාති: අනභිජ්ඣා ධර්මපදං, අබ්බාසාදෙ ධම්මපදං, සමමාසති ධර්මපදං, සමමාසමාධි ධර්මපදං.

වතනාරි ධම්මසමාදානාති: අත්ථාචුසො ධම්මසමාදානං පච්චුප්පනනදුක්ඛතෙඤ්ච ආයතිඤ්ච දුක්ඛවිපාකං, අත්ථාචුසො ධම්මසමාදානං පච්චුප්පනනදුක්ඛං ආයතිං සුඛවිපාකං, අත්ථාචුසො ධම්මසමාදානං පච්චුප්පනනසුඛං ආයතිං දුක්ඛවිපාකං, අත්ථාචුසො ධම්මසමාදානං පච්චුප්පනනසුඛතෙඤ්ච ආයතිං ව සුඛවිපාකං.

වතනාරො ධම්මකබන්ධා: සීලකබන්ධා, සමාධිකබන්ධා, පඤ්ඤාකබන්ධා, විමුක්තිකබන්ධා

වතනාරි බලාති: චිරියබලං, සතිබලං, සමාධිබලං, පඤ්ඤාබලං.

වතනාරි අධිව්‍යානාති: පඤ්ඤාධිව්‍යානං, සවාදිධ්‍යානං, වාගාධිධ්‍යානං, උපසමාධිධ්‍යානං.

වතනාරි පඤ්ඤාබ්‍යාකරණාති: එකංසබ්‍යාකරණියො පඤ්ඤා, පටිපුච්ඡාබ්‍යාකරණියො පඤ්ඤා, විහජ්ජාබ්‍යාකරණියො පඤ්ඤා, ධ්‍යානියො පඤ්ඤා.

1 වතනාරො පඤ්ඤාබ්‍යාකරණා (ආර්. සා. කම්)

අගතිගමන සතරෙක. ඡන්දයෙන් අගතියට යෙයි, ද්වේෂයෙන් අගතියට යෙයි, මෝහයෙන් අගතියට යෙයි, බ්‍රමයෙන් අගතියට යේ.

තෘෂ්ණෝත්පාද (තෘෂ්ණාව උපදනට අරමුණු) සතරෙක ඇවැත්නි, මහණහට සිවුරු නිසා හෝ තෘෂ්ණාව උපදිනුයේ උපදී, පිණ්ඩපාතය නිසා හෝ මහණහට තෘෂ්ණාව උපදිනුයේ උපදී, සෙනසුන් නිසා හෝ මහණහට තෘෂ්ණාව උපදිනුයේ උපදී, ප්‍රත්‍යයෙහි ප්‍රණීත බව ප්‍රණීතතර බව ආදී හේතුයෙන් ද මහණහට තෘෂ්ණාව උපදිනුයේ උපදී.

ප්‍රතිපත්ති සතරෙක. ලැයි වැ පැමිණෙන මාර්ගඥානය ඇති දුක සේ පිළිපදනා පිළිවෙත ය, වහා ලබන මාර්ගඥානය ඇති දුක සේ පිළිපදනා පිළිවෙත ය, ලැයි වැ ලබන මාර්ගඥානය ඇති සුව සේ පිළිපදනා පිළිවෙත ය, වහා ලබන මාර්ගඥානය ඇති සුව සේ පිළිපදනා පිළිවෙත ය.

අන්‍යා දු ප්‍රතිපත්ති සතරෙක (ප්‍රධන් වීර්ය වැඩිමෙහි දී) ශීතාදිය නො ඉවසන බව ඇති පිළිවෙතය, ශීතාදිය ඉවසන බව ඇති පිළිවෙත ය, ඉන්ද්‍රිය දමන සංඛ්‍යාත පිළිවෙතය, අකුල වීර්‍ය සංසිදුවීම නැමැති පිළිවෙතයි.

ධර්මපද (දහම් කොටස්) සතරෙක. අනභිධ්‍යා නම් වූ දහම් කොටස ය, දව්‍ය.පාද නම් වූ දහම් කොටස ය, සමාක්ස්මාති නම් වූ දහම් කොටස ය, සමාක් සමාධි නම් වූ දහම් කොටස ය.

ධර්මසමාදාන සතරෙක ඇවැත්නි, වත්මන්හි දුක් සහිත වූ ද මත්තෙහි දු දුක් විපාක ගෙන දෙන ධර්මසමාදානයෙක් ඇත. වත්මන්හි දුක් ඇති මත්තෙහි සැප විපාක ගෙන දෙන ධර්මසමාදානයෙක් ඇත, වර්තමානයෙහි සුව ඇති, මත්තෙහි දුක් ගෙන දෙන ධර්මසමාදානයෙක් ඇත, වත්මන්හි සුව ඇති මත්තෙහි දු සුව ගෙන දෙන ධර්මසමාදානයෙක් ඇති.

ධර්මස්කන්ධ සතරෙක. භීලඥානය (ඵලභීලය), සමාධිඥානය (ඵල-සමාධිය), ප්‍රඥාඥානය (ඵලප්‍රඥාව), විමුක්තිඥානය (ඵලවිමුක්තියි).

බල සතරෙක වීර්ය බලය, ස්මෘතිබලය, සමාධිබලය, ප්‍රඥබලයි.

අධිෂ්ඨාන (ඥානාධික පුරුෂයන් සිටුනා තැන්) සතරෙක ප්‍රඥාධිෂ්ඨානය (රහත්පල නුවණ), සත්‍යාධිෂ්ඨානය (සත්‍ය වචනය), ත්‍යාගාධිෂ්ඨානය (ආර්ථික පරිත්‍යාගය), උපමාධිෂ්ඨානය (කෙලෙස් සංසිදුවීම).

ප්‍රශ්නව්‍යාකරණ සතරෙක. එකාන්තයෙන් විසැදියැ යුතු ප්‍රශ්නය, පිළිවිසැ විසැදියැ යුතු ප්‍රශ්නය, බෙද විසැදියැ යුතු ප්‍රශ්නය, (නොවිසඳා) තබාලියැ යුතු ප්‍රශ්නයයි.

දීඝනිකායො පාටිකවනො

සඛිතිපුතො

චක්කාරි කම්මානී: අස්ථාච්ඡයො කම්මං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං, අස්ථා-
ච්ඡයො කම්මං සුක්කං සුක්කවිපාකං, අස්ථාච්ඡයො කම්මං කණ්ණසුක්කං කණ්ණ-
සුක්කවිපාකං. අස්ථාච්ඡයො කම්මං අකණ්ණං අසුක්කං අකණ්ණඅසුක්කවිපාකං
කම්මකම්මාය සංවත්තති.

චක්කාරො සච්ඡිකරණියා ධම්මා: පුට්ඨධර්මායො සතියා සච්ඡික-
රණියො, සත්තානං චුතුපපාතො චක්කුනා සච්ඡිකරණියො, අට්ඨි වීමොක්ඛා
කායෙන සච්ඡිකරණියා, ආසවානං ඛයො පඤ්ඤාය සච්ඡිකරණියො.

චක්කාරො ඔසා: කාමොසො, හවොසො, දිට්ඨිසො, අවිජ්ජාසො

චක්කාරො යොගා: කාමයොගො, හවයොගො, දිට්ඨියොගො, අවිජ්ජා-
යොගො.

චක්කාරො විසඤ්ඤාගා: කාමයොගවිසඤ්ඤාගො, හවයොගවිසඤ්ඤා-
ගො, දිට්ඨියොගවිසඤ්ඤාගො, අවිජ්ජායොගවිසඤ්ඤාගො

චක්කාරො ගන්ථා: අග්ගිජ්ඣා කායගන්ථො, ඛ්‍යාපාදො කායගන්ථො-
සීලධ්මතපරාමායො කායගන්ථො, ඉදංසඤ්ඤාගිනිවෙයො කායගන්ථො.

චක්කාරි උපාදනානී: කාමුපදනං, දිට්ඨපාදනං, සීලධ්මතපාදනං, අත්තවා-
දුපාදනං.

චක්කාරො යොනියො: අර්හත්තයොනි, ජලාබ්‍රහ්මයොනි, සංසෙද-
ජයොනි, ඔපපාතිකයොනි.

කර්ම සතරෙක ඇවැත්නි, කළු වූ කළු විපාක ඇති කර්මයෙක් (දශ අකුල කර්මපථය) ඇත. ඇවැත්නි, සුදු වූ සුදු විපාක ඇති කර්මයෙක් (කුලකර්මපථය) ඇත. ඇවැත්නි, කළු සුදු මිශ්‍ර වූ ද කළු සුදු විපාක ඇත්තාවූ ද කර්මයෙක් (සුවස්ස දෙන මිශ්‍ර කර්මයෙක්) ද ඇත. ඇවැත්නි, කළු නොවූ ද සුදු නොවූ ද කළු සුදු විපාක නැති යමෙක් කර්මක්ෂය පිණිස පවත්නේ ද එබඳු වූ කර්මයෙක් (සතර මාර්ගභ්‍යන්තර) ඇති.

සාක්ෂාත්කරණය ධර්ම සතරෙක පූර්වෙනිවාසය (පෙර වුසු කඳ පිළිවෙළ) සිහිගෙන් පසක් කළ යුතු, සත්වයන්ගේ ව්‍යුති උපපත්ති දෙක දිවැසින් පසක් කළ යුතු, විමොක්ෂ අට සහජාත නාම කයින් පසක් කළ යුතු. ආත්මයන් ගේ ක්ෂයය රහත්පල නුවණින් පසක් කළ යුතු.

ඔස (මහවතුරු) සතරෙක කාම ඔසය (පංචකාමශුණික රාගය), භව ඔසය (රූපාරූපභවයන්හි ඡන්දරාගය), දෘෂ්ටි ඔසය (දෙසැට මිස දිවු), අවිද්‍යා ඔසයි.

යොග (සතුන් සසර යොදන බිඳින අකුසල්) සතරෙක: කාමයොගය, භවයොගය, දෘෂ්ටියොගය අවිද්‍යායොගයි.

විසංයොග (බැඳුම් ලිහැඳුම්) සතරෙක: කාමයෝග විසංයොගය (අශ්‍රමධ්‍යානයන් එය පාදක කොට ලැබූ අනාගාමි මාර්ගයත්), භවයොග-විසංයොගය (රහත්මහ), දෘෂ්ටියොග විසංයොගය (සෝවාන් මහ), අවිද්‍යා-යොග විසංයොගයි (රහත්මහ).

ග්‍රන්ථ (සසර නාමරූපයන් ගැට ගසන බිඳින අකුසල්) සතරෙක. අභිධ්‍යාව (නාම කය හා රූප කය හා සසර ගැට ගසන) කාය ග්‍රන්ථයෙක, ව්‍යාපාදය කායග්‍රන්ථයෙක, ඝීලමුත දඩ් කොට ගැන්ම කාය ග්‍රන්ථයෙක, මෙය ම සත්‍ය යැ යි සෙස්ස හිස් යැ යි පැවැති දඩ් දෘෂ්ටිග්‍රාහය කායග්‍රන්ථයෙක.

උපාදන (ගැනුම්) සතරෙක කාමෝපාදනය (රාග නැමැති ග්‍රහණය), දෘෂ්ටිපාදනය (මිථ්‍යාදෘෂ්ටි නැමැති ග්‍රහණය), ඝීලමුතෝපාදනය (ඝීල-මුතයෙන් ගැන්ම), ආත්මවාදෝපාදනය (ආත්මදෘෂ්ටිග්‍රහණය).

යොනි (කොටස්) සතරෙක අණ්ඩජ යොනිය (බිඳුවටු උපන් සත්ව වර්ගයා), ජලාබ්‍රජ යොනිය (දලබුයෙහි උපන් සත්ව වර්ගයා), සංස්වෙදජ යොනිය (ඇතුළත උණුසුමක් ඇති තැන උපන් සත්ව වර්ගයා) ඔප-පාතික යොනිය (වේගයෙන් අවුත් පැන්නවුත් බඳු වැ සොළොස් දිය පත්තවුත් සේ වහා පහළ වන අත් බැව් ඇති සත්ව වර්ගයා.)

චතසොසා ගඛභාවකතනියො: ඉධාච්ඡො ඵකච්චො අසමපජානො මාතුකුඤ්ඤං ඔක්කමති, අසමපජානො මාතුකුඤ්ඤං යාති, අසමපජානො මාතුකුඤ්ඤං නිසබ්බති. අයං පඨමා ගඛභාවකතනී.

පුන ච පරං ආච්ඡො ඉධෙකච්චො සමපජානො මාතුකුඤ්ඤං ඔක්කමති, අසමපජානො මාතුකුඤ්ඤං යාති, අසමපජානො මාතුකුඤ්ඤං නිසබ්බති. අයං ද්විතියා ගඛභාවකතනී.

පුන ච පරං ආච්ඡො ඉධෙකච්චො සමපජානො මාතුකුඤ්ඤං ඔක්කමති, සමපජානො මාතුකුඤ්ඤං යාති, අසමපජානො මාතුකුඤ්ඤං නිසබ්බති. අයං තතියා ගඛභාවකතනී.

පුන ච පරං ආච්ඡො ඉධෙකච්චො සමපජානො චෙට් මාතුකුඤ්ඤං ඔක්කමති, සමපජානො මාතුකුඤ්ඤං යාති, සමපජානො මාතුකුඤ්ඤං නිසබ්බති. අයං චතුස්සා ගඛභාවකතනී.

චතසාරො අත්තභාවපට්ට්ඨානා: අත්තභාවපට්ට්ඨානො යස්මිං අත්තභාවපට්ට්ඨානෙ අත්තසංඝේතනා යෙව් කමති නො පරසංඝේතනා. අත්තභාවපට්ට්ඨානො යස්මිං අත්තභාවපට්ට්ඨානෙ පරසංඝේතනා යෙව් කමති නො අත්තසංඝේතනා. අත්තභාවපට්ට්ඨානො යස්මිං අත්තභාවපට්ට්ඨානෙ චෙට් කමති පරසංඝේතනා ව. අත්තභාවපට්ට්ඨානො යස්මිං අත්තභාවපට්ට්ඨානෙ නෙව අත්තසංඝේතනා කමති නො පරසංඝේතනා.

චතසොසා දකඛිණාදිසුද්ධියො: අත්තභාවපට්ට්ඨානො දකඛිණා දයකතො විසුජ්ඣති නො පටිග්ගාහකතො, අත්තභාවපට්ට්ඨානො දකඛිණා පටිග්ගාහකතො විසුජ්ඣති නො දයකතො, අත්තභාවපට්ට්ඨානො දකඛිණා නෙව දයකතො විසුජ්ඣති නො පටිග්ගාහකතො, අත්තභාවපට්ට්ඨානො දකඛිණා දයකතො චෙට් විසුජ්ඣති පටිග්ගාහකතො ව.

චතසාරි සංගහවජ්ජනී: දුතං, පෙග්ගාවජ්ජං,¹ අත්තචරියා, සමානත්තනා.

චතසාරො අත්තරියවෙග්ගාරා: මුසාවාදො, පිසුණා වාචා, ඵරුසා වාචා, සමපජානො.

1. පිසවජ්ජං (සතා, කම්)

ගර්භාවක්‍රාන්ති (ගැබැ පිළිසිදුම්) සතරෙක ඇවැත්නි, මෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් දැනුම් නැත්තේ මවු කුසට බසි, දැනුම් නැත්තේ මවු කුසැ වෙසෙයි, දැනුම් නැත්තේ මවු කුසින් බිහි වෙයි. මේ පළමු ගර්භාවක්‍රාන්තිය ය.

තව ද ඇවැත්නි, මෙහි එක්තරා පුද්ගලයෙක් දැනුම් ඇත්තේ මවු කුසට බසි, දැනුම් නැත්තේ මවු කුසැ වෙසෙයි, දැනුම් නැත්තේ මවු කුසින් බිහිවෙයි. මේ දෙවෙනි ගර්භාවක්‍රාන්තිය ය.

තව ද ඇවැත්නි, මෙහි එක්තරා පුද්ගලයෙක් දැනුම් ඇත්තේ මවු කුසට බසි, දැනුම් ඇත්තේ මවු කුසැ වෙසෙයි, දැනුම් නැත්තේ මවු කුසින් බිහිවෙයි. මේ තෙවෙනි ගර්භාවක්‍රාන්තිය ය.

තව ද ඇවැත්නි, මෙහි එක්තරා පුද්ගලයෙක් දැනුම් ඇත්තේ ම මවු කුසට බසි, දැනුම් ඇත්තේ ම මවු කුසැ වෙසෙයි, දැනුම් ඇත්තේ ම මවු කුසින් බිහි වෙයි. මේ සතර වන ගර්භාවක්‍රාන්තිය යි.

ආත්මභාව ප්‍රතිලාභ (අත්බව ලැබීම) සතරෙක: යම් අත්බව ලැබීමෙක ආත්මසංවේදනාව (තමා විසින් කරන ලද වේදනාව ම) පවතී ද පරසඤ්චේතනාව (මන:ප්‍රසූෂක දෙවියන් ගේ සෙයින් අනුන් ගේ වේදනාව) නො පවතී ද එබඳු අත්බව ලැබීමක් ඇත. ඇවැත්නි, යම් අත්බව ලැබීමෙක පරසඤ්චේතනාව ම පවතී ද (ක්‍රීඩාප්‍රසූෂක දෙවියන්ගේ සෙයින්) ආත්මසඤ්චේතනාව නොපවතී ද එබඳු අත්බව ලැබීමක් ඇත. ඇවැත්නි, යම් අත්බව ලැබීමෙක ආත්මසංවේදනාවත් පවතී ද පරසංවේදනාවත් පවතී ද එසේ වූ අත්බව ලැබීමක් ඇත. ඇවැත්නි, යම් අත්බව ලැබීමෙක ආත්මසංවේදනාවත් නො පවතී ද පරසංවේදනාවත් නො ම පවතී ද එසේ වූ ආත්ම ප්‍රතිලාභයෙක් ඇත.

දක්ෂිණා විශුද්ධි (දනය පිරිසිදු කරන, මහත් පල කරන කරුණු) සතරෙක ඇවැත්නි, පිළිගන්නාහුගෙන් නොව දයකයාගෙන් පිරිසිදු වන දක්ෂිණාවෙක් (දනයෙක්) ඇත, දනයාගෙන් නොව පිළිගන්නාහුගෙන් පිරිසිදු වන දක්ෂිණාවෙක් ඇත, දයකයාගෙනු පිළිගන්නාහුගෙනු පිරිසිදු නොවන දක්ෂිණාවෙක් ඇත. දයකයාගෙනු පිළිගන්නාහුගෙනු පිරිසිදුවන දක්ෂිණාවෙක් ඇත.

සංග්‍රහවස්තු සතරෙකි. දනය, ප්‍රියවචනය, අර්ථවර්යාව, සමානාත්මතාව.

අන්‍යාර්ය (ලාබකයන් ගේ) ව්‍යවහාර සතරෙකි: බොරුකීම, කේලාම කීම, පරොස් බස් බිණීම, හිස් බස් දෙකීම.

චක්කාරො අරියවොහාරා: මුසාවාද වෙරමණි,¹ පිසුණාය වාචාය වෙරමණි, ඵරුසාය වාචාය වෙරමණි, සමථපප්පාසා වෙරමණි.

අපරෙ පි චක්කාරො අනරියවොහාරා: අදිට්ඨ දිට්ඨවාදිනා, අසසුතෙ සුතවාදිනා, අමුතෙ මුතවාදිනා, අවිඤ්ඤානෙ විඤ්ඤානවාදිනා.

අපරෙ පි චක්කාරො අරියවොහාරා: අදිට්ඨ අදිට්ඨවාදිනා, අසසුතෙ අසසුතවාදිනා, අමුතෙ අමුතවාදිනා, අවිඤ්ඤානෙ අවිඤ්ඤානවාදිනා.

අපරෙ පි චක්කාරො: අනරියවොහාරා: දිට්ඨ අදිට්ඨවාදිනා, සුතෙ අසසුතවාදිනා, මුතෙ අමුතවාදිනා, විඤ්ඤානෙ අවිඤ්ඤානවාදිනා.

අපරෙ පි චක්කාරො අරියවොහාරා: දිට්ඨ දිට්ඨවාදිනා, සුතෙ සුතවාදිනා, මුතෙ මුතවාදිනා, විඤ්ඤානෙ විඤ්ඤානවාදිනා.

චක්කාරො පුග්ගලා: ඉධාචුසො ඵකචෙව්ව පුග්ගලො අක්කන්තපො හොති අක්කපරිතාපනානුයොගමනුයුක්තො, ඉධාචුසො ඵකචෙව්ව පුග්ගලො පරක්කපො හොති පරපරිතාපනානුයොගමනුයුක්තො, ඉධාචුසො ඵකචෙව්ව පුග්ගලො අක්කන්තපො ව හොති අක්කපරිතාපනානුයොගමනුයුක්තො පරක්කපො ව පරපරිතාපනානුයොගමනුයුක්තො, ඉධ පනාචුසො ඵකචෙව්ව පුග්ගලො නෙව අක්කන්තපො හොති න අක්කපරිතාපනානුයොගමනුයුක්තො න පරක්කපො න පරපරිතාපනානුයොගමනුයුක්තො. යො අනක්කන්තපො අපරක්කපො දිට්ඨෙව ධර්මෙ නිවජානො නිබ්බුතො සිතීභූතො සුඛපටිසංවෙදී බ්‍රහ්මභූතෙන අක්කනා විහරති.

අපරෙ පි චක්කාරො පුග්ගලා: ඉධාචුසො ඵකචෙව්ව පුග්ගලො අක්කන්තාය පටිපනෙකො හොති නො පරහිතාය, ඉධාචුසො ඵකචෙව්ව පුග්ගලො පරහිතාය පටිපනෙකො හොති නො අක්කන්තාය, ඉධාචුසො ඵකචෙව්ව පුග්ගලො නෙව අක්කන්තාය පටිපනෙකො හොති න පරහිතාය, ඉධාචුසො ඵකචෙව්ව පුග්ගලො අක්කන්තාය වෙව පටිපනෙකො හොති පරහිතාය ව.

1. වෙරමණි (කෙසුචි)

ආර්ය (සත්පුරුෂයන්ගේ) ව්‍යවහාර සතරෙකි මුසවායෙන් වැළැක්ම, කේලාපි කීමෙන් වැළැක්ම, පරොස් බසින් වැළැක්ම, හිස් බස් දෙඩීමෙන් වැළැක්ම.

අන්‍ය ද අන්‍යාර්ය ව්‍යවහාර සතරෙක නොදුටු දැයෙහි දක්නා ලදැ යි කියන බව, නො ඇසූ දැයෙහි අසන ලදැ යි කියන බව, අමුතයෙහි (ආශ්‍රාණ ආස්වාදන ස්පර්ශන නො කළ දැයෙහි) මුත යැ යි (ආශ්‍රාණ ආස්වාදන ස්පර්ශන කරන ලදැ යි) කියන බව, අවිඤ්ඤයෙහි (නො සිතූ දැයෙහි) සිතන ලදැ යි කියන බව.

අන්‍ය ද ආර්යව්‍යවහාර සතරෙක නොදුටු දැයෙහි නො දක්නා ලදැ යි කියන බව, නො ඇසුණු දැයෙහි නො ඇසිණැ යි කියන බව, අමුතයෙහි අමුත යැ යි කියන බව, අවිඤ්ඤයෙහි අවිඤ්ඤ යැ යි කියන බව.

අන්‍ය ද ආර්ය ව්‍යවහාර සතරෙක: දුටු දැයෙහි දක්නා ලදැ යි කියන බව, ඇසූ දැයෙහි අසන ලදැ යි කියන බව, මුතයෙහි මුත යැ යි කියන බව, විඤ්ඤයෙහි විඤ්ඤ යැ යි කියන බව.

පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක ඇවැත්නි, මෙහි එක්තරා පුභූලෙක් ආත්මපරිත්‍යාපනානුයෝගයෙහි (තමා තැවීමෙහි) යෙදුණේ ආත්මන්තප වෙයි, ඇවැත්නි, මෙහි එක්තරා පුභූලෙක් පරපරිත්‍යාපනානුයෝගයෙහි (අනුන් තැවීමෙහි) යෙදුණේ පරන්තප වෙයි. ඇවැත්නි, මෙහි එක්තරා පුභූලෙක් ආත්මපරිත්‍යාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණේ ආත්මන්තප ද පරපරිත්‍යාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණේ පරන්තප ද වෙයි. ඇවැත්නි, මෙහි එක්තරා පුද්ගලයෙක් ආත්මපරිත්‍යාපනානු යෝගයෙහි නො යෙදුණේ ආත්මන්තප ද නො වේ පරපරිත්‍යාපනානුයෝගයෙහි නො යෙදුණේ පරන්තප ද නො වේ හේ ආත්මන්තප නො වූයේ (තමා නො තවනුයේ), පරන්තප ද නො වූයේ (අනුන් නො තවනුයේ) මෙ අත්බවහි ම තෘෂ්ණා නැත්තේ, කෙලෙස් නිවීමෙන් තිව්‍රෂණ, සිසිල් වූයේ (ධ්‍යාන සැප මාර්ග-සැප, එල සැප, නිවන් සැප යන) සුව වීදුනා සුලු වූයේ බ්‍රහ්මභූත වූ ආත්මයෙන් (ශ්‍රේෂ්ඨ වූ සිතින්) යුක්ත ව වෙසෙයි.

අන්‍ය වූ ද පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක ඇවැත්නි, මෙහි එක්තරා පුභූලෙක් තමහට මිස පරහට දැඩ පිණිස පිළිපත්තේ නොවෙයි, ඇවැත්නි, මෙහි එක්තරා පුභූලෙක් පරහට මිස තමහට වැඩ පිණිස පිළිපත්තේ නො වෙයි. ඇවැත්නි, මෙහි එක්තරා පුභූලෙක් තමහට ද පරහට ද වැඩ පිණිස පිළිපත්තේ නො වෙයි. ඇවැත්නි, මෙහි එක්තරා පුභූලෙක් තමහට ද, පරහට ද වැඩ පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි.

අපරෙ පි චක්කාරො පුගගලා: තමාතමපරායනො, තමාපොති-
පරායනො, ජොතිතමපරායනො, ජොතිජොතිපරායනො.

අපරෙ පි චක්කාරො පුගගලා: සමණමට්ඨො, සමණපදුමො, සමණ-
පුණ්ඩරිකො, සමණස්ස සමණස්සුමාලො.

ඉමෙ ඛො ආවුසො තෙන භගවතා ජානතා පසාතා අරහතා
සමමාසමුද්ධන්ත චක්කාරො ධම්මා සමුදෙකානා. තස්ස සබ්බෙහෙව සංකාශිතබ්බං
සංකාශිතබ්බං -පෙ- අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුසසානං.

පඤ්චකං

11. අත්ථ ඛො ආවුසො තෙන භගවතා ජානතා පසාතා අරහතා සමමා-
සමුද්ධන්ත පඤ්ච ධම්මා සමුදෙකානා. තස්ස සබ්බෙහෙව සංකාශිතබ්බං
න විචිතබ්බං, යට්ඨිදං බ්‍රහ්මවරියං අද්ධනියං අසා විරට්ඨිතිකං, තදසා
බ්‍රහ්මජනභිතාය බ්‍රහ්මජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අත්ථාය භිතාය සුඛාය
දෙවමනුසසානං.

කතමෙ පඤ්ච පඤ්චකබ්‍රහ්මා- රූපකබ්‍රහ්මා, වේදනාකබ්‍රහ්මා,
සංකාරකබ්‍රහ්මා, සංඛාරකබ්‍රහ්මා, විඤ්ඤාණකබ්‍රහ්මා.

පඤ්චපාදනකබ්‍රහ්මා: රූපපාදනකබ්‍රහ්මා,¹ වේදනාපාදනකබ්‍රහ්මා, සංකාර-
පාදනකබ්‍රහ්මා, සංඛාරූපාදනකබ්‍රහ්මා, විඤ්ඤාණපාදනකබ්‍රහ්මා,

පඤ්ච කාමගුණා: චන්ඩ්‍රවිඤ්ඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා
පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා, සොතවිඤ්ඤායා සඤ්ඤා -පෙ-
සාණවිඤ්ඤායා ගන්ධා -පෙ- ජිව්හාවිඤ්ඤායා රසා -පෙ- කාය-
විඤ්ඤායා ඵොට්ඨබ්බා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා
රජනීයා.

1. සිතිගුණා (කෙසුචි)

2 රූපපාදනකබ්‍රහ්මා (මජ්ඣං)

අනා වු ද පුද්ගලයෝ සතරදෙනෙක අඳුරු වූයේ අඳුර ම පර ලොවැ ගතිය කොටැති (අඳුරින් අඳුරට යන) පුභුලාය, අඳුරු වූයේ එළිය පරලොව ගතිය කොටැති (අඳුරෙන් එළියට යන) පුභුලාය, එළිමත් වූයේ අඳුර පරලොව ගතිය කොටැති (එළියෙන් අඳුරට යන) පුභුලාය, එළිමත් වූයේ එළියම පරලොව ගතිය කොටැති (එළියෙන් එළියට යන) පුභුලාය.

අනා වු පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක අවලග්‍රමණයා ය (සෝවාන් මහණ ය), ශ්‍රමණපද්මය හෙවත් පියුමක් බඳු මහණ ය (සකාදගාමී මහණ ය), ශ්‍රමණපුණ්ඩරිකය හෙවත් හෙළ පියුමක් බඳු මහණ ය (අනාගාමී මහණය), ශ්‍රමණයන් අතුරෙහි ශ්‍රමණ සුකුමාර ය හෙවත් සියුමැලි මහණ ය (රහත් මහණ තෙමේ ය.)

ඇවැත්නි, මොහු දන්නා දක්නා අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වු ඒ භාග්‍යා-වතුන් වහන්සේ විසින් මොනොවට ම වදරන ලද සතර ධර්මයෝය. එය ... දෙව මිනිස්නට යහපත පිණිස, වැඩ පිණිස, සුව පිණිස සියල්ලන් විසින් ම සමග වැ ගැයියැ යුතු.

පඤ්චකය

11 ඇවැත්නි, දන්නා දක්නා අර්හත් වු සමාක්සම්බුද්ධ වු ඒ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ විසින් මොනොවට වදරන ලද පඤ්ච ධර්ම කෙනෙක් ඇත. යම්යේ මේ සස්ත දීර්ඝ කාලයක් පැවැතිය හැකි වන්-තේ ද, බෙ.හෝ කලක් සිටිය හැකි වන්නේ ද එසේ වනු පිණිස, එහි කොප සියලු දෙනා ම විසින් සමග වැ ගැයියැ යුතු, විව ද නො කළ යුතු එය බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, ලොවට අනුකම්පාව පිණිස, දෙව මිනිස්නට යහපත පිණිස, වැඩ පිණිස, සුව පිණිස වන්නේ ය.

කවර පඤ්ච ධර්ම කෙනෙක් ද යත් ස්කන්ධ පසෙක- රූපස්කන්ධය, වේදනාස්කන්ධය, සංඥාස්කන්ධය, සංස්කාරස්කන්ධය, විඤ්ඤාස්කන්ධයි.

උපාදාස්කන්ධ පසෙක රූපොපාදාස්කන්ධය, වේදනොපාදාස්කන්ධය, සංඥොපාදාස්කන්ධය, සංස්කාරොපාදාස්කන්ධය, විඤ්ඤොපාදාස්කන්ධයි.

කාමභුණ (කාම කොටස්) පසෙක චක්ඡුර්විඤ්ඤායෙන් දත යුතු වු ඉෂ්ට වු කාන්ත වු මන වඩානා වු ප්‍රියස්ථිතාවය ඇති කාම භි:ශ්‍රිත වු ඇලුම් කටයුතු වු රූපයෝ ය, ශ්‍රොත්‍ර විඤ්ඤායෙන් දත යුතුවු ... ශබ්ද යෝ ය, ස්‍රාණ විඤ්ඤායෙන් දත යුතු වු .. රත්ධයෝ ය, ජිත්වා විඤ්ඤායෙන් දත යුතු වු ... රසයෝය, කායවිඤ්ඤායෙන් දත යුතු වු ඉෂ්ට වු, කාන්ත වු මන වඩානා වු ප්‍රිය ස්ථිතාවය ඇති කාම භි:ශ්‍රිත වු ඇලුම් කටයුතු වු ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයෝ යි.

දීඝනිකායො පාටිකවග්ගො

සධගීතිසුත්තං.

පඤ්ච ගතියො: නිරයො, තීරත්ථානායොති, පෙක්ඛිට්ඨයො, මනුසසා, දෙවා.

පඤ්ච මච්ඡරියානි: ආවාසමච්ඡරියං, කුලමච්ඡරියං, ලාභමච්ඡරියං, වණණමච්ඡරියං, ධම්මමච්ඡරියං.

පඤ්ච නිවරණානි: කාමච්ඡද්දනිවරණං, බ්‍යාපාදනිවරණං, ටිනඤ්ඤිනිවරණං, උද්ධට්ඨකුක්කුට්ඨනිවරණං, විවික්ඛිත්තනිවරණං.

පඤ්චාරම්භාගියානි සංයොජනානි: සක්කායදිට්ඨි, විවික්ඛිත්තා, සිලබ්බ-තපරාමාසො, කාමච්ඡද්දො, බ්‍යාපාදො.

පඤ්චුඤ්ඤාගියානි සංයොජනානි: රූපරාගො, අරූපරාගො, මානො, උද්ධට්ඨං, අවිජ්ජා.

පඤ්ච සික්ඛාපදානි: පාණාතිපාතා වෙරමණි, අදින්නදනා වෙරමණි, කාමෙසු මිත්ථාචාරා වෙරමණි, මුසාවාදා වෙරමණි, සුරාමෙරයමජ්ජ-පමාදට්ඨනා වෙරමණි.

පඤ්ච අභබ්බවයානානි: අභබ්බො ආවුසො ඛිණ්ණසථො භික්ඛු සංචිට්ඨ පාණං ජීවිතා ථොරොපෙත්තුං, අභබ්බො ඛිණ්ණසථො භික්ඛු අදින්නං ථෙය්‍යසංඛ්‍යාතං ආදිට්ඨිතුං, අභබ්බො ඛිණ්ණසථො භික්ඛු මෙට්ඨනං ධම්මං පටිසෙවිතුං, අභබ්බො ඛිණ්ණසථො භික්ඛු සම්පජානමුසා භාසිතුං, අභබ්බො ඛිණ්ණසථො භික්ඛු සන්තිධිකාරකං කාමෙ පරිභුඤ්ජිතුං සෙය්‍යරාපි පුබ්බෙ අගාරියකභුතො.

පඤ්ච බ්‍යාසනානි: ඤාතිබ්‍යාසනං, භොගබ්‍යාසනං, රොගබ්‍යාසනං, සිලබ්‍යාසනං, දිට්ඨිබ්‍යාසනං. නාවුසො සත්තං ඤාතිබ්‍යාසනභෙතු වා භොගබ්‍යාසනභෙතු වා රොගබ්‍යාසනභෙතු වා කායසස භෙද පරමුඤ්ඤා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති සිලබ්‍යාසනභෙතු වා ආවුසො සත්තං දිට්ඨිබ්‍යාසනභෙතු වා කායසස භෙද පරමුඤ්ඤා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති."

ගති (කර්ම කළවුන් යැ යුතු තැන්) පසෙක නිරය, තිරිසන් යෝනිය, ප්‍රෙතලෝකය, මිනිස් ලොව, දෙව්ලොව.

මාත්සර්‍ය (මසුරුබව) පසෙක ආවාසමාත්සර්‍යය, කුලමාත්සර්‍යය, ලාභමාත්සර්‍යය, වර්ණමාත්සර්‍යය, ධර්මමාත්සර්‍යය.

නිවරණ පසෙක: කාමච්ඡන්දනිවරණය, ව්‍යාපාදනිවරණය, ටීනාදිනිවරණය, උද්ධවච්ඡක්කුවච නිවරණය, විචිකිච්ඡානිවරණය.

ඔරමහාගිය සංයෝජන පසෙක: සත්කායදෘෂ්ටිය, විචිකිත්සාව, ශීලව්‍යුතපරාමර්ශය, කාමච්ඡන්දය, ව්‍යාපාදය

උද්ධමහාගිය සංයෝජන පසෙක රූපරාගය, අරූපරාගය, මානස, උද්ධවචය, අවිද්‍යාව.

ශික්ෂාපද (ශික්ෂා කොටස්) පසෙක ප්‍රාණසාතයෙන් වැළැක්ම, අදත්තාදනයෙන් වැළැක්ම, කාමමිථ්‍යාවාරයෙන් වැළැක්ම, මුසාවාදයෙන් වැළැක්ම, මත්බවට ද ප්‍රමාදයට ද කාරණ වූ රහමෙර පීමෙන් වැළැක්ම.

අභවා (නොවිය හැකි) කරුණු පසෙක ඇවැත්නි, රහත් මහණ තෙමේ සිතා ප්‍රාණියකු දිවියෙන් තොර කරන්නට නො හැක්කේ ය, රහත් මහණ තෙමේ නො දුන් දෑක් සොර සිතීන් ගන්නට නො හැක්කේ ය, රහත් මහණ මෙවූන්දම් සෙවූනට නො හැක්කේ ය. රහත් මහණ තෙමේ දූත මුසවා තෙපලන්නට නො හැක්කේ ය, රහත් මහණ තෙමේ පෙර ගිහි කාලයෙහි මෙන් රැස් කොට තබා ගෙන කාමවස්තුන් පරිභෝග කරන්නට නො හැක්කේ ය

වාසන පසෙක දෙතිවාසනය, භොගවාසනය, රොගවාසනය, ශීල-වාසනය, දෘෂ්ටිවාසනය. ඇවැත්නි, සත්වයෝ දෙතිවාසන හෙයින් හෝ භොගවාසන හෙයින් හෝ රෝග වාසන හෙයින් හෝ කා බුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට ස්ථාන වූ විවිධ වැ පතිත වන තැන වූ නිරයට නො පැමිණෙත්. ඇවැත්නි, ශීලවාසන හෙයින් හෝ දෘෂ්ටිවාසන (මිථ්‍යාදෘෂ්ටි) හෙයින් හෝ සත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට ස්ථාන වූ විවිධ ව පතිත වන තැන වූ නිර-යට පැමිණෙත්.

පඤ්ච සම්පදා: ඤාතිස්මපදා, භොගස්මපදා, ආරොග්‍යස්මපදා, සීලස්මපදා, දිට්ඨිස්මපදා නාවුසො සත්තා ඤාතිස්මපදාහෙතු වා භොගස්මපදාහෙතු වා ආරොග්‍යස්මපදාහෙතු වා කායස්ස හෙද පරමෙරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. සීලස්මපදාහෙතු වා ආවුසො සත්තා දිට්ඨිස්මපදාහෙතු වා කායස්ස හෙද පරමෙරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

පඤ්ච ආදීනවා දුස්සීලස්ස සීලවිපක්කියා: ඉධාවුසො දුස්සීලො සීලවිපක්කො පමාදාදිකරණං මහතිං භොගජාතිං නිවච්ඡති. අයං පඨමො ආදීනවො දුස්සීලස්ස සීලවිපක්කියා.

පුන ව පරං ආවුසො දුස්සීලස්ස සීලවිපක්කස්ස පාපකො කිත්තිසද්දං අබ්භුග්ගච්ඡති. අයං දුතියො ආදීනවො දුස්සීලස්ස සීලවිපක්කියා.

පුන ව පරං ආවුසො දුස්සීලො සීලවිපක්කො යඤ්ඤදෙව පටිසං උපසංඛමති යදි ඛක්ඛියපටිසං යදි බ්‍රාහ්මණපටිසං යදි ගහපතිපටිසං යදි සමණපටිසං අවිසාරදො උපසංඛමති මධ්‍යුහුතො. අයං තතියො ආදීනවො දුස්සීලස්ස සීලවිපක්කියා.

පුන ව පරං ආවුසො දුස්සීලො සීලවිපක්කො සමමුලෙහා කාලං කරොති අයං චතුසො ආදීනවො දුස්සීලස්ස සීලවිපක්කියා.

පුන ව පරං ආවුසො දුස්සීලො සීලවිපක්කො කායස්ස හෙද පරමෙරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති අයං පඤ්ඤමො ආදීනවො දුස්සීලස්ස සීලවිපක්කියා.

පඤ්ච ආනිසංසො සීලවතො සීලස්මපදා: ඉධාවුසො සීලවා සීලස්මපන්නො අපමාදාදිකරණං මහත්තං භොගකුක්ඛං අධිගච්ඡති. අයං පඨමො ආනිසංසො සීලවතො සීලස්මපදා.

පුන ව පරං ආවුසො සීලවතො සීලස්මපන්නස්ස කල්‍යාණො කිත්තිසද්දං අබ්භුග්ගච්ඡති. අයං දුතියො ආනිසංසො සීලවතො සීලස්මපදා.

සමපත් පසෙක ඥාති සම්පත, භොග සම්පත, ආරෝග්‍ය සම්පත, ශීල සමපත, දෘෂ්ටි සම්පත. ඇවැත්නි, සත්වයෝ ඥාති සමපත් හෙයින් හෝ හෝග සම්පත් හෙයින් හෝ ආරෝග්‍ය සම්පත් හෙයින් හෝ කා බුන් මරණින් මතු සුවයට ස්ථාන වූ ස්වර්ග ලෝකයට නො පැමිණෙත්. ඇවැත්නි, ශීල සමපත් හෙයින් හෝ දෘෂ්ටිසම්පත් (සමාග් දෘෂ්ටි) හෙයින් හෝ සත්වයෝ කා බුන් මරණින් මතු සැපට ස්ථාන වූ ස්වර්ග ලෝකයට පැමිණෙත්.

දුසිල්හුගේ ශීලවිපත්තියෙහි (දුසිල්බවේ) දෙස් පසෙක ඇවැත්නි, මෙහි දුසිල් තෙම ශීලවිපත්තියට පැමිණියේ, ප්‍රමාද කාරණයෙන් මහත් භොග (විෂ්තු) විනාශයට පැමිණෙයි මේ දුසිල්හුගේ ශීලවිපත්තියෙහි පළමු දෙස යි.

තව ද අනෙකෙක්. ඇවැත්නි, ශීලවිපත්තියට පැමිණි, දුසිල්හුගේ ලාමක කීර්තිශබ්දයෙක් (අපකීර්තියෙක්) උස් වැ නැගෙයි. මේ දුසිල්හුගේ ශීලවිපත්තියෙහි දෙවෙනි දෙස ය.

තව ද අනෙකෙක් ඇත. ඇවැත්නි, ශීලවිපත්තියට පැමිණි දුසිල් තෙම කැත් පිරිසක් හෝ බමුණු උරියක් හෝ ගැහැවිපිරිසක් හෝ මහණ පිරිසක් හෝ යම් යම් ම පිරිසක් කරා එළැඹෙන්නේ නම් අහිත නො ව (බාහා සුදු ව) තෙද නැති ව එළැඹෙයි. මේ දුසිල්හුගේ ශීලවිපත්තියෙහි තුන් වැනි දෙස ය.

තව ද අනෙකක් කියමි. ඇවැත්නි, ශීලවිපත්ත වූ දුසිල් තෙමේ සිහි මුළා වූයේ කඳුරිය කෙරෙයි. මේ දුසිල්හුගේ ශීලවිපත්තියෙහි සතර-වන දෙස ය

තව ද අනෙකක් කියමි. ඇවැත්නි, ශීලවිපත්ත වූ දුසිල් තෙම කා බුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ, දුකට ස්ථාන වූ, විවශ වැ පතිත වන තැනැටු නිරයට පැමිණෙයි. මේ දුසිල්හු ගේ ශීලවිපත්තියෙහි පස්වන දෙස යි.

සිල්වත්හුගේ ශීලසම්පත්තියේ අනුසස් පසෙක. ඇවැත්නි, මෙහි සිල්වත් තෙමේ ශීලයෙන් යුක්තවූයේ, නොපමා කරුණින් මහත් භොගරාශියක් ලබයි. මේ සිල්වත්හුගේ ශීලසම්පත්තියෙහි පළමු වන අනුසස් ය.

තව ද අනෙකක් කියමි. ඇවැත්නි, ශීලසම්පත්ත වූ සිල්වත්හුගේ යහපත් කීර්තිශබ්දයෙක් උස් වැ නැගෙයි. මේ සිල්වත්හුගේ ශීල-සම්පත්ති දෙවෙනි අනුසස් ය

පුන ව පරං ආවුසො සීලවා සීලසම්පන්නො යඤ්ඤදෙව පරිස උපසඛිකමති යදි ඛත්තිපරිසං යදි බ්‍රාහ්මණපරිසං යදි ගහපතිපරිසං යදි සමණපරිසං විසාරදෙ උපසඛිකමති අමඛිකුභුතො. අයං තතිශො ආනිසංසො සීලවතො සීලසම්පදය.

පුන ව පරං ආවුසො සීලවා සීලසම්පන්නො අසම්මුලෙහා කාලං කරොති. අයං චතුෂ්ඨා ආනිසංසො සීලවතො සීලසම්පදය.

පුන ව පරං ආවුසො සීලවා සීලසම්පන්නො කායසං භෙද පරමෙරණා සුඛාදිං සංගං ලොකං උපපජ්ජති. අයං පඤ්ඤමො ආනිසංසො සීලවතො සීලසම්පදය.

වොදකෙන ආවුසො භික්ෂුනා පරං වොදෙකුකාමෙන පඤ්ඤ ධම්මෙ අපඤ්ඤකං උපට්ඨපෙත්වා පරො වොදෙකබ්බො: කාලෙන වසාමි නො අකාලෙන, භූතෙන වසාමි නො අභූතෙන, භෞතෙන වසාමි නො ඵරුසෙන, අසුසංභිතෙන වසාමි නො අනසුසංභිතෙන, මෙත්ත-විතෙත්තා වසාමි නො දෙසත්තරොතා ති. වොදකෙන ආවුසො භික්ෂුනා පරං වොදෙකුකාමෙන ඉමෙ පඤ්ඤ ධම්මෙ අපඤ්ඤකං උපට්ඨපෙත්වා පරො වොදෙකබ්බො.

පඤ්ඤ පට්ඨානියඛගාති: ඉධාවුසො භික්ෂු සද්ධො භොති, සද්දහති කථාගතසස බොධිං: ඉතිපි සො හගවා අරහං සඤ්ඤාසම්බුද්ධො විජ්ජාවරණ-සම්පන්නො සුගතො ලොකවිද්ද් අනුත්තරො පුරිසදමෙසාරථී සත්වා දෙවමනුෂ්සානා බුද්ධො හගවාති, අප්පාඛාමො භොති අප්පාතබ්බො සමමප්පාතිත්ථා ගහණියා සමනතාගතො නාතිසීතාය නාච්ඤායාය මණ්ඩමාය පට්ඨානකම්මාය, අසංයො භොති අමායාචී යථාභූතං අත්තනං ආචිකත්තා සසරි වා විඤ්ඤසු වා සමුභවාරිසු, ආරාධිවිට්ඨො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය ථමවා දළහපරකකමො අනික්ඛිත්තමුදරා කුසලෙසු, ධම්මෙසු, පඤ්ඤාවා භොති උදයස්ථාගාමිත්ථා පඤ්ඤාය සමනතාගතො අරියාය නිබ්බට්ඨකාය සමමා-දුක්ඛකම්මාගාමි යයා.

1. මෙතතාවංකතත (රක්ඛව)

තව ද අනෙකෙකි. ඇවැත්ති, ශීලයෙන් යුත් සිල්වත් තෙමේ කැත් පිරිසකට වේවයි බමුණු පිරිසකට වේවයි ගැහැව් පිරිසකට වේවයි මහණ පිරිසකට වේවයි යම් යම් ම පිරිසක් කරා එළැඹෙන්නේ නම්, අභිත වැ තෙදැති වැ එළැඹෙයි මේ සිල්වත්හුගේ ශීලසම්පත්තියේ තෙවෙනි අනුසංය ය.

තව ද අනෙකෙකි ඇවැත්ති, ශීලසම්පන්න වූ සිල්වත් තැනැත්තෝ සිහි මුළු නොවූයේ කලුරිය. කෙරෙයි. මේ සිල්වත්හුගේ ශීල සම්පත්ති සතරවැනි අනුසංය ය.

තව ද අනෙකෙකි ඇවැත්ති, ශීලයෙන් යුක්ත වූ සිල්වත් තෙමේ කා බුන් මරණින් මතු සැපයට ස්ථාන වූ සගලොවට පැමිණෙයි. මේ සිල්වත්හුගේ ශීලසම්පත්තියේ පස්වැනි අනුසංය යි.

ඇවැත්ති, මෙරමාහට චෝදනා කරනු රිසි වෛදක භික්ෂුහු විසින් ධර්ම පසක් තමා කෙරෙහි එළවා මෙරමාට චෝදනා කළ යුතු සුදුසු කාලයෙහි කියන්නෙමි, නොකල්හි නොකියන්නෙමි යි යන සිත, වූ දැනින් (සත්‍යයෙන්) කියමි, නොවූ දෑයෙකින් නො කියමි යි යන සිත, මොළොක් බසින් කියමි, පරොස් බසින් නො කියමි යි යන සිත, ඔහුට වැඩ කැමැති සිතින් මිස අවැඩ කැමැති සිතෙකින් නො කියන්නෙමි යි යන සිත, මෙත්සිතින් මිස ද්වේෂ සහිත සිතින් නොකියන්නෙමි යන සිත. ඇවැත්ති, මෙරමාහට චෝදනා කරනු රිසි වෛදක මහණු විසින් මේ ධර්ම පස තමා කෙරෙහි එළවා මෙරමාට චෝදනා කළ යුතු.

ප්‍රාධ්‍යානිකාඩග (ප්‍රධන් වීරය වඩන මහණහු තුළ වියැ යුතු ගුණාඩග) පසෙක; ඇවැත්ති, මෙහි මහණ තෙම සැදහැ ඇත්තේ වෙයි. ඒ හඟවත් තෙමේ මේ මේ කරුණින් අර්භත් ය, සමාක්සම්බුද්ධ ය, විද්‍යාවන්-ගෙන් හා වරණධර්මයන් ගෙන් සම්පූර්ණ ය, සුගත ය, ලෝකවිද්‍ය ය, නිරුත්තර පුරුෂදම්‍යසාරථී ය, දෙවිමිනිස්නට ශාස්තෘ ය, බුද්ධ ය, හඟ-වත් යැ යි තරාගතයන් වහන්සේ ගේ බෝධිය (සතර මහ නුවණ) හද-හයි රෝග නැත්තේ නිදුක් වූයේ, ඉතා ශීත ද නො වූ ඉතා උෂ්ණ ද නො වූ මධ්‍යම වූ, ප්‍රධන් වීරයය වැඩිමට යෝග්‍ය වූ, සම ලෙස අහර පැස-වන උදරාග්නියෙන් යුක්ත වෙයි.

ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි හෝ නුවණැති සබරමසරුවන් කෙරෙහි හෝ තත් වූ පරිදි සිය වරද හෙළි කරන්නේ ශය නොවූයේ මායා නැත්තේ වෙයි.

ශක්ති ඇත්තේ, දැඩි උත්සාහ ඇත්තේ, කුසල් දහමහි බහා නො-තැබු වැර ඇත්තේ, අකුසල් දහමුත් පහ කරනු පිණිස, කුසල් දහමුත් ලැබගැනීම පිණිස පිරිසුන් වීරය ඇත්තේ වෙසෙයි.

පිරිසිදු වූ, කෙලෙසුන් විදුලීමට සමත්, මොනොවට දුක් වැනැසීමට යන නුවණින් යුක්ත වූයේ උද්‍යාස්තගාමිනී ප්‍රඥායෙන් සමන්විතවූයේ, ප්‍රඥාවත් වෙයි.

පඤ්ච සුද්ධාවාසා අවිහා අතප්පා සුදස්සා සුදස්සි අකනිට්ඨා.

පඤ්ච අනාගාමීනො: අත්තරාපරිනිබ්බාදී, උපභවවපරිනිබ්බාදී, අසංඛාරපරිනිබ්බාදී සසංඛාරපරිනිබ්බාදී, උඤ්ඤානො අකනිට්ඨොථී.

පඤ්ච චෙතොබ්ලා: ඉධාචුසො භික්ඛු සසරි' කඛ්ඛති විවික්චන්ති නාධිමුචන්ති න සමපසිද්ධි. යො සො ආචුසො භික්ඛු සසරි කඛ්ඛති විවික්චන්ති නාධිමුචන්ති න සමපසිද්ධි, තස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය, සාතව්වාය පධානාය. යස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය, අයං පඤ්චමො චෙතොබ්ලො.

පුන ච පරං ආචුසො භික්ඛු ධම්මෙ කඛ්ඛාති විවික්චන්ති -පෙ- සංඛො කඛ්ඛාති විවික්චන්ති, -පෙ- සික්ඛාය කඛ්ඛාති විවික්චන්ති -පෙ- සමුභවාරිසු කුපිතො හොති අනත්තමනො ආභතචිත්තො බ්ලජාතො. යො සො ආචුසො 'භික්ඛු සමුභවාරිසු කුපිතො හොති අනත්තමනො ආභතචිත්තො බ්ලජාතො, තස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය යස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය, අයං පඤ්චමො චෙතොබ්ලො.

පඤ්ච චෙතසො විනිබ්බන්ධා: ඉධාචුසො භික්ඛු කාමෙසු අවිගතරාගො' හොති අවිගතජ්ඣෙදු අවිගතපෙමො අවිගතපිපාසො අවිගතපරිලාභො අවිගතතණ්ණො. යො සො ආචුසො භික්ඛු කාමෙසු අවිගතරාගො හොති අවිගතජ්ඣෙදු අවිගතපෙමො අවිගතපිපාසො අවිගතපරිලාභො අවිගතතණ්ණො, තස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය යස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය, අයං පඤ්චමො චෙතසො විනිබ්බන්ධො.

ශුඛාවාස (අනාගාමී ද රහත් ද යන ශුඛ පුද්ගලයනට වාසස්ථාන) පසෙක අවිභය, අනප්පය, සුදස්ස ය, සුදස්සී ය, අකනිට්ඨ ය.

අනාගාමීහු පස් දෙනෙක අන්තරාපරිනිබ්බාසී (ආයු කාලයේ මැදක් ද නො ඉක්මැ අතර දී ම රහත් බවට පැමිණියේ) ය, උපහව්වපරිනිබ්බාසී (ආයු කාලයේ මැද කොටස ඉක්මැ රහත් වූයේ) ය, අසඬබාරපරිනිබ්බාසී (වෙහෙස නැති ව සුවසේ රහත් වූයේ) ය, සසඬබාර පරිනිබ්බාසී (උත්සාහ ඇති ව වෙහෙසී රහත් වූයේ) ය, උද්ධංසොත අකනිට්ඨගාමී (අවිභය පටන් කොට සතර බඹලෝ ඉක්මැ අකනිට්ඨාවට ගොස් රහත් වූයේ) ය.

වේතොබ්ල (සිතැ තද බව) පසෙක ඇවැත්නි, මෙහි මහණෙක් ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි සැක කෙරෙයි, විමති උපදවයි, නිශ්චිත නො වෙයි, නො පහදී. ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි සැක කෙරෙයි ද විමති උපදවයි ද නිශ්චිත නො වෙයි ද නො පහදී ද, ඔහු ගේ සිත වීර්ය කරනුවට, පුන පුනා වීර්යයෙහි යෙදෙනුවට, නිරතුරු වීර්ය වඩනුවට, ප්‍රධන් වීර්ය කරනුවට නො නැමෙයි. යමකු ගේ සිත වීර්ය කරනුවට, පුන පුනා වීර්යයෙහි යෙදෙනුවට නිරතුරු වීර්ය වඩනුවට ප්‍රධන් වීර්ය කරනුවට නො නැමෙයි ද, මෙය පළමු වන වේතොබ්ලය යි.

තව ද අනෙකක් කියමි. ඇවැත්නි, මහණෙක් (පර්යාප්ති ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිවේධ යන ත්‍රිවිධ) ධර්මයෙහි සැක කෙරෙයි, විමති කෙරෙයි .. (අභ්-වාර්ය පුද්ගල වූ ආර්ය සංඝයා කෙරෙහි සැක කෙරෙයි, විමති කෙරෙයි (අධිශීල අධිවිත්ත අධිප්‍රඥා යන ත්‍රිවිධ) ශික්ෂකයෙහි සැක කෙරෙයි. විමති කෙරෙයි සබරම්සරුන් කෙරෙහි කිපුණේ, නොසතුටු වූයේ, ගැටුණු සිතැත්තේ, හටගත් තද බව ඇත්තේ වෙයි. ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් සබරම්සරුන් කෙරෙහි කිපියේ නොසතුටු වූයේ ගැටුණු සිතැත්තේ, හටගත් තද බව ඇත්තේ වේ ද, ඔහුගේ සිත වීර්ය කරනුවට, පුන පුනා වීර්යයෙහි යෙදීමට, නිරතුරු වීර්ය වඩනුවට, ප්‍රධන් වීර්ය කරනුවට නො නැමෙයි ද මෙය පස් වනු වේතොබ්ලය යි.

වේතොවිනිබන්ධ (සිතේ බැඳුම) පසෙක ඇවැත්නි, මෙහි මහණ කෙම කාමයන්හි නො පහ වූ ඇල්ම ඇත්තේ, නො පහ වූ ජන්දය ඇත්තේ, නො පහ වූ ප්‍රේමය ඇත්තේ, නො පහ වූ පවස් ඇත්තේ නො පහ වූ දව්ලි ඇත්තේ, නො පහ වූ තෘෂ්ණා ඇත්තේ වෙයි. ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් කාමයන්හි නො පහ වූ ඇල්ම ඇත්තේ, නො පහ වූ ජන්දය ඇත්තේ, නො පහ වූ ප්‍රේමය ඇත්තේ, නො පහ වූ පවස් ඇත්තේ, නො පහ වූ දව්ලි ඇත්තේ, නො පහ වූ තෘෂ්ණා ඇත්තේ වෙයි ද, ඔහු ගේ සිත කෙලෙස් තවන වීර්යය පිණිස, පුන පුනා වීර්ය කරණු පිණිස, නිරතුරු ව වීර්ය කරනු පිණිස, ප්‍රධන් වඩනු පිණිස නො නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස, පුන පුනා වැර වඩනු පිණිස, නිරතුරු ව වැර වඩනු පිණිස, ප්‍රධන් වඩනු පිණිස නො නැමෙයි ද, මෙය සිත පිළිබඳ පළමු විනිබන්ධය (සිතේ බැඳීම) වෙයි.

පුන ව උරං ආවුසො භික්ඛු කායෙ අවිගතරාගො හොති -උර-
රූපෙ අවිගතරාගො හොති -පෙ-

පුන ව පරං ආවුසො භික්ඛු යාවද්දං උදරාවග්ගෙකං භුක්ඛො
සෙය්‍යසුඛං පසස්සුඛං මිඤ් සුඛං අනුයුතො භිහරති -පෙ-

පුන ව පරං ආවුසො භික්ඛු අඤ්ඤකරං දෙවනිකාය පඤ්ඤා
බ්‍රහ්මවරියං වරති 'ඉමිනාහං සිලෙන වා වතෙන වා තපෙන වා
බ්‍රහ්මවරියෙන වා දෙවො වා හවිසස්සාමි දෙවඤ්ඤකරො වා'ති යො සො
ආවුසො භික්ඛු අඤ්ඤකරං දෙවනිකාය පඤ්ඤා බ්‍රහ්මවරියං වරති
'ඉමිනාහං සිලෙන වා වතෙන වා තපෙන වා බ්‍රහ්මවරියෙන වා දෙවො වා
හවිසස්සාමි දෙවඤ්ඤකරො වා ති, තස්ස චිත්ත න නමති ආත්මාය
අනුයොගාය යාතව්‍යාය පධානාය, යස්ස චිත්තං න නමති ආත්මාය
අනුයොගාය සාතව්‍යාය පධානාය, අයං පඤ්ඤොවා චෙතසො
විනිබ්බෙය්‍යා

පඤ්චන්ද්‍රියානි: චක්ඛුන්ද්‍රියං, යොතින්ද්‍රියං, සාතින්ද්‍රියං, ජිව්හින්ද්‍රියං,
කායින්ද්‍රියං.

අපරානි පි පඤ්චන්ද්‍රියානි: සුඛින්ද්‍රියං, දුක්ඛින්ද්‍රියං, සොමනස්සින්ද්‍රියං,
දොමනස්සින්ද්‍රියං, උපෙක්ඛින්ද්‍රියං.

අපරානි පි පඤ්චන්ද්‍රියානි: සංඛින්ද්‍රියං, විරිධින්ද්‍රියං, සතින්ද්‍රියං, සමා-
ධින්ද්‍රියං, පඤ්ඤින්ද්‍රියං.

පඤ්ච නිසසරණියා ධාතුයො: ඉධාවුසො භික්ඛුනො කාමෙ මනසි-
කරොතො කාමෙසු චිත්තං න පකඛන්ති නපඤ්ඤති සන්තිට්ඨති න විලිඛන්ති
නෙකඛන්ති. ඛො පනස්ස මනසිකරොතො නෙකඛන්ති චිත්තං පකඛන්ති
පඤ්ඤති සන්තිට්ඨති විලිඛන්ති. තස්ස තං චිත්තං සුගතං සුභාවිතං සුච්ඡික-
සුච්චිකං විසංයුක්තං කාමෙහි, උය ව කාමපඤ්ඤා උපෙක්ඛන්ති ආසවා
චිත්තො උරිලාභා,¹ මුත්තො සො තෙහි න හො තං දෙදනං ටවදෙති,
ඉදමකඛාතං කාමානං නිසසරණං.

1 නිසසරණියා (PIS, ස.ස, තථ)

2 විසාත පටිලාභා (ස.ස, තථ)

තව ද අනෙකක් ඇත. ඇවැත්නි, මහණෙක් සිය කය කෙරෙහි නොපහවූ ඇල්ම ඇත්තේ වෙයි බාහිර රූපය කෙරෙහි නො පහ වූ ඇල්ම ඇත්තේ වෙයි

තවද අනෙකකි. ඇවැත්නි, මහණෙක් රිසි තෘක් කුස පුරා කා යහන් සුවය (සැප පහසු දෙන ඇඳ පුටු පරිහරණය), පාර්ශ්ව සුඛය (සුව පහසු ලැබෙන ලැබෙන සේ ඇලයෙන් ඇලයට පෙරළී පෙරළී හෝනා බව), හිඳි සුව යන මෙහි යෙදුණේ වෙසෙයි

තව ද අනෙකකි. ඇවැත්නි, මහණෙක් මේ ශීලයෙන් හෝ චුත-යෙන් හෝ තපසින් හෝ බලසරින් මහබලැති දෙවියෙක් හෝ වන්නෙමි, එක්තරා (ස්වල්ප බල ඇති) දෙවියෙක් හෝ වන්නෙමි'යි කිසි දෙව-මුළුවෙක ඉපැදීම පතා මහණදම් දුරයි. ඇවැත්නි, මේ ශීලයෙන් හෝ මේ චුතයෙන් හෝ මේ තපසින් හෝ මේ බලසරින් මම මහ බලැති දෙවියෙක් හෝ වන්නෙමි, එක්තරා හෝ දෙවියෙක් වන්නෙමි' යි කිසි යම් දෙවිමුළුවෙකු ඉපැදීම පතා මහණදම් දුරයි ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර වඩනු පිණිස, පුන පුනා වැර වඩනු පිණිස, ප්‍රධන් වඩනු පිණිස නො නැමෙයි මෙය පස්වනු වේතන:විඤ්ඤානිය ය.

ඉන්ද්‍රිය පසෙක වක්කුරින්ද්‍රියය, ශ්‍රෝත්‍රෙන්ද්‍රියය, ස්‍රාණෙන්ද්‍රියය, ජීව්වෙන්ද්‍රියය, කායෙන්ද්‍රියය.

අන්‍ය වූ ද ඉන්ද්‍රිය පසෙක සුඛ ඉන්ද්‍රියය, දුඃඛ ඉන්ද්‍රියය, සොමනසා ඉන්ද්‍රියය, දොර්මනසා ඉන්ද්‍රියය, උපෙක්ඛා ඉන්ද්‍රියය.

අන්‍ය වූ ද ඉන්ද්‍රිය පසෙක ශුඤ්ඤා ඉන්ද්‍රියය, චිත්ත ඉන්ද්‍රියය, ස්මෘති ඉන්ද්‍රියය, සමාධි ඉන්ද්‍රියය, ප්‍රඥා ඉන්ද්‍රියය.

නිඃසරණිය (විස යුක්ත වූ) වෙන් වූ ස්වභාව පසෙක ඇවැත්නි, මෙහි (අශුභධ්‍යානයෙන් නැති සිට) කාමයන් මෙනෙහි කරන මහණහුගේ සිත කාමයන්හි නො පිවිසෙයි. (කාමයන්හි) නො පහදීයි, නො රැඳෙයි, නො ඇලෙයි වැළි දු නෙක්බම්මය (දශ අශුභයන් වඩා ලබන ප්‍රථම ධ්‍යානය) මෙනෙහි කරන ඔහුගේ සිත නෙක්බම්මයෙහි පිවිසෙයි, එහි පහදී, එහි රඳී සිටී, එහි ඇලෙයි. ඔහුගේ ඒ සිත (අරමුණෙහි) මනා ව ගියේ, මොනොවට වැඩුණේ, කාමයන් කෙරෙන් මොනොවට නැති සිටියේ, මොනොවට මිදුණේ, කාමයන් කෙරෙන් වෙන් වූයේ වෙයි. කාමයන් හෙතු කොට ගෙන යටි ආද්‍රව කෙනෙක්, යම් දුක් කෙනෙක්, යම් කාම දූවිලි කෙනෙක් උපදනාහු ද, ඔවුන්ගෙන් හේ මිදුණේ වෙයි. හේ ඒ (කාම වේදනා ද කාම පරිදහ වේදනා ද යන ද්විවිධ) වේදනා නොවිඳී. මේ (අශුභ ධ්‍යානය) කාමයන්ගේ නිඃසරණිය (විසංයෝගය) යි කියන ලදී

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනො ඛ්‍යාපදං මනසිකරොතො ඛ්‍යාපාදෙ චිත්තං න පක්ඛඤ්ඤි නපපසීද්ධි න සන්තීට්ඨති න විමුච්චති අඛ්‍යාපාදං ඛො පනස්ස මනසිකරොතො අඛ්‍යාපාදෙ චිත්තං පක්ඛඤ්ඤි පසීද්ධි සන්තීට්ඨති තස්ස තං චිත්තං සුගතං සුභාවිතං සුචුට්ඨිතං සුවිමුක්තං විසංයුක්තං ඛ්‍යාපාදෙන. යෙ ච ඛ්‍යාපාදපට්ඨයා උපපජ්ජන්ති ආසවා විසාතා පරිළාභා මුක්තො සො තෙහි න සො තං වෙදනං වෙදෙති ඉදමක්ඛාතං ඛ්‍යාපාදස්ස නිසාරණං.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනො විභෙසං මනසිකරොතො විභෙසාය චිත්තං න පක්ඛඤ්ඤි නපපසීද්ධි න සන්තීට්ඨති න විමුච්චති අවිභෙසං ඛො පනස්ස මනසිකරොතො අවිභෙසාය චිත්තං පක්ඛඤ්ඤි පසීද්ධි සන්තීට්ඨති විමුච්චති තස්ස තං චිත්තං සුගතං සුභාවිතං සුචුට්ඨිතං සුවිමුක්තං විසංයුක්තං විභෙසාය. යෙ ච විභෙසපට්ඨයා උපපජ්ජන්ති ආසවා විසාතා පරිළාභා, මුක්තො සො තෙහි. න සො තං වෙදනං වෙදෙති. ඉදමක්ඛාතං විභෙසාය නිසාරණං.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනො රූපෙ මනසිකරොතො රූපෙහි චිත්තං න පක්ඛඤ්ඤි නපපසීද්ධි න සන්තීට්ඨති න විමුච්චති අරූපං ඛො පනස්ස මනසිකරොතො අරූපෙ චිත්තං පක්ඛඤ්ඤි පසීද්ධි සන්තීට්ඨති විමුච්චති තස්ස තං චිත්තං සුගතං සුභාවිතං සුචුට්ඨිතං සුවිමුක්තං විසංයුක්තං රූපෙහි. යෙ ච රූපපට්ඨයා උපපජ්ජන්ති ආසවා විසාතා පරිළාභා, මුක්තො සො තෙහි න සො තං වෙදනං වෙදෙති. ඉදමක්ඛාතං රූපානං නිසාරණං.

තව ද අනෙකක් කියමි. ඇවැත්නි, (මෙමත්‍රිධර්මයෙන් නැගී සිට) ව්‍යාපාදය මෙනෙහි කරන භික්ෂුහු ගේ සිත ව්‍යාපාදයෙහි නො පිවිසෙයි, ව්‍යාපාදයෙහි නො පහදී, ව්‍යාපාදයෙහි නොසිටී, ව්‍යාපාදයෙහි නො ඇලෙයි. වැලි දූ අව්‍යාපාදය (මෙමත්‍රිය) මෙනෙහි කරන ඔහු ගේ සිත අව්‍යාපාදයෙහි (මෙමත්‍රිධර්මයෙහි) පිවිසෙයි, එහි සිටීයි, එහි ඇලෙයි. ඔහු ගේ ඒ සිත (මෙත් අරමුණෙහි) මනා ව ගියේ, මනා ව වැඩුණේ, (ව්‍යාපාදය කෙරෙන්) මොනොවට නැඟී සිටියේ, (ව්‍යාපාදය කෙරෙන්) මොනොවට මිදුණේ, ව්‍යාපාදය කෙරෙන් වෙන් වූයේ වෙයි ව්‍යාපාද හේතූයෙන් යම් ආසුච කෙනෙක්, යම් දුක් කෙනෙක්, යම් යම් පරිදහ (දැවිලි) කෙනෙක් උපද්‍රවනු නම් ඔවුන් ගෙන් හේ මිදුණේ වෙයි. හේ ඒ (ව්‍යාපාද වේදනා ද එහි විපාක වූ පරිදහ වේදනා ද යන ද්විවිධ) වේදනා නො වීදී. මෙය ව්‍යාපාදයා ගේ නිසරණය යැ (විසංයෝගය) යි කියන ලදී.

තව ද අනෙකක් කියමි ඇවැත්නි, (කරුණාධර්මයෙන් නැගී සිට) විභිංසාව මෙනෙහි කරන භික්ෂුහු ගේ සිත විභිංසායෙහි නො පිවිසෙයි, විභිංසායෙහි නො පහදී, විභිංසායෙහි නො සිටී, විභිංසායෙහි නො ඇලෙයි වැලි අවිභිංසාව (කරුණාව) මෙනෙහි කරන ඔහුගේ සිත අවිභිංසායෙහි (කරුණා ධර්මයෙහි) පිවිසෙයි, එහි සිටීයි, එහි ඇලෙයි. ඔහුගේ ඒ සිත (කරුණා අරමුණෙහි) මොනොවට ගියේ, මොනොවට වැඩුණේ (විභිංසාව කෙරෙන්) මොනොවට නැඟී සිටියේ, මොනොවට මිදුණේ මොනොවට වෙන් වූයේ වෙයි. විභිංසා හේතූයෙන් යම් ආසුච කෙනෙක්, යම් (විභිංසා වේදනා විභිංසා විපාක පරිදහ යැ යි) විවිධ වේදනා කෙනෙක් උපද්‍රවනු නම්, හෙ තෙමේ ඔවුන් කෙරෙන් මිදෙයි හේ ඒ වේදනා නො වීදී. මෙය විභිංසාව ගේ නිසරණය යැ (විසංයෝගය) යි කියන ලදී.

තව ද අනෙකක් කියමි. ඇවැත්නි (අරූපධර්මයෙන් නැගී සිට) රූපයන් මෙනෙහි කරන භික්ෂුහු ගේ සිත රූපයන්හි නො පිවිසෙයි, නො පහදීයි, නො සිටීයි, නො ඇලෙයි. අරූප ධර්මය මෙනෙහි කරන ඔහු ගේ සිත අරූපධර්මයෙහි පිවිසෙයි, පහදී සිටීයි, ඇලෙයි. ඔහු ගේ ඒ සිත (අරූප අරමුණෙහි) මොනොවට ගියේ, මොනොවට වැඩුණේ, රූපයන් කෙරෙන් මොනොවට නැඟී සිටියේ, මොනොවට මිදුණේ, මොනොවට වෙන් වූයේ වෙයි. රූප හේතූයෙන් යම් ආසුච කෙනෙක්, දුක් කෙනෙක්, පරිදහ (දැවිලි) කෙනෙක් උපද්‍රවනු නම්, හෙ තෙමේ ඒ වේදනා නො වීදී. මෙය රූපයන්ගේ නිසරණය යැ යි කියන ලදී.

සුභ ව පරං ආවුසො භික්ඛුනො සක්කායං මහසිකරොදො සක්කායෙ විතො න පඤ්ඤානි නසස්සිද්ධි න සන්ධිවස්සි න විමුක්ඛි, සක්කායනිරොධං ඛො පනස්ස මහසිකරොදො සක්කායනිරොධෙ විතො පඤ්ඤානි පස්සිද්ධි සන්ධිවස්සි විමුක්ඛි. තස්ස නං විතො ඤානං ඤානාදිනං, සුචරිතං, සුචිත්තං, සුචිත්තං විසංයුතං සක්කායෙතං. යෙ ච සක්කායපරිත්තං උපස්සන්ති ආසවා විසාතා පටිලාහා, මුත්තො සො තෙඨි න ජො තං වෙදනා චෙදෙති ඉද්ධිකම්මානං සක්කායස්ස භික්ඛුණං.

පඤ්ච විමුක්ඛායකතානි: ඉධාදිසො භික්ඛුනො සත්ථා ධම්මං දෙසෙති අක්ඛෙය්‍යතරො වා ගරුච්ඡානිකො සමුප්පවාරි. යථා යථා ආවුසො භික්ඛුනො සත්ථා ධම්මං දෙසෙති අක්ඛෙය්‍යතරො වා ගරුච්ඡානිකො සමුප්පවාරි, තතා තරා සො තස්මිං ධම්මෙ අත්ථපට්ඨංචෙදි ව හොති ධම්මපට්ඨංචෙදි ව. තස්ස අත්ථපට්ඨංචෙදිතො ධම්මපට්ඨංචෙදිතො පාමුණ්ණං ජායති, පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතිමනස්ස කායො පසංමුඛති. පසංමුඛකායො සුඛං වෙදෙති, සුඛිනො විතො සමාධියති. ඉදං පඤ්චං විමුක්ඛායකතං.

සුභ ව පරං ආවුසො භික්ඛුනො න හෙව ඛො සත්ථා ධම්මං දෙසෙති අක්ඛෙය්‍යතරො වා ගරුච්ඡානිකො සමුප්පවාරි. අපි ව ඛො යොසුතං යථාපරි යත්තං ධම්මං විජ්ඣාමෙතං පරෙස්සං දෙසෙති. යො යො ආවුසො භික්ඛු යොසුතං යොපරි යත්තං ධම්මං විජ්ඣාමෙතං පරෙස්සං දෙසෙති, තතා තරා සො තස්මිං ධම්මෙ අත්ථපට්ඨංචෙදි ව තෙතං ධම්මපට්ඨංචෙදි ව. තස්ස අත්ථ පට්ඨංචෙදිතො ධම්මපට්ඨංචෙදිතො පාමුණ්ණං ජායති, පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතිමනස්ස කායො පසංමුඛති, පසංමුඛකායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො විතො සමාධියති. ඉදං දුතියං විමුක්ඛායකතං.

තව ද අනෙකක් කියමි. ඇවුත්ති, (පලසමවතින් නැගි සිට) සත්කායය (උපද්‍යාස්කන්ධ පස) මෙනෙහි කරන (ශ්‍රේෂ්ඨ විදර්ශක රහත්) මහණහට සත්කායයෙහි (පංච උපද්‍යාස්කන්ධයෙහි) සිත නො පිවිසෙයි, නො පහදී, නො සිටී, නො ඇලෙයි. වැලි සත්කාය නිරෝධය (නිවන) මෙනෙහි කරන ඔහු ගේ සිත සත්කාය නිරෝධයෙහි (නිවනෙහි) පිවිසෙයි, පහදී, ධර්ම සිටී, ඇලෙයි. ඔහුගේ ඒ සිත (නිවන් අරමුණෙහි) මොනොවට ගියේ, මොනොවට වැඩුණේ, සත්කායය (උපද්‍යාස්කන්ධය) කෙරෙන් මොනොවට නැගී සිටියේ, මොනොවට මිදුණේ, වීර්‍යසූක්ත (වේගයෙන් වූයේ) වෙයි. සත්කායප්‍රත්‍යයයෙන් (උපද්‍යාස්කන්ධයෙන්) හේතු කොට ගෙන යම් ආසූව කෙනෙක්, යම් දුක් කෙනෙක්, යම් පරිදහ (දැවිලි) කෙනෙක් උපද්‍යාසු නම්, හේ ඔවුන් ගෙන් මිදුණේ වෙයි. මෙය සත්කායයා ගේ නිසරණය (උපද්‍යාස්කන්ධයන්ගේ වීර්‍යයෙන්) යැ යි කියන ලදී.

විදුක්තයාගෙන් (මිදීමට කරුණු) පසෙක ඇවුත්ති, මෙහි මහණක් හට ශාස්තෘ තෙමේ හෝ ගුරු තන්හි සිටි සබ්බසාරුවෙක් හෝ දහම් දෙසයි ඇවුත්ති, ශාස්තෘ තෙමේ හෝ ගුරු තන්හි සිටි සබ්බසාරුවෙක් යෝ යම් යම් සේ එ මහණහට දහම් දෙසා ද, ඒ ඒ පරිද්දෙන් හෙ තෙම ඒ ධර්මයෙහි අරුත් දැනගන්නේ ද වෙයි, පාළිය දැනගන්නේ ද වෙයි. අරුත් දන්නා පෙළ දන්නා ඔහුට ප්‍රමෝදය (සතුට) උපදී. සතුටු වුවහුට ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රීති සිතැත්තහු ගේ නාම කය සංහිදෙයි. සංහිදුණු නාම කය ඇත්තේ සුව වීදි. සුව ඇත්තහු ගේ සිත එකඟ වෙයි. මේ පළමු විමුක්තයාගනය යැ.

තව ද අනෙකක්. ඇවුත්ති, මහණකුහට ශාස්තෘ තෙමේ දහම් නො ම දෙසයි, ගුරුතන්හි වූ අන් සබ්බසාරුවෙකුත් දහම් නො ම දෙසයි. එතෙකුදු වුවත් ඇසු පරිදි පුහුණු කළ පරිදි ඒ ධර්මය විස්තර වශයෙන් අනුනට දෙසයි. ඇවුත්ති, මහණ යම්සේ යම්සේ තමා ඇසු පරිදි පුහුණු කළ පරිදි විස්තර වශයෙන් අනුනට දහම් දෙසන්නේ ද එසේ එසේ හෝ ඒ ධර්මයෙහි අරුත් දැනගන්නේ ද පෙළ දැනගන්නේ ද වෙයි. අරුත් දැනගන්නාවූ පෙළ දැනගන්නාවූ ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වුවහුට ප්‍රීතිය උපදී, ප්‍රීතියට පැමිණි සිතැත්තහු ගේ නාම කය සංහිදේ. සංහිදුණු නාම කය ඇත්තේ සුව වීදි. සුව විදිත්තහු ගේ සිත එකඟ වෙයි. මේ දෙවෙනි විමුක්තයාගනය යැ.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනො න හෙව ඛො සන්ථා ධර්මං දෙසෙති අඤ්ඤාතරො වා ගරුඤ්ඤානිකො සමුභවාරි, නාපි යථාසුතං යථාපරිසරං ධර්මං විජ්ඣාමනො පරෙසං දෙසෙති, අපි ච ඛො යථාසුතං යථාපරිසරං ධර්මං විජ්ඣාමනො සජ්ඣායං කරොති. යථා යථා වුසො භික්ඛු යථාසුතං යථාපරිසරං ධර්මං විජ්ඣාමනො සජ්ඣායං කරොති, තථා තථා සො තස්මිං ධර්මෙ අස්පට්ඨංවෙදී ච භොති ධර්මපට්ඨංවෙදී ච. තස්ස අස්පට්ඨංවෙදීනො ධර්මපට්ඨංවෙදීනො පාමුජ්ජං ජායති, පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතිමනස්ස කායො පසංමහති, පසංඤ්ඤායො සුඛං වෙදෙති, සුඛිනො විතං සමාධියති. ඉදං තතියං විමුක්ඛායතනං.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනො න හෙව ඛො සන්ථා ධර්මං දෙසෙති අඤ්ඤාතරො වා ගරුඤ්ඤානිකො සමුභවාරි, නාපි යථාසුතං යථාපරිසරං ධර්මං විජ්ඣාමනො පරෙසං දෙසෙති, නාපි යථාසුතං යථාපරිසරං ධර්මං විජ්ඣාමනො සජ්ඣායං කරොති, අපි ච ඛො යථාසුතං යථාපරිසරං ධර්මං වෙතසා අනුචිතකෙකති අනුචිතාරොති මනසානුපෙකති, යථා යථා ආවුසො භික්ඛු යථාසුතං යථාපරිසරං ධර්මං වෙතසා අනුචිතකෙකති අනුචිතාරොති මනසානුපෙකති, තථා තථා සො තස්මිං ධර්මෙ අස්පට්ඨංවෙදී ච භොති ධර්මපට්ඨංවෙදී ච. තස්ස අස්පට්ඨංවෙදීනො ධර්මපට්ඨංවෙදීනො පාමුජ්ජං ජායති, පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතිමනස්ස කායො පසංමහති, පසංඤ්ඤායො සුඛං වෙදෙති, සුඛිනො විතං සමාධියති. ඉදං චතුස්සං විමුක්ඛායතනං.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනො න හෙව ඛො සන්ථා ධර්මං දෙසෙති අඤ්ඤාතරො වා ගරුඤ්ඤානිකො සමුභවාරි නාපි යථාසුතං යථාපරිසරං ධර්මං විජ්ඣාමනො පරෙසං දෙසෙති, නාපි යථාසුතං යථාපරිසරං ධර්මං විජ්ඣාමනො සජ්ඣායං කරොති, නාපි යථාසුතං යථාපරිසරං ධර්මං වෙතසා අනුචිතකෙකති අනුචිතාරොති මනසානුපෙකති, අපි ච ඛො අඤ්ඤාතරං සමාධිනිමිතං සුගතභිතං භොති සුමනසිකතං, සුපධාරිතං සුපට්ඨිඤ්ඤං පඤ්ඤාය, යථා යථා ආවුසො භික්ඛුනො අඤ්ඤාතරං සමාධිනිමිතං සුගතභිතං භොති සුමනසිකතං සුපධාරිතං සුපට්ඨිඤ්ඤං පඤ්ඤාය, තථා තථා සො තස්මිං ධර්මෙ අස්පට්ඨංවෙදී ච භොති ධර්මපට්ඨංවෙදී ච. තස්ස අස්පට්ඨංවෙදීනො ධර්මපට්ඨංවෙදීනො පාමුජ්ජං ජායති, පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතිමනස්ස කායො පසංමහති, පසංඤ්ඤායො සුඛං වෙදෙති, සුඛිනො විතං සමාධියති. ඉදං පඤ්ඤායං විමුක්ඛායතනං.

තව ද අනෙකෙකි. ඇවැත්ති, මහණකුහට ශාස්තෘ තෙමේ හෝ අන් කිසි ගුරු තන්හි වූ සබරම්සරුවෙක් හෝ නො ම දහම් දෙසයි. ඇසු පරිදි පුහුණු කළ පරිදි අනුනට විස්තර වශයෙන් දහම් නො ද දෙසයි. එතෙ-
කුදු වුවත් ඇසු පරිදි පුහුණු කළ පරිදි ධර්මය විස්තරයෙන් සවාධ්‍යාය කෙරෙයි (පුන පුනා කියයි) ඇවැත්ති, මහණ තෙමේ ඇසු පරිදි පුහුණු කළ පරිදි මේ පරිද්දෙන් යම් සේ ධර්මය විස්තරයෙන් සවාධ්‍යාය කෙරෙයි ද එසේ එසේ හේ එ දහමෙහි අරුත් දනගන්නේ ද පෙළ දනගන්නේ ද වෙයි. අරුත් දනගන්නා පෙළ දනගන්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වූවහුට ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රීතිය උපත් සිතැත්තහු ගේ නාම කය සංහිදෙයි සංහුන් නාම කය ඇත්තේ සුව වීදි. සුව විදුනාහු ගේ සිත එකඟ වෙයි. මේ තෙවෙනි විමුක්තභායතනය යැ.

තව ද අනෙකෙකි. ඇවැත්ති, ශාස්තෘ තෙමේ හෝ ගුරු තන්හි වූ කිසි සබරම්සරුවෙක් හෝ නො ම දහම් දෙසයි. ඇසු පරිදි පුහුණු කළ පරිදි ධර්මය විස්තරයෙන් අනුනට නො ද දෙසයි. ඇසු පරිදි පුහුණු කළ පරිදි ධර්මය විස්තරයෙන් නො ද සවාධ්‍යායනය කෙරෙයි වැලි, ඇසු පරිදි පුහුණු කළ පරිදි ධර්මය සිකිත් පුන පුනා කල්පනා කෙරෙයි, පුන පුනා විමසයි, පුන පුනා සිකිත් සලකා බලයි ඇවැත්ති, ඇසු පරිදි පුහුණු කළ පරිදි ධර්මය යම්සේ යම්සේ පුන පුනා සිකිත් කල්පනා කෙරේ ද, පුන පුනා විමසා ද, පුන පුනා සිකිත් බලා ද, එසේ එසේ හෙ තෙම ඒ ධර්මයෙහි අරුත් දනගන්නේ ද පෙළ දනගන්නේ ද වෙයි අරුත් දනගන්නා පෙළ දනගන්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වූවහුට ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රීතියට පැමිණි සිතැත්තහු ගේ නාම කය සංහිදෙයි. සංහුන් කාම කය ඇත්තේ සුව වීදි. සුව ඇත්තහු ගේ සිත එකඟ වෙයි මේ සතර වන විමුක්තභායතනය යැ.

තව ද අනෙකෙකි ඇවැත්ති, ශාස්තෘ තෙමේ හෝ ගුරු තන්හි සිටි කිසි සබරම්සරුවෙක් හෝ මහණහට නො ම දහම් දෙසයි, මහණ තෙම දහම් ඇසු පරිදි පුහුණු කළ පරිදි විස්තරයෙන් නො ද දෙසයි. ඇසු පරිදි පුහුණු කළ පරිදි දහම් විස්තර විසින් නො ද සවාධ්‍යායනය කෙරෙයි ඇසු පරිදි පුහුණු කළ පරිදි ධර්මය සිකිත් පුන පුනා නො ම කල්පනා කෙරෙයි, නො ම විමසයි, පුන පුනා සිකිත් නො ද බලයි. වැලිදු ඔහු විසින් එක්තරා සමාධියෙක් (ගුරුහු ගෙන් කමටගත් උගන්නා හා ම) මොනොවට උගන්නා ලද්දේ, මොනොවට මෙනෙහි කරන ලද්දේ, ප්‍රඥා-
යෙන් මොනොවට සලකා බලන ලද්දේ, මොනොවට පිළිවිදුනා ලද්දේ වෙයි ඇවැත්ති, යම් යම් පරිද්දෙන් මහණහු විසින් එක්තරා සමාධියෙක් මොනොවට උගන්නා ලද්දේ, මොනොවට මෙනෙහි කරන ලද්දේ, ප්‍රඥායෙන් මොනොවට සලකා බලන ලද්දේ, මොනොවට පිළිවිදුනා ලද්දේ වේ ද ඒ ඒ පරිද්දෙන් හෙ තෙම ඒ ධර්මයෙහි අරුත් දන්නේ ද පෙළ දන්නේ ද වෙයි අරුත් දන්නා, පෙළ දන්නා ඔහුට සතුට උපදී සතුටු වූවහුට ප්‍රීතිය උපදී ප්‍රීතියට පත් සිතැත්තහු ගේ නාම කය සංහිදේ සංහුන් නාම කය ඇත්තේ සුව වීදි. සුව විදුනාහු ගේ සිත එකඟ වෙයි මේ පස්වන විමුක්තභායතනය යැ.

පඤ්ච විමුක්තිපරිපාටනියා සඤ්ඤා: අභිවර්ගඤ්ඤා, අභිචෝද දුක්ඛඤ්ඤා, දුක්ඛෙ අනත්තඤ්ඤා, පභානාඤ්ඤා, විරාගඤ්ඤා.

ඉමෙ ඛො ආවුසො තෙන භගවතා ජානතා පසසතා අරහතා සමමාසමුද්දොන පඤ්ච ධම්මො සමුද්දක්ඛාතා තත්ථ සබ්බෙහෙව සංඛයාසිතබ්බං -පෙ- අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවම්නුසසානං.

ජක්ඛං

12. අත්ථි ඛො ආවුසො තෙන භගවතා ජානතා පසසතා අරහතා සමමාසමුද්දොන ජ ධම්මො සමුද්දක්ඛාතා තත්ථ සබ්බෙහෙව සංඛයාසිතබ්බං -පෙ- අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවම්නුසසානං. කතමෙ ජ

ජ අජ්ඣක්ඛකානි ආයතනානි: චක්ඛායතනං, යොතායතනං, ඝානායතනං ජීව්හායතනං, කායායතනං, මනායතනං.

ජ බාහිරානි ආයතනානි: රූපායතනං, සද්දායතනං, ගන්ධායතනං, රසායතනං, ථොට්ඨබ්බායතනං, ධම්මායතනං.

ජ විඤ්ඤාණකායා: චක්ඛුවිඤ්ඤාණං, යොතවිඤ්ඤාණං, ඝාතවිඤ්ඤාණං ජීව්හාවිඤ්ඤාණං, කායවිඤ්ඤාණං, මනොවිඤ්ඤාණං.

ජ ඵසසකායා: චක්ඛුසම්පසෙකා, යොතසම්පසෙකා, ඝාතසම්පසෙකා, ජීව්හාසම්පසෙකා, කායසම්පසෙකා, මනොසම්පසෙකා.

ජ වේදනාකායා: චක්ඛුසම්පසථා වේදනා, යොතසම්පසථා වේදනා, ඝාතසම්පසථා වේදනා, ජීව්හාසම්පසථා වේදනා, කායසම්පසථා වේදනා, මනොසම්පසථා වේදනා

ජ සඤ්ඤාකායා: රූපඤ්ඤා, සද්දඤ්ඤා, ගන්ධඤ්ඤා, රසඤ්ඤා, ථොට්ඨබ්බඤ්ඤා, ධම්මඤ්ඤා.

විමුක්තිපාරිසවනීය (රහත් බව මුහුකුරුවන) සංඥ පසෙක අතිත්‍ය සංඥව (අනිත්‍යානුදර්ශන ඥානයෙහි උපන් සංඥව) අතිත්‍යයෙහි දුඃඛ-සංඥව (අතිත්‍ය දය දුක් වශයෙන් දක්නා නුවණෙහි උපන් සංඥව) දුකෙහි අනාත්මසංඥව (දුක් වූ දය අනාත්ම වශයෙන් දක්නා නුවණෙහි උපන් සංඥව) ප්‍රභාණසංඥව (කෙලෙසුන් ප්‍රභීණ කිරීම පුන පුනා දක්නා නුවණෙහි උපන් සංඥව), විරාග සංඥව (පංචවිධ විරාගය ම අරමුණු කොට උපන් සංඥව)

ඇවැත්නි, මෙය ම දන්තා දක්නා අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ පස් දෙනෙක් දහම්හු මොනොවට වදරන ලද්දහ එහි සියල්ලන් විසින් ම සමග වැ ගැසීය යුතු . .. එය දෙව මිනිස්-නට යහපත පිණිස වැඩ පිණිස සුව පිණිස වන්නේ ය.

මටකය

12. ඇවැත්නි, දන්තා දක්නා අරහත් වූ සමාක්සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ විසින් සදෙනෙක් ධර්මයෝ මොනොවට වදරන ලද්දහු ඇත එහි සියල්ලන් විසින් සමග ව ගැසීය යුතු . .. එය . දෙව මිනිස්-නට යහපත පිණිස, වැඩ පිණිස, සුව පිණිස වන්නේ ය. කවර ස දෙනෙක් ධර්මයෝ ද යත්

ආධ්‍යාත්මික ආයතන සයෙක චක්ඡුරායතනය, ශ්‍රොත්‍රායතනය, ස්‍රාණායතනය, ජිහ්වායතනය, කායායතනය, මන ආයතනය.

බාහිර ආයතන සයෙක රූපායතනය, ශබ්දායතනය, ගන්ධායතනය, රසායතනය, ස්ප්‍ර්ෂ්ටව්‍යායතනය, මන ආයතනය.

විඤ්ඤාය (විඤ්ඤාසමූහ) සයෙක චක්ඡුර්විඤ්ඤාය, ශ්‍රොත්‍රවිඤ්ඤාය, ස්‍රාණවිඤ්ඤාය, ජිහ්වාවිඤ්ඤාය, කායවිඤ්ඤාය, මනොවිඤ්ඤාය.

ස්පර්ශකාය (ස්පර්ශ සමූහ) සයෙක චක්ඡු: සංස්පර්ශය (ඇස ඇසුරු කළ ස්පර්ශය) ශ්‍රොත්‍රසංස්පර්ශය, ස්‍රාණසංස්පර්ශය, ජිහ්වාසංස්පර්ශය, කායසංස්පර්ශය, මනාසංස්පර්ශය.

වේදනාකාය (වේදනා සමූහ) සයෙක චක්ඡුස්පර්ශයෙන් උපදනා වේදනාව, ශ්‍රොත්‍ර ස්පර්ශයෙන් උපදනා වේදනාව, ස්‍රාණස්පර්ශයෙන් උපදනා වේදනාව, ජිහ්වාස්පර්ශයෙන් උපදනා වේදනාව, කායස්පර්ශයෙන් උපදනා වේදනාව, මනාස්පර්ශයෙන් උපදනා වේදනාව.

සංඥකාය සයෙක රූපසංඥාව, ශබ්දසංඥාව, ගන්ධසංඥාව, රස-සංඥාව, ස්ප්‍ර්ෂ්ටව්‍යසංඥාව, ධර්මසංඥාව.

ඡ සංකෘතනාකායා: රූපසංකෘතනා, සංග්ගසංකෘතනා, ගන්ධසංකෘතනා, රසසංකෘතනා, ථොට්ඨබ්බසංකෘතනා, ධම්මසංකෘතනා.

ඡ තණ්හාකායා රූපතණ්හා, සංග්ගතණ්හා, ගන්ධතණ්හා, රසතණ්හා, ථොට්ඨබ්බතණ්හා, ධම්මතණ්හා

ඡ අගාරවා: ඉධාචුසො භික්ඛු සත්ථි අගාරවො විහරති අප්පතිස්සවො, ධම්මෙ අගාරවො විහරති අප්පතිස්සවො, සංඛෙස අගාරවො විහරති අප්පතිස්සවො, සික්ඛාය අගාරවො විහරති අප්පතිස්සවො, අප්පමාදෙ අගාරවො විහරති අප්පතිස්සවො, පටිසංචාරෙ අගාරවො විහරති අප්පතිස්සවො,

ඡ ගාරවා: ඉධාචුසො භික්ඛු සත්ථි සගාරවො විහරති සප්පතිස්සවො, ධම්මෙ සගාරවො විහරති සප්පතිස්සවො, සංඛෙස සගාරවො විහරති සප්පතිස්සවො, සික්ඛාය සගාරවො විහරති සප්පතිස්සවො, අප්පමාදෙ සගාරවො විහරති සප්පතිස්සවො, පටිසංචාරෙ සගාරවො විහරති සප්පතිස්සවො.

ඡ සොමනස්සුප්ඵාරා: චක්ඛුනා රූපං දිස්වා සොමනස්සට්ඨානියං රූපං උපවිවරති. සොතෙන සංග්ගං සුඤ්ඤා -පෙ- සාතෙන ගන්ධං සාගිඤ්ඤා -පෙ- ජිව්හාය රසං සාගිඤ්ඤා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං චුම්භිඤ්ඤා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය සොමනස්සට්ඨානියං ධම්මං උපවිවරති.

ඡ දෙමනස්සුප්ඵාරා චක්ඛුනා රූපං දිස්වා දෙමනස්සට්ඨානියං රූපං උපවිවරති -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය දෙමනස්සට්ඨානියං ධම්මං උපවිවරති

ඡ උපෙක්ඛුප්ඵාරා: චක්ඛුනා රූපං දිස්වා උපෙක්ඛාට්ඨානියං රූපං උපවිවරති -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය උපෙක්ඛාට්ඨානියං¹ ධම්මං උපවිවරති

¹ උපෙක්ඛාට්ඨානියං (මජ්ඣං)

සංකල්පනා සහයක රූපසංකල්පනා, ශබ්දසංකල්පනා, ගන්ධ-
සංකල්පනා, රසසංකල්පනා, ස්ප්‍ර්ශ්ථව්‍යසංකල්පනා, ධර්මසංකල්පනා.

තෘෂ්ණාකාය සහයක. රූපතෘෂ්ණා, ශබ්දතෘෂ්ණා, ගන්ධතෘෂ්ණා,
රසතෘෂ්ණා, ස්ප්‍ර්ශ්ථව්‍යතෘෂ්ණා, ධර්මතෘෂ්ණා.

අගෞරව සහයක ඇවැත්නි, මෙහි මහණෙක් ශාස්තෘහු කෙරෙහි
ගෞරව නැත්තේ, යටත් පැවැතුම් නැත්තේ වෙසෙයි, ධර්මයෙහි
ගෞරව නැත්තේ යටත් පැවැතුම් නැත්තේ වෙසෙයි, සංඛ්‍යා කෙරෙහි
ගෞරව නැත්තේ යටත් පැවැතුම් නැත්තේ වෙසෙයි, ශික්ෂාව කෙරෙහි
ගෞරව නැත්තේ යටත් පැවැතුම් නැත්තේ වෙසෙයි, අප්‍රමාද ගුණයෙහි
ගෞරව නැත්තේ යටත් පැවැතුම් නැත්තේ වෙසෙයි. ප්‍රතිසංස්ථාරයෙහි
(පිළිසදරෙහි) ගෞරව නැත්තේ යටත් පැවැතුම් නැත්තේ වෙසෙයි.

ගෞරව සහයක ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙම ශාස්තෘහු කෙරෙහි
ගෞරව ඇත්තේ යටත් පැවැතුම් ඇත්තේ වෙසෙයි, ධර්මයෙහි ගෞරව
ඇත්තේ යටත් පැවැතුම් ඇත්තේ වෙසෙයි, සංඛ්‍යා කෙරෙහි ගෞරව
ඇත්තේ යටත් පැවැතුම් ඇත්තේ වෙසෙයි, ශික්ෂායෙහි ගෞරව ඇත්තේ
යටත් පැවැතුම් ඇත්තේ වෙසෙයි, අප්‍රමාදයෙහි ගෞරව ඇත්තේ
යටත් පැවැතුම් ඇත්තේ වෙසෙයි ප්‍රතිසංස්ථාරයෙහි (පිළිසදරෙහි) ගෞරව
ඇත්තේ යටත් පැවැතුම් ඇත්තේ වෙසෙයි.

සොමනස්සුපච්චාරයෝ (සොමනස් සහගත විචාරණයෝ) ස දෙ-
නෙක: ඇසින් රූපයක් දක සොමනසට කරුණු වූ රූපයෙකැ යි (කල්පනා
කොට) පිරිසිදු යි, කනින් හඬක් අසා සොමනසට කරුණු වූ හඬෙකැ යි
පිරිසිදුයි නැහැයෙන් ගඳක් අඟා සොමනසට කරුණු වූ ගඳෙකැ යි පිරි-
සිදුයි, දිවෙන් රසක් විඳ සොමනසට කරුණු වූ රසයෙකැ යි පිරිසිදුයි,
කයින් හැපෙන දැයක් පැහැයැ සොමනසට කරුණු වූ සප්‍ර්ශ්ථව්‍ය-
යෙකැ යි පිරිසිදුයි මනසින් දහමක් සිතා සොමනසට කරුණු වූ දහ-
මෙකැ යි පිරිසිදුයි.

දෙමනස්සුපච්චාරයෝ (දෙමනස් සහගත විචාරණයෝ) සදෙනෙක:
ඇසින් රූපයක් දක දෙමනසට කරුණු වූ රූපයෙකැ යි පිරිසිදුයි, කනින්
හඬක් අසා දෙමනසට කරුණු වූ හඬෙකැ යි පිරිසිදුයි, නැහැයෙන් ගඳක්
අඟා දෙමනසට කරුණු වූ ගඳෙකැ යි පිරිසිදුයි, දිවෙන් රසක් විඳ දෙම-
නසට කරුණු වූ රසෙකැ යි පිරිසිදුයි, කයින් හැපෙන දැයක් පැහැයැ
දෙමනසට කරුණු වූ සප්‍ර්ශ්ථව්‍යයෙකැ යි පිරිසිදුයි, මනසින් දහමක් සිතා
දෙමනසට කරුණු වූ දහමෙකැ යි පිරිසිදුයි.

උපෙක්ඛුපච්චාරයෝ (උපෙක්ඛා සහගත විචාරණයෝ) සදෙනෙක.
ඇසින් රූපයක් දක උපෙක්ඛාවට කරුණු වූ රූපයෙකි යි පිරිසිදුයි.
කනින් හඬක් අසා උපෙක්ඛාවට කරුණු වූ හඬෙකැ යි පිරිසිදුයි, නැහැ-
යෙන් ගඳක් අඟා උපෙක්ඛාවට කරුණු වූ ගඳෙකැ යි පිරිසිදුයි, දිවෙන්
රසක් විඳ උපෙක්ඛාවට කරුණු වූ රසෙකැ යි පිරිසිදුයි. කයින් හැපෙන
දැයක් පැහැයැ උපෙක්ඛාවට කරුණු වූ සප්‍ර්ශ්ථව්‍යයෙකැ යි පිරිසිදුයි. මන-
සින් දහමක් සිතා උපෙක්ඛාවට කරුණු වූ දහමෙකැ යි පිරිසිදුයි.

ඡ සාරානියො ධම්මො: ඉධාච්ඡො භික්ඛුනො මෙතං කායකමං පච්චුපට්ඨිතං හොති සමුහමචාරිසු ආච්චි¹ චෙව රහො ව අයමි ධම්මො සාරානියො පියකරණො ගරුකරණො, සංගහාය අච්චාදය අච්චෙසාය සාමගගියා එකිභාවාය සංවත්තති.

සුන ව පරං ආච්ඡො භික්ඛුනො මෙතං වච්චමං -පෙ-

මෙතං මනොකමං පච්චුපට්ඨිතං හොති සමුහමචාරිසු ආච්චි චෙව රහො ව, අයමි ධම්මො සාරානියො -පෙ- එකිභාවාය සංවත්තති.

සුන ව පරං ආච්ඡො භික්ඛුනො යෙ තෙ ලාභා ධම්මිකා ධම්මලභා අනුමසො පක්ඛපරියාපක්ඛමන්තමි, තථාරූපෙහි ලාභෙහි අපච්චිභක්ඛාහොති හොති සීලවනෙති සමුහමචාරිහි සාධාරණහොති, අයමි ධම්මො සාරානියො පියකරණො ගරුකරණො, සංගහාය ච්චාදය අච්චෙසාය සාමගගියා එකිභාවාය සංවත්තති

සුන ව පරං ආච්ඡො භික්ඛු යාති තාති සීලාති අධණ්ණාති අඤ්ඤාති අසබ්බාති අකම්මාසාති භුජ්ඣාති විඤ්ඤාපපයජාති අපරාමඤ්ඤාති සමාධි-සංවත්තනිකාති තථාරූපෙසු සීලෙසු සීලසාමඤ්ඤගතො විහරති සමුහමචාරිහි ආච්චි චෙව රහො ව, අයමි ධම්මො සාරානියො -පෙ- එකිභාවාය සංවත්තති.

සුන ව පරං ආච්ඡො භික්ඛු යායං දිට්ඨි අරියා නියායිකා නියායාති තක්කරසං-සමමා දුක්ඛක්ඛයාය, තථා රූපාය දිට්ඨියා දිසාට්ඨිමං ඤ්ඤගතො විහරති සමුහමචාරිහි ආච්චි චෙව රහො ව. අයමි ධම්මො සාරානියො පියකරණො ගරුකරණො සංගහාය අච්චාදය අච්චෙසාය සාමගගියා එකිභාවාය සංවත්තති.

ඡ විචාදමුලානි: ඉධාච්ඡො භික්ඛු කොධනො හොති උපනාහී යො යො ආච්ඡො භික්ඛු කොධනො හොති උපනාහී, සො සඤ්ඤා පි අගාරවො විහරති අප්පතිස්සවො, ධම්මෙ පි අගාරවො විහරති අප්පතිස්සවො, සංගහ පි අගාරවො විහරති අප්පතිස්සවො, සික්ඛාය පි න පරිපුරකාරි² හොති

1 ආච්චි (ඡප්පං)

2 පරිපුරකාරි (භාගා කම)

සාරානිය (සංරක්ෂණය) ධර්ම පසෙක; ඇවැත්නි, මෙහි මහණක්-
හුගේ මෙමත්‍රියසහගත කායකර්මය සබරම්සරුවන් කෙරෙහි ප්‍රකට ව ද රහ-
යේද එළඹ සිටියේ වෙයි. මේ සාරානිය ධර්මය ද ප්‍රිය කරන
(ප්‍රිය කටයුත්තකු කරන), ගරුකරන (ගරු කටයුත්තකු කරන)
මේ සාරානිය ධර්මය ද සගන්ම පිණිස, අවිවාදය පිණිස, සමගිය පිණිස
එකිභාවය (එක්මුතු බව) පිණිස පවතී.

ඇවැත්නි, තව ද මහණක්හු ගේ මෙමත්‍රියසහගත වාක්කර්මය

මෙමත්‍රියසහගත මනා කම්ම සබරම්සරුවන් කෙරෙහි ප්‍රකට වත් අප්‍රකට
වත් එළඹ සිටියේ වෙයි ද, මේ සාරානිය ධර්මය ද ප්‍රිය කටයුත්තකු
කරන, ගරු කටයුත්තකු කරන, සංග්‍රහය පිණිස, අවිවාදය පිණිස,
නොවෙහෙස පිණිස, සමගිය පිණිස, එකිභාවය (එක්මුතුබව) පිණිස පවතී.

තව ද ඇවැත්නි, මහණහට දහමේ වූ, දහමින් ලද, යටත් පිරිසෙයින්
පාත්‍රයට අන්තර්ගත ප්‍රමාණ වූ ද යම් ලාභ කෙතෙක් වෙත් ද, එ බඳු වූ
ලාභයන්හි ආම්භ වීසින් ද පුද්ගල වීසින් ද බෙදීමක් නැති ව පරිභෝග
කරනුයේ සිල්වත් සබරම් සරුවන් හා සාධාරණ පරිභෝගී ව වළඳන්නේ
වේ ද, මේ සාරානිය ධර්මය ප්‍රිය කටයුතු බව ඇති කරන, ගරු කටයුතු
බව ඇති කරන, සංග්‍රහය පිණිස අවිවාදය පිණිස, නොවෙහෙස පිණිස,
සමගිය පිණිස එකි භාවය (එක්මුතුබව) පිණිස පවතී

තව ද ඇවැත්නි, අබණ්ඩ වූ මුලින් හෝ අගින් නොසිදුණු, අවිඡ්ඡ
වූ (මැදින් නො සිදුණු) අසබල වූ (පිළිවෙළින් සිකපද කිහිපයක් නො
සිදුණු) අකල්මාෂ වූ (අතරින් අතර සිකපද සිදී නොගිය) භූඡ්ඡා වූ
(කෘෂ්ණාදයාභයෙන් මිදුණු) නුවණැත්තන් උසින් පසස්නා ලද්ද වූ,
අපරාමාෂ්ට වූ (කෘෂ්ණාදාෂ්ටාදියෙන් ස්පර්ශ නොකරන ලද), කිසිවකු
විසිනුත් දෙකාරොපණ්ඩයෙන් ගැහැට කළ නොහැකි සේ වූ, සමාධිය පිණිස
පවත්නාවූ යම් ශීලධර්ම කෙතෙක් ඇද්ද, මහණ තෙම එසේ වූ ශීල විෂයයෙහි
සබරම්සරුවන් හා ප්‍රකට ව ද අප්‍රකට ව ද ශීලසාමාන්‍යගත ව (ශීලයෙන්
සමාන බවට පැමිණියේ) වෙසේ ද, මේ සාරානිය ධර්මය ද එකිභාවය (එක-
මුතුබව) පිණිස පවතී.

තව ද ඇවැත්නි, ආර්ය වූ මනෙර්යාණික වූ යම්දාෂ්ටියෙක් එය පිළි-
පදනාහට මොනොවට දුක් නැසෙනු පිණිස පවතී ද මහණ තෙම ඒ බඳු වූ
සමාග්දාෂ්ටියෙන් සබරම්සරුවන් හා ප්‍රකට ව ද අප්‍රකට ව ද දාෂ්ටියාමාන්‍ය
ගත වූ (දාෂ්ටියෙන් සමාන බවට පැමිණියෙක් වූ) වෙසෙයි ද, මේ සාරානිය
ධර්මය ද ප්‍රියකර ඇති කරනුයේ, ගරු කටයුතු බව ඇතිකරනුයේ වෙයි. සංග්‍ර-
හය පිණිස අවිවාදය පිණිස, නොවෙහෙස පිණිස, එකිභාවය පිණිස පවතී

විවාදමූල සයෙක: ඇවැත්නි, මෙහි මහණෙක් කීපෙන සුදු ද වෙර
බැඳගන්නා සුදු ද වෙයි ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් කීපෙන සුදුන් වෙර
බදින සුදුන් වේ නම්, ගේ ශාස්තෘහු කෙරෙහි ද ගෞරව නැත්තේ යටත්
පැවැතුම් නැත්තේ වෙසෙයි, ධර්මය කෙරෙහි ද ගෞරව නැත්තේ යටත්
පැවැතුම් නැත්තේ වෙසෙයි, සධ්‍යයා කෙරෙහි ද ගෞරව නැත්තේ යටත්
පැවැතුම් නැත්තේ වෙසෙයි, ශික්ෂාවේ ද පරිපූරකාරී නො වෙයි

යො සො ආවුසො භික්ඛු සඤ්ඤා අගාරවො චිහරති අප්පති-
සසවො, ධම්මෙ -පෙ- සඤ්ඤා -වෙ- සික්ඛාය න පරිසුරකාරි, සො සඤ්ඤා
විවාදං ජනෙති, යො හොති විවාදෙ බහුජනඅභිතාය බහුජනඅසුඛාය
බහුතො ජනස්ස අනස්සාය අභිතාය දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං ඵවරුප-
ඤ්ඤා තුමෙහ ආවුසො විවාදමුලං අර්ඤ්ඤං වා බහිද්ධා වා සමනුප-
සෙසයාථ, තත්‍ර තුමෙහ ආවුසො තස්සෙව පාපකස්ස විවාදමුලස්ස
පහානාය වායමෙයාථ ඵවරුපඤ්ඤා තුමෙහ ආවුසො විවාදමුලං
අර්ඤ්ඤං වා බහිද්ධා වා න සමනුපසෙසයාථ, තත්‍ර තුමෙහ ආවුසො
තස්සෙව පාපකස්ස විවාදමුලස්ස ආයතිං අනවස්සවාය පටිපජ්ජයාථ,
ඵවමෙතස්ස පාපකස්ස විවාදමුලස්ස පහානං හොති ඵවමෙතස්ස පාපකස්ස
විවාදමුලස්ස ආයතිං අනවස්සවො හොති

සුන ව පරං ආවුසො භික්ඛු මකඛි හොති පලාසි -පෙ- ඉසුක්ඛි
හොති මව්ඡරි -පෙ- සයො හොති මායාචි -පෙ- පාපිවෙජ්ජා හොති
මිච්ඡාදිට්ඨි සඤ්ඤිපරාමාසි හොති ආධානගාභි දුස්සට්ඨිසකග්ගි. යො සො
ආවුසො භික්ඛු සඤ්ඤිපරාමාසි හොති ආධානගාභි දුස්සට්ඨිසකග්ගි,
යො සඤ්ඤා පි අගාරවො චිහරති අප්පතිසසවො, ධම්මෙ පි අගාරවො
චිහරති අප්පතිසසවො, සඤ්ඤා පි අගාරවො චිහරති අප්පතිසසවො,
සික්ඛාය පි න පරිසුරකාරි හොති යො සො ආවුසො භික්ඛු සඤ්ඤා
අගාරවො චිහරති අප්පතිසසවො, ධම්මෙ අගාරවො චිහරති අප්පතිසසවො,
සඤ්ඤා අගාරවො චිහරති අප්පතිසසවො, සික්ඛාය න පරිසුරකාරි, සො
සඤ්ඤා විවාදං ජනෙති, යො හොති විවාදෙ බහුජනඅභිතාය
බහුජනඅසුඛාය බහුතො ජනස්ස අනස්සාය අභිතාය දුක්ඛාය
දෙවමනුස්සානං ඵවරුපං වෙ තුමෙහ ආවුසො විවාදමුලං අර්ඤ්ඤං වා
බහිද්ධා වා සමනුපසෙසයාථ, තත්‍ර තුමෙහ ආවුසො තස්සෙව පාපකස්ස
විවාදමුලස්ස පහානාය වායමෙයාථ ඵවරුපං වෙ තුමෙහ ආවුසො
විවාදමුලං අර්ඤ්ඤං වා බහිද්ධා වා න සමනුපසෙසයාථ, තත්‍ර තුමෙහ
ආවුසො තස්සෙව පාපකස්ස විවාදමුලස්ස ආයතිං අනවස්සවාය
පටිපජ්ජයාථ. ඵවමෙතස්ස පාපකස්ස විවාදමුලස්ස පහානං හොති,
ඵවමෙතස්ස පාපකස්ස විවාදමුලස්ස ආයතිං අනවස්සවො හොති.

ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් ශාස්තෘහු කෙරෙහි ගෞරව නැත්තේ යටත් පැවැතුම් නැත්තේ වෙසෙයි ද, ධර්මය කෙරෙහි සංකප්පය කෙරෙහි යටත් පැවැතුම් නැත්තේ වෙසෙයි ද, ශික්ෂාවෙහි පරිපූරකාරී නො වෙයි ද, හේ සහ මැද විවාද උපදවයි ද, - යම් විවාදයෙක් බොහෝ දෙනාට අවැඩ පිණිස, බොහෝ දෙනාට නොසැප පිණිස, බොහෝ දෙනාට අනර්ථ පිණිස වේ ද, දෙවිමිනිස්නට අහිත පිණිස දුක් පිණිස වේ ද එ බඳු විවාදයෙකි - ඇවැත්නි, ඉදින් මෙබඳු විවාද මූලයක් තමන් කෙරෙහි හෝ තමන් ගෙන් පිටත්හි හෝ දක්නාහු නම්, ඇවැත්නි, එහි තෙපි ලාමක වූ ඒ විවාද මූලය ම දුරු කරනු පිණිස වැයම් කරවු ඇවැත්නි, ඉදින් තෙපි මෙබඳු විවාද මූලයක් තමන් කෙරෙහි හෝ බැහැර හෝ නො දක්නාහු නම්, ඇවැත්නි, තෙපි එහි ලාමක වූ ඒ විවාද මූලය ම මත්තෙහි නො හටගැන්ම පිණිස පිළිපදනාහු නම්, මෙසේ මේ ලාමක විවාද මූලයා ගේ ප්‍රභාණය වෙයි, මෙසේ මේ ලාමක විවාද මූලයා ගේ මත්තෙහි නො ඉපදීම වෙයි

තව ද අනෙකක් කියමි ඇවැත්නි, මහණ තෙම මෙරමා ගුණ මකන සුලු වූයේ යුග්ග්‍රාහී (එකට එක කරන සුලු වූයේ) වේ. ඊරිකා කරන සුලු වූයේ මසුරු වූයේ වේ කෙරුවකි වූයේ කළ වරද සහොවන සුලු වේ. තමා කෙරෙහි නැති ගුණයෙහි බුහුමන් කැමැත්තේ මිසදිවු වේ, තමා ගත් දෘෂ්ටිය ම දැඩි කොට ගත්තේ දැඩ්ග්‍රාහී වූයේ ගන්නා ලද්ද බැහැර කරනු නො හැක්කේ වේ ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් තමා ගත් දෘෂ්ටිය ම දැඩි කොට ගත්තේ දැඩ්ග්‍රාහී වූයේ ගන්නා ලද්ද බැහැර කරනු නො හැක්කේ වේ ද, හේ ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි ද ගෞරව නැත්තේ යටත් පැවැතුම් නැත්තේ වෙසෙයි, ධර්මය කෙරෙහි ද ගෞරව නැත්තේ යටත් පැවැතුම් නැත්තේ වෙසෙයි, සංකප්පය කෙරෙහි ද ගෞරව නැත්තේ යටත් පැවැතුම් නැත්තේ වෙසෙයි, ශික්ෂායෙහි පරිපූරකාරී නො වෙයි ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහිත් ගෞරව නැත්තේ යටත් පැවැතුම් නැත්තේ වෙසෙයි ද, ධර්මය කෙරෙහිත් ගෞරව නැත්තේ යටත් පැවැතුම් නැත්තේ වෙසෙයි ද, සංකප්පය කෙරෙහිත් ගෞරව නැත්තේ යටත් පැවැතුම් නැත්තේ වෙසෙයි ද, ශික්ෂායෙහි පරිපූරකාරීන් නො වෙයි ද, හේ සංකප්පය අතුරෙහි විවාද උපදවයි. යම් විවාදයෙක් බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට නොසැප පිණිස, බොහෝ දෙනාට අවැඩ පිණිස, දෙවිමිනිස්නට අහිත පිණිස දුක් පිණිස වෙයි ද, එසේ වූ විවාදයකි ඇවැත්නි, ඉදින තෙපි ටෙ බඳු විවාද මූලයක් තමන් කෙරෙහි හෝ බැහැර හෝ දක්නාහු නම්, ඇවැත්නි, එහි තෙපි ඒ ලාමක විවාද මූලය ම දුරු කරනු පිණිස වැයම් කරවු ඇවැත්නි, ඉදින මෙබඳු විවාද මූලයක් තමන් කෙරෙහි හෝ බැහැර හෝ නො දක්නාහු නම්, ඇවැත්නි, තෙපි එහි ඒ විවාද මූලය ම මත්තෙහි නො හට ගන්නා පිණිස පිළිපදිවු. මෙසේ ටෙ ලාමක වූ විවාද මූලයා ගේ ප්‍රභාණය වේ, මෙසේ මේ ලාමක වූ විවාද මූලයා ගේ මත්තෙහි නො හටගැන්ම වේ.

ඡ ධාතුයො පඨවිධාතු ආපොධාතු, තෙජොධාතු, වායොධාතු,
ආකාසධාතු, විඤ්ඤාණධාතු

ඡ නිසසරණියා ධාතුයො ඉධාචුසො භික්ඛු එවං වදෙය්‍ය මෙත්තා
භි ඛො මෙ ආචුසො වෙතොවිමුක්ඛි භාවිතා බහුලිකතා යානිකතා
වජ්ඣකතා අනුලඤ්ඤා පරිචිතා සුසමාරඤ්ඤා. අථ ච පන මෙ බ්‍යාපාදෙ
විත්තං පරියාදය තිට්ඨති ති, සො 'මා හෙවනති'ස්ස වචනියො,
මා'යස්මි එවං අවච, මා හග්ගවනං අභිතාපිකම්, න භි සාධු හග්ගවතො
අභිතසානං, න භි හග්ගා එවං වදෙය්‍ය. අට්ඨානමෙතං ආචුසො
අනවකාමසා යං මෙත්තාය වෙතොවිමුක්ඛියා භාවිතාය බහුලිකතාය
යානිකතාය වජ්ඣකතාය අනුලඤ්ඤාය පරිචිතාය සුසමාරඤ්ඤාය, අථ ච
පනස්ස බ්‍යාපාදෙ විත්තං පරියාදය ධස්සති ති තෙතං ඤානං විජ්ජති.
තිස්සරණං හෙතං ආචුසො බ්‍යාපාදස්ස යද්දිං මෙත්තා වෙතොවිමුක්ඛි'ති

ඉධ පන ආචුසො භික්ඛු එවං වදෙය්‍ය.- කරුණා භි ඛො මෙ
ආචුසො වෙතොවිමුක්ඛි භාවිතා බහුලිකතා යානිකතා වජ්ඣකතා
අනුලඤ්ඤා පරිචිතා සුසමාරඤ්ඤා, අථ ච පන මෙ විගෙසා විත්තං
පරියාදය තිට්ඨති ති, සො මා හෙවනති'ස්ස වචනියො මා'යස්මි එවං
අවච, මා හග්ගවනං අභිතාපිකම්, න භි සාධු හග්ගවතො අභිතසානං, න
භි හග්ගා එවං වදෙය්‍ය. අට්ඨානමෙතං ආචුසො අනවකාමසා යං
කරුණාය වෙතොවිමුක්ඛියා භාවිතාය බහුලිකතාය යානිකතාය වජ්ඣකතාය
අනුලඤ්ඤාය පරිචිතාය සුසමාරඤ්ඤාය අථ ච පනස්ස විගෙසා විත්තං
පරියාදය ධස්සති ති තෙතං ඤානං විජ්ජති. තිස්සරණං හෙතං ආචුසො
විගෙසාය යද්දිං කරුණා වෙතොවිමුක්ඛි.

ධාතු සයෙක පාරිසරික ධාතුව, අබ්ධාතුව, තේජෝ ධාතුව, වායු ධාතුව, ආකාශ ධාතුව, උද්ගත ධාතුව.

නිශ්ශරණිය ධාතු (අකුසලින් හික්මුණු ස්වභාව) සයෙක: 'ඇවැත්නි, එකාන්තයෙන් මා විසින් මෙමුත්‍රී විත්තවිමුක්තිය භාවිතය, බහුලී කෘතය, යානයක් බදුව කරන ලද්දේ ය. වාස්තුකෘතය (ප්‍රතිෂ්ඨාවක් කරන ලද්දේ ය). අනුස්ථිතය (සම්පූර්ණ කරන ලද්දේ ය), පරිචිතය (පුරුදු කරන ලද්දේ ය), සුසමාරබ්ධිය (මොනොවට සම්පූර්ණ කරන ලද්දේ ය) එතෙකුදු වුවත් වෙෂය මා සිත මැඩ ගෙන (ක්ෂිණ කොට) සිටි' යැ යි මෙහි මහණක් මෙසේ කියන්නේ නම්, හෙතෙම 'මෙසේ කියෑ යුතු, වන්නේය. ආයුෂ්මත් තෙමේ මෙසේ නො කියා වා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභ්‍යාධ්‍යාන නො කෙරේ වා (දෙස් නො නඟා වා), භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභ්‍යාධ්‍යාන කිරීම (දෙස් නැඟීම) නො මැනැව්, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ නො වදාරන සේක, ඇවැත්නි, මෙමුත්‍රී විත්ත විමුක්තිය (මෙත් වැඩිමෙන් අපිණා වශයෙන් ලත් ත්‍රික වතුෂ්කධ්‍යාන) භාවිත කරන ලද කල්හි, බහුලීකෘත කල්හි, යානිකෘත කල්හි, වාස්තුකෘත කල්හි, අනුස්ථිත කල්හි, පරිචිත කල්හි, සුසමාරබ්ධි කල්හි, එසේ කරන ලද නුමුදු ව්‍යාපාදය ඔහුගේ සිත භාත්පසින් ගෙන (හෝ ඔහුගේ කුශල සිත ක්ෂිණ කොට) සිටි යන මෙය නො කරුණෙක, අවකාශ නැති එකෙක. මේ කාරණය නැත්තේ ය, ඇවැත්නි, මෙමුත්‍රී විත්ත විමුක්තිය යන යමෙක් ඇද්ද, මෙය ව්‍යාපාදයාගේ නිශ්ශරණිය (නික්මීම) වේ' යැ යි මෙසේ ඔහුට කිය යුතු වන්නේ ය.

'ඇවැත්නි, මා විසින් කරුණා විත්තවිමුක්තිය භාවිතය (වඩන ලද්දේ ය), බහුලීකෘතය (නැවැත නැවැත කරන ලද්දේ ය), යානිකෘතය (යානයක් මෙන් කරන ලද්දේ ය), වාස්තුකෘතය (වාස්තුවක් හෙවත් ප්‍රතිෂ්ඨාවක් කරන ලද්දේ ය), අනුස්ථිතය (පරිපූර්ණ කරන ලද්දේ ය), පරිචිතය (පුරුදු කරන ලද්දේ ය), සුසමාරබ්ධිය (මොනොවට වඩන ලද්දේ ය), එතෙකුදු වුවත් විහිංසා වෙතනාව මා සිත භාත්පසින් ගෙන (හෝ මා කුසල් සිත ක්ෂිණ කොට ගෙන) සිටි යැ යි මහණෙක් මෙසේ කියන්නේ නම්, හෙතෙම මෙසේ කිය යුතු (ඔහුට මෙසේ කියෑ යුතු) වන්නේ ය, ආයුෂ්මත් තෙමේ මෙසේ නො කියා වා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභ්‍යාධ්‍යාන නො කෙරේ වා (දෙස් නො නඟා වා), භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභ්‍යාධ්‍යාන කිරීම (දෙස් නැඟීම) නො මැනැව්, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ නො වදාරන සේක. ඇවැත්නි, කරුණා විත්තවිමුක්තිය වඩන ලද කල්හි, බහුල වශයෙන් කරන ලද කල්හි, යානයක් මෙන් කරන ලද කල්හි, වාස්තුකෘත (ප්‍රතිෂ්ඨාවක් කරන ලද) කල්හි, අනුස්ථිත (පරිපූර්ණ කරන ලද) කල්හි, පුරුදුකරන ලද කල්හි, මොනොවට සම්පූර්ණ කරන ලද කල්හි, එසේ කරන ලද නමුත් විහිංසා වෙතනාව ඔහු ගේ සිත භාත්පසින් ගෙන සිටින්නේ ය යන මෙය නො කරුණෙක, අවකාශ නැත්තෙක. ඇවැත්නි, කරුණා විත්තවිමුක්තිය යන මෙය විහිංසාව ගේ නිශ්ශරණිය (නික්මීම) යැ' යි (හේ මෙසේ කියෑයුතු වන්නේ ය).

ඉධාච්චසො භික්ඛු එවං වදෙය්‍ය “මුද්දිතා හි ඛො මෙ ආච්චසො වෙතොවිමුත්ති භාවිතා ඛෙත්තිකතා යානිකතා වත්තකතා අනුච්ඡිතා පරිච්ඡිතා සුසමාරඤ්ඤා, අප්ථ ව පන මෙ අරති චිත්තං පරියාදය නිට්ඨති”ති සො ‘මා හෙවනති’ස්ස වචනියො, මායස්මා එවං අවච, මා හගවන්තං අඛ්භාවිකම්, න හි සාධු හගවතො අඛ්භස්සානං, න හි හගවා එවං වදෙය්‍ය අවස්ථානමෙතං ආච්චසො අනවකාසො යං මුද්දිතාය වෙතොවිමුත්තිකයා භාවිතාය ඛෙත්තිකතාය යානිකතාය වත්තකතාය අනුච්ඡිතාය පරිච්ඡිතාය සුසමාරඤ්ඤාය, අප්ථ ව පනස්ස අරති චිත්තං පරියාදය ධස්සනීති නෙතං යානං චිජ්ජති තිස්සරණං හෙතං ආච්චසො අරතියා, යද්දිං මුද්දිතා වෙතොවිමුත්ති

ඉධ පනාච්චසො භික්ඛු එවං වදෙය්‍ය උපෙක්ඛා හි ඛො මෙ ආච්චසො වෙතොවිමුත්ති භාවිතා ඛෙත්තිකතා යානිකතා වත්තකතා අනුච්ඡිතා පරිච්ඡිතා සුසමාරඤ්ඤා, අප්ථ ව පන මෙ රාගො චිත්තං පරියාදය නිට්ඨති ති, සො ‘මා හෙවනති’ස්ස වචනියො, මායස්මා එවං අවච, මා හගවන්තං අඛ්භාවිකම්, න හි සාධු හගවතො අඛ්භස්සානං, න හි හගවා එවං වදෙය්‍ය, අවස්ථානමෙතං ආච්චසො අනවකාසො යං උපෙක්ඛාය වෙතොවිමුත්තිකයා භාවිතාය ඛෙත්තිකතාය යානිකතාය වත්තකතාය අනුච්ඡිතාය පරිච්ඡිතාය සුසමාරඤ්ඤාය, අප්ථ ව පනස්ස රාගො චිත්තං පරියාදය ධස්සනීති නෙතං යානං චිජ්ජති තිස්සරණං හෙතං ආච්චසො රාගස්ස, යද්දිං උපෙක්ඛා වෙතොවිමුත්ති.

'ඇවැත්නි, මුද්දිකා චිත්තවිමුක්තිය මා විසින් වඩන ලද්දේ ය, බොහෝ සෙයින් කරන ලද්දේ ය, යානයක් බඳු කොට කරන ලද්දේ ය, වාස්තුකෘත ය (ප්‍රතික්ෂාපක කරන ලද්දේ ය), අනුෂ්ඨිත ය (වඩන ලද්දේ ය), පුරුදු කරන ලද්දේ ය, මොනොවට සම්පූර්ණ කරන ලද්දේ ය, එතෙකුදු වුවත් අරතිය (නො ඇල්ම) මා සිත භාත්පසින් ගෙන සිටී' යැයි මෙහි මහණෙක් මෙසේ කියන්නේ ද, 'එසේ නො කිය යුතු යැ' යි හෙ තෙම කිය යුතු වන්නේ ය 'ආයුෂ්මත් තෙමේ එසේ නො කියා වා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභ්‍යාබ්‍යාන නො කෙරේ වා (දෙස් නො නඟා වා), භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභ්‍යාබ්‍යාන කිරීම (දෙස් නැඟීම) නො මැනැව්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ නො වදන සේක. ඇවැත්නි, මුද්දිකා චිත්තවිමුක්තිය වඩන ලද කල්හි, බහුල වශයෙන් කරන ලද කල්හි, යානයක් බඳු කොට කරන ලද කල්හි, වාස්තුකෘත (ප්‍රතික්ෂාපක කරන ලද) කල්හි, අනුෂ්ඨිත (පරිපූර්ණ) කරන ලද කල්හි, පුරුදු කරන ලද කල්හි, මොනොවට සම්පූර්ණ කරන ලද කල්හි, එසේ කරන ලද නුවුත්, අරතිය ඔහුගේ සිත භාත්පසින් ගෙන සිටින්නේ ය යන මෙය නො කරුණෙක, අවකාශ (කාරණ) නැත්තෙක. මේ කරුණ නැත්තේ ය. ඇවැත්නි, මුද්දිකා චිත්තවිමුක්තිය යන යමෙක් ඇද්ද, මෙය අරතියගේ නිශ්ශරණය යැ' යි මෙසේ හෙ තෙම කියා යුතු වන්නේ ය (ඔහුට කිය යුතු වන්නේ ය.).

'ඇවැත්නි, උපෙක්ඛා චිත්තවිමුක්තිය වූ කලී මා විසින් වඩන ලද්දේ ය, බහුල වශයෙන් කරන ලද්දේ ය යානයක් සේ කරන ලද්දේ ය, වාස්තුකාරක (ප්‍රතික්ෂාපක) කරන ලද්දේ ය, අනුෂ්ඨිත (පරිපූර්ණ) කරන ලද්දේ ය, පුරුදු කරන ලද්දේ ය, මොනොවට සම්පූර්ණ කරන ලද්දේ ය, එතෙකුදු වුවත් රාගය මා සිත භාත්පසින් ගෙන සිටී' යැ' යි මෙහි හික්මු නමෙක් මෙසේ කියන්නේ වී නම්, 'එසේ නො කියා යුතු යැ' යි හේ කිය යුතු වන්නේ ය. 'ආයුෂ්මත් තෙමේ මෙසේ නො කියා වා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභ්‍යාබ්‍යාන නො කෙරේ වා (දෙස් නො කියා වා) භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභ්‍යාබ්‍යාන කිරීම නො මැනැව්, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ නො ම වදන සේක. ඇවැත්නි උපෙක්ඛා චිත්තවිමුක්තිය වඩන ලද කල්හි, බහුල කොට කරන ලද කල්හි, යානයක් මෙන් කරන ලද කල්හි, වාස්තුකාරක (ප්‍රතික්ෂාපක) කරන ලද කල්හි, අනුෂ්ඨිත (පරිපූර්ණ) කරන ලද කල්හි, පුරුදු කරන ලද කල්හි, මොනොවට සම්පූර්ණ කරන ලද කල්හි, එසේ කරන ලද කල්හි පවා ඔහුගේ සිත රාග තෙමේ භාත්පසින් ගෙන සිටින්නේ ය යන මෙය නො කරුණෙක, අවකාශ නැත්තෙක. මේ කාරණය අවිද්‍යමාන ය, ඇවැත්නි, උපෙක්ඛා චිත්තවිමුක්තිය යන යමෙක් ඇද්ද, ඇවැත්නි, මෙය රාගයාගේ නිශ්ශරණය යැ' යි හෙ තෙම කියා යුතු වන්නේ ය (ඔහුට කිය යුතු වන්නේ ය.).

ඉධාච්ඡො භික්ඛු ඵලං වදෙය්‍ය “අනිමිත්තං හි ඛො මෙ ආච්ඡො චෙතොවිමුත්ති භාවිතා ඛෙවුලිකතා යානිකතා වත්ථුකතා අනුට්ඨිතා පරිචිතා සුසමාරඥා, අථ ච පන මෙ තං නිමිත්තානුසාරි විඤ්ඤං හොති”ති සො ‘මා හෙවනති’ සං වචන්තියො. මායසමා ඵලං අවච, මා භගවතං අඛො-චිකම්, න හි සාධු භගවතො අඛොසමානං. න හි භගවා ඵලං වදෙය්‍ය. අවධානමෙතං ආච්ඡො අනවකාසො යං අනිමිත්තාය චෙතොවිමුත්තියා භාවිතාය ඛෙවුලිකතාය යානිකතාය වත්ථුකතාය අනුට්ඨිතාය, පරිචිතාය සුසමාරඥාය, අථ ච පන සං නිමිත්තානුසාරි විඤ්ඤං භවිස්සති ති නෙතං යානං විජ්ජති. නිසසරං භෙතං ආච්ඡො සංඛිතිමිත්තානං යදිදං අනිමිත්තං චෙතොවිමුත්ති.

ඉධ පනාච්ඡො භික්ඛු ඵලං වදෙය්‍ය අභ්ථිති ඛො මෙ චිත්තං¹ අයමහමසමිති න සමනුපසංගමී. අථ ච පන මෙ විචිකිච්ඡා කථංකථා-සප්පං විතං පරියාදය කිංකරිති, සො මා හෙව’නති සං වචති යො, ‘මායසමා ඵලං අවච, මා භගවතං අඛොචිකම්, න හි සාධු භගවතො අඛොසමානං න හි භගවා ඵලං වදෙය්‍ය අවධානමෙතං ආච්ඡො යං අභ්ථිති චිත්තං¹ අයමහමසමිති අසමනුපසංගමො, අථ ච පන සං විචි-කිච්ඡා කථංකථාසප්පං විතං පරියාදය යස්සති’ති නෙතං යානං විජ්ජති. නිසසරං භෙතං ආච්ඡො විචිකිච්ඡා කථංකථාසප්පං, යදිදං අභ්ථිති මානසං සමුග්ගාතො.

ඡ අනුතතරියානි. දසසනානුතතරියං, සවනානුතතරියං ලාභානුතතරියං, සිසිකානුතතරියං පාරිවට්ටිකානුතතරියං, අනුසානානුතතරියං

ඡ අනුසානිකානානි. බ්‍රහ්මානුසානි, බ්‍රහ්මානුසානි, සංඛානුසානි සීලානුසානි, වාගානුසානි, දෙවතානුසානි.

1 විසාතං (Pis.) විසාතෙ (සං)

'ඇවැත්නි අනිමිත්ත චිත්තවිමුක්තිය (රහත්පල සමවත) මා විසින් වඩන ලද්දේ ය, බහුල වශයෙන් කරන ලද්දේ ය, යානයක් සේ කරන ලද්දේ ය, වාස්තු කරන ලද්දේ ය, අනුෂ්ඨාන කරන ලද්දේ ය, මොනොවට සම්පූර්ණ කරන ලද්දේ ය, එතෙකුදු වුවත් මගේ ඒ සිත (රාගනිමිත්තාදි) නිමිති අනුව යන්නේ වේ යැ' යි කියන්නේ නම්, 'එසේ නො කියා වා' යැ යි හේ කිය යුතු වන්නේ ය. 'ආයුෂ්මත් තෙමේ මෙසේ නො කියා වා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභ්‍යාධ්‍යාන (දෝෂාරොපණ) නො කෙරේ වා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභ්‍යාධ්‍යාන කිරීම නො මැනැව්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ නො ම වදාරන සේක. ඇවැත්නි, අනිමිත්ත චිත්තවිමුක්තිය වඩන ලද කල්හි, බහුල වශයෙන් කරන ලද කල්හි, යානයක් බඳු කරන ලද කල්හි, වාස්තුවක් (ප්‍රතිෂ්ඨාවක්) කරන ලද කල්හි අනුෂ්ඨිත (සම්පූර්ණ) කරන ලද කල්හි, පුරුදු කරන ලද කල්හි, මොනොවට සම්පූර්ණ කරන ලද කල්හි, එසේ කරන ලද නුමුදු ඔහුගේ සිත් නිමිති අනුව යන්නෙක් වන්නේ යැ යන මෙය නොකරුණෙක මෙය අවකාශ (කරුණු) නැති එකෙක. මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ. ඇවැත්නි, යම් අනිමිත්ත චිත්තවිමුක්තියෙක් වේ ද, මෙය සියලු නිමිතින් ගේ නික්මීමක් වේ යැ යි මෙසේ හෙ තෙම කිය යුතු වන්නේ ය.

ඇවැත්නි, මෙහි මහණෙක් 'මම වෙමි' යි මගේ අස්මිත්‍යය පහ විය. 'මේ මම වෙමි' යි නො දකිමි. එතෙකුදු වුවත් විවිකිව්‍යාව වූ 'කෙසේ ද? කෙසේ ද? යන' ශාකා හුල තෙම මගේ සිත භාත් පසින් ගෙන සිටී යැ' යි මෙසේ කියන්නේ නම් 'එසේ නො කියන්නා' යි හෙ තෙම කියා යුතු වන්නේ ය. 'ආයුෂ්මත් තෙමේ මෙසේ නො කියා වා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට දෙස් නො කියන්නා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට දෙස් කිම නො මැනැව්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ නො ම වදාරන සේක, ඇවැත්නි, 'වෙමි' යි අස්මිත්‍යය පහ වූ කල්හි, 'මේ මම වෙමි' යි නො දක්නාහට (මෙසේ සැකයක් පහළ වීම යන) මෙය නො කරුණෙක, මෙය අවකාශ නැත්තෙක. එතෙකුදු වුවත් විවිකිව්‍යාව වූ කථාකථාසල්ලය ඔහු සිත භාත්පසින් ගෙන සිටින්නේ ය යන මේ කාරණය අවිද්‍යමාන ය. කවර හෙයින්' යම් අස්මි මානසාගේ මුලින් සිදිමක් වේ ද, මෙය විවිකිව්‍යා සංඛ්‍යාත කථාකථාශල්ලයාගේ නිශ්ශරණය (නික්මීම) වේ' යැ යි හේ කියා යුතු වන්නේ ය.

අනුත්තරිය (එයට වඩා උතුම් දැ යැ යි කියා යුතු කිසිත් නැති) ධර්ම සයෙක අනුත්තරිය දැනිය (උසස් ම දැක්ම), අනුත්තරිය ශ්‍රවණය (උතුම් ව ඇසීම), අනුත්තරිය ලාභය (උතුම් ම ලැබීම), අනුත්තරිය ඔක්ෂාච (උතුම් ම හික්මීම), අනුත්තරිය පාරිවඨයාව (උතුම් ම උවටන), අනුත්තරිය අනුස්මෘතිය (උතුම් ම සිහි කිරීම).

අනුස්මෘතියාන (සිහිකිරීම) සයෙක බුධානුස්මිතිය, ධර්මානුස්මිතිය, සම්මානුස්මිතිය, ධර්මානුස්මිතිය, ත්‍යාගානුස්මිතිය, දෙවතානුස්මිතිය.

ඡ සත්තවිහාරා: ඉධාච්ඡො භික්ඛු චක්ඛුතා රූපං දිස්වා නො ඥාමනො හොති න දුම්මනො, උපෙක්ඛකො ච විහරති සතො සමප-
ඡානො, සොතෙන සග්ගං සුඤ්ඤාං -පෙ- සාමොන ගඤ්ඤාං සාධිතාං -පෙ-
ජිව්හාය රසං සාධිතාං -පෙ- කායෙන ඵොට්ඨබ්බං ඵුඤ්ඤාං -පෙ- මනසා
ධම්මං විඤ්ඤාය නො ච ඥාමනො හොති න දුම්මනො, උපෙක්ඛකො ච
විහරති සතො සමපඡානො.

ඡ ප්‍රාතිජාතිකො ඉධාච්ඡො එකච්චො කණ්ණ භිජ්ඣිතො සමානො
කණ්ණං ධම්මං අභිජායති ඉධාච්ඡො එකච්චො කණ්ණාභිජාතිකො
සමානො සුක්කං ධම්මං අභිජායති ඉධාච්ඡො එකච්චො කණ්ණාභිජාතිකො
සමානො අකණ්ණං අසුක්කං භිබ්බං නා අභිජායති ඉධාච්ඡො එකච්චො
සුක්කාභිජාතිකො සමානො සුක්කං ධම්මං අභිජායති ඉධාච්ඡො
එකච්චො සුක්කාභිජාතිකො සමානො කණ්ණං ධම්මං අභිජායති ඉධා-
ච්ඡො එකච්චො සුක්කාභිජාතිකො සමානො අකණ්ණං අසුක්කං
භිබ්බං නා අභිජායති

ඡ නිබ්බන්ධනාගිංසා සංඤ්ඤා අනිච්චසංඤ්ඤා, අනිච්ච දුක්ඛ-
සංඤ්ඤා, දුක්ඛ අනත්තසංඤ්ඤා, පභානසංඤ්ඤා, විරාගසංඤ්ඤා, භිරොධ-
සංඤ්ඤා

ඉමෙ ඛො ආච්ඡො තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා
සමමාසමුද්දොධන ඡ ධම්මා සමුද්දක්ඛාතා, තස්ස සබ්බෙහෙව සබ්බාසිංහි-
තබ්බං -පෙ- අස්සාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං.

සත්තකං

13 අස්සී ඛො ආච්ඡො තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා
සමමාසමුද්දොධන සත්ත ධම්මා සමුද්දක්ඛාතා, තස්ස සබ්බෙහෙව සබ්බාසි-
තබ්බං -පෙ- අස්සාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං.

කතමෙ සත්ත

සත්ත අදියධනානි සද්ධාධනං, සීලධනං, භිරිධනං, ඛිත්තඤ්ඤාධනං
සුත්තධනං වාගධනං, පඤ්ඤාධනං

සත්තවිහාර (රහත්හුගේ නිත්‍ය චිත්තරණ) සයෙක ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙම ඇසින් රූපයක් දක සතුටු ද නොම වෙයි, නොසතුටු ද නොම වෙයි එළැඹ සිටි සිහි ඇත්තේ, නුවණින් යුක්ත වූයේ, අරමුණු මැදහත් වූ දක්ෂිණයේ වෙසෙයි කනිත් හඬක් අසා, නැහැයෙන් ගඳක් අඟා . දිවිත් රසක් විඳ කයින් හැපෙන දෑ පැහැයැ මනසින් දහම අරමුණක් සිතා සතුටු ද නොම වෙයි, නොසතුටු ද නොම වෙයි, එළැඹ සිටි සිහි ඇත්තේ නුවණින් යුක්ත වූයේ අරමුණ මැදහත් වූ දක්ෂිණයේ වෙසෙයි.

අභිජාති (ඉපදුම්) සයෙක ඇවැත්නි, මෙහි එකෙක් කළු උපත ඇත්තේ (ඒන කුලයෙහි උපන්නේ) ම කළු දහම (දස අකුසල්) උපදවයි. ඇවැත්නි, මෙහි එකෙක් කළු උපත් ඇත්තේ ම (ඒන කුලයෙහි උපන්නේ ම) සුදු දහම (පින්) උපදවයි. ඇවැත්නි, මෙහි එකෙක් කළු උපත් ඇත්තේ ම කළු ද නොවූ සුදු ද නොවූ නිවන් දහම උපදවයි. ඇවැත්නි, මෙහි එකෙක් සුදු උපත් ඇත්තේ (උසස් කුලෙහි උපන්නේ ම) සුදු දහම (පින්) උපදවයි. ඇවැත්නි, මෙහි එකෙක් සුදු උපත් ඇත්තේ ම (උසස් කුලෙහි උපන්නේ ම), කළු දහම (පව) උපදවයි. ඇවැත්නි, මෙහි එකෙක් සුදු උපත් ඇත්තේ ම නොකළු නොසුදු නිවන උපදවයි

නිර්වේධභාෂික (නිවන් බපන, නිවන් කරා එළැඹෙන) ධර්ම සයෙක: අනිත්‍යසංඤ්ච, අනිත්‍යයෙහි දුඃඛසංඤ්ච, දුකෙහි අනාත්මසංඤ්ච, ප්‍රභාණ-සංඤ්ච, විරාගසංඤ්ච, නිරෝධසංඤ්ච (නිරෝධානුපය්‍යනා ඤාණයෙහි සංඤ්ච).

ඇවැත්නි, දන්නා දක්නා අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ සදෙනෙක් ධර්මයෝ මොනොවට වදරන ලද්දහු වෙත්. එහි සියල්ලන් විසින් ම එක් ව ගැයිය යුතු ය. එය . දෙව මිනිස්නට හිත පිණිස, සුව පිණිස වන්නේ ය.

සප්තකය

13. ඇවැත්නි, දන්නා දක්නා අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ විසින් සත් දහම කෙනෙක් මොනොවට වදරන ලද්දහු වෙත්. එහි සියල්ලන් විසින් ම එක් ව ගැයිය යුතු එය . දෙව මිනිස්නට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස වෙයි.

කවර දහම සත් දෙනෙක් ද? යත්

ආර්ය ධන සතෙක ශ්‍රද්ධාධනය, ශීලධනය, භරිධනය, අපත්‍රපාධනය, ශ්‍රැතධනය, ත්‍යාගධනය, ප්‍රඥධනය.

සත්ත සමෝච්ඡාදිධගා: සතිසමෝච්ඡාදිධගා, ධම්මවිවයසමෝච්ඡාදිධගා, විරියසමෝච්ඡාදිධගා, පීඨිසමෝච්ඡාදිධගා, පසංගාසමෝච්ඡාදිධගා, සමාධිසමෝච්ඡාදිධගා, උපෙක්ඛාසමෝච්ඡාදිධගා

සත්ත සමාධිපරික්ඛාරා සමාදිට්ඨි, සමාසංකප්පො, සමොවාචා සමොකම්මනො, සමොආච්චො, සමොවායාමො, සමොසති.

සත්ත අසංගම්මා: ඉධාච්ඡො භික්ඛු අසංගො හොති, අහිරිකො හොති, අනොක්ඛප්පි හොති, අපසංගො හොති, කුසිතො හොති, මුට්ඨසත්ති හොති, දුප්පසංගො හොති.

සත්ත සංගම්මා, ඉධාච්ඡො භික්ඛු සංගො හොති, හිරිමා හොති, මහාපප්පි හොති, ඛණ්ණසංගො හොති, ආරභවිරියො හොති, උපට්ඨිතසති හොති, පසංගො හොති.

සත්ත සප්පරිසංගම්මා: ඉධාච්ඡො භික්ඛු ධර්මඤ්ඤා ව හොති, අත්ඤ්ඤා ව, අත්තඤ්ඤා ව, මහාඤ්ඤා ව, කාලඤ්ඤා ව, පරිසඤ්ඤා ව, පුග්ගලඤ්ඤා ව.

සත්ත නිද්දසවජ්ජිති: ඉධාච්ඡො භික්ඛු සික්ඛාසමාදුනෙ තිබ්බවජ්ජෙ හොති ආයතිඤ්ඤා සික්ඛාසමාදුනෙ අවිගතපෙමො. ධම්මභිසන්තියා තිබ්බවජ්ජෙ හොති ආයතිඤ්ඤා ධම්මභිසන්තියා අවිගතපෙමො. ඉච්ඡාචිතයෙ තිබ්බවජ්ජෙ හොති ආයතිඤ්ඤා ඉච්ඡාචිතයෙ අවිගතපෙමො. පටිසම්ප්පාදනෙ තිබ්බවජ්ජෙ හොති ආයතිඤ්ඤා පටිසම්ප්පාදනෙ අවිගතපෙමො. විරියාරමෙහ තිබ්බවජ්ජෙ හොති ආයතිඤ්ඤා විරියාරමෙහ අවිගතපෙමො. සතිනෙපකෙක තිබ්බවජ්ජෙ හොති ආයතිඤ්ඤා සතිනෙපකෙක අවිගතපෙමො. දිට්ඨිච්චෙවද තිබ්බවජ්ජෙ හොති ආයතිඤ්ඤා දිට්ඨිපටිච්චෙවද අවිගතපෙමො.

සමෙධාධානං සතෙකං ස්මාතිසංකෝධාධනයං, ධර්මිවය සංකෝධාධනයං, විශ්වි සමකෝධාධනයං, ප්‍රිති සමකෝධාධනයං, ප්‍රභුබ්ධිසංකෝධාධනයං, සමාධිසංකෝධාධනයං, උපෙක්ෂාසංකෝධාධනයං.

සමාධිපරිත්තාර ධර්ම (සමාධියට පිරිවර වූ දහම්) සතෙකං සමාග්දාශ්ටිය, සමාග්දාසකල්පය, සමාග්වචනය, සමාකක්ෂාභානාය, සමාගාභ්වය, සමාග්ව්‍යායාමය, සමාග්ස්වෘත්තිය.

අසද්ධර්ම (ලාමක ද) සතෙකං ඇවැත්ති, මෙහි මහණන් සැදහූ නැත්තේ වෙයි, පවට ලජ්ජා නැත්තේ වෙයි, පවට බිය නැත්තේ වෙයි, අල්පශ්‍රැත (දහම් නොඋගත්තේ) වෙයි, අලස වෙයි, නටුවාවූ සිහි ඇත්තේ වෙයි, ප්‍රඥ නැත්තේ වෙයි.

සද්ධම් සතෙක ඇවැත්ති, මෙහි මහණ තෙම සැදහූ ඇත්තේ වෙයි, පවට ලජ්ජා ඇත්තේ වෙයි, පවට බිය ඇත්තේ වෙයි. බොහෝ ඇසූ පිරු තැන් ඇත්තේ වෙයි, සම්පූර්ණ කරන ලද වර්ග ඇත්තේ වෙයි, ඵලාභි සිටි සිහි ඇත්තේ වෙයි.

සත්පුරුෂ ධම් සතෙක. ඇවැත්ති, මෙහි මහණ තෙමේ ධර්ම (සූත්‍ර ගෙය ආදී දහම් පෙළ දන්නේ) ද වෙයි, අර්භ (වදළ ධර්මයේ අර්ථ දන්නේ) වෙයි, ආත්මභ (ශිලාදියෙන් මම් මෙ පමණ ඇත්තෙමි යි කතා පමණ දන්නේ) වෙයි, මාත්‍රභ (ප්‍රකාශ පිළිගැනුම් වැළැඳුම් දෙකේ පමණ දන්නේ) වෙයි, කාලභ (පරිපූර්ණයට කල් දන්නේ) වෙයි. පරිණාමභ (අට වැදගත් පිරිස දන්නේ) වෙයි, පුද්ගලභ (සෙවියා යුතු නොසෙවියා යුතු පුද්ගලන් දන්නේ) වෙයි.

නිර්දශ වස්තු සතෙක: ඇවැත්ති, මෙහි මහණ තෙමේ ශික්ෂා සමාදානයෙහි දැඩි කැමැත්තේ මත්තෙහිදී භික්ෂා සමාදානයෙහි නො පහ වූ ප්‍රෙමය ඇත්තේ වෙයි, ධර්මිශාන්තියෙහි (විදර්ශනායෙහි) දැඩි කැමැත්තේ මත්තෙහි ධර්මිශාන්තියෙහි නො පහ වූ ප්‍රෙමය ඇත්තේ වෙයි, ඉච්ඡාවිනයෙහි (කාමයාව දුර්ලබෙහි) දැඩි කැමැත්තේ, මත්තෙහිදී ඉච්ඡාවිනයෙහි නො පහ වූ ප්‍රෙමය ඇත්තේ වෙයි, ප්‍රතිසංලෝචනයෙහි (ඵකලා වැහිදීමෙහි) දැඩි කැමැත්තේ, මත්තෙහිදී ප්‍රතිසංලෝචනයෙහි පහ නොවූ ප්‍රෙමය ඇත්තේ වෙයි. කායික වෛරෙහිදී වියවි පිරිමෙහි දැඩි කැමැත්තේ, මත්තෙහිදී වියවි පිරිමෙහි පහ නොවූ ප්‍රෙමය ඇත්තේ වෙයි. සිතියෙහිත් ස්වානොවිත ප්‍රඥයෙහිත් දැඩි කැමැත්තේ මත්තෙහිදී සිතියෙහිත් ස්වානොවිත ප්‍රඥයෙහිත් පහ නොවූ ප්‍රෙමය ඇත්තේ වෙයි. දාප්විප්‍රතිවේධයෙහි (මාග්ධිනියෙහි) දැඩි කැමැත්තේ මත්තෙහිදී දාප්විප්‍රතිවේධයෙහි පහ නොවූ ප්‍රෙමය ඇත්තේ වෙයි.

සතං සඤ්ඤා : අනිච්චසඤ්ඤා, අනත්තසඤ්ඤා, අසුභසඤ්ඤා, ආදිනව-
සඤ්ඤා, පහානසඤ්ඤා, විරාගසඤ්ඤා, නිරෝධසඤ්ඤා.

සතත බලාති: සද්ධාබලං, විරියබලං, භිරිබලං, ඔත්තප්පබලං, සතිබලං,
සමාධිබලං, පඤ්ඤාබලං.

සතත විඤ්ඤාණට්ඨිතියො: සත්තාච්ඡයො සත්තා නානත්තකායා
නානත්තසඤ්ඤිතො, සෙය්‍යරාපි මනුස්සා ජකත්ථෙ ව දෙවා ඵකත්ථෙ ව
විනිපාතිකා. අයං පඨමා විඤ්ඤාණට්ඨිති.

සත්තාච්ඡයො සත්තා නානත්තකායා ජකත්තසඤ්ඤිතො සෙය්‍යරාපි
දෙවා බ්‍රහ්මකායිකා පඨමාභිතිබ්බත්තා. අයං දුතියා විඤ්ඤාණට්ඨිති.

සත්තාච්ඡයො සත්තා ඵකත්තකායා නානත්තසඤ්ඤිතො, සෙය්‍යරාපි
දෙවා ආහසසරා. අයං තතියා විඤ්ඤාණට්ඨිති.

සත්තාච්ඡයො සත්තා ඵකත්තකායා ජකත්තසඤ්ඤිතො, සෙය්‍යරාපි
දෙවා සුභකිණ්ණා. අයං චතුසී විඤ්ඤාණට්ඨිති.

සත්තාච්ඡයො සත්තා සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිස-
සඤ්ඤානං අත්ථමා නානත්තසඤ්ඤානං අලිනසිකාරා අනතො
ආකායොති ආකායානඤ්ඤායනනුපගා. අයං පඤ්ඤිමි විඤ්ඤාණට්ඨිති

සත්තාච්ඡයො සත්තා සබ්බසො ආකායානඤ්ඤායනනං සමතික්කමි
අනතො විඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඤ්ඤායනනුපගා. අයං ජළි විඤ්ඤාණට්ඨිති

සත්තාච්ඡයො සත්තා සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායනනං සමතික්කමි
නත්ති කිඤ්චිති ආකිඤ්ඤායනනුපගා. අයං සත්තමි විඤ්ඤාණට්ඨිති.

සංඥ සතෙක අනිත්‍යාභංග්‍යව, අනාත්මසංඥව, අඤ්භසංඥව, ආදීනවසංඥව, ප්‍රභාණසංඥව, විරාගසංඥව, නිරෝධසංඥව.

බල සතෙක ශ්‍රද්ධාබලය, වියඞ්ඛලය, භරිබලය, අපත්‍රපාබලය, ස්මාතිබලය, සමාධි බලය, ප්‍රඥබලය

විඤ්ඤාසමීති සතෙක ඇවැත්නි, මිනිස්සු ද ඇතැම් දෙවියෝ ද ඇතැම් විනිපාතිකයෝ ද යි කායනානාකය (කයින් වෙනස් බවද) ඇති සංඥානානාකය (පුරිසන්ධි සංඥා වශයෙන් උනුනව වෙනස් බව) ද ඇති සත්ව කෙනෙක් ඇත මේ පළමු වැනි විඤ්ඤාසමීතිය යැ.

ඇවැත්නි, ලොවැකල්පාරම්භසමයයෙහි උපන් බ්‍රහ්මකායික දෙවියෝ යමයේ ද එයේ වූ කායනානාකය ඇති ප්‍රතිසංකීර්ණභවකය ඇති (එක ම වර්ගයේ ප්‍රතිසංකීර්ණ සිතින් උපන්) සත්ව කෙනෙක් ඇත මේ දෙවෙනි විඤ්ඤාසමීතිය යැ.

ඇවැත්නි, ආභාසවරදෙවියන් සේ වූ කායෙකකය (එක් බඳු කය) ඇති, සංඥානානාකය (උත්පත්තිය සිදු කළ ප්‍රතිසංකීර්ණභවයේ විවිධතාව) ඇති සත්ව කෙනෙක් ඇත. මේ තෙවෙනි විඤ්ඤාසමීතිය යැ.

ඇවැත්නි, ඥානාත්මක දෙවියන් සේ වූ කායෙකකය (කයින් එක් බඳු බව) ඇති, ප්‍රතිසංකීර්ණභවයේ ද එකකය ඇති සත්ව කෙනෙක් ඇත මේ සතරවැනි විඤ්ඤාසමීතිය යැ.

ඇවැත්නි, රූපසංඥවත් භෑම ලෙසින් ඉක්මිමෙන්, ප්‍රතිසංඥවත් දුරුවැ යැමෙන්, නානාකයඥවත් නොමෙනෙහි කිරිමෙන් ආකාශ-ප්‍රඥප්තිය අනන්තයැ යි දැක, එහි සිත පිහිටුවා, ආකාශානන්තායතන බඹ ලොවට පැමිණි සත්ව කෙනෙක් ඇත මේ පස්වැනි විඤ්ඤාසමීතිය යැ.

ඇවැත්නි, භෑම ලෙසින්ම අනන්ත වූ කසිණුකාවිම ආකාශාරමුණය ඉක්මැ, (ආකාශානන්තායතන ධ්‍යාන) විඤ්ඤාස අනන්තයැ යි ධ්‍යාන වඩා, විඤ්ඤානන්තායතන බඹලොවට පැමිණි සත්ව කෙනෙක් ඇත. මේ සවැනි විඤ්ඤාසමීතිය යැ.

ඇවැත්නි, භෑම ලෙසින්ම විඤ්ඤානන්තායතනය ඉක්මැ 'කිසිත් නැතැ' යි බවා ආකීවනායතන බඹලොවට පැමිණි සත්ව කෙනෙක් ඇත. මේ සත්වැනි විඤ්ඤාසමීතිය යැ.

සත්ත පුග්ගලා දක්ඛණෙයො උභතොභාගවිමුක්තො, පඤ්ඤ-
විමුක්තො, කායසක්ඛි, දිට්ඨිපාතො, සංඛාවිමුක්තො, ධම්මොනුසාරි,
සද්ධානුසාරි.

සත්ත අනුසයා : කාමරාගානුසයො, පටිසානුසයො, දිට්ඨානුසයො
විචිකිච්ඡානුසයො, මානානුසයො, භවිරාගානුසයො, අවිජ්ජානුසයො

සත්ත සංයෝජනානි අනුනසංයෝජනං,¹ පටිසංයෝජනං, දිට්ඨි-
සංයෝජනං, විචිකිච්ඡාසංයෝජනං, මානසංයෝජනං, භවිරාගසංයෝජනං,
අවිජ්ජාසංයෝජනං.

සත්ත අධිකරණසමථා උපපනනුපපනනානං අධිකරණානං සමථාය
වූපසමාය සමමුඛා චිතයො දුක්ඛෙඛා, සර්වචිතයො දුක්ඛෙඛා, අමුලුභවිතයො
දුක්ඛෙඛා, පටිඤ්ඤාය කාරෙතඛං, යෙභුයාසිකා, තසසපාපියාසිකා,
නිණ්ඩාපාරකො.

ඉමෙ ඛො ආවුසො තෙන භගවතා ජානතා පසසතා අරහතා
සමාසමබ්බුද්ධො සත්ත ධම්මා සමථෙදකඛාතා. තස්ස සබ්බභෙව සබ්බාධි-
තඛං-පෙ-අස්සාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුසසානං.

අට්ඨකං

14. අස්ස ඛො ආවුසො තෙන භගවතා ජානතා පසසතා අරහතා
සමාසමබ්බුද්ධො අට්ඨ ධම්මා සමථෙදකඛාතා. තස්ස සබ්බභෙව සබ්බාධි-
තඛං-පෙ-අස්සාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුසසානං.

කතමෙ අට්ඨ ?

අට්ඨ මිච්ඡතතා මිච්ඡාදිලක්ඛි, මිච්ඡාසංකප්පො, මිච්ඡාවාචා, මිච්ඡා-
කමමනෙහො, මිච්ඡාආජිවො, මිච්ඡාවායාමො, මිච්ඡාසනි, මිච්ඡාසමාධි. (1)

අට්ඨ සම්මතතා සම්මාදිලක්ඛි සම්මාසංකප්පො, සම්මාවාචා, සම්මා-
කමමනෙහො, සම්මාආජිවො, සම්මාවායාමො, සම්මාසනි, සම්මාසමාධි (2)

අට්ඨ පුග්ගලා දක්ඛණෙයො සොතාපනෙහො, සොතාපනච්ඡේද-
සච්ඡිකිරියාය පටිපනෙහො, සකදගාමී, සකදගාමීච්ඡාසච්ඡිකිරියාය
පටිපනෙහො, අනාගාමී, අනාගාමීච්ඡාසච්ඡිකිරියාය පටිපනෙහො, අරහා,
අරහත්ච්ඡාසච්ඡිකිරියාය පටිපනෙහො. (3)

1. කාමසංයෝජනං (සත්තං)

දක්ෂිණාභ පුද්ගලයෝ සත්දෙනෙක උභතොභාගවිමුක්තයා, ප්‍රඥවිමුක්තයා, කායසංකම්පිකයා, දෘෂ්ටිප්‍රාප්තයා, ශ්‍රද්ධාවිමුක්තයා, ධර්මානුසාරියා, ශ්‍රද්ධානුසාරියා.

අනුශය සතෙක කාමරාගානුශය, ප්‍රතිසානුශය, දෘෂ්ට්‍යානුශය, විචිකිත්සානුශය, මානානුශය, භවරාගානුශය, අවිද්‍යානුශය.

සංයෝජන සතෙක අනුනාසංයෝජනය, ප්‍රතිසංයෝජනය, දෘෂ්ටි-සංයෝජනය, විචිකිත්සාසංයෝජනය මානසංයෝජනය, භවරාගසංයෝජනය, අවිද්‍යාසංයෝජනය.

අධිකරණ ශමජ සතෙක උපනුපත් අධිකරණයන් ගේ සන්සිද්ධ පිණිස, ව්‍යුපගමය පිණිස සම්මුඛාවිනය දියැයුතු, සතිවිනය දියැයුතු, අමුණවිනය දියැයුතු, ප්‍රතිඥයෙන් කැරවියැයුතු, යෙහුයාසිකාව, තසස-පාපියාසිකාව, තිණවසාරකය.(කැරවිය යුතු)

ඇවැත්නි, දන්තා දක්තා අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මොනොවට වදරන ලද සජ්ජ ධර්මයෝ මොහුය. එහි සියල්ලන් විසින් ම එක් වැ ගැයිය යුතු එය.. දෙවිමිනිස්තට ප්‍රයෝජන පිණිස, වැඩ පිණිස, සුව පිණිස වන්නේ ය.

අෂ්ටකය

14. ඇවැත්නි, දන්තා දක්තා අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ විසින් මොනොවට වදරන ලද අෂ්ට ධර්ම කෙනෙක් ඇත. එහි සියල්ලන් විසින් ම එක් වැ ගැයිය යුතු එය දෙවිමිනිස්තට ප්‍රයෝජන පිණිස, වැඩ පිණිස, සුව පිණිස වන්නේ යි.

කවර අට දෙනෙක් ද? යත්

මිත්‍රාකු (මිත්‍රා සංභාවයෝ) අටෙක මිත්‍රාදෘෂ්ටිය, මිත්‍රා-සංකල්පය, මිත්‍රාවචනය, මිත්‍රා කම්පිතය, මිත්‍රා ආර්ථිය, මිත්‍රා ව්‍යායාමය, මිත්‍රා සමානිය, මිත්‍රා සමාධිය.

සමාක්කු (සමාක් සංභාවයෝ) අටෙක සමාග් දෘෂ්ටිය, සමාක්-සංකල්පය, සමාග්වචනය, සමාක්කම්පිතය, සමාගාර්ථිය, සමාග්-ව්‍යායාමය, සමාක්සමානිය, සමාක්සමාධිය.

දක්ෂිණාභ පුද්ගලයෝ අට දෙනෙක සෝවාන් පුඤ්ජාය, සෝවාන් පලය පසක් කරනුවට පිළිපත් පුඤ්ජාය, සෙදගැමියා ය, සෙදගැමිපලය පිණිස පිළිපත් පුඤ්ජාය, අනුගැමියා ය, අනුගැමිපලය පිණිස පිළිපත් පුඤ්ජාය, රහත් තෙමේ ය, රහත්පලය පිණිස පිළිපත් පුඤ්ජාය ය.

අට්ඨ කුසිතවජ්ජති ' ඉධාච්චො භික්ඛුනා කමමං කාතබ්බං භොති තස්ස ඵලං භොති' කමමං ඛො මෙ කාතබ්බං භට්ඨස්සති, කමමං ඛො පන මෙ කරොන්නස්ස කායො කිලමිස්සති, භන්දුභං නිපජ්ජාමි'ති සො නිපජ්ජති; න විරියං ආරහති අප්පකතස්ස පතතියා අනධිගතස්ස අධිගමාය අසංවිකල්පකස්ස සංවිකල්පියාය. ඉදං පටමං කුසිතවජ්ජති.

පුන ච පරං ආච්චො භික්ඛුනා කමමං කතං භොති. තස්ස ඵලං භොති අභං ඛො කමමං අකාසිං, කමමං ඛො පන මෙ කරොන්නස්ස කායො කිලනෙතා, භන්දුභං නිපජ්ජාමිති. සො නිපජ්ජති, න විරියං ආරහති-ප-ඉදං දුතියං කුසිතවජ්ජති.

පුන ච පරං ආච්චො භික්ඛුනා මග්ගො ගන්තබ්බො භොති. තස්ස ඵලං භොති: මග්ගො ඛො මෙ ගන්තබ්බො භට්ඨස්සති මග්ගො ඛො පන මෙ ගච්ඡන්තස්ස කායො කිලමිස්සති. භන්දුභං නිපජ්ජාමි'ති සො නිපජ්ජති න විරියං ආරහති අප්පකතස්ස පතතියා අනධිගතස්ස අධිගමාය අසංවිකල්පකස්ස සංවිකල්පියාය. ඉදං තතියං කුසිතවජ්ජති.

පුන ච පරං ආච්චො භික්ඛුනා මග්ගො ගතො භොති. තස්ස ඵලං භොති අභං ඛො මග්ගං අගමාසිං. මග්ගො ඛො පන පො ගච්ඡන්තස්ස කායො කිලනෙතා. භන්දුභං නිපජ්ජාමිති. සො නිපජ්ජති න විරියං ආරහති අප්පකතස්ස පතතියා අනධිගතස්ස අධිගමාය අසංවිකල්පකස්ස සංවිකල්පියාය. ඉදං චතුස්සං කුසිතවජ්ජති.

පුන ච පරං ආච්චො භික්ඛු ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය වරනෙතා න ලාභී ලුඛස්ස වා පණ්ණස්ස වා භොජනස්ස යාවදන් පාරිජුරිං. තස්ස ඵලං භොති. 'අභං ඛො ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය වරනෙතා නාලන් ලුඛස්ස වා පණ්ණස්ස වා භොජනස්ස යාවදන් පාරිජුරිං. තස්ස' මෙ කායො කිලනෙතා අකමමකෙඤ්ඤ. භන්දුභං නිපජ්ජාමි'ති. සො නිපජ්ජති, න විරියං ආරහති අප්පකතස්ස පතතියා අනධිගතස්ස අධිගමාය අසංවිකල්පකස්ස සංවිකල්පියාය. ඉදං පඤ්චමං කුසිතවජ්ජති.

කුසිදවස්තු (කුසිදයාගේ කරුණු, කුසිද බවට කාරණ) අටෙක ඇවැත්නි, මෙහි මහණහු විසින් (සිවුරු විවාරණාදී) කර්මයෙන් කළ යුතු වෙයි. මා විසින් කර්මයෙන් කළ යුතු වන්නේ ය. කම්ය කරන්නාවූ මගේ කය වෙහෙසන්නේ ය. එහෙයින් දැන් වැද හෙමි'යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි. හේ වැද හෙයි. නොපැමිණි ධ්‍යානාදියකට පැමිණීමට හෝ නොලත් ධ්‍යානාදියක් ලබනුවට හෝ පසක් නොකළ ධ්‍යානාදියක් පසක් කරනුවට හෝ වැර නො වඩයි. මේ පළමු කුසිද වස්තුව ය.

තව ද අනෙකෙකි. ඇවැත්නි, මහණහු විසින් කර්මයෙන් කරන ලද්දේ වෙයි. 'මම උනාහි කර්මයක් කෙළෙමි. කර්මය කරන්නාවූ මගේ කය වෙහෙසුණේ ය. එ බැවින් මම වැද හෙමි' යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි. හේ වැද හෙයි ... වැර නො වඩයි. මේ දෙවෙනි කුසිද වස්තුව ය.

තව ද අනෙකෙකි. ඇවැත්නි, මහණහු විසින් මහ යෑ යුතු වෙයි 'මා විසින් මහ යෑ යුතු ය, මහ යන මගේ වූ කලී කය වෙහෙසෙන්නේ ය. එහෙයින් මම වැද හෙමි' යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි. හේ වැද හෙයි, නොපැමිණි ධ්‍යානාදියක් පැමිණෙනුවට හෝ නො ලත් ධ්‍යානාදියක් ලබනුවට හෝ පසක් නොකළ ධ්‍යානාදියක් පසක් කරනුවට හෝ හේ වැර නො වඩයි. මේ තෙවෙනි කුසිද වස්තුව යැ.

තව ද අනෙකෙකි ඇවැත්නි, මහණහු විසින් මහ යන ලද්දේ වෙයි. 'මම වූ කලී මහ ගියෙමි. මහ යන්නා වූ මගේ කය එකාත්ත-යෙන් වෙහෙසුණේ ය. එ බැවින් මම වැද හෙමි' යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි. හේ වැද හෙයි. නොපැමිණි ධ්‍යානාදියකට පැමිණීම පිණිස හෝ නොලත් ධ්‍යානාදියක් ලබනුවට හෝ නො පසක් කළ ධ්‍යානාදියක් පසක් කරනුවට හෝ වැර නො වඩයි මේ සිවුවැනි කුසිද වස්තුව යැ.

තව ද අනෙකෙකි ඇවැත්නි, මහණ තෙම ගමෙක හෝ නියම ගමෙක පිටු පිණිස හැසිරෙන්නේ රුක්ෂ වූ ප්‍රණීත වූ බොජුන් සැහෙන පමණ, කුස පිරෙන පමණ. නො ලබයි 'මම වූ කලී ගමැ හෝ නියමගමැ පිටු පිණිස සරනුයෙමි සැහෙන පමණ, (කුස පිරෙන පමණ) රුක්ෂ හෝ ප්‍රණීත බොජුනක් නො ලද්දෙමි ඒ මගේ කය ක්ලාන්ත ය, අකර්මණ්‍ය ය (පණ නැත). එ බැවින් මම වැද හෙමි' යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි. හේ වැද හෙයි හේ නොපැමිණි ධ්‍යානාදියකට පැමිණීමට හෝ නො ලත් ධ්‍යානාදියක් ලබනුවට හෝ නො පසක් කළ ධ්‍යානාදියක් පසක් කරනුවට හෝ වැර නො වඩයි මේ පස් වැනි කුසිද වස්තුව යැ.

සුත ව පරං ආවුසො භික්ඛු ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය වරතො උභති ඵ්ඛස්ස වා පණ්ණස්ස වා භොජනස්ස යාවද්දං පාරිසුරිං. තස්ස ඵං හොති: 'අහං ඛො ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය වරතො අලුදං ඵ්ඛස්ස වා පණ්ණස්ස වා භොජනස්ස යාවද්දං පාරිසුරිං. තස්ස මෙ කායො ගරුකො අකං මලෙඤ්ඤ මාසාපිතං ලෙඤ්ඤං. භන්දුහං නිපජ්ජාමි'ති. සො නිපජ්ජති. න වීරියං ආරහති අප්පත්තස්ස පත්තියා අනධිගතස්ස අධිගමාය අසංචිකතස්ස සංචිකිරියාය. ඉදං ජට්ඨං කුසිතවන්ත්වා

සුත ව පරං ආවුසො භික්ඛුනො උප්පන්නො හොති අප්පමත්තකො ආබ්බාධො තස්ස ඵං හොති: 'උප්පන්නො ඛො මෙ අප්පමත්තකො ආබ්බාධො. අත්ථි කප්පො නිපජ්ජිතුං, භන්දුහං නිපජ්ජාමි'ති. සො නිපජ්ජති න වීරියං ආරහති අප්පත්තස්ස පත්තියා අනධිගතස්ස අධිගමාය අසංචිකතස්ස සංචිකිරියාය. ඉදං සත්තමං කුසිතවන්ත්වා.

සුත ව පරං, ආවුසො භික්ඛු ගිලානා වුඤ්ඤානො¹ හොති, අවිරවුඤ්ඤානො ගෙලඤ්ඤා. තස්ස ඵං හොති අහං ඛො ගිලානා වුඤ්ඤානො අවිරවුඤ්ඤානො ගෙලඤ්ඤා. තස්ස මෙ කායො දුබ්බලො අකංමලෙඤ්ඤා, අත්ථි කප්පො නිපජ්ජිතුං, භන්දුහං නිපජ්ජාමි'ති. සො නිපජ්ජති න වීරියං ආරහති අප්පත්තස්ස පත්තියා අනධිගතස්ස අධිගමාය අසංචිකතස්ස සංචිකිරියාය. ඉදං අට්ඨමං කුසිතවන්ත්වා

අට්ඨ ආරම්භව්‍යප්පු නි: ඉධාවුසො භික්ඛුනා කම්මං කාතබ්බං හොති. තස්ස ඵං හොති: 'කම්මං ඛො මෙ කාතබ්බං භවිස්සති, කම්මං ඛො පන මෙ කරොන්නන න සුකරං වුද්ධානං සායනං මනසි කාතුං, භන්දුහං වීරියං ආරහාමි අප්පත්තස්ස පත්තියා අනධිගතස්ස අධිගමාය අසංචිකතස්ස සංචිකිරියාය'ති. සො වීරියං ආරහති අප්පත්තස්ස පත්තියා අනධිගතස්ස අධිගමාය අසංචිකතස්ස සංචිකිරියාය. ඉදං පට්ඨමං ආරම්භවන්ත්වා,

1 ගිලානවුඤ්ඤානා (මජ්ඣ.)

තවද අනෙකෙක. ඇවැත්ති, මහණ කෙමි ගමැ හෝ නියමගමැ පිටු පිණිස හැඳිරෙනුයේ රුක්ෂ හෝ ප්‍රණීත ආකාර සැලකන පමණ, කුස පිරෙන පමණ ලබයි. 'මම ගමැ හෝ නියමගමැ පිටු පිණිස සරනුයෙමි රුක්ෂ යෝ ප්‍රණීත බොජුන් සැලකන පමණ, කුස පිරෙන පමණ ලදිමි. ඒ මගේ කය තෙත් මැ සේ බර ය, අකර්මණ්‍ය ය. එ බැවින් මම වැද හෙමි' යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි හේ වැද හෙයි නොපැමිණි ධ්‍යානාදියකට පැමිණෙන්නට හෝ නො ලත් ධ්‍යානාදියක් ලබනුවට හෝ පසක් නොකළ ධ්‍යානාදියක් පසක් කරනුවට හෝ වැර නො වඩයි. මේ ස වැනි කුසිද වස්තුව යැ.

තව ද අනෙකෙක. ඇවැත්ති, මහණහට අල්පමාත්‍ර වූ ආබාධයෙක් උපන්නේ වෙයි. 'මම අල්පමාත්‍ර ආබාධයෙක් උපන වැද හෝනට සුදුසු බව ඇත. එ බැවින් මම වැද හෙමි' යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි. හේ වැද හෙයි. නොපැමිණි ධ්‍යානාදියකට පැමිණීමට, නොලත් ධ්‍යානාදියක් ලබන්නට, නො පසක් කළ ධ්‍යානාදියක් පසක් කරන්නට වැර නො වඩයි. මේ සත්වැනි කුසිද වස්තුව යැ.

තව ද අනෙකෙක. ඇවැත්ති, මහණ තෙමේ ගිලන් බැවින් නැඟී සිටියේ වෙයි, ගිලන් බැවින් නැඟී නො බෝ කල් ඇත්තේ වෙයි. ඔහුට, 'මම වනාහි ගිලන් බැවින් නැඟී සිටියෙමි, ගිලන් බැවින් නැඟී සිටි නො බෝ කල් ඇත්තෙමි වෙමි. ඒ මාගේ කය දුර්වල ය, අකර්මණ්‍ය ය, වැද හෙතුවට සුදුසු බව ඇත. එ බැවින් මම වැද හෙමි' යි මෙසේ සිතෙක් වෙයි. හේ වැද හෙයි. නොපැමිණි ධ්‍යානාදියකට පැමිණීමට හෝ නො ලත් ධ්‍යානාදියක් ලබනුවට හෝ නො පසක් කළ ධ්‍යානාදියක් පසක් කරනුවට හෝ වැර නො වඩයි. මේ අට වැනි කුසිද වස්තුව යැ.

ආරම්භවස්තු (වීර්යයට කරුණු) අටෙක: ඇවැත්ති, මහණක්හු වීර්යින් කර්මයෙක් කළ යුතු වෙයි. "මා වීර්යින් වූ කලී කර්මයෙක් කළ යුතු වන්නෙ ය. ධර්මයක් කරන මා වීර්යින් බුදුරජුන්ගේ සස්න මෙනෙහි කරන්නට නො හැක්ක. එ හෙයින් මම නොපැමිණි ධ්‍යානාදියට පැමිණෙනුවට, නොලත් ධ්‍යානාදිය ලබනු පිණිස, නො පසක් කළ ධ්‍යානාදිය පසක් කරනුවට වැර වඩමි." යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි. හෙ තෙම නොපැමිණි ධ්‍යානාදියට පැමිණෙනුවට, නොලත් ධ්‍යානාදිය ලබනුවට, නො පසක් කළ ධ්‍යානාදිය පසක් කරනුවට වැර වඩයි. මේ පළමු වන ආරම්භවස්තුව යැ.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා කමමං කතං හොති. තස්ස ඵලං හොති: අහං ඛො කමමං අකාසිං. කමමං ඛො පනාහං කතොතො නාසකං. බුද්ධානං සාසනං මනසිකාතුං. හන්දහං වීරියං. ආරහම් අප්පත්තස්ස පත්තියා අනාධිගතස්ස අධිගමාය අසංචිකතස්ස සංචිකිරියායා'ති සො වීරියං. ආරහති අප්පත්තස්ස පත්තියා අනාධිගතස්ස අධිගමාය අසංචිකතස්ස සංචිකිරියාය. ඉදං දුතියං ආරම්භවන්ති.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා මග්ගො ගතො ඛොති තස්ස ඵලං හොති: 'මග්ගො ඛො මෙ ගතොතො භට්ඨස්සති මග්ගං ඛො පන මෙ ගවජනොන න සුකරං බුද්ධානං සාසනං මනසිකාතුං. හන්දහං වීරියං. ආරහම් අප්පත්තස්ස පත්තියා අනාධිගතස්ස අධිගමාය අසංචිකතස්ස සංචිකිරියායා'ති සො වීරියං. ආරහති අප්පත්තස්ස පත්තියා අනාධිගතස්ස අධිගමාය අසංචිකතස්ස සංචිකිරියාය. ඉදං තතියං ආරම්භවන්ති.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා මග්ගො ගතො හොති තස්ස ඵලං හොති: 'අහං ඛො මග්ගං අගමාසිං. මග්ගං ඛො පනාහං ගවජනො නාසකං. බුද්ධානං සාසනං මනසිකාතුං. හන්දහං වීරියං. ආරහම් අප්පත්තස්ස පත්තියා අනාධිගතස්ස අධිගමාය අසංචිකතස්ස සංචිකිරියායා'ති. සො වීරියං. ආරහති අප්පත්තස්ස පත්තියා අනාධිගතස්ස අධිගමාය අසංචිකතස්ස සංචිකිරියාය. ඉදං චතුත්ථං ආරම්භවන්ති.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය වරතොන න ලහති ඵුබ්බස්ස වා පඤ්ඤස්ස වා භොජනස්ස යාවදන්ථං පාරිදුරිං. තස්ස ඵලං හොති: 'අහං ඛො ගාමං වා නිගමං පිණ්ඩාය වරතොන නාලන්ථං ඵුබ්බස්ස වා පඤ්ඤස්ස වා භොජනස්ස යාවදන්ථං පාරිදුරිං. තස්ස මෙ කායො ලග්ගකො කමමංගෙය්‍ය. හන්දහං වීරියං. ආරහම් අප්පත්තස්ස පත්තියා අනාධිගතස්ස අධිගමාය අසංචිකතස්ස සංචිකිරියායා'ති. සො වීරියං. ආරහති අප්පත්තස්ස පත්තියා අනාධිගතස්ස අධිගමාය අසංචිකතස්ස සංචිකිරියාය. ඉදං පඤ්ඤං ආරම්භවන්ති.

තව ද අනෙකෙක, ඇවැත්නි, මහණක්හු විසින් කර්මයෙක් කරන ලද්දේ වෙයි. 'මම වූ කලී කර්මයක් කෙළෙමි මම කර්මය කරනු-යෙමි, බුදුරජුන්ගේ සස්න මෙනෙහි කරන්නට නො හැකි වීමි, එ හෙයින් මම නො පැමිණි ධ්‍යානාදියට පැමිණීමට, නො ලත් ධ්‍යානාදිය ලැබීමට, නො පසක් කළ ධ්‍යානාදිය පසක් කිරීමට වැර වඩමි'යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි. හේ නොපැමිණි ධ්‍යානාදියට පැමිණීමට, නොලත් ධ්‍යානාදිය ලැබීමට, නො පසක් කළ ධ්‍යානාදිය පසක් කිරීමට වැර වඩයි. මෙ දෙවෙනි ආරම්භ වස්තුව යැ.

තව ද අනෙකෙක. ඇවැත්නි, මහණක්හු විසින් මහෙක් යැ යුතු වෙයි. 'මා විසින් වූ කලී මහෙක් යැ යුතු වෙයි, මහ යන මා විසින් බුදුරජුන්ගේ සස්න මෙනෙහි කරන්නට පහසු නො වේ. එ බැවින් මම නොපැමිණි ධ්‍යානාදියට පැමිණීමට, නොලත් ධ්‍යානාදිය ලැබීමට, නො පසක් කළ ධ්‍යානාදිය පසක් කිරීමට වැර වඩමි'යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි. හේ නොපැමිණි ධ්‍යානාදියට පැමිණීමට, නො ලත් ධ්‍යානාදිය ලැබීමට, නො පසක් කළ ධ්‍යානාදිය පසක් කිරීමට වැර වඩයි. මෙ තුන්වැනි ආරම්භවස්තුව යැ.

තව ද අනෙකෙක ඇවැත්නි. මහණක්හු විසින් මහ යන ලද්දේ වෙයි 'මම වූ කලී මහ ගියෙමි. මහ යන මම බුදුරජුන්ගේ සස්න මෙනෙහි කරන්නට නො හැකි වීමි එ හෙයින් මම නො පැමිණි ධ්‍යානාදියට පැමිණීමට, නොලත් ධ්‍යානාදිය ලැබීමට, නොපසක් කළ ධ්‍යානාදිය පසක් කිරීමට වැර වඩමි'යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි. හේ නොපැමිණි ධ්‍යානාදියට පැමිණීමට, නොලත් ධ්‍යානාදිය ලැබීමට, නො පසක් කළ ධ්‍යානාදිය පසක් කිරීමට වැර වඩයි. මෙ සතර වැනි ආරම්භවස්තුව යැ.

තව ද අනෙකෙක. ඇවැත්නි, මහණක් ගමෙක හෝ නියම ගමෙක හෝ පිඩු පිණිස සරනුයේ, රුක්ෂ වූ හෝ ප්‍රණිත වූ හෝ බොජුන් සැහෙන පමණ, කුස පිරෙන පමණ නො ලබයි ඔහුට, 'මම ගමැ හෝ නියම ගමැ හෝ පිඩු පිණිස සරනුයෙමි, රුක්ෂ හෝ ප්‍රණිත හෝ බොජුන් සැහෙන පමණ, කුස පිරෙන පමණ නො ලද්මි. ඒ මගේ කය හැල්ලු යැ, කර්මණ්‍ය යැ. එ බැවින් මම නොපැමිණි ධ්‍යානාදියට පැමිණෙතුවට, නොලත් ධ්‍යානාදිය ලබනුවට, නො පසක් කළ ධ්‍යානාදිය පසක් කරනුවට වැර වඩමි'යි මෙසේ සිතෙක් වෙයි. හේ නො පැමිණි ධ්‍යානාදියට පැමිණෙතුවට, නොලත් ධ්‍යානාදිය ලබනුවට, නො පසක් කළ ධ්‍යානාදිය පසක් කරනුවට වැර වඩයි. මෙ පස් වන ආරම්භවස්තුව යැ.

සුභ ව පරං ආවුසො භික්ඛු ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය වරතො
ලහති ඵුබ්බස්ස වා පණ්ණස්ස වා භොජනස්ස යාවද්දං පාරිසුරිං තස්ස
ථවං. භොති 'අහං ඛො ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය වරතො
අලුදං ඵුබ්බස්ස වා පණ්ණස්ස වා භොජනස්ස යාවද්දං පාරිසුරිං. ඩස්ස
මෙ කාටයා ඛලවා කම්මෙඤ්ඤ. හදුහං වීරියං ආරභාමි අප්පකතස්ස
පතතියා අනාධිගතස්ස අධිගමාය අසඤ්ඤාස්ස සඤ්ඤිතියායා'ති. යො
වීරියං ආරභති අප්පකතස්ස පතතියා අනාධිගතස්ස අධිගමාය අසඤ්ඤා-
තස්ස සඤ්ඤිතියාය ඉදං ඡට්ඨං ආරම්භවිත්තු.

සුභ ව පරං ආවුසො භික්ඛුතො උප්පන්නො භොති අප්පමනාකො
ආබාධො තස්ස ථවං. භොති: 'උප්පන්නො ඛො මෙ අයං අප්ප-
මනාකො. ආබාධො යානං ඛො පනෙතං වීජ්ජති යං මෙ ආබාධො
පව්චෙඨයා, හදුහං වීරියං ආරභාමි අප්පකතස්ස පතතියා අනාධිගතස්ස
අධිගමාය අසඤ්ඤාස්ස සඤ්ඤිතියායා'ති. යො වීරියං ආරභති අප්ප-
කතස්ස පතතියා අනාධිගතස්ස අධිගමාය අසඤ්ඤාස්ස සඤ්ඤිතියාය. ඉදං
සත්තමං ආරම්භවිත්තු.

සුභ ව පරං ආවුසො භික්ඛු ගීලානා වුච්ඡිතො භොති අචිරවුච්ඡිතො
ගෙලඤ්ඤ. තස්ස ථවං. භොති 'අහං ඛො ගීලානා වුච්ඡිතො'
අචිරවුච්ඡිතො. ගෙලඤ්ඤ. යානං ඛො පනෙතං වීජ්ජති යං මෙ
ආබාධො පච්චුද්ධතෙයා, හදුහං වීරියං ආරභාමි අප්පකතස්ස පතතියා
අනාධිගතස්ස අධිගමාය අසඤ්ඤාස්ස සඤ්ඤිතියායා'ති. යො වීරියං
ආරභති අප්පකතස්ස පතතියා අනාධිගතස්ස අධිගමාය අසඤ්ඤාස්ස
සඤ්ඤිතියාය ඉදං අට්ඨමං ආරම්භ විත්තු.

අට්ඨ ද්වාවස්ථිති: ආසජ්ජ ද්වං දෙති. භයා ද්වං දෙති. 'අද්ධි
ටම'ති ද්වං දෙති 'දස්සති මෙ'ති ද්වං දෙති. 'සාහු ද්වන්ති
ද්වං දෙති, 'ආහං පවාමි, ඉමෙ න පවන්ති, නාග්භාමි පවන්තො
අපවන්තානං න දුකු'න්ති ද්වං දෙති. 'ඉමං මෙ ද්වං දදන්තො කල්යාණො
කිත්තිසංදදා අබ්බුග්ගවජ්ජති'ති ද්වං දෙති, වික්කාලච්ඤාපට්ඨාපට්ඨාපට්ඨා
ද්වං දෙති.

තව ද අනෙකෙක. ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ ගමෙක හෝ නියම් ගමෙක හෝ පිටු පිණිස සරණයේ, රුක්ෂ වූ හෝ ප්‍රණීත වූ හෝ බොජුනක් සැහෙන පමණ, කුස පිරෙන පමණ ලබයි. “මම වනාහි ගමා හෝ නියම්ගමා පිටු පිණිස සරණයෙහි, රුක්ෂ හෝ ප්‍රණීත වූ බොජුනක් සැහෙන පමණ, කුස පිරෙන පමණ ලදිමි. ඒ මගේ කෘතියකිමත් ය, කර්මණය ය. එ බැවින් මම නොපැමිණි ධ්‍යානාදියට පැමිණෙන්නට, නොලත් ධ්‍යානාදිය ලබන්නට නො පසක් කළ ධ්‍යානාදිය පසක් කරන්නට වැර වඩමි”යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි. හේ නො පැමිණි ධ්‍යානාදියට පැමිණෙන්නට, නො ලත් ධ්‍යානාදිය ලබන්නට, නො පසක් කළ ධ්‍යානාදිය පසක් කරන්නට වැර වඩයි. මේ සවැනි ආරම්භවස්තුව යැ.

තව ද අනෙකෙක. ඇවැත්නි, මහණක්හට අල්පමාත්‍ර ආබාධයෙක් උපන්නේ වෙයි. ‘මට මේ අල්පමාත්‍ර ආබාධයෙක් උපන්නේ ම වෙයි. මගේ ආබාධය වැඩෙන්නේ ය යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කරුණ විද්‍යාමාන ය, එ බැවින් නො පැමිණි ධ්‍යානාදියට පැමිණෙන්නට, නො ලත් ධ්‍යානාදිය ලබන්නට, පසක් නොකළ ධ්‍යානාදිය පසක් කරන්නට මම වැර වඩමි’යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි. හේ නොපැමිණි ධ්‍යානාදියට පැමිණෙන්නට, නොලත් ධ්‍යානාදිය ලබන්නට, පසක් නො කළ ධ්‍යානාදිය පසක් කරන්නට වැර වඩයි. මේ සත් වැනි ආරම්භවස්තුව යැ.

තව ද අනෙකෙක. ඇවැත්නි, මහණක් ගිලන් බැවින් නැගී සිටියේ, ගිලන් බැවින් නැගී සිටි නොබෝ කල් ඇත්තේ වෙයි. ‘මම වූ කලී ගිලන් බැවින් නැගී සිටියෙමි, ගිලන් බැවින් නැගී සිටි නො බෝ කල් ඇත්තෙමි වෙමි. මගේ මේ ආබාධය වටාලා නැගී එන්නේ ය යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කරුණ විද්‍යාමාන ය. එ බැවින් මම නොපැමිණි ධ්‍යානාදියට පැමිණෙන්නට නොලත් ධ්‍යානාදිය ලබන්නට, පසක් නො කළ ධ්‍යානාදිය පසක් කරන්නට වැර වඩමි’යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි. හේ නොපැමිණි ධ්‍යානාදියට පැමිණෙන්නට, නොලත් ධ්‍යානාදිය ලබන්නට, නොපසක් කළ ධ්‍යානාදිය පසක් කරන්නට වැර වඩයි. මේ අටවැනි ආරම්භවස්තුව යැ.

දහවස්තු (දිමට කරුණු) අටෙක පැමිණි අමුත්තට වහා දන් දෙයි. බිය හේතු කොට හෙළා දන් දෙයි. ‘මට මේ තෙම දුන්නේ යැ’යි දන් දෙයි. ‘මට දෙන්නේ යැ’යි දන් දෙයි. ‘දිම මැනාව’යි සලකා දන් දෙයි. ‘මම පියවි, මොහු නො පසක්, මම පසන්නෙමි නො පසන්නනට දන් නොදෙන්නට නො සුදුස්සෙමි’යි දන් දෙයි. ‘මේ දන් දෙන මා පිළිබඳ යහපත් කීර්තිශබ්දයෙක් උස් වැ නැගේ’ යැයි දන් දෙයි. ශම්චවිදර්ශනා සිතට සැරසිල්ලක් කොට, ශමට විදර්ශනා සිතට පිරිවර පිණිස දන් දෙයි.

අටඨ දුත්තප්පත්තිනායා: ඉධාට්ඨසො එකච්චො දුතං දෙති සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අනතං පානං වත්ථං යානං මාලාගන්ධවිලෙපනං සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං. සො යං දෙති තං පච්චාසිංසති. ඥො පසුති ඛත්තියමහාසාලං වා බ්‍රාහ්මණමහාසාලං වා ගහපතිමහාසාලං වා පඤ්චති කාමගුණෙහි සමපජිතං සමධගීභූතං පරිවාරයමානං තස්ස එවං හොති 'අභොවතාහං කායස්ස හෙද පරමමරණං ඛත්තියමහාසාලානං වා බ්‍රාහ්මණමහාසාලානං වා ගහපතිමහාසාලානං වා සහ-බ්‍යතං උපපජේජය්‍යන්ති' සො තං චිත්තං දහති, තං චිත්තං අධිච්ඡාති, තං චිත්තං භාවෙති. තස්ස තං චිත්තං භීතො'ධිමුක්තං උත්තරිං අභාවිතං තත්ත්වප්පත්තියා සංවත්තති. තඤ්ච ඛො සීලවතො වදුම් නො දුස්සීලස්ස ඉජ්ඣිතාවුසො සීලවතො චෙතොපණ්ඩි විසුද්ධිත්තා

සුත ව පරං ආට්ඨසො ඉධෙකච්චො දුතං දෙති සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අනතං පානං -පෙ- සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං. සො යං දෙති තං පච්චාසිංසති.¹ තස්ස සුතං හොති 'වාතුමහාරාජිකා දෙවා දීඝායුකා විණ්ණෙවතො සුඛබ්බුලා'ති. තස්ස එවං හොති "අභො වතාහං කායස්ස හෙද පරමමරණං වාතුමහාරාජිකානං" දෙවානං සහබ්‍යතං උපපජේජය්‍යන්ති" සො තං චිත්තං දහති, තං චිත්තං අධිච්ඡාති තං චිත්තං භාවෙති. තස්ස තං චිත්තං භීතො'ධිමුක්තං උත්තරිං අභාවිතං තත්ත්වප්පත්තියා සංවත්තති. තඤ්ච ඛො සීලවතො වදුම් නො දුස්සීලස්ස ඉජ්ඣිතාවුසො සීලවතො චෙතොපණ්ඩි විසුද්ධිත්තා.

සුත ව පරං ආට්ඨසො ඉධෙකච්චො දුතං දෙති සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අනතං පානං -පෙ- සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං. සො යං දෙති තං පච්චාසිංසති. තස්ස සුතං හොති තාවතිංසා දෙවා -පෙ- යාමා දෙවා -පෙ- කුසිතා දෙවා -පෙ- නිමලාණරති දෙවා -පෙ- පරිනිමිත-වසවතති දෙවා දීඝායුකා විණ්ණෙවතො සුඛබ්බුලා'ති. තස්ස එවං හොති 'අභොවතාහං කායස්ස හෙද පරමමරණං පරනිමිතවසවතතිනං දෙවානං සහබ්‍යතං උපපජේජය්‍යන්ති' සො තං චිත්තං දහති තං චිත්තං අධි-ච්ඡාති, තං චිත්තං භාවෙති. තස්ස චිත්තං භීතො'ධිමුක්තං උත්තරිං අභාවිතං තත්ත්වප්පත්තියා සංවත්තති. තඤ්ච ඛො සීලවතො වදුම් නො දුස්සීලස්ස. ඉජ්ඣිතාවුසො සීලවතො චෙතොපණ්ඩි විසුද්ධිත්තා.

1. පච්චාසිංසති (ජෙසං)

2 වාතුමහාරාජිකානං (චෙසං)

දනොපපත්ති, (දන හේතුයෙන් ඇතිවන දෙවෙනි හව) අටෙක ඇවැත්ති, මෙහි එක්තරා පුගලෙක් මහණකුට හෝ බමුණකුට හෝ ආහාර පාන වස්ත්‍ර යාන මාලා ගන්ධ විලෙපන ඥාන ආවාස පහන් කෙල් යන දනවස්තු දෙයි හේ යමක් දෙන්නේ ද, එය ලබන්නට පතයි හෙ නෙම පංච කාමගුණයන්ගෙන් සමර්පිත වැසමන්විත වැ එහි ඉදුරන් හසුරුවන (පස්කම් සුව විද්‍යා) ක්ෂත්‍රිය මහාසාරයකු හෝ බ්‍රාහ්මණ මහාසාරයකු හෝ ගෘහපති මහාසාරයකු හෝ දකි. 'මමත් කා බුන් මරණින් මතු ක්ෂත්‍රිය මහාසාරයන් ගේ හෝ බ්‍රාහ්මණ මහාසාරයන් ගේ හෝ ගෘහපති මහාසාරයන් ගේ හෝ එකී භාවයට පැමිණෙන්නෙමි නම් යෙහෙකැ යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි හේ ඒ සිත පිහිටුවයි, ඒ සිත ඉටයි, ඒ සිත වඩයි හීන වූ පංචකාම ගුණයන්හි ඇලුණු, මත්තෙහි නො වඩන ලද ඔහුගේ ඒ සිත එහි ඉපැත්ම පිණිස පවතී එ ද සිල්වත්හු ගේ සිත ය, දුසිල්හුගේ සිත නො වේ යැ යි කියමි ඇවැත්ති, පිරිසිදු බැවින් සිල්වත්හු ගේ වෙතස්සණිය (පැතුම) සිද්ධ වේ.

තව ද අනෙකක් කියමි. ඇවැත්ති, මෙහි එක්තරා පුගලෙක් මහණකුට හෝ බමුණකුට හෝ ආහාර පාන පහන්කෙල් යන මේ දෑ දන් දෙයි. හේ යමක් දෙන්නේ ද එය පතයි සිවුමහරජයෙහි වැසි දෙවියෝ දීප්ඝායුෂ ඇත්තෝ යැ යි පැහැසටන් ඇත්තෝ යැ යි, සැප බහුල කොට ඇත්තෝ යැ යි ඔහු විසින් අසන ලද්දේ වෙයි. 'කා බුන් මරණින් මතු සිවුමහරජයෙහි දෙවියන් හා එක් වන බවට පැමිණෙන්නෙමි නම් යෙහෙකැ යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි. හේ ඒ සිත පිහිටුවයි, ඒ සිත ඉටයි, ඒ සිත වඩයි. හීන වූ කම් සුවෙහි ඇලුණු, මත්තෙහි නො වඩන ලද ඔහුගේ ඒ සිත එහි ඉපැත්ම පිණිස පවතී ඒ ද සිල්වත්හු ගේ සිත යැ යි, දුසිල්හුගේ සිත නො වේ යැ යි කියමි ඇවැත්ති, පිරිසිදු බැවින් සිල්වත්හුගේ සිතේ පැතුම සිද්ධ වේ

තව ද අනෙකක් ඇවැත්ති, මෙහි එක්තරා පුගලෙක් මහණකුට හෝ බමුණකුට හෝ ආහාර පාන ඥාන ආවාස පහන්කෙල් යන මේ දෑ දන් දෙයි හේ යමක් දෙන්නේ ද එය පතයි. ආවිතිසාවැසි දෙවියෝ යාම දෙවිලෝ වැසි දෙවියෝ තුසි දෙවිලෝ වැසි දෙවියෝ නිර්මාණරති දෙවිලොව වැසි දෙවියෝ පරනිර්මිත වශවර්ත්ති දෙවිලොව වැසි දෙවියෝ දීප්ඝායුෂකයා යි වර්ණවත් හ යි, සුඛ බහුල හ යි ඔහු විසින් අසන ලද්දේ වෙයි 'කා බුන් මරණින් මතු පරනිර්මිත වශවර්ත්ති දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණියැ හොන්නෙමි නම් යෙහෙකැ යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි. හේ ඒ සිත පිහිටුවයි, ඒ සිත ඉටයි, ඒ සිත වඩයි. හීන වූ කම් සුවෙහි ඇලුණු ඔහු ගේ ඒ සිත මත්තෙහි නො වඩන ලද්දේ එහි ඉපැත්ම පිණිස පවතී. 'ඒ ද සිල්වත්හු ගේ සිත ය, දුසිල්හු ගේ සිත නො වේ' යැ යි කියමි. ඇවැත්ති, පිරිසිදු හෙයින් සිල්වත්හු ගේ සිත පැතුම සිදු වෙයි.

සුත ව පරං ආවුසො ඉධෙකච්චො දනං දෙනි සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අනතං පානං වසං යානං මාලාගන්ධවිලෙපනං සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං. සො යං දෙනි තං පච්ඤාසිංසති. තස්ස සුතං භොති 'බ්‍රහ්මකායිකා දෙවා දීඝාසුකා වණණවන්තො සුඛබ්‍රහ්මලා'ති තස්ස එවං භොති 'අභො වතාහං කායස්ස හෙදු පරච්චරණා, බ්‍රහ්මකායිකානං දෙවානං සහබ්‍රහ්ම උපපජ්ජයා'න්ති. සො තං විතතං දහති තං විතතං අධිධාති, තං විතතං භාවෙති. තස්ස තං විතතං භීතො'ධිමුත්තං උත්තරිං අභාවිතං තත්‍රුපපත්ති යා සංවත්තති. තඤ්ච ඛො සීලවතො වදුම් නො දුස්සීලස්ස, විතරාගස්ස නො සරාගස්ස. ඉරුක්කිනාවුසො සීලවතො වෙතොපණ්ඩි විතරාගත්තො.

අවයං පරිසා' බ්‍රහ්මයපරිසා, බ්‍රාහ්මණපරිසා, ගහපතිපරිසා, යමණපටිසා වාතුච්චෙතාරාජිකපරිසා, තාවතිංසපරිසා, මාරපරිසා, බ්‍රහ්මපරිසා.

අවයං ලොකධම්මො ලාභො ව, අලාභො ව, යසො ව, අයසො ව, නිජු ව, පසංසා ව, සුඛඤ්ච, දුක්ඛඤ්ච.

අභි අභිභායකනානි අරුපසඤ්ඤේ එකො බහිද්ධා රූපානි පසන්ති පරිත්තානි සුවණණදුඛණණානි. තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පසාමිති එවං සඤ්ඤේ භොති. ඉදං පඨමං අභිභායකනං.

අරුපසඤ්ඤේ එකො බහිද්ධා රූපානි පසන්ති අපපමාණානි සුවණණදුඛණණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පසාමිති එවං සඤ්ඤේ භොති. ඉදං ද්විතීයං අභිභායකනං.

අරුපසඤ්ඤේ එකො බහිද්ධා රූපානි පසන්ති පරිත්තානි සුවණණදුඛණණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පසාමිති එවං සඤ්ඤේ භෙති. ඉදං තෘතීයං අභිභායකනං.

අරුපසඤ්ඤේ එකො බහිද්ධා රූපානි පසන්ති අපපමාණානි සුවණණදුඛණණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පසාමිති එවං සඤ්ඤේ භොති. ඉදං චතුස්සං අභිභායකනං.

දික්සතිස්ස පාඨක වර්ග

තව ද අනෙකෙක. ඇවැත්ති, මෙහි එක්තරා පුගලෙක් මහණකුට හෝ බමුණකුට හෝ ආහාර පාන වස්ත්‍ර යන මාලා ගත්ත විලෙපන යෙන ආවාස පහත් තෙල් යන මේ දෑ දන් දෙයි. හේ යමක් දෙන්නේ ද, එය පතයි ඔහු විසින් 'බ්‍රහ්මකායික දෙවියෝ' දීර්ඝායුෂ්ක හ, වර්ණවත් හ, සුව බහුල කොටැත්තෝ හ' යි අසන ලද්දේ වෙයි. 'මෙකා බුන් මරණින් මතු බ්‍රහ්මකායික දෙවියන් ගේ සහභාගියට පැමිණියා' හෙන්නෙමි වීම් නම් යෙහෙකැ යි මෙසේ සිතෙක් ඔහුට වෙයි. ඒ සිත පිහිටුවයි, ඒ සිත ඉටයි, ඒ සිත වඩයි ඔහුගේ ඒ සිත පහත් බඹලොවෙහි ඇලුණේ, මත්තෙහි නො වඩනා ලද්දේ එහි ඉපැත්ම පිණිස පවති ඒ ද සිල්වත්හු ගේ සිත යැ, දුසිල්හුගේ සිත නො වෙ-යැ' යි කියමි පහවූ රාගය ඇත්තහුගේ සිත ය, රාග සහිතයාගේ සිත නො වෙ යැ යි කියමි ඇවැත්ති, සිල්වත්හුගේ වික්කප්‍රණීධිය (පැතුම) සිදු වෙයි පහ වූ රාගය ඇති බැවිනි.

පිරිස් අවෙක කැත් පිරිස, බමුණු පිරිස, ගැහැව් පිරිස, මහණ පිරිස, සිටුමහරජ පිරිස, තව්තිසා දෙව් පිරිස, මර පිරිස, බඹ පිරිස.

ලොකධර්ම අවෙක: ලාභය, අලාභය, යහස, අයහස, නින්දාව, ප්‍රශංසාව, සුඛය, දුඃඛය

අභිභායකත අවෙක එකෙක් අධ්‍යාත්මරූපයෙහි පරිකර්ම වශයෙන් රූපසංඥා ඇත්තේ පිටත්හි සුවර්ණ හෝ දුර්වර්ණ හෝ පරිත්‍රාලමිභන වූ ප්‍රතිභාග නිමිති දකී ඒ නිමිති මැඩ, 'දනිමි' යි, 'දකිමි' යි මෙසේ සංඥා ඇත්තේ වෙයි මේ පළමු වන අභිභායකතය යි,

එකෙක් අධ්‍යාත්මයෙහි රූප සංඥා ඇත්තේ පිටත්හි අප්‍රමාණ වූ සුවර්ණ දුර්වර්ණ නිමිත්තරූපයන් දකී. ඒ රූප මැඩ, 'දනිමි' යි 'දකිමි' යි මෙසේ සංඥා ඇත්තේ වෙයි. මේ දෙවෙනි අභිභායකතය යි.

එකෙක් අධ්‍යාත්ම අරමුණෙහි පරිකර්මසංඥා නැත්තේ, පිටත්හි වූ සුවර්ණ හෝ දුර්වර්ණ වූ පරිත්‍රාලමිභන වූ පරිකර්ම නිමිති ද ප්‍රතිභාග නිමිති ද දකී. ඒ අරමුණ මැඩ, 'දනිමි' යි 'දකිමි' යි මෙබඳු සංඥා ඇත්තේ වෙයි. මේ තෙවෙනි අභිභායකතය යි.

එකෙක් අධ්‍යාත්ම අරමුණෙහි රූප සංඥා නැත්තේ, පිටත්හි වූ අප්‍රමාණ වූ සුවර්ණ දුර්වර්ණ රූපයන් දකී. ඒ රූප අභිභවා 'දනිමි' යි 'දකිමි' යි මෙසේ සංඥා ඇත්තේ වෙයි. මේ සතරවන අභිභායකතය යි.

අජඤ්ඤාං අරුපසඤ්ඤා ඵකො ඛේදො රූපානි පසස්ස නිලානි නිල-
වණණානි නිලනිදස්සනානි නිලනිභාසානි - සෙය්‍යථාපි නාම උම්මාපුප්ථං
නිලං නිලට්ඨණණං නිලනිදස්සනං නිලනිභාසං සෙය්‍යථා වා පන තං
වස්ථං බාරාණසෙය්‍යකං උභතොභාගවිමට්ඨං නිලං නිලට්ඨණණං නිලනිදස්ස-
නං නිලනිභාසං ඵවමෙවං අජඤ්ඤාං අරුපසඤ්ඤා ඵකො ඛේදො
රූපානි පසස්ස නිලානි නිලවණණානි නිලනිදස්සනානි නිලනිභාසානි.
තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පසසාමිති ඵං සඤ්ඤාං හොති. ඉදං පඤ්ඤාං
අභිභායතනං.

අජඤ්ඤාං අරුපසඤ්ඤා ඵකො ඛේදො රූපානි පසස්ස පිතානි
පිතවණණානි පිතනිදස්සනානි පිතනිභාසානි. සෙය්‍යථාපි නාම කණි-
කාරපුප්ථං පිතං පිතවණණං පිතනිදස්සනං පිතනිභාසං සෙය්‍යථා වා
පන තං වස්ථං බාරාණසෙය්‍යකං උභතොභාගවිමට්ඨං පිතං පිතවණණං
පිතනිදස්සනං පිතනිභාසං ඵවමෙවං අජඤ්ඤාං අරුපසඤ්ඤා ඵකො
ඛේදො රූපානි පසස්ස පිතානි පිතවණණානි පිතනිදස්සනානි පිත-
නිභාසානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පසසාමිති ඵං සඤ්ඤාං හොති
ඉදං ජට්ඨං අභිභායතනං.

අජඤ්ඤාං අරුපසඤ්ඤා ඵකො ඛේදො රූපානි පසස්ස ලොභිතකානි
ලොභිතකවණණානි ලොභිතකනිදස්සනානි ලොභිතකනිභාසානි. සෙය්‍ය-
ථාපි නාම බණ්ඩුජීවකපුප්ථං ලොභිතකං ලොභිතකවණණං ලොභිතක-
නිදස්සනං ලොභිතකනිභාසං. සෙය්‍යථා වා පන තං වස්ථං බාරාණ-
සෙය්‍යකං උභතොභාගවිමට්ඨං ලොභිතකං ලොභිතකවණණං ලොභිතක-
නිදස්සනං ලොභිතකනිභාසං ඵවමෙවං අජඤ්ඤාං අරුපසඤ්ඤා ඵකො
ඛේදො රූපානි පසස්ස ලොභිතකානි ලොභිතකවණණානි ලොභිතක-
නිදස්සනානි. ලොභිතකනිභාසානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පසසාමිති
ඵං සඤ්ඤාං හොති. ඉදං සත්තමං අභිභායතනං.

අජඤ්ඤාං අරුපසඤ්ඤා ඵකො ඛේදො රූපානි පසස්ස ඔදනානි
ඔදනවණණානි ඔදනනිදස්සනානි ඔදනනිභාසානි. සෙය්‍යථාපි නාම
ඔසධිතාරකා ඔදනා ඔදනවණණං ඔදනනිදස්සනං ඔදනනිභාසං සෙය්‍ය-
ථා වා පන තං වස්ථං බාරාණසෙය්‍යකං උභතොභාගවිමට්ඨං ඔදනං
ඔදනට්ඨණණං ඔදනනිදස්සනං ඔදනනිභාසං ඵවමෙවං අජඤ්ඤාං අරුප-
සඤ්ඤා ඵකො ඛේදො රූපානි පසස්ස ඔදනානි ඔදනවණණානි ඔදන-
නිදස්සනානි ඔදනනිභාසානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පසසාමිති ඵං
සඤ්ඤාං හොති. ඉදං අට්ඨමං අභිභායතනං.

එකක් අධ්‍යාත්මරූපයෙහි පරිකර්මසංඥා නැත්තේ, හිල් වූ, නිල්-වන් වූ, හිල් දකුම් ඇති, නිල්පැහැති බාහිර වූ රූප දකී. නිල් වූ, හිල්වන් වූ, නිල් දකුම් ඇති, නිල්පැහැති දියමෙරලිය මලෙන් යම් සේ වේ ද, නිල් වූ නිල්වන් වූ නිල් දකුම් ඇති, නිල් පැහැති, දෙපිට ම ලට සිලිටි වූ කසිවතෙක් යම් සේ වේ ද, එසේ ම නිල් වූ, නිල්වන් වූ, නිල් දකුම් ඇති නිල්පැහැති, බාහිර කසිණලම්බන රූපයන් අධ්‍යාත්ම-රූපයෙහි පරිකර්මසංඥා නැත්තේ දකී. ඒ රූප අභිභවා 'දනිමි' දි 'දකිමි' යි මෙසේ සංඥා ඇත්තේ වෙයි. මේ පස්වන අභිභායතනය යි.

එකක් අධ්‍යාත්මරූපයෙහි පරිකර්මසංඥා නැත්තේ, රන්වන් වූ, රන්වන් දකුම් ඇති, රන් පැහැති, බාහිර වූ පිත වර්ණ රූප දකී. රන්වන් වූ රන්වන් දකුම් ඇති, රන්පැහැති, පිතවර්ණ කිණිකිරි මලෙන් යම් බඳු වේ ද, දෙ පිට මට සිලිටි වූ, රන්වන් වූ, රන්වන් දකුම් ඇති, රන්පැහැති පිතවර්ණ කසි වතෙක් හෝ යම් බඳු වේ ද, එසේ ම රන්වන් වූ, රන්වන් දකුම් ඇති, රන්පැහැති, බාහිර පිතකසිණරූපයන් එකක් අධ්‍යාත්මයෙහි රූපසංඥා නැත්තේ දකී ඔවුන් මැඩ, 'දනිමි' යි 'දකිමි' යි මෙසේ සංඥා ඇත්තේ වෙයි. මේ සවන අභිභායතනය යි.

එකක් අධ්‍යාත්ම රූපයෙහි රූපසංඥා නැත්තේ, රතු වූ, රන්වන් වූ, රන්වන් දකුම් ඇති, රන්පැහැති බාහිර රූපයන් දකී. රතු වූ රන්වන් වූ, රන්වන් දකුම් ඇති, රන් පැහැ වූ බඳුවද මලෙන් යම් සේ වේ ද, දෙපස මට සිලිටි වූ, රතු වූ, රන්වන් වූ, රන්වන දකුම් ඇති, රන්පැහැ වූ, කසිවතෙක් හෝ යම් සේ වේ ද, එසේ ම රතු වූ, රන්වන් වූ, රන්-වන් දකුම් ඇති, රන්පැහැ වූ බාහිර රූපයන්, අධ්‍යාත්ම රූපයෙහි රූප සංඥා නැති එකක් දකී. ඔවුන් මැඩ, 'දනිමි' යි, 'දකිමි' යි මෙසේ සංඥා ඇත්තේ වෙයි. ෬ වන අභිභායතනය යි.

එකක් අධ්‍යාත්මරූපයෙහි රූප සංඥා නැත්තේ සුදු වූ, සුදුවන් වූ, සුදුවන් දකුම් ඇති, සුදුපැහැති වූ බාහිර රූපාලම්බනයන් දකී. සුදු වූ සුදුවන් දකුම් ඇති, සුදුපැහැ වූ, ඔසි කාරකාව යම් සේ ද, දෙපස මට සිලිටි වූ, සුදු වූ, සුදුවන් වූ, සුදුවන් දකුම් ඇති, සුදුපැහැති කසි වතෙක් හෝ යම් සේ වේ ද එසේ ම සුදු වූ, සුදුවන් වූ, සුදු දකුම් ඇති, සුදු පැහැ වූ, බාහිර කසිණරූපයන්, එකක් අධ්‍යාත්මයෙහි රූපසංඥා නැත්තේ දකී. ඔවුන් මැඩ, 'දනිමි' යි 'දකිමි' යි මෙසේ සංඥා ඇත්තේ වෙයි. මේ අටවන අභිභායතනය යි.

දීඝනිකායො පාටිකවග්ගො

සංඛිතීසුත්තං

අට්ඨ විමොක්ඛා රූපි රූපානි පසාදි. අයං පටමො විමොක්ඛො,
ආජිව්‍යං අරූපසංඝද්දී ඛනිද්ධා රූපානි පසාදි අයං දුතියො
විමොක්ඛො.

සුභතෙතව අධිමුක්තො භොති. අයං තතියො විමොක්ඛො.

සබ්බසො රූපසංඝයානං සමතික්කමා පටිසංඝයානං අත්ථමා
නානාත්තසංඝයානං අමනසිකාරා අනතො ආකාසො'ති ආකාසානං අභි-
යතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං චතුසො විමොක්ඛො.

සබ්බසො ආකාසානං අභියතනං සමතික්කමි අනතං විඤ්ඤාණං
විඤ්ඤාණං අභියතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං පඤ්ඤමො විමොක්ඛො.

සබ්බසො විඤ්ඤාණං අභියතනං සමතික්කමි 'නාසිතිඤ්ඤි'ති ආකිඤ්ඤා-
සංයතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං ඡතො විමොක්ඛො.

සබ්බසො ආකිඤ්ඤාසංයතනං සමතික්කමි නෙවසංඝයානං අභි-
යතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං සත්තමො විමොක්ඛො.

සබ්බසො නෙවසංඝයානං අභියතනං සමතික්කමි සංඝයානං අභි-
යතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං අට්ඨමො විමොක්ඛො.

ඉමෙ ඛො ආවුසො තෙන භගවතා ජානතා පසාදා අරහතා
සමමාසමුද්ධාන අට්ඨ ධම්මා සමමදස්සාතා. තස්ස සබ්බභෙව සංඝා-
සිත්ඛං. -පෙ- අත්ථාය භිත්ථාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං.

නවකං

15 අස්සී ඛො ආවුසො තෙන භගවතා ජානතා පසාදා අරහතා
සමමාසමුද්ධාන නව ධම්මා සමමදස්සාතා. තස්ස සබ්බභෙව සංඝා-
සිත්ඛං. -පෙ- අත්ථාය භිත්ථාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං.

කතමෙ නව?

නව ආසාත වස්සුති අනස්. මෙ අවරිති ආසාතං ඛන්ති, අනස් මෙ
වරතිති ආසාතං ඛන්ති, අනස් මෙ වරිස්සතිති ආසාතං ඛන්ති පියස්ස
මෙ මනාපස්ස අනස් අවරි -පෙ- අනස්. වරති -පෙ- අනස්
වරිස්සතිති ආසාතං ඛන්ති, අප්පියස්ස මෙ අමනාපස්ස අනස් අවරි -පෙ-
අනස්. වරති -පෙ- අනස්. වරිස්සතිති ආසාතං ඛන්ති.

විමොක්ඛ අට්ඨක: රූපධ්‍යාන ඇත්තේ නිලකසිණරූපාදී රූපයන් ධ්‍යාන ඇසින් දකී. මේ පළමුවන විමොක්ඛය යි.

අධ්‍යාත්ම රූපයෙහි රූප සංඥා නැත්තේ බාහිර රූප දකී. මේ දෙවෙනි විමොක්ඛය යි.

ඥාන ඇසින් පිරිසිදු කසිණ අරමුණු දක්නේ 'ශුභ යැ' යි ම එහි ඇඳුණේ වෙයි. මේ තෙවෙනි විමොක්ඛය යි.

සර්ව ප්‍රකාරයෙන් රූප සංඥා ඉක්මිමෙන් ප්‍රතිසංඥාවන් පහ වැ යෑමෙන්, නානාත්වසංඥාවන් නොමෙනෙහිකිරීමෙන් 'අහස අනන්ත යැ' යි ආකාශානන්දවායතනයට පැමිණ වෙසෙයි. මේ සතරවන විමොක්ඛය යි.

සර්වප්‍රකාරයෙන් ආකාශානන්දවායතනය ඉක්මැ 'විඤානය අනන්ත යැ' යි විඤ්ඤාණන්දවායතනයට පැමිණ වෙසෙයි. මේ පස් වන විමොක්ඛය යි.

සර්වප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤාණන්දවායතනය ඉක්මැ, 'කිසිත් නැතැ' යි ආකිඤ්ඤාණන්දවායතනයට පැමිණ වෙසෙයි. මේ සවන විමොක්ඛය යි.

සර්වප්‍රකාරයෙන් ආකිඤ්ඤාණන්දවායතනය ඉක්මැ සඤ්ඤාවේදිත නිරොධයට පැමිණ වෙසෙයි. මේ අටවන විමොක්ඛය යි.

ඇවැත්නි, දන්තා දක්තා අර්හත් වූ සමාක්සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මොනොවට වදරන ලද අෂ්ට ධර්මයෝ මොහු ය. එහි සියල්ලන් විසින් ම එක් වැ ගැයිය යුතු. එය දෙව මිනිස්සන්ට ප්‍රයෝජනය පිණිස, වැඩ පිණිස, සුව පිණිස වන්නේ ය.

නවකය.

15. ඇවැත්නි, දන්තා දක්තා අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මොනොවට වදරන ලද නව ධර්ම කෙනෙක් ඇත එහි සියල්ලන් විසින් ම එක් වැ ගැයිය යුතු. එය දෙව මිනිස්සන්ට ප්‍රයෝජනය පිණිස, වැඩ පිණිස, සුව පිණිස වන්නේ ය.

කවර ධර්ම නව දෙනෙක් ද? යත්.

ආභාත වස්තු (වෛරයට කරුණු) නවයෙක මට අවැඩ කෙළේ යැ යි වෛර බදි, මට දන් අවැඩ කෙරේ යැයි වෛර බදි, මට මතු අවැඩ කරනැ යි වෛර බදි, මට ප්‍රිය මනාප පුද්ගලයාට අවැඩ කෙළේ යැ යි. දන් අවැඩ කෙරේ යැ යි. මතු අවැඩ කරනැ යි වෛර බදි, මට අප්‍රිය අමනාප පුද්ගලයාට වැඩ කෙළේ (අභිවාද්ධිය සිදු කෙළේ) යැ යි. දන් වැඩ කෙරේ යැ යි මතු වැඩ කරනැ යි වෛර බදි.

නව ආසාතපට්ඨිනායා අනාථං මෙ අවරි ති, තං කුතෙසු ලබ්භා ති ආසාතං පට්ඨිනෙති, අනාථං මෙ වරිසසනී ති තං කුතෙසු ලබ්භා ති ආසාතං පට්ඨිනෙති, අනාථං මෙ වරිසසනී ති තං කුතෙසු ලබ්භා ති ආසාතං පට්ඨිනෙති, පියසස මෙ මනාපසා අනාථං අවරි -පෙ-අනාථං වරන් -පෙ- අනාථං වරිසසනී ති තං කුතෙසු ලබ්භා ති ආසාතං පට්ඨිනෙති, අපියසස මෙ අමනාපසා අනාථං අවරි -පෙ- අනාථං වරන් -පෙ- අනාථං වරිසසනී ති, තං කුතෙසු ලබ්භා ති ආසාතං පට්ඨිනෙති.

නව සත්තාවාසො සත්තාවුසො, සත්තා නානත්තකායා නානත්ත සඤ්ඤිතො සෙය්‍යථාපි මනුසසා එකච්චෙ ව දෙවා එකච්චෙ ව වීනිපාතිකා, අයං පඨමො සත්තාවාසො.

සත්තාවුසො, සත්තා නානත්තකායා එකත්තසඤ්ඤිතො සෙය්‍යථාපි දෙවා බ්‍රහ්මකායිකා පඨමාභිනිබ්බත්තා. අයං ද්වතියො සත්තාවාසො.

සත්තාවුසො සත්තා එකත්තකායා නානත්තසඤ්ඤිතො සෙය්‍යථාපි දෙවා ආභසසරා. අයං තතියො සත්තාවාසො.

සත්තාවුසො, සත්තා එකත්තකායා එකත්තසඤ්ඤිතො සෙය්‍යථාපි දෙවා සුභකිණිකා. අයං චතුසො සත්තාවාසො,

සත්තාවුසො, සත්තා අසඤ්ඤිතො අප්පට්ඨංචෙදිතො සෙය්‍යථාපි දෙවා අසඤ්ඤසත්තා¹ අයං පඤ්ඤමො සත්තාවාසො.

සත්තාවුසො, සත්තා සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමනිකකම්මා පටිසංසඤ්ඤානං අත්ථමො නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා අනන්තො ආකාශො ති ආකාශානඤ්ඤායතනුපගා අයං ඡව්දො සත්තාවාසො.

සත්තාවුසො, සත්තා සබ්බසො ආකාශානඤ්ඤායතනං සමනිකකම්ම අනන්තං විඤ්ඤානං තනි විඤ්ඤානඤ්ඤායතනුපගා අයං සත්තමො සත්තාවාසො

1 අසඤ්ඤිකතා (සා, කට)

අසාසප්‍රතිවිනය (වෛර දුරු ලන කරුණු) නවයෙක හේ මට අවැඩ කෙළේ යැ යි (ඒ අවැඩ කිරීම නො වේවා යි ඒ දුගුලා කෙරෙහි) එය කොයින් ලද හැකි ද යි සිතන්නේ වෛර දුරු ලයි හේ මට දැන් අවැඩ කෙරේ යැ යි එය ඔහු කෙරෙහි කොයින් ලද හැකි දැයි සිතන්නේ වෛර දුරු ලයි. ඔහු මට මතු අවැඩ කරනැ යි යන එය (ඔහු කෙරෙහි) කොයින් ලද හැකි දැයි සිතනුයේ වෛර දුරු ලයි. මගේ ප්‍රිය මනාප පුගුලාට හේ අවැඩ කෙළේ යැ යි ... හේ දැන් අවැඩ කෙරේ යැ යි ඔහු මතු අවැඩ කරනැයි යන එය (ඔහු කෙරෙහි) කොයින් ලද හැකි දැයි සිතනුයේ වෛර දුරු ලයි. මට දුප්‍රිය වූ අමනාප වූ පුගුලාට හේ වැඩ සිදු කෙළේ ය. දැන් වැඩ සිදු කෙරෙයි.. මතු වැඩ සිදු කෙරෙතැ යි යන එය ඔහු කෙරේ කොයින් ලද හැකි දැයි සිතනුයේ වෛර දුරු ලයි.

සත්වාචාස (සත්වයනට වාසස්ථාන) නවයෙක ඇවැත්නි, මිනිසුන් ද ඇතැම් දෙවියන් ද ඇතැම් චිතිපාතිකයන් ද සේ කයැ වෙනස් බව ඇති, ප්‍රතිසන්ධිසංඥායෙහි ද වෙනස් බව ඇති සත්ව කෙනෙක් ඇත. මේ පළමු සත්වාචාසය යැ.

ඇවැත්නි, කල්පාරම්භ සමයෙහි උපන් බ්‍රහ්මකායික දෙවියන් සේ කයින් වෙනස් වූ ප්‍රතිසන්ධිසංඥායෙන් සමාන වූ සත්ව කෙනෙක් ඇත. මේ දෙවෙනි සත්වාචාසය යැ.

ඇවැත්නි, ආභස්සර දෙවියන් සේ වූ කයැ සමාන බව ඇති ප්‍රතිසන්ධිසංඥායෙහි වෙනස් බව ඇති සත්ව කෙනෙක් ඇත. මේ තෙවෙනි සත්වාචාසය යැ.

ඇවැත්නි, ශුභකාන්ද්‍යාක දෙවියන් සේ කයැ සමාන බව ඇති, ප්‍රතිසන්ධිසංඥාවේ ද සමාන බව ඇති සත්ව කෙනෙක් ඇත. මේ සිවුවැනි සත්වාචාසය යැ.

ඇවැත්නි අසංඥසත්ව දෙවියන් සේ ප්‍රතිසන්ධිසංඥාව නැති, විදුම නැති සත්ව කෙනෙක් ඇත. මේ පස්වැනි සත්වාචාසය යැ.

ඇවැත්නි, හැම සැටියෙන් ම රූප සංඥාවන් ඉක්මිමෙන්, ප්‍රතිසංඥාවන් අතුරුදහන් වීමෙන්, නානාත්වසංඥාවන් නො මෙනෙහි කිරීමෙන්, 'අභස අනන්ත යැ' යි සමාධි වඩා ආකාශානන්දවායතනායට පැමිණි සත්ව කෙනෙක් ඇත. මේ සවැනි සත්වාචාසය යැ.

ඇවැත්නි, හැම අයුරින් ආකාශානන්දවායතනාය ඉක්මැ, 'විඤානාය අනන්ත යැ' යි සමාධි වඩා විඤ්ඤාණන්දවායතනායට පැමිණි සත්ව කෙනෙක් ඇත මේ සත්වැනි සත්වාචාසය යැ.

සත්තාච්ඡයා, සත්තා සංඛාරයා විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම
නස්සී කිඤ්චිති ආකිඤ්ඤායතනාදා අයං අද්දංමා සත්තාච්ඡයා

සත්තාච්ඡයා, සත්තා සංඛාරයා ආකිඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම
නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනාදා අයං නවමො සත්තාච්ඡයා

නව අකංචනා අසමයා බ්‍රහ්මචරියවාසාය ඉධාච්ඡයා, තථාගභෝ ව
ලොකෙ උපපන්නො භොති අරහං සමමාසමුද්ධො, ධම්මො ව දෙසියති
ඔපසමිකො පරිනිබ්බානිකො සමොධගාමී සුගතපථවේදිනො, අයං ව
පුග්ගලොතිරයං උපපන්නො භොති. අයං පටමො අකංචනා අසමයො
බ්‍රහ්මචරියවාසාය.

පුත ව පරං ආච්ඡයා, තථාගතො ව ලොකෙ උපපන්නො භොති අරහං
සමමාසමුද්ධො, ධම්මො ව දෙසියති ඔපසමිකො පරිනිබ්බානිකො සමොධ-
ගාමී සුගතපථවේදිනො. අයං ව පුග්ගලො තීරව්ණානායොති උපපන්නො
භොති. අයං දුතියො අකංචනා අසමයො බ්‍රහ්මචරියවාසාය -පෙ-
පෙතතිවිසයං උපපන්නො භොති -පෙ- අසුරකායං උපපන්නො භොති -පෙ-
අඤ්ඤතරං දීඝායුකං දෙවතීකායං උපපන්නො භොති -පෙ- පටිඤ්ඤාමෙසු
ජනපදෙසු පටිච්ඡාදානො භොති මිලකෙසු¹ අවිඤ්ඤානාරොසු යත් නස්සී ගති
භික්ඛුනං භික්ඛුනිනං උපාසකානං උපාසිකාණං. අයං ඡට්ඨො අකංචනා
අසමයො බ්‍රහ්මචරියවාසාය.

පුත ව පරං ආච්ඡයා, තථාගතො ව ලොකෙ උපපන්නො භොති අරහං
සමමාසමුද්ධො. ධම්මො ව දෙසියති ඔපසමිකො පරිනිබ්බානිකො
සමොධගාමී සුගතපථවේදිනො. අයං ව පුග්ගලො මජ්ඣිමෙසු ජනපදෙසු
පටිච්ඡාදානො භොති, සො ව භොති මිච්ඡාදිට්ඨිකො විපරිතදක්ඛනොනස්සී
දින්නං, නස්සී ශිව්ඨං, නස්සී හුතං, නස්සී සුකට්ඨකකටානං² කමමානං ඵලං
විපාකො, නස්සී අයං ලොකො, නස්සී පරො ලොකො, නස්සී මාතා නස්සී
පිතා, නස්සී සත්තා ඔපපාතිකා, නස්සී ලොකෙ සමණ්‍යාසමණා සමෙග්ගතා
සමමාපට්ඨනා යෙ ඉමං ව ලොකං පරං ව ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සවිජ්-
කථා පටිච්ඡෙදානිති අයං සත්තමො අකංචනා අසමයො බ්‍රහ්මචරියවාසාය.

1. මිලකෙසු (සායා, කම) මිලකෙසු (කසව්)

2. සුකට්ඨකකටානං (මජ්ඣ)

දික්සතියේ පාචික වර්ගය

සබරිති සූත්‍රය

ඇවැත්ති, හැම අයුරින් විඤ්ඤාණඤ්චායනය ඉක්මැ 'කිසිත් නැතැ'යි සනාඨ වඩා, ආඤ්ඤාඤ්ඤායනයට පැමිණි සත්ව කෙනෙක් ඇත. මේ අවචැති සත්වාචාසය යැ.

ඇවැත්ති, හැම අයුරින් ආඤ්ඤාඤ්ඤායනය ඉක්මැ නෙව-සඤ්ඤානාසඤ්ඤායනයට පැමිණි සත්ව කෙනෙක් ඇත. මේ නවචැති සත්වාචාසය යි.

බ්‍රහ්මචර්යවාසයට නොසුදුසු කාල වූ අක්ෂණ නවයෙක: ඇවැත්ති, මෙහි අර්හත් සමාක්සමබුද්ධ වූ තරාගනයන් වහන්සේ ලොවැ පහළ වූ සේක් වෙති. කෙලෙස් සංසිදුවන, කෙලෙස් පිරිනිවන ගෙනැදෙන, මාර්ගඥානප්‍රතිවේදයට යන, සුගතයන් විසින් ප්‍රකාශිත ධර්මය ද දෙසනු ලැබෙයි. එහෙත් මේ පුද්ගල තෙමෙ නිරයට වන්නේ වෙයි. මේ බ්‍රහ්මචර්යවාසයට නොසුදුසු කාලය වූ පළමු වැනි අක්ෂණය යැ.

තව ද අනෙකක් කියමි. ඇවැත්ති, අර්හත් වූ සමාක්සමබුද්ධ වූ තරාගනයන් වහන්සේ ලොවැ පහළ වූ සේක් වෙති. කෙලෙස් නිවන, කෙලෙස් පිරිනිවන ගෙනැ දෙන, මාර්ගඥාන ප්‍රතිවේදයට යන, සුගතයන් විසින් ප්‍රකාශිත දහම ද දෙසෙයි. එහෙත් මේ පුතුල් තෙමේ තිරිසන් යොනියට පැමිණියේ වෙයි. මේ බ්‍රහ්මචර්යවාසයට නො සුදුසු කාලය වූ දෙවෙනි අක්ෂණය යැ.

...ප්‍රේත ලොකයට පැමිණියේ වෙයි ...

...අසුර නිකායයට පැමිණියේ වෙයි ...

... දීර්ඝායුෂ්ක දේවනිකායකට පැමිණියේ වෙයි ..

යම් තැනෙක මහණුන් ගේ මෙහෙණන් ගේ උවසුවන් ගේ උවැසියන් ගේ හැසිරීමක් නැති, පටි පින් දන්තවුන් නැති ප්‍රත්‍යන්තයෙහි වූ මිලේච්ඡ ජනපදයන්හි උපන්නේ වෙයි. මේ බ්‍රහ්මචර්යවාසයට නො සුදුසු කාලය වූ සවැනි අක්ෂණය වෙයි

තව ද අනෙකෙක. ඇවැත්ති, අර්හත් වූ සමාක්සමබුද්ධ වූ තරාගත-යන් වහන්සේ ලොවැ පහළ වූ සේක් වෙති. කෙලෙස් නිවන, කෙලෙස් පිරිනිවන ගෙනැ දෙන, මාර්ගඥානප්‍රතිවේදයට යන, සුගතයන් විසින් ප්‍රකාශිත ධර්මය ද දෙසනු ලැබෙයි. මේ පුද්ගල තෙමේ මධ්‍යම ජනපද අතුරෙන් එකෙක උපන්නේද වෙයි එහෙත් හෙ තෙමේ 'දුන් දෑයෙහි පල නැත, යාගයෙහි (හෙ දන්ති) පල නැත, පූජ.යෙහි පල නැත, සුකෘත දූෂකෘත (කුලාකුල) කර්මයන්ගේ එල උපාක නැත, මේ උලාව නැත, පර ලොව නැත, චිට් කළ සත්කාරයෙහි පල නැත, පියාට කළ සත්කාර-යෙහි පල නැත, උපපාදුක (කම් වූ පරිදි මැරී උපැනා) සත්වයෝ නැත, භම් කෙනෙක් මෙ ලොව ද පර ලොව ද තුමු වෙසෙයි නුවණින් දන, පසක් කොට පවසන්නාහු නම්, එසේ වූ සමාග්ගත (නොවැරදි මගින් ගිය) සමාක්ප්‍රතිපත්ත (නොවැරදි මහා පිළිපත්) මගණ බමුණෝ ලෙව්හි නැතැයි ගත් පෙරළුණු දෘෂ්ටි ඇති මිසිදිවුවක් වෙයි මේ බ්‍රහ්මචර්යවාසය පිණිස නො සුදුසු කාල වූ සවැනි අක්ෂණය වෙයි

දිස්තිකායො පාරිකවග්ගො

සබ්බිසුකං

පුන ච පරං ආවුතසා, තථාගතො ච ලොකෙ උපතෙනා හොති අරහං සමාසමුද්ධා ධම්මො ච දෙසීති ධ්වසමිකා පරිත්තිකානිකා සමොධිගාමී සුගතපථවේදිනො. අයං ච පුග්ගලො මජ්ඣිමෙස්ස ජනපදෙස්ස පව්චාජානා හොති සො ච හොති දුප්පදෙස්ස ජාලො ඵලමුග්ගො න පට්ඨලො සුභාසිතදුඛාසිතානමත්ථමස්සෙත්තුං. අයං අවධිමො අසංවිතො අසමයො බ්‍රහ්මචරියවාසාය.

පුන ච පරං ආවුතසා, තථාගතො ච ලොකෙ න උපතෙනා හොති අරහං සමාසමුද්ධා, ධම්මො ච න දෙසීති ධ්වසමිකා පරිත්තිකානිකා සමොධිගාමී සුගතපථවේදිනො, අයං ච පුග්ගලො මජ්ඣිමෙස්ස ජනපදෙස්ස පව්චාජානා හොති සො ච හොති පස්සෙවා අප්පලො අනෙලමුග්ගො පට්ඨලො සුභාසිතදුඛාසිතානමත්ථමස්සෙත්තුං. අයං නවමො දක්ඛිණො අසමයො බ්‍රහ්මචරියවාසාය.

නව අනුපුබ්බවිහාරා: ඉධාදුසො, භික්ඛු විවිචෙව ඛාමෙති විවිචං අකුසලෙති ධම්මෙති සවිතකකං සවිචාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං ඛානං උපසම්පජ්ජි වීහරති.

විතකකවිචාරානං චූපසමා -පෙ- දුතියං ඛානං උපසම්පජ්ජි වීහරති.

පිතියා ච විරාගා -පෙ- තතියං ඛානං උපසම්පජ්ජි වීහරති

සුඛසත ච පහානා -පෙ- චතුස්සං ඛානං උපසම්පජ්ජි වීහරති.

සබ්බසො රූපසස්සෙත්තුං සමතිකකමා පටිසසස්සෙත්තුං අත්ථගමා නානත්තසස්සෙත්තුං අමනසිකාරා අනානො ආකාසොති ආකාසනස්ථායතනං උපසම්පජ්ජි වීහරති

සබ්බසො ආකාසානස්ථායතනං සමතිකකම අනන්තං විස්සෙත්තුං විස්සෙත්තුං ස්ථායතනං උපසම්පජ්ජි වීහරති.

සබ්බසා විස්සෙත්තුං ස්ථායතනං සමතිකකම නානි කිස්සෙති ආකිස්සෙත්තුං ස්ථායතනං උපසම්පජ්ජි වීහරති.

සබ්බසො ආකිස්සෙත්තුං ස්ථායතනං සමතිකකම තෙවසස්සෙත්තුං ස්ථායතනං උපසම්පජ්ජි වීහරති

තව ද අනෙකක. ඇවැත්ති, අර්හත් වූ සමාක්සම්බුද්ධ වූ තරාගත-
යන් වාන්සේ ලොවැ පහළ වූ සේක් වෙති. කෙලෙස් නිවන,
කෙලෙස් පිරිනිවන ගෙන දෙන, මාර්ගඥාන ප්‍රතිවේදයට යන,
සුගතයන් විසින් ප්‍රකාශිත ධර්මය ද දෙසනු ලැබෙයි. මේ පුද්ගල
තෙට් මධ්‍යම ජනපද අතුරෙන් එකෙකු උපන්නේ ද වෙයි. එහෙත්
යෝ නුවණ නැති, ජඩ වූ, කෙළතොලු වූ මොනොවට කී ද නපුරු
කොට කී ද වචනයන්ගේ අර්ථ දැනගන්නට ප්‍රතිඋපාය නො වෙයි. මේ
බ්‍රහ්මචරියාවාසයට නො සුදුසු කාල වූ අවැනි අක්ෂණය වේ.

තව ද අනෙකක ඇවැත්ති, අර්හත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ
තරාගතයන් වහන්සේ ලොවැ නො පහළ වූ සේක් වෙති. කෙලෙස් නිවන
කෙලෙස් පිරිනිවන ගෙන දෙන, මාර්ගඥාන ප්‍රතිවේදයට යන, සුගතයන්
විසින් ප්‍රකාශිත ධර්මය වූ කලී නො දෙසනු ලැබෙයි. මේ පුද්ගල
තෙට් මධ්‍යම ජනපද අතුරෙන් එකෙකු උපන්නේ ද වෙයි. හේ ප්‍රඥා
ඇත්තේ, ජඩ නො වූයේ, කෙළතොලු නො වූයේ, මොනොවට කී ද
නපුරු කොට කී ද වචනයන්ගේ අර්ථ දැනගන්නට සමර්ථ වෙයි
මේ බ්‍රහ්මචරියාවාසයට නො සුදුසු කාල වූ නව වැනි අක්ෂණය වෙයි.

අනුසුර්ව විහාර නවයෙක ඇවැත්ති, මෙහි මහණ තෙමේ කාමයන්
ගෙන් උවත් වැ ම, අකුසල් දහමුත් ගෙන් වෙන් වැ මැ, විතර්ක
සහිත විහාර සහිත විවේකයෙන් උපන්, ප්‍රීතිය හා සුව හා ඇති පළමු
දහන ලැබ වෙසෙයි.

විතර්කවිහාරයන් සංහිදීමෙන්. දෙවෙනි දහන ලැබ වෙසෙයි.

ප්‍රීතිය ද පහ වීමෙන්. තෙවෙනි දහන ලැබ වෙසෙයි.

සුඛවේදනාව ද දුර්ලබිමෙන් සතර වන දහන ලැබ වෙසෙයි.

හැම ලෙසින් රූප සංඥා ඉක්මිමෙන්, ප්‍රතිස සංඥාවන් අතුරුදහන්
වීමෙන්, නානාත්ව සංඥාවන් නො මෙනෙහි කිරීමෙන් 'අභස අනන්ත
යැ' යි (සමාධි වධා) අකාශානන්දායනා ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි.

හැම ලෙසින් අකාශානන්දායනා ධ්‍යානය ඉක්මැ, විඤ්ඤාන අනන්ත යැ යි
(සමාධි වධා) විඤ්ඤානන්දායනා ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි.

හැම ලෙසින් විඤ්ඤානන්දායනා ධ්‍යානය ඉක්මැ, 'කිසිත්
නැතැ' යි (සමාධි වධා) ආනිඤ්ඤානන්දායනා ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි.

හැම ලෙසින් ආනිඤ්ඤානන්දායනා ධ්‍යානය ඉක්මැ නොවසඤ්ඤානායඤ්ඤා-
යනා ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි.

සබ්බසො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමතික්කමිම සඤ්ඤාචෙද්ධිත-
නිරොධං උපසම්පජ්ජ විහරති.

නව අනුපුබ්බනිරොධා. පඨමං ඤානං සමාපන්නස්ස කාමසඤ්ඤා
තිරුද්ධා භොති, දුතියං ඤානං සමාපන්නස්ස විතක්කවිචාරා නිරුද්ධා
භොතී, තතියං ඤානං සමාපන්නස්ස පීති තිරුද්ධා භොති, චතුසං
ඤානං සමාපන්නස්ස අසසාසපසසාසා තිරුද්ධා භොතී, ආකාසානඤ්ඤා-
යතනං සමාපන්නස්ස රූපසඤ්ඤා තිරුද්ධා භොති, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං
සමාපන්නස්ස ආකාසානඤ්ඤායතනසඤ්ඤා තිරුද්ධා භොති, ආකීඤ්ඤා-
යතනං සමාපන්නස්ස විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤා තිරුද්ධා භොති,
නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමාපන්නස්ස ආකීඤ්ඤායතනසඤ්ඤා
තිරුද්ධා භොති, සඤ්ඤාචෙද්ධිතනිරොධං සමාපන්නස්ස සඤ්ඤා ව චෙද්ධා ව
තිරුද්ධා භොතති.

ඉමෙ ඛො ආවුසො තෙන භගවතා ජානතා පසසතා අරහතා සමිලා-
සම්බුද්ධො නව ධම්මො සම්මදක්ඛාතා. තස්ස සබ්බභෙව සබ්බාසිතබ්බං
—පෙ— අත්ථාය භික්ඛාය සුඛාය දෙවමනුසසානං.

දසකං

16. අප්පි ඛො ආවුසො, තෙන භගවතා ජානතා පසසතා අරහතා
සමිලාසම්බුද්ධො දස ධම්මො සම්මදක්ඛාතා තස්ස සබ්බභෙව සබ්බාසිතබ්බං
—පෙ— අත්ථාය භික්ඛාය සුඛාය දෙවමනුසසානං.

කතමෙ දස:

දස නාට්ඨකරණා ධම්මා: ඉධාවුසො, භික්ඛු සීලවා භොති පාතිමොක්ඛ-
සංවරසංවුත්තො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො අනුමනෙසු වජ්ජසු
භයදසකාපී. සමාදය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු යං අවුසො භික්ඛු සීලවා
භොති, පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො
අනුමනෙසු වජ්ජසු භයදසකාපී, සමාදය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු, අයම්භි
ධම්මො නාට්ඨකරණො.

භූම ලෙසින් නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතන ධ්‍යානය ඉක්මු සඤ්ඤා-
වේදික නිරෝධයට පැමිණ වෙසෙයි.

අනුසූරව නිරෝධ (පිළිවෙළින් නිරුද්ධ වීම) නවයෙක: ප්‍රථම ධ්‍යානයට සමවන්නහුට කාම සංඥාව නිරුද්ධ වෙයි. ද්විතීය ධ්‍යානයට සමවන්නහුට විතර්ක විචාරයෝ නිරුද්ධ වෙත්. තෘතීය ධ්‍යානයට සමවන්නහුට ප්‍රීතිය නිරුද්ධ වෙයි. චතුර්ථ ධ්‍යානයට සමවන්නහුට ආඥාස ප්‍රඥාසයෝ නිරුද්ධ වෙත්. ආකාසානඤ්ඤායතනයට සමවන්නහුට රූප සංඥාව නිරුද්ධ වෙයි. වීඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයට සමවන්නහුට ආකාසාඤ්ඤායතන සංඥාව නිරුද්ධ වෙයි. ආකිඤ්ඤායතනයට සමවන්නහුට වීඤ්ඤාණඤ්ඤායතන සංඥාව නිරුද්ධ වෙයි. නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයට සමවන්නහුට ආකිඤ්ඤායතන සංඥාව නිරුද්ධ වෙයි. සඤ්ඤාවේදික නිරෝධයට සමවන්නහුට සංඥාව ද වේදනාව ද නිරුද්ධ වේ.

ඇවැත්නි, මොහු දන්නා දක්නා අර්හත් වූ සමාක්සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මොනොවට වදරන ලද නව ධර්මයෝ යැ. එහි සියල්ලන් විසින් ම සමග වැ ගැයි යැ යුතු. එය... දෙව්මිනිස්තට ප්‍රයෝජන පිණිස, වැඩ පිණිස, සුව පිණිස පවතී.

දශකය

16. ඇවැත්නි, දන්නා දක්නා අර්හත් වූ සමාක්සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මොනොවට වදරන ලද දශ ධර්මයෝ ඇත. එහි සියල්ලන් විසින් ම සමග වැ ගැයි යැ යුතු... එය... දෙව්-
මිනිස්තට ප්‍රයෝජන පිණිස, වැඩ පිණිස සුව පිණිස වෙයි.

කවර දශධර්ම කෙනෙක් ද යත්:

නාථකරණ (තම හට පිහිට සලසන) ධර්ම දශයෙක. ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙමේ සිල්වත් වෙයි, ප්‍රාතිමොක්ෂසංවර ශීලයෙන් හැවුරුණේ, ආචාර ගොවර සම්පන්න වැ සවල්පමාත්‍ර වරදෙහි ද බිය දක්නා සුදු වැ වෙසෙයි. සමාදන් කොට ගෙන සිකපදන්හි හික්මෙයි. ඇවැත්නි, 'මහණ තෙමේ සිල්වත් වෙයි, ප්‍රාතිමොක්ෂ සංවරයෙන් හැවුරුණේ ආචාර ගොවර දෙකින් යුතු වැ, සවල්පමාත්‍ර දෙපයන්හි ද බිය දක්නා සුදු වැ වෙසෙයි, සමාදන් කොට ගෙන සිකපදන්හි හික්මෙයි යන යමෙක් ඇද්ද, මෙය ද නාථකරණ ධර්මයෙක.

පුන ව පරං ආවුසො, හික්ඛු බහුසුකො හොති සුතධරො සුත-
සංකප්පිවසො. යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණා මජ්ඣිකල්‍යාණ පරියෙසානු-
කල්‍යාණා සාත්ථා සධ්‍යාඤ්ඤා¹ කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤා චුඤ්ඤා².
අභිවදන්ති, තථාරූපා'සං ධම්මා බහුසුකා හොන්ති ධර්මා³ වච්ඡා පරිචිතා
මනාසානුපෙක්ඛනා දිලඤ්ඤා සුප්පට්ඨිකා. යම්පාවුසො, හික්ඛු බහුසුකො
හොති -පෙ- දිලඤ්ඤා, සුප්පට්ඨිකා, අයමි ධම්මො නාථකරණො

පුන ව පරං ආවුසො, හික්ඛු කල්‍යාණමිකො හොති කල්‍යාණසභායො
කල්‍යාණසම්ප්පාදක. යම්පාවුසො, හික්ඛු කල්‍යාණමිකො හොති
කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසම්ප්පාදකො, අයමි ධම්මො නාථකරණො.

පුන ව පරං ආවුසො, හික්ඛු සුව්ච්චා හොති සොවචුක්ඛකරණෙහි
ධම්මෙහි සමනතාගතො ධම්මො පදකම්මණාහි අනුසාසනිං. යම්පාවුසො,
හික්ඛු සුව්ච්චා හොති -පෙ- පදකම්මණාහි අනුසාසනිං අයමි ධම්මො
නාථකරණො.

පුන ව පරං ආවුසො, හික්ඛු යාති තාති සමුභමචාරිතං උච්චාවචාති
කිංකරණියාති, තස් දසෙකො හොති අනලසො තත්‍රාපායාය විචිංසාය
සමනතාගතො අලං කාතුං අලං සංවිධාතුං. යම්පාවුසො, හික්ඛු යාති
තාති සමුභමචාරිතං -පෙ- අලං සංවිධාතුං, අයමි ධම්මො නාථකරණො

පුන ව පරං ආවුසො, හික්ඛු ධම්මකාමො හොති පියයමුද්දහාරො
අභිධම්මෙ අභිථිතයෙ උළාරපාමොජ්ජො. යම්පාවුසො, හික්ඛු
ධම්මකාමො හොති-පෙ-අභිධම්මෙ අභිථිතයෙ උළාරපාමොජ්ජො, අයමි
ධම්මො නාථකරණො

1. සාත්ථා සධ්‍යාඤ්ඤා (ආර්‍ය ඤා)

2. චුඤ්ඤා (මර්ශ)

ඇවැත්නි, තව ද අනෙකෙක. මහණ තෙමේ බොහෝ ඇසු පිරු තැන් ඇත්තේ වෙයි, ඇසු දහම් සිත දරන්නේ වෙයි, ඇසු දහම් සිතින් රැස් කොට ගන්නේ වෙයි. ආදියෙහි යහපත් වූ, මැද යහපත් වූ, අවසන් යහපත් වූ, අර්ථ සහිත වූ, ව්‍යාජන සහිත වූ යම් ධර්ම කෙනෙක් හැම ලෙසින් පිරිවූන් වූ පිරිසිදු බහිර ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද, එසේ වූ ධර්මයෝ ඔහු විසින් බෙහෙවින් අසන ලද්දහු, වචනයෙන් දරන ලද්දහු, වචනයෙන් පුරුදු කරන ලද්දහු, සිතින් පුන පුනා විමසන ලද්දහු, දෘෂ්ටි-යෙන් මොනොවට පිළිවිද්‍යා ලද්දහු වෙත්. ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ බොහෝ ඇසු පිරු තැන් ඇත්තේ වෙයි... දෘෂ්ටියෙන් මොනොවට පිළිවිද්‍යා ලද්දහු වෙත් යන මෙය ද නාටකරණ ධර්මයෙක.

තව ද අනෙකෙක. ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ කලණ මිතුරන් ඇත්තේ, කලණ යහලුවන් ඇත්තේ, කලණ මිතුරනට ම නැවුණේ වෙයි. ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ කලණ මිතුරන් ඇත්තේ, කලණ යහලුවන් ඇත්තේ, කලණ මිතුරනට ම නැවුණේ වේ යන යමෙක් ඇද්ද, මෙය ද නාටකරණ ධර්මයෙක.

තව ද අනෙකෙක. ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ සුවච වෙයි, සුවච බව කරන දහමුත් ගෙන් යුක්ත වූයේ, ඉවසනුයේ කරන අනුශාසනය ආදරයෙන් පිළිගන්නේ වෙයි, ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ සුවච වෙයි. අනුශාසනය ආදරයෙන් පිළිගන්නේ වේ යන යමෙක් වේ ද, මේ ද නාටකරණ ධර්මයෙක.

තව ද අනෙකෙක. ඇවැත්නි, කුම කෙරෙමි ද යි අයා කළ යුතු වූ සබරම්සරුවන්ගේ යම් කුදු මහත් කටයුතු කෙනෙක් ඇද්ද, මහණ තෙමේ එහි දක්ෂ ද ආලස් ද එයට උපාය මාර්ග වූ නුවණින් සමන්-විත ද, එය කරනුයෙහි සමර්ථ ද එය පිළිබඳ විචාරණයෙහි සමර්ථ ද වෙයි. ඇවැත්නි,...සබරම්සරුවන්ගේ යම් කුදු මහත් කටයුතු කෙනෙක් ඇද්ද... එය පිළිබඳ විචාරණයෙහි සමර්ථ ද වේ යන යමෙක් ඇද්ද, මෙයත් නාටකරණ ධර්මයෙක.

තව ද අනෙකෙක. ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ ධර්මය කැමැත්තේ වෙයි, ප්‍රිය සමුද්‍යාත (කියන දහම් සකසා ඇසිලිත් උගත් දිණ පරනට දෙසනු රිසි ත්) ඇත්තේ වෙයි. අභිධර්මයෙහි දභිට්‍යායයෙහි උග්‍ර ල ප්‍රමෝද ඇත්තේ වෙයි. ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ ධර්මය කැමැත්තේ වෙයි... අභිධර්මයෙහි දභිට්‍යායයෙහි බහුල ප්‍රමෝදය ඇත්තේ වෙයි යන යමෙක් ඇද්ද, මෙය ද නාටකරණ ධර්මයෙක.

සුන ව පරං ආවුසො, භික්ඛු සනතුට්ඨා හොති ඉතරිතරෙහි විවර-
පිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපට්ඨයභෙසජ්ජපරික්ඛාරෙහි, යමපාවුසො, භික්ඛු
සනතුට්ඨා, හොති ඉතරිතරෙහි විවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපට්ඨය-
භෙසජ්ජපරික්ඛාරෙහි අයමයි ධම්මො නාථකරණො.

සුන ව පරං ආවුසො, භික්ඛු ආරභවිටියො විහරති අකුසලානං
ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදාය, ථාමවා දඬු-
පරකකම්මො අනික්ඛිත්තධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. යමපාවුසො, භික්ඛු
ආරභවිටියො විහරති -පෙ- අනික්ඛිත්තධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු, අයමයි
ධම්මො නාථකරණො.

සුන ව පරං ආවුසො, භික්ඛු සතිමා හොති පරමෙන සත්තෙපකෙතන
සමනනාගතො විරකතමයි විරහාසිතමයි සරිතා අනුසාරිතා. යමපාවුසො,
භික්ඛු සතිමා හොති -පෙ- සරිතා අනුසාරිතා අයමයි ධම්මො
නාථකරණො.

සුන ව පරං ආවුසො භික්ඛු පඤ්ඤායා හොති උදයස්ථාමිනියා-
පඤ්ඤාය සමනනාගතො අරියාය නිබ්බට්ඨිකාය සම්මාදුක්ඛක්ඛයගාමිනියා,
යමපාවුසො, භික්ඛු පඤ්ඤායා හොති උදයස්ථාමිනියා පඤ්ඤාය
සමනනාගතො අරියාය නිබ්බට්ඨිකාය සම්මාදුක්ඛක්ඛයගාමිනියා, අයමයි
ධම්මො නාථකරණො.

දස කසිණායකනානි පට්ඨකසිණමෙකො¹ සඤ්ජානාති උඤ්ඤා අධො
තිරියං අඤ්ඤා අප්පමාණං. ආපොකසිනමෙකො සඤ්ජානාති -පෙ-
තෙජොකසිණමෙකො සඤ්ජානාති -පෙ- වායොකසිණමෙකො සඤ්ජා-
නාති -පෙ- නිලකසිණමෙකො සඤ්ජානාති -පෙ- පිතකසිණමෙකො
සඤ්ජානාති -පෙ- ලොහිතකසිණමෙකො, සඤ්ජානාති -පෙ- ඔදන-
කසිණමෙකො සඤ්ජානාති -පෙ- ආකාසකසිණමෙකො සඤ්ජානාති
විඤ්ඤාණකසිණමෙකො සඤ්ජානාති උඤ්ඤා අධො තිරියං අඤ්ඤා
අප්පමාණං.

¹ පට්ඨකසිණමෙකො (මජ්ඣිම-)

තව ද අනෙකෙක. ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ ඉතරෙතර (ලැබුණු යම් කවර පෝ) විවර පිණිසාන ඔයනාසන ග්ලාන ප්‍රත්‍යය භෙෂජ්‍යා-පරිෂ්කාරයන් ගෙන් සතුටු වෙයි. ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ ඉතරෙතර විවර පිණිසාන ඔයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය භෙෂජ්‍යා පරිෂ්කාරයන් ගෙන් සතුටු වේ යන යමෙක් ඇද්ද, මෙය ද නාට කරණ ධර්මයෙක.

තව ද අනෙකෙක. ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ අකුසල් දහමුත් පහ කරනුවට, කුසල් දහමුත් පිළිලබනුවට, ආරබ්ධ වීර්ය ඇත්තේ බල ඇත්තේ, දුඛ වැර ඇත්තේ, කුසල් දහම ලබනුවට බහා නො තැබූ වීර්ය ඇත්තේ වෙසෙයි. ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ... ආරබ්ධ වීර්ය ඇත්තේ... කුසල් දහම ලබනුවට බහා නො තැබූ වීර්ය ඇත්තේ වෙසෙයි යන යමෙක් ඇද්ද, මෙය ද නාට කරණ ධර්මයෙක.

තව ද අනෙකෙක. ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ බොහෝ කලකට පෙර කළ දෑ ද බොහෝ කලකට පෙර කී දෑ ද සිහි කරනුයේ, පුන-පුනා සිහි කරනුයේ, උතුම් ම සිහියෙන් ද ස්ථානෝචිත ප්‍රඥායෙන් ද සමන්විත වූයේ ස්මෘතිමත් වෙයි. ඇවැත්නි, 'මහණ තෙමේ .. සිහි කරනුයේ පුන පුනා සිහිකරනුයේ, ස්මෘතිමත් වෙයි' යන යමෙක් ඇද්ද, මේ ද නාට කරණ ධර්මයෙක.

තව ද අනෙකෙක. ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ (සංස්කාරයන් ගේ) ඉපැත්ම ද නැස්ම ද පිරිසිදිනු සමත් වූ, ලොභස්කන්ධාදීන් විදලනුයෙහි සමත් වූ, මොනොවට දුක් වැනැස්මට යන පිරිසිදු ප්‍රඥායෙන් සමන්විත වූයේ, ප්‍රඥාවත් වෙයි. ඇවැත්නි, 'මහණ තෙමේ (සංස්කාරයන් ගේ) ඉපැත්මත් වැනැස්මත් පිරිසිදිනු සමත් වූ, ලොභස්කන්ධාදීන් විදලනුයෙහි සමත් වූ, මොනොවට දුක් වැනැස්මට යන පිරිසිදු ප්‍රඥායෙන් සමන්විත වූයේ ප්‍රඥාවත් වේ' යන යමෙක් ඇද්ද, මෙය ද නාට-කරණ ධර්මයෙක.

කසිණායතන දායක: එකෙක් උඩ යට සරසැ දෙකක් නොවූ (එකක් ම වූ) අප්‍රමාණ පශ්චිකසිණය හඳුනයි. එකෙක් . ආපොකසිණය හඳුනයි, එකෙක් .. තෙජොකසිණය හඳුනයි, එකෙක් . වායොකසිණය හඳුනයි. එකෙක් .. නිලකසිණය හඳුනයි. එකෙක් ... පිතකසිණය හඳුනයි. එකෙක් ... ලොභිතකසිණය හඳුනයි. එකෙක් ... ධෛර්‍යකසිණය හඳුනයි. එකෙක් ... ආකාසකසිණය හඳුනයි එකෙක් උඩ යට සරසැ දෙකක් නොවූ (එකක් ම වූ) අප්‍රමාණ විඤ්ඤාණකසිණය (කසිණස්ථාන-චායාසය අරමුණු කරන සිත) හඳුනයි.

දස අකුසලකම්මපථා : පාණාතිපාතො, අදින්නාදනා, කාමෙසු විචාරාදො, මුසාවාදො, පිසුණා වාවා, ඵරුසා වාවා, සමථප්පලාපො, අභිජ්ඣා, ඛ්‍යාපාදො, මිඤ්ජාදිවතී.

දස කුසලකම්මපථා : පාණාතිපාතා වෙරමණි, අදින්නාදනා වෙරමණි, කාමෙසු මිච්ඡාවාරා වෙරමණි, මුසාවාද වෙරමණි, පිසුණාය වාවාය වෙරමණි, ඵරුසාය වාවාය වෙරමණි, සමප්පලාපා වෙරමණි, අනභිජ්ඣා, අඛ්‍යාපාදො, සමමාදිවතී,

දස අරියව්‍යාසා : ඉධ්‍යාච්ඡො, භික්ඛු පඤ්ඤාඛරිප්පභිතො හොති ජළඛගසමන්තකාගතො එකාරකෙඛා චතුරාර්ථසංකප්පො උත්තරපච්චික-සචේදා සමවයසචේදකප්පො අනාර්ථසංකප්පො පසංඛිකායසංඛාරො සුච්චිකප්පිකො සුච්චිකප්පකො,

කප්ඤ්ඤා ආච්ඡො, භික්ඛු පඤ්ඤාඛරිප්පභිතො හොති: ඉධ්‍යාච්ඡො, භික්ඛුතො කාමච්ඡො, පභිතො හොති, ඛ්‍යාපාදො පභිතො හොති, ථිනථිඤ්ඤා පභිතො හොති, උද්ධමංකුසකුට්ඨං පභිතො හොති. විචිතිච්ඡා පභිතො හොති එවං ඛො ආච්ඡො භික්ඛු පඤ්ඤාඛරිප්පභිතො හොති

කප්ඤ්ඤා ආච්ඡො, භික්ඛු ජළඛගසමන්තකාගතො හොති: ඉධ්‍යාච්ඡො, භික්ඛු චක්ඛුතා රූපං දිස්වා නෙව සුමනො හොති න දුග්ගතො, උපෙක්ඛිතො ච විහරති සතො සමපජානො සොතෙන සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ- සානෙන ගතං සාධිතං -පෙ- ජිට්ඨාය රභං සාධිතං -පෙ- කායෙන ථොට්ඨංඛං උසිතං -පෙ- මනසා ධර්මං විඤ්ඤාය නෙව සුමනො හොති න දුග්ගතො, උපෙක්ඛිතො ච විහරති සතො සමපජානො එවං ඛො ආච්ඡො භික්ඛු ජළඛගසමන්තකාගතො හොති

කප්ඤ්ඤා ආච්ඡො, භික්ඛු එකාරකෙඛා හොති: ඉධ්‍යාච්ඡො, භික්ඛු සතාරකෙඛන (වනසා සමන්තකාගතො හොති එවං ඛො ආච්ඡො, භික්ඛු එකාරකෙඛා හොති

අකුශල කර්මපථ දශයෙක: ප්‍රාණඝාතය, අදත්තාදනය, කාමයන්හි වරදවා හැඳිරීම, මුසා බස් බිණීම, කේලාම කීම, පරොස් බස් බිණීම, ප්‍රලාප දෙඩීම, දහිංගාව, ව්‍යාපාදය, මීර්‍යාදෘෂ්ටිය.

කුශල කර්මපථ දශයෙක: පණ්ඩායෙන් වැළැක්ම, දයිනාදනින් වැළැක්ම, කාමයන්හි වරදවා හැඳිරීමෙන් වැළැක්ම, මුසවායෙන් වැළැක්ම, පෙහෙසුන් තෙප්ලෙන් වැළැක්ම, පරොස් බසින් වැළැක්ම, ප්‍රලාප දෙඩීමෙන් වැළැක්ම, අනභිංගාව, අව්‍යාපාදය, සමාග්දෘෂ්ටිය.

ආර්යවෘස (උතුමන් ගේ විසුම්) දශයෙක: ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙමේ අභිග පසෙකින් විප්‍රයුක්ත වූයේ, අභිග සයෙකින් සමන්විත වූයේ, එක් ම ආරක්ෂාවක් ඇත්තේ, අපග්‍රයණ සතරක් ඇත්තේ, මොනොවට බැහැර කරන ලද ප්‍රත්‍යක්ෂසත්‍ය ඇත්තේ, නො අඩු කොට මොනොවට දුරු කරන ලද ඵළණා ඇත්තේ, නො කැළැඹුණු කල්පනා ඇත්තේ, සංහිදුණු කායසංස්කාර ඇත්තේ, මොනොවට මිදුණු සිත් ඇත්තේ, මොනොවට මිදුණු ප්‍රඥා ඇත්තේ වෙයි.

ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් අභිග පසෙකින් විප්‍රයුක්ත වේද යත් ඇවැත්නි, මෙහි මහණයුගේ කාමච්ඡන්දය ප්‍රභීණ වෙයි. ව්‍යාපාදය ප්‍රභීණ වෙයි, චීනමිද්ධය ප්‍රභීණ වෙයි, උද්ධවචකුක්කුචවය ප්‍රභීණ වෙයි, විචිකිච්ඡ ව ප්‍රභීණ වෙයි ඇවැත්නි, මෙසේ ම මහණ තෙමේ අංග පසෙකින් විප්‍රයුක්ත වෙයි.

ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් අභිග සයෙකින් සමන්විත වේද යත් ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙමේ ඇසින් රූපයක් දකිනො ම සතුටු ද වෙයි, නො ම නොසතුටු ද වෙයි. සිහි ඇත්තේ නුවණින් දන්තේ උපෙක්ෂක වැ වෙසෙයි. කනින් හඬක් අසා, .. නැහැයන් ගදක් අසා, .. දිවින් රසක් විඳ, . කයින් හැපෙන දෑයක් පැහැසැ, .. මනසින් දහම අරලුණක් සිතා නො ම සතුටු ද වෙයි, නො වෙයි, සිහි ඇත්තේ, නුවණින් ම නොසතුටු ද දන්තේ, උපෙක්ෂක ද වැ වෙසෙයි. ඇවැත්නි, මෙසේ ම මහණ අභිග සයෙකින් සමන්විත වෙයි.

ඇවැත්නි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ එක ම ආරක්ෂාවක් ඇත්තේ වේද යත් ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙමේ සිහිය ම ආරක්ෂාව කොටැති සිතීන් යුක්ත වෙයි ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ මෙසේ ම එක් ආරක්ෂ වක් ඇත්තේ වෙයි

කථංඤා ආවුසො, භික්ඛු චතුරාපසෙසනො හොති, ඉධාවුසො, භික්ඛු සංඛ්ඛායෙකං පරිසෙවති, සංඛ්ඛායෙකං අධිවාසෙති, සංඛ්ඛායෙකං විනොදෙති, සංඛ්ඛායෙකං පරිවජෙජ්ජති. එවං ඛො ආවුසො, භික්ඛු චතුරාපසෙසනො හොති.

කථංඤා ආවුසො, භික්ඛු පනුනතපචෙවකසචේවා හොති, ඉධාවුසො, භික්ඛුනො යාති කාති පුට්ඨයමණඛාහමණානං පුට්ඨපචෙවකසචේවාති සංඛ්ඛාති කාති නුනතාති හොනති පනුනතාති වතතාති වතනාති මුත්තාති පභීනාති පටිපසසංඥාති. එවං ඛො ආවුසො, භික්ඛු පනුනතපචෙවකසචේවා හොති-

කථංඤාවුසො, භික්ඛු සමවයසඤ්ඤාසනො හොති ඉධාවුසො, භික්ඛුනො කාමෙසනා පභීනා හොති, භවෙසනා පභීනා හොති, චුභමචරියෙසනා පටිපසසංඥා හොති. එවං ඛො ආවුසො, භික්ඛු සමවයසඤ්ඤාසනො හොති,

කථංඤාවුසො, භික්ඛු අනාථිලසංකප්පො හොති ඉධාවුසො, භික්ඛුනො කාමසංකප්පො පභීනො හොති, ඛ්‍යාපාදසංකප්පො පභීනො හොති, විභිංසාසංකප්පො පභීනො හොති. එවං ඛො ආවුසො, භික්ඛු අනාථිලසංකප්පො හොති.

කථංඤාවුසො, භික්ඛු පසංඥාකායසංඛාරො හොති. ඉධාවුසො, භික්ඛු සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සංදෙමනස්සානා අප්පගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්සංකානං උපසම්පජ්ජ විහරති එවං ඛො ආවුසො, භික්ඛු පසංඥාකායසංඛාරො හොති.

කථංඤාවුසො, භික්ඛු සුවිමුක්ඛචිත්තො හොති ඉධාවුසො භික්ඛුනො රාගා විතං විමුක්ඛා හොති දොසා විතං විමුක්ඛා හොති මොහා විතං විමුක්ඛා හොති එවං ඛො ආවුසො, භික්ඛු සුවිමුක්ඛචිත්තො හොති

ඇවැත්ති, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ අපග්‍රයණ (ආධාර) සතරක් ඇත්තේ වේද යත් ඇවැත්ති, මෙහි මහණ තෙමේ නුවණින් සලකා එකක් සෙව්යි, නුවණින් බලා එකක් ඉවසයි, නුවණින් බලා එකක් පහ කරයි, නුවණින් බලා එකක් ඉවත් කෙරෙයි. ඇවැත්ති, මෙසේ ම මහණ තෙමේ අපග්‍රයණ සතරක් ඇත්තේ වෙයි.

ඇවැත්ති, කෙසේ නම්, මහණ තෙමේ මොනොවට බැහැර කරන ලද ප්‍රත්‍යාක සත්‍ය ඇත්තේ වේ ද යත් ඇවැත්ති, බොහෝ මහණ බමුණන් ගේ යම් බොහෝ ප්‍රත්‍යාක සත්‍ය කෙනෙක් ('මේ දර්ශනය ම සත්‍ය යැ' යි වෙන වෙන ම ඒ ඒ මහණ බමුණන් විසින් දැඩි කොට සත්‍ය වශයෙන් පිළිගන්නා ලද දා) වෙන් ද, මෙ සඳහා මහණහු විසින් ඔහු හැම බැහැර කරන ලද්දහු, දුරු කරන ලද්දහු, හැර දමන ලද්දහු, පහ කරන ලද්දහු, මුද්‍රා ලද්දහු, එ හෙයින් ම ප්‍රභීණ දූවාහු සංභිදුණාහු වෙත්, ඇවැත්ති, මහණ තෙමේ මෙසේ ම බැහැර කරන ලද ප්‍රත්‍යාක සත්‍ය ඇත්තේ වෙයි.

ඇවැත්ති, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් නො අඩු කොට මොනොවට දුරු කරන ලද එෂණා ඇත්තේ වේ ද යත්. ඇවැත්ති, මෙහි මහණහුගේ කාම එෂණාව ප්‍රභීණ වෙයි, හවි එෂණාව ප්‍රභීණ වෙයි, චුත්තවර්යා එෂණාව සංසිදුණේ වෙයි. ඇවැත්ති, මෙසේ ම මහණ තෙමේ මොනොවට අනුන කොට දුරු කරන ලද එෂණා ඇත්තේ වෙයි.

ඇවැත්ති, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් නො කැලැඹුණු කල්පනා ඇත්තේ වේද යත්: ඇවැත්ති, මෙහි මහණහු ගේ කාමසංකල්පය ප්‍රභීණ වෙයි, ව්‍යාපාදසංකල්පය ප්‍රභීණ වෙයි, විභිංසාසංකල්පය ප්‍රභීණ වෙයි. ඇවැත්ති, මෙසේ ම මහණ තෙමේ නො කැලැඹුණු සංකල්ප ඇත්තේ වෙයි.

ඇවැත්ති, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් සංභිදුණු සංස්කාර ඇත්තේ වේ ද යත් ඇවැත්ති, මෙහි මහණ තෙමේ සුබවේදනාව ගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛවේදනාව ගේ ද ප්‍රභාණයෙන්, පළමු කොට ම සොම්නස් වේදනාවන් දුරු වීමෙන්, දුක් ද නොවූ සුව ද නොවූ උපෙක්ෂාව ගේ ද ස්මතිය ගේ ද පිරිසිදු බව ඇති සතර වන ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. ඇවැත්ති, මෙසේ ම මහණ තෙමේ සංභිදුණු කායසංස්කාරය ඇත්තේ වෙයි.

ඇවැත්ති, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් මොනොවට මිදුණු සිතැත්තේ වේ ද යත් ඇවැත්ති, මෙහි මහණහු ගේ සිත රාගය කෙරෙන් මිදුණේ වෙයි, ද්වේෂය කෙරෙන් මිදුණේ වෙයි, මොහය කෙරෙන් මිදුණේ වෙයි. ඇවැත්ති, මෙසේ ම මහණ තෙමේ මොනොවට මිදුණු සිතැත්තේ වෙයි.

ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් මොනොවට මිදුණු ප්‍රඥාව ඇත්තේ වේද යත් ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙමේ 'මගේ රාගය ප්‍රභේණය, සිද්ධ දමන ලද මුල් ඇත්තේය, .. උදුරා දමන ලද තල්ලුකක් මෙන් කරන ලද්දේය, නැවැත නො හටගන්නා බවට පැමිණියේ ය, යළි නො-උපදනා ස්වභාවය ඇත්තේ වේ' යැයි දනී, ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ මෙසේ ම මොනොවට මිදුණු ප්‍රඥ ඇත්තේ වෙයි

අශෝක (එළසම්ප්‍රයුක්ත) ධර්ම දශයෙක අශෝක සමාග්දෘෂ්ටිය අශෝක සමාග්විචිතය, අශෝක සමාක්කර්මාන්තය, අශෝක සමාගාපිටිය, අශෝක සමාග්ව්‍යායාමය, අශෝක සමාක්ස්මානිය, අශෝක සමාක්සමාධිය, අශෝක සමාක්ඥානය, අශෝක සමාග්විමුක්තිය.

ඇවැත්නි, දන්නා දක්නා අර්භක් වූ සමාක්සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මොනොවට වදන ලද දශ ධර්මයෝ මොහු ය එහි සියල්ලන් විසින් ම, යම්සේ මේ බ්‍රහ්මචරියාව දික්කලක් පැවැතිය හැකි වන්නේද, දික්කලක් සිටුණේ වන්නේද, එසේ වනු පිණිස එක් වැගැයිය යුතු, විවාද නො කළ යුතු එය බොහෝ දෙනාට හිතපිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙවමිනිස්නට ප්‍රයෝජන පිණිස, වැඩ පිණිස, සුව පිණිස වන්නේ ය "

17 එ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නැඟී සිට, ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර ස්ථවිරයන් අමතා, "ශාරිපුත්‍රයීනි, මැනව්! මැනව්! ශාරිපුත්‍රයීනි, තෙපි භික්ෂූනට මනා කොට ම සංගීතිපර්යායය (සංගීතයට කාරණ වූ ධර්මය) වදළහ" යි වදළසේක

ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර තෙරණුවෝ මෙය වදළාහ. ශාස්තෘන් වහන්සේ මොනොවට අනුදත් සේක් වූහ ඒ භික්ෂූ ද සතුටු වූවාහු ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර තෙරණුවන් ගේ වචනය පිළිගත්හ.

දශ වන සංගීතික සූත්‍රය නිමයේ යි.

දසුනාරසුනා.

1. එව. මෙ සුන:

එක. සමය. හඳවා වමසය. විහරති ගගගරාය පොතචරණියා තිරෙ මහතා හික්කුසබ්බෙන සඬි. පඤ්චකෙනහි හික්කුසනෙහි

තත්‍ර ඛො ආයස්මා සාරිපුතෙනා හික්කු ආමතෙයි 'ආවුසා හික්කවො'ති. 'ආවුසා'ති ඛො තෙ හික්කු ආයස්මෙනා සාරිපුතෙස පව්වසොසු. ආයස්මා සාරිපුතෙනා එතදවොච.

දසුනාර. පව්කාමී ධර්ම. නිබ්බානපත්තියා,
දුක්ඛසංතරාකිරියාය සබ්බගජ්ජපමොචන.

එකො ධර්මො

2. එකො ආවුසො ධර්මො ඛුත්තාරො, එකො ධර්මො භාවෙනබ්බො, එකො ධර්මො පරිඤ්ඤායො, එකො ධර්මො පභාතබ්බො, එකො ධර්මො භානාභාගියො, එකො ධර්මො විසෙසභාගියො, එකො ධර්මො දුප්පට්ඨිකො, එකො ධර්මො උප්පාදෙනබ්බො, එකො ධර්මො අභිඤ්ඤායො, එකො ධර්මො සච්ඡිකාතබ්බො.

කතමො එකො ධර්මො ඛුත්තාරො? අපාමාදෙ කුසලෙසු ධර්මෙසු අය. එකො ධර්මො ඛුත්තාරො

කතමො එකො ධර්මො භාවෙනබ්බො? කායගතාසති සාතසහගතා අය. එකො ධර්මො භාවෙනබ්බො.

කතමො එකො ධර්මො පරිඤ්ඤායො? එකො සායවො උපාද්භියො අය. එකො ධර්මො පරිඤ්ඤායො?.

දසුනාර සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදි:

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක් සමයෙක්හි භික්ෂූන් පන්සියයක් පමණ වූ මහත් භික්ෂුසංඝයා සමග වම්පා නුවර සමීපයෙහි තරුණ පොකුණ තෙර වැඩ වසන සේක.

එහි දී වතාහි සැරියුත් තෙරණුවෝ 'ඇවැත් මහණෙනි' යි භික්ෂූන් ඇමැතුහ. 'ඇවැත්නි' යි කියා ම ඒ භික්ෂූහු සැරියුත් තෙරුනට පිළිවදන් දුන්හ. සැරියුත් තෙරණුවෝ මෙය වදළාහ.

කීවත් පැමිණෙනු පිණිස, දුක් කෙළවර කරනු පිණිස, සියලු කෙලෙස් හැට ලිහන දශොත්තර ධර්මය (එකකය පටන් කොට දශකය හිමි කොට සංඛ්‍යා විසින් නැඟී ගිය ධර්ම සමුදය වූ සූත්‍ර දෙශනාව) කියන්නෙමි.

ඒකධර්ම

2. ඇවැත්නි, ඛණ්ඩකාර වූ එක් ධර්මයෙක භාවයිතව්‍ය (වැඩියැ යුතු) එක් ධර්මයක. උරිඤ්ඤා (පිරිසින්දු යුතු) එක් ධර්මයක. ප්‍රභාතව්‍ය (පහ කළ යුතු) එක් ධර්මයක. භානභාගික (උරිහිම බරන, අපායටාව) එක් ධර්මයක විශේෂභාගික (විශේෂ ගුණ ලැබීම පිණිස පවත්නා) එක් ධර්මයක දුෂ්ප්‍රතිවිධ්‍ය (දුක්සේ පිළිවිදියැ යුතු) එක් ධර්මයක. උත්පාද-
යිතව්‍ය (ඉපදවියැ යුතු) එක් ධර්මයක අභිජ්ඤා (ඥානවිඤ්ඤා) විවේචන (දන යුතු) එක් ධර්මයක. සාක්පාත් කර්තව්‍ය එක් ධර්මයක

ඛණ්ඩකාර වූ එක් ධර්මය කවර යැ? කුසල්දහමිහි උපමාදය යැ වෙ ඛණ්ඩකාර වූ එක් ධර්මය යැ.

භාවයිතව්‍ය එක් ධර්මය කවර යැ? සුඛවේදනාසංසුක්ඛ කායගතා ස්මාතිය ය (ආනාසාන චතුරාර්යාර්‍ය, සන්ධිපඤ්ඤා, දාන්තියාකාර, චතුරාර්යාර්යාන දසඅසුභ භාවයිවර්තා, වුත්තිකමතාසකාර, කෙසාදිනාති වැඩි සතර රූපධ්‍යාන යන මේ දැ බැව්වෙයි උපන් සිහිය ය) උප භාවයිතව්‍ය (වැඩියැ යුතු) ධර්මය යැ.

උරිඤ්ඤා (පිරිසින්දු යුතු) එක් ධර්මය කවර යැ? ආසුට උපාදාන දෙකට ම ප්‍රතාප වූ ජපර්භය යැ. වෙ උරිඤ්ඤා එක් ධර්මය යැ.

කතමො එකො ධම්මො සභා තබ්බො? අසමිමාංනා, අයං එකො ධම්මො පභාතබ්බො

කතමො එකො ධම්මො භානභාගියො? අයොනියො මනසිකාරො අයං එකො ධම්මො භානභාගියො.

කතමො එකො ධම්මො විසෙසභාගියො? යොනියො මනසිකාරො අයං එකො ධම්මො විසෙසභාගියො.

කතමො එකො ධම්මො දුප්ථවිච්ඡේදො? ආනන්තරිකො වෙනොසමාධි. අයං එකො ධම්මො දුප්ථවිච්ඡේදො.

කතමො එකො ධම්මො උප්පාදෙනබ්බො? අකුප්පං ඤ්ඤාං. අයං එකො ධම්මො උප්පාදෙනබ්බො.

කතමො එකො ධම්මො අභිඤ්ඤායො? සබ්බෙ සත්ථා ආභාරට්ඨිතිකා අයං එකො ධම්මො අභිඤ්ඤායො.

කතමො එකො ධම්මො සච්ඡිකාතබ්බො? අකුප්පා වෙනොවිච්ඡිති. අයං එකො ධම්මො සච්ඡිකාතබ්බො.

ඉති ඉමෙ දස ධම්මො භූතා තථ්‍යා තථා අවිතථා අනඤ්ඤථා සමො තථාගතෙන අභිසම්බුද්ධා.

දෙවධම්මො

3. දෙව ධම්මො බහුකාරා, දෙව ධම්මො භාවෙනබ්බො? දෙව ධම්මො පරිඤ්ඤායො, දෙව ධම්මො පභාතබ්බො, දෙව ධම්මො භානභාගියො, දෙව ධම්මො විසෙසභාගියො, දෙව ධම්මො දුප්ථවිච්ඡේදො, දෙව ධම්මො උප්පාදෙනබ්බො, දෙව ධම්මො අභිඤ්ඤායො, දෙව ධම්මො සච්ඡිකාතබ්බො.

කතමෙ දෙව ධම්මො බහුකාරා? සති ව සම්පජ්ඣාදං ව. ඉමෙ දෙව ධම්මො බහුකාරා.

කතමෙ දෙව ධම්මො භාවෙනබ්බො? සමරො ව විපස්සනා ව ඉමෙ දෙව ධම්මො භාවෙනබ්බො.

දික්සහිගේ පාර්ශ්ව වර්ගය

දසුන්තර සූත්‍රය

ප්‍රභාතව්‍ය (පහ කළ යුතු) එක් ධර්මය කවර යැ? අස්මිමානාය යැ මෙ ප්‍රභාතව්‍ය එක් ධර්මය යැ.

භානාගාමික එක් ධර්මය කවර යැ? අයෝනියොමනස්කාරය යැ මෙ භානාගාමික එක් ධර්මය යැ

විශෙෂභාගික එක් ධර්මය කවර යැ? යෝනියොමනස්කාරය යැ මෙ විශෙෂභාගික එක් ධර්මය යැ

දුෂ්ප්‍රතිවිධ්‍ය එක් ධර්මය කවර යැ? ආනන්තරික උත්තසමාධිය (විදර්ශනාවට අනතුරු මාර්ගය) යැ. මෙ දුෂ්ප්‍රතිවිධ්‍ය එක් ධර්මය යැ.

උත්පාදයිකව්‍ය එක් ධර්මය කවර යැ? අකොප්‍ය ඥානය (ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණ ප්‍රඥාව) යැ. මෙ උත්පාදයිකව්‍ය එක් ධර්මය යැ

අභිඥෙය එක් ධර්මය කවර යැ? සියලු සත්ත්‍ව ආහාරයෙන් (ප්‍රත්‍යයයෙන්) සිටුනාහු ය යන්න යැ. මෙ අභිඥෙය එක් ධර්මය ය

සාක්ෂාත්කර්තව්‍ය (ප්‍රත්‍යක්ෂ කළ යුතු) එක් ධර්මය කවර යැ? අකොප්‍ය වෙතොවිමුක්තිය (අර්හත්ථඵලවිමුක්තිය) යැ. මෙ සාක්ෂාත් කර්තව්‍ය එක් ධර්මය යැ.

මෙසේ භූත වූ (සැබැවින් ඇති) තථ්‍ය වූ (ඇති සැටි ම වූ) තථ (කී පරිදි ම වූ) අවිතථ (කී පරිදි ම මිස අන් සැටියක් නැති) අනානාථ (අත්සැටියෙකින් නැති) මෙ දශ ධර්මයෝ තථාගතයන් වෘත්තේ විසින් මොනොවට තිමත් ම අවබෝධ කරන ලදහ.

දෙදෙනෙක් ධර්මයෝ

3 බහුපකාර වූ ධර්මදෙකෙක. භාවයිතව්‍ය ධර්මදෙකෙක පරිඥෙය ධර්ම දෙකෙක. ප්‍රභාතව්‍ය ධර්ම දෙකෙක. භානාගාමික ධර්ම දෙකෙක විශෙෂභාගික ධර්ම දෙකෙක දුෂ්ප්‍රතිවිධ්‍ය ධර්ම දෙකෙක උත්පාදයිකව්‍ය ධර්ම දෙකෙක. අභිඥෙය ධර්ම දෙකෙක සාක්ෂාත්කර්තව්‍ය ධර්ම දෙකෙක.

බහුපකාරධර්ම දෙක කවර යැ? සතියත් (සිහියත්) සමුපප්පද්ධයත් (නූවණත්) ය. මෙ බහුපකාර ධර්ම දෙක යැ

භාවයිතව්‍ය ධර්ම දෙක කවර යැ? ශබ්දයත් විදර්ශනාවත් යැ මෙ භාවයිතව්‍ය (වැඩියැ යුතු) ධර්ම දෙක යැ.

කතමෙ දෙව ධම්මා පරිඤ්ඤායා? නාමඤ්ඤ රූපඤ්ඤ. ඉමෙ දෙව ධම්මා පරිඤ්ඤායා

කතමෙ දෙව ධම්මා පභාතබ්බා? අවිජ්ජා ච භවතණ්හා ච. ඉමෙ දෙව ධම්මා පභාතබ්බා.

කතමෙ දෙව ධම්මා භානභාගියා? දෙවචස්සතා ච. පාපමිත්තතා ච. ඉමෙ දෙව ධම්මා භානභාගියා.

කතමෙ දෙව ධම්මා විසෙසභාගියා? සෝචචස්සතා ච කල්යාණ-
මිත්තතා ච. ඉමෙ දෙව ධම්මා විසෙසභාගියා.

කතමෙ දෙව ධම්මා දුපපට්ඨිජ්ඣා? යො ච හෙතු යො ච පච්චයො
සත්තානං සංකිලෙසාය, යො ච හෙතු යො ච පච්චයො සත්තානං
විසුද්ධියා ඉමෙ දෙව ධම්මා දුපපට්ඨිජ්ඣා.

කතමෙ දෙව ධම්මා උපපාදෙතබ්බා? දෙව ඤාණාහි ඛයෙ ඤාණං
අනුප්පාදෙ ඤාණං. ඉමෙ දෙව ධම්මා උපපාදෙතබ්බා

කතමෙ දෙව ධම්මා අනිඤ්ඤායා? දෙව ධාතුයො: සංඛිතා ච ධාතු
අසංඛිතා ච ධාතු. ඉමෙ දෙව ධම්මා අනිඤ්ඤායා.

කතමෙ දෙව ධම්මා සච්ඡිකාතබ්බා? විජ්ජා ච විමුත්ති ච. ඉමෙ
දෙව ධම්මා සච්ඡිකාතබ්බා.

ඉති ඉමෙ විසති ධම්මා භූතා තච්ඡා තථා අවිතථා අනඤ්ඤථා
ස්මා තථාගතෙන අභිසම්බුද්ධා.

තයොධම්මා

4. තයො ධම්මා ඤේශාරා, තයො ධම්මා භාවනබ්බා -පෙ- තයො
ධම්මා සච්ඡිකාතබ්බා.

පරිඥෙය ධර්ම දෙක කවර යැ? නාමයත් රූපයත් යැ. මේ පරිඥෙය (පිරිසින්දූ යුතු) ධර්ම දෙක යැ.

ප්‍රභාතවාස ධර්ම දෙක කවර යැ? අවිද්‍යාවත් භවතෘෂ්ණාවත් යැ. මේ ප්‍රභාතවාස ධර්ම දෙක යැ.

භානභාගික ධර්ම දෙක කවර යැ? දුර්වච්ඡාවත් පාපමිත්‍රයත් ඇති බවත් යැ. මේ භානභාගික ධර්ම දෙක යැ.

විශෙෂභාගික ධර්ම දෙක කවර යැ? සුවච්ඡාවත් කලණ මිතුරන් ඇති බවත් යැ. මේ විශෙෂභාගික ධර්ම දෙක යැ.

දුෂ්ප්‍රතිවිධ්‍යා (දුක සේ පිළිවිඳියැ යුතු) ධර්ම දෙක කවර යැ? සත්‍යයන්ගේ කෙලෙසමට හෙතු වූ ප්‍රත්‍යය වූ යම් ධර්මයක් වේ නම් එය ද, සත්‍යයන්ගේ පිරිසිදු බවට හෙතු වූ ප්‍රත්‍යය වූ යම් ධර්මයක් වේ නම් එය ද යන දෙක ය. මේ දුෂ්ප්‍රතිවිධ්‍යා ධර්ම දෙක ය.

උත්පාදයිකවාස (ඉපදවියැ යුතු) ධර්ම දෙක කවර යැ? ක්ෂයයොගි නුවණ (මාර්ගසිත්ති වූ කෙලෙස් නසන නුවණ) ත් අනුත්පාදයොගි නුවණ (ඒ ඒ මගින් කෙලෙස් නැසීමෙන් නැවැත ඔවුන් නො උපදනා බවට පත් වූ අවසන් උපත් පලසිත්ති නුවණ) ත් ය. මේ උත්පාදයිකවාස නුවණ දෙක යැ.

අභිඥෙය ධර්ම (වෙසෙසි නුවණින් දත යුතු දහම්) දෙක කවර යැ? සංස්කෘතධාතුවත් (පාවස්කන්ධයත්) අසංස්කෘතධාතුවත් (තිව්‍යක්ත) ය. මේ අභිඥෙය ධර්ම දෙක යැ.

සාක්ෂාත් කර්තවාස ධර්ම දෙක කවර යැ? විද්‍යාත් (පෙර ජාති දක්ෂා නුවණ, දිව්‍ය, කෙලෙස් නසන නුවණ යන තුන් විද්‍යාත්) විමුක්තිත් (රහත් පලයත්) ය. මේ සාක්ෂාත් කර්තවාස දෙක යැ.

මෙසේ මේ භූත වූ තථ වූ අවිජ්ජා වූ අනන්‍යාත වූ විසි ධර්මයෝ කර්මාගතයන් වහන්සේ විසින් මොනනාවට තමන් ම අවබෝධ කරන ලද්දහු යැ.

තිදෙනෙක් ධර්මයෝ

4. බසුපකාර වූ ධර්ම තුනෙක භාදයිකවාස ධර්ම තුනෙක. පරිඥෙය ධර්ම තුනෙක. ප්‍රභාතවාස ධර්ම තුනෙක භානභාගික ධර්ම තුනෙක විශෙෂභාගික ධර්ම තුනෙක. දුෂ්ප්‍රතිවිධ්‍යා ධර්ම තුනෙක උත්පාදයිකවාස ධර්ම තුනෙක. අභිඥෙය ධර්ම තුනෙක. සාක්ෂාත් කර්තවාස ධර්ම තුනෙක.

කතමෙ තයො ධම්මා ධුත්තාරා? සපුට්ඨසංඝවො, සංඛම්මස්ථිතං ධම්මානුධම්මපටිපන්නී ඉමෙ තයො ධම්මා ධුත්තාරා

කතමෙ තයො ධම්මා භාවෙනධ්වා? තයො සමාධිං සවිත්තකක්ඛව්වාරො සමාධිං, අවිත්තකක්ඛව්වාරමනො සමාධිං, අවිත්තක අව්වාරො සමාධිං. ඉමෙ තයො ධම්මා භාවෙනධ්වා.

කතමෙ තයො ධම්මා පරිඤ්ඤායා? තිසෙසා වෙදනා සුඛා වෙදනා, දුක්ඛා වෙදනා, අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා. ඉමෙ තයො ධම්මා පරිඤ්ඤායා.

කතමෙ තයො ධම්මා පහාතධ්වා? තිසෙසා තණ්හා කාමතණ්හා, හව තණ්හා, විහවතණ්හා. ඉමෙ තයො ධම්මා පහාතධ්වා.

කතමෙ තයො ධම්මා භානභාගියා? තීනි අකුසලමූලානි ලොභො අකුසලමූලා, දෝසො අකුසලමූලා මොහො අකුසලමූලා ඉමෙ තයො ධම්මා භානභාගියා.

කතමෙ තයො ධම්මා විසෙසභාගියා? තීනි කුසලමූලානි අලොභො කුසලමූලා, අදෝසො කුසලමූලා, අමොහො කුසලමූලා, ඉමෙ තයො ධම්මා විසෙසභාගියා.

කතමෙ තයො ධම්මා දුප්පට්ඨිකා? තිසෙසා නිසසරණියා ධාතුයො: කාමානමෙතං නිසසරණං යදිදං නොක්ඛමං, රූපානමෙතං නිසසරණං යදිදං ආරූපං, යං ඛො පන කිඤ්චි හුතං සබ්බතං පටිච්චසම්ප්පාදනා නිරොධො තස්ස නිසසරණං. ඉමෙ තයො ධම්මා දුප්පට්ඨිකා.

කතමෙ තයො ධම්මා උපපාදෙතධ්වා? තීණි ඤාණානි. අතීතංසෙ ඤාණං, අනාගතං සෙ ඤාණං, පච්චුත්තං සෙ ඤාණං. ඉමෙ තයො ධම්මා උපපාදෙතධ්වා.

කතමෙ තයො ධම්මා අභිඤ්ඤායා? තිසෙසා ධාතුයො: කාමධාතු රූපධාතු, අරූපධාතු ඉමෙ තයො ධම්මා අභිඤ්ඤායා.

කතමෙ තයො ධම්මා සංවර්තනධ්වා? තිසෙසා විජ්ජා පුබ්බෙනිවායානුසංඝිඤ්ඤාං විජ්ජා, සත්තානං චුතුපපාතෙ ඤාණං විජ්ජා, ආසවානං වසෙ ඤාණං විජ්ජා. ඉමෙ තයො ධම්මා සංවර්තනධ්වා.

බහුපකාර ධර්ම තුන කවුරු යැ? සත්පුරුෂාශ්‍රයයන් සධර්මශ්‍රවණයන් ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්තියක් යැ, මේ බහුපකාර ධර්ම තුන යැ.

භාවයිකව්‍ය ධර්ම තුන කවුරු යැ? සචිතර්ක සචිචාර සමාධියක් අචිතර්ක විචාරමාත්‍ර සමාධියක් අචිතර්ක අචිචාර සමාධියක් යැ, මේ භාවයිකව්‍ය ධර්ම තුන යැ.

පරිඥෙය ධර්ම තුන කවර යැ? සුඛවේදනා දුඛවේදනා අද්‍යායාසුඛ වේදනා යන තුන් වේදනාවෝ යැ, මේ පරිඥෙය ධර්ම තුන යැ.

ප්‍රභාතව්‍ය ධර්ම තුන කවර යැ? කාමතෘෂ්ණා භවතෘෂ්ණා උභවතෘෂ්ණා යන තුන් තෘෂ්ණා යැ, මේ ප්‍රභාතව්‍ය ධර්ම තුන යැ.

භානභාගික ධර්ම තුන කවර යැ? ලොභ නම් වූ අකුසල් මූල, දෝෂ නම් වූ අකුසල් මූල, මොහ නම් වූ අකුසල් මූල යන තුන් අකුසල් මූල් යැ, මේ භානභාගික ධර්ම තුන යැ.

විශේෂභාගික ධර්ම තුන කවර යැ? අලොභ නම් වූ කුසල් මූල, අදෝෂ නම් වූ කුසල් මූල, අමොහ නම් වූ කුසල් මූල යි යන තුන් කුසල් මූල් යැ, මේ විශේෂභාගික ධර්ම තුන යැ.

දුෂ්ප්‍රතිවිධාය ධර්ම තුන කවර යැ? නිඃශරණිය ධාතු තුන යැ: නෙකකම්මය (අනාගාමී මාර්ගය) යන මෙය කාමයන්ගේ නිඃශරණය යැ, ආරූපාය (රහත් මහය) යන මෙය රූපයන්ගේ නිඃශරණය යැ, ප්‍රත්‍යයයන් නිසා සකස්වූ, ප්‍රත්‍යයයන් එක් වැ පහළ වූ යම් කිසි දෑයක් ඇද්ද නිරෝධය (රහත් පලය) එහි නිඃශරණය යැ, මේ දුෂ්ප්‍රතිවිධාය ධර්ම තුන යැ.

උත්පාදයිකව්‍ය ධර්ම තුන කවර යැ? අතීතාංශය (අතීත ස්කන්ධ පංචකය) අරමුණුකොටැති නුවණ, අනාගතාංශය (අනාගත ස්කන්ධ) අරමුණු කොටැති නුවණ, ප්‍රත්‍යුත්පන්නාංශය (වත්මාන ස්කන්ධ) අරමුණු කොටැති නුවණ යන තුන් ඥානයෝ යැ, මේ උත්පාදයිකව්‍ය ධර්ම තුන යැ.

අභිඥෙය ධර්ම තුන කවර යැ? කාමධාතු (කාමභවය), රූපධාතු (රූප භවය), අරූපධාතු (අරූප භවය) යන තුන යැ, මේ අභිඥෙය ධර්ම තුන යැ.

සාක්ෂාත්කර්තව්‍ය ධර්ම තුන කවර යැ? ත්‍රි විද්‍යාවෝ යැ පෙර වූ සු කදපිළිවෙළ දක්නා නුවණ විද්‍යාවෙක, සත්‍යයන්ගේ ව්‍යුති උපපත්ති දක්නා නුවණ විද්‍යාවෙක, ආසුඛයන්ගේ ක්ෂයයෙහි නුවණ (සතර මහ නුවණ) විද්‍යාවෙක. මේ සාක්ෂාත්කර්තව්‍ය ධර්ම තුන යැ.

ඉති ඉමෙ තිංස ධර්මා භූතා තථා සථා අවිතථා අනඤ්ඤථා සත්ථා
තථාගතෙන අභිසම්බුද්ධා

චක්ඛාරො ධර්මො

5. චක්ඛාරො ධර්මො බහුකාරා, චක්ඛාරො ධර්මො භාවෙතබ්බා-පෙ-
චක්ඛාරො ධර්මො සච්ඡිකාතබ්බා.

කතමෙ චක්ඛාරො ධර්මො බහුකාරා? චක්ඛාරි චක්ඛානි. පතිරූප-
දෙසවාසො, සප්පරිපූපනිසසයො,¹ අත්තසත්ථාපණ්ඩි, පුබ්බෙ ච
කතපුඤ්ඤා. ඉමෙ චක්ඛාරො ධර්මො බහුකාරා.

කතමෙ චක්ඛාරො ධර්මො භාවෙතබ්බා? චක්ඛාරො සතිපට්ඨානා;
ඉධාට්ඨයො භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි චිහරති ආතාපි සම්පජානො සතිමා
චිත්තෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්ස-පෙ-වෙදනාසු-පෙ-චිත්තෙ-පෙ-
ධර්මෙසු ධර්මානුපස්සි චිහරති ආතාපි සම්පජානො සතිමා චිත්තෙය්‍ය
ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්ස. ඉමෙ චක්ඛාරො ධර්මො භාවෙතබ්බා.

කතමෙ චක්ඛාරො ධර්මො පරිඤ්ඤායා? චක්ඛාරො අභාරා
කබ්බිකාරො අභාරො ඔළාරිකො වා සුබ්බමො වා, එසෙසා දුතියො,
මනොසංඝෙහිතනා තතියා, ටිඤ්ඤාණං චතුත්ථං. ඉමෙ චක්ඛාරො ධර්මො
පරිඤ්ඤායා.

කතමෙ චක්ඛාරො ධර්මො පහාතබ්බා? චක්ඛාරො ඕසා කාමොසො
භවොසො, දිව්ඨොසො, අච්ඡේදාසො. ඉමෙ චක්ඛාරො ධර්මො පහාතබ්බා.

කතමෙ චක්ඛාරො ධර්මො භානාහරියා? චක්ඛාරො යොගා කාමි.
යොගො භවයොගො, දිට්ඨියොගො, අච්ඡායොගො. ඉමෙ චක්ඛාරො
ධර්මො භානාහරියා.

කතමෙ චක්ඛාරො ධර්මො විසෙසභාගියා? චක්ඛාරො විසංයොගා.
කාමයොගච්ඡංයොගො, භවයොගච්ඡංයොගො, දිට්ඨියොගච්ඡංයොගො
අච්ඡායොගච්ඡංයොගො. ඉමෙ චක්ඛාරො ධර්මො විසෙසභාගියා.

1 සප්පරිපූපසයො (යාං කම්)

මෙසේ මේ භූත වූ තරා වූ තථ වූ අවිතර වූ අනන්‍යතාව වූ තිස් දහම්හු තරාගතයන් වහන්සේ විසින් තමන් ම මොනොවට වෙසෙයි නුවණින් අවබෝධ කරන ලද්දහ.

වතුෂකය

5. බහුපකාර ධර්ම 'සතරෙක භාවයිතව්‍ය ධම් සතරෙක සාක්ෂාත්කතීව්‍ය ධම් සතරෙක.

බහුපකාර ධර්ම සතර කවරේ යැ? සතර සම්පත්ති වක්‍රයෝ යැ සුදුසු රටැ වීසීමය, සත්පුරුෂයන් ඇසුරු කිරීමය, තමා ශ්‍රිමාදී ඉණධම්-යන්හි පිහිටුවීම යැ, පෙර කළ පින් ඇති බව යැ. මේ බහුපකාර ධර්ම සතර යැ.

භාවයිතව්‍ය ධර්ම සතර කවරේ යැ? සතර සතිපට්ඨානයෝ යැ ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙමේ කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තේ නුවණින් දන්නේ, සිහි ඇත්තේ ලොව කෙරෙහි අභිධ්‍යා හා දෙමනස් හා බැහැර කොට කයෙහි කායානුපෙක්ඛි ව වෙසෙයි, වේදනාවන්හි ... සිතෙහි වික්කානුපෙක්ඛි වැ වෙසෙයි. කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තේ, නුවණින් දන්නේ, සිහි ඇත්තේ, ලොව කෙරෙහි අභිධ්‍යා හා දෙමනස් හා බැහැර කොට ධර්මයන්හි ධම්මානුපෙක්ඛි වැ වෙසෙයි මේ භාවයිතව්‍ය සතර ධම්මයෝ යැ.

පටිඥෙය ධර්ම සතර කවරේ යැ? සතර ආහාරයෝ යැ ඔෆදරික වූ හෝ සියුම් වූ කබලිකාරාහාරය, දෙවෙනි ස්පඨාහාර ය, තෙවෙනි මනසසංඝේෂිතනාහාර ය, සතරවැනි විඤ්ඤාහාර යි. මේ පටිඥෙය වූ සතර ධම්මයෝ යැ.

ප්‍රභාතව්‍ය ධර්ම සතර කවරේ යැ? කාම ඔස, භව ඔස, දෘෂ්ටි ඔස, අවිද්‍යා ඔස යන ඔස සතර යි. මේ ප්‍රභාතව්‍ය ධම්-සතර යැ.

භානභාගික ධර්ම සතර කවර යැ? කාමයොග, භවයොග, දෘෂ්ටි-යොග, අවිද්‍යායොග යන සතර යොගයෝ යැ මේ භානභාගික ධම් සතර යැ.

විශෙෂභාගික ධර්ම සතර කවර යැ? කාමයොගවිසංයොගය (කාමයොගයෙන් මිදීම—අභුතධ්‍යානය හා එය පාදක කොට ලත් අනාගාමී මාර්ගය), භවයොග විසංයොගය (භවයොගයෙන් මිදීම, රහත්මහ), දෘෂ්ටි-යොගවිසංයොගය (දෘෂ්ටිබන්ධනයෙන් මිදීම—සෝවාන් මහ), අවිද්‍යා-යොගවිසංයොගය (අවිද්‍යාබන්ධනයෙන් මිදීම—රහත්බව) යන සතර විසංයොගයෝ යැ. මොහු විශෙෂභාගික ධම් සතර යැ.

කතමෙ වත්තාරො ධම්මා දුප්පට්ඨිජ්ඣා? වත්තාරො සමාධායො භානභාගියො සමාධි, ධීතිභාගියො සමාධි, විසේසභාගියො සමාධි, නිබ්බධභාගියො සමාධි. ඉමෙ වත්තාරො ධම්මා දුප්පට්ඨිජ්ඣා.

කතමෙ වත්තාරො ධම්මා උපපාදෙතඛො? වත්තාරි ඤාණානි, ධම්මෙ ඤාණං, අනවයෙ ඤාණං, පරියෙ ඤාණං, සමමුතියා ඤාණං. ඉමෙ වත්තාරො ධම්මා උපපාදෙතඛො.

කතමෙ වත්තාරො ධම්මා අභිඤ්ඤායා? වත්තාරි අරියසව්වානි, දුක්ඛං අරියසච්චං, දුක්ඛසමුදයං අරියසච්චං, දුක්ඛනිරෝධො අරියසච්චං, දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපටිපදා අරියසච්චං. ඉමෙ වත්තාරො ධම්මා අභිඤ්ඤායා.

කතමෙ වත්තාරො ධම්මා සච්ඡිකාතඛො? වත්තාරි සාමඤ්ඤඵලානි: පොතාපතතිඵලං, ස කදුගාමිඵලං, අනාගාමිඵලං, අරහත්තඵලං. ඉමෙ වත්තාරො ධම්මා සච්ඡිකාතඛො.

ඉති ඉමෙ වත්තාරිසං ධම්මා භූතා තච්ඡා තථා අවිතථා අනඤ්ඤථා සමමා තථාගතෙන අභිසම්බුද්ධා.

පඤ්ච ධම්මා

6. පඤ්ච ධම්මා බහුකාරා -පෙ- පඤ්ච ධම්මා සච්ඡිකාතඛො.

කතමෙ පඤ්ච ධම්මා බහුකාරා? පඤ්ච පධානියඛොති ඉධාට්ඨසො භික්ඛු සද්දො හොති සද්දහති තථාගතස්ස ඛොධං; ඉති පි සො හගවා අරහං සමමාසමබ්බුද්ධො විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුක්කරො පුරිසදත්තසාරපී සත්ථා දෙවමනුසස්සනං බුද්ධො හගවා'ති, අප්පාඛාධො හොති අප්පාතදඩ්ධාසමච්චෙපාකිනියා ගහණියා සමනනාගතො නාතිස්සියා නාච්චුණ්ණියා මජ්ඣමායා පධානකඛමාය, අසථො හොති අමායාවී යථාභූතං අත්තානං ආචිකත්තා සත්ථරි වා විඤ්ඤසු වා සමුහමං වාරිසු, ආරභුට්ඨියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදාය ථාමවා දමපරක්කමො අනිකබ්බත්ථිතො කුසලෙසු ධම්මෙසු, පඤ්ඤවා හොති උදයත්ථිගාමිනියා පඤ්ඤායා සමනනාගතො අරියාය නිබ්බධිකාය සමමා දුක්ඛකඛයගාමිනියා. ඉමෙ පඤ්ච ධම්මා බහුකාරා.

දුෂ්ප්‍රතිවිධාය ධර්ම සතර කවර යැ? භානභාගික සමාධිය (නිවරණ ඇති බැවින් පිරිහීම හඳුනා කරන සමාධිය), සමීතිභාගික සමාධිය (පිරිහීම් වැසීම් නැති ව සමීතිය සෙවනා සමාධිය) විශේෂභාගික සමාධිය (මතු විශේෂාධිගමයට ප්‍රත්‍යය වන සමාධිය), නිවේදනාගික සමාධිය (නිවන් සෙවනා සමාධිය) යන සතර සමාධිහුය, මේ දුෂ්ප්‍රතිවිධාය ධර්ම සතර යැ.

උත්පාදයිකව්‍ය ධර්ම සතර කවර යැ? ධර්මයෙහි ඥානය (සතර මහා සතර පලා නුවණ), අන්වයයෙහි ඥානය (සිවුසස් පසක් කොට දැන් සේ ම අතිතයෙහිත් මොහු දුඛාදී විසින් වූහ යි උත් අනුමානඥානය), පර්යයයෙහි (මෙරමා සිත් පිරිසිදු දැන්මෙහි) නුවණ, සම්මුතිශ්‍රේණි නුවණ (උඩ කී ඥාන තුන හැර ඉතිරි සියලු දෑයෙහි නුවණ) යන ඥාන සතර යැ. මේ උත්පාදයිකව්‍ය ධර්ම සතර යැ.

අභිඥෙය ධර්ම සතර කවර යැ? දුඛාර්යසත්‍යය, දුඛසමුදයාර්ය-සත්‍යය, දුඛනිරෝධාර්ය සත්‍යය, දුඛනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපද්‍යායිකත්‍යය යි සතර ආර්ය සත්‍යයෝ යැ. මේ අභිඥෙය ධර්ම සතර යැ.

සාක්ෂාත්කතීව්‍ය ධර්ම සතර කවර යැ? ශ්‍රෝත ආපත්තිඵලය, සංකෘදගාමිඵලය, අනාගාමිඵලය, අර්හත්තිඵලය යන සතර ශ්‍රාමණ්‍ය-ඵලයෝ යැ. මේ සාක්ෂාත්කතීව්‍ය ධර්ම සතර යැ.

මෙසේ තථ්‍ය වූ, තථ වූ, අවිතථ වූ, අනන්‍යතථ වූ සතළිස් ධර්මයෝ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් මොනොවට වෙසෙසින් අවබෝධ කරන ලද්දහ.

පඤ්චකය

6 බහුපකාර ධර්ම පසෙක සාක්ෂාත් කතීව්‍ය ධර්ම පසෙක.

බහුපකාර ධර්ම පස කවර යැ? ප්‍රාධානිකාඛය (ප්‍රධන් වීර්ය වඩන මහණහු ගේ ගුණාඛය) පස යැ. ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙම සැදහැ ඇත්තේ වෙයි, ඒ හඟවත්හු මේ මේ කරුණින් අරහත් ය, සමායක්-සද්බුද්ධ ය, විද්‍යාවරණසම්පන්න ය, සුගත ය, ලොකවිත් යැ, නිරුත්තර පුරුෂදම්මසාරථී ය, දෙවි මිනිස්නට ශාස්තෘ ය, බුද්ධ ය, හඟවත් යැ යි තථාගතයන් වහන්සේ ගේ බෝධිය හඳුනයි. රොග නැත්තේ නිදුක් වූයේ, ඉතා ශීත ද නොවූ, ඉතා උෂ්ණ ද නොවූ, මධ්‍යම වූ, ප්‍රධන් වියා වැඩිමට යොග්‍ය වූ, සම ලෙස අහර පැයවන උදරාග්නියෙන් යුක්ත වෙයි. ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි හෝ නුවණැති සබරමසරුවන් කෙරෙහි හෝ තතු වූ පට්ඨි සිය වරද හෙළි කරන්නේ, ශබ්ද නොවූයේ, මායා නැත්තේ වෙයි. ශක්ති ඇත්තේ, දෘඩ උත්සාහ ඇත්තේ, කුසල් දහමහි බහා නො-නැවූ වැර ඇත්තේ, අකුසල් දහමුත් පහ කරනු පිණිස, කුසල් දහමුත් ලැබැගැත්ම පිණිස පිරිපුන් වියා ඇත්තේ වෙසෙයි. ධෛර්‍යයෙන් විදුලිමට සමත් වූ, පිරිසිදු වූ, මොනොවට දුක් වැනැස්මට යන නුවණින් යුක්ත වූයේ, සංස්කාරයන් ගේ ඉපැත්මත් නැස්මත් පිරිසිදු දක්නට සමත් ප්‍රඥයෙකු ස්මන්විත වූයේ, ප්‍රඥවත් වෙයි. මේ බහුපකාර ධර්ම පස යැ.

කතමෙ පඤ්ච ධම්මා භාවෙනධ්වා? පඤ්චඛිතිකො සමාසමාධි, පිතිඵරණකා, සුඛඵරණකා, වෙතොඵරණකා, ආලොකඵරණකා, පච්ච-
වෙසනණනිමිතං. ඉමෙ පඤ්ච ධම්මා භාවෙනධ්වා.

කතමෙ පඤ්ච ධම්මා පරිඤ්ඤායා? පඤ්චුපාදනකඤ්චා, සෙය්‍යාපීදා-
රුපුපාදනකඤ්චා, වෙදනුපාදනකඤ්චා, සඤ්ඤාපාදනකඤ්චා, සඬ්ඛා-
රුපාදනකඤ්චා, විඤ්ඤාණුපාදනකඤ්චා. ඉමෙ පඤ්ච ධම්මා
පරිඤ්ඤායා.

කතමෙ පඤ්ච ධම්මා පහාතධ්වා? පඤ්ච නිවරණානි,
කාමච්ඡන්තිවරණං, බ්‍යාපාදනිවරණං, ටිනම්ඛනිවරණං, උඛච-
ක්කුකුචනිවරණං, විචිකිච්ඡානිවරණං. ඉමෙ පඤ්ච ධම්මා පහා-
තධ්වා.

කතමෙ පඤ්ච ධම්මා භානභාගියා? පඤ්ච වෙතොධිලා: ඉධාචුසො
භික්ඛු සඤ්චරි කඛ්ඛති විචිකිච්ඡති නාධිච්චුචනි න සමපසිද්ධි යො සො
ආචුසො භික්ඛු සඤ්චරි කඛ්ඛති විචිකිච්ඡති නාධිච්චුචනි න සමපසිද්ධි
තස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය.
යස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය, අයං
පඨමො වෙතොධිලො. පුන ච පරං ආචුසො භික්ඛු ධම්මෙකඛ්ඛති
විචිකිච්ඡති නාධිච්චුචනි න සමපසිද්ධි -පෙ- සෙඤ්ඤා කඛ්ඛති -පෙ-
සික්ඛාය කඛ්ඛති -පෙ- සමුභමචාරිසු කුපිතො භොති අනත්තමනො
ආහතචිත්තො ධිලජාතො. යො සො ආචුසො භික්ඛු සමුභමචාරිසු
කුපිතො භොති අනත්තමනො ආහතචිත්තො ධිලජාතො, තස්ස චිත්තං න
නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය යස්ස චිත්තං න
නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය, අයං පඤ්චමො
වෙතොධිලො. ඉමෙ පඤ්ච ධම්මා භානභාගියා.

කතමෙ පඤ්ච ධම්මා විසෙසභාගියා? පඤ්චානුයානි: සඤ්ඤායං,
විරිදිඤ්ඤායං, යනිඤ්ඤායං, සමාධිඤ්ඤායං, පඤ්ඤානුයං. ඉමෙ පඤ්ච ධම්මා
විසෙසභාගියා.

භාවයිතවා ධර්ම පස කවර යැ? ප්‍රීතිය පතුරුවමින් උපදනා (ප්‍රථම විතිය ධ්‍යාන දෙකේ) ප්‍රඥව, සුඛවේදනාව පතුරුවමින් උපදනා (ප්‍රථම විතිය තෘතීය ධ්‍යාන තුනේ) ප්‍රඥව, වෙතස්ථරණතා (පරවිතක විජානන) ප්‍රඥව, ආලෝකස්ථරණතා (ඵළිය පැතිරවීමෙහි උපදනා දිව්‍යවක්ෂුස්) ප්‍රඥව, ප්‍රත්‍යවේක්ෂණ ඥානය යන අංග පසින් යුත් සමාධිය යි එහි මේ භාවයිතවා ධර්ම පස යැ.

පරිඥයා ධර්ම පස කවර යැ? රූපොපාදනස්කන්ධය යැ, වේදනොපාදනස්කන්ධය යැ, සංඥොපාදනස්කන්ධය යැ, සංඝකාරොපාදනස්කන්ධය යැ, විඤ්ඤානොපාදනස්කන්ධය යැ යන උපාදනස්කන්ධ පස යි. මේ පරිඥය (පිරිසිදු දත යුතු) ධර්ම පස යැ.

ප්‍රභාතවා ධර්ම පස කවර යැ? කාමච්ඡද්‍ය නිවරණය, ව්‍යාපාද නිවරණය, ස්ත්‍රානාමිද්ධ නිවරණය, ඔද්ධත්‍යකොකාත්‍ය නිවරණය, විචික්ඛ්‍යා නිවරණය යන පස යි. මේ ප්‍රභාතවා ධර්ම පස යැ.

භානභාගික ධර්ම පස කවර යැ? වෙනොච්ච (සිතේ තද බව) පස යැ: ඇවැත්තී, මෙහි මහණ තෙමේ ගාස්තාහු කෙරෙහි සැක කෙරෙයිද, කුකුස් කෙරෙයි ද, හිශ්වය නැත්තේ ද, නො පහදී ද, ඔහු ගේ සිත වියරි වැඩීම පිණිස, පුන පුනා භාවනා යෝගය පිණිස, සත්තයෙන් භාවනානු-යෝගය පිණිස, ප්‍රධන් වියරි පිණිස නො නැමෙයි යමකු ගේ සිත වීර්ය වැඩීම පිණිස, පුන පුනා භාවනායෝගය පිණිස, සත්තයෙන් භාවනායෙහි යෙදෙනු පිණිස ප්‍රධන් වියරි පිණිස නොනැමෙයි ද, මෙය පළමු වන වෙනොච්චය යි. ඇවැත්තී, තවද මහණක් ධර්මය කෙරෙහි සැක කෙරෙයි ද, කුකුස් කෙරෙයි ද, හිශ්වය නැත්තේ වෙයි ද, නො පහදී ද , සඩ්සයා කෙරෙහි සැක කෙරෙයි ද ... උක්ඛායෙහි සැක කෙරෙයි ද සබරම්සරුවන් කෙරෙහි කිපියේ නොසතුටු සිතැත්තේ, ආහතච්ඡන්ත (ගැටුණු සිතැත්තේ) වෙයි ද, ඛේලජාත (තද) වෙයි ද, ඔහු ගේ සිත වියරි වැඩීම පිණිස, 'පුන පුනා භාවනානුයෝගය පිණිස, සත්තයෙන් භාවනානුයෝගය පිණිස, ප්‍රධන් වියරි පිණිස නො නැමෙයි. යමකු ගේ සිත වියරි වැඩීම පිණිස පුන පුනා භාවනානුයෝගය පිණිස, සත්තයෙන් භාවනායෝගය පිණිස, ප්‍රධන් වියරි පිණිස නො නැමෙයි ද, මෙය පස් වන වෙනොච්චය යි. මේ භානභාගික ධර්ම පස යැ.

විශෙෂභාගික ධර්ම පස කවර යැ? ශ්‍රද්ධන්ද්‍රියය, පියෙයන්ද්‍රියය, චෝත්තේන්ද්‍රියය, සමාධිත්තේන්ද්‍රියය, ප්‍රඥන්ද්‍රියය යන ඉන්ද්‍රිය පස යි. උට විශෙෂභාගික ධර්ම පස යැ.

කතමෙ පඤ්ච ධම්මො දුපපට්ඨිජ්ඣා? පඤ්චනිසාරණියා ධාතුයො:
ඉධාචුසො, භික්ඛුනො කාමෙ මනසිකරොතො කාමෙසු චිත්තං න
පඤ්ඤති නපපසීදති න සන්තිට්ඨති න විමුච්ඤති නෙකඛලං ඛො පනස්ස
මනසිකරොතො නෙකඛලෙවිත්තං පඤ්ඤති පසීදති සන්තිට්ඨති විමුච්ඤති,
තස්ස තං චිත්තං සුගතං සුභාවිතං සුචුඤ්ඤිතං සුචිමුත්තං විසංයුත්තං කාලෙහි,
යෙ ච කාමපච්චයා උපපජ්ජන්ති ආසවා විසාකා පරිප්පාභා මුත්තො සො
තෙහි, න සො තං වෙදනං වෙදෙති. ඉදමක්ඛාතං කාමං නං
තිස්සරණං.

දුන ච පරං ආචුසො, භික්ඛුනො ඛ්‍යාපාදං මනසිකරොතො ඛ්‍යාපාදෙ
විත්තං න පඤ්ඤති, නපපසීදති න සන්තිට්ඨති න විමුච්චති. අඛ්‍යාපාදං
ඛො පනස්ස මනසිකරොතො අඛ්‍යාපාදෙ විත්තං පඤ්ඤති පසීදති
සන්තිට්ඨති විමුච්චති. තස්ස තං චිත්තං සුගතං සුභාවිතං සුචුඤ්ඤිතං සුචිමුත්තං
විසංයුත්තං ඛ්‍යාපාදෙන. යෙ ච ඛ්‍යාපාදපච්චයා උපපජ්ජන්ති ආසවා
විසාකා පරිප්පාභා, මුත්තො සො තෙහි, න සො තං වෙදනං වෙදෙති
ඉදමක්ඛාතං ඛ්‍යාපාදස්ස තිස්සරණං.

දුන ච පරං ආචුසො, භික්ඛුනො විභෙසං මනසිකරොතො විභෙසාය
විත්තං න පඤ්ඤති නපපසීදති න සන්තිට්ඨති න විමුච්චති. අවිභෙසං ඛො
පනස්ස මනසිකරොතො අවිභෙසාය විත්තං පඤ්ඤති පසීදති සන්තිට්ඨති
විමුච්චති. තස්ස තං චිත්තං සුගතං සුභාවිතං සුචුඤ්ඤිතං සුචිමුත්තං විසං-
යුත්තං විභෙසාය යෙ ච විභෙසපච්චයා උපපජ්ජන්ති ආසවා විසාකා
පරිප්පාභා, මුත්තො සො තෙහි, න සො තං වෙදනං වෙදෙති ඉදමක්ඛාතං
විභෙසාය තිස්සරණං.

දුන ච පරං ආචුසො භික්ඛුනො රූපෙ මනසිකරොතො රූපෙසු
විත්තං න පඤ්ඤති නපපසීදති න සන්තිට්ඨති න විමුච්චති. අරූපං ඛො
පනස්ස මනසිකරොතො අරූපෙ විත්තං පඤ්ඤති පසීදති සන්තිට්ඨති
විමුච්චති. තස්ස තං චිත්තං සුගතං සුභාවිතං සුචුඤ්ඤිතං සුචිමුත්තං විසංයුත්තං
රූපෙහි යෙ ච රූපපච්චයා උපපජ්ජන්ති ආසවා විසාකා පරිප්පාභා,
මුත්තො සො තෙහි, න සො තං වෙදනං වෙදෙති ඉදමක්ඛාතං රූපානං
තිස්සරණං.

දුෂ්ප්‍රතිවිධාය ධම්ම පස කවර යැ? නිඃසරණිය ධාතු (විසංයුක්ත ධර්ම) පස යැ: ඇවැත්ති, මෙහි කාමයන් මෙනෙහි කරන මහණහු සිත කාමයන්හි නො පිවිසෙයි, නො පහදී, නො සිහිටයි, නො ඇලෙයි. නෙක්කම්මය (අභුත කර්මසංඛාතයෙන් ලත් ප්‍රථම ධ්‍යානය) මෙනෙහි කරන මහණහු සිත නෙක්කම්මයෙහි පිවිසෙයි, පැහැදෙයි, සිහිටයි, ඇලෙයි. ඔහු ගේ එ සිත අරමුණෙහි මොනොවට ගියේ මොනොවට වැඩුණේ, කාමයන් කෙරෙන් මොනොවට නැඟී සිටියේ, කාමයන් කෙරෙන් මොනොවට මිදුණේ, කාමයන්ගෙන් වෙන් වූයේ වෙයි. කාම හෙතෙයෙන් යම් ආසුචි කෙතෙක්, යම් දුක් කෙතෙක්, යම් කාමපරිදහ කෙතෙක් උපදනාහු ද, හේ ඔවුන් කෙරෙන් මිදුණේ වෙයි, හේ ඒ වේදනා නො විඳී. මෙය කාමයන් ගේ නිඃසරණය නැමැයි කියන ලදී.

ඇවැත්ති, තව ද ව්‍යාපාදය මෙනෙහි කරන මහණහු ගේ සිත ව්‍යාපාදයෙහි නො පිවිසෙයි, නො පහදී, නො රඳෙයි, නො ඇලෙයි. අව්‍යාපාදය (මෙමුත්‍රී ධ්‍යානය) මෙනෙහි කරන ඔහු සිත අව්‍යාපාදයෙහි පිවිසෙයි, පැහැදෙයි, සිටී, ඇලෙයි. ඔහු ගේ එ සිත අරමුණෙහි මොනොවට ගියේ, මොනොවට වැඩුණේ, (ව්‍යාපාදය කෙරෙන්) මොනොවට නැඟී සිටියේ, මොනොවට මිදුණේ, ව්‍යාපාදය කෙරෙන් වෙන් වූයේ වෙයි. ව්‍යාපාද හෙතෙයෙන් යම් ආසුචි දුක් පරිදහ කෙතෙක් උපදිත් ද, හේ ඔවුන් කෙරෙන් මිදුණේ වෙයි. හේ ඒ වේදනාව නො විඳී. මේ ව්‍යාපාදයේ නිඃසරණයැ යි කියන ලදී.

තව ද ඇවැත්ති, චිහිංසාව මෙනෙහි කරන මහණහු සිත චිහිංසායෙහි නො පිවිසෙයි, නො පහදී, නො සිටී, නො ඇලෙයි. වැලි අචිහිංසාව (කරුණාධ්‍යානය) මෙනෙහි කරන ඔහු සිත අචිහිංසායෙහි (කරුණාධ්‍යානයෙහි) පිවිසෙයි, පැහැදෙයි, සිටී, ඇලෙයි. ඔහු ගේ ඒ සිත අරමුණෙහි මොනොවට ගියේ, මොනොවට වැඩුණේ, චිහිංසාව කෙරෙන් මොනොවට නැඟී සිටියේ, මොනොවට මිදුණේ, මොනොවට වෙන් වූයේ වෙයි. චිහිංසා හෙතෙයෙන් යම් ආසුචි කෙතෙක්, දුක් කෙතෙක්, පරිදහ කෙතෙක් උපදනාහු ද, හේ ඔවුන් කෙරෙන් මිදුණේ වෙයි, හේ ඒ වේදනාව නො විඳී. මේ චිහිංසාව ගේ නිඃසරණයැ යි කියන ලදී.

ඇවැත්ති, තව ද මහණ තෙමේ රූපයන් මෙනෙහි කරන මහණහු ගේ සිත රූපයන්හි නො පිවිසෙයි, නො පහදී, නො සිටී, නො ඇලෙයි. වැලි දු අරූපධ්‍යානය මෙනෙහි කරන ඔහු සිත අරූපධ්‍යානයෙහි පිවිසෙයි, පහදී, සිටී, ඇලෙයි. ඔහු ගේ ඒ සිත අරමුණෙහි මොනොවට ගියේ, මොනොවට වැඩුණේ, රූපයන් කෙරෙන් මොනොවට නැඟී සිටියේ, මොනොවට මිදුණේ, වෙන් වූයේ වෙයි. රූප හෙතෙයෙන් යම් ආසුචි කෙතෙක් දුක් කෙතෙක් පරිදහ කෙතෙක් උපදනාහු ද, හේ ඔවුන් කෙරෙන් මිදුණේ වෙයි. හේ ඒ කාම වේදනා ද විභාතපරිදහ වේදනා ද නොවිඳී. මෙය රූපයන්ගේ නිඃසරණයැ යි කියන ලදී.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනො සක්කායං චනඤ්ඤරොතො සක්කායෙ විතං න පසබ්බද්ධි නාපසීද්ධි න සන්ධිද්ධි න විමුච්ඤ්ඤි සක්කායං-
 හිරොධං බො පනස්ස චනසිකරොතො සක්කායනිරොධෙ විත පසබ්බද්ධි
 පසීද්ධි සන්ධිද්ධි විමුච්චති. තස්ස තං විතං සුගතං සුභාවතං සුචුඤ්ඤිතං
 සුචිත්තානං විසංයුතං සක්කායෙන. 'යෙ ච සක්කායපථවයා උපපජ්ජන්ති
 ආසවා' විසාතා පරිප්පාහා, මුත්තො සො තෙහි න යො තං වෙදනා
 වෙදෙති ඉදමනිකං සක්කායස්ස නිසැරණං. ඉමෙ පඤ්ඤා ධම්මො
 දුප්පට්ඨිජ්ඣා

කතමෙ පඤ්ඤා ධම්මො උප්පාදෙතබ්බො? පඤ්ඤා ඤාණිකො සමාසමාධි.
 අයං සමාධි පච්චරතනසුඛො වෙච ආයතිඤ්ඤා සුඛට්ඨපාකො ති
 පච්චතනඤ්ඤා ඤාණං උපපජ්ජති, අයං සමාධි අරියො නිරාමිසො ති
 පච්චතනඤ්ඤා ඤාණං උපපජ්ජති, අයං සමාධි අකාපුරිසසෙවිතො ති
 පච්චතනඤ්ඤා ඤාණං උපපජ්ජති, අයං සමාධි සත්තො පණිනො පටිප-
 සැද්ධිලාභා ඵලකාදිභාවාධිගතො න සංකාරනිග්ගස්සාවාරිතාවතොති
 පච්චතනඤ්ඤා ඤාණං උපපජ්ජති, සො බො පනාහං ඉමං සමාධිං සතො'ව
 සමාපජ්ජාමි, සතො වුට්ඨහාමි'ති පච්චතනඤ්ඤා ඤාණං උපපජ්ජති. ඉමෙ
 පඤ්ඤා ධම්මො උප්පාදෙතබ්බො

කතමෙ පඤ්ඤා ධම්මො අභිඤ්ඤායා? පඤ්ඤා විමුක්තායතනානි
 ඉධාචුසො, භික්ඛුනො සත්ථා ධම්මං දෙසෙති අඤ්ඤාතරො වා ගරුච්ඤා-
 හිකො සමුභවාරි යථා යථා ආවුසො භික්ඛුනො සත්ථා ධම්මං දෙසෙති
 අඤ්ඤාතරො වා ගරුච්ඤාහිකො සමුභවාරි තථා තථා යො තස්මිං
 ධම්මෙ අඤ්ඤාපටිසංවෙදී ච තොති ධම්මපටිසංවෙදී ච තස්ස අඤ්ඤාපටිසං-
 චරිතො ධම්මපටිසංවෙදිතො පාමුජ්ජං ජායති, පමුදිතස්ස පිති ජායති,
 පිතිමනස්ස කායො පයාමනති පසැද්ධිකායො සුඛං වෙදෙති, සුඛිතො
 විතං සමාධියති. ඉදං පඨමං විමුක්තායතනං.

1 සසබ්බාරනිග්ගස්සාවාරිකතො (ඔපයා)

ඇවැත්නි, තව ද සත්කායය (සංස්කාර ධර්ම) මෙනෙහි කරන ශ්‍රේෂ්ඨ විදර්ශක රහත්හු ගේ සිත සත්කායයෙහි නො පිවිසෙයි. නො පහදී, නො සිටී, නො ඇලෙයි. වැලි සත්කාය නිරෝධය මෙනෙහි කරන ඔහුගේ සිත සත්කාය නිරෝධයෙහි (නිවනෙහි) පිවිසෙයි, පැහැදෙයි, රැඳී සිටී, ඇලෙයි. ඔහුගේ ඒ සිත අරමුණෙහි මොනොවට ගියේ, මොනොවට වැඩුණේ, සත්කායය කෙරෙන් නැඟී සිටියේ, මොනොවට මිදුණේ, වෙන් වූයේ වෙයි. සත්කාය හෙතෙයින් යම් ආසූව විභාන පරිදහ කෙතෙක් උපද්‍රව්‍ය ද, ඔවුන් කෙරෙන් හේ මිදුණේ වෙයි. හේ ඒ වෙද්දා ව නො වීදී. මේ සත්කායයාගේ නිසරණයැ යි කියන ලදී. මේ ශ්‍රේෂ්ඨවිධා වූ ධර්ම පස යැ.

උත්පාදයිතවා ධම් පස කවර යැ? ඥාන පසක් ඇති සමාක්සමාධිය යැ. මේ සමාධිය (අර්හත් ඵලසමාධිය සඳහන් සමවත් කෙණෙහි සුව ගෙන දෙන බැවින්) වර්තමාන සැප විපාක ඇත්තේ ද (පළමු පළමු සමවත් සමාධිය මතු මතු සමාධිනව ප්‍රත්‍යය වන බැවින්) මත්තෙහි සැප විපාක ගෙන දෙන්නේ යැ යි තමා කෙරෙහි නුවණ උපදී. මේ සමාධිය ආයා යැ (කෙලෙසුන්ගෙන් ඇත් ය), නිරාමිස යැ (කාමාමිස විවරාමිස ලොකාමිස යන තුන් ආමිසයන්ගෙන් තොරයැ) යි තමා තුළ ම නුවණ උපදී. මේ සමාධිය අලාමක පුරුෂයන් විසින් (බුදු පසේ බුදු රහතුන් විසින්) සෙවනා ලද යි තමා තුළ ම නුවණ උපදී. මේ සමාධිය ශාන්ත යැ යි ප්‍රණීත යැ යි කෙලෙස් සංසිදීමෙන් ලද්දේ යැ යි, එක් නිවන් අරමුණෙහි ම සිත පිහිටුවීමෙන් ලබන ලද්දේ යැ යි සංස්කාර (ලෝකික සමාධි සෙයින් සප්‍රයෝග) සිතින් කෙලෙසුන් මැඩ වළක්වා ලත් පැවැතුම් නැත්තේ යැ යි තමා කෙරෙහි ම නුවණ උපදී. ඒ මම වූ කලී සිහි ඇත්තෙමි ම මේ සමාධියට සමවදිමි, සිහි ඇත්තෙමි ම මේ සමාධියෙන් නැඟී සිටිමි යි තමා කෙරෙහි ම නුවණ උපදී මේ උත්පාදයිතවා ධර්ම පස යැ.

අභිඥාය ධම් පස කවර යැ? විමුක්තායතන (මිදීමට කාරණ වූ ධර්ම) පස යැ. මෙහි මහණක් හට ශාස්තෘ තෙමේ හෝ ගුරු තන්හි සිටි සබරම්සරුවෙක් හෝ දහම් දෙසයි. ඇවැත්නි, ශාස්තෘ තෙමේ හෝ ගුරු තන්හි සිටි සබරම්සරුවෙක් හෝ යම් යම් සේ ඒ මහණහට දහම් දෙසා ද, ඒ ඒ පරිද්දෙන් හෙ තෙම ඒ ධර්මයෙහි අරුත් දැනගන්නේ ද වෙයි, පෙළ දැනගන්නේ ද වෙයි, අරුත් දන්නා පෙළ දන්නා ඔහුට ප්‍රමොදය උපදී. ප්‍රමුදිතවූවහුට ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රීති සිතැත්තහුගේ නැම කය සංභිදෙයි. සංභිදුණු නාම කය ඇත්තේ සුව වීදී. සුව ඇත්තහු ගේ සිත එකඟ වෙයි. මේ පළමු විමුක්තායතනය යැ.

සුත ව පරං ආවුසො භික්ඛුනො න හෙව ඛො සත්ථා ධම්මං දෙසෙති. අඤ්ඤතරො වා ගරුට්ඨානිකො සමුභවාරි, අපි ව ඛො යථාසුතං යථාපරි-
යක්ඛං ධම්මං විජ්ඣාමනෙ පරෙසං දෙසෙති. යථා යථා ආවුසො භික්ඛු
යථාසුතං යථාපරියක්ඛං ධම්මං විජ්ඣාමනෙ පරෙසං දෙසෙති, තථා
තථා සො තස්මිං ධම්මෙ අත්ථපට්ඨංවෙදී ව හොති ධම්මපට්ඨංවෙදී ව
තස්ස අත්ථපට්ඨංවෙදීනා ධම්මපට්ඨංවෙදීනා පාමුජ්ජං ජායති,
පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතිමනස්ස කායො පසංමග්ගති, පසංඛිකායො
සුඛං වෙදෙති, සුඛිතො විත්තං සමාධියති. ඉදං දුතියං විමුක්ඛායතනං.

සුත ව පරං ආවුසො භික්ඛුනො න හෙව ඛො සත්ථා ධම්මං දෙසෙති
අඤ්ඤතරො වා ගරුට්ඨානිකො සමුභවාරි. නාපි යථාසුතං යථාපරි-
යක්ඛං ධම්මං විජ්ඣාමනෙ පරෙසං දෙසෙති, අපි ව ඛො යථාසුතං යථා-
පරියක්ඛං ධම්මං විජ්ඣාමනෙ සජ්ඣායං කරොති. යථා යථා ආවුසො
භික්ඛු යථාසුතං යථාපරියක්ඛං ධම්මං විජ්ඣාමනෙ සජ්ඣායං කරොති,
තථා තථා සො තස්මිං ධම්මෙ අත්ථපට්ඨංවෙදී ව හොති ධම්මපට්ඨ-
ංවෙදී ව. තස්ස අත්ථපට්ඨංවෙදීනා ධම්මපට්ඨංවෙදීනා පාමුජ්ජං
ජායති, පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතිමනස්ස කායො පසංමග්ගති, පසංඛි-
කායො සුඛං වෙදෙති, සුඛිතො විත්තං සමාධියති. ඉදං තතියං
විමුක්ඛායතනං.

සුත ව පරං ආවුසො භික්ඛුනො න හෙව ඛො සත්ථා ධම්මං දෙසෙති
අඤ්ඤතරො වා ගරුට්ඨානිකො සමුභවාරි, නාපි යථා සුතං යථාපරියක්ඛං
ධම්මං විජ්ඣාමනෙ පරෙසං දෙසෙති, නාපි යථාසුතං යථාපරියක්ඛං ධම්මං
විජ්ඣාමනෙ සජ්ඣායං කරොති, අපි ව ඛො යථාසුතං යථාපරියක්ඛං ධම්මං
වෙනසා අනුචිතකෙකති අනුචිතාරෙති මනසානුපෙකති. යථා යථා
ආවුසො භික්ඛු යථාසුතං යථාපරියක්ඛං ධම්මං වෙනසා අනුචිතකෙකති
අනුචිතාරෙති මනසානුපෙකති, තථා තථා සො තස්මිං ධම්මෙ - අත්ථපට්ඨ-
ංවෙදී ව හොති ධම්මපට්ඨංවෙදී ව, තස්ස අත්ථපට්ඨංවෙදීනා ධම්ම-
පට්ඨංවෙදීනා පාමුජ්ජං ජායති, පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතිමනස්ස
කායො පසංමග්ගති, පසංඛිකායො සුඛං වෙදෙති, සුඛිතො විත්තං
සමාධියති ඉදං චතුස්සං විමුක්ඛායතනං.

තව ද ඇවැත්නි, ශාස්තෘ තෙමේ මහණකුට දහම් නො ම දෙසයි, ගුරු තන්හි වූ අත් සබරමසරුවෙකුත් දහම් නො ම දෙසයි, එතෙකුදු වුවත් ඇසු පරිදි දුහුණු කළ පරිදි ඒ ධර්මය විස්තර වශයෙන් අනුනට දෙසයි. ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ යම් යම් සේ තමා ඇසු පරිදි දුහුණු කළ පරිදි විස්තර වශයෙන් අනුනට දහම් දෙසන්නේ ද, එසේ එසේ හෝ ඒ ධර්මයෙහි අරුත් දැනගන්නේ ද පෙළ දැනගන්නේ ද වෙයි අරුත් දැනගන්නාවූ පෙළ දැනගන්නාවූ ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වුවහුට ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රීත සිතැත්තහුගේ නාම කය සංභිද්දේ. සංභිද්දුණු නාම කය ඇත්තේ සුව වීදි. සුව විදුනාහුගේ සිත එකඟ වෙයි. මේ දෙවැනි, විමුක්තභායනනය යැ.

තව ද අනෙකෙක. ඇවැත්නි, ශාස්තෘ හෝ අත් කිසි ගුරු තන්හි වූ සබරමසරුවෙකු හෝ මහණකුට දහම් නො ම දෙසයි. ඇසු පරිදි දුහුණු කළ පරිදි අනුනට විස්තර වශයෙන් දහම් නො ද දෙසයි. එතෙකුදු වුවත් ඇසු පරිදි, දුහුණු කළ පරිදි, ධර්මය විස්තරයෙන් සවාධායක කෙරෙයි (පුන පුනා කියයි). ඇවැත්නි, යම් සේ යම් සේ මහණ තෙම ඇසු පරිදි දුහුණු කළ පරිදි ධර්මය විස්තරයෙන් සවාධායක කෙරෙයි ද, එසේ එසේ හෝ ඒ දහමෙහි අරුත් දැනගන්නේ ද පෙළ දැනගන්නේ ද වෙයි. අරුත් දැනගන්නා පෙළ දැනගන්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වුවහුට ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රීත සිතැත්තහුගේ නාම කය සංභිද්දේ. සංභිද්දුණු නාම කය ඇත්තේ සුව වීදි. සුව විදුනාහුගේ සිත එකඟ වෙයි. මේ තෙවැනි, විමුක්තභායනනය යැ.

තව ද අනෙකෙක, ඇවැත්නි, ශාස්තෘ හෝ ගුරු තන්හි සිටි කිසි සබරමසරුවෙකු හෝ දහම් නො ම දෙසයි. ඇසු පරිදි, දුහුණු පරිදි විස්තරයෙන් ධර්මය සවාධායක ද නො ම කෙරෙයි. වැළි, ඇසු පරිදි දුහුණු පරිදි ධර්මය සිතීන් පුන පුනා කල්පනා කෙරෙයි. පුන පුනා වීමයි, සිතීන් පුන පුනා සලකා බලයි. ඇවැත්නි, ඇසු පරිදි දුහුණු පරිදි යම් යම් සේ ධර්මය සිතීන් පුන පුනා කල්පනා කෙරෙයි ද, පුන පුනා වීමයි ද, පුන පුනා සිතීන් සලකා බලයි ද, එසේ එසේ හෝ තෙමේ ඒ ධර්මයෙහි අරුත් දැන ගන්නේ ද පෙළ දැනගන්නේ ද වෙයි. අරුත් දැනගන්නා පෙළ දැනගන්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වුවහුට ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රීත සිතැත්තහුගේ නාම කය සංභිද්දේ. සංභිද්දුණු නාම කය ඇත්තේ සුව වීදි. සුව ඇත්තහුගේ සිත එකඟ වෙයි. මේ සතරවන විමුක්තභායනනය යැ.

සුත ව පරං ආවුසො භික්ඛුනො න හෙව ඛො සඤ්ඤා ධම්මං දෙසෙති,
අඤ්ඤාතරො වා ගරුච්ඡාතිකො සබ්බභවාරී, නාපි යථාසුතං යථාපරිඤ්ඤා
ධම්මං විඤ්ඤාතරො පරෙසං දෙසෙති. නාපි යථාසුතං යථාපරිඤ්ඤා ධම්මං
විඤ්ඤාතරො සජ්ඣායං කරොති, නාපි යථාසුතං යථාපරිඤ්ඤා ධම්මං
වෙනසා අනුචිතකෙකන් අනුචිතාරොති මනසානුපෙක්ඛති. අපි ව ඛවසා
අඤ්ඤාතරං සමාධිනිමිත්තං සුග්ගහිතං හොති සුමනසිකතං සුපධාරිතං
සුපට්ඨිද්ධං පඤ්ඤාය. යථා යථා ආවුසො භික්ඛුනො අඤ්ඤාතරං සමාධි-
නිමිත්තං සුග්ගහිතං හොති සුමනසිකතං සුපධාරිතං සුපට්ඨිද්ධං පඤ්ඤාය
තථා තථා සො තස්මිං ධම්මෙ අත්ථපට්ඨංවෙදී ව හොති ධම්මපට්ඨංවෙදී ව.
තස්ස අත්ථපට්ඨංවෙදීනො ධම්මපට්ඨංවෙදීනො පාමුජ්ජං ජායති, පමුද්ධසා
පිති ජායති, පිතිමනසා කායො පසස්මකති, පසස්මකායො සුඛං
වෙදෙති, සුඛිනො චිත්තං සමාධියති. ඉදං පඤ්ඤාමං විමුක්ඛායතනං
ඉමෙ පඤ්ඤා ධම්මො අභිඤ්ඤායා.

කතමෙ පඤ්ඤා ධම්මො සවර්තකාතබ්බො? පඤ්ඤා ධම්මසබ්බා
සීලසබ්බා, සමාධිසබ්බා, පඤ්ඤාසබ්බා, විමුක්ඛසබ්බා, විමුක්ඛ-
ඤ්ඤාදසන්නසබ්බා. ඉමෙ පඤ්ඤා ධම්මො සඤ්ඤාතරබ්බො.

ඉති ඉමෙ පඤ්ඤාය ධම්මො භූතා තවජා තථා අවිතථා අනඤ්ඤා
සමො තථාගතෙන අභිසම්මුද්ධා.

ජ ධම්මො

7 ජ ධම්මො බහුකාරා -පෙ- ජ ධම්මො සඤ්ඤාතරබ්බො.

කතමෙ ජ ධම්මො බහුකාරා? ජ සාරානියා ධම්මො ඉධාවුසො
භික්ඛුනො මෙත්තං කායකම්මං පඤ්ඤාපට්ඨිතං හොති සබ්බභවාරීසු අභි වෙච්ඡ
රහො ව. අයමි ධම්මො සාරානියො පියකරණො ගරුකරණො
සබ්බාය අවිවාද්‍ය අවිභෙසාය සාමග්ගියා ඵකිභාවාය සංවතනති

තව ද අනෙකෙකු. ඇවැත්නි, ශාස්තෘ හෝ ගුරු තනිහි සිටි කිසි සබ්-
රම් සරුවෙක් හෝ මහණෙකුට නොම දහම් දෙසයි, මහණ තෙම ඇසු
පරිදි ප්‍රගුණ කළ පරිදි විස්තරයෙන් දහම් නො දෙසයි, ඇසු පුහුණු කළ
පරිදි විස්තර විසින් දහම් සවාධාරණයන් ද නොම කෙරෙයි, ඇසු පුහුණු
කළ පරිදි ධර්මය සිතීන් පුන පුනා නොම කල්පනා කෙරෙයි, නොම
විමසයි, සිතීන් පුන පුනා නො ද සලකා බලයි. වැළි දු ඔහු විසින්
එක්තරා සමාධියෙක් (ගුරුහුගෙන් කමටහන් උගන්නා හා ම) මොනො-
වට උගන්නා ලද්දේ මොනොවට මෙනෙහි කරන ලද්දේ ප්‍රඥයෙන්
මොනොවට සලකා බලන ලද්දේ මොනොවට පිළිවිදුනා ලද්දේ වෙයි.
ඇවැත්නි, යම් යම් පරිද්දෙන් මහණහු විසින් එක්තරා සමාධියෙක්
මොනොවට උගන්නා ලද්දේ, මොනොවට මෙනෙහි කරන ලද්දේ,
ප්‍රඥයෙන් මොනොවට සලකා බලන ලද්දේ, මොනොවට පිළිවිදුනා
ලද්දේ වෙයි ද, ඒ ඒ පරිද්දෙන් හෙ තෙමෙ ඒ ධර්මයෙහි අරුත්
දන්නේ ද පෙළ දන්නේ ද වෙයි. අරුත් දන්නා, පෙළ දන්නා ඔහුට
සතුට උපදී. සතුටු වූවාහට ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රීති සිතැත්තහු ගේ නාම
කය සංසිද්දේ. සංසුන් නාමකය ඇත්තේ සුව විදී. සුව විදුනාහු ගේ
සිත එකඟ වෙයි. මේ පස් වනු විමුක්තායතනය යැ. මේ අභිඥෙය
ධර්ම පස යැ.

සාක්ෂාත් කතීවා ධර්ම පස කවර යැ? ශීලස්කකිය, සමාධිස්කකිය,
ප්‍රඥාස්කකිය, විමුක්තිස්කකිය, විමුක්තිඥාදර්ශනස්කකිය යන ධර්මස්-
කකිය පස යැ. මේ සාක්ෂාත්කතීවා ධර්ම පස යැ.

මෙසේ මේ භූත වූ තථා වූ තථ වූ අවිතථ වූ අනන්‍යාථ වූ පනස් දහම්හු
තථාගතයන් වහන්සේ විසින් තමන් ම මොනොවට වෙසෙයි නුවණින්
අවබෝධ කරන ලද්දහ.

භවකය

7. බහුපකාර ධර්ම සයෙක. සාක්ෂාත් කර්තව්‍ය ධර්ම සයෙකි.

බහුපකාර ධර්ම සය කවර යැ? සාරානිය (සංරක්ෂණිය) ධර්ම සය
යැ. ඇවැත්නි, මෙහි මහණක්හු ගේ මෙමත්‍රී සහගත කායකර්මය,
සබ්බං සරුවන් කෙරෙහි ප්‍රකට ව ද රහස් ද ඵලාභි සිටියේ වෙයි.
ථෙ සාරානිය ධර්මය ද දිය කරන ප්‍රිය කටයුත්තකු කරන ගරුකරන
ගරුකටයුතු කරන සංග්‍රහය පිණිස අවිවාදය පිණිස, අභිංසාව පිණිස
සටහිය පිණිස, එකමුතු බව පිණිස පවතී.

දිස්ත්‍රික්කයෝ පාර්ලිමේන්තුව

දිස්ත්‍රික්කයෝ

පුන ව පරං ආවුසෝ භික්ෂුන්ටා මෙත්තං වච්ඡන්තං - පෙ - එකිභාවාය සංවත්තති.

පුන ව පරං ආවුසෝ භික්ෂුන්ටා මෙත්තං මනෝකන්තං - පෙ - එකි-භාවාය සංවත්තති

පුන ව පරං ආවුසෝ භික්ෂු යෙ තෙ ලාභා ධම්මිකාධම්මලද්ධා අනන්-මසො පක්කපරියාපනනමත්තමිති තථාරූපෙති ලාභහි අප්පට්ඨිතත්තං-හොගි හොති සීලවත්තෙති සමුභවාරිති සාධාරණහොගි අයමිති ධම්මො සාරානියො - පෙ - එකිභාවාය සංවත්තති

පුන ව පරං ආවුසෝ භික්ෂු යානි තානි සීලානි අබ්භිචාරානි අභිජ්ඣානි අසබ්බානි අකම්මාසානි භුජ්ජානි විඤ්ඤාපසස්සානි අපරාමිට්ඨානි සමාධිසංවත්තතිකානි, තථාරූපෙසු සීලෙසු සීලසාමඤ්ඤාගතො විහරති සමුභවාරිති ආවිචේච රහො ව. අයමිති ධම්මො සාරානියො - පෙ - එකිභාවාය සංවත්තති.

පුන ව පරං ආවුසෝ භික්ෂු යා'යං දිට්ඨි අරියා නියායානිකා නියානි තක්කරස්ස සමමා දුක්ඛකුසලාය, තථාරූපාය දිට්ඨියා දිට්ඨිසාමඤ්ඤාගතො විහරති සමුභවාරිති ආවි චේච රහො ව. අයමිති ධම්මො සාරානියො පියකරණො භරුකරණො සම්මතාය අවිවාදාය අවිභවසාය සාමන්තියා එකිභාවාය සංවත්තති. ඉමෙ ඡ ධම්මො ධම්මකාරා,

කතමෙ ඡ ධම්මො භාවෙතඛබ්බා? ඡ අනුස්සන්ධිනානි, බුද්ධානුස්සන්ධි, ධම්මානුස්සන්ධි, සම්මානුස්සන්ධි, සීලානුස්සන්ධි, වාගානුස්සන්ධි, දෙවනානුස්සන්ධි. ඉමෙ ඡ ධම්මො භාවෙතඛබ්බා.

කතමෙ ඡ ධම්මො පරිඤ්ඤායා? ඡ අප්පට්ඨිතානි ආයතනානි. වස්සායතනං, යොනායතනං, සාහායතනං, ජිව්හායතනං, කායායතනං, මහායතනං. ඉමෙ ඡ ධම්මො පරිඤ්ඤායා

තව ද අනෙකෙක. ඇවැත්නි, මහණනු ගේ මෙමත්‍රී සහගත වාක්කර්මය එකමුතු බව පිණිස පවතී.

තව ද අනෙකෙක. ඇවැත්නි, මහණනුගේ මෙමත්‍රීසහගත මනාකර්මය එකමුතු බව පිණිස පවතී.

තව ද අනෙකෙක. ඇවැත්නි, මහණහට දෘඪම වූ, දෘඪමින් ලැබුණු, යටත් පිරිසෙයින් පාත්‍රයට ප්‍රමාණ දෑ වූ ද යම් ලාභ කෙතෙක් වෙත් ද, එ බඳු වූ ලාභයන්ගෙන් අප්‍රතිවිහක්තභෝගී (අමිස වශයෙන් හෝ පුද්ගල වශයෙන් බෙදීමක් නැති ව යළිදත්තෝ) වෙ ද, සිල්වත් සබරමිසරුවන් හා සාධාරණ පරිභෝගයෙන් එය වළදන්නෝ වෙ ද, මේ සාරානිය ධර්මය ද, ප්‍රිය කරනු පිණිස ගරුකරනු පිණිස සංග්‍රහය පිණිස, අවිවාදය පිණිස, නොවෙහෙස පිණිස, සම්මිස පිණිස, එකමුතු බව පිණිස පවතී.

තව ද අනෙකෙක. ඇවැත්නි, අබණ්ඩ වූ අවිජ්ජ වූ අසබල වූ (අකල්මාස වූ) භූජික වූ නුවණැත්තන් විසින් පසස්තා ලද, අපරාමාණ්ඩ වූ සමාධිය පිණිස පවත්නා වූ, යම් ශීලධර්ම කෙතෙක් ඇද්ද, මහණ තෙමේ එ බඳු වූ ශීලවිෂයයෙහි සබරමි සරුවන් හා ප්‍රකට ව ද අප්‍රකට ව ද ශීලයෙන් සමාන බවට පැමිණියේ වෙසෙයි ද මේ සාරානිය ධර්මය ද එකී භාවය පිණිස පවතී.

තව ද අනෙකෙක. ඇවැත්නි, ආර්ය වූ නෛරයාණික වූ යම් දෘෂ්ටි-යෙක් එය පිළිපදනාහට මොනොවට දුක් නැසෙනු පිණිස පවතී ද, මහණ තෙමේ එබඳු දෘෂ්ටියෙන් සබරමිසරුවන් හා ප්‍රකට ව ද අප්‍රකට ව ද දෘෂ්ටි සාමාන්‍ය ගත වූ (දෘෂ්ටියෙන් සමාන බවට පැමිණියෙක් වූ) වෙසෙයි ද, මේ සාරණිය ධර්මය ද ප්‍රිය කරන ගරුකරන වෙයි, සංග්‍රහය පිණිස, අවිවාදය පිණිස, නොවෙහෙස පිණිස, එකී භාවය පිණිස, පවතී. මේ බහුපකාර ධර්ම සය යැ.

භාවධික්ඛ්‍ය (වැඩියැ යුතු) ධර්ම සය කවර යැ? බුද්ධානුස්මෘතිය, ධර්මානුස්මෘතිය, සංඝානුස්මෘතිය, ශීලානුස්මෘතිය, ත්‍යාගානුස්මෘතිය, දෙවතානුස්මෘතිය, යන අනුස්මෘති ස්ථාන සය යැ. මේ භාවධික්ඛ්‍ය ධර්ම සය යැ.

පරිඥෙය ධර්ම සය කවර යැ? චක්ෂුරායතනය, ශ්‍රෝත්‍රායතනය, ඥාණායතනය, ජිව්හායතනය, කායායතනය, මනසායතනය යන ආධ්‍යාත්මික ආයතන සය යැ මේ පරිඥෙය ධර්ම සය යැ.

කතමෙ ඡ ධම්මා පහාතබ්බා? ඡ තණ්හාකායා, රූපතණ්හා, සඤ්-
තණ්හා, ගන්ධතණ්හා, රසතණ්හා, ඵොට්ඨබ්බතණ්හා, ධ්වනිතණ්හා, ඉමෙ
ඡ ධම්මා පහාතබ්බා.

කතමෙ ඡ ධම්මා භානභාගියා? ඡ අගාරවා ඉධාචුසො භික්ඛු
සඤ්චරි අගාරවො විහරති අප්පතිස්සවො, ධම්මෙ -පෙ- සඤ්ඤ -පෙ-
සික්ඛාය -පෙ- අප්පමාදෙ -පෙ- පටිසන්ථාරෙ අගාරවො විහරති අප්ප-
තිස්සවො. ඉමෙ ඡ ධම්මා භානභාගියා

කතමෙ ඡ ධම්මා විසෙසභාගියා? ඡ අගාරවා ඉධාචුසො භික්ඛු සඤ්චරි
සගාරවො විහරති සප්පතිස්සවො ධම්මෙ -පෙ- සඤ්ඤ -පෙ- සික්ඛාය -පෙ-
අප්පමාදෙ -පෙ- පටිසන්ථාරෙ සගාරවො විහරති සප්පතිස්සවො ඉමෙ ඡ
ධම්මා විසෙසභාගියා.

කතමෙ ඡ ධම්මා දුප්පට්ඨිජ්ඣා? ඡ භික්ඛුරණියා ධාතුසො
ඉධාචුසො, භික්ඛු ඵවං වදෙය්‍යා: මෙත්තා භි ඛො මෙ ආචුසො,
චෙත්තොට්ඨුත්ති භාවිතා ඛුද්ධිකතා යානිකතා වජ්ඣකතා අනුලිඝ්ඨා
පරිචිතා සුසමාරඤ්ඤා, අථ ව පන මෙ ඛ්‍යාපාදෙ විත්තං පරියාදය
තිට්ඨන්ති, යො 'මාභෙවනති'ස්ස වචනියො, මා'යස්මා ඵවං අවච, මා
භගවතං අභිභාවිස්සි, න භි සාධු භගවතො අභිභක්ඛානං, න භි භගවා
ඵවං වදෙය්‍යා. අට්ඨානාමෙතං ආචුසො අනවකාසො යං ලෙක්ඛාය
චෙත්තොට්ඨුත්තියා භාවිතාය ඛුද්ධිකතාය යානිකතාය වජ්ඣකතාය
අනුලිඝ්ඨාය පරිචිතාය සුසමාරඤ්ඤාය, අථ ව පනස්ස ඛ්‍යාපාදෙ ටික්ඛා
පරියාදය ධ්වසන්ති නෙතං යානං ටිජ්ජති. භික්ඛුරණං හෙතං ආචුසො
ඛ්‍යාපාදස්ස යදිදං මෙත්තාචෙත්තොට්ඨුත්ති.

ප්‍රභාතව්‍ය ධර්ම සය කවර යැ? රූපතෘෂ්ණාව, ශබ්ද තෘෂ්ණාව, ගන්ධ තෘෂ්ණාව, රස තෘෂ්ණාව, ස්ප්‍ර්ෂටව්‍ය තෘෂ්ණාව, ධර්ම තෘෂ්ණාව යන තෘෂ්ණකාය සය යැ මේ ප්‍රභාතව්‍ය ධර්ම සය යි

භානභාගික ධර්ම සය කවර යැ? අගෞරව සය යැ ඇවැත්නි, මෙහි මහණෙක් ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි ගෞරව නැත්තේ, යටත් පැවැතුම් නැත්තේ වෙසෙයි. ධර්මය කෙරෙහි සංසයා කෙරෙහි ශික්ෂාව කෙරෙහි අප්‍රමාදයෙහි පිළිසඳර කෙරෙහි ගෞරව නැත්තේ යටත් පැවැතුම් නැත්තේ වෙසෙයි මේ භානභාගික ධර්ම සය යි

විශෙෂභාගික ධර්ම සය කවර යැ? ගෞරව සය යැ ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙමේ ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි ගෞරව ඇත්තේ යටත් පැවැතුම් ඇත්තේ වෙසෙයි. ධර්මය කෙරෙහි සංසයා කෙරෙහි ශික්ෂාව කෙරෙහි අප්‍රමාදයෙහි පිළිසඳරෙහි ගෞරව ඇත්තේ, යටත් පැවැතුම් ඇත්තේ වෙසෙයි. මේ විශෙෂභාගික ධර්ම සය යැ

දූෂ්ප්‍රතිවිධාන ධර්ම සය කවර යැ? නිඃසරනික ධාතු සය යැ 'ඇවැත්නි, මා විසින් මෙමුත්‍රී චිත්තවිමුක්තිය භාවිතය, බහුලිකාන ය, යානිකාන ය වාස්තුකාන යැ අනුස්ථිත යැ පරිචිත යැ (පුරුදු කරන ලද්දේ යැ), සුසමාරබ්ධි යැ එතෙතදු වුවත් ව්‍යාපාදය මා සිත භාත්පසින් ගෙන සිටී යැ' යි මෙසේ මෙහි මහණෙක් කියන්නේ නම්, 'මෙසේ නො කියා වා, ආයුෂ්මත් තෙමේ මෙසේ නො කියා වා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට දෙස් නො නඟා වා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට දෙස් නැතිම නො මැනවි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ නො වදාරන සේක, ඇවැත්නි, මෙමුත්‍රී චිත්ත විමුක්තිය භාවිත කල්හි, බහුලිකාන කල්හි, යානිකාන කල්හි, වාස්තුකාන කල්හි, අනුස්ථිත කල්හි, පරිචිත කල්හි, සුසමාරබ්ධි කල්හි, එසේ කලා ව්‍යාපාදය ඔහුගේ සිත භාත්පසින් ගෙන සිටී යන යමෙක් ඇද්ද, ඇවැත්නි, මෙය නො කරුණෙක, අවකාශ නැත්තෙක, මේ කාරණය අවිද්‍යාමාන යැ' යි ඒ මහණ තෙමේ කියා යුතු (ඒ මහණහට කියනු සුදුසු යැ). කවර හෙයින්? ඇවැත්නි, මෙමුත්‍රී චිත්ත විමුක්තිය යන යමෙක් ඇද්ද මෙය ව්‍යාපාදයා ගේ නිඃසරණය යැ, එහෙයින්.

දීඝතිකායො පාරිකවග්ගො

දසුත්තරසුත්තං

ඉධ පනාටුසො, භික්ඛු එවං වදෙය්‍යා කරුණංහි ඛො මෙ ආටුසො
වෙතොවිමුත්ති භාවිතා ඛණ්ඩුජිකතා යානිකතා වස්ත්‍රකතා අනුලක්ඛිතා පරිචිතා
'සුසමාරඬා, අථ ච පන මෙ විභෙසා චිත්තං පරියාදය නිට්ඨන්ති, සො'මා
භෙවන්ති' සස වචනියො, මා'යස්මා එවං අවච, මා භගවන්තං අබ්බාවික්ඛී,
-පෙ- නිසසරණං භෙතං ආටුසො, විභෙසාය යදිදං කරුණං
වෙතොවිමුත්ති.

ඉධාටුසො, භික්ඛු එවං වදෙය්‍යා මුදිතා හි ඛො මෙ ආටුසො වෙතො-
විමුත්ති භාවිතා -පෙ- අථ ච පන මෙ අරති උත්තං පරියාදය නිට්ඨන්ති,
සො 'මාභෙවන්ති' සස වචනියො, මායස්මා එවං අවච -පෙ- නිසසරණං
භෙතං ආටුසො අරතියා යදිදං මුදිතා වෙතොවිමුත්ති

ඉධ පන ආටුසො, භික්ඛු එවං වදෙය්‍යා: උපෙක්ඛාහි ඛො මෙ ආටුසො,
වෙතොවිමුත්ති භාවිතා -පෙ- අථ ච පන මෙ රාගො චිත්තං පරියාදය
නිට්ඨන්ති. -පෙ- නිසසරණං භෙතං ආටුසො රාගස්ස යදිදං උපෙක්ඛා
වෙතොවිමුත්ති

ඉධ පනාටුසො, භික්ඛු එවං වදෙය්‍යා අතිමිත්තා හි ඛො මෙ ආටුසො,
වෙතොවිමුත්ති භාවිතා -පෙ- අථ ච පන මෙ තං නිමිත්තානුසාරි සෑණං
භොන්ති නි -පෙ- නිසසරණං භෙතං ආටුසො, සබ්බනිමිත්තානං යදිදං
අතිමිත්තා වෙතොවිමුත්ති.

ඇවැත්නි, මා විසින් කරුණා විත්තවිමුක්තිය භාවිත යැ, ඛණ්ඩ-
කෘත යැ, යානී කෘත යැ, වාස්තුකෘත යැ, අනුස්ථිත යැ, පරිචිත යැ,
සුසමාරබ්ධ යැ. එතෙකුදු වුවත් විභිංසාව මා සිත භාත්පසින් ගෙන සිටී
යැ යි මෙහි මහණෙක් මෙසේ කියන්නේ නම්, 'මෙසේ නො කියා වා,
ආයුෂ්මත් තෙමේ මෙසේ නො කියාවා, භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට දෙස්
නො නභා වා, භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට දෙස් නැඟීම නො මැනවි,
භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ මෙසේ නො වදාරන සේකැ.. යි ඒ මහණ
තෙමේ මෙසේ කියා යුතු වන්නේ ය. කවර හෙයින්? ඇවැත්නි,
කරුණාවිත්තවිමුක්තිය යන යමෙක් ඇද්ද, මෙය විභිංසාවගේ නිසරණය
යැ. එහෙයින්.

ඇවැත්නි, 'මා විසින් මුද්දිකා විත්තවිමුක්තිය භාවිත යැ එ තෙකුදු
වුවත් අරතිය මා සිත භාත්පසින් ගෙන සිටී යැ යි මෙහි මහණෙක්
මෙසේ කියන්නේ නම්, 'එසේ නො කියා වා, ආයුෂ්මත් තෙමේ එසේ
නභමක් කියා වා. යි හෙ තෙමේ මෙසේ කියා යුතු වන්නේ ය.
කවර හෙයින්? ඇවැත්නි, මුද්දිකා වෙතොවිමුක්තිය යන යමෙක් ඇද්ද,
මෙය අරතියගේ නිසරණය යැ. එහෙයින්.

ඇවැත්නි, 'මා විසින් උපෙක්ඝා වෙතොවිමුක්තිය භාවිත යැ'.
එතෙකුදු වුවත් රාගය මා සිත භාත්පසින් ගෙන සිටී යැ යි මෙහි
මහණෙක් මෙසේ කියන්නේ නම්, 'එසේ නො කියා වා' ආයුෂ්මත්
තෙමේ එසේ නභමක් කියා වා 'යි මෙසේ ඒ මහණ තෙමේ කියා යුතු
වන්නේ ය. ඒ කවර හෙයින්? ඇවැත්නි, උපෙක්ඝා වෙතොවිමුක්ති
යන යමෙක් ඇද්ද, මෙය රාගයාගේ නිසරණය යැ එහෙයින්.

ඇවැත්නි, මා විසින් අනිමිත්ත වෙතොවිමුක්තිය භාවිත යැ...
එතෙකුදු වුවත් මගේ ඒ නුවණ (රාගනිමිත්තාදි) නිමිති අනුව යන්නේ
වේ යැ' යි කියන්නේ නම්, 'එසේ නො කියා වා, ආයුෂ්මත් තෙමේ
නභමක් එසේ කියා වා.' යි මෙසේ ඒ මහණ තෙමේ කියා යුතු
වන්නේ ය. ඒ කවර හෙයින්? ඇවැත්නි, අනිමිත්ත වෙතොවිමුක්ති
යන යමෙක් ඇද්ද, මෙය සියලු නිමිතීන් ගේ නිසරණය යැ
එහෙයින්.

ඉධ පන ආවුසො, භික්ඛු එවං වදෙයා අසමිති ඛො ඔෙ විගතං, අයමහස්මිති න සමනුපසසාමී අප ච පන මෙ විචිකිච්ඡා කථංකථාසලං විතං පරියාදය තිදධිති ති. සො 'මා හෙවනති' සහ වචනියො, මා'යසා එවං අවච, මා හගවතං අබ්භාවිකම්, න භි සාධු හගවතො අබ්භසානං න භි හගවා එවං වදෙයා. අට්ඨානමෙතං ආවුසො, අනවකාසො, යං අසමිති විගතෙ අයමහමස්මිති අසමනුපසසතො, අප ච පනසා විචිකිච්ඡා කථංකථාසලං විතං පරියාදය ධසකිති, තෙනං යානං විජ්ඣති නිසසරණං භෙතං ආවුසො විචිකිච්ඡා කථංකථාසලංසය, යදිදං අසමිති මානසා ඤමුග්ගාතො ඉමෙ ජ ධම්මො දුපපට්ඨිකිං

කතමෙ ජ ධම්මො උපපාදෙතබ්බො? ජ සතතවිහාරො ඉධාවුසො භික්ඛු වක්ඛුනා රූපං දිස්වා නෙව සුමනො භොති න දුමුතො උපෙක්ඛිතො ච විහරති සතො සමපජානො සොතෙන සද්දං සුඤ්ඤාං-පෙ- සානෙන ගන්ධං සාධිඤ්ඤාං-පෙ- ජිව්හාරය රසං සාධිඤ්ඤාං-පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බො ඵුසිඤ්ඤාං-පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය නෙව සුමනො භොති න දුමුතො, උපෙක්ඛිතො ච විහරති සතො සමපජානො. ඉමෙ ජ ධම්මො උපපාදෙතබ්බො

කතමෙ ජ ධම්මො අභිඤ්ඤායා? ජ අනුත්තරියානි. දසසානානුත්තරියං, සවණානුත්තරියං, ලාභානුත්තරියං, සික්ඛානුත්තරියං, පාරිවරියානුත්තරියං, අනුසංකානුත්තරියං ඉමෙ ජ ධම්මො අභිඤ්ඤායා

කතමෙ ජ ධම්මො සච්ඡිකාතබ්බො? ජ අභිඤ්ඤා ඉධාවුසො, භික්ඛු අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පවුදනුභොති-පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකා පි කායෙන වසං වතෙතති, දිබ්බාය සොතධාතුයා විසුද්ධාය අතිකකතමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණංති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්කෙවා පරසත්තානං පරපුග්ගලානං වෙතසා වෙතො පරිවුච්ඡ පජානාති සරාගං වා විතං-පෙ- අවිමුක්තං වා විතං අවිමුක්තං විතනති පජානාති, සො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසසරති-සෙයාපීදං, එකස්මි ජාතිං දෙව පි ජාතියො-පෙ- ඉති සාකාරං සලදෙද්දසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසසරති. දිබ්බෙන වක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතිකකතමානුසකෙන-පෙ- යථාකමමුපගෙ සතෙත පජානාති, ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතො-විමුක්තිං පඤ්ඤාට්ඨිතති. දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකාතො උපසමපජ්ජ විහරති ඉමෙ ජ ධම්මො සච්ඡිකාතබ්බො

ඇවැත්නි, 'මම වෙමි' යන මගේ අස්මි මානය පහ විය. 'මේ මම වෙමි' යි නො දකිමි. එතෙකුදු වුවත් මාගේ සැකය, කරුණාකරාය (කෙසේද කෙසේ දැයි විමසී කරන සැක හුල) භාත්පසින් මගේ සිත ගෙන සිටී' යැ යි මෙසේ කියන්නේ නම්, 'එසේ නො කියන්නා, ආශ්‍රිතත් තෙමේ එසේ නො කියා වා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට දෙස් නො කියන්න, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට දෙස් කීම නො මැනව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ නො ම වදන සේක ඇවැත්නි, 'වෙමි' යි අස්මි-මානය පහ වූ කල්හි, මේ 'මම වෙමි' යි නො දක්නාහට මෙසේ සැක ඇති වීම යන මෙය නො කරුණෙක. මෙය අවකාශ නැත්තෙක. එතෙකුදු වුවත් විවිකිව්‍යාව වූ කරුණාකරායට සිහි සිත භාත්පසින් ගෙන සිටින්නේ ය යන මේ කරුණෙක නැත, මෙය අවිද්‍යාමානය ය. කවර හෙයින්? යම් අස්මිමානයක ගේ මුල් සිද්ධිමෙක් වෙ ද, මෙය විවිකිව්‍යා සංඛ්‍යාත කරුණාකරායට නිසරණය වේ. එ හෙයින්. මේ දුෂ්ප්‍රතිධ්‍යාධර්ම සය යැ.

උත්පාදයිතවා ධර්ම සය කවර යැ? සත්තවිහාර සය යැ: ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙමේ ඇසින් රුවක් දක සතුටු ද නො ම වෙයි. නො සතුටු ද නො ම වෙයි, සිහි ඇත්තේ, නුවණින් දන්නේ, උපෙක්ෂක ව ම වෙයි. කනිත් හඬක් අසා, නැහැයෙන් ගඳක් අසා දිවිත් රසක් විඳ කයින් ස්ප්‍රෂ්ටවත් පැහැය මනසින් දහමක් සිතා සතුටු ද නො ම වෙයි, නො සතුටු ද නො ම වෙයි, සිහි ඇත්තේ නුවණින් දන්නේ උපෙක්ෂක ව ද වෙයි. මේ උත්පාදයිතවා ධර්ම සය යැ.

අභිඥෙය ධර්ම සය කවර යැ? අනුත්තරිය දර්ශනය, අනුත්තරිය ශ්‍රවණය, අනුත්තරිය ලාභය, අනුත්තරිය ශික්ෂාව, අනුත්තරිය පාරිවර්යාව, අනුත්තරිය අනුස්මානිය යන අනුත්තරිය සය යි. මේ අභිඥෙය ධර්ම සය යැ.

සාක්ෂාත් කර්තවා ධර්ම සය කවර යැ? අභිඥ සය යැ ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙමේ නොයෙක් සාද්ධිවිධ ලබයි බහු ලොව දක්වා ද කයින් වශය පවත්වයි. මිනිසුන්ගේ ශ්‍රවණොපවාරය ඉක්ම පිරිසිදු දිව කනිත් දුර වූ ද ළඟ වූ ද දිව්‍ය වූ ද මානුෂික වූ ද යන දෙ හඬ ම අසයි. රාග සහිත සිත රාග සහිත සිතැ යි, ... නො මිදුණු සිත නොමිදුණු සිතැ යි දනී මෙසේ අත් සතුන් ගේ අත් පුභුලන් ගේ සිත් සිය සිතින් පිරිසිදු දනී. එක් ජාතියක් ද ජාති දෙකක් දැ යි අනෙකවිධ පෙර වූ සු කඳ පිළිවෙළ සිහි කෙරෙයි මෙසේ ආකාර සහිත උදෙස සහිත, අනෙක විධ පූර්වෙතිවාසය සිහි කරයි, මිනිසුන්ගේ දර්ශනොපවාරය ඉක්ම දක්ක හැකි පිරිසිදු දිවැසින් . කට වූ පරිදි මිය යන නැවත උපද්‍යා සතුන් දනගනී. ආප්‍රවයන් ගේ විනාශයෙන් ආප්‍රව රහිත වූ, වෙතොවිමුක්තිය ද (එල සමාධිය ද) ප්‍රඥ විමුක්තිය ද (එලඤනය ද) මේ අත්බවහි ම තෙමේ ම වෙසෙසි නුවණින් දැන පසක් කොට ලැබ වෙසෙයි මේ සාක්ෂාත්කර්තවා ධර්ම සය යැ.

ඉති ඉමෙ සට්ඨි ධම්මා භුතා තථ්‍යා තථා අවිතථා අනඤ්ඤථා සමමා තථාගතෙන අභිසම්බුද්ධා.

සත්තධම්මා

8. සත්ත ධම්මා බහුකාරා, සත්ත ධම්මා භාවෙතබ්බා, සත්ත ධම්මා පරිඤ්ඤායා, සත්ත ධම්මා පභාතබ්බා, සත්ත ධම්මා භානාභාගීයා, සත්ත ධම්මා විසෙසභාගීයා, සත්ත ධම්මා දුප්පට්ඨිජ්ඣා, සත්ත ධම්මා උප්පාදෙනබ්බා, සත්ත ධම්මා අභිඤ්ඤායා, සත්ත ධම්මා සවජ්ඣාතබ්බා.

කතමෙ සත්ත ධම්මා බහුකාරා? සත්ත අරියධනාහි සඤ්ඤාධනං, සීලධනං, භිරිධනං, ඕත්තප්පධනං, සුතධනං, වාගධනං, පඤ්ඤාධනං ඉමෙ සත්ත ධම්මා බහුකාරා.

කතමෙ සත්ත ධම්මා භාවෙතබ්බා? සත්තසමොච්ඡිකිතා සතිසමොච්ඡිකිතො, ධම්මවිමයසමොච්ඡිකිතො, වීරියසමොච්ඡිකිතො, පිතිසමොච්ඡිකිතො, පසංඤ්ඤාසමොච්ඡිකිතො, සමාධිසමොච්ඡිකිතො, උපෙක්ඛාසමොච්ඡිකිතො ඉමෙ සත්ත ධම්මා භාවෙතබ්බා.

කතමෙ සත්ත ධම්මා පරිඤ්ඤායා? සත්ත විඤ්ඤාණට්ඨිතියො; සත්තාච්ඡාසා සත්තා නානත්තකායා නානත්තසඤ්ඤිතො, සෙය්‍යථාපි මනුස්සා එකච්ච ව දෙවා එකච්ච ව විත්තිපාතිකා. අයං පඨමා විඤ්ඤාණට්ඨිති

සත්තාච්ඡාසො සත්තා නානත්තකායා එකත්තසඤ්ඤිතො සෙය්‍යථාපි දෙවා බ්‍රහ්මකායිකා පඨමාභිත්තිබ්බත්තා, අයං දුතියා විඤ්ඤාණට්ඨිති

සත්තාච්ඡාසො සත්තා එකත්තකායා නානත්තසඤ්ඤිතො සෙය්‍යථාපි දෙවා ආභසසරා අයං තතියා විඤ්ඤාණට්ඨිති

සත්තාච්ඡාසො සත්තා එකත්තකායා එකත්තසඤ්ඤිතො සෙය්‍යථාපි දෙවා සුභකිණ්ණා අයං චතුස්සා විඤ්ඤාණට්ඨිති

සත්තාච්ඡාසො සත්තා සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං¹ සමතික්කමම - ටො- අනානනා ආකාසො²ති ආකාසානඤ්ඤායනනුපගා. අයං පඤ්ඤිති විඤ්ඤාණට්ඨිති

මෙය මේ භූත වූ තරා වූ තරා වූ අවිතර වූ අනන්‍යතාව වූ මේ සැටෙක් ධර්මයෝ තරාගතයන් වහන්සේ විසින් මොනොවට අවබෝධ කරන ලද්දහ.

සප්තධර්මයෝ

8. බහුපකාර ධර්ම සතෙක, භාවයිතව්‍ය ධර්ම සතෙක, පරිඥෙය ධර්ම සතෙක, දුභ්‍යතව්‍ය ධර්ම සතෙක, භානභාගිය ධර්ම සතෙක, විසෙසභාගිය ධර්ම සතෙක, දුප්ප්‍රතිවිධ්‍ය ධර්ම සතෙක, උත්පාදයිතව්‍ය ධර්ම සතෙක, අභිඥෙය ධර්ම සතෙක, සාක්ෂාත්කර්තව්‍ය ධර්ම සතෙක.

බහුපකාර ධර්ම සත කවර යැ? ශ්‍රද්ධාධනය, ශිලධනය, භිරිධනය, ඕත්තප්පධනය, ශ්‍රැත ධනය, ක්‍යාග ධනය, ප්‍රඤ ධනය යන ආර්ය ධන සත යැ මේ බහුපකාර ධර්ම සත යැ.

භාවයිතව්‍ය ධර්ම සත කවර යැ? සතිසමොච්ඡිකතය ධර්ම විවය සමොච්ඡිකතය, උරියසමොච්ඡිකතය, පිතිසමොච්ඡිකතය, පසසංඝි-සමොච්ඡිකතය, සමාධිසමොච්ඡිකතය, උපෙක්ඛාසමොච්ඡිකතය යන සප්ත සමොච්ඡිකතයෝ යැ. මේ භාවයිතව්‍ය ධර්ම සත යැ.

පරිඥෙය ධර්ම සත කවර යැ? විඤ්ඤාසීති සත යැ ඇවැත්ති, මිනිස්සු ද ඇතැම් දෙවියෝ ද ඇතැම් විනිපාතිකයෝ ද සි කායනානාඤ්ඤා (කයින් වෙතත් බව) ඇති, සංඤ්ඤානාඤ්ඤා (ප්‍රතිසන්ධිසංඤ්ඤා වශයෙන් උනුනට වෙතත් බව) ද ඇති සත්ව කෙනෙක් ඇත. මේ පළමු වන විඤ්ඤාසීතිය යැ.

ඇවැත්ති, ලොවැ කල්පාරම්භසමයයෙහි උපන් බ්‍රහ්මකායික දෙවියෝ යම් සේ ද එසේ වූ කායනානාඤ්ඤා ඇති ප්‍රතිසන්ධි සංඤ්ඤා එකතිය ඇති (එක ම වර්ගයේ ප්‍රතිසන්ධි සිතින් උපන්) සත්ව කෙනෙක් ඇත. මේ දෙවෙනි විඤ්ඤාසීතිය යැ.

ඇවැත්ති, ආභාසාර දෙවියන් සේ වූ, කායෙකතිය (කයින් එක් බඳු බව) ඇති, සංඤ්ඤානාඤ්ඤා (ප්‍රතිසන්ධි සංඤ්ඤා වශෙන් විවිධතාව) ඇති සත්ව කෙනෙක් ඇත. මේ තෙවෙනි විඤ්ඤාසීතිය යැ.

ඇවැත්ති, ඉහකාත්ස්නක දෙවියන් සේ වූ කායෙකතිය (කයින් එක් බඳු බව) ඇති, ප්‍රතිසන්ධිසංඤ්ඤාව ද එක් බඳු බව ඇති සත්ව කෙනෙක් ඇත. මේ සතරවන විඤ්ඤාසීතිය යැ.

ඇවැත්ති, රූපසංඤ්ඤා හැම ලෙසින් ඉක්මිමෙන්, ප්‍රතිසංඤ්ඤා දුරු වැ යැමෙන්, නානාඤ්ඤා නොමෙනෙහි කිරීමෙන්, ආකාශප්‍රඤ්ඤා අනන්ත යැයි දැක, එහි සිත පිහිටුවා, ආකාශානන්තරායනතාව පැමිණි සත්ව කෙනෙක් ඇත. මේ පස්වැනි විඤ්ඤාසීතිය යැ.

සත්තාට්ඨසො සත්තා සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං ‘සමතික්කමම’
අනන්තං විඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඤ්චායතනනුපගා. අයං ඡට්ඨා විඤ්ඤාණට්ඨිති.

සත්තාට්ඨසො සත්තා සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කමම
නත්ති කිඤ්චිති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනනුපගා අයං සත්තමි විඤ්ඤාණට්ඨිති
ඉමෙ සත්ත ධම්මා පරිඤ්ඤායතා.

කතමෙ සත්ත ධම්මා පභාතබ්බා? සත්තානුසයා කාමරාගානුසයො,
පටිසානුසයො, දිට්ඨානුසයො, විචිකිච්ඡානුසයො, මානානුසයො,
භවරාගානුසයො, අවිජ්ජානුසයො. ඉමෙ සත්ත ධම්මා පභාතබ්බා.

කතමෙ සත්ත ධම්මා භානභාගියා? සත්ත අසඤ්ඤා: ඉධාට්ඨසො භික්ඛු
අසුඤ්ඤා භොති, අභිරිකො භොති, අනොක්කපපි භොති, අප්පසුකො
භොති, කුසිතො භොති, මුට්ඨසසති භොති, දුප්පඤ්ඤා භොති. ඉමෙ සත්ත
ධම්මා භානභාගියා.

කතමෙ සත්ත ධම්මා විසෙසභාගියා? සත්ත සඤ්ඤා: ඉධාට්ඨසො භික්ඛු
සඤ්ඤා භොති, හිරිමා භොති, ඔක්කපපි භොති, ඛුට්ඨසුකො භොති,
ආරද්ධවිරියො භොති, උපට්ඨිතසති භොති, පඤ්ඤා භොති. ඉමෙ සත්ත
ධම්මා විසෙසභාගියා.

කතමෙ සත්ත ධම්මා දුප්පට්ඨිජ්ඣා? සත්ත සප්පරිසඤ්ඤා: ඉධාට්ඨසො
භික්ඛු ධම්මඤ්ඤා ච භොති, අත්ඤ්ඤා ච, අත්තඤ්ඤා ච, මත්තඤ්ඤා ච
කාලඤ්ඤා ච, පරිසඤ්ඤා ච, පුග්ගලඤ්ඤා ච ඉමෙ සත්ත ධම්මා
දුප්පට්ඨිජ්ඣා.

කතමෙ සත්ත ධම්මා උපපාදෙතබ්බා? සත්ත සඤ්ඤා අනිවච්ඡඤ්ඤා,
අගාතසඤ්ඤා, අසුභසඤ්ඤා, ආදීනවසඤ්ඤා, පභාණසඤ්ඤා, විරාගසඤ්ඤා,
ත්තිරොධසඤ්ඤා. ඉමෙ සත්ත ධම්මා උපපාදෙතබ්බා. 8

ඇවැත්නි, හැම ලෙසින් ම අනන්ත වූ කසිණුග්ගාටිමාකාස අරමුණ ඉක්මැ, විඤානය අනන්ත යැයි ධ්‍යාන වඩා, විඤ්ඤාණඤායතනයට පැමිණි සත්ව කෙනෙක් ඇත. මේ සවැනි විඤ්ඤාණසංකීර්ණය යැ.

ඇවැත්නි, හැම ලෙසින් ම විඤ්ඤාණඤායතනය ඉක්මැ, 'කිසිත් නැතැ' යි බව, ආකිඤ්ඤායතනයට පැමිණි සත්ව කෙනෙක් ඇත. මේ සත්වැනි විඤ්ඤාණසංකීර්ණය යැ. මේ පරිඥෙය ධර්ම සත යැ.

ප්‍රභාතව්‍ය ධර්ම සත කවර යැ? කාමරාගානුශය ය, ප්‍රතිසානුශය ය, දාෂ්ටානුශය ය, විචිකිත්සානුශය ය, මානානුශය ය, භවරාගානුශය ය, අවිද්‍යානුශය ය යන අනුශය සත යැ. මේ ප්‍රභාතව්‍ය ධර්ම සත යැ.

භානභාගික ධර්ම සත කවර යැ? ඇවැත්නි, මෙහි මහණෙක් ශ්‍රද්ධා නැත්තේ වෙයි ද, පවට ලජ්ජා නැත්තේ වෙයි ද, පවට බිය නැත්තේ වෙයි ද, අල්පශ්‍රැත වෙයි ද, කුසිත වෙයි ද, නටුවා වූ සිහි ඇත්තේ වෙයි ද, ප්‍රඥා නැත්තේ වෙයි ද (ඔහු කෙරෙහි වූ ඒ අශ්‍රද්ධාදීහු) අසඬුර්ම සත යැ. මොහු භානභාගික ධර්ම සත යැ.

විශෙෂභාගික ධර්ම සත කවර යැ? සඬුර්ම සත යැ. ඇවැත්නි, මෙහි මහණ කෙම ශ්‍රද්ධා ඇත්තේ වෙයි, පවට ලජ්ජා ඇත්තේ වෙයි, පවට බිය ඇත්තේ වෙයි, බොහෝ ඇසු පිරු තැන් ඇත්තේ (බහුශ්‍රැත) වෙයි, වැඩූ වීර්ය ඇත්තේ වෙයි, ඵලඹු සිටි සිහි ඇත්තේ වෙයි, ප්‍රඥා ඇත්තේ වෙයි. මේ සඬුර්ම සත යැ. මොහු විශෙෂභාගික ධර්ම සත යැ.

දුෂ්ප්‍රතිවිධ්‍යා ධර්ම සත කවර යැ? සත්පුරුෂ ධර්ම සත යැ. ඇවැත්නි, මෙහි මහණ ධර්මය දන්නේ ද වෙයි, අර්ථ දන්නේ ද වෙයි, තමා දන්නේ ද වෙයි, පමණ දන්නේ ද වෙයි, කල් දන්නේ ද වෙයි, පිරිස දන්නේ ද වෙයි, පුභුලන් දන්නේ ද වෙයි. මේ දුෂ්ප්‍රතිවිධ්‍යා ධර්ම සත යැ.

උත්පාදයිකව්‍යා ධර්ම සත කවර යැ? අනිත්‍යසංඤ, අනාත්මසංඤ, අශුභසංඤ, ආදිනව සංඤ, ප්‍රභාණ සංඤ, විරාග සංඤ, නිරෝධ සංඤ, යන සංඤ සත යැ. මොහු උත්පාදයිකව්‍යා ධර්ම සත යැ.

කතමෙ සත්ත ධම්මා අභිඤ්ඤායා? සත්ත නිද්දොවස්සුති ඉධාච්ඡො භික්ඛු සික්ඛාසමාදානෙ තිබ්බජ්ඤෙ භොති ආයතිඤ්ඤා සික්ඛාසමාදානෙ අවිගතපෙමො, ධම්මනිසන්ධියා තිබ්බජ්ඤෙ භොති ආයතිඤ්ඤා ධම්මනිසන්ධියා අවිගතපෙමො, ඉච්ඡාවිනයෙ තිබ්බජ්ඤෙ භොති ආයතිඤ්ඤා ඉච්ඡාවිනයෙ අවිගතපෙමො, පටිසල්ලානෙ තිබ්බජ්ඤෙ භොති ආයතිඤ්ඤා පටිසල්ලානෙ අවිගතපෙමො, විරියාරමෙහ තිබ්බජ්ඤෙ භොති ආයතිඤ්ඤා විරියාරමෙහ අවිගතපෙමො, සතිනෙපකෙක තිබ්බජ්ඤෙ භොති ආයතිඤ්ඤා සතිනෙපකෙක අවිගතපෙමො, දිට්ඨිපට්ඨෙවෙධෙ තිබ්බජ්ඤෙ භොති ආයතිඤ්ඤා දිට්ඨිපට්ඨෙවෙධෙ අවිගතපෙමො ඉමෙ සත්ත ධම්මා අභිඤ්ඤායා.

කතමෙ සත්ත ධම්මා සච්ඡිකාතබ්බා? සත්ත ථිණාසවබ්බාති ඉධාච්ඡො ථිණාසවසා භික්ඛුනො අභිච්චන්තො සබ්බෙ සම්ඛාරා යථාභූතං සමුපපඤ්ඤාය සුද්ධිං භොන්ති, යමපාච්ඡො ථිණාසවසා භික්ඛුනො අභිච්චන්තො සබ්බෙ සම්ඛාරා යථාභූතං සමුපපඤ්ඤාය සුද්ධියා භොන්ති, ඉදං ථිණාසවසා භික්ඛුනො බලං භොති, යං බලං ආගමිති ථිණාසවො භික්ඛු ආසවානං ඛයං පටිජානාති 'ථිණාමෙ ආසවා'ති.

පුන ච පරං ආච්ඡො ථිණාසවසා භික්ඛුනො අඛාරකාසුපමා කාමා යථාභූතං සමුපපඤ්ඤාය සුද්ධිං භොන්ති යමපාච්ඡො -පෙ- 'ථිණා මෙ ආසවා'ති.

පුන ච පරං ආච්ඡො ථිණාසවසා භික්ඛුනො විචෙක නිත්තං චිත්තං භොති විචෙකපොණං විචෙකපබ්බාරං විචෙකවිචං නෙකකමුඛිතං වාන්තං භොති සබ්බෙ ආසවට්ඨානියෙහි ධම්මෙහි යමපාච්ඡො -පෙ- 'ථිණා මෙ ආසවා'ති.

පුන ච පරං ආච්ඡො ථිණාසවසා භික්ඛුනො චත්තාරො යතිපට්ඨානා භාවිතා භොන්ති සුභාවිතා යමපාච්ඡො -පෙ- 'ථිණා මෙ ආසවා'ති.

පුන ච පරං ආච්ඡො ථිණාසවසා භික්ඛුනො පඤ්ඤිත්ථානි භාවිතානි භොන්ති සුභාවිතානි යමපාච්ඡො -පෙ- 'ථිණා මෙ ආසවා'ති.

අභිඥය ධර්ම සත කවර යැ? නිර්දශ වස්තු සත යැ ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙම ශික්ෂා සමාදානයෙහි දැඩි කැමැත්තේ, මත්තෙහි ද ධර්ම නිශාන්තියෙහි නො පහ වූ ප්‍රෙමය ඇත්තේ වෙයි, ඉච්ඡාවිනයයෙහි දැඩි කැමැත්තේ, මත්තෙහි ද ඉච්ඡාවිනයයෙහි නො පහ වූ ප්‍රෙමය ඇත්තේ වෙයි, ප්‍රතිසංලාපනයෙහි (එකලා වැ හිඳීමෙහි) දැඩි කැමැත්තේ, මත්තෙහි දුප්‍රතිසංලාපනයෙහි නො පහ වූ ප්‍රෙමය ඇත්තේ වෙයි. කායික චෛත්සික චීරය පිරීමෙහි දැඩි කැමැත්තේ, මත්තෙහි චීරය පිරීමෙහි පහ නොවූ ප්‍රෙමය ඇත්තේ වෙයි. සිහියෙහිත් ස්ථානොචිත දුඤ්ඤයෙහිත් දැඩි කැමැත්තේ මත්තෙහි ද සිහියෙහිත් ස්ථානොචිත දුඤ්ඤයෙහිත් නොපහ වූ ප්‍රෙමය ඇත්තේ වෙයි දෘෂ්ටි ප්‍රතිවේදයෙහි (මාර්ගදක්ෂිණයෙහි) දැඩි කැමැත්තේ, මත්තෙහි ද දෘෂ්ටිප්‍රතිවේදයෙහි පහ නොවූ ප්‍රෙමය ඇත්තේ වෙයි. මේ අභිඥය ධර්ම සත යැ.

සාක්ෂාත්කර්මය ධර්ම සත කවර යැ? ක්ෂිණාසුච බලසතයැ ඇවැත්නි, මෙහි ක්ෂිණාසුච (රහත්) භික්ෂුහු විසින් සියලු සංස්කාරයෝ අන්තරා වශයෙන් සමාක්ප්‍රඥයෙන් තතු වූ පරිදි මොනොවට දක්නා ලද්දහු වෙත් යම් බලයක් නිසා රහත් මහණ 'මගේ ආසුචයෝ නටහ'යි ආසුචයන් ගේ විනාශය පිළින කෙරෙයි ද මේ ද රහත් මහණහුගේ බලයෙක් වෙයි.

තව ද අනෙකෙක් ඇත ඇවැත්නි, රහත් මහණහු විසින් කාමයෝ හිනි අභරු වළක් බදු හ යි සමාක්ප්‍රඥයෙන් මොනොවට දක්නා ලද්දහු වෙත් ඇවැත්නි, යම් බලයක් නිසා 'මගේ ආසුචයෝ නටහ' යි පිළින කෙරෙයි ද, මේත් රහත් මහණහුගේ බලයෙක් වෙයි.

තව ද අනෙකෙක. ඇවැත්නි, රහත් මහණහු ගේ සිත විවේකයට (නිවනට) නැමුණේ, විවේකයට නතු වූයේ, විවේකයට බර වූයේ, විවේකයෙහි (නිවනෙහි) පිහිටියේ නෛෂ්කාමයයෙහි (නිවනෙහි) ඇලුණේ, ආසුචයනට කරුණු වූ දැයින් (ත්‍රේතූමක සංස්කාර කෙරෙන්) හැම සැටියෙන් ම ඉවත් වූයේ වෙයි ඇවැත්නි, යම් බලයක් නිසා 'මගේ ආසුචයෝ නටහ' යි පිළින කෙරෙයි ද, මේත් රහත් මහණහු ගේ බලයෙක් වෙයි.

තව ද අනෙකෙක ඇවැත්නි, රහත් මහණහු විසින් සතර සති-පට්ඨානයෝ භාවිත වෙත්, මොනොවට වඩන ලද්දහු වෙත්. ඇවැත්නි, යම් බලයක් නිසා 'මගේ ආසුචයෝ නටහ' යි . . පිළින කෙරෙයි ද, මේත් රහත් මහණහු ගේ බලයෙක් වෙයි.

තව ද අනෙකෙක ඇවැත්නි, රහත් මහණහු විසින් පංච ඉන්ද්‍රියයෝ භාවිත වෙත්, මොනොවට වඩන ලද්දහු වෙත්. ඇවැත්නි, යම් බලයක් නිසා, 'මගේ ආසුචයෝ නටහ' යි . පිළින කෙරෙයි ද මේත් රහත් මහණහුගේ බලයෙක් වෙයි.

පුන ච පරං ආවුසො ඛිණාසවස්ස භික්ඛුනො සත්තං ඛෙ ජංඛිඛා භාටිකා භොතති සුභාවිතා. යමං වුසො -පෙ- 'ඛිණා මෙ ආසවා ති.

පුන ච පරං ආවුසො ඛිණාසවස්ස භික්ඛුනො අරියො අට්ඨඛිකො මග්ගො භ වීතො භොති සුභාවිතො යමං වුසො ඛිණාසවස්ස භික්ඛුනො අරියො අට්ඨඛිකො මග්ගො භාවිතො භොති සුභාවිතො, දුද්ධො ඛිණාසවස්ස භික්ඛුනො ඛලං භොති, යං ඛලං ආගාම ඛිණාසවො භික්ඛු ආසවානං ඛයං පටිජානාති 'ඛිණා මෙ ආසවා'ති,

ඉමෙ සත්ත ධර්මො සඨජ්ඣානඛබ්බො.

දුති මෙ සත්තං ධර්මො භුතා තට්ඨා තථා අවිතථා අනඤ්ඤථා සමමා තථාගතෙන අභිසම්බුද්ධා.

අට්ඨ ධර්මො

9. අට්ඨ ධර්මො ඛහුකාරා -පෙ- අට්ඨ ධර්මො සඨජ්ඣානඛබ්බො.

කතමෙ අට්ඨ ධර්මො ඛහුකාරා? අට්ඨ භෙතු අට්ඨ පච්චයා ආදිබ්බහම්-වරිසිකාය පඤ්ඤාය අප්පට්ඨිකාය පටිලාභාය පටිලභාය භියෙය්‍යාභාවාය වෙජුලාය භාවනාය පාරිජුරියා සංවත්තනති. කතමෙ අට්ඨ

ඉධාවුසො භික්ඛු සඤ්ඤාය චා උපනිස්සාය විහරති අඤ්ඤතරං චා ගරුච්ඡානියං සමුභම්චාරිං, යඤ්ඤානිඛබ්බං භිරොක්ඛපං පච්චුපට්ඨිකං භොති, පෙමඤ්ඤා ගාරවො ච, අයං පඨමො භෙතු, පඨමො පච්චයො ආදිබ්බහම්-වරිසිකාය පඤ්ඤාය අප්පට්ඨිකාය පටිලාභාය පටිලභාය භියෙය්‍යාභාවාය වෙජුලාය භාවනාය පාරිජුරියා සංවත්තනති

තං ඛො පන සඤ්ඤාය උපනිස්සාය විහරති අඤ්ඤතරං චා ගරුච්ඡානියං සමුභම්චාරිං යඤ්ඤානිඛබ්බං භිරොක්ඛපං පච්චුපට්ඨිකං භොති පෙමං ච ගාරවො ච, තෙ කාලෙන කාලං උපසංඝමිත්වා පරිජුළුති පරිපඤ්ඤාති ඉදං භතෙන කථං? ඉමස්ස කො අඤ්ඤා ති? තස්ස තෙ ආයස්මිනො අවිච්චං වෙච්චි විචරන්ති අනුක්‍රාන්තිකතඤ්ඤා උක්ඛානිකරෙනති අනුක්‍රාන්තිකතෙසු ච කඤ්ඤානිඛබ්බං භිරොක්ඛපං පච්චුපට්ඨිකං භොති අයං දුතියො භෙතු දුතියො පච්චයො ආදිබ්බහම්වරිසිකාය පඤ්ඤාය අප්පට්ඨිකාය පටිලාභාය පටිලභාය භියෙය්‍යාභාවාය වෙජුලාය භාවනාය පාරිජුරියා සංවත්තනති

තව ද අනෙකෙක ඇවැත්නි, රහත් මහණහු විසින් සප්ත බොධිඛණ්ණයෝ භාවිත වෙත්, මොනොවට වඩන ලද්දහු වෙත්. ඇවැත්නි, යම් බලයක් නිසා .. 'මගේ ආත්‍රවයෝ නටන'යි පිළින කෙරෙයි ද, මේ ද රහත් මහණහුගේ එක් බලයෙක් වෙයි.

තව ද අනෙකෙක. ඇවැත්නි, රහත් මහණහු විසින් අරි අටැහි මහ භාවිත වෙයි, මොනොවට වඩන ලද්දේ වෙයි. යම් බලයක් නිසා රහත් මහණ 'මගේ ආත්‍රවයෝ නටන'යි අසුක්ඛයය (රහත් බව) පිළින කෙරෙයි ද, මේ ද රහත් මහණහුගේ බලයෙක් වෙයි.

මේ සාක්ෂාත්කර්තව්‍ය ධර්ම සත යැ.

මෙසේ භූත (සත්‍ය) වූ තරා වූ තප වූ අවිතප් වූ අනන්‍යාප වූ සැත්තැවෙක් ධර්මයෝ තප. ගතයන් වහන්සේ විසින් මොනොවට විශිෂ්ටඥානයෙන් දන්නා ලද්දා.

අෂ්ට ධර්මයෝ

9. බුදුප්‍රකාර ධර්ම අටෙක, සාක්ෂාත්කර්තව්‍ය ධර්ම අටෙක.

බුදුප්‍රකාර ධර්ම අට කවර යැ? අට දෙනෙක් හෙතුහු අට දෙනෙක් ප්‍රත්‍යයයෝ නොලත් අදිබ්‍රහ්මචරියක ප්‍රඥාව ගේ (මාර්ග බ්‍රහ්මචරියාවට හෙවත් අරි අටැහි මහට පුරිභාගයෙහි වූ තරුණ ශමප් විදග්ගා ප්‍රඥාව ගේ) ලබ්ධිම පිණිස ද, ලත් එකී ප්‍රඥාවගේ වැඩිම පිණිස, මහත් බව පිණිස, භාවනායෙන් පරිපූර්ණ වනු පිණිස පවතීන්. කවර අට දෙනෙක් ද යත්

අ.වැත්නි, මෙහි මහණ තෙම, යමක්ගු කෙරෙහි ඔහුගේ දැඩි තීර්ඛතප් එළැඹ සිටියේ වේ ද, ප්‍රේමයත් ගෞරවයත් එළැඹ සිටියේ වේ ද, එසේ වූ ශාස්තෘන් වහන්සේ හෝ ගුරු තන්හි වූ එක්තරා සබරම් සරුවක්හු හෝ ඇසුරු කොට වෙසෙයි. මේ පළමු හේතුව, මේ පළමු ප්‍රත්‍යයය නොලත් ආදි බ්‍රහ්මචරියක ප්‍රඥාවගේ ලබ්ධිම පිණිසත් ලත් එකී ප්‍රඥාවගේ වැඩිම පිණිසත් මහත් බව පිණිසත් භාවනායෙන් පරිපූර්ණ වනු පිණිසත් පවතී.

මහණ තෙමේ, යමක්හු කෙරෙහි ඔහුගේ තීර්ඛතප් එළැඹ සිටියේ වේ ද, ප්‍රේමයත් ගෞරවයත් එළැඹ සිටියාහු වෙත් ද, එසේ වූ ශාස්තෘන් වහන්සේ හෝ ගුරු තන්හි වූ එක්තරා සබරම් සරුවකු හෝ ඇසුරු කොට වෙසෙයි, කලින්කලා ඔවුන් කරා එළැඹ, 'වහන්ස, මෙය කෙසේ ද? මෙහි අරුත් කීම් දැයි පුනපුනා විචාරයි, පුනපුනා ප්‍රශ්න කෙරෙයි ඒ ආශ්‍රිතව ඔහුට හෙළි නො වූ දෑ හෙළි කෙරෙත්, අප්‍රකට දෑ ප්‍රකට කෙරෙත්, නොයෙක් අයුරු සැකයට කරුණු වූ දහම්හි සැක දුරුලත්. මේ හේතුව, මේ ප්‍රත්‍යයය වනාහි නො ලත් ආදි බ්‍රහ්මචරියක ප්‍රඥාව ලබනු පිණිස ද ලත් එකී ප්‍රඥාව වැඩිවනු පිණිස මාත්‍රවනු පිණිස, භාවනායෙන් පරිපූර්ණ වනු පිණිස ද පවතී,

තං ඛො පන ධම්මං සුඤ්ඤා ද්වයෙන වූපකාසෙන සමපාදෙති කායවූපකාසෙන ච චිත්තවූපකාසෙන ච. අයං තතියො හෙතු තතියො පට්ඨයො ආදිබ්‍රහ්මවර්ගිකායපඤ්ඤා අප්පට්ඨදාය පටිලාභාය පටිලදාය භියොහා භාවාය වෙපුලාය භාවනාය පාරිසුරියා සංවත්තති.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු සීලවා හොති, පාතීමාකකිසංවරසංවුත්තො විහරති ආචාරගොචරසමපකෙතො, අනුමකෙතස්ස වජ්ජස්ස භයදස්සාපී, සමාදාය සිකති සිකාපදෙස්ස. අයං චතුස්සො පට්ඨයො ආදිබ්‍රහ්මවර්ගිකාය පඤ්ඤා අප්පට්ඨදාය පටිලාභාය පටිලදාය භියොහා භාවාය වෙපුලාය භාවනාය පාරිසුරියා සංවත්තති.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු බහුස්සුතො හොති සුතධරො සුතසන්නි වයො. යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණා මජ්ඣිකල්‍යාණා පරියොසානකල්‍යාණා සාත්ථා සබ්බඤ්ජනා කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මවරිය, අභිවදන්තී, තථාරූපා'සස ධම්මා බහුස්සුතා හෙ නති ධිකා වචසා පරිඤ්ඤා මනසානුපෙක්ඛිතා දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිදා. අයං පඤ්ඤමො හෙතු පඤ්ඤමො පට්ඨයො ආදිබ්‍රහ්මවර්ගිකාය පඤ්ඤා අප්පට්ඨදාය පටිලාභාය පටිලදාය භියොහා භාවාය වෙපුලාය භාවනාය පාරිසුරියා සංවත්තති.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු ආරද්ධවීරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහාණාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදාය රාමවං දම්මපරක්කමො අතිකම්භ්‍යාධුරො කුසලෙස්ස ධම්මෙස්ස. අයං ඡට්ඨො හෙතු ඡට්ඨො පට්ඨයො ආදිබ්‍රහ්මවර්ගිකාය පඤ්ඤා අප්පට්ඨදාය පටිලාභාය පටිලදාය භියොහා භාවාය වෙපුලාය භාවනාය පාරිසුරියා සංවත්තති.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු සතිමා හොති පරමෙන සති. නෙපකෙකන සමන්තාගාමනා චිරකතමි චිරභාසිතමි සඤ්ඤා අනුසංඤ්ඤා, අයං සත්තමො හෙතු සත්තමො පට්ඨයො ආදිබ්‍රහ්මවර්ගිකාය පඤ්ඤා අප්පට්ඨදාය පටිලාභාය පටිලදාය භියොහා භාවාය වෙපුලාය භාවනාය පාරිසුරියා සංවත්තති.

ඒ බර්මය ජසා කායච්චෙකයෙන් ද චිත්තච්චෙකයෙන් ද යන ච්චෙක දෙකින් එය සම්පාදනය කෙරෙයි. මේ තුන්වැනි හෙතුව තුන්වැනි ප්‍රත්‍යයය නොලත් ආදිබ්‍රහ්මවර්යක ප්‍රඥව ලබනු පිණිස, ලද්දහු වැඩෙනු පිණිස, මහත් වනු පිණිස, භාවනායෙන් පරිපූර්ණ වනු පිණිස පවතී.

තව ද අනෙකක. ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ ප්‍රාතිමොක්ෂ සංවරයෙන් හැවුරුණේ, ආචාරගොචර සම්පන්න වූයේ, ස්වල්පමාත්‍ර ද වරදෙහි බිය දක්නා සුලු වූයේ, සිල්වත් වෙයි. සමාදන්කාට ගෙන රික්තපදයන්හි තිබීමෙයි. මේ සතුවත් හෙතුව, සතරවන ප්‍රත්‍යයය නොලත් ආදිබ්‍රහ්මවර්යක ප්‍රඥව ලබනු පිණිස, ලද්දහු වැඩෙනු පිණිස මහත් වනු පිණිස භාවනායෙන් පරිපූර්ණ වනු පිණිස පවතී.

තව ද අනෙකක ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ බහුශ්‍රැත (බොහෝ ඇසු පිරු නැත් ඇත්තේ) වෙයි. ශ්‍රැතධර (ඇසු දැ සිතීන් දරන්නේ) වෙයි, ශ්‍රැතසහනිවය (ඇසු දැ සිතූ රස් කොට ගෙන සිටිනුයේ) වෙයි, ආදිපාලාණ වූ මධ්‍ය පාලාණ වූ පර්වසාන කලාණ වූ, අර්ථ සංඛත වූ ව්‍යංජන සහිත වූ යම් බර්ම කෙනෙක් හැම ලෙසින් පරිපූර්ණ වූ පිටිසිදු බ්‍රහ්මවර්යාව ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද, එසේ වූ බර්මයෝ ඔහු විසින් බොහෝ සෙයින් අයන ලද්දහු ද සිතීන් දරන ලද්දහු ද වචනයෙන් පුරුදු කරන ලද්දහු ද සිතීන් යළි යළි බලන ලද්දහු ද අජර්යෙන් (ප්‍රඥයෙන්) මොහොතට පිළිවිදනා ලද්දහු ද වෙත්. මේ පස්වැනි හෙතුව, පස්වැනි ප්‍රත්‍යයය නොලත් ආදිබ්‍රහ්මවර්යක ප්‍රඥව ලබනු පිණිස ද ලද්දහු වැඩෙනු පිණිස මහත් වනු පිණිස භාවනායෙන් පරිපූර්ණ වනු පිණිස ද පවතී.

තව ද අනෙකක. ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ අකුසල් දහමුත් බැහැර කරනු පිණිස, කුසල් දහට සැපයෙනු පිණිස කේන් ඇත්තේ දැඩි වීර්ය ඇත්තේ කුසල් දහමිනි නො බහා තැබූ ධූර (වීර්ය) ඇත්තේ කරන ලදි වීර්ය ඇත්තේ වෙසෙයි. සවැනි හෙතුව, සවැනි ප්‍රත්‍යයය නො ලත් ආදිබ්‍රහ්මවර්යක ප්‍රඥව ලබනු පිණිස, ලද්දහු වැඩෙනු පිණිස, මහත් වනු පිණිස, භාවනායෙන් පරිපූර්ණ වනු පිණිස පවතී.

තව ද අනෙකක ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ උතුම් සිහි නුවණින් සමන්විත වූයේ, බොහෝ කලකට පෙර කළ දැ ද බොහෝ කලකට පෙර කී දැ ද සිදුකරන්නේ අනුස්මරණය කරන්නේ සිහි ඇත්තේ වෙයි මේ සත්වැනි හෙතුව, සත්වැනි ප්‍රත්‍යයය නොලත් ආදිබ්‍රහ්මවර්යක ප්‍රඥව ලබනු පිණිස, ලද්දහු වැඩෙනු පිණිස, මහත් වනු පිණිස, භාවනායෙන් පරිපූර්ණ වනු පිණිස පවතී.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු පඤ්චස්පාදනකමනෙධස්ස උදයබ්බයානුපස්සි විහරති ඉති රූපං, ඉති රූපස්ස සමුදයො, ඉති රූපස්ස අත්ථංගමො, ඉති වේදනා ඉති වේදනාය සමුදයො, ඉති වේදනාය අත්ථංගමො ඉති සඤ්ඤා ඉති සඤ්ඤාය සමුදයො, ඉති සඤ්ඤාය අත්ථංගමො, ඉති සංඛාරා ඉති සංඛාරානං සමුදයො, ඉති සංඛාරානං අත්ථංගමො. ඉති විඤ්ඤාණං ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො, ඉති විඤ්ඤාණස්ස අත්ථංගමො ති අයං අට්ඨමො හෙතු අට්ඨමො පට්ටයො ආදිබ්බවර්ධිකාය පඤ්ඤාය අපථ-ලඤ්ඤාය පටිලාභාය පටිලඤ්ඤාය භියොගාභාවාය වේදුලලාය භාවනාය පාරිසුරියා සංවකතති. ඉමෙ අට්ඨ ධම්මො බහුකාරා

කතමෙ අට්ඨ ධම්මො භාවෙතබ්බො? අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො

සෙය්‍යථිදා: සමුදාදිසී, සමුදායංකපපා, සමුදාවාචා, සමුදාකමමනෙතා, සමුදාආර්ථවො, සමුදාවායාමො, සමුදාසති සමුදාසමාධි ඉමෙ අට්ඨධම්මො භාවෙතබ්බො.

කතමෙ අට්ඨ ධම්මො පරිඤ්ඤායා? අට්ඨ ලොකධම්මො. ලාභො ච, අලාභො ච, අයසො ච, යසො ච, නිජ්‍ය ච, පසංසා ච, සුඛං ච, දුක්ඛං ච. ඉමෙ අට්ඨ ධම්මො පරිඤ්ඤායා.

කතමෙ අට්ඨ ධම්මො පහාතබ්බො? අට්ඨමිච්ඡත්තා මිච්ඡාදිසී, මිච්ඡාසංකපපා, මිච්ඡාවාචා, මිච්ඡාකමමනෙතා, මිච්ඡාආර්ථවො, මිච්ඡාවායාමො, මිච්ඡාසති, මිච්ඡාසමාධි. ඉමෙ අට්ඨ ධම්මො පහාතබ්බො.

කතමෙ අට්ඨ ධම්මො භානභාගියා? අට්ඨ කුසීතවජ්ඣති ඉධාවුසො භික්ඛුනා කමමං කාතබ්බං භොති. තස්ස ඵලං භොති: කමං ධො මෙ කාතබ්බං භවීසති, කමං ධො පන මෙ කරොත්තස්ස කායො කිලංමීසසති, භන්දහං නිපජ්ජාමී'ති යො හිපජ්ජති, න විරියං ආරභති අප්පකතස්ස පක්කියා, අනාධිගතස්ස අධිගමාය, අසඤ්ඤාතස්ස සඤ්ඤාතස්ස ඉදං පඨමං කුසීතවජ්ඣ

තව ද අනෙකෙක. ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ 'රූපය මෙසේ යැ, රූපය හටගන්නා හෙතුව. මෙසේ යැ, රූපය නැසී යෑම මෙසේ යැ, වේදනාව මෙසේ යැ, වේදනාව හටගන්නා හෙතුව මෙසේ යැ, වේදනාව නැසී යෑම මෙසේ යැ, සංඥාව මෙසේ යැ, සංඥාව උපදනා හෙතුව මෙසේ ය, සංඥාව නැසී යෑම මෙසේ යැ, සංස්කාරයෝ මෙසේ ය, සංස්කාරයන් උපදනා හෙතුව මෙසේ යැ, සංස්කාරයන් නැසී යෑම මෙසේ යැ, විඤ්ඤාන මෙසේ යැ, විඤ්ඤාන උපදනා හෙතුව මෙසේ යැ, විඤ්ඤාන නැසී යෑම මෙසේ යැ යි උපාදානස්කන්ධ පසෙහි ඉපැත්මත් නැස්මත් අනුව බලනසුලු ව වෙසෙයි මේ අටවැනි හෙතුව අටවැනි ප්‍රත්‍යයය නොලත් ආදිබ්‍රහ්මවර්යක ප්‍රඥාව ලබනු පිණිස, ලද්දහු වැඩෙනු පිණිස, මහත් වනු පිණිස, භාවනායෙන් පරිපූර්ණ වනු පිණිස පවතී. මේ බහුපකාර ධර්ම අට යැ.

භාවධිකව්‍ය ධර්ම අට කවර යැ? ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය යැ. එය මෙසේ යැ. සමාග් දෘෂ්ටිය, සමාග් සඛකල්පය, සමාග් වචනය, සමාග් කර්මාන්තය, සමාග්ආජීවය, සමාග්ව්‍යායාමය, සමාග්ස්මෘතිය, සමාග්සමාධිය යන අට යැ. මේ භාවධිකව්‍ය ධර්ම අට යැ.

පරිඥෙය ධර්ම අට කවර යැ? ලාභය ද අලාභය ද අයශ්ඡය ද යශ්ඡය ද නිජ්ඣ ද ප්‍රශංසාව ද සුව ද දුක් ද යන අටලෝඤම යැ. මේ පරිඥෙය (පිරිසිදු දත යුතු) ධර්ම අට යැ.

ප්‍රභාතව්‍ය ධර්ම අට කවර යැ? මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය, මිථ්‍යාසඛකල්පය, මිථ්‍යාවචනය, මිථ්‍යාකර්මාන්තය, මිථ්‍යාආජීවය, මිථ්‍යාව්‍යායාමය, මිථ්‍යාස්මෘතිය, මිථ්‍යාසමාධිය යන මිථ්‍යානි අට යැ. මේ ප්‍රභාතව්‍ය ධර්ම අට යැ.

භානභාගික ධර්ම අට කවර යැ? කුශිද්ධස්තු අට යැ ඇවැත්නි, මෙහි මහණක්හු විසින් (කුදුමහත්) කටයුත්තක් කළ යුතු වෙයි. 'මා විසින් කටයුත්තක් කළ යුතු වන්නේ ය ඒ කටයුත්ත කරන මගේ කය වෙහෙසෙන්නේ ය. එ බැවින් දැන් මම යැතපෙමි'යි ඔහුට මෙසේ සිත් වෙයි. හේ වැදගෙයි. නොපැමිණි (ධ්‍යානාදියකට) පැමිණීමට, නොලත් ධ්‍යානාදියක් ලබනුවට, සාක්ෂාත් නො කළ (ධර්මයක්) සාක්ෂාත් කරනුවට වීර්ය නො කෙරෙයි මේ පළමු වන කුශිද්ධස්තු යැ.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා කමමං කතං හොති තස්ස ඵලං හොති: අහං ඛො කමමං අකාසිං, කමමං ඛො පන මෙ කරොන්තස්ස කායො කිලනෙතා, හන්දහං නිපජ්ජාමි'ති සො 'නිපජ්ජති, න චිරියං ආරහති -පෙ- ඉදං දුතියං කුසීතවස්සු.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා මග්ගො ගන්තබ්බො හොති, තස්ස ඵලං හොති: මග්ගො ඛො මෙ ගන්තබ්බො භවිස්සති, මග්ගං ඛො පන මෙ ගවජන්තස්ස කායො කිලමිස්සති, හන්දහං නිපජ්ජාමි'ති සො නිපජ්ජති, න චිරියං ආරහති, -පෙ- ඉදං තතියං කුසීතවස්සු.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා මග්ගො ගතො හොති තස්ස ඵලං හොති: අහං ඛො මග්ගං අගමාසිං, මග්ගං ඛො පන මෙ ගවජන්තස්ස කායො කිලනෙතා, හන්දහං නිපජ්ජාමි'ති සො නිපජ්ජති, න චිරියං ආරහති -පෙ- ඉදං චතුස්සං කුසීතවස්සු.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය වරනෙතා න ලහති ඵුබ්බස්ස වා පණ්ණස්ස වා භොජනස්ස යාවද්දං පාරිසුරිං තස්ස ඵලං හොති: "අහං ඛො ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය වරනෙතා නාලස්ස ඵුබ්බස්ස වා පණ්ණස්ස වා භොජනස්ස යාවද්දං පාරිසුරිං, තස්ස මෙ කායො කිලනෙතා අකමමඤ්ඤා, හන්දහං නිපජ්ජාමි'ති -පෙ- ඉදං පඤ්චමං කුසීතවස්සු.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය වරනෙතා ලහති ඵුබ්බස්ස වා පණ්ණස්ස වා භොජනස්ස යාවද්දං පාරිසුරිං තස්ස ඵලං හොති: අහං ඛො ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය වරනෙතා අලස්ස ඵුබ්බස්ස වා පණ්ණස්ස වා භොජනස්ස යාවද්දං පාරිසුරිං තස්ස මෙ කායො ගරුකො අකමමඤ්ඤා මාසාවිතං මඤ්ඤා, හන්දහං නිපජ්ජාමි'ති සො නිපජ්ජති -පෙ- ඉදං ඡට්ඨං කුසීතවස්සු.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනො උප්පනෙතා හොති අප්පමිත්තකො ආබාධො, තස්ස ඵලං හොති: උප්පනෙතා ඛො මෙ අයං අප්පමිත්තකො ආබාධො, අස්සී කප්පො නිපජ්ජිතුං, හන්දහං නිපජ්ජාමි'ති සො නිපජ්ජති -පෙ- ඉදං සක්කමං කුසීතවස්සු.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු ගිලානා වුට්ඨිතො හොති, අචිරවුට්ඨිතො ගෙලඤ්ඤා, තස්ස ඵලං හොති: 'අහං ඛො ගිලානා වුට්ඨිතො, අචිරවුට්ඨිතො ගෙලඤ්ඤා, තස්ස මෙ කායො දුබ්බලො අකමමඤ්ඤා, අස්සී කප්පො පතිජ්ජිතුං, හන්දහං නිපජ්ජාමි'ති සො නිපජ්ජති, -පෙ- ඉදං අට්ඨමං කුසීතවස්සු ඉමෙ අට්ඨ ධම්මො භානභාගියා

තව ද අනෙකෙක ඇවැත්ති, මහණක්හු විසින් (කුදු මහත්) කටයුත්තක් කරන ලද්දේ වෙයි. 'මම වනාහි කටයුත්තක් කෙළෙමි, කර්මය (ඒ කටයුත්ත) කරන මගේ කය වෙහෙසුණේ ය එබැවින් මම වැදහෙමි'යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි හේ වැදහෙයි, චිරය නො කෙරෙයි. මේ දෙවෙනි කුශිද වස්තුව යැ.

තව ද අනෙකෙක ඇවැත්ති, මහණක්හු විසින් මහ යැ යුතු වෙයි 'මා විසින් මහ යැ යුතු වන්නේ ය, මහ යන මගේ කය වෙහෙසෙන්නේ ය, එබැවින් දැන් වැදහෙමි'යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි හේ වැදහෙයි. චිරය නො කෙරෙයි මේ තෙවෙනි කුශිද වස්තුව යැ.

තව ද අනෙකෙක ඇවැත්ති, මහණක්හු විසින් මහ යන ලද්දේ ඡවයි 'මම මහ ගියෙමි මහ යන මගේ කය වෙහෙසිණ එබැවින් දැන් වැදහෙමි'යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි. හේ වැදහෙයි. චිරය නො කෙරෙයි මේ සතර වැනි කුශිද වස්තුව යැ.

තව ද අනෙකෙක ඇවැත්ති, මහණ තෙම ගමැ හෝ නියමගමැ පිඩු පිණිය හැසිරෙනුයේ කැමැති තාක් රුක්ෂ හෝ ප්‍රණීත බොජුනක් කුස පුරා නො ලබයි 'මම ගමැ, හෝ නියමගමැ පිඩු පිණිය හැසිරෙනුයෙමි කුස පුරා රුක්ෂ හෝ ප්‍රණීත බොජුනක් නො ලදිමි ඒ මගේ කය ක්ලාන්ත යැ, අකර්මණ්‍ය යැ එබැවින් මම දැන් වැදහෙමි'යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි මේ පස් වන කුශිද වස්තුව යැ.

තව ද අනෙකෙක ඇවැත්ති, මහණ තෙම ගමැ හෝ නියමගමැ පිඩු පිණිය හැසිරෙනුයේ, කැමැති තාක් රුක්ෂ හෝ ප්‍රණීත වූ කුසපුරා අහරක් ලබයි 'මම ගමැ හෝ නියමගමැ පිඩු පිණිය හැසිරෙනුයෙමි, රුක්ෂ හෝ ප්‍රණීත අහරක් කැමැති තාක් කුස පුරා ලදිමි ඒ මගේ කය බර යැ, අකර්මණ්‍ය යැ, දියෙන් පෙහෙණු මැ බදු යැ. එබැවින් දැන් මම වැදහෙමි'යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි හේ වැදහෙයි මේ සවන කුශිද වස්තුව යැ.

තව ද අනෙකෙක ඇවැත්ති, මහණකුට ඤාප්පමාත්‍ර ආබාධයෙක් උපන්නේ වෙයි 'මම මේ අප්පමාත්‍ර ආබාධයෙක් උපන්නේ වෙයි. වැදහෙන්නට සුදුසු බව ඇත එබැවින් මම වැදහෙමි'යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි හේ වැදහෙයි මේ සත් වැනි කුශිදවස්තුව යැ.

තව ද අනෙකෙක ඇවැත්ති, මහණ තෙමේ ගිලන් බැවින් නැති සිවියේ, ගිලන් බැවින් නැතිසිවි නොබෝ කල් ඇත්තේ වෙයි ඔහුට 'මම වනාහි ගිලන්බැවින් නැතිසිවියෙමි, ගිලන්බැවින් නැතිසිවි නොබෝ කල් ඇතියෙමි වෙමි ඒ මගේ කය දුබල ය, අකර්මණ්‍යය, වැද හෙන්නට සුදුසු බව ඇත එබැවින් මම වැදහෙමි'යි මෙසේ සිතෙක් වෙයි හේ වැදහෙයි. මේ අටවන කුශිද වස්තුව යැ. මේ භානාභාගික ධර්ම අට යැ.

කතමෙ අට්ඨ ධම්මා විසෙසභාගියා? අට්ඨ ආරම්භවත්ථුති 'ඉධා-
වුසො භික්ඛූනා කමමං කාතබ්බං හොති තස්ස එවං හොති. 'කමමං ටො
ම කාතබ්බං හවිසුකි, කමමං ටො පන මෙ කරොතොන න සුකරං
බුද්ධානං සාසනං මනසිකාතුං, හදුහං විරියං ආරභාමි අපපත්තස්ස පතතියා
අනධිගතස්ස අධිගමාය අසඤ්ඤාස්ස සඤ්ඤායා'ති. සො විරියං
ආරභති අපපත්තස්ස පතතියා අනධිගතස්ස අධිගමාය අසඤ්ඤාස්ස
සඤ්ඤායාය. ඉදං පටමං ආරම්භවත්ථු.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛූනා කමමං කතං හොති, තස්ස එවං හොති:
'අහං ටො කමමං ආකාසිං, කමමං ටො පනාහං කරොතොන නාසකබ්බං
බුද්ධානං සාසනං මනසිකාතුං, හදුහං විරියං ආරභාමි. -පෙ- ඉදං
දුතියං ආරම්භවත්ථු.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛූනා මග්ගො ගතනබ්බො හොති. තස්ස
එවං හොති: 'මග්ගො ටො මෙ ගතනබ්බො හවිසුකි, මග්ගං ටො පන
මෙ ගවජනොන න සුකරං බුද්ධානං සාසනං මනසිකාතුං, හදුහං විරියං
ආරභාමි -පෙ- ඉදං තතියං ආරම්භවත්ථු

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛූනා මග්ගො ගතො හොති. තස්ස එවං
හොති, 'අහං ටො මග්ගං අගමාසිං, මග්ගං ටො පනාහං ගවජනො
නාසකබ්බං බුද්ධානං සාසනං මනසිකාතුං, හදුහං විරියං ආරභාමි' -පෙ-
ඉදං චතුස්සං ආරම්භවත්ථු.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛූ ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය වරතො
න ලහති ඵ්ඛස්ස වා පණ්ණස්ස වා භොජනස්ස යාවදත්තං පාරිපුරිං. තස්ස
එවං හොති. 'අහං ටො ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය වරතො නාලත්තං
ඵ්ඛස්ස වා පණ්ණස්ස වා භොජනස්ස යාවදත්තං පාරිපුරිං, තස්ස මෙ
කායො ලුහුකො කමමං ඤෙඤ්ඤා හදුහං විරියං ආරභාමි' -පෙ- ඉදං පඤ්චමං
ආරම්භවත්ථු

විශේෂභාවික ධර්ම අට කවර යැ? ආරම්භ වස්තු (විශේෂයට කරුණු) අට යැ. ඇවැත්ති, මහණක්හු විසින් කටයුත්තක් කළ යුතු වෙයි. “මා විසින් වූ කළි කටයුත්තක් කළ යුතු වන්නේ ය. කටයුත්තක් කරන මා විසින් බුදුරජුන්ගේ සසුන මෙනෙහි කරන්නට නො හැක්ක. එ හෙයින් මම නොපැමිණි ධ්‍යානාදියට පැමිණෙනුවට, නොලත් ධ්‍යානාදිය ලබනුවට, පසක් නොකළ ධ්‍යානාදිය පසක් කරනුවට වැර වඩමි”යි ඔහුට මෙසේ සිතක් වෙයි. හේ නොපැමිණි ධ්‍යානාදියට පැමිණෙනුවට, නොලත් ධ්‍යානාදිය ලබනුවට, පසක් නොකළ ධ්‍යානාදිය පසක් කරනුවට වැර වඩයි. මේ පළමුවන ආරම්භවස්තුව යැ.

තව ද අනෙකෙක, ඇවැත්ති, මහණක්හු විසින් කටයුත්තක් කරන ලද්දේ වෙයි. ‘මම වූ කළි කටයුත්තක් කෙළෙමි. මම කටයුත්ත කරනුයෙමි, බුදුරජුන් ගේ සස්න මෙනෙහි කරන්නට නො හැකි වීමි. එහෙයින් මම නොපැමිණි ධ්‍යානාදියට පැමිණිමට, නොලත් ධ්‍යානාදිය ලැබීමට, පසක් නොකළ ධ්‍යානාදිය පසක් කිරීමට වැර වඩමි’යි ඔහුට මෙසේ සිතක් වෙයි. හේ නොපැමිණි ධ්‍යානාදියට පැමිණිමට, නොලත් ධ්‍යානාදිය ලැබීමට, පසක් නොකළ ධ්‍යානාදිය පසක් කිරීමට වැර වඩයි. මේ දෙවෙනි ආරම්භවස්තුව යැ.

තව ද අනෙකෙක. ඇවැත්ති, මහණක්හු විසින් මහෙක් යැ යුතු වෙයි. ඔහුට මෙසේ සිතක් වෙයි මා විසින් මහෙක් යැ යුතු වෙයි. මහ යන මා විසින් බුදුරජුන් ගේ සස්න මෙනෙහි කරන්නට පහසු නොවේ. එබැවින් මම .. වැර වඩමි මේ තෙවෙනි ආරම්භවස්තුව යැ.

තව ද අනෙකෙක. ඇවැත්ති, මහණක්හු විසින් මහෙක් යන ලද්දේ වෙයි. ඔහුට මෙසේ සිතක් වෙයි: ‘මම වූ කළි මහක් ගියෙමි. මහ යන මම බුදුරජුන්ගේ සස්න මෙනෙහි කරන්නට නො හැකි වීමි. එහෙයින් මම වැර වඩමි. මේ සතර වන ආරම්භවස්තුව යැ.

තව ද අනෙකෙක, ඇවැත්ති, මහණක් ගමෙක හෝ නියම ගමෙක හෝ පිඬු පිණිස සරනුයේ, රුක්පවු හෝ පුණික වූ හෝ බොජුන් සැහෙන පමණ, කුස පිරෙන පමණ නො ලබයි. ඔහුට මෙසේ සිතක් වෙයි. ‘මම වූ කළි ගමා හෝ නියමගමා පිඬු පිණිස සරනුයෙමි, රුක්ප වූ හෝ පුණික වූ හෝ බොජුන් සැහෙන පමණ, කුස පිරෙන පමණ නො ලදිමි. ඒ මගේ කය හැල්ලු යැ. කම්මණ්ණ යැ. එබැවින් මම වැර වඩමි යි වැර වඩයි. මේ පස් වන ආරම්භවස්තුව යැ.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය වරතනා ලුහති ඵ්ඛස්ස වා පණිකස්ස වා භොජනස්ස යාවදස්සං පාරිසුරිං. තස්ස ඵ්චං භොති 'අභං ඛො ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය වරතනා අලස්සං ඵ්ඛස්ස වා පණිකස්ස වා භොජනස්ස යාවදස්සං පාරිසුරිං, තස්ස මෙ කායො ඛලවා කල්ලෙඤ්ඤා, හන්දහං වීරියං ආරභාමි' -පෙ- ඉදං අට්ඨං ආරම්භවන්ති.

දුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා උපනෙතා භොති අසමත්තකා ආබාදො. තස්ස ඵ්චං භොති 'උපනෙතා ඛො මෙ අයං අසමත්තකා ආබාදො, යානං ඛො පනෙතං විජ්ජති යං මෙ ආබාදො පවමෙඨියා, හන්දහං වීරියං ආරභාමි' -පෙ- ඉදං සත්තමං ආරම්භවන්ති.

දුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු ගිලානා වුට්ඨිතො භොති අවිරවුට්ඨිතො ගෙලඤ්ඤා තස්ස ඵ්චං භොති 'දභං ඛො ගිලානා වුට්ඨිතො අවිරවුට්ඨිතො ගෙලඤ්ඤා, යානං ඛො පනෙතං විජ්ජති, යං මෙ ආබාදො පච්චුද්ධං වනෙතාය, හන්දහං වීරියං ආරභාමි අසත්තස්ස පත්තියා අනධිගතස්ස අධිගමාය අසඤ්ඤාස්ස සඤ්ඤිතියායාති. සො වීරියං ආරභති අසත්තස්ස පත්තියා අනධිගතස්ස අධිගමාය අසඤ්ඤාස්ස සඤ්ඤිතියායාති. ඉදං අට්ඨමං ආරම්භවන්ති.

ඉමෙ අට්ඨ ධම්මා විසෙසභාගියා.

කතමෙ අට්ඨ ධම්මා දුප්පට්ඨිජ්ඣා? අට්ඨ අසබ්බො අසමයා බ්‍රහ්මචරි-
යවාසාය ඉධාවුසො තථාගතො ච ලොකෙ උපනෙතා භොති අරභං සමාසඤ්ඤො, ධම්මො ච දෙසියති ඔපසමිකො පට්ඨිබ්බාතිකො සමොධි-
ගාමී සුගතපථවේදිතො අයඤ්ඤො දුග්ගලො නිරයං උපපනෙතා භොති,
අයං පඨමො අසබ්බො අසමයො බ්‍රහ්මචරියවාසාය

පුන ච පරං ආවුසො තථාගතො ච ලොකෙ උපනෙතා භොති අරභං සමාසඤ්ඤො, ධම්මො ච දෙසියති ඔපසමිකො පට්ඨිබ්බාතිකො සමොධිගාමී සුගතපථවේදිතො, අයඤ්ඤො දුග්ගලො නිරයානං යොනිං උප-
පනෙතා භොති අයං දුතියො අසබ්බො අසමයො බ්‍රහ්මචරියවාසාය.

තව ද අනෙකක. ඇවැත්නි, මහණෙක් ගමෙක හෝ නියම ගමෙක හෝ පිඬු පිණිස සරණයේ, රුක්ෂ වූ හෝ ප්‍රණීත වූ හෝ බොජුන් සැහෙන පමණ, කුස පිරෙන පමණ ලබයි. ඔහුට 'මම වූ කලී ගම් හෝ නියම ගම් හෝ පිඬු පිණිස සරණයෙහි, රුක්ෂ වූ හෝ ප්‍රණීත වූ හෝ බොජුන් සැහෙන පමණ, කුස පිරෙන පමණ ලදිමි. ඒ මගේ සිරුර ශක්තිමත් යැ, කර්මණ්‍ය යැ. එබැවින් මම වැර වඩමි'යි වැර වඩයි. මේ සචන්ද්‍රාභවස්කූච යැ.

තව ද අනෙකක. ඇවැත්නි, මහණකුහට අල්පමාත්‍ර ආබාධයෙක් උපන්නේ වෙයි. ඔහුට 'මට මේ අල්පමාත්‍ර ආබාධයෙක් උපන්නේ ම වෙයි. මගේ ආබාධය වැඩෙන්නේ ය යන යමක් ඇද්ද, මේ කරුණ විද්‍යාමාන යැ. එබැවින් මම වැර වඩමි'යි වැර වඩයි. මේ සත්වන ආරංචක වස්තුව යැ.

තව ද අනෙකක. ඇවැත්නි, මහණෙක් ගිලන් බැවින් නැගී සිටියේ, ගිලන් බැවින් නැගී සිටි නොබෝ කල් ඇත්තේ වෙයි. ඔහුට 'මම වූ කලී ගිලන් බැවින් නැගී සිටියෙහි, ගිලන් බැවින් නැගී සිටි නොබෝ කල් ඇත්තෙහි වෙමි. මගේ මේ ආබාධය වටාලා නැගී එන්නේ ය යන යෑමක් ඇද්ද, මේ කරුණ විද්‍යාමාන යැ. එබැවින් මම නොපැමිණි ධ්‍යානාදියට පැමිණෙන්නට, නොලත් ධ්‍යානාදිය ලබන්නට, පසක් නොකළ ධ්‍යානාදිය පසක් කරන්නට වැර වඩමි'යි මෙසේ සිතෙක් වෙයි. හේ නොපැමිණි ධ්‍යානාදියට පැමිණෙන්නට, නොලත් ධ්‍යානාදිය ලබන්නට, පසක් නොකළ ධ්‍යානාදිය පසක් කරන්නට වැර වඩයි මේ අටවන ආරංචක වස්තුව යැ.

මොහු විෂයභාගික ධර්ම අට යැ.

දුෂ්ප්‍රතිවිධ්‍යා ධර්ම අට කවර යැ? බ්‍රහ්මවය්‍යාචාරයට (මාර්ගබ්‍රහ්ම-වය්‍යාච වැඩීමට) නොහැකි කාල වූ අක්ෂණ අටක ඇවැත්නි, මෙහි අර්භත් වූ සමාක්ෂමිබුද්ධි වූ තථාගතයන් වහන්සේ ලොවැ උපන්සේක් වෙති, කෙලෙස් සංසිදුවන, කෙලෙස් පිරිනිවන ගෙන දෙන, මාභිඤ්ඤා-ප්‍රතිවේධයට යන, සුගතයන් වහන්සේ විසින් ප්‍රකාශිත ධර්මය ද දෙසනු ලැබෙයි. එහෙත් මේ දුද්ගල තෙම නිරයට පැමිණියේ වෙයි. මේ බ්‍රහ්මවය්‍යාචාරයට අසමය වූ පළමු වන අක්ෂණය යැ.

තව ද අනෙකක. ඇවැත්නි, අර්භත් වූ සමාක්ෂමිබුද්ධි වූ තථාගත-යන් වහන්සේ ලොවැ උපන්සේක් වෙති. කෙලෙස් සංසිදුවන, කෙලෙස් පිරිනිවන ගෙන දෙන, මාභිඤ්ඤා ප්‍රතිවේධයට යන, සුගතයන් වහන්සේ විසින් ප්‍රකාශිත ධර්මය ද දෙසනු ලැබෙයි. එහෙත් මේ දුද්ගල තෙම නිරෝධායෝගිකයට (උත්පත්ති ව්‍යයෝග) පැමිණියේ වෙයි. ඊට බ්‍රහ්මවය්‍යාචාරයට අසමය වූ දෙවැනි අක්ෂණය යැ.

සුන ව පරං ආවුසො -පෙ- පෙකතිවිසයං උපපනොනා හොති අයං තතිසො අකකිණො අසමයො බුහමවරියවාසාය

සුන ව පරං ආවුසො -පෙ- දීඝායුකං දෙවනිකායං උපපනොනා හොති. අයං චතුසො අකකිණො අසමයො බුහමවරියවාසාය.

සුන ව පරං ආවුසො -පෙ- පට්ටනතිලෙසු ජනපදෙසු පට්ටාජානො හොති මිලකෙබ්බු අභිඤ්ඤාතාලෙසු යත්තස්ස භති භික්ඛුනා භික්ඛුනීනා උපාසකානා උපාසිකානා. අයං පඤ්ඤාමො අකකිණො අසමයො බුහමවරියවාසාය.

සුන ව පරං ආවුසො -පෙ- අයඤ්ඤා පුග්ගාලො මජ්ඣිමෙසු ජනපදෙසු පට්ටාජානො හොති. සො ච හොති මිට්ඨාදිඝිකො විපරිතදස්සනො 'නස්සී දිනනං, නස්සී දිට්ඨං, නස්සී භුතං, නස්සී සුකටදුක්ඛපානං කම්මානං ඵලං වීජානකා, නස්සී අයං ලොකො, නස්සී පරො ලොකො, නස්සී මාතා, නස්සී පිතා, නස්සී සත්තා ඔපපාතිනා, නස්සී ලොකෙ සමානප්‍රාග්මණො සමමග්ගතා සමමාපට්ඨනතා යෙ ඉමඤ්ඤා ලොකං පරඤ්ඤා ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සඤ්ඤානං පට්ටෙදෙහති'ති. අයං ඡට්ඨො අකකිණො අසමයො බුහමවරියවාසාය.

සුන ව පරං ආවුසො -පෙ- අයඤ්ඤා පුග්ගාලො මජ්ඣිමෙසු ජනපදෙසු පට්ටාජානො හොති, සො ච හොති දුප්පඤ්ඤා ජලො ඵලමුගො න පට්ඨලො සුභාසිතදුක්ඛාසිතානා අත්ථඤ්ඤාතුං. අයං සත්තමො අකකිණො අසමයො බුහමවරියවාසාය.

සුන ව පරං ආවුසො ධම්මො ච න දෙසියති -පෙ- අයඤ්ඤා පුග්ගාලො මජ්ඣිමෙසු ජනපදෙසු පට්ටාජානො හොති, සො ච හොති පඤ්ඤා අපළො අනෙළමුගො පට්ඨලො සුභාසිතදුක්ඛාසිතානා අත්ථඤ්ඤාතුං. අයං අට්ඨමො අකකිණො අසමයො බුහමවරියවාසාය.. අයං අට්ඨමො අකකිණො අසමයො බුහමවරියවාසාය

ඉමෙ අට්ඨධම්මො දුප්පට්ඨිජ්ඣා.

කතමෙ අට්ඨ ධම්මො උපපාදෙකබ්බො? අට්ඨමනාපුරිසවිතකකා අපට්ඨජස්සායං ධම්මො නායං ධම්මො මහිවජස්ස.

තව ද අනෙකෙක. ඇවැත්නි ප්‍රෙනලොකයට (උත්පත්ති වශයෙන්) පැමිණියේ වෙයි. මේ බ්‍රහ්මවර්ශාවාසයට අසමය වූ තෙවෙනි අක්ෂණය යැ.

තව ද අනෙකෙක ඇවැත්නි, දීර්ඝායුෂ්ක දේව නික්ඛයයකට (උත්පත්ති වශයෙන්) පැමිණියේ වෙයි. මේ බ්‍රහ්මවර්ශාවාසයට අසමය වූ සතර වන අක්ෂණය යැ.

තව ද අනෙකෙක ඇවැත්නි, මහණුන් ගේ මෙහෙණන් ගේ උවසුවන් ගේ උවැසියන් ගේ හැසිරීමක් නැති, පටි පිත් නොදන්නා ජනයා ඇති, ප්‍රත්‍යක්ෂ මලෙව්ජ ජනපද අතුරෙන් එකෙක උපන්නේ වෙයි. මේ බ්‍රහ්මවර්ශාවාසයට අසමය වූ පස්වන අක්ෂණය යැ.

තව ද අනෙකෙක. ඇවැත්නි, මේ පුගුල් තෙමේ ද මධ්‍යම ජනපද අතුරෙන් එකෙක උපන්නේ වෙයි. හේ ද 'දුන්' දෑයෙහි පල නැත, යාගයෙහි මහදන්හි පල නැත. පූජායෙහි පල නැත. කුසලාකුසල කම්යන් ගේ ඵල විපාක නැත, මෙලොව නැත, පරලොව නැත, මවට කළ සත්කාරයෙහි පල නැත, පියාට කළ සත්කාරයෙහි පල නැත, උපපාද්‍යා (කම් වූ පරිදි මැරී උපද්‍යා) සත්වයෝ නැත, මෙලොව ද පර ලොව ද වෙසෙසින් දන, පසක් කොට පවසන, නොවැරැදි මගින් ගිය, නොවැරැදි මහ පිළිපත් මහණ බමුණු-කෙනෙක් ලොවැ නැතැ'යි පෙරළුණු දෘෂ්ටි ඇති, මිසදිටුවෙක් වෙයි. මේ බ්‍රහ්මවර්ශාවාසයට අසමය වූ සවන අක්ෂණය යැ.

තව ද අනෙකෙක ඇවැත්නි, මේ පුගුල් තෙමේ ද මැදුම් දනව-වෙක උපන්නේ වෙයි. හේ ද නුවණ නැති, ජඩ වූ කෙළතොලු වූ, මොනොවට කී ද නපුරු කොට කී ද වචනයන්ගේ අරී දූතගන්නට ප්‍රතිබල නො වෙයි. මේ බ්‍රහ්මවර්ශාවාසයට අසමය වූ සත්වන අක්ෂණය යැ.

තව ද අනෙකෙක. ඇවැත්නි ධර්මය ද නො දෙසනු ලැබෙයි. මේ පුගුල් තෙමේ ද මැදුම් දනවුහි උපන්නේ වෙයි. හෙ තෙමේ නුවණ ඇත්තේ, ජඩ නොවූයේ, කෙළතොලු නොවූයේ, මොනොවට කී ද නපුරු කොට කී ද වචනයන් ගේ අරී දූතගන්නට සමරී වෙයි. මේ බ්‍රහ්මවර්ශාවාසයට අසමය වූ අට වන අක්ෂණය යැ.

මේ දුෂ්ප්‍රතිවිධා ධර්ම අට යැ.

උත්පාදයිකව්‍ය ධර්ම අට කවර යැ? මහාපුරුෂ විතර්ක අට යැ: ටේ ධර්මය අල්පෙව්ජයාට යැ, මේ ධර්මය මහෙව්ජයාට නො වේ.

සන්තුට්ඨස්සායං ධම්මො නායං ධම්මො අසන්තුට්ඨස්ස.

පටිච්ඡන්තස්සායං ධම්මො නායං ධම්මො සංගණිතාරාමස්ස

ආරුධ්විරියස්සායං ධම්මො නායං ධම්මො කුසීතස්ස

උපධිකසතිස්සායං ධම්මො නායං ධම්මො මුට්ඨස්සතිස්ස.

සමාහිතස්සායං ධම්මො නායං ධම්මො අසමාහිතස්ස

පඤ්ඤානො අයං ධම්මො නායං ධම්මො දුපපඤ්ඤස්ස.

නිපපඤ්ඤස්සායං ධම්මො නායං ධම්මො පපඤ්ඤාරාමස්ස, නිප-
පඤ්ඤරතීනො අයං ධම්මො නායං ධම්මො පපඤ්ඤරතීනො'ති.

ඉමෙ අට්ඨ ධම්මො උප්පාදෙනබ්බා

147. 10

කතමෙ අට්ඨ ධම්මො අභිඤ්ඤායා? අට්ඨ අභිභායකනාති: අජ්ඣත්තං
අරුපසඤ්ඤා ඵකො බ්බිද්ධා රූපානි පසසති පරිත්තානි සුච්ඡිණ්ණද්ධං
භූමිණි, තානි අභිභුයා ජානාමි පසසාමිති ඵට්ඨං සඤ්ඤා භොති ඉදං
පට්ඨං අභිභායකනං.

අජ්ඣත්තං අරුපසඤ්ඤා ඵකො බ්බිද්ධා රූපානි පසසති අප්පමාණානි
සුච්ඡිණ්ණද්ධං භූමිණි, තානි අභිභුයා ජානාමි පසසාමිති ඵට්ඨං සඤ්ඤා භොති
ඉදං දුතියං අභිභායකනං.

අජ්ඣත්තං අරුපසඤ්ඤා ඵකො බ්බිද්ධා රූපානි පසසති පරිත්තානි
සුච්ඡිණ්ණද්ධං භූමිණි, තානි අභිභුයා ජානාමි පසසාමිති ඵට්ඨං සඤ්ඤා
භොති. ඉදං තතියං අභිභායකනං.

අජ්ඣත්තං අරුපසඤ්ඤා ඵකො බ්බිද්ධා රූපානි පසසති අප්පමාණානි
සුච්ඡිණ්ණද්ධං භූමිණි තානි අභිභුයා ජානාමි පසසාමිති ඵට්ඨං සඤ්ඤා භොති
ඉදං චතුස්ථං අභිභායකනං.

අජ්ඣත්තං අරුපසඤ්ඤා ඵකො බ්බිද්ධා රූපානි පසසති නිලානි.
නිලව භූමිණි නිලනිදසනානි නිලනිභාසානි සෙය්‍යරාපි නාම
උත්තොප්පථං නිලං නිලව භූමිණි නිලනිදසනං නිලනිභාසං, සෙය්‍යරා වා
පන තං චතුස්ථං බාරුණ්ණසෙය්‍යකං උත්තොප්පාදිමට්ඨං නිලං නිලව භූමිණි
නිලනිදසනං නිලනිභාසං, ඵට්ඨමට්ඨං අජ්ඣත්තං අරුපසඤ්ඤා ඵකො
බ්බිද්ධා රූපානි පසසති නිලානි නිලව භූමිණි නිලනිදසනානි
නිලනිභාසානි, තානි අභිභුයා ජානාමි පසසාමිති ඵට්ඨං සඤ්ඤා භොති. ඉදං
පඤ්ඤමං අභිභායකනං.

මේ ධර්මය සන්තුෂ්ටයාට (ලද දැයින් සතුටු වන්නාට) යැ, මේ ධර්මය අසන්තුෂ්ටයාට නොවේ.

මේ ධර්මය ප්‍රවිච්ඡිකයාට යැ, මේ ධර්මය ගණසංඛ්‍යාණිකාභි කෙලයසංඛ්‍යාණිකාභි ඇලුණහුට නොවේ.

මේ ධර්මය කළ වියාරම්භ ඇත්තාහට ය, මේ ධර්මය කුශීදයාට නොවේ.

මේ ධර්මය එළැඹූ සිටි සිහි ඇත්තාහට ය, මේ ධර්මය නටුවා වූ සිහි ඇත්තහුට නොවේ.

මේ ධර්මය එකභ සිතැත්තාහට යැ, මේ ධර්මය නොඑකභ සිතැත්තාහුට නොවේ.

මේ ධර්මය කම්භාකතා ප්‍රඥාව ඇත්තාට ය, මේ ධර්මය කම්භාකතා ප්‍රඥාව නැත්තහුට නොවේ.

මේ ධර්මය මානාදි ප්‍රසංඝව නැත්තහුට ය, මේ ධර්මය ප්‍රසංඝයන් ආරාම කොට ඇත්තාහට නොවේ.

මේ ධර්මය ප්‍රසංඝවයන්හි ඇලුම් නැත්තාහට ය, මේ ධර්මය ප්‍රසංඝවයන්හි ඇලුම් ඇතියාහට නොවේ.

මේ උත්පාදයිකවා ධර්ම අට යැ.

අභිභාසය ධර්ම අට කවර යැ? අභිභාසන න අට යැ. එකෙක් අධ්‍යාත්ම රූපයෙහි පරිකම් වශයෙන් රූපසංඥා ඇත්තේ, පිටත්හි සුවණ් හෝ දුර්වණ් හෝ පරිත්‍යාලම්භන වූ ප්‍රතිභාග නිමිති දකී. ඒ නිමිති මැඩ, 'දනිමි'යි 'දකිමි'යි මෙසේ සංඥා ඇත්තේ වෙයි. මේ පළමු වන අභිභාසන න යැ.

එකෙක් අධ්‍යාත්මයෙහි රූපසංඥා ඇත්තේ, පිටත්හි අප්‍රමාණ වූ සුවර්ණ හෝ දුර්වර්ණ නිමිත්ත රූපයන් දකී. ඒ රූප මැඩ, 'දනිමි'යි 'දකිමි'යි මෙසේ සංඥා ඇත්තේ වෙයි. මේ දෙවෙනි අභිභාසන න යැ.

එකෙක් අධ්‍යාත්ම අරමුණෙහි පරිකර්ම සංඥා ඇත්තේ, පිටත්හි වූ සුවණ් හෝ දුර්වණ් වූ පරිත්‍යාලම්භන වූ පරිකර්ම නිමිති ද ප්‍රතිභාග නිමිති ද දකී. ඒ අරමුණ මැඩ, 'දනිමි'යි 'දකිමි'යි මෙසේ සංඥා ඇත්තේ වෙයි. මේ තෙවෙනි අභිභාසන න යැ.

එකෙක් අධ්‍යාත්ම අරමුණෙහි රූපසංඥා ඇත්තේ, පිටත්හි වූ අප්‍රමාණ සුවණ් දුර්වණ් රූපයන් දකී. ඒ රූප අබිබවා 'දනිමි'යි 'දකිමි'යි මෙසේ සංඥා ඇත්තේ වෙයි. මේ සතරවන අභිභාසන න යැ.

එකෙක් අධ්‍යාත්ම රූපයෙහි පරිකර්ම සංඥා ඇත්තේ, නිල් වූ, නිල් වන් වූ, නිල් දකුණු ඇති, නිල් පැහැති, බාහිරයෙහි වූ රූප දකී. නිල් වූ නිල්වන් වූ, නිල් දකුණු ඇති, නිල් පැහැති දියමෙරලිය මලෙන් යම්සේ වේද, නිල් වූ, නිල්වන් වූ, නිල් දකුණු ඇති, නිල් පැහැති දෙ පිට ම මට සිලිටි වූ කසිවණක් යම්සේ වේද, එසේ ම නිල් වූ, නිල්වන් වූ, නිල් දකුණු ඇති, නිල් පැහැති, බාහිර කසිණාලම්භන රූපයන් අධ්‍යාත්ම රූපයෙහි පරිකර්ම සංඥා ඇත්තේ දකී. ඒ රූප අබිබවා, 'දනිමි'යි 'දකිමි'යි මෙසේ සංඥා ඇත්තේ වෙයි. මේ පස් වන අභිභාසන න යැ.

අර්ඛකං අරුපසඤ්ඤී එකො බහිද්ධා රූපානි පසසති පිතානි පිතවණ්ණානි පිතනිදසුනානි පිතනිභාසානි සෙය්‍යරාපි නාම කණ්ණිකාර-
පුප්ඵං පිං පිතවණ්ණං පිතනිදසුනං පිතනිභාසං, සෙය්‍යරා වා පන තං වජ්ථං බාරාණසෙය්‍යකං උභතොභාගවිමට්ඨං පිතං පිතවණ්ණං
පිතනිදසුනං පිතනිභාසං එවමෙවං අර්ඛකං අරුපසඤ්ඤී එකො බහිද්ධා රූපානි පසසති. පිතානි පිතවණ්ණානි පිතනිදසුනානි පිතනිභා-
සානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පසසාමිති එවං සඤ්ඤී භොති
ඉදං ජට්ඨං අභිභායකතං.

අර්ඛකං අරුපසඤ්ඤී එකො බහිද්ධා රූපානි පසසති ලොහිතකානි ලොහිතකඳිණ්ණානි ලොහිතකනිදසුනානි ලොහිතකනිභාසානි -
සෙය්‍යරාපි නාම බ්‍රහ්මජීවකපුප්ඵං ලොහිතකං ලොහිතකවණ්ණං
ලොහිතකනිදසුනං ලොහිතකනිභාසං සෙය්‍යරා වා පන තං වජ්ථං බාරාණසෙය්‍යකං උභතොභාගවිමට්ඨං ලොහිතකං ලොහිතකවණ්ණං
ලොහිතකනිදසුනං ලොහිතකනිභාසං, එවමෙවං අර්ඛකං අරුපසඤ්ඤී එකො බහිද්ධා රූපානි පසසති ලොහිතකානි ලොහිතකවණ්ණානි
ලොහිතකනිදසුනානි ලොහිතකනිභාසානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පසසාමිති එවං සඤ්ඤී භොති ඉදං සත්තමං අභිභායකතං,

අර්ඛකං අරුපසඤ්ඤී එකො බහිද්ධා රූපානි පසසති ඔදුතානි ඔදුත-
වණ්ණානි ඔදුතනිදසුනානි ඔදුතනිභාසානි -සෙය්‍යරාපි නාම ඔසධි
තාරකා ඔදුතා ඔදුතවණ්ණා ඔදුතනිදසුනා ඔදුතනිභාසා, සෙය්‍යරා වා
පන තං වජ්ථං බාරාණසෙය්‍යකං උභතොභාගවිමට්ඨං ඔදුතං ඔදුතවණ්ණං
ඔදුතනිදසුනං ඔදුතනිභාසං එවමෙවං අර්ඛකං අරුපසඤ්ඤී එකො බහිද්ධා රූපානි පසසති ඔදුතානි ඔදුතවණ්ණානි ඔදුතනිදසුනානි
ඔදුතනිභාසානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පසසාමිති එවං සඤ්ඤී භොති.
ඉදං අට්ඨමං අභිභායකතං.

ඉමෙ අට්ඨ ධම්මො අභිකෙඤ්ඤය්‍යා.

කතමෙ අට්ඨ ධම්මො සඤ්ඤාසංකප්පො? අට්ඨ විමොක්ඛා රූපී රූපානි
පසසති අයං පඨමො විමොක්ඛො.

අර්ඛකං අරුපසඤ්ඤී එකො බහිද්ධා රූපානි පසසති, අයං දුතියො
විමොක්ඛො.

සුභතොච අබිජ්ජිතො භොති අයං තතියො විමොක්ඛො.

එකෙක් අධ්‍යාත්ම රූපයෙහි පරිකර්ම සංඥා නැත්තේ, රත්වන් වූ, රත්වන් දැකුම් ඇති, රත්පැහැති බාහිර වූ පිතවර්ණ රූප දකී. රත්වන් වූ රත්වන් දැකුම් ඇති, රත් පැහැති, බාහිරවූ පිතවර්ණ වූ කිණිහිරි මලෙක් යම්බඳු වේ ද, දෙ පිට මට සිලිටි වූ, රත්වන් වූ, රත්වන් දැකුම් ඇති, රත් පැහැති, පිතවර්ණ කසිවතෙක් හෝ යම්බඳු වේ ද, එසේ ම අධ්‍යාත්මයෙහි රූපසංඥා නැති එකෙක් රත්වන් වූ, රත්වන් දැකුම් ඇති, රත් පැහැති, බාහිර පිතකසිණ රූපයන් දකී. ඔවුන් මැඩ, 'දනිමි'යි, 'දකිමි'යි මෙසේ සංඥා ඇත්තේ වෙයි. මේ සවන අභිභායකතා යැ.

එකෙක් අධ්‍යාත්ම රූපයෙහි රූපසංඥා නැත්තේ, රතු වූ, රත්වන් වූ, රත්වන් දැකුම් ඇති, රත්පැහැති බාහිර රූපයන් දකී. රතු වූ, රත්වන් වූ, රත්වන් දැකුම් ඇති රත් පැහැ වූ බදුවද මලෙක් යම්සේ වේ ද, දෙපසැ මට සිලිටි වූ, රතු වූ, රත්වන් වූ, රත්වන් දැකුම් ඇති, රත්පැහැ වූ බාහිර රූපයන්, අධ්‍යාත්ම රූපයෙහි රූපසංඥා නැති එකෙක් දකී. ඔවුන් මැඩ, 'දනිමි'යි, 'දකිමි'යි මෙසේ සංඥා ඇත්තේ වෙයි. මේ සත්වන අභිභායකතා යැ.

එකෙක් අධ්‍යාත්ම රූපයෙහි රූපසංඥා නැත්තේ, සුදු වූ, සුදුවන් වූ, සුදුවන් දැකුම් ඇති, සුදු පැහැති බාහිර රූපාලම්බනයන් දකී. සුදු වූ, සුදුවන් දැකුම් ඇති, සුදු පැහැති, ඔසටි තාරකාව යම්සේ වේ ද, එසේ ම සුදු වූ සුදුවන් වූ, සුදුවන් දැකුම් ඇති, සුදු පැහැති කසි වතෙක් යම්සේ වේ ද, එසේ ම එකෙක් අධ්‍යාත්මයෙහි රූපසංඥා නැත්තේ සුදු වූ, සුදුවන් වූ, සුදු දැකුම් ඇති, සුදු පැහැ වූ, බාහිර කසිණ රූපයන් දකී. ඔවුන් මැඩ, 'දනිමි'යි, 'දකිමි'යි මෙසේ සංඥා ඇත්තේ වෙයි මේ අටවන අභිභායකතා යැ.

මේ අභිඥාය ධර්ම අට යැ.

සාක්ෂාත් කතිව්‍යා ධම් අට කවර යැ? විමොක්ෂ අට යැ රූපධ්‍යාන ඇත්තේ, නිලකසිණරූපාදි රූපයන් ධ්‍යාන ඇසින් දකී. මේ පළමුවන විමොක්ෂය යැ.

අධ්‍යාත්ම රූපයෙහි රූපසංඥා නැත්තේ බාහිර රූප දකී. මේ දෙවෙනි විමොක්ෂය යැ.

දහන් ඇසින් පිරිසිදු කසිණ අරමුණු දක්නේ, 'ශුභ යැ'යි ම එහි ඇලුණේ වෙයි මේ තෙවෙනි විමොක්ෂය යැ.

දිග්ගතිකායෝ පාරිකවිජයා

දිසානුරූපතාව

සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිසසඤ්ඤානං අඤ්ඤාමි
නානාසකසඤ්ඤානං අමනසිකාරා අනන්තො ආකාශො'ති ආකාශා-
නඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ වීභරති. අයං චතුර්ථො වීජොසෙඛා.

සබ්බසො ආකාසාන ක්‍රියායතනං සම්බික්කම්ම අනන්තං විඤ්ඤාණන්ති
විඤ්ඤාණ ක්‍රියායතනං උපසම්පජ්ජ වීභරති. 'අයං ච ක්‍රමො චිලොකෙති

සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සම්බ්බිකකම්ම නස්සි කිඤ්චිති
ආකිඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං ජට්ඨො විමොඤ්ඤා.

සබ්බසො ආකීඤ්ඤාසුයතනං සමතික්කමම තෙවසඤ්ඤා-
සඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං සත්තමො වීමොසෙබ්බො.

සබ්බසො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනං සම්බික්ඛමම සඤ්ඤා-
 වෙදධිතතිරොධං උපසම්පජ්ජ වීහරති. දාං අට්ඨමො විමොඤ්ඤා.

ହୃଦୟରୁ ବାହାରିବା ସଫଳତା

ඉති ඉමෙ අසිති බලො භූතා තව්ජා තරා අවිතරා අනාඤ්ඤා සමමා
තරාගමෙන අභිසම්බුද්ධා.

ଆଉ ଲେଖକ

10. නව ධර්ම බහුකාරා, නව ධර්ම භාවෙනධ්වා, නව ධර්ම පරි-
 ඤායා, නව ධර්ම පහානධ්වා, නව ධර්ම භානග්ගියා නව ධර්ම
 විසේසභාගියා නව ධර්ම දුප්ථවිජ්ඣා, නව ධර්ම උප දෙකධ්වා, නව
 ධර්ම අභිඤ්ඤායා නව ධර්ම සමිජ්ඣානධ්වා.

කතමේ නව ධම්මා බහුකාරා? නව යෝනිසොමනසිකාරමූලිකා ධම්මා: යෝනිසො මනසිකරොතො පාමොජං ජායති, පද්දිනසා පිති ජායති, පිතිමනසා කායො පසංමානති, පසංඥාකායො සුඛං වෙදෙති, දුඛේනො චිත්තං සමාධියති, සමාහිතෙ විතෙක යථාභූතං ජානාති යථාභූතං ජනං පසං නිබ්බිඤ්ඤති, හිබ්බිඤ්ඤං විරජ්ජති, විරාගා විමුච්ඡති. ඉමෙ නව ධම්මා බහුකාරා.

සථි ප්‍රකාරයෙන් රූපසංඤා ඉක්මිමෙන්, ප්‍රතිසංඤා පහ වැ යැමෙන්, තානාසංඤාවන් වෙනෙහි නොකිරීමෙන්, 'අභස අනන්තයැ'යි ආකාසනඤ්ඤායතනයට පැමිණ වෙසෙයි. මේ සතර වන විමොක්ඛය යැ.

සථි ප්‍රකාරයෙන් ආකාසනඤ්ඤායතනය ඉක්මැ, 'විඤානය අනන්තයැ'යි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයට පැමිණ වෙසෙයි. මේ පස්වන විමොක්ඛය යැ.

සථි ප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය ඉක්මැ, 'කිසිත් නැතැ'යි ආකිඤ්ඤායතනයට පැමිණ වෙසෙයි. මේ සවන විමොක්ඛය යැ.

සථි ප්‍රකාරයෙන් ආකිඤ්ඤායතනය ඉක්මැ, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයට පැමිණ වෙසෙයි, මේ සත්වන විමොක්ඛය යැ.

සථි ප්‍රකාරයෙන් නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය ඉක්මැ සඤ්ඤාවේදිත භිරොධයට (භිරොධසමාපත්තියට) පැමිණ වෙසෙයි. මේ අටවන විමොක්ඛය යැ.

මේ සාක්ෂාත්කර්මය ධර්ම අට යැ.

මෙසේ මේ භූත වූ තරා වූ තරා වූ අවිතරා වූ අනන්තරා වූ අසුචෙක් ධර්මයෝ තරාගතයන් වහන්සේ විසින් මනා කොට විශිෂ්ට නුවණින් දැනගන්නා ලද්දහ.

නවකය

10. බහුපකාර ධර්ම නවයෙක, භාවයිතව්‍යා ධර්ම නවයෙක, පරි-ඥෙය ධර්ම නවයෙක, ප්‍රභාතව්‍යා ධර්ම නවයෙක, භානභාගික ධර්ම නවයෙක, විශෙෂභාගික ධර්ම නවයෙක, දුෂ්ප්‍රතිවිධ්‍යා ධර්ම නවයෙක. උත්සාදයිතව්‍යා ධර්ම නවයෙක, අභිඥෙය ධර්ම නවයෙක, සාක්ෂාත්කර්මව්‍යා ධර්ම නවයෙක.

බහුපකාර ධර්ම නවය කවර යැ? යෝනිසොමනස්කාරය මුල් කොටැති ධර්ම නවය යැ; නිවැරදි මඟින් (ධර්මයන්) මෙනෙහි කරන්නාහුට ප්‍රමෝදය (සතුට) උපදී. සතුටු වුවහුට ප්‍රීතිය උපදී. සිතැ ප්‍රීතිය ඇත්තහු-ගේ නාම කය සංසිද්දේ. සංසුන් නාම කය ඇත්තේ සුව විදි. සුව ඇත්තහු-ගේ සිත සමාධි ගත වේ (අරමුණෙහි එකඟ වේ) සිත එකඟවූ කල්හි තතු වූ පරිදි දනී. තතු වූ පරිදි දන්නේ දක්නේ (සංස්කාරයන්හි) ආලකිරෙයි. කලකිරෙන්නේ (සංස්කාරයන්හි) නො ඇලෙයි නො ඇලීම් හෙයින් (සංස්කාරයන් කෙරෙන්) මිදෙයි. මේ බහුපකාර ධර්ම නවය යැ.

කතමෙ නව ධම්මා භාවෙනබ්බා? නව පාරිසුද්ධිපදානියඛනාති,
සීලවිසුද්ධි පාරිසුද්ධිපදානියඛනං, විතතවිසුද්ධි පාරිසුද්ධිපදානියඛනං, දිට්ඨි-
විසුද්ධි පාරිසුද්ධිපදානියඛනං, කඛ්ඛාවිතරණවිසුද්ධි පාරිසුද්ධිපදානියඛනං,
මග්ගාමග්ගඤ්ඤාණදසකවිසුද්ධි පාරිසුද්ධිපදානියඛනං පටිපදාඤ්ඤාණදසකවිසුද්ධි
පාරිසුද්ධිපදානියඛනං, ඤාණදසකවිසුද්ධි පාරිසුද්ධිපදානියඛනං, පඤ්ඤාවිසුද්ධි
පාරිසුද්ධිපදානියඛනං, විමුක්ඛවිසුද්ධි පාරිසුද්ධිපදානියඛනං ඉමෙ නව ධම්ම
භාවෙනබ්බා.

කතමෙ නව ධම්මා පරිඤ්ඤායා නව සත්තාවාසො සත්තාවුප්පො
සත්තා නානත්තකායා නානත්තසඤ්ඤායා, සෙය්‍යථාපි මනුස්සා එකමෙව ච
දෙවා එකමෙව ච විභිජාතා. අයං පඨමො සත්තාවාසො.

සත්තාවුප්පො සත්තා නානත්තකායා එකත්තසඤ්ඤායා, සෙය්‍යථාපි
දෙවා බ්‍රහ්මකායිකා පඨමාභිනිබ්බන්තා. අයං දුතියො සත්තාවාසො.

සත්තාවුප්පො සත්තා එකත්තකායා නානත්තසඤ්ඤායා, සෙය්‍යථාපි
දෙවා ආරාමසරා. අයං තතියො සත්තාවාසො.

සත්තාවුප්පො සත්තා එකත්තකායා එකත්තසඤ්ඤායා, සෙය්‍යථාපි
දෙවා සුභකිණ්ණා. අයං චතුත්තො සත්තාවාසො.

සත්තාවුප්පො සත්තා අසඤ්ඤායා අපපටිසංවෙදිනො, සෙය්‍යථාපි දෙවා.
අයං ඤාණසත්තා අයං පඤ්ඤමො සත්තාවාසො.

සත්තාවුප්පො සත්තා සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතිකකම්ම, පටිසං-
සඤ්ඤානං අත්ථාගමා, නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා, අනාතො-
ආකාසො'ති අකාසානඤ්ඤායතනුපගා අයං ඡතියො සත්තාවාසො.

සත්තාවුප්පො සත්තා සබ්බසො ආකාසානඤ්ඤායතනං සමතිකකම්ම
අනාතං විඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනුපගා. අයං සත්තමො
සත්තාවාසො.

සත්තාවුප්පො සත්තා සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතිකකම්ම
නත්ති කිසිදුත්ති ආකිසිදුඤ්ඤායතනුපගා, අයං අට්ඨමො සත්තාවාසො.

භාවයිතවා ධර්ම නවය කවර යැ? පාරිසුද්ධි පට්ඨානියභිග (පිරිසිදු බවේ ප්‍රධාන අවයව) නවය යැ ඡීල විභුද්ධිය පිරිසිදු බවේ ප්‍රධාන අවයවයෙක, චිත්තවිභුද්ධිය පිරිසිදු බවේ ප්‍රධාන අවයවයෙක, දාෂ්ට්විභුද්ධිය පිරිසිදු බවේ ප්‍රධාන අවයවයෙක, කාංක්ෂාචිතරණවිභුද්ධිය පිරිසිදු බවේ ප්‍රධාන අවයවයෙක, මාර්ගාමාර්ගඤ්ජාදර්ශනවිභුද්ධිය පිරිසිදු බවේ ප්‍රධාන අවයවයෙක, ප්‍රතිපද්ඤානදර්ශනවිභුද්ධිය පිරිසිදු බවේ ප්‍රධාන අවයවයෙක, ඤානදර්ශනවිභුද්ධිය පිරිසිදු බවේ ප්‍රධාන අවයවයෙක, ප්‍රඥවිභුද්ධිය පිරිසිදු බවේ ප්‍රධාන අවයවයෙක, විමුක්තිවිභුද්ධිය පිරිසිදු බවේ ප්‍රධාන අවයවයෙක. මේ භාවයිතවා (වැඩියැ යුතු) ධර්ම නවය යැ.

පරිඥෙය ධර්ම නවය කවර යැ? සක්ඛාවාස නවය යැ ඇවැත්ති, මිනිසුන් ද ඇතැම් දෙවියන් ද ඇතැම් චිත්තානිකයන් ද සේ කයැ වෙනස් බව ඇති, ප්‍රතිසන්ධිසංඥයෙහි ද වෙනස් බව ඇති, සත්ව කෙනෙක් ඇත. මේ පළමු සක්ඛාවාසය යැ.

ඇවැත්ති, කල්පාරම්භ සමයෙහි උපන් බ්‍රහ්මකායික දෙවියන් සේ කයින් වෙනස් වූ ප්‍රතිසන්ධිසංඥයෙන් සමාන වූ සත්ව කෙනෙක් ඇත. මේ දෙවෙනි සක්ඛාවාසය යැ.

ඇවැත්ති, ආභස්සර දෙවියන් සේ වූ කයැ සමාන බව ඇති, ප්‍රතිසන්ධිසංඥයෙහි වෙනස් බව ඇති සත්ව කෙනෙක් ඇත. මේ තෙවෙනි සක්ඛාවාසය යැ.

ඇවැත්ති ශ්‍රවකාත්ස්නක දෙවියන් සේ කයැ සමාන බව ඇති, ප්‍රතිසන්ධිසංඥාවේ ද සමාන බව ඇති සත්ව කෙනෙක් ඇත. මේ සිවුවැනි සක්ඛාවාසය යැ.

ඇවැත්ති, අසංඥසත්ව දෙවියන් සේ ප්‍රතිසන්ධි සංඥාව නැති, විදුම් නැති සත්ව කෙනෙක් ඇත. මේ පස්වැනි සක්ඛාවාසය යැ.

ඇවැත්ති, හැම සැටියෙන් ම රූපසංඥවන් ඉක්මිමෙන්, ප්‍රතිසංඥවන් අතුරුදහන් වීමෙන්, නානාත්වසංඥවන් නොමෙතෙහි කිරීමෙන්, 'අභස අනන්ත යැ'යි සමාධි වඩා ආකාශානඤ්ඤායතනට පැමිණි සත්ව කෙනෙක් ඇත. මේ සවැනි සක්ඛාවාසය යැ.

ඇවැත්ති, හැම අයුරින් ආකාශානඤ්ඤායතනය ඉක්මැ, 'විඤ්ඤා අනන්ත යැ'යි සමාධි වඩා, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනට පැමිණි සත්ව කෙනෙක් ඇත. මේ සත්වැනි සක්ඛාවාසය යැ.

ඇවැත්ති, හැම අයුරින් විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය ඉක්මැ, 'තිස්සිත් නැතැ'යි සමාධි වඩා, ආකිඤ්ඤායතනට පැමිණි සත්ව කෙනෙක් ඇත. මේ අටවැනි සක්ඛාවාසය යැ.

සන්තාවුසො සත්තා සබ්බසො ආකිඤ්ඤාසුයතනං සමතික්කත්ථ
නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනුපගා. අයං නවමො සත්තාවාසො.

ඉමෙ නව ධම්මා පරිඤ්ඤායා.

කතමෙ නව ධම්මා පභාතබ්බා? නව තණ්හාමූලකා ධම්මා. තණ්හා
පට්ඨ පරියෙසනා, පරියෙසනං පට්ඨ ලාභො, ලාභං පට්ඨ විනිවජ්ජයො,
විනිවජ්ජයං පට්ඨ ඡතුරාගො, ඡතුරාගං පට්ඨ අපේඛාසානං, අපේඛා-
සානං පට්ඨ පරිග්ගහො, පරිග්ගහං පට්ඨ මජ්ඣරියං, මජ්ඣරියං
පට්ඨ ආරකෙබ්බා, ආරකෙබ්බාධිකරණං පට්ඨ¹ දණ්ඩාදාසකායාදානකලහ-
විග්ගහවිවාදකුටංකුටංපෙසුඤ්ඤාමුසාවාද, අනෙකෙ පාඨකා අකුසලා ධම්මා
සංවත්තන්ති. ඉමෙ නව ධම්මා පභාතබ්බා.

කතමෙ නව ධම්මා භානභාගියා? නව ආසාතවස්ථුනි අනන්තං
මෙ අවර්ති ආසාතං බන්ධනි, අනන්තං මෙ වරතීති ආසාතං බන්ධනි,
අනන්තං මෙ වරිසසතීති ආසාතං බන්ධනි, පියසං මෙ මනාපසං අනන්තං
අවර්ති -පෙ- අනන්තං වරතීති -පෙ- අනන්තං වරිසසතීති ආසාතං
බන්ධනි, අප්පියසං මෙ අමනාපසං අන්තං අවර්ති -පෙ- අන්තං වරතීති
-පෙ- අන්තං වරිසසතීති ආසාතං බන්ධනි. ඉමෙ නව ධම්මා භානභාගියා,

කතමෙ නව ධම්මා විසෙසභාගියා? නව ආසාතපට්ඨිනායා. අනන්තං
මෙ අවර්ති තං කුතෙස්ස ලබ්භාති ආසාතං පට්ඨිනෙති. අනන්තං මෙ
වරතීති තං කුතෙස්ස ලබ්භාති ආසාතං පට්ඨිනෙති. අනන්තං මෙ
වරිසසතීති, තං කුතෙස්ස ලබ්භාති ආසාතං පට්ඨිනෙති, පියසං මෙ
මනාපසං අනන්තං අවර්ති -පෙ- අනන්තං වරතීති -පෙ- අනන්තං
වරිසසතීති, තං කුතෙස්ස ලබ්භාති ආසාතං පට්ඨිනෙති, අප්පියසං මෙ
අමනාපසං අන්තං අවර්ති -පෙ- අන්තං වරතීති -පෙ- අන්තං වරිසසතීති,
තං කුතෙස්ස ලබ්භාති ආසාතං පට්ඨිනෙති. ඉමෙ නව ධම්මා
විසෙසභාගියා,

1 ආරකෙබ්බාධිකරණං දණ්ඩාදාන (මජ්ඣං)

ඇවැත්නි, හැම අයුරින් ආකිඤ්ඤාසුඤ්ඤාසනනය ඉක්මා නෙවසඤ්ඤා-
නාසඤ්ඤාසනනයට පැමිණි සත්ව කෙනෙක් ඇත. මේ නවවැනි සත්වා
වාසය යැ.

මේ පරිඥෙය (පිරිසිදු දත යුතු) ධර්ම නවය යැ.

ප්‍රභාතවාස ධර්ම නවය කවර යැ? තෘෂ්ණාවූලක (තෘෂ්ණාව මුල් කොට
ඇති) ධර්ම නවය යැ තෘෂ්ණාව ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන පර්යේෂණය
(විවරාදි පසය සෙවීම) වේ. පර්යේෂණය ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන (විවරාදි
පසය) ලැබීම වේ. පසය ලැබීම ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන චිතිශ්වයය (චිතර-
කණය) වේ. චිතිශ්වයය ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන ඡන්දරාගය (දුර්වල වූ ද මහත්
වූ 4 තෘෂ්ණා) වේ ඡන්දරාගය ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන අධ්‍යවසානය (මම යැ යි
බලවත් සතිවුහන) වේ අධ්‍යවසානය ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන පරිග්‍රහය (අත්
කැරගැන්ම) වේ. පරිග්‍රහය ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන මාත්සර්යය (මසුරුව) වේ
මාත්සර්යය ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන ආරක්ෂණය (ලත් දෑ රැක ගැන්ම) වේ.
ආරක්ෂාධිකරණය (රකවල් කිරීම) ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන දඩු ගැනුම්
අවි ගැනුම් කලහ හෙද විවාද ගැරහුම් කේලාම් කීම මුසවා බිණුම් ද
නොයෙක් ලාමක අකුශල ධර්මයෝ ද පවතිත්. මේ ප්‍රභාතවාස ධර්ම
නවය යැ.

භානභාගික ධර්ම නවය කවර යැ? නව ආභාත වස්තු යැ මට
පෙර අනාර්ථ කළා යි වෙර බඳි, මට දැන් අනාර්ථ කරතැයි වෙර බඳි, මට
මතු අනාර්ථ කරතැයි වෙර බඳි. මගේ ප්‍රිය මනාප තැනැත්තනුට අනාර්ථ
කළායි දැන් අනාර්ථ කරතැ යි මතු අනාර්ථ කරතැ යි වෙර බඳි.
මට අප්‍රිය වූ අමනාප වූ තැනැත්තනුට අර්ථ (වැඩ) සිදු කළා යි .. දැන්
වැඩ සිදු කරතැ යි මතු වැඩ සිදු කරතැ යි වෙර බඳි. මේ භානභාගික
ධර්ම නවය යැ.

විශේෂ භාගික ධර්ම නවය කවර යැ? ආභාත ප්‍රතිචිතය (වෙර සංසිදු
වන කරුණු) නවය යැ: මට අවැඩ කෙළේ ය යන එය කොයින් ලැබේ
දැයි (සලකා) වෙර දුරු ලයි. දැන් මට අවැඩ කරතැ යි යන එය කොයින්
ලැබේදැ යි වෙර දුරු ලයි, මතු මට අවැඩ කරතැ යි යන එය කොයින්
ලැබේදැ යි වෙර දුරු ලයි මගේ ප්‍රිය මනාප තැනැත්තනුට අවැඩ කෙළේ ය
යන එය කොයින් ලැබේ දැ යි වෙර දුරු ලයි මගේ ප්‍රිය මනාප තැනැත්ත-
නුට දැන් අවැඩ කරතැ යි මතු අවැඩ කරතැ යි .. මට අප්‍රිය අමනාප
තැනැත්තනුට වැඩ සිදු කෙළේ යැ යි මට අප්‍රිය අමනාප තැනැත්ත-
නුට දැන් වැඩ සිදු කරතැ යි මට අප්‍රිය අමනාප තැනැත්තනුට මතු
වැඩ සිදු කරතැ යි යන එය කොයින් ලැබේ දැ යි වෙර දුරු ලයි. මේ
විශේෂභාගික ධර්ම නවය යැ.

කතමෙ නව ධම්මා දුපපට්ඨිකා? නව නානත්තා ධාතුනානත්තං, පටිච්ච උපපජ්ඣති එසසනානත්තං, එසසනානත්තං පටිච්ච උපපජ්ඣති වේදනානානත්තං. වේදනානානත්තං පටිච්ච උපපජ්ඣති, ස්කන්ධනානත්තං, ස්කන්ධනානත්තං පටිච්ච උපපජ්ඣති, සංඛාරනානත්තං, සංඛාරනානත්තං පටිච්ච උපපජ්ඣති ඡන්දනානත්තං. ඡන්දනානානත්තං පටිච්ච උපපජ්ඣති පරිප්පාභනානත්තං, පරිප්පාභනානත්තං පටිච්ච උපපජ්ඣති පරියෙසනානානත්තං, පරියෙසනානානත්තං පටිච්ච උපපජ්ඣති ලාභනානත්තං, ලාභනානත්තං පටිච්ච උපපජ්ඣති මක්ඛනානානත්තං, ඉමෙ නව ධම්මො දුපපට්ඨිකා.

කතමෙ නව ධම්මා උපපාදෙනධා? නව සංඝස්ස අසුභසංඝස්ස, මරණසංඝස්ස, ආභාරෙ පටිකකුලසංඝස්ස, සංඛලොකෙ අනභිරතියංඝස්ස, දුග්ගසංඝස්ස, අභිවේච දුක්ඛසංඝස්ස, දුක්ඛෙ අනත්තසංඝස්ස, උභාණසංඝස්ස, වීරාගසංඝස්ස. ඉමෙ නව ධම්මො උපපාදෙනපා.

කතමෙ නව ධම්මා අභිකේශස්සයා? නව අනුප්පිකවිහාරා. ඉධාට්ඨසො භික්ඛු විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සචිතකතං සචිතාරං විවේකජං පිතිසුඛං පයමං. ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති, -පෙ- දුතියං ක්කානං -පෙ- තතියං ක්කානං -පෙ- චතුස්සං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සංඛලොකෙ රූපසංඝස්සනං සමතිකකමා පටිසංසංඝස්සනං අත්ථගමා නානාසංසංඝස්සනං අමනසිකාරා අනානො ආකාශොති ආකාශානංඝොයතනං උපසම්පජ්ජ විහරති, සංඛලොකෙ ආකාශානංඝොයතනං සමතිකකමා අනානං විඤ්ඤායතනං විඤ්ඤාණංඝොයතනං උපසම්පජ්ජ විහරති, සංඛලොකෙ විඤ්ඤාණංඝොයතනං සමතිකකමා නත්ථි කිඤ්ඤිති ආකිඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති, සංඛලොකෙ ආකිඤ්ඤායතනං සමතිකකමා නොටසංඝස්සනාසංඝස්සයතනං උපසම්පජ්ජ විහරති, සංඛලොකෙ නොටසංඝස්සනාසංඝස්සයතනං සමතිකකමා සංඝස්සවේදිතනිරෝධං උපසම්පජ්ජ විහරති ඉමෙ නව ධම්මො අභිකේශස්සයා.

දුෂ්ප්‍රතිවිධාය (දුක් සේ පිළිවිද්ද යුතු) ධර්ම නවය කවර යැ? නානාකව නවය යැ (වක්ෂුර්ධානාදි) ධාතුන්ගේ නානාකව නිසා (වක්ෂු ස්පර්ශාදී) ස්පර්ශනානාකවය උපදී. (වක්ෂු: ස්පර්ශාදි) ස්පර්ශ නානාකවය නිසා (වක්ෂු:ස්පර්ශජවේදනාදි) වේදනානානාකවය උපදී. වේදනානානාකවය නිසා (කාමසංඤ්ඤා) සංඤ්ඤානානාකවය උපදී. සංඤ්ඤානානාකවය නිසා (කාමසංකල්පනාදි) සංකල්පනානාකවය උපදී. සංකල්පනානාකවය නිසා (රූපයෙහි ඡන්දය, ඔබ්බෙහි ඡන්දය යන ආදී විසින්) ඡන්දනානාකවය උපදී. ඡන්දනානාකවය නිසා (රූපපරිද්‍රව්‍ය ඔබ්බපරිද්‍රව්‍යාදි) පරිද්‍රව්‍යනානාකවය උපදී. පරිද්‍රව්‍යනානාකවය නිසා (රූපපර්ශ්‍යෙෂ්ඨ ඔබ්බපර්ශ්‍යෙෂ්ඨාදි) පර්ශ්‍යෙෂ්ඨ නානාකවය උපදී. පර්ශ්‍යෙෂ්ඨනානාකවය නිසා (රූපප්‍රතිලාභ ඔබ්බ ප්‍රතිලාභාදි) ලාභනානාකවය උපදී. ලාභනානාකවය නිසා (රූප මඤ්ඤානා සද්ධමඤ්ඤානාදි) මඤ්ඤානානාකවය උපදී. මේ දුෂ්ප්‍රතිවිධාය ධර්ම නවය යැ.

උත්පාදයිතව්‍ය ධර්ම නවය කවර යැ? අභූතසංඤ්ඤා, මරණසංඤ්ඤා, ආභාරය කෙරෙහි ප්‍රතිකූලසංඤ්ඤා, සියලු ලොව කෙරෙහි අනතීරත (කලාකිරුණු) සංඤ්ඤා, අනිත්‍යසංඤ්ඤා, අනිත්‍යයෙහි දු:ඛසංඤ්ඤා, දුකෙහි අනාත්මසංඤ්ඤා, ප්‍රභාණ සංඤ්ඤා විරාගසංඤ්ඤා, යන නව සංඤ්ඤා යැ. මේ ඉපදුවිය යුතු සංඤ්ඤා නවය යැ.

අභිඥාය ධර්ම නවය කවර යැ? අනුපූර්වවිභාර නවය යැ: ඇවැත්ති, මෙහි මහණ තෙමේ කාමයන්ගෙන් වෙන්ව ම, අකුසල ධර්මයන්ගෙන් වෙන්ව ම විතර්ක සහිත, විචාර සහිත, විවේකයෙන් උපන්, ප්‍රීතිය හා සුඛවේදනාව ඇති, ප්‍රථමධ්‍යානය ලැබ වෙසෙයි ...ආර්ථිකය ධ්‍යානය ලැබ වෙසෙයි, තෘතීය ධ්‍යානය ලැබ වෙසෙයි, චතුර්ථධ්‍යානය ලැබ වෙසෙයි.. .හැම ලෙසින් රූපසංඤ්චන් ඉක්මිමෙන් ප්‍රතිසංඤ්චන් පහ වීමෙන්, නානාකවසංඤ්චන් මෙතෙහි නොකිරීමෙන් 'ආකාශය අනන්තයැ'යි (සමාධි වධා) ආකාශානඤ්ඤායතනය ලබා වෙසෙයි. හැම ලෙසින් ආකාශානඤ්ඤායතනය ඉක්මැ 'විඤ්ඤාය අනන්තයැ'යි (සමාධි වධා) විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය ලැබ වෙසෙයි. හැම ලෙසින් විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය ඉක්මැ 'කිසිත් නැතැ'යි ආකිඤ්ඤායතනය ලැබ වෙසෙයි. හැම ලෙසින් ආකිඤ්ඤායතනය ඉක්මැ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය ලැබ වෙසෙයි. හැම ලෙසින් නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය ඉක්මැ සඤ්ඤාවේදිත නිරෝධ සමාපත්තිය ලැබ වෙසෙයි. මේ අභිඥාය (වෙසෙයා දත යුතු) ධර්ම නවය යැ.

කතමෙ නව ධම්මා සෙව්කාකඛ්ඛා? නව අනුප්‍රබන්ධිරොධා · පඨමා ක්කානං සමාපනනස්ස කාමසඤ්ඤා නිරුද්ධා භොති, දුර්ගං ක්කානං සමාපනනස්ස විතකකච්චාරා නිරුද්ධා භොනති, තතීයං ක්කානං සමාපනනස්ස පිතී නිරුද්ධා භොති. චතුත්ථං ක්කානං සමාපනනස්ස අසසාසපසසාසා නිරුද්ධා භොනති, ආකාසාන ඤායතනං සමාපනනස්ස රූපසඤ්ඤා නිරුද්ධා භොති, විඤ්ඤාණ ඤායතනං සමාපනනස්ස ආකාසාන ඤායතනසඤ්ඤා නිරුද්ධා භොති, ආකිඤ්ඤායතනං සමාපනනස්ස විඤ්ඤාණ ඤායතනසඤ්ඤා නිරුද්ධා භොති, නෙවස්සඤ්ඤානාස්සඤ්ඤායතනං සමාපනනස්ස ආකිඤ්ඤායතනසඤ්ඤා නිරුද්ධා භොති, සඤ්ඤාචෙදධිතභිරොධා සමාපනනස්ස සඤ්ඤා ච චෙදනා ච නිරුද්ධා භොනති, ඉමෙ නව ධම්මා සෙව්කාකඛ්ඛා.

ඉති ඉමෙ නවුතී ධර්මා භුතා කප්පා කථා අවිතථා අනඤ්ඤථා සම්මා කථාගතෙන අභිසම්බුද්ධා.

දස බවම,

11. දස ධර්ම බහුකාරා, දස ධර්ම භූවේතබ්බා, දස ධර්ම ජහාතබ්බා, දස ධර්ම භානාගාභියා, දස ධර්ම විරූප්පාභියා, දස ධර්ම දුෂ්ඨි-
විජ්ඣා, දස ධර්ම උප්පාදෙතබ්බා, දස ධර්ම අභිකෂායා, දස ධර්ම
සජ්ජකාතබ්බා

කතමෙ දස ධම්මා බහුකාරා? දස නාථකරණා ධම්මා ඉධාච්ඡො භික්ඛු සීලවා හොති පාතිමොක්ඛසංවරසංචුතො විහරති ආචාරගොවරසම්පන්නො අනුමනෙසු චජ්ජසු භයදස්සාවි, අමාදය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. යං ආච්ඡො භික්ඛු සීලවා හොති පාතිමොක්ඛසංවරසංචුතො විහරති ආචාරගොවරසම්පන්නො අනුමනෙසු චජ්ජසු භයදස්සාවි සමාදය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු, අයමි ධම්මො නාථකරණො

සුනව පරං ආවුසො භික්ඛු බහුසසුනො හොති සුතධරො සුතසනිවයො,
 යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණා මජ්ඣේකා කල්‍යාණා පරියොසානකල්‍යාණා
 සාදා සබ්බඤ්ජනා කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤා ඩුෂ්ඨධර්මං අභිවදන්ති,
 තථ රූපාසක ධම්මො බහුසසුනා හොන්ති ධනා වවසා පරිචිතා මනසානු-
 පෙකකිනා දිට්ඨියා සුප්පට්ටිඤ්ඤා, යමොවුසො භික්ඛු බහුසසුනො හෙති
 සුතධරො සුතසනිවයො යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණා මජ්ඣේකා
 කල්‍යාණා පරියොසානකල්‍යාණා සාදා සබ්බඤ්ජනා කෙවලපරිපුණ්ණං
 පරිසුඤ්ඤා ඩුෂ්ඨධර්මං අභිවදන්ති තථ රූපාසක ධම්මො බහුසසුනා හෙති
 ධනා වවසා පරිචිතා මනසානුපෙකකිනා දිට්ඨියා සුප්පට්ටිඤ්ඤා, අයමි
 ධම්මො නාමකරණො

සාක්ෂාත්කර්තෘ ධර්ම නවය කවර යැ? අනුසූරිව නිරෝධ නවය යැ. ප්‍රථම ධ්‍යානයට සම්මන්ත්‍රණයෙන් කාමසංඥාව නිරුද්ධ වෙයි, චිත්තීය ධ්‍යානයට සම්මන්ත්‍රණයෙන් විතර්ක විචාරයෙන් නිරුද්ධ වෙත්. තෘතීය ධ්‍යානයට සම්මන්ත්‍රණයෙන් ප්‍රීතිය නිරුද්ධ වෙයි. චතුර්ථ ධ්‍යානයට සම්මන්ත්‍රණයෙන් ආශ්වාසප්‍රශ්වාසයෙන් නිරුද්ධ වෙත්. ආකාශානුකූලායතනයට සම්මන්ත්‍රණයෙන් රූපසංඥාව නිරුද්ධ වෙයි. වීක්ෂුණුකූලායතනයට සම්මන්ත්‍රණයෙන් ආකාශානුකූලායතනයෙන් නිරුද්ධ වේ. ආකිඤ්ඤායතනයට සම්මන්ත්‍රණයෙන් වීක්ෂුණුකූලායතනයෙන් නිරුද්ධ වේ. තෙවනක්ෂුණායකයෙන් සම්මන්ත්‍රණයෙන් ආකිඤ්ඤායතනයෙන් නිරුද්ධ වේ. සක්ඛාදේවදුෂිතනිරෝධයට සම්මන්ත්‍රණයෙන් සංඥත් වෙදනාත් නිරුද්ධ වෙත්. මේ සාක්ෂාත් කටයුතු ධර්ම නවය යැ.

මෙසේ භූත වූ තරා වූ තථ වූ අවිතර්ථ වූ අනාගතර්ථ වූ මේ අනුවෙක් ධර්මයෙන් තරාගතයන් වහන්සේ විසින් මනා කොට විශිෂ්ට නුවණින් දැනගන්නා ලද්දකි.

දශකය

11. බහුපකාර ධර්ම දශයෙක, භාවධිතවා ධර්ම දශයෙක, පරිඤ්ඤා ධර්ම දශයෙක, ප්‍රභාතවා ධර්ම දශයෙක, භානභාගික ධර්ම දශයෙක, විශේෂභාගික ධර්ම දශයෙක, දුෂ්ප්‍රතිවිධා ධර්ම දශයෙක, උත්පාදධිතවා ධර්ම දශයෙක, අභිඤ්ඤා ධර්ම දශයෙක, සාක්ෂාත්කර්තවා ධර්ම දශයෙක.

බහුපකාර ධර්ම දශය කවරයැ? දශ තාර්කරණ ධර්මයෙන් යැ. ඇවැත්නි මෙහි මහණ තෙමේ සිල්වත් වෙයි, ප්‍රාතිමොක්ෂසංචාර ඥානයෙන් හැවුරුණේ අ.චාරගොචර සම්පන්න වැ ස්වල්පමාත්‍ර වරදෙහි ද බිය. දක්ෂා සුදු වැ වෙසෙයි. සිකපද සමාදන් කොට ගෙන හික්මෙයි. ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ සිල්වත් වෙයි, ප්‍රාතිමොක්ෂසංචාරයෙන් හැවුරුණේ අචාර ගොචර-දෙකින් යුතු වැ අල්පමාත්‍ර දෙසයන්හි ද බිය දක්ෂා සුදු වැ වෙසෙයි, සිකපද සමාදන් කොට ගෙන හික්මෙයි. යන යමක් ඇද්ද, මෙය ද තාර්කරණ ධර්මයෙක.

තව ද අනෙකක් කියමි. ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ බොහෝ ඇසු පිරු තැන් ඇත්තේ වෙයි ඇසු දහම් සිතූ දරන්නේ වෙයි, ඇසු දහම් සිතින් රැස් කොට ගන්නේ වෙයි. ආදියෙහි යහපත් වූ මැද යහපත් වූ අවසනා යහපත් වූ, අර්ථ සහිත වූ ව්‍යාඤ්ජන සහිත වූ යම් ධර්ම කෙනෙක් හැම ලෙසින් උරිපුන් වූ පිරිසිදු බණිසර ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද එසේ වූ ධර්මයන් ඔහු විසින් බෙහෙවින් අසන ලද්දු වචනයෙන් දරන ලද්දු වචනයෙන් පුරුදු කරන ලද්දු සිතින් පුනපුනා විමසන ලද්දු දෘෂ්ටියෙන් මොනො-වට පිළිවිද්‍යා ලද්දු වෙත්. ඇවැත්නි මහණ තෙමේ බොහෝ ඇසු පිරු තැන් ඇත්තේ වෙයි ... දෘෂ්ටියෙන් පිළිවිද්‍යා ලද්දු වෙත් යන මෙය ද තාර්කරණ ධර්මයෙක.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො හොති කල්‍යාණ-
සභායො කල්‍යාණසම්පවඬ්ඤා යම්පාවුසො භික්ඛු -පෙ- කල්‍යාණ-
සම්පවඬ්ඤා, අයමි ධම්මො නාථකරණො

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු සුවචො හොති සොචවස්සකරණෙහි
ධම්මෙහි සමනකාගතො ධම්මො පදක්ඛිණ්ණානි අනුසාසනිං, යම්පාවුසො
භික්ඛු -පෙ- අනුසාසනිං, අයමි ධම්මො නාථකරණො.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු යාති තාති සමුභවාරිනං උච්චාවචාති
කිංකරණියාති, තදා දකෙඛා හොති අනලසො තත්‍රුපායාය විමසාය
සමනකාගතො අලං කාතුං අලං සංවිධාතුං යම්පාවුසො භික්ඛු -පෙ-
අලං සංවිධාතුං, අයමි ධම්මො නාථකරණො.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු ධම්මකාමො හොති පියසමුද්භාරො,
අභිධම්මෙ අභිවිනයෙ උප්පාරපාමුත්තො යම්පාවුසො භික්ඛු ධම්මකාමො
රහාති -පෙ- පියසමුද්භාරො අභිධම්මෙ අභිවිනයෙ උප්පාරපාමොත්තො. අයමි
ධම්මො නාථකරණො

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු සනතුට්ඨා හොති ඉතරිතරෙහි විවර-
පිණ්ඩපාතසෙනාසනාගිලානපච්චයභෙසජ්ජරික්ඛාරෙහි. යම්පාවුසො
භික්ඛු සනතුට්ඨා හොති ඉතරිතරෙහි විවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනා-
ගිලානපච්චයභෙසජ්ජරික්ඛාරෙහි, අයමි ධම්මො නාථකරණො

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු ආරඬ්චිරියො විහරති, අකුසලානං
ධම්මානං පභානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදා රාමවා දළහප්පක-
මො, අනිකඛිණ්ණධුරො කුසලසු ධම්මෙසු. යම්පාවුසො භික්ඛු -පෙ- අයමි
ධම්මො නාථකරණො.

තව ද අනෙකක් කියමි. ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ කලණ මිතුරන් දැන්තේ, කලණ යහළුවන් දැන්තේ කලණමිතුරනට නැමුණේ වෙයි. ඇවැත්නි, 'මහණ තෙමේ කලණ මිතුරන් ඇත්තේ කලණ යහළුවන් ඇත්තේ කලණමිතුරනට ම නැමුණේ වේ' යන යමෙක් ඇද්ද මේ ද නාටකරණ ධර්මයෙක.

තව ද අනෙකක් කියමි. ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ සුවට වෙයි, සුවට බව කරන. දහමුත් ගෙන් යුක්ත දුගේ 'ඉවසනුගේ කරන අනුශාසනය දාදරයෙන් පිළිගන්නේ වෙයි. ඇවැත්නි, 'මහණ තෙමේ සුවට වෙයි ... අනුශාසනය දාදරයෙන් පිළිගන්නේ වේ' යන යමෙක් ඇද්ද මේ ද නාටකරණ ධර්මයෙක.

තව ද අනෙකක් කියමි. ඇවැත්නි, 'කුම කෙරෙමි ද?'යි අසා කළ යුතු වූ සබරම්සරුවන් ගේ යම් කුසු මහත් කටයුතු කෙනෙක් ඇද්ද මහණ තෙමේ එහි දක්ෂ ද දනලස් ද එයට උපායමාර්ග වූ නුවණින් සමනළිත ද, එය කරනුයෙහි සමර්ථ ද එය පිළිබඳ විචාරණයෙහි සමර්ථ ද වෙයි. ඇවැත්නි, ... සබරම් සරුවන් ගේ යම් කුසු මහත් කටයුතු කෙනෙක් ඇද්ද, එය පිළිබඳ විචාරණයෙහි සමර්ථ ද වේ යන යමෙක් ඇද්ද, මේ නාටකරණ ධර්මයෙක.

තව ද අනෙකක් කියමි. ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ ධර්මය කැමැත්තේ වෙයි. ප්‍රිය සමුදාහාර ඇත්තේ වෙයි. අභිධර්මයෙහි අභිචිතයයෙහි ඛුල ප්‍රමොදය ඇත්තේ වෙයි. ඇවැත්නි, 'මහණ තෙමේ ධර්මය කැමැත්තේ වෙයි.. අභිධර්මයෙහි අභිචිතයයෙහි ඛුල ප්‍රමොදය ඇත්තේ වෙයි' යන යමෙක් ඇද්ද මේ ද නාටකරණ ධර්මයෙක.

තව ද අනෙකක් කියමි. ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ ඉතරෙතර චිවර පිණ්ඩපාත ශයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය ගෞෂජ්‍ය පරිෂ්කාරයන් ගෙන් සතුටු වෙයි. ඇවැත්නි, 'මහණ තෙමේ ඉතරෙතර චිවර පිණ්ඩපාත ශයනාසන ග්ලාන ප්‍රත්‍යය පිණ්ඩපාත ශයනාසන ග්ලාන ප්‍රත්‍යය ගෞෂජ්‍ය පරිෂ්කාරයන්ගෙන් සතුටු වේ' යන යමෙක් ඇද්ද, මේ ද නාටකරණ ධර්මයෙක.

තව ද අනෙකක් කියමි. ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ අකුසල්දහමුත් පහ කරනුවට කුසල් දහමුත් පිළිලබනුවට ආරබ්ධ චිරය ඇත්තේ, බල ඇත්තේ, දඩ් වැර ඇත්තේ, කුසල් දහම් ලබනුවට බහා නොතැබූ චිරය ඇත්තේ වෙසෙයි. ඇවැත්නි, 'මහණ තෙමේ... ආරබ්ධ චිරය ඇත්තේ.. කුසල් දහම් ලබනුවට බහා නොතැබූ චිරය ඇත්තේ වෙසෙයි' යන යමෙක් ඇද්ද, මේ ද නාටකරණ ධර්මයෙක.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු සතිමා භොති පරමෙන සතිනෙපකෙකන සමන්තාගතො චිරකතඤ්චි චිරභාසිතඤ්චි සරිතා අනුසාරිතා. යම්පාවුසො භික්ඛු සතිමා භොති පරමෙන සතිනෙපකෙකන සමන්තාගතො චිරකතඤ්චි චිරභාසිතඤ්චි සරිතා අනුසාරිතා, අයං ධම්මො නාථකරණො.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු පඤ්ඤා භොති උදයස්ථගාමිතියා පඤ්ඤා සමන්තාගතො අරියාය නිබ්බට්ඨිකාය සමමා දුක්ඛක්ඛයගාමිතියා යම්පාවුසො භික්ඛු පඤ්ඤා භොති උදයස්ථගාමිතියා පඤ්ඤා සමන්තාගතො අරියාය නිබ්බට්ඨිකාය සමමා දුක්ඛක්ඛයගාමිතියා, අයං ධම්මො නාථකරණො.

ඉමෙ දස ධම්මො ධුත්තාරා.

කතමෙ දස ධම්මො භාවෙනඛ්ඛා? දස කසිණායතනානි: පඨවි-කසිණමෙකො සඤ්ජානාති උද්ධං අධො තිරියං අභයං අප්පමාණං, ආපොකසිණමෙකො සඤ්ජානාති -පෙ- තෙජොකසිණමෙකො සඤ්ජානාති -පෙ- වායොකසිණමෙකො සඤ්ජානාති -පෙ- නිලකසිණමෙකො සඤ්ජානාති -පෙ- පිතකසිණමෙකො සඤ්ජානාති -පෙ- ලොහිතකසිණමෙකො සඤ්ජානාති පෙ- ඔද්දතකසිණමෙකො සඤ්ජානාති -පෙ- අකාසකසිණමෙකො සඤ්ජානාති -පෙ- විඤ්ඤාණකසිණමෙකො සඤ්ජානාති උද්ධං අධො තිරියං අභයං අප්පමාණං ඉමෙ දස ධම්මො භාවෙනඛ්ඛා.

කතමෙ දස ධම්මො පරිඤ්ඤායා? දසායතනානි වක්ඛායතනං, රූපායතනං, සොකායතනං, සද්දායතනං, ඝානායතනං, ගන්ධායතනං, ජීවහායතනං, රසායතනං, කායායතනං, ඵොට්ඨබ්බායතනං.

ඉමෙ දස ධම්මො පරිඤ්ඤායා

කතමෙ දස ධම්මො පහාතඛ්ඛා? දස මිච්ඡත්තා: මිච්ඡාදිට්ඨි, මිච්ඡා-සංකප්පා, මිච්ඡාවාචා, මිච්ඡාකමුච්ඡෙනා, මිච්ඡාආච්චො, මිච්ඡා-වායාමො, මිච්ඡාසති, මිච්ඡාසමාධි, මිච්ඡාඤ්ඤං, මිච්ඡාදිලුත්ති. ඉමෙ දස ධම්මො පහාතඛ්ඛා.

කතමෙ දස ධම්මො භානභාගියා? දස අකුසලකමුච්ඡපථා පාණාති-පාතො, අදින්නාදනං, කාමෙසු මිච්ඡාවාරො, ලුසාවාදො, දිසුණා වාචා, ඵරුසා වාචා, සමථප්පලාපො, අභිජක්ඛා, ඛ්‍යාපාදො, මිච්ඡාදිට්ඨි ඉමෙ දස ධම්මො භානභාගියා.

තව ද අනෙකක් කියමි. ඇවැත්නි, මහණ තෙමෙ බොහෝ කලකට පෙර කළ දෑ ද, බොහෝ කලකට පෙර කී දෑ ද, සිහි කරනුයේ, පුනපුනා සිහි කරනුයේ උතුම් ම සිහියෙන් ද ස්වාන්තොවිත ප්‍රඥයෙන් ද සමන්විත වූයේ, ස්මෘතිමත් වෙයි. ඇවැත්නි, 'මහණ තෙමෙ සිහි කරනුයේ පුන පුනා සිහි කරනුයේ ස්මෘතිමත් වෙයි' යන යමෙක් ඇද්ද, මේ ද නාටකරණ ධර්මයෙක

තව ද අනෙකක් කියමි. ඇවැත්නි, මහණ තෙමෙ ඉපැද්ම ද නැස්ම ද පිරිසිදිනු සමත් වූ, ලොභ ස්කකාදීන් විදලනයෙහි සමත් වූ, මොනොවට දුක් වැනැස්මට යන, පිරිසිදු ප්‍රඥයෙන් සමන්විත වූයේ ප්‍රඥවත් වෙයි. ඇවැත්නි, 'මහණ තෙමෙ ඉපැද්මත් වැනැස්මත් පිරිසිදිනු සමත් වූ, ලොභ ස්කකාදීන් විදලනයෙහි සමත් වූ, මොනොවට දුක් වැනැස්මට යන පිරිසිදු ප්‍රඥයෙන් සමන්විත වූයේ ප්‍රඥවත් වේ' යන යමෙක් ඇද්ද, මේ ද නාටකරණ ධර්මයෙක.

මේ බහුපකාර ධර්ම දශය යැ.

භාවයිතව්‍ය ධර්ම දශය කවර යැ? කසිණයතන දශය යැ එකෙක් උඩ යට සරසෑ දෙකක් නොවූ (එකක් ම වූ) පට්ඨි කසිණය හඳුනයි. එකෙක් ආපොකසිණය හඳුනයි, එකෙක් තෙජොකසිණය හඳුනයි, එකෙක් වායොකසිණය හඳුනයි, එකෙක් නිලකසිණය හඳුනයි, එකෙක් පිතකසිණය හඳුනයි. එකෙක් ලොභිතකසිණය හඳුනයි, එකෙක් ඔදනකසිණය හඳුනයි, එකෙක් ආකාසකසිණය හඳුනයි, එකෙක් උඩ යටැ සර සෑ දෙකක් නොවූ (එකක් ම වූ) අද්‍රමාණ වූ විඤ්ඤාණකසිණය හඳුනයි. මේ භාවයිතව්‍ය ධර්ම දශය යැ.

පරිඥෙය ධර්ම දශය කවර යැ? චක්ෂුරායතනය රූපායතනය ශ්‍රොත්‍රායතනය ශබ්දායතනය ස්ප්‍ර්ශායතනය ගන්ධායතනය ජීව්වායතනය රසායතනය කාශායතනය ස්ප්‍රේච්චායතනය යන ආයතන දශය යැ.

මේ පරිඥෙය ධර්ම දශය යැ.

ප්‍රභාතව්‍ය ධර්ම දශය කවර යැ? මිට්ඨාදෘෂ්ටිය මිට්ඨාසඬකල්පය, මිට්ඨා-වචනය මිට්ඨාකර්මාන්තය මිට්ඨා ආර්ථිය මිට්ඨාව්‍යායාමය මිට්ඨා ස්මෘතිය මිට්ඨාසමාධිය මිට්ඨාඤ්ජනය මිට්ඨාවිමුක්තිය යන මිට්ඨාකූටයෝ යැ. මේ ප්‍රභාතව්‍ය ධර්ම දශය යැ.

භානභාගික ධර්ම දශය කවර යැ? ප්‍රාණාතිපාතය අදන්තාදනය කාම-මිට්ඨාවාරය මාභාවාදය පිසුණුවචනය පරුෂච්චනය සම්ඵප්‍රලාපය අභිධ්‍යාව ව්‍යාපාදය මිට්ඨාදෘෂ්ටිය යන අකුශල කර්මපථ දශය යැ. මේ භානභාගික ධර්ම දශය යැ.

කතමෙ දස ධර්මා විසෙසහාමිසා? දසකුසලකල්පරා : පාණාති-
පාතා වෙරලෙණි, දදිනකාදනා වෙරලෙණි, කාලෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරලෙණි,
මුසාවාද වෙරලෙණි, විසුණාය වාචාය වෙරලෙණි, ඵරුසාය වාචාය
වෙරලෙණි, සමථසලාපා වෙරලෙණි, අනභිජ්ඣා, අබ්බාසාදෙ, සමුදාදිට්ඨි.
ඉමෙ දස ධර්මා විසෙසහාමිසා.

කතමෙ දස ධර්මා දුප්පට්ඨිජ්ඣා? දස අරියවාසා : ඉධාචුසො භික්ඛු
පඤ්ඤාචරිතභිතො හොති ඡළඛග්ගමනනාගතො ඵකාරකෙඛා චතුර-
පසෙසනො පනුනතාචෙට්ඨකසචෙතො සම්මසසට්ඨසනො දනාචු-
සඛකප්පා පසසඤ්ඤාසමාසො සුචිත්තභිතො සුචිත්තපසෙසෙ.

කප්ඤ්ඤා අචුසො භික්ඛු පඤ්ඤාචරිතභිතො හොති : ඉධාචුසො
භික්ඛුතො කාමචරප්පෙ පභිතො හොති, ඛ්‍යාපාදෙ පභිතො හොති.
ථිතමිඤ්ඤා පභිතො හොති, උඤ්ඤාකුසලාදි පභිතො හොති, විචිත්තවජ්ජා
පභිතො හොති. ඵලං ඛො ආචුසො භික්ඛු පඤ්ඤාචරිතභිතො හොති,

කප්ඤ්ඤා ආචුසො භික්ඛු ඡළඛග්ගමනනාගතො හොති : ඉධාචුසො
භික්ඛු චිත්තනා රූපං දිස්වා නෙව සුමිතො හොති න දුමිතො,
උපෙසකමො ව විහරති සතො සම්පජානො, සොනෙන සඤ්ඤා සුචා-
-ප- සානෙන ගන්ධං සාධිතං -ප- කාමෙන ථොට්ඨංසං දුසිතා
-ප- මනසා ධර්මං විඤ්ඤාය නෙව සුමිතො හොති න දුමිතො,
උපෙසකමො ව විහරති සතො සම්පජානො. ඵලං ඛො ආචුසො භික්ඛු
ඡළඛග්ගමනනාගතො හොති.

කප්ඤ්ඤා ආචුසො භික්ඛු ඵකාරකෙඛා හොති : ඉධාචුසො භික්ඛු
සකාරකෙඛා වෙනසා සමනනාගතො හොති. ඵලං ඛො ආචුසො
භික්ඛු ඵකාරකෙඛා හොති.

කප්ඤ්ඤා ආචුසො භික්ඛු වතුරාපසෙසනො හොති : ඉධාචුසො භික්ඛු
සඤ්ඤායෙකං පටිපෙවති, සඤ්ඤායෙකං අධිවාසෙති, සඤ්ඤායෙකං
පරිවජ්ජති, සඤ්ඤායෙකං විනොදෙති. ඵලං ඛො ආචුසො භික්ඛු
වතුරාපසෙසනො හොති.

විශේෂභාගික ධර්ම දශය කවර යැ? ප්‍රාණවධයෙන් වැළැක්ම, අදත්තා-
ද්‍යායෙන් වැළැක්ම, කාමමිත්‍යාවාරයෙන් වැළැක්ම, බොරුකීමෙන්
වැළැක්ම, කේලාමි කීමෙන් වැළැක්ම, පරොස් බසින් වැළැක්ම, සම්ඵ-
ප්‍රලාපයෙන් වැළැක්ම, අනභිධ්‍යාව, අව්‍යාපාදය, සමාග්දෘෂ්ටිය යන
කුශල කර්මපථ දශය යැ. මේ විශේෂභාගික ධර්ම දශය යැ.

දුෂ්ප්‍රතිවිධා ධර්ම දශය කවර යැ? ආර්යවාස දශය යැ. ඇවැත්නි, මෙහි
මහණ තෙමේ අභිග පසෙකින් විසුක්ක වූයේ, අභිග සයෙකින් යුක්ත
වූයේ, එක් ම ආරක්ෂාවක් ඇත්තේ, අපග්‍රයණ සතරක් ඇත්තේ, මොනොවට
බැහැර කරන ලද ප්‍රත්‍යයක සත්‍ය ඇත්තේ, නො දඩු කොට මොනොවට
දුරු කරන ලද ඵණ ඇත්තේ, නොකැලැඹුණු කල්පනා ඇත්තේ, සංසිදුණු
කායසංස්කාර ඇත්තේ, මොනොවට මිදුණු සිතැත්තේ, මොනොවට මිදුණු
ප්‍රඥ ඇත්තේ වෙයි.

ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් අභිග පසෙකින් විසුක්ක වේ ද
යත්. ඇවැත්නි, මෙහි මහණහුගේ කාමච්ඡද්‍රය ප්‍රභිණ වෙයි, ව්‍යාපාදය
ප්‍රභිණ වෙයි, ඵ්‍යාමිද්ධය ප්‍රභිණ වෙයි, උද්ධවචකුක්කුච්චා ප්‍රභිණ වෙයි,
විවිකිච්චා ප්‍රභිණ වෙයි ඇවැත්නි, මෙසේ ම මහණ තෙමේ අභිග
පසෙකින් විසුක්ක වෙයි.

ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් අභිග සයෙකින් යුක්ත වේ ද
යත්. ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙමේ ඇසින් රූපයක් දකින නො ම සතුටු ද
වෙයි, නො ම නොසතුටු ද වෙයි. සිහි ඇත්තේ නුවණින් දත්තේ
උපෙක්ෂක වැ වෙසෙයි කනිත් හඬක් අසා නැහැයෙන් හඳක් අසා ...
දිවිත් රසක් විඳි කයින් හැපෙන දෑක් පැහැයැ .. මනසින් දහම්
අරමුණක් සිතා නො ම සතුටු ද වෙයි, නො ම නොසතුටු ද වෙයි. සිහි
ඇත්තේ, නුවණින් දත්තේ, උපෙක්ෂක ද වැ වෙසෙයි. ඇවැත්නි,
මෙසේ ම මහණ අභිග සයෙකින් යුක්ත වෙයි.

ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් එක ම ආරක්ෂාවක් ඇත්තේ
වේ ද යත්. ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙමේ සිහිය ම ආරක්ෂාව කොටැති
විකිත් යුක්ත වෙයි. ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ මෙසේ ම එක් ආරක්ෂාවක්
ඇත්තේ වෙයි.

ඇවැත්නි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ අපග්‍රයණ සතරක් ඇත්තේ වේ ද
යත්. ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙමේ නුවණින් සලකා එකක් සෙව්යි,
නුවණින් බලා එකක් ඉවසයි, නුවණින් බලා එකක් පද කෙරෙයි, නුවණින්
බලා එකක් ඉවත් කරයි. ඇවැත්නි, මෙසේ ම මහණ තෙමේ අපග්‍රයණ
සතරක් ඇත්තේ වෙයි.

කථංඤ්ච ආවුසො භික්ඛු පනුන්නපච්චෙකසචේවා හොති: ඉධාවුසො භික්ඛුනො යාති භි දුට්ඨපමණමුහමණානං දුට්ඨපච්චෙකසච්චාති සබ්බාති තාහි නුන්නාති හොතති පනුන්නාති වත්තාති වත්තාති මුත්තාති පභි-
නාති පටිපසස්සද්ධාති, එවං ඛො ආවුසො භික්ඛු පනුන්නපච්චෙක-
සචේවා හොති.

කථංඤ්ච ආවුසො භික්ඛු සමවයසථෙද්ධසනො හොති, ඉධාවුසො භික්ඛුනො කාමෙසනා පභිනා හොති, භවෙසනා පභිනා හොති, ධුම්මවට්ඨෙසනා පටිපසස්සද්ධා හොති. එවං ඛො ආවුසො භික්ඛු සමවයසථෙද්ධසනො හොති.

කථංඤ්චාවුසො භික්ඛු අනාවිලසඤ්ඤාපජා හොති. ඉධාවුසො භික්ඛුනො කාමසඤ්ඤාපජා පභිනො හොති, බ්‍යාපාදසඤ්ඤාපජා පභිනො හොති, විභිංසාසඤ්ඤාපජා පභිනො හොති එවං ඛො ආවුසො භික්ඛු අනාවිලසඤ්ඤාපජා හොති.

කථංඤ්ච ආවුසො භික්ඛු පසස්සද්ධකායසඤ්ඤාපජා හොති. ඉධාවුසො භික්ඛු සුඛස්ස ච පභානා දක්ඛස්ස ච පභානා පුබ්බෙව සොමනස්සදෙමන-
ස්සානං අත්ථගමා අදුක්ඛප්පුඛං උපෙක්ඛාසත්ථාපිසුද්ධං චතුස්සං ඝාතං
උපසම්පජ්ජ විහරති එවං ඛො ආවුසො භික්ඛු පසස්සද්ධකායසඤ්ඤාපජා
හොති.

කථංඤ්චාවුසො භික්ඛු සුචිත්තවිතෙතා හොති: ඉධාවුසො භික්ඛුනො රාගාවිතං විමුක්තං හොති, දොසා විතං විමුක්තං හොති, මොහා විතං විමුක්තං හොති එවං ඛො ආවුසො භික්ඛු සුචිත්ත-
විතෙතා හොති.

කථංඤ්චාවුසො භික්ඛු සුචිත්තපඤ්ඤා හොති: ඉධාවුසො භික්ඛු රාගො මෙ පභිනො උච්ඡින්නමුදලා තාලාවස්ථිකතො අනභාවං කතො ආයති. අනුප්පාදධම්මොති පජානාති, ඉදංසො -පෙ- මොහො -පෙ-
පජානාති, එවං ඛො ආවුසො භික්ඛු සුචිත්තපඤ්ඤා හොති.

ඉමෙ දස ධර්මො දුප්පට්ඨිජා.

ඇවැත්නි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ මොනොවට බැහැර කරන ලද ප්‍රත්‍යක්ක සත්‍ය ඇත්තේ වේද යත් ඇවැත්නි, බොහෝ මහණ බමුණන්ගේ යම් බොහෝ ප්‍රත්‍යක්ක සත්‍ය කෙනෙක් වෙත්ද, මෙහි මහණහු විසින් ඔහු හැම බැහැර කරන ලද්දහු, දුරු කරන ලද්දහු, හැර දමන ලද්දහු, පහ කරන ලද්දහු, මුදුන ලද්දහු, එ හෙයින් ම ප්‍රභීණ වූවාහු, සංසිද්ධාහු වෙත්. ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ මෙසේ ම බැහැර කරන ලද ප්‍රත්‍යක්ක සත්‍ය ඇත්තේ වෙයි.

ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් නො අඩු කොට, මොනොවට දුරු කරන ලද එෂණා ඇත්තේ වේද යත් ඇවැත්නි, මෙහි මහණහුගේ කාම එෂණාව ප්‍රභීණ වෙයි, භව එෂණාව ප්‍රභීණ වෙයි, බ්‍රහ්මචර්යා එෂණාව සංසිද්ධාණේ වෙයි. ඇවැත්නි, මෙසේ ම මහණ තෙමේ මොනොවට නො අඩු කොට දුරු කරන ලද එෂණා ඇත්තේ වෙයි.

ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් නො කැලැබුණු කල්පනා ඇත්තේ වේද යත් ඇවැත්නි, මෙහි මහණහුගේ කාම සංකල්පය ප්‍රභීණ වෙයි, ව්‍යාපාද සංකල්පය ප්‍රභීණ වෙයි, විනිසා සංකල්පය ප්‍රභීණ වෙයි. ඇවැත්නි, මෙසේ ම මහණ තෙමේ නො කැලැබුණු සංකල්ප ඇත්තේ වෙයි.

ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් සංසිද්ධාණ සංස්කාර ඇත්තේ වේද යත් ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙමේ සුඛවේදනාවගේද ප්‍රභාණයෙන් දුඛවේදනාවගේද ප්‍රභාණයෙන් පළමු කොට ම සොම්නස් දෙමනස් වේදනාවන් දුරු වීමෙන් දුක්ද නොවූ සුවද නොවූ, උපෙක්ෂාවගේද ස්මෘතියගේද පිරිසිදු බව ඇති සතරවන ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. ඇවැත්නි, මෙසේ ම මහණ තෙමේ සංසිද්ධාණ කායසංස්කාර ඇත්තේ වෙයි.

ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් මොනොවට මිදුණු සිතාත්තේ වේද යත් ඇවැත්නි, මෙහි මහණහුගේ සිත රාගය කෙරෙන් මිදුණේ වෙයි, දෝෂය කෙරෙන් මිදුණේ වෙයි, මොහය කෙරෙන් මිදුණේ වෙයි. ඇවැත්නි, මෙසේ ම මහණ තෙමේ මොනොවට මිදුණු සිතාත්තේ වෙයි.

ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් මොනොවට මිදුණු ප්‍රඥාව ඇත්තේ වේද යත් ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙමේ 'මාගේ රාගය ප්‍රභීණ ය සිද්ධ දමන ලද මුල් ඇත්තේ ය, උදුරන ලද තල් රුකක් මෙන් කරන ලද්දේ යැ නැවත නොහටගන්නා බවට පැමිණියේ ය, යළි නො උපදනා සංභාවය ඇත්තේ වේ යැ' යි දනී. ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ මෙසේ ම මොනොවට මිදුණු ප්‍රඥා ඇත්තේ වෙයි.

මේ දුෂ්ප්‍රතිවිධාය ධර්ම දශය යැ.

කතමෙ දස ධම්මා උපපාදෙතබ්බා? දස සඤ්ඤා අසුභසඤ්ඤා, මරණ සඤ්ඤා, ආභාරෙ පටිකකුලසඤ්ඤා, සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤා, අනිවට්ඨසඤ්ඤා, අනිවට්ඨ දුක්ඛසඤ්ඤා, දුක්ඛෙ අනත්තසඤ්ඤා, පභානසඤ්ඤා, විරාගසඤ්ඤා, හිරොධසඤ්ඤා ඉමෙ දස ධම්මා උපපාදෙතබ්බා.

කතමෙ දස ධම්මා අභිඤ්ඤායා? දස නිජජරවස්ථිති: සම්මාදිට්ඨිසා මිච්ඡාදිට්ඨි නිජජිණ්ණාහොති යෙ ව මිච්ඡාදිට්ඨිපට්ඨයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති. තෙ වසස නිජජිණ්ණා හොති සම්මාදිට්ඨිපට්ඨයා ව අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිදූරිං ගව්ඡන්ති.

සම්මාසංඛ්‍යාපසංගමිකා මිච්ඡාසංඛ්‍යාපසංගමිකා නිජජිණ්ණා හොති, යෙ ව මිච්ඡාසංඛ්‍යාපසංගමිකා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, තෙ වසස නිජජිණ්ණා හොති, සම්මාසංඛ්‍යාපසංගමිකා ව අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිදූරිං ගව්ඡන්ති.

සම්මාචාරිකා මිච්ඡාචාරිකා නිජජිණ්ණා හොති, යෙ ව මිච්ඡාචාරිකා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, තෙ වසස නිජජිණ්ණා හොති, සම්මාචාරිකා ව අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිදූරිං ගව්ඡන්ති.

සම්මාකම්මකා මිච්ඡාකම්මකා නිජජිණ්ණා හොති, යෙ ව මිච්ඡාකම්මකා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, තෙ වසස නිජජිණ්ණා හොති, සම්මාකම්මකා ව අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිදූරිං ගව්ඡන්ති.

සම්මාආර්ථිකා මිච්ඡාආර්ථිකා නිජජිණ්ණා හොති, යෙ ව මිච්ඡාආර්ථිකා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, තෙ වසස නිජජිණ්ණා හොති, සම්මාආර්ථිකා ව අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිදූරිං ගව්ඡන්ති.

උත්පාදයිතව්‍ය ධර්ම දශය කවර යැ? අශුභසංඥාව, මරණසංඥාව, ආහාරයෙහි ප්‍රතිකූලයංඥාව, සියලු ලොවෙහි අනභිරත සංඥාව, අනිත්‍ය-සංඥාව, අනිත්‍යයෙහි දුෂ්ටසංඥාව, දුකෙහි අනාත්ම සංඥාව, ප්‍රාභාණසංඥාව, විරාගසංඥාව, නිරෝධසංඥාව යන දශ සංඥාවෝ යැ. මේ උත්පාදයිතව්‍ය දශ ධර්මයෝ යැ.

අභිඥෙය ධර්ම දශය කවර යැ? දශ නිර්ජර වස්තුහු (අකුසල් දිරා ගැමට කරුණු වන-දා) ය. සමාග්දාෂ්ටිකයා ගේ (සන්තානයෙහි) මිට්‍යා-දාෂ්ටිය දිරාපත් වෙයි, මිට්‍යාදාෂ්ටිප්‍රත්‍යයයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුසල ධර්මයෝ උපදනාහු ද ඔහුගේ සන්තානයෙහි ඒ අකුසල්හු ද දිරාපත් වෙත්. සමාග්දාෂ්ටි ප්‍රත්‍යයයෙන් ද නොයෙක් කුසල ධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණත්වයට යෙත්.

සමාක්සංඛකල්පනා ඇත්තහු ගේ (සන්තානයෙහි) මිට්‍යාසංඛකල්පය දිරා ගියේ වෙයි. මිට්‍යාසංඛකල්පප්‍රත්‍යයයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුසල ධර්මයෝ උපදනාහු ද, ඔහුගේ (සන්තානයෙහි) ඒ අකුසල්හු ද දිරාගියාහු වෙත්. සමාක්සංඛකල්පප්‍රත්‍යයයෙන් ද නොයෙක් කුසල ධර්ම-යෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණත්වයට යෙත්.

සමාග්වචන ඇත්තහු ගේ (සන්තානයෙහි) මිට්‍යාවචනය දිරා ගියේ වෙයි. මිට්‍යාවචන ප්‍රත්‍යයයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුසල ධර්ම කෙනෙක් භට්ඨන්තාහු ද, ඔහුගේ සත්ත්ව ඒ අකුසල්හු ද දිරා ගියාහු වෙත්. සමාග්වචනප්‍රත්‍යයයෙන් ද නොයෙක් කුසල් දහම්හු භාවනා-යෙන් පරිපූර්ණත්වයට යෙත්.

සමාක්කර්මාන්ත ඇත්තහු ගේ (සන්තානයෙහි) මිට්‍යාකර්මාන්තය දිරා ගියේ වෙයි. මිට්‍යාකර්මාන්තප්‍රත්‍යයයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුසල ධර්ම කෙනෙක් භට්ඨන්තාහු ද, ඔහුගේ සන්තානයෙහි ඒ අකුසල්හු ද දිරා ගියාහු වෙත්. සමාක්කර්මාන්තප්‍රත්‍යයයෙන් ද නොයෙක් කුසල්දහම්හු භාවනායෙන් පරිපූර්ණත්වයට යෙත්.

සමාගාථිව්‍ය ඇත්තහුගේ (සන්තානයෙහි) මිට්‍යාආථිව්‍ය දිරාගියේ වෙයි. මිට්‍යාථිව්‍යප්‍රත්‍යයයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුසල ධර්ම කෙනෙක් භට්ඨන්තාහු ද, ඔහුගේ (සන්තානයෙහි) ඒ අකුසල්හු ද දිරාගියාහු වෙත්, සමාගාථිව්‍යප්‍රත්‍යයයෙන් ද නොයෙක් කුසල් දහම්හු භාවනායෙන් පරිපූර්ණත්වයට යෙත්.

සමමාවායාමස්ස මිච්ඡාවායාමො නිජජිණ්ණො භොති යෙ ව මිච්ඡාවායාමපච්චයා අනෙතෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමිහට්ඨන්ති, තෙ වස්ස නිජජිණ්ණො භොන්ති, සමමා වායාමපච්චයා ව අනෙතෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ජන්ති.

සමමාසතිස්ස මිච්ඡාසති නිජජිණ්ණො භොති යෙ ව මිච්ඡාසති-පච්චයා අනෙතෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමිහට්ඨන්ති, තෙ වස්ස නිජජිණ්ණො භොන්ති, සමමාසතිපච්චයා ව අනෙතෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ජන්ති.

සමමාසමාධිස්ස මිච්ඡාසමාධි නිජජිණ්ණො භොති. යෙ ව මිච්ඡා-සමාධිපච්චයා අනෙතෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමිහට්ඨන්ති, තෙ වස්ස නිජජිණ්ණො භොන්ති, සමමාසමාධිපච්චයා ව අනෙතෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ජන්ති.

සමමාඤ්ඤාස්ස මිච්ඡාඤ්ඤා නිජජිණ්ණො භොති යෙ ව මිච්ඡා-ඤ්ඤාපච්චයා අනෙතෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමිහට්ඨන්ති, තෙ වස්ස නිජජිණ්ණො භොන්ති, සමමාඤ්ඤාපච්චයා ව අනෙතෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ජන්ති.

සමමාවිමුක්තිස්ස මිච්ඡාවිමුක්ති නිජජිණ්ණො භොති යෙ ව මිච්ඡා-විමුක්තිපච්චයා අනෙතෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමිහට්ඨන්ති, තෙ වස්ස නිජජිණ්ණො භොන්ති, සමමා විමුක්තිපච්චයා ව අනෙතෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ජන්ති.

ඉමෙ දස ධම්මා අභිකෂාදායා,

කතමෙ දස ධම්මා සච්ඡිකාතබ්බා? දස අසංකම්භා ධම්මා. අසංකම්භා සමමාදිට්ඨි, අසංකම්භා සමමාසංකප්පො, අසංකම්භා සමමොවාචා, අසංකම්භා සමමාකමුච්ඡා, අසංකම්භා සමමාආජිවො, අසංකම්භා සමමොවායාමො, අසංකම්භා සමමාසති, අසංකම්භා සමමාසමාධි, අසංකම්භා සමමාඤ්ඤා, අසංකම්භා සමමාවිමුක්ති.

ඉමෙ දස ධම්මා සච්ඡිකාතබ්බා.

සමාග්ව්‍යායාමය ඇත්තහු ගේ (සන්තානයෙහි) මිථ්‍යාව්‍යායාමය දිරා ගියේ වෙයි, මිථ්‍යාව්‍යායාමප්‍රත්‍යයයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුලෙ ධර්ම කෙනෙකුත් හටගන්නාහු ද, ඒ අකුසල්හු ද ඔහුගේ (සන්තානයෙහි) දිරාගියාහු වෙත්. සමාග්ව්‍යායාමප්‍රත්‍යයයෙන් ද නොයෙක් කුසල් දහම්හු හ ව්‍යායෙන් පිරිමට යෙත්.

සමාක්ස්මානියා ඇත්තහු ගේ (සන්තානයෙහි) මිථ්‍යාස්මානියා දිරා ගියේ වෙයි. මිථ්‍යාස්මානිප්‍රත්‍යයයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුලෙ ධර්ම කෙනෙකුත් හටගන්නාහු ද, ඔහු ගේ ඒ අකුසල්හු ද දිරාගියාහු වෙත්. සමාක්ස්මානිප්‍රත්‍යයයෙන් ද නොයෙක් කුසල් දහම්හු භාවනායෙන් පිරිමට යෙත්.

සමාක්සමාධිය ඇත්තහු ගේ (සන්තානයෙහි) මිථ්‍යාසමාධිය දිරාගියේ වෙයි. මිථ්‍යාසමාධිප්‍රත්‍යයයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුලෙ ධර්ම කෙනෙකුත් හටගන්නාහු ද, ඔහු ගේ ඒ අකුසල්හු ද දිරාගියාහු වෙත්. සමාක්සමාධිප්‍රත්‍යයයෙන් ද නොයෙක් කුසල් දහම්හු භාවනායෙන් පිරිමට යෙත්.

සමාග්ඥානය ඇත්තහු ගේ (සන්තානයෙහි) මිථ්‍යාඥානය දිරාගියේ වෙයි. මිථ්‍යාඥානප්‍රත්‍යයයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුලෙ ධර්ම කෙනෙකුත් හටගන්නාහු ද, ඔහුගේ ඒ අකුසල්හු ද දිරාගියාහු වෙත්. සමාග්ඥානප්‍රත්‍යයයෙන් ද නොයෙක් කුසල් දහම්හු භාවනායෙන් පිරිමට යෙත්.

සමාග්විමුක්තිය ඇත්තහු ගේ (සන්තානයෙහි) මිථ්‍යාවිමුක්තිය දිරා ගියේ වෙයි. මිථ්‍යාවිමුක්තිප්‍රත්‍යයයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුලෙ ධර්ම කෙනෙකුත් හටගන්නාහු ද, ඒ අකුසල්හු ද දිරාගියාහු වෙත්. සමාග්විමුක්තිප්‍රත්‍යයයෙන් ද නොයෙක් කුසල් දහම්හු භාවනායෙන් පිරිමට යෙත්.

මෙ අභිඥෙය (වෙසෙසි නුවණින් දත යුතු) ධර්ම දෙය යැ

සාක්පාත්තර්තව්‍ය ධර්ම දෙය කවර යැ? අරෙඤ්ඤ සමාග්ඥාපීඨය, අරෙඤ්ඤසමාග්ඤානිකල්පය, අරෙඤ්ඤ සමාග්විචිතය, අරෙඤ්ඤ සමාක්තර්මාන්තය, අරෙඤ්ඤ සමාග්ඥාපීඨය, අරෙඤ්ඤ සමාග්ව්‍යායාමය, අරෙඤ්ඤ සමාක්ස්මානියා, අරෙඤ්ඤ සමාක්සමාධිය, අරෙඤ්ඤ සමාග්ඥානය, අරෙඤ්ඤ සමාග්විමුක්තිය යන අරෙඤ්ඤ ධර්ම දෙය යැ.

මේ සාක්පාත්තර්තව්‍ය ධර්ම දෙය යැ.

දීඝනිකායො පාටිකවග්ගො

දසුකරසුකතං

ඉති ඉමෙ සත ධම්මා භූතා තච්ඡා තථා අවිතථා අනඤ්ඤථා සත්ථා
තථාගතෙන අභිසම්බුද්ධා'ති.

ඉදම්චෝවායස්මා සාරිපුකෙතො. අනතමනා තෙ භික්ඛු ආයස්මතො
සාරිපුකතස්ස භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

දසුකරසුකතං නිට්ඨිතං එකාදසමං.

පාටිකවග්ගො' නිට්ඨිතො

කස්සදදනං

පාටිකො ච¹ උදුඹරං² චක්ඛවන්ති අග්ගඤ්ඤකං
සමපසාදං ච පාසාදං³ මහාපුරිසලක්ඛණං
සිග්ගාලාචානාවයකං⁴ සඬභිති ච දසුකරං
එකාදසභි සුකෙතභි පාටිකවග්ගො'ති වුච්චති,

නිට්ඨිතො දීඝනිකායො.

---

1. පාටිකවග්ගො (ෆෲ ස්ථා)

2. පාටිකංච (භ්‍යා) පාටිකාදුම්භි වෙච ( )

3. සමපසංදනපාසාදං (මජ්ඣ)

4. සිග්ගාලාචානවයක (මජ්ඣ)

මෙසේ භූත වූ තරා වූ තරා වූ අවිතරා වූ අනන්තරා වූ මේ සියයෙක් ධර්මයෝ තරාගතයන් වහන්සේ විසින් මනා කොට විශිෂ්ට ඥානයෙන් දනගන්නා ලද්දහ".

ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර තෙරණුවෝ මෙය වදළහ. ආරාධිත සිත් ඇති ඒ මහණහු ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍රයන් ගේ වචනය මැනවැයි පිළිගත්හ.

එකොළොස්වන දශෝත්තර සූත්‍රය නිමිසේ යැ.

පාරික්ඛවර්ගය යි.

මේ එහි උද්දනය යැ:

පාරික්ඛ සූත්‍රය ද උදුම්බර සූත්‍රය ද චක්‍රවර්ත්ති සූත්‍රය ද අග්ගඤ්ඤ සූත්‍රය ද සම්ප්‍රසාදන සූත්‍රය ද පාසාදික සූත්‍රය ද මහාපුරුෂලක්ෂණ සූත්‍රය ද ගෘහාලක්ෂණය ද ආවානාවියක සූත්‍රය ද සම්මිති සූත්‍රය ද දශෝත්තර සූත්‍රය ද යන එකොළොස් සූත්‍රයන් කරණ කොට ගෙන පාරික්ඛ වර්ගය යැ යි කියනු ලැබේ.

දික්සතිය නිමිසේ යි.

දීඝනිකායෙ-පාථිකවග්ගෙ

ගාථාදිපාද-සූචි

අ	
අකණං අටුසං සුඳධං	320, 340
අකෙකාධස්ස අදිට්ඨති අද්ධි	258
අකෙකාසනණ්ඩන විභසකාරි	278
අක්කිත්ථියො භොති	
අගාරමාවසං	242
අක්කිත්ථියො වාරුණි නව්ව-	
ගීතං	296
අනකඛිති දිබ්බනති සුරං-	
පිබ්බනති	296
අභිගිරසස්ස නමස්සු	316, 334
අඤ්ඤදස්සුභරො මිත්තො	300
අඤ්ඤදස්සුභරො භොති	298
අතිසීතං අතිඋණං	296
අත්ථමම සංභිතං පුරෙගිරං	252
අථ වෙ පබ්බජති භවති	
විපාකො	286
අථ වෙපි පබ්බජති යො	
මනුජො	274
අභියොගිතො ව නිපුණො	270
අමඤ්ඤී අනුවඩ්ඪනං	...
අමනුසාපි තං වජ්ජනති	316, 318
	320, 324, 336, 338, 342
අච්චාදවඩ්ඪනකාරිං සුගිරං	278

ඉ	
ඉතො සා උත්තරා දිසා	324, 342
ඉතො සා දකුණො දිසා	324, 342
ඉත්ථාහනං කඤ්ඤා	322, 340
ඉධ ලේඛනස්ස කාමභොගී	264
ඉඤ්ඤා සොමො වරුණො ව	
	330, 342

උ	
උට්ඨානකො අනලසො	314
උත්තරෙන කපිවතො	322, 340
උපකාරො ව යො මිත්තො	332
උබ්බමුත්තනිලොමවාසයො	254
උසස්සරසෙය්‍යා පරදුරසෙවනා	296

එ	
එකෙන භොගෙ භූතඤ්ඤා	302
එණෙය්‍යජබ්බොති තමාහු	
පුග්ගලා	256
එතෙ ටො සබ්බහා ලොකෙ	310
එතෙ ගිමිත්තෙ වසනාරො	292
එවං නං තස්ස ජානනති	316, 320
	336, 338
එවං භොගෙ සමාගනට්ඨා	302

කු	
කුමාරිවාහනං කඤ්ඤා	322, 340
කුම්භණ්ඩානං ආධිපති	318, 336

කො	
කොණාගමනස්ස නමස්සු	314, 334

බ	
බජජභොජනං අථ ලෙය්‍යා	
සායියං	250
බත්තියො සෙට්ඨො ජනෙනසම්.	..

ග	
ගඤ්ඤානං ආධිපති	316, 336
ගඤ්ඤාසුරසකුරකුරසකු	
	282

ගාරාදිපාද සූචි

ගා	
ගාවිං ජකවුරං කන්ධා	320
ගි	
ගිහිනොපි ඉජ්ඛිති යරාහණතො	280
ගිහිලෙපි සත්තං උපවිත්තති ජනො	276
ගිහිපි ධර්මසූත්තං ධනෙන වඩ්ඪති	266
ගෙ	
ගෙහමාවසති වෙ තථා වීඨෙ	254
ගෙහමාවසති නාමො දපබ්බජ්ජ	230
ගො	
ගොපාලො සුසුතොධොව 330, 348	
ච	
චට්ඨි සුන ඉධාගතො සමානො	248, 252
ජ	
ජන්ද්‍ර ජයා හයා මොහා	230, 292
ජි	
ජිව්ඤ්ඤා භවංගො	324, 342
ඤා	
ඤාතිති මිත්තති ව ඛන්ධවෙති ව	266
ක	
කස් නිත්තං ජා රුක්ඛා	322, 342
කස්සා පචං වර්ගො 316, 318 320	
324, 336, 233, 342	
කස්ස ව නාමො අනු	322, 340
කස්සවාදකො ඛන්ධ ගිහි ව	
පබ්බජිතෙ ව	286

ක	
කං කන්ධා ඉතො වුතො	
දිව්චුප්පජ්ජ	282
කං කන්ධාන ඉතො වුතො දිවං	260
කං කන්ධං කන්ධා කුසලං සුචුද්දං	256
කං ගිහිසසපි තද්දං ජොතකං	250
කං ලක්ඛණං නු ඛන්ධො සමාගතා	276
කං වෙයා ඤාතිකා සමාගතා	286
කු	
කුලිය පටිච්චිය විත්තංගිකා	264
කෙ	
කෙන සො සුවරිතෙන කම්මනා	254
කෙනාහු නං දුක්ඛිදුක්ඛා	
විචක්ඛණා	268
කෙනෙව සො සුගතිසු	
පෙච්චමොදති	268
ද	
දන්තඤ්ඤා පෙය්‍යවජ්ජඤ්ඤා	310
දන්තමපි වත්තවර්ගො ඤා	250
න	
න ව විසථං නව විසථි	270
න නෙ ඛිජං පවසන්ති	320, 340
න දිවා සොප්පසිලන	296
න පාණිදර්ශනං ජනාරං	
ලෙඤ්ඤා	268
නා	
නාමානං ආධිපති	320, 338

ගාථාදීපාද සූචි

ප
පඤ්ඤාපටිලාභගතෙන කම්මුනා 258
පටිභොගියා මනුෂ්‍යජන ඉධ 272
පණ්ඩිතා සිලසම්පන්නා 302, 310
පනාදෙ ඔපමෙඤ්ඤා ව 320 348
පබ්බජනී ව අනොමනිකකමො 254
පහුතපුතො හවති කථාවිට්ඨා 262

පා
පාණාතිපාතං අදිකතාදානං 290
පාපමිත්තො පාපසමධා 296

පි
පියදසකතො ගිහිපි සතො ව 272

පි
පුත්තාපි තසා බහුවා 316, 318
320, 324, 326, 338, 242
පුබ්බකමො සුවරිතසු අහු 272
පුරෙ පුරස්සා පුරිමාසු ජාතිසු 244,
256, 260

බ
බහුතරා පබ්බජිත සා ඉරියතො 262
බහු විවිධ නිමිත්තලක්කණඤ්ඤා 264
බ්‍යාකංසු වෙයාඤ්ඤාතිකා
සමාගතො 242, 246

භ
භවති පරිජනසාවො විට්ඨෙයො 252
භවති යදි ගිහි විරං යපති 248

භූ
භූතාන හෙතෙක බලපුට්ඨිකායො 40

ම
මනසො පියා හදයගාමිනියො 280
මරණ වධහයකතො චිදිත්වා 248

මා
මාතා පිතා දිසා පුබ්බා 308

මි
මිවජාඨවඤ්ඤා අවසාපි සමෙන
වුතති 284

ය
යකඛානං ආධිපති 324, 342
යතො උග්ගවජති සුරියො 316, 334
යත් වොග්ගවජති සුරියො 318, 338
යදි බතති යො හවති භූමිපති 278
යදි ව ජහති සබ්බකාමහොගං 252
යසො ව සබ්බගෙ ඵතෙ 310
යසා වුග්ගතෙ සුරියො 316, 336
යසා වොග්ගතෙ සුරියො 318, 338

යෙ
යෙ වාපි නිබ්බුතො ලොකෙ 316, 334
යෙන උත්තරකුරු රමමා 320, 340
යෙන පෙතො පච්චරන්ති 318, 336

යො
යොධ සීතඤ්ඤා උණඤ්ඤා 296
යො වාරුණි අධනො අතිඤ්ඤානො 296

ර
රඤ්ඤා හොති බහුජනො 286

රා
රාජා හොති සුදුසුසංඝිතො 282

ල
ලද්ධා මානුසකං භවං තතො 284

ලා
ලාභී අවජාදන වක්ථොක්කි-
පාපුරුණානං 260

වි
විපසිසා නමත්ථු 314, 334

වෙ
වෙදිකා සො සුවරිතසා බලං
272, 280
වෙහුතියං සංභිතභෙදකාරිං 276
වෙසසභුසා නමත්ථු 314, 334

ස
සංගත වෙදයති නරො සුඛඵලාති
284
සංගහනකො මිත්තකරො 310
සංවෙ ව පබ්බමුපෙති තාදිසා
244, 246, 256, 258
සංවෙ න පබ්බජ්ජමුපෙති තාදිසා
246, 258
සංව පටිඤ්ඤ දුරිමාසු ජාතියා 274
සංවෙ ව ධම්මෙ ව දම්මෙ ව සංයම
242
සද්ධාය සිලෙන සුතෙන බුද්ධියා
266
සත්තවුසසදො ඉධාභිගවජති 250
සමපාලාපං න අබුද්ධිතනති 280
ස සිහපුබ්බදා සුසංඤ්ඤා අහු 266
ස හි ව පන ධිතො අනොන
මනො 264

සා
සාතාගිරො භෙමවතො 330, 348

සි
සිපෙසසු විජ්ජාවරණසු කම්මෙසු
250

සි
සිභො ති අත්තානං සමෙකඛියාන .

සු
සුකසාළිකසද්දුක 324, 342
සුගත්ත සො ඵලවිජාකං 270, 278
සුභුජො සුසු සුසංඤ්ඤා
සුජාතො 248

සෙ
සෙතො සුසුකකා මුදුතුල සන්තිතා 274

සො
සො තෙන කම්මෙන තිදිවං
සමකකම් 244
සො තෙන කම්මෙන දිවං
අපකකම් 242, 262

හ
හස්සියානං අසසයානං 322, 340

හි
හිතං දෙවමනුසානං 316, 334

හො
හොති පානසධා නාම 296

දීඝනිකායෙ - පාටිකචගෙග

සඤ්ඤානාමානුකකළෙනිකා

අඛර අඛරවනිතයා	322	ජලේදීපො	132
ආවානාටා	314	ජාලියො	34, 40
ආවානාටියං	313, 322, 324	ජීවංජීවක	324
ආලකමඤ්ඤ	322	කංකාජසී	322
ආලවකො	330	කතොකලා	322
උට්ඨවිචිත්තකා	324	කතොලා	322
උත්තරකුරු	320	කතකලා	322
උද්ධට්ඨකාය	58	කාවනිංසා දෙවා	442
උද්දනං	16	කිත්ථාමාණුපරිබ්බාජකාරාමො	28
කකුසන්ධසස	314	කුසිතා	442
කපිවනෙනා	322	කෙජසී	322
කලකුකනිවාපෙ	288	දලකනෙමී	98
කසපසස	314	දෙවසුකො	330
කළාරමච්ඡුකො	14, 16	ධතරංචයා	316
කාමසෙට්ඨා	330	ධරණී	322
කුචෙරො	324	නවනවුතිතො	322
කුචෙරසස	322	නාඨපුරියා	322
කුචෙරනලිනී	324	නාතපුතො	194
කුසිනාටා	322	නාළඤ්ඤං	166
කෙකුමත්	130	නිග්ගොධො	58, 62
කොණාඨමනො	314	නිසංඝඤ්ඤ	330
කොරකකිත්තියං	10	නිච්චොනරතිනො	442
චුළුසු	10	නෙමී	320
චෙමා	304	පඤ්ඤාලවණ්ණකා	320
ගග්ගරාය	468	පනාදෙ	332
ගිජ්ඣකුටා	60, 312	පරකුසිත්තනාටා	322
ගොතමකං	16, 142	පරකුසිනාටා	322
වඤ්ඤා	330	පරනිමිත්තවසවකතිනො	442
වම්පායං	468	පසෙනදී	142
වික්කසෙත්තා	330	පාටිකපුතො	20
වුඤ්ඤා	352	පාටා	352
වුඤ්ඤ	196	පාටායං	194

සඤ්ඤානාමානුකකමනිකා

පාවාරිකබ්බවනෙ	166	වීරුලෙඛා	318
පාවෙයාක නං	352	විසාණා	322
පුණ්ණකො	330	වෙධඤ්ඤා	194
පුබ්බාරාමෙ	136	වෙසාලියං	14
බාරාණසී	130	වෙසාලිං	16
බාරාණසෙයාකං	446	වෙසංභුසා	314
හගලවතී	322	වෙසසවණො	312, 314, 322
හග්ගවග්ගොකෙතා	2,56	වෙසසමිකෙතා	330
හාරාදාපො	136, 330	වෙළුවනෙ	288
බීරණ්ඩුකෙ	12	සකකසු	194
මගධෙසු	96	සකාපුකසා	316
මණි	330	සකායා	142
මජ්ඣෙසු	2,352	සකො	130
මහානෙරු	320	සකමබ්	16
මහාපනාදෙන	132	සකානො	56, 58
මාණි	330	සාධාරො	330
මාකලී	330	සාමගාමො	196
මාතුලායං	96	සාරිපුතො	166
මෙකෙතෙයො	130	සාවතීයං	136
මිහාරමාතුපාසාදෙ	136	සිඛියා	311, 314
මුච්චිකො	330	සිගාලකො	288
මොරනිවෘපො	60	සිවකො	330
යාමා	442	සුදසකනො	320
රාජගහො	288, 312	සුනානබ්බකො	4
වජ්ජිගාමෙ	8, 14, 16	සුඤ්ඤා	330
වරුණො	330	සුමාගධාය	60
වාසෙට්ඨභාරදාපො	136	සුමුඛො	330
විජිතාවි	236	සෙරිසකකො	330
විපසිසක	314	සොමො	330

දීඝනිකායෙ පාඨිකවග්ගෙ

පදනුකකමනිකා

අ		අ	
අකඛ්ඨපාකිමං	320	අගාරිකභූතො	222
අකඛ්ඨපාකො	150, 254	අගුකෙතා	292
අකණං	320	අග්ගසෙඤ්ඤ	380
අකණ්ණපසුකකථිපාකං	388	අග්ගසෙඤ්ඤං	16, 40
අකරොනා	150	අග්ගපාකතා	78, 84
අකමොසෙහි	384	අශ්ඨි	366
අකසිරලාභී	190	අඩ්ඨාරකාසුපමා	502
අකිච්ඡලාභී	190	අඩ්ඨිරුපසා	316
අකිත්තිසංඤ්ඤානි	292	අවිරකාරිතං	352
අකිඤ්ඤො	296	අවෙලකො	64
අකුපාං කැණං	470	අවෙලො	10
අකුපාං වෙතොවිමුඛනි	470	අච්චිං	42
අකුලං	296	අච්ඡන්ති	158
අකුසලකම්මපථා	462	අච්ඡරියානං	308
අකුසලධාතුයො	362	අච්ඡාදෙසි	144
අකුසලමූලානි	362, 474	අච්ඡෙදෙසි	384
අකුසලට්ඨකකා	362	අච්ඡින්නමුඛනි	310
අකුසලසංඝාතො	362	අරාමිසුං	271
අකුසලසංඤ්ඤා	362	අර්ථකො	24
අකෙකාසනනි	136	අර්ථකම්මපං	66
අකම්මා	452, 514	අර්ථන නි	66
අකම්මමානො	70	අර්ථප්‍රකං	118
අකම්මා	386	අප්පචං	360
අකම්මානං	292	අප්පකතිකබාහිරානි	172
අකම්මිසංයො	296	අප්පකතිකානි	412
අකම්මිසි	296	අප්පකම්මිකං	222
අප්පකම්මිසි	384	අප්පකසංයං	153
අප්පකම්මනානි	306	අප්පකවසනි	236
අප්පකං	170	අප්පක සංයං	60
අප්පකං	414, 492	අප්පකසංයො	63

පද්‍යකතමිතියා

අපකෂ්ටගතා	136	අත්තකෂ්ණ	428
අපකෂ්ටපෙයාරං	36	අත්තාපි	224, 326
අපකෂ්ටපෙයි	36	අත්තදීපා	96
අකෂ්ටනවණ්ණානි	238	අත්තතතරො	392
අකෂ්ට්‍රිකව්‍රි	142	අත්තපටිකාපන	292
අකෂ්ටබ්‍රාහ්මකෙන	56, 62	අත්තභාවෙ	186
අකෂ්ටතිත්‍යා	222	අත්තභාවපටිලාභා	390, 392
අකෂ්ටත්‍රාවටියකෙන	62	අත්තරූපාය	136
අකෂ්ටත්‍රායොගෙන	56, 62	අත්තතරණා	96
අකෂ්ටථාසකෂ්ටිනො	220	අත්තසංවේකනා	3
අකෂ්ටදත්‍රි	86	අත්තතිතාය	392
අකෂ්ටදත්‍රිදමො	46, 224	අත්තා	292
අකෂ්ටදත්‍රිගරො	298	අත්තානුකතංගෙති	68
අකෂ්ටදිව්‍යකෙන	56, 62	අත්තකාරණා	298
අකෂ්ටමකෂ්ටමයි	120	අත්තකායී	200
අකෂ්ටරූපිකෙන	56, 62	අත්තවරියා	310
අකෂ්ටවිහිතකෙන	224	අත්තවරියාය	250, 306
අකෂ්ටණ්ඩා	94	අත්තකෂ්ණ	428
අකෂ්ටතානා	168	අත්තදො	310
අකෂ්ටිකතා	86	අත්තපටිසංවේදී	408
අඛ්‍යාත	152	අත්තසංහිතං	224, 226
අඛ්‍යාතකොමගෙනා	170, 508	අත්තා	296
අඛ්‍යාතයාචාර්යසහසායුකා	116	අත්තපෙනං	214
අතච්ඡා	224	අත්තපො	150
අතජ්‍යො	178	අත්ත	80
අතිකතනමානුසකාය	60, 84	අතිගතො	204
අතිධාතො	294	අතිමාසිකං	64
අතිපාතො	294	අති	168, 200, 202, 264
අතිබ්‍යා	118	අතිනො	144
අතිමකෂ්ණනි	196	අතිවර්තනාවො	274
අතිවෙලං	150	අතිවර්තනො	116
අතිසායං	224	අතිවර්තනං	150
අතිසිතං	294	අතිවර්තනංමථා	432
අතිතං අභ්‍යානං	14, 222	අතිගණනානි	240
අතිරකං	222	අතිතාසමුප්පන්නං	54, 228

පද්‍යාකෘතීන්කා

අ		අ	
අධිපේශ්වේ	62	අනාසවා ඉඳි	188
අධිමානානි	386	අනිකම්පාධුරො	400, 460
අධිපඤ්ඤානි	270	අනම්භා	424
අධිමුත්තං	442	අනිසාරණපඤ්ඤා	68
අධිමුත්තො	448	අනියානිකො	114, 196, 198
අධොකෙසමත්තො	174	අනිකට්ඨා	108
අනගාරියං	48	අනුකම්පා	306
අනල්ලාචුත්ථං	352	අනුකෘතමානා	168
අනඤ්ඤා	470	අනුගේවියා	328
අනඤ්ඤාපරණං	236	අනුචිකම්පා	40
අනනිකෘතමනියං	96	අනුචිකම්පිත්ථ	136
අනනිවර්ණය	222	අනුජානනං	288
අනත්වරියාය	306	අනුදඤ්ඤායං	70
අනත්තමානං	10, 108	අනුසාරියානි	368, 424, 466
අනත්තං	296	අනුත්ථිංසු	146
අනත්තසංඝිතං	224	අනුරුතො	60
අනත්තරා	142	අනුධම්මවාරි	196, 188
අනත්තං ගමෙති	382	අනුතො	310
අනනිනිදිත්ථා	214	අනුපට්ඨකාඉඳි	188
අනනිගුත්තො	46, 224	අනුපතංගි	76
අනගිරති	46	අනුපරියායපථං	168
අනගිසට්ඨනමානා	158	අනුපයවයංවත්තනිකො	
අනායං	44		194, 196, 198
අනරියවේශාරා	390, 392	අනුපියා	2
අනාචාරිකා	216	අනුපුබ්බිකාරා	454
අනාචාරිකත්ත	200	අනුපුබ්බිකාරාධා	320, 176
අනාචාරිකත්තය	306	අනුපුබ්බිකාරාධා	140, 164, 222
අනාචාරියං	326	අනුපුබ්බිකාරාධා	156, 304
අනායනං	128	අනුපුබ්බිකාරාධා	300
අනායනාට	86	අනුපුබ්බිකාරාධා	110
අනායනාටො	402	අනුපුබ්බිකාරාධා	360
අනාචාරිකාධා	63	අනුපුබ්බිකාරාධා	288
අනාචාරිකාරාය	208	අනුපුබ්බිකාරාධා	30
අනාචාරිකාධාධා	180	අනුපුබ්බිකාරාධා	142, 200
අනාචාරිකාධාධා	462	අනුපුබ්බිකාරාධා	100

පදනුකකමනිකා

අ		අ	
අනුයෝගමනිය	48, 174	අපරංකාරො	228
අනුයෝගාය	402	අපරපජා	30
අනුරක්කනපට්ඨානං	382	අපරිග්ගහා	320
අනුචක්කති	194	අපරිසාචව්වරො	60
අනුච්චරිතං	224	අපසාදෙනබ්බො	214
අනුච්චාරෙති	410	අපසාදෙනා	70
අනුචිතකෙකති	410	අපායමුඛානි	292
අනුච්චොකෙති	36	අපායසභායො	298
අනුසයා	432	අපිසුණා	316
අනුසාසනවිධා	180	අපෙතෙතයාතා	116
අනුසොචති	294	අපච්චයං	16, 258
අනුසන්ධිතානානි	424, 490	අපච්චකුලසංඝඤ්ඤි	188
අනුසාරති	224	අපච්චෙකකාසිනො	214
අනෙළකං	144	අපච්චිසාරජිනියා	22
අනෙ කතපං	358	අපච්චිභාණා	94
අනොනමනෙතො	238	අපච්චාණිකා	360
අනතරධානං	202	අපච්චිවරනා	314
අනතලිකඛවරා	46, 144	අපච්චිසරණෙ	194
අනතළිකෙඛ	322	අපතිච්ඡිතං	176
අනතමනනානි	86	අපාධංසියො	280
අනතමනනානෙව	60	අපතිගෙසාසානි	60, 314
අනතරාපරිතිබ්බාසි	402	අපම ඤාඤා	376
අනතා	364	අපමාදමනිය	48
අසිනෙතවාසිකමාතො	94	අපමාදාසකරණං	398
අනුකාරතිමියා	144	අපමාදො	468
අනුකාරා	144	අපසසදුකාමා	58
අනුභි	242	අපසසදුවිනිකා	58
අනුසෙ	382	අපසසදුං	58
අනුසිකො	272	අපසසදුනි	314
අනුසසචෙයපුං	380	අපසසනනා	312
අපකකම්	14	අපසාධ-කො	268
අපවායමානො	100	අපසාධාධො	268
අපඤ්ඤා	294	අපසාදුකතරා	48
අපදනං	152	අපි වජ්ජා	516
අපභුදිතා	244	අපි වජ්ජා	192

පද්‍යුක්තමතිකා

අ		අ	
අපෙකවෙව	312	අභිවිදනභී	530
අපෙවනාම	58	අභිවෘදනං	142
අබ්බාදිත්තං	176	අභිවිජ්ජය	236
අබ්බානුජානාති	190	අභිවිනායෙ	458
අබ්බානුමොදිතං	260	අභිවිසංඝි	258
අබ්බානුරොහි	242	අභිසම්පරායෙ	142
අබ්බාපිසංඝි	192	අභිසම්ප්‍රධා	470
අබ්බානුකිට්	104	අභිහං	64
අබ්බානුකාසං	80, 136	අභිහරති	84
අබ්බානුකාසිකො	66	අනුතච්චනං	202
අබ්බානුකා	224	අනුතෙන	192
අබ්බානුකං	226	අමතෙතං	116
අබ්බානුකාපිකො	80	අමනුසං	324
අබ්බානුකාපිකා	116	අමමා	320
අබ්බානුකාපිකා	396	අමුලානිනායො	432
අබ්බානුකා	22, 222	අමුලවනො	352
අබ්බානුකා	300	අභිරුකෙන	308
අබ්බානුකා	26	අභිරුකො	222
අබ්බානුකා	192	අභිරුකොමනසිකාරො	470
අබ්බානුකා	426	අරුකොයානි (තරාගතසං)	364
අබ්බානුකා	426	අරුකො	314
අබ්බානුකා	116	අරුකොයතනො	158
අබ්බානුකා	496	අරුකා	20
අබ්බානුකො	58, 172, 468, 502	අරුකො	322
අබ්බානුකො	318	අරුකොනභි	384
අබ්බානුකො	458	අරුකොනභි	426, 498
අබ්බානුකො	188	අරුකොපං	380
අබ්බානුකො	102	අරුකොපා	462
අබ්බානුකො	186	අරුකොපානා	392
අබ්බානුකො	238, 270	අරුකොපානි	478
අබ්බානුකො	316	අරුකොපානිනායො	288
අබ්බානුකො	414, 518	අරුකො ඉද්ධි	188
අබ්බානුකො	46, 224	අරුකො	188
අබ්බානුකො	270	අරුකොනුපද්ධතො	306
අබ්බානුකො	322	අරුකො	24

පදනුකකමනිකා

අ		අ	
අලමනෙතා	308	අසමපජ්ඣාදං	360
අලමරිංසඛිකං	135, 136	අසමාවේදී	222
අලමපකෙය්‍යා	118	අසමායනෙතා	16
අලසකෙන	12	අසමාසමුද්ධපවේදින	
අලං	458		194, 196, 198
අලිකං	274	අසයංකාරො	228
අරුකෙය්‍යා	288	අසසනතා	228
අරුච්ඡා	288	අසහිතං	194
අලච්ඡිතා	30	අසංහාරියා	142
අලච්ඡිතා	62	අසාමිඤ්ඤාතා	116
අවචාසිං	86, 90	අසාහසෙ	242
අවජිතසමාදනො	240	අසුරකායො	12
අවරුද්ධා	326, 328	අසෙකඛා	466
අවිකබ්බියො	242	අසෙවිතබ්බා	135
අවිකෙකපො	360	අසෙමහිජාති	170
අවිච්ඡින්නං	194	අසමිච්ඡානො	470
අච්ඡිජා	358	අසමිතිමානසා	424
අච්ඡිපා	470	අසසච්චා	252
අච්ඡිපාතධමමො	180	අසසාම	120
අච්ඡිප්ප දනෙතා	233	අසසාසපනතා	60, 62
අච්චියා	326	අභාතධමමකං	266
අච්චිංවාදනො	274	අභිරික්	358
අච්චිංවාදනාය	306	අභො වත	46
අච්චිංසා	314, 360		
අසංඛාරපරිනිබ්බාසී	402	ආ	
අසජ්ජමානො	188	ආකඛනි	224
අසඤ්ඤාසකා	54	ආකඛිමානා	136
අසඤ්ඤිසු	184	ආකොට්ඨි	14
අසඤ්ඤා	428	ආසාතපට්ඨිතයා	450, 526
අසඤ්ඤා	150	ආසාතවජ්ඣනි	448, 526
අසනිවිකකං	70	ආසානො	120
අසනතුට්ඨිතා	360	ආවර්ඤ්ඤං	41
අසමයා	452	ආවර්ගපාවරියානං	88
අසමයො	58	ආවර්ගහරියා	118
		ආවාමනකෙකා	61

පදනුකකමනිකා

ආ		ආ	
ආවිකමිති	300	ආරම්භණං	96
සාකප	216	ආරුප්පං	376
ආතප්පමනවිකා	48	ආරොපිතො	194
ආතප්පය	402	ආලසකානුයෝගො	292
ආදසකයම්මානො	70	ආලිඛිති	120
ආදිමුභවරියකං	60, 206	ආලොකඵරණකා	460
ආදියති	80, 172	ආලොකසඤ්ඤී	80
ආදියනති	326, 328	සවාහරිවාහකානං	294
ආදියාපෙති	60	ආදිසෙය්‍ය	34
ආදිනවදසසාවි	380	ආවිසති	328
ආද්‍යනවිධා	172	ආවිකතො	478
ආධිපතෙය්‍යානි	370	ආවිහාවං	188
ආනාතාරිකො සමාධි	470	ආවුධානි	368
ආනුකම්පකො	300	ආසභී	166, 168
ආනුකපො	202	ආසඤ්චයානියෙහි	502
ආපර්ණකුලකා	353	ආසාදිමහසෙ	16
ආපදා	300, 306	ආසජ්ජ	440
ආපාතකතිසාදි	70, 76	ආසනපටිකත්තො	66
ආපාතකතමනුයුක්තො	66	ආසයා	36
ආපාතකො	66	ආසවා	364
ආපායිකො	8	ආසවානං	216
ආපුරති	292	ආසාදනා	38
ආහසරකායා	144	ආසාදෙතබ්බං	40
ආහසරපංචනනිකා	46	ආහතවිකො	402, 480
ආභිවේකසිකානං	190	ආහාරච්ඡිකා	358, 470
ආමිසානුපාදනෙන	308	ආහාරා	384, 476
ආමුඛා	44	ආහාසි	152
ආයතනකුසලකා	360	ආහාරෙති	64
ආයතනං	120, 292		
ආයතනාහි	412, 534		
ආයතනසඤ්ඤති	172	ඉඛික	86
ආයතනසෙහි	238	ඉච්ඡා	128
ආරකා	300	ඉච්ඡාචිතයෙ	423
ආරකකානුයුක්තං	332	ඉච්ඡා	394
ආරම්භවත්‍රි	436, 512	ඉතරිකරෙන	380

පද්‍යකතමනිකා

ඉ		උ	
ඉස්තං	46	උත්තාසං	244
ඉස්ථිඛං	150	උදයස්ථාමිනියා	400, 460
ඉඬං	206	උදරාට්ඨෙහකං	404
ඉඬිපාදං	132, 170, 372	උදිකඛිකා	270
ඉදධිවිධං	188	උද්ධිසකටං	64
ඉදධිවිධායො	188	උද්ධිසකප්‍රාමො	238
ඉදොධා	130	උද්ධිගිකං	110
ඉද්ධිවිලා	222	උද්ධිවකුකුචං	80, 82
ඉද්ධිනාමා	316	උද්ධිමහාගියානි	396
ඉද්ධි	330	උද්ධිරති	240
ඉද්ධියානි	368	උද්ධි පාදකලා	174
ඉඳෙතා	136	උපකකිලෙසෙ	66, 80
ඉසාරකුත්තා	44	උපකාදිනියා	58
ඉසාරියවොසසංගතන	306	උපකාරො	300
ඉසාමච්ඡරියං	70	උපකකමිසු	110, 146
		උපට්ඨපෙකු	400
		උපට්ඨානෙන	304
උකතුට්ඨපපධානං	66	උපට්ඨානා	240
උකතුට්ඨකා	66	උපට්ඨපටං	20
උකෙකාටන	282	උපතිලෙඛියා	326
උච්චාසද්ධිමහාසද්දය	58	උපතිපජ්ඣායකි	52, 150
උජ්ජාතිකො	90	උපතිපජ්ජයා	322
උජ්ඣාපෙනබ්බං	330	උපතිබ්බකං	156
උච්චානකො	310	උපතිසිද්ධියා	322
උච්චානදෙසනිනා	296	උපපජ්ජමානො	186
උච්චානෙන	304	උපලිප්පති	238
උච්චානො	238, 274	උපට්ඨකති	274
උතුනියො	136	උපවාදකා	84
උතුපරිසයයට්ඨොදනං	216	උපට්ඨරති	414
උත්තරකා	10	උපපමසංවකතනිකෙ	202
උත්තරිං	172	උපහව්වපට්ඨිකාසි	402
උත්තරිංආභිසෙකයා	188	උපාදනකඛිනියා	480
උදකොරොහංගානුයොගං	66	උපාදනානි	388
උත්තර භතරං	170	උපාදනියො	463
උත්තරිකතං	204	උපෙකකා	422

පද්‍යාකෘතික

C		එ	
උපෙක්කාසහගතෙන	80,	එකාභිකං	64
උපෙක්කුපව්වාරා	414	එකෙකුලොමො	238
උපොසථුපවාසෙ	240	එකොදකීදුකං	144
උසාදෙනබ්බො	468	එණ්ඨ්ඨකං	238
උබ්බෙගං	244	එතද්දුක්කරියං	170
උභ්ගඨිකො	66	එරයං	252
උභ්ගතකං	352	එසනා	364
උභ්ගවුසනීතලොමවා	254	එසිකඨිකාඨි	182
උභ්ගොභාගවිමුක්කො	176	එළකමනරං	64
උභ්ගවොකිණ්ණසු	140	ම	
උභොගි	238	මකකමති	390
උමුච්ඡාදිමුච්ඡං	188	මකකමී	144
උලුකපකං	66	මසා	388, 476
උසාද	248	මජ්ඣ	322
උසාදකපාදෙ	238	මනාරං	96
උසාදකතතා	240	මනනපං	358
උසාදෙනබ්බො	214	මදනාකුලොමං	14
උසාදරසයා	296	මදහනතී	86
උපාරපාමොජ්ජා	458	මද්දවසනා	194
උපාරා	312	මධාරිතා	22
එ		මපපාතිකො	180
එකධුරං	320	මපසමිකො	452, 514
එකච්චං	190	මපාසිකරුනි	214
එකච්චානං	120	මරලොගියානි	182, 396
එකච්චාරං	168	මරොධෙයාම	60
එකච්චිකාය	12	මරසො	142
එකනාමා	316	මවරණං	312
එකනනිබ්බිදය	220	මසකානතී	98
එකපසසපිකො	66	මසධිකාරකා	520
එකංසො	166	මසරනතී	156
එකාගාරිකො	64	මසකකිතං	98
එකාරකකො	462	මහිතභාරො	140, 164, 222
එකාලොපිකො	64		

පද්‍ය කකමනිකා

ක		ක	
කඩබා	192, 364	කරුණාසහගතන	80
කඤ්චනය නිවිභතතවො	238	කරෙඞි	264
කටසිපු	40	කලලේඛකා	148
කණ්‍යාගෙඩා	64	කලාපානා	194
කණො	136	කලහපාවිසිනී	292
කණිකාංදපථං	520	කලොපිලිබා	64
කණ්‍යාකාපසස	66	කලාණ පටිභාණො	178
කණ්‍යාපසසයිකො	66	කලාණ	300
කණිනවිපාකා	135, 388	කලාණවිකතනා	358
කණ්‍යාසුකකසපටිභාගො	170	කලාණසහායො	498
කණ්‍යාභිජාත් කො	426	කලාපවචනාය	142
කතකරණියො	140, 164	කසිණායතනානි	460, 531
කතනා	46	කාණා	86
කථංකථාසලලං	424	කාමගුණා	391
කථං විභිතකං	44	කාමුපපතනියො	366
කථාපාභතං	196	කාමුපසංභිකා	394
කථාවිඤ්චි	370	කායගතාසනී	468
කඤ්ඤං	80	කායවූපකාසෙන	506
කපාං	132	කායසකඛී	176
කපාංවලෙසං	132	කායානුපසංඝී	96
කපාසිකසුදුමානං	258	කාලකුප්පිකා	12
කපො	436	කාලඤ්ඤා	428
කමනි	390	කාලසොච	288
කමුඤ්ඤො	280	කාලපසා	296
කමුඤ්ඤාසංවිධානෙන	308	කාඤ්ඤි	296
කමුඤ්ඤා	110, 160	කාමකරණියො	300
කමුඤ්ඤා	388	කාමාපදෙස බහුලසා	294
කමුඤ්ඤා	352	කාමාන	366
කමුඤ්ඤා	330	කාමාන	168
කමුඤ්ඤා	238	කාමානවණ්ණහරා	308
කමුඤ්ඤා	46	කාමානවණ්ණ	330
කමුඤ්ඤා	420	කාමානවණ්ණ	254

පද්‍රව්‍යකමනිකා

කු		කෙ	
කුකුත්කුකා	324	කෙසමසුලොචනානුයෝග-	
කුකුටසමපරාතිකා	130	මනුෂ්‍යකෙසා	66
කුකුටසුකරා	118	කොකිලාදිභි	322
කුකුටවතියෝ	10	කොකු	322
කුටටො	182	කොණපාති	40
කුණඛලාචිකානාති	238	කොපු	40
කුදුසකො	118	කොපිනානිදංසනි	292
කුලිහණඛපචාරො	326	කොසප්පානි	370
කුලිහණඛපොතකො	326	කොසොභිතඤ්ඤායන	238
කුලිහණඛපොතිකා	326	කට	292
කුලිහණඛපොතාය	312		
කුලිහණඛපාරිසද්දපා	326	ඛ	
කුලිහණඛමහාමකො	326	ඛනනියෝ	158
කුලිහණඛානං	318	ඛනා	360
කුලිහණඛ	326	ඛනාසොරොච	102
කුලිහපුරා	292	ඛමා	386
කුලිහවුටා	64	ඛමනා	242
කුලවංසං	304	ඛයෙ ඤාණං	360
කුලප්පට්ඨාපචාරියො	116, 240	ඛරකා	148, 150
කුසරිං	66	ඛරසකරෙන	110
කුසලාචලපචාරා	462	ඛලමුසිකායො	40
කුසලානා	360	ඛිඩ්ධාපද්‍රෙසිකා	50
කුසලධාතුයො	362	ඛිඩ්ධාරතියො	242
කුසලමුලාති	362, 474	ඛිපාභිඤ්ඤා	178
කුසලචිතකා	362	ඛිණාසවබලානි	502
කුසලසංකප්පා	362	ඛිණාසවා	140
කුසලසංඤ්ඤා	362	ඛිණසටො	222
කුසිතවත්තනි	434, 508	ඛිසිතබ්බං	156
කුපකො	178	ඛියෙය්‍ය	156
කුලිංකා	324	ඛිලපානා	402, 480
කුටාගාරසාලායං	14	ඛුද්ධමධු	141
		ඛොටසුප්පානං	258
කෙ			
කෙවලකපං	311		
කෙසකමලං	66		
කෙසමසුලොචකො	66		

පදනුකකමතිකා

ග		ඊ	
ගණකා	108		
ගණනාය	186	ගිලානුපට්ඨානෙන	308
ගතිමා	178	ගිහිනියො	206
ගතියො	396		
ගථිතො	68	ගුහ්‍යආරතා	360
ගජා	386	ගුහ්‍යියා	314
ගජෙ	158	ගුමිං	312
ගජබ්බපචාරො	326	ගුයං	300
ගජබ්බපාරිසර්ජො	326		
ගජබ්බපොතකො	326	ගොවරෙ	96
ගජබ්බපොතිකා	326	ගොහපට්ඨාරිනො	164
ගජබ්බමහාමහෙතො	326	ගොපාලො	330
ගජබ්බසෙනාය	312	ගොපබුමො	238, 270
ගජබ්බි	326	ගොමයං	150
ගජබ්බො	330	ගොමයහකො	64
ගභාචකකනති	172, 390		
ගබ්බති	64, 136	සාසමෙයානා	158
ගමිතරනෙමො	222		
ගරහා	156		
ගරහිතබ්බං	156	චකකචකතිවතං	100
ගරහෙයා	156	චකකචකති	130, 236
ගරුච්ඡාතිකො	484, 408	චකකානි	238
ගහණියා	268, 478	චකබුච්ඡාතසා	314
ගහපතිනෙවයිකා	20	චකබුච්ඡාතසා	394
ගාමසාමනං	158	චකබුති	268
ගාමසාමකං	110	චණ්ඩ	326
ගාරවා	414	චතුරාපසෙකෙනො	404, 462, 536
ගාරවි	492	චතුරිකං	64
ගාරයාං	152	චතූලිප්පරියා	238
ගැවිං	320	චන්ද්‍රිමසුරියා	146
ගාලනච්ඡාතං	110	චචමානො	186
ගිරිගුහං	80	චාතුකුණ්ඩකො	10
		චතුර්මහාරාජිකා	442

පද්‍රව්‍යකමනිකා

ක		කි	
කග්‍ය	136	කිරිවජ්‍යානකපා	58
කවජං	224	කිරිටානි	66
කවජා	174	කිරොහාවං	188
කණ්ඩුලඵලං	320	කිහිකං	64
කණ්ඩුලඵලො	150	කුච්ඡකුමභි	60, 86
කණ්‍යා	362, 364, 474	කුණ්ඩකිරෙ	320
කණ්‍යාකායා	444, 492	කුලාකුට	282
කණ්‍යාමූලකා	526	කුලියං	264
කණ්‍යුප්පාද	386	කෙලං	118
කප්පරිනිබ්බාසී	10		
කපා	470	ඵණ්ඩිලසෙය්‍යා	66
කපාකාරී	204	ඵමවතා	190
කපාගතො	224, 226	ඵනම්භං	80
කපාවාදී	224	ථුසො	152
කප්පන	274	ථුසොදකං	64
කදග්‍යො	156	ථේරො	274
කදප්පිජොතකං	242	ථේරොසංඛාරං	110
කද්දිගුණං	300	ථේරා	366
කපං	66		
කපසීකාය	80		
කපසී	76	දකඛ්ණං	110
කපො උපකකිලෙයා	66	දකඛ්ණංවිප්පුද්ධියො	390
කපොටිගුවජා	62	දකඛ්ණෙය්‍යා	432
කමොතමපරායනො	394	දණ්ඩමනතරං	64
කසපපාපියාසිකා	432	දණ්ඩමාණවකානි	324
තාවතකං	224	දකඛ්ණං	64
තාවදෙව	94	දසුලුලෙකං	64
තිරුග්‍යණං	120	දතකකුටං	70
තිණග්‍යකං	64	දකඛ්ණං	178
තිණං (භිග්‍යො)	296	දමා	386
තිණවජ්ජාරකො	432	දමෙ	242
තිණානි	110	දයාපමනා	246
තිබ්බජෙන	428, 502	දසකුසලකම්මපථා	118
තිබ්බො	120	දසකුසලකම්ම	540

පද්‍යුක්තමතිකා

ද		දි	
දසනාසමාපනති	174	දිපපිසකනති	118
දහති	442	දිබ්බනති	296
දහනති	56	දිබ්බාය සොතධාතුයා	60
දල්‍හාකාරකොරණං	168	දිබ්බන චක්ඛුනා	84
දල්‍හසමාදනො	240	දිවසො	316
දල්‍හුද්දපං	681	දිවාසොපං	296
		දිසා	288
		දිසොදිසං	320
දනවිඤ්ඤාති	440	දිසඛගුලි	233
දනසංචිතාගෙ	240	දිසායුක්තරො	48
දනුපපත්තියො	442	දිසො	330
දයකතො	390		
දයජජං	304		
දරහරණාය	294	දුක්ඛතා	364
දරුපත්තිකකොවංසි	34	දුක්ඛධම්මන	148
දරො	118	දුක්ඛා පටිපද	178
දසකම්මකරා	308	දුට්ඨරිකානි	362
දළිද්දියං	110	දුෂ්ඨිච්ඡං	468,482,492
		දුසොදිදිනා	196,198
		දුබ්බ ඡණ්දකරා	146
දිට්ඨං	224	දුබ්බ ඡණ්ණං	114
දිට්ඨධම්මකානං	216	දුබ්බලිකරණි	292
දිට්ඨවාදිනා	392	දුබ්බලිකරණං	80
දිට්ඨා	120	දුරක්ඛාගෙ	194
දිට්ඨානුගති	144	දුස්සිලො	398
දිට්ඨිගතං	12	දුමනසසුපච්චාරා	414
දිට්ඨිනිසායා	230, 234	දුට්ඨවසකතා	356
දිට්ඨිපඤ්චෙට්ඨ	428	දුට්ඨාරිකා	103,168
දිට්ඨිසංකො	176	දුස්සත්තරෙන	400
දිට්ඨිවිපත්ති	360	දුස්සාගනිං	222
දිට්ඨිවිප්පඤ්ඤා	360	දුපාගාරිකො	61
දිට්ඨිසම්මද	360	දුපාලොපිකො	64
දි ධං චෙට්ඨ ධම්මෙ	142	දුපාභිකං	64
දිකො	38	දුපාභිකරානා	194
දිනාද්ධිකා	308		

පදනුකකමකිකා

බ

න

බනජානි	292,294	නච්චිහදනැකො	64
බලකායො	142	නසබ්බතානි	144
බලකෙතු	100	නතිට්ඨහදනැකො	64
බලමසබ්බධා	386,488	නදිවිදුග්ගා	120
බලපො	142	නසුපසෙවනා	384
බලසෙසු	428	නමසු	314
බලදීපා	96	නවට්ඨානානි	222
බලද්ධපො	100	නවනිකා	118
බලනිමිමො	142	නලවනා	100
බලනිසතතියා	428	නලො	330
බලකුපො	168	නාගපවාරො	326
බලපදනි	386	නාගපාරිසපො	326
බලපට්ඨංවෙදි	408	නාගපොතකො	326
බලමහුකො	142	නාගපොතිකා	326
බලයාගි	252	නාගමහාමකො	326
බලසමනාගතා	50	නාගසෙනාය	312
බලසමාදානානි	386	නාගිනි	326
බලසමනා	150	නාගො	326
බලසරණා	96	නාතපුතතිසෙසු	194
බලසංභිතා	226	නාචරණා	456,530
බලො (අට්ඨ)	504	නානාගොතනා	142
බලො (ඉද්ධිපාට්ඨාරියා)	6	නානාප්වට්ඨා	142
බලොනුබලපට්ඨකති	382, 474	නානාතා	528
බලොනුබලපට්ඨකො	103,196	නානාකුලා	142
බලොනුපසු	96	නානාතිකියා	28
බලොනුසාරි	176	නානාදිප්ඨණා	102
බංසකො	296	නානානාමා	380
බංසයනි	296	නානුබ්බාජනගොභි	258
බාතුකුසලො	260	නාභිසප්ථි	358
බාතුයො	312,384,420,474	නාමා	60,294
බිතිමා	178	නාලා	282
බුතා	292,274	නිකති	10
බුටො	48	නිකිණ්ණා	210
බුමාසිකා	42	නිකොතා	210
		නිකබ්බති	

පද්‍යාකෘතිමතිය

න		න	
නිකතුවෙස්සා	326	නිව්ටොයා	142
නිගානිතං	194	නිවුදිතතා	46
නිගණයා	194	නිං වසෙති	300
නිගමසායං	110	නිසන්දියා	214
නිගමසාමතා	158	නිසෙට්ඨි	110
නිග්‍රොධපරිමණිලා	238	නිසෙට්ඨයා	110
නිව්වද්දා	322	නිසාරණපණ්ණා	380
නිවජායො	392	නිසාරණියා	474, 492, 482
නිජිභිංසනකො	178	නිසාරණියා ධාතුයො	420, 404
නිජ්ජරවජ්ඣනි	504	නිභිතංසවි	296
නිජ්ජාණිකා	540	නිභිකාති	290
නිට්ඨං	170	නිභියරෙ	296
නිදංසෙති	252	නියන්දි	220
නිද්දසවජ්ඣනි	428, 502	නිවරණාති	396, 408
නිද්දසති	224	නිවාරණකො	64
නිධානවතීං	178	නුතනාති	461
නිපවිදිකාරං	142	නෙකතිකා	294, 318
නිපෙපසිකා	178	නෙකච්චජ්ජුහිරිකා	44
නිබ්බිතනරුපා	194	නෙතති	330
නිබ්බුතා	316	නෙ වසණ්ණනාසකුසුද්දි	186
නිබ්බෙයෙති	126, 194	නතාතකසස	314
නිබ්බෙධිකාය	400		
නිමිත්තනං	64	පකකං	150
ඒ මිත්තග්ගාහි	380	පකකද්දති	404
නිමිත්තානුසාරි	424	පකගන්තිමිත්තං	360
නිමිතෙතන	172	පග්ගාගො	360
නිමිතො	46	පවුද්ධං	180
නියමො	180	පට්ඨජ්ඣිකම්	242
නියානදි	326	පට්ඨනුගොති	188
නියානෙතදි	304	පට්ඨන්දමං	168
නිරුද්ධකත	258	පට්ඨයා (අට්ඨ)	501
නිවාරවුතති	310	පට්ඨිකො	274
නිවාරෙතා	168	පට්ඨ වෙකභනිමිත්තං	480

පද්‍යකකමනිකා

ප		ප	
පරිවේකනී	174	පටිපටියම්	304
පරිවෘසිංසති	442	පටිපද	178,386
පච්ඡටයානං	142	පටිභයං	300
පච්ඡටයාසි	94	පටිව්‍යානාපූපා	194
පච්ඡපටියාකබ්බා	304, 306	පටිවිරතො	140
පච්ඡපටිකා	304, 306	පටිවිරුලුකං	150
පච්ඡපටිකා	120	පටිසංඛානාබලං	360
පච්ඡපහනසුඛො	484	පටිසංකරති	298
පථවිසන්තො	322	පටිසංකාරො	360
පට්ඨා	194	පටිසංඥානසාරුප්පානී	60,314
පට්ඨානිපාතිනො	308	පටිසංඥානා	136
පට්ඨාබාහං	110	පටිසංලිතො	58
පජාපති	320	පටිසංවිනති	314
පජ්ජනො	330	පටිසංඛාමි	216
පජ්ජලිතො	42	පට්ඨමො සසසනවාදද	184
පඤ්චසංකප්පා	394	පඤ්චෙන	110
පඤ්චබ්බවිපභිනො	462	පඤ්චපඤ්චං	170
පඤ්චසංකප්පො	484	පඤ්චකුට්ඨ	158
පඤ්චබලාති	170	පනායති	322
පඤ්චාභිකං	64	පතිජීවි	258
පඤ්චජ්ජයාති	120, 404, 480	පනතකබ්බා	94
පඤ්චපාදනකබ්බා	394	පනතාරියාපනතමනං	410
පඤ්චලිතො	288	පනතයොගෙකබ්බා	201,206
පඤ්ඤවිමුක්තො	176	පහතං	224
පඤ්ඤය දුබ්බලිකරණි	166	පදකච්ඡානනාමි	458
පඤ්ඤවේයපනතියං	60	පදකච්ඡානවතකපාතානි	238
පඤ්ඤබ්බාකරණාති	386	පද්ධට්ඨවිතො	326
පටාකං	192	පට්ඨානසංඛාය	268,478
පටිකුල	188	පට්ඨ.නමණිය	48
පටිග්‍යාහකකා	390	පට්ඨානසම්	360
පටිසාකාය	216	පට්ඨානියඛානි	400,478
පටිවිසමුප්පාදකුසලතා	60	පට්ඨානපු	176
පටිවිජනනා	70,304	පනුනතාවේකසංචාරා	462
පටිපාතිසංති	10	පනායා	60 314
පටිසංකප්ප	432		

ප		ප	
පක්ඛනං	110	පරිපුට්ඨයානි	102
පත්තද්විසලා	156	පට්ට භූමිකංකප්පා	66
පපං	296	පට්ට භූමිකංක	136
පපට්ඨකප්පකා	78	පට්ටරං	204
පබ්බතච්ඡමං	120	පරිබ්බාජකා	222
පබ්බතනී	108	පරිබ්බාජකාරාමෙ	58
පබ්බාජනං	158	පරිභාසනනී	136
පබ්බාජෙත්තබ්බා	156	පරිභාසාය	136
පබ්බාජජයා	156	පට්භුඤ්ජනී	320
පමකං	300, 306	පට්භුතො	294
පයොජෙත්තං	160	පරිමුඛං	80
පයොජෙති	110	පට්මජජනී	188, 238
පරකකං	228	පරිමසනී	188, 238
පරදුරසෙවනා	296	පරියනතචාරිනී	86
පරතනපො	392	පටියායනකතභාජනානුයොගං	64
පරපුගතලච්ඡිත්තකිංකරං	8	පරියායං	262
පරපච්චාදං	204	පරියායෙ	382
පරමමුඛං	298	පට්පුට්ඨිවිකා	94
පරසඤ්චිකතා	390	පට්මසසිතං	224
පරසෙතපමඤ්ජනා	98, 236	පරිමොදනෙත්තී	308
පරගිනාය	392	පට්මොනාදධි	152
පරාගිභූ	242	පරිරතඛණනා	154
පරාභූතරූපො	30	පරිවිලෙජජයා	300
පරිකට්ඨකභවසංයොජනො	140,	පරවිනකකං	10
	164, 222	පට්මඤ්ජු	428
පට්ඨෙත්තනී	300	පට්මා	444
පට්මඤ්ජුයා	480, 498, 508, 468,	පට්මරෙයප්පං	112
	490	පරිහිතො	18
පට්මකො	54	පට්මොතො	150
පරිතසකා	46	පරොසපසකං	236
පරිතබ්බාසිසකනී	102	පලාලපුඤ්ජං	80
පරනානා	110	පවත්තචලපොථි	64
පරිතබ්බානිකො	452, 511	පවසනනී	320
පරිපෙඤ්ජායාසාසි	102	පවරො	252
පරිපති	14	පවසනනී	322

පද්‍යකතමතිකා

ප		ප	
ප්‍රවේශකා	168	පාසංගිකො	248
පසටමුද්‍රමනො	270	පාසංසා	118
පස සත්	202	පාසාදපච්ඡායායං	136
පසාසනෙ	103	පිඤ්ඤකහකො	64
පසුං	320	පිට්ඨිමංසිකා	318
පසසංඛිකායසංඛාරො	462	පිපාසා	294
පහතබ්බා	468, 480, 492 508, 526	පිපාසො	236
පංසුකුලානි	66	පියසමුද්‍රවාරො	458
පංසුං	150	පිපුණා	318
පභානපසධානං	382	පිටකං	30
පභානරතො	380	පිතිඵරණනා	480
පභානාරාමො	380	පිතිභක්කා	46, 144
පසුතථිවහකා	238	පුග්ගලඤ්ඤ	428
පභොසි	194	පුග්ගලපණ්ණිකති	176
පාකාරවිවරං	168	පුග්ගලා	366, 392
පාකාරසංකිං	168	පුඤ්ඤකිරිය වස්සනි	306
පාවිහාරියානි	370	පුත්තරා	292
පාණමතිපානෙති	80	පුට්ඨියා	288
පාණසමා	296	පුට්ඨප්‍රවේකසම්මානි	464
පාණිනා	156	පුරිසරාමෙන	190
පාණිසසරං	292	පුරිසලිඛං	150
ප.තබ්බකං	150	පුරිසවිසෙසං	262
ප.තරාසාය	150	පුරෙවච්ඡිතං	194
පාදගණ්ඨි	254	පොකුරසාතකා	324
පානසධා	296		
පාප ආචාරගොවරො	296	ඵ	
පාපමිත්තා	296	ඵරුසා වාචා	116
ප.පමිත්තනා	358	ඵලකචිරං	66
පාපමිත්තානුයොගො	290, 292, 294	ඵලකසෙය්‍යං	66
පාපසධා	296	ඵසකායා	412
ප මුජ්ජං	408	ඵසෙසා	468
පායමිනාය	64	ඵණිතං	118
පාට්ටරියාය	304	ඵලෙසුං	326
පාරිසස්සා	108	ඵසුච්ඡාරාය	314
පාට්ටුඤ්ඤිකානිකායං	524	ඵතං	206
පාවලා	20	ඵතො	120
		ඵග්ගපසකා	84

පදනුකකමිතිකා

බ		බ	
බදුලකා	148	බ්‍රහ්මවිමානං	~ 46
බඤ්චිකපුපථං	446, 520	බ්‍රහ්මසෑරො	238
බඤ්චපාදපථො	136	බ්‍රහ්මජ්ජගතෙතා	238
බලකායසමී	100	බ්‍රහ්මජිනා	164
බලානි	386, 430	බ්‍රාහ්මණං	158
බහුකරණයා	330	බ්‍රාහ්මණකුලීනා	136
බහුකාරං	468, 499, 498, 504	බ්‍රාහ්මණජවචා	136
බහුකිවචා	330		
බහුජනපියාධිනො	272	භ	
බහුජුතං	16	භක්කධිකා	36
බාහිරානි	412	භක්කියං	10
බාහිරෙහි	242	භණ්ඩනාජාතා	194
බාහුජ්ඣාඤ්ඤං	206	භනං	304
බාහෙතනි	158	භතතඥවනනානුපදදනෙන	308
චිජං	320	භමුකනතරෙ	274
බුද්ධතන්තං	280	භයාගතිං	222
බොජ්ඣකධා	170, 382, 498	භරියා	306
බොධිජං ඤාණං	224	භවතඤ්ඤා	358
බ්‍යාගෙසා	40	භවදිට්ඨි	358
බ්‍යාඤ්ජනානි	214, 396	භට්ඨං	240
බ්‍යාඤ්ජනුපෙතං	214	භථා	364
බ්‍යානාතිකරොති	382	භට්ඨෙතා	300
බ්‍යාකතං	228	භස්සසමාචාරෙ	178
බ්‍යාකතො	12	භාවනාසපධානං	382
බ්‍යාපජ්ජ	258	භාවනා	368
බ්‍යාපාපදෙසං	80	භාවනාබලං	360
බ්‍යාමො	238	භාවනාරතො	380
බ්‍රහ්මකායො	142	භාවනාරාමො	380
බ්‍රහ්මකුතං	44	භාටිතමාසිංසනි	80
බ්‍රහ්මවරියවාසාය	452, 514	භාවෙනබ්බා	468, 490, 498 508
බ්‍රහ්මරා	136	භික්ඛුභාටිං	136
බ්‍රහ්මදයාදු	136	භික්කාරං	104
බ්‍රහ්මඤ්ඤකාය	240	භික්කවුට්ඨෙ	194
බ්‍රහ්මනිමිතා	136	භිග්ගොභිඤ්ඤාතරො	166
බ්‍රහ්මභූතො	142, 392	භුජිසෙස	384

පදනුකවිකා

හ	ඔ	ඔ	ඔ
හුතභව්‍යානං	46	මයුර .	322
හුතං	224	මරියාදා	154
හුම්පපටකො	148 154	මයාභානි	66
හෙකෙ	40	මහකතං	310
හොගියා	244	මහාචාරා	328
		මහාජනසංගහං	262
		මහාජනසම්මේ	156
මකස	216	මහාපුරිසලකභානි	236
මකඛිකා	64	මහාපුරිස විතකකා	516
මධකුහුතො	94, 398	මහාබ්ඤ්ඤා	42
මච්ඡරායති	10	මහාසංකඛානං	328
මච්ඡරියානි	396	මහාරාජා	312
මච්ඡං	64	මහාවිනේ	14
මජ්ඣිම	68	මහාවිදුහතා	42
මඤ්ඤි	318	මහාසම්මතො	156
මනිමා	175	මහාසෙනාපතීනං	328
මහාඤ්ඤා	360	මහිව්ඡසා	516
මහාඤ්ඤ	178, 428	මංසං	64
මහාමහාඤ්ඤ	12	මාගධසා	328
මහෙස්වරායා	240	මාගධිකසා	120
මහෙස්වරා	120	මාතුලා	118
මදපපමාද	102	මාතුලානි	118
මද	370	මානුසා	320
මධු	118	මාර්ගසනසම්මද්දතො	314
මනසිකාරකුසලකා	360	මාරො	96
මනුසසහුතෙන	352	මිගසඤ්ඤා	120
මනුසසරාගසෙය්‍යාකානි	60, 314	මිව්ඡකා	432, 508, 534
මනෙපඤ්ඤ	46	මිව්ඡාදිඤ්ඤ	116
මනෙපඤ්ඤිකං	52	මිව්ඡාධම්මා	116
මනෙපඤ්ඤො	120	මිව්ඡාපටිපදනකා	194
මනෙහාවනියා	58	මිත්තකරො	310
මනෙමයා	144	මිත්තානිරූපකා	238
මනෙසාපිවිනො	108	මිත්තා	300
මනො	178	මිත්තාමත්තා	300
මන්දියා	330	මිත්තසුඛං	404

පදනුකකමනිකා

මු		ය	
මුලසතනිති	194	යගෙස	60, 86, 98
මුලපති	68	යනුභිනාම	62, 94, 192
මුඤ්චි	328	යඤ්චාධිකරණමෙතං	380
මුලධසාධිං	360	යඤ්චිව	224
මුඤ්චක	136	යථාකථං	66, 136
මුනවාදිනා	392	යථාකාරී	224
මුතං	224	යථාකමුච්ඡපග	84, 185
මුතතාවාරො	64	යථාදිට්ඨිසස	380
මුදිතා	422	යථානුසිට්ඨං	90, 180
මුදිතාසහගමනන	80	යථාබලං	308
මුද්ධානනසප්පාදො	238	යථාචාදී	224
මුද්ධාලසනනිහා	238, 274	යථාසප්පතික	66
මුද්ධා	328	යදිවා	186
මුද්ධා	24	යාවතකං	422
මුසලානසරං	64	යාවතකවසස	238
මුසාවාසපසංභිතං	178	යාවදසං	404
මුලපෙජ්ජං	110	යාවදෙව	216
මුලජාතා	142	යුගසධරො	320
මෙසා	322	යුපෙසා	131
මෙතතා	420	යෙහෙයාසිකා	482
මෙතතාසහගමනන	80	යොගා	388, 476
මෙතතන	308	යොනිපසා	388
මෙද්දනං	150	යොනිපසාපධානං	380
මෙරසං	64	යොනිපසාමනසිකාරො	180, 470
මොසමඤ්ඤං	228	යොනිපසාමනසිකාරමුලකා	522
මොනනායානි	370		
මොහාගතිං	222		
		ර	
		රකඛං	312
		රකඛාය	314
		රකඛාවඤ්ඤානනි	100
යකඛපවාරො	326	රජනියා	394
යකඛපාරිසපෙජ්ජා	326	රජපාපලං	238
යකඛපාතකො	326	රජපාපලංඨං	66
යකඛපාතිකා	326	රජප්පයා	110
යකඛමහාමනකා	326	රකඤ්ඤා	204
යකඛසෙනාය	312		

පදනුකකමිතිකා

ර		ල	
රත්තිකිවො	146	ලෙහනියානු.	248
රථසානිව	310	ලොකධර්ම	508
රජියා	110	ලොංඡං	118
රහසා	326	ලොලජාතිකො	144
රභ්ව	320		
රසකසක	238, 268	ව	
රසාගරණියා	268	වෘගුණි	322
රසං පඨවි.	146	වවනියං	194
රසානි	118	වවනියො	198
රසිතානං	248	වවිපරමා	298
රහදෙ	316	වඤ්චන	282
රාජකානි	254	වඤ්චනිකා	294
රාජානුවර්ණිකානි	254	ව ඡාන්ද්‍යවතාතරා	146
රාජාරහානි	254	වණ්ණවතො	114
රාජ්‍යභොගානි	254	ව ඡාන්ද්‍යවෙවණ්ණතා	148
රාශි	364	ව ඡාන්ද්‍යනිමානපවයා	148
රික්තං	326	වතපදනි	14
රුක්කානං	120	වතකසි	198
රුද්ධා	326	වත්තං	326
රුපපතිවං	384	වදඤ්ඤ	310
රූපං	358	වදෙවසෙ	316
රුපසකානං	366	වධකවික්තං	120
රුපිසු	186	වධො	194
රුප්පයං	384	වනගංඡං	120
රුහනි	292, 294	වනපඤ්ඤ	80
රොපනි	214	වනපඤ්ඤානි	314, 60
		වනමූලජලාගාරො	64
ලව්ණි	96	වමෙහනි	68, 380
ලජ්වං	360	වරකානි	34, 42
ලජ්ජි	246	වරො	330
ලාංකො	178	වසවකි	224
ලපති	224	වසුන්ධරං	242
ලාභසකකාරසිලොකං	68	වාකවිරං	66
ලුනං	152	වාචෙතා	254
ලෙඩ්ධා	156	වාදපපමානාය	194

පදනකකම්පිතය

ව		ව	
වෘද්ධපාලන	193	විනෝද	304
වෘත්ත	104	විපතය	22
වෘත්ත	296	විපරාමය	282
වෘත්ත	326	විපරාමය	194
වෘත්තය	158	විපරිත	56
වෘත්තය	66	විපරිතය	360, 470
විකටයොජනානුමයාගමන	66	විපරිතය	316
විගතාභිජනන	80	විපරිතය	317
විකාලවිසිඛාචරියානුමයාගමන	292	විපරිතය	206
විකාලවිසිඛාචරියානුමයාගමන	330	විභවදිව්	358
විගාහන	296	විමුක්තායතන	486
විසාය	38	විමුක්තායතන	408, 484
විවසාය	244	විමුක්ත	360
විවික්චය	80	විමුක්තපරිපාචනිය	412
විවේයපෙකවිත	270	විමොක්ඛ	448, 520
විජනවිකාන	60, 314	විරහරුප	194
විජනෙය	36	විරවික	330
විජන	300	විරියසමාධිපධාන	132
විජිත	98	විවික්ච	46, 144
විජිත	360, 370, 474	විවික්ච	182
විජිතවරණමයන	316	විවික්ච	40
විකුණුකාය	412	විවික්ච	236
විකුණුකාය	384, 430	විවික්ච	358
විකුණුකාය	176	විවික්ච	416
විකුණුකාය	224	විවික්ච	194
විකුණුකාය	392	විවික්ච	80
විකුණුකාය	204	විවික්ච	94
විකුණුකාය	174	විවික්ච	388
විකුණුකාය	194	විවික්ච	270
විකුණුකාය	294	විවික්ච	116
විකුණුකාය	364	විවික්ච	476
විකුණුකාය	252	විවික්ච	274
විකුණුකාය	402	විවික්ච	270
විකුණුකාය	310	විවික්ච	524
		විවික්ච	160

පදනුකතමිතිකා

ව	ස
විසෙසභාගීයා 468, 480, 500, 512	සඋපධිකා 188
විසසටයකව්‍යනොන 296	සකදගාමී 180
විභඤ්ඤාමි 152	සකිදෙව 152
විභායති 296	සකකායං 408, 484
විභාරා 370	සකායපුත්තියා 10, 142
විභිංසති 328	සබ්‍යා 296
විභෙදෙති 328	සඛකිත්තපු 64
විභෙසං 404	සඛකියො 292
විභෙසාය 482	සඛබ්‍යනොන 168
විකඛ්‍යාරා 158	සඛබ්‍යා 464
විතද්ධමො 158	සඛබ්‍යාරට්ඨිතිකා 358
විතමි වජරො 310	සඛබ්‍යාරා 366
විතසාරද 316	සඛබ්‍යාරුපයං 384
විමංසාසමාධි 132	සඛතණ්‍යාති 298
විච්ඡිකරුපා 98, 236	සඛගභවස්ථිති 259, 390
වුත්තවාදී 192	ස්වයාධිතබ්බං 358
වුද්ධසෙවි 296	සඛගාභංකා 310
වුසිකවා 140	සඛගීතා 164
වුප්පකාසෙන 506	සච්චපටිඤ්ඤා 274
වෙකට්ඨකො 66	සච්චවාදී 274
වේදනා 364, 474	සච්චසමෙධා 274
වේදනාකායා 412	සමච්ච 242
වේදනානුපසාදි 96	සමිකරුණියා 388
වේදනුපයං 384	සමිකාකබ්බා 488, 496 542
වේදිකා 272	සමිතා 46
වේදිකි 310	සමෙකභිතනාකායා 414
වේදුලුප්පනං 94	සඤ්ඤා 412, 430, 500
වේගුතියං 178	සඤ්ඤාපෙතබ්බො 214
වේග්‍යා ඤජනිකා 242	සඤ්ඤාපාද 54
වේරප්පසබ්බො 296	සඤ්ඤාපයං 384
වේසා 133	සමෙකඤ්ඤාපනානං 180
වේභාසං 42	සමාධිපෙසි 60
වේකකම 196	සමාධිසමාධිවාරිති 64
වේදයං 68	සමාධි සමාධි 152
වේසායනපරිනාමි 382	සමාධින 400
වේසායනගෙන 308	

පදනුකකමිතික

ස		ස	
සංග්‍රහ	303	සනිට්කාරක	152
සත්‍යවිභාග	426, 496	සප්පි	118
සත්‍යානුසාරිවි දැක්ම	224	සප්පාටිභිඤ්ඤා	202
සත්‍යප්‍රසංග	463	සප්පරිසංඛාර	428
සත්ති	360, 470	සප්පරිසංඛාරවේද	332
සත්තිනෙප්‍රකාශන	428, 460	සංඛ්‍යාතකාය	80
සත්තිපට්ඨාන	170, 372, 476	සංඛ්‍යාතකායපද්ධතිය	316
සත්තිප්ප	360	සංඛ්‍යාත	80
සත්තිමා	178	සංඛ්‍යාතභූතනිකානුකූල	80
සත්තිවිනිශ්චය	432	සංඛ්‍යාතනුකූලවිද්‍යා	314
සත්තකාල	42	සංඛ්‍යාතසංඛ්‍යාත	202
සත්තකාරනසම්මතාගමන	236	සංඛ්‍යාතසත්ති	352
සත්තකාරනානි	98	සංඛ්‍යාතපරිපූර්ණ	238, 240
සත්තාගාරික	64	සංඛ්‍යාතවිද්‍යා	240
සත්තාලෝපික	64	සංඛ්‍යාත සංඛ්‍යා	118
සත්තාවාස	450, 524	සංඛ්‍යාතසංඛ්‍යා	120
සත්තානික	64	සංඛ්‍යාත	178
සත්‍යවි	242	සම්මතානු	206
සත්‍යමුද්‍රාන	242	සම්මතානු	304
සත්‍යසංඛ්‍යා	238	සම්මතානු	260
සත්‍යකාරකප්‍රකාශ	120	සම්මතානු	292
සත්‍ය	202	සම්මතානු	254
සත්‍යානි	110	සම්මතානු	394
සත්‍යමමසට්ඨාන	382, 474	සම්මතානු	254
සත්‍යමම	428	සම්මතානු	254
සත්‍යමම	208	සම්මතානු	196
සත්‍යානුසාරි	176	සම්මතානු	254
සත්‍යානුසාරි	176	සම්මතානු	144
සත්‍යානුසාරි	238	සම්මතානු	108
සත්‍යානුසාරි	238	සම්මතානු	14
සත්‍යානුසාරි	54	සම්මතානු	360
සත්‍යානුසාරි	192	සම්මතානු	360, 470
සත්‍යානුසාරි	352	සම්මතානු	238
සත්‍යානුසාරි	42	සම්මතානු	80, 466
සත්‍යානුසාරි	292	සම්මතානු	98

පදනුකතමනිකා

ස		ස	
සමවිකතකබ්බො	238, 266	සමපායනති	44
සමවයසපට්ඨසනො	462	සමප යාසි	161
සමචෙපාකිනියා	268, 478	සමථපලාපා	116
සමචෙකබ්බනි	310	සමථසෙසා	216
සමයමා	190	සබ්බසුඤ්චො	70
සමසාසිසසනති	120	ස. මබ්, ජ්ඣබ්බා	176, 428
සමං	210	සං මොධගාමී	452
සමා	386	සමොධිපරායණො	180
සමාදූපපි	42	සමොධියං	166
සමාදූපති	198	සමහසෙකති	70
සමාදිනතානි	14	සමහරිසසාමී	304
සමාදියති	66	සමෙහදං	118
සමාධි	368, 478, 474	සමුඤ්ඤා	432
සමධිපරිකබ්බරා	428	සමුද්දෙසාදු වීමුකෙතා	140, 164
සමාධිබලං	360	සමුමනෙය්‍යාම	156
සමානසුඛදුකෙකා	300	සමුපපධානා	170, 372
සමානෙතා	260	සමුප්පනාය	306
සමානසාකාය	250, 306	සමුප්පට්පනෙතා	194
සමාපතතිකුසලතා	360	සමුප්පමනසිකාරමනව්‍යාය	48
සමාපතතිවුරුධානකුසලතා	360	සමුප්පමාධි	484
සමාචාරිනියො	268	සමුප්පසමමියො	296
සමිතිං	326	සමුමුඛා	298
සමුපකතපසි	42	සමුමුඛා විනායො	432
සමුදෙදු	316	සමුමුත්තියා	382
සමෙකබ්බමානො	262	සමුමුසසති	50
සමෙකබ්බි	316	සයං කතං	228
සමෙකබ්බියාන	40	සයමපහා	46
සමෙත	236	සරවනං	130
සමුදෙකබ්බාකා	358, 426	සරිතොදකො	316
සමපජ්ඣාදු	360, 470	සරිපපා	216
සමපසාදං	192	සරලබතා	192
සමපද	398	සසඤ්ඤාපරිනිබ්බාසි	402
සමපායාසි	19	සසකව්‍යාදු	182
සමපහංසෙසිං	42	සසකතිසමං	182
		සසකතො	48, 288

පදනුකමනිකා

ස	ස	ස	ස
සහධම්මකො	192	සාමාකතකො	64
සනිකො	194	සාමිකා	306
සංයමො	242	සාමිවිකමමො	142
සංයොජනාභි	432	සායමාසාය	150
සංවට්ඨි	46, 144	සායංකතියකො	66
සංවට්ඨි	182	සායංකතියකො	250
සංවට්ඨි	38	සායංකතියකො	78, 84
සංවට්ඨි	380	සායංකතියකො	150
සංවරපාධානං	216	සාරාගො	178
සංවරාය	316	සාරාමාජං	416, 486
සංවරි	630	සාරානියං	152
සංවිග්ගසා	28	සාලාගාරං	150, 320
සංවිග්ගො	244	සාලිං	118
සංවිධානා	308	සාලිංසාදනො	135
සංවිහාගෙන	360	සාවජ්ජා	200
සංවෙගො	360	සාවෙති	188
සංවෙජ්ඣියෙසු	30	සාසවා ඉද්ධි	468
සංසප්පති	60, 86	සාසවො	294
සංසාදෙය්‍යාම	276	සාහසිකා	324
සංතිකානං	64	සාලික	368
සා	60	සිංහි	396
සාක වජං	64	සිංහිපද්ධි	110
සාකතකො	360	සිංහිපද්ධි	304
සාබලං	98, 236	සිංහිපද්ධි	314
සාගරපරියන්තං	282	සිරිමතො	360, 398
සාවියොගා	66	සිරිවිජ්ජති	398
සාණාති	402	සිරිවිජ්ජනා	300
සාත වරාය	468	සිරිවිජ්ජති	240
සාත සහගතා	10	සිරිපමාදනෙ	360, 398
සාධුරුපො	18	සිරිපමාද	398
සානුචරියො	292, 300	සිරිපමාදනො	166
සාපතෙය්‍යං	68	සිහනාදෙ	238, 266
සාපෙකො	196	සිහපුබ්බකායො	238, 280
සාමිවිජ්ජනො	240	සිහහනු	324
සාමසූඤ්ඤා	384, 478	සුක	308
සාමසූඤ්ඤා		සුකතකමමකරා	

පදනුකකමනිකා

ස	
සුකදරියතා	296
සුකකවිපාකං	388
සුකකාභිජාතිකො	426
සුචළ්ලණතා	480
සුචළ්ලිකානු සොගමනුප්පකා	216
සුචළ්ලිකානු යොගා	218
සුඛා උච්ඡද්	178
සුබ්බමෙඡවි	238
සුබ්බමාන-	258
සුබ්බපපත්තියො	368
සුගතං	404
සුගතාතිරික්ඛානි	38
සුගතාපදනෙසු	33
සුගගභිතං	304
සුචරිතානි	362
සුඤ්ඤවිනො	40
සුඤ්ඤගාරගතා	60
සුතවාදිතා	302
සුතං	224
සුද්ද	135
සුඛාචාසා	402
සුනිබානො	222
සුනිබෙධො	110
සුපපකාසිතං	204
සුපපට්ඨිකසංඝි	78
සුපපට්ඨිකපාදලකභිණං	240
සුපපට්ඨිකපාදො	236
සුභට්ඨාසිනො	46
සුභං විමොක්ඛං	56
සුමනො	230
සුමාපිතා	322
සුරසං	146
සුරා	64, 98
සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා-	
නුයොගො	292
සුවිනිතං	304
සුසංකෘතිතපරිජනො	250
සුසානො	12

ස	
සුසුකක	274
සුසුකකදයො	238, 283
සුසුසුසන්ති	86
සුසුසුසාය	304
සුහද	300
සුරො	322
සෙගාලකං	38
සෙගාලො	40
සෙට්ඨිං	150
සෙනාපතීනං	328
සෙය්‍යසුඛං	404
සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං	442
සොකනාසනො	272
සොවෙය්‍යං	242, 360, 370
සොණසිගාලා	118
සොණඛා	294
සොනාපත්තියඛානි	382
සොනාපත්තඛානි	382
සොනාපනෙතා	180
සොමනසුප්පච්චාරා	414
සොවග්ගිකං	110
සොවචසසතා	358

හ	
හට්ඨකෙඛා	64
හත්ථාපලඛනො	64
හදයඛගමා	278
හඤ්ඤ	330
හානහාගියා	468, 480, 592, 500
	526
හිරි	330, 358
හිංසනි	328
හිනායාපික්ඛනි	84
හෙමෙති	323
හොමි	192

ඌ	
ඌද්ද	318

බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා

අංකය	ග්‍රන්ථ නාමය	මුද්‍රණය	පිටු	රෙදි බැමම	කඩය බැමම
		1959	696	17.50	14 00
1	පාරාජිකාපාළි	අමුද්‍රිත	—	—	—
2	පාවිත්තියපාළි	1957	608	විකිණි	විකිණි
3.	මහාවග්ගපාළි 1	1957	458	විකිණි	10.00
4	" " 2	අමුද්‍රිත	—	—	—
5	දුලලවග්ග පාළි	මුද්‍රණයෙහි	—	—	—
6	i පරිවාර පාළි	1962	700	විකිණි	14.00
	ii පරිවාර පාළි	1976	600	නැත	45.00
7	දීඝනිකාය 1	1977	616	නැත	—
8	" " 2	1964	846	20.00	විකිණි
9	" " 3	1973	800	60 00	55.00
10	මජ්ඣිමනිකාය 1	* (1974)	—	—	—
11	" " 2	1 1960	540	විකිණි	විකිණි
12.	" " 3	2 1962	512	විකිණි	10.00
13.	සංයුක්තනිකාය	3 අමුද්‍රිත	—	—	—
14	" "	4 අමුද්‍රිත	—	—	—
15	" "	5 අමුද්‍රිත	—	—	—
16	" "	1 1960	672	විකිණි	12.00
17	" "	2 1962	580	විකිණි	12.00
18	අධිගුණකරනිකාය	3 1968	506	20.00	18 00
19	" "	4 1970	544	20.00	18.00
20	" "	5 මුද්‍රණයෙහි	—	—	—
21	" "	6 අමුද්‍රිත	—	—	—
22	" "				
23	" "				
24	i මුද්දකපාය	1960	628	විකිණි	12.00
	ii ධම්මපද				
	iii උදන				
	iv ඉතිවුත්තක				
25	සුත්තනිපාත	මුද්‍රණයෙහි	—	—	—
26	විමානවස්තු	අමුද්‍රිත	—	—	—

අංකය	ග්‍රන්ථ නාමය	මුද්‍රණය	පිටු	රෙදි බැම්ම	කඩදාසි බැම්ම
27.	පෙතවිතූ ..	අමුදින	—	—	—
28.	ථෙරගාරා ...	1972	362	නැත	15.00
29.	ථෙරිගාරා .	1972	150	නැත	විකිණි
30.	ජාතකපාළි 1	අමුදින	—	—	—
31.	„ „ 2	අමුදින	—	—	—
32.	„ „ 3	අමුදින	—	—	—
33.	මහානිදෙස පාළි	1961	788	17.50	14.00
34.	වුපුලනිදෙස පාළි	1976	676	නැත	45.00
35.	i පටිසම්භිදාමය පාළි	1971	562	20.00	18.00
	ii „ „	1972	274	20 00	18.00
36.	අපදාන පාළි 1	1961	700	17.50	14.00
37.	„ „ 2	අමුදින	—	—	—
38.	i බුද්ධචංස පාළි	} මුද්‍රණයෙන්	—	—	—
	ii වර්ගා පිටකපාළි				
39.	නෞතතිපාකරණ	අමුදින	—	—	—
40.	පෙටකොපදෙස	අමුදින	—	—	—
41.	ධර්මසංග්‍රහයා- කරණ ...	* (1973)	—	—	—
42.	විභංගපාකරණ 1	* (1975)	—	—	—
43.	„ „ 2	* (1975)	—	—	—
44.	කථාවිතූපාකරණ 1	1967	622	15.00	12.00
45.	„ „ 2	1968	588	17.50	15.00
46.	„ „ 3	1969	554	20.00	18.00
47.	i ධාතුකථාපාකරණ	} 1976	452	නැත	30.00
	ii පුග්ගලපඤ්ඤානති				
48.	යමකපාකරණ i	අමුදින	—	—	—
49.	„ „ 2	අමුදින	—	—	—
50.	පටිඨානපාකරණ 1	අමුදින	—	—	—
51.	„ „ 2	අමුදින	—	—	—
52.	„ „ 3	අමුදින	—	—	—

*මුද්‍රණය අවසන් වී ඇතත් පොත් බැඳීම නිම වී නැත.

විකිණි = විකිණි අවසානයයි

නැත = රෙදි බැම්මට පොත් හද නැත

